ROSAMUNDE

PILCHER

Căutătorii de scoici

Născută în 1924, *ROSAMUNDE PILCHER* a fost încurajată să scrie de timpuriu, primele povestiri fiindu-i publicate de revista „Woman and Home" la vîrsta de optsprezece ani. În timpul celui de-al doilea război mondial a lucrat la Foreign Office, iar apoi în cadrul Serviciului Naval Regal, în flota Indiilor de Est. După război se căsătorește și se mută în Scoția, unde trăiește și astăzi împreună cu soțul ei. Are patru copii și opt nepoți.

În toți acești ani, Rosamunde Pilcher a continuat să scrie romane și povestiri. Două dintre cărțile ei, *Căutătorii de scoici* și *Septembrie*, au captivat interesul cititorilor din întreaga lume, numărîndu-se printre cele mai iubite romane ale ultimului deceniu. După cărțile ei s-au realizat de asemenea ecranizări pentru micul și marele ecran.

ROSAMUNDE PILCHER

Căutătorii de scoici

RAO International Publishing Company

RAO International Publishing Company S.A.
P.O. Box 37-198 Bucureşti, ROMÂNIA

ROSAMUNDE PILCHER
The Shell Seekers
Copyright © Rosamunde Pilcher, 1987
All rights reserved

Traducere din limba engleză
CARMEN ARDELEAN

Ediţia I

Copyright © 1995
RAO International Publishing Company S.A.
pentru versiunea în limba română

Coperta
DONE STAN

Tiparul executat de
ELSNERDRUCK
Berlin, Germania

Octombrie 1995

ISBN 973-576-028-2

CUPRINS

Prolog / 9

1 Nancy / 17

2 Olivia / 41

3 Cosmo / 65

4 Noel / 112

5 Hank / 133

6 Lawrence / 179

7 Antonia / 203

8 Ambrose / 248

9 Sophie / 307

10 Roy Brookner / 328

11 Richard / 397

12 Doris / 525

13 Danus / 581

14 Penelope / 596

15 Domnul Enderby / 661

16 Domnișoara Keeling / 692

PROLOG

Taxiul, un Rover vechi, cu miros stătut de țigară, mergea înainte fără grabă, pe drumul pustiu de țară. Era la începutul după-amiezii, chiar la sfîrșitul lunii februarie — o zi minunată de iarnă, cu un frig pătrunzător, chiciură și un cer de un albastru pal, fără nici un nor. Soarele strălucea, trimițînd umbre lungi, dar fără prea multă căldură, și cîmpurile arate erau înghețate bocnă. Pe hornurile fermelor, risipite ici și colo, și ale căsuțelor de piatră, șuvițe de fum, drepte ca niște coloane, se ridicau spre cer în aerul nemișcat, și turme de oi cu lînă bogată și gata să fete se înghesuiau pe lîngă jgheaburile pline cu fîn.

Așezată pe bancheta din spate a taxiului, privind afară prin geamul prăfuit, Penelope Keeling se gîndi că, în mod sigur, niciodată nu i se păruse așa de frumos peisajul acesta campestru, atît de familiar.

Drumul cotea brusc; în fața ochilor le apăru indicatorul din lemn, care marca drumul spre Temple Pudley. Șoferul încetini și, schimbînd viteza cu vizibil efort, intră pe drumeagul accidentat ce ducea spre poalele dealului, mărginit, de-o parte și de alta, de gardul viu înalt, prin care nu se putea zări nimic. Peste cîteva clipe, se aflau în satul cu case din piatră aurie de Cotswold, trecînd pe lîngă chioșcul de ziare, măcelăria, hanul Sudeley și biserica —

retrasă în spatele unui vechi cimitir și a frunzișului întunecat, potrivit cu atmosfera, al cîtorva arbori de tisa. Nu se vedea prea multă lume. Copiii erau toți la școală, iar vremea rece îi ținea pe ceilalți în case. Doar un unchiaș, cu mîinile ascunse în mănuși și un fular în jurul gîtului, își scosese la plimbare cîinele bătrîn.

— Care-i casa ? o întrebă șoferul peste umăr.

Ea se aplecă peste spătarul banchetei, plină de nerăbdare și de un entuziasm ridicol.

— Încă puțin. Trecem prin sat. Poarta albă de pe dreapta. E deschisă. Aici ! Am ajuns.

Omul coti, intrînd pe poartă și trase mașina în spatele casei.

Penelope deschise portiera și coborî, strîngîndu-și mantia albastru-închis pe lîngă trup, să se apere de ger. Deschise poșeta și găsi cheia, apoi se îndreptă spre ușă, să deschidă. În spatele ei, șoferul deschise portbagajul mașinii și scoase de-acolo valijoara femeii. Ea se întoarse s-o ia, dar omul nu-i dădu drumul, părînd oarecum îngrijorat.

— Nu-i nimeni pe-aici să vă întîmpine ?

— Nu. Nimeni. Locuiesc singură și toată lumea crede că sînt încă la spital.

— Sper că vă descurcați, nu ?

Zîmbi spre omul acela cu fața atît de cumsecade. Era tinerel, cu părul blond, vîlvoi.

— Bineînțeles.

Omul ezită, nedorind să pară prea băgăreț.

— Dacă doriți, pot să duc eu valiza înăuntru. S-o urc la etaj, dacă e nevoie.

— Vai, sînteți foarte amabil. Dar pot să mă descurc...

— Nu-i nici un deranj, îi răspunse el și o urmă în bucătărie. Penelope deschise ușa și porni înaintea lui pe scara mică, strîmtă. Era curat ca într-o farmacie. Doamna Plackett, deie-i Domnul sănătate, nu-și pierduse timpul în cele cîteva zile cît Penelope lipsise. De fapt, chiar îi plăcea s-o vadă plecată, pentru că atunci putea să se ocupe cu tot felul de lucruri — să curețe vopseaua albă de pe balustrada

scării, sau să pună cîrpele de praf la fiert, sau să curețe argintăria și vasele de alamă.

Ușa dormitorului era întredeschisă. Penelope intră, iar tînărul o urmă, așezînd valiza pe podea.

— Pot să mai fac ceva pentru dumneavoastră ? o întrebă.

— Absolut nimic. Acum, spune-mi, cît îți datorez ?

Băiatul îi spuse, părînd rușinat, de parcă l-ar fi pus în încurcătură. Ea îi plăti și-i spuse să păstreze restul. El îi mulțumi și porniră împreună înapoi, în jos pe scări.

Dar el tot se mai codea, nevenindu-i parcă să plece. Avea probabil și el o bunică, își spuse Penelope, o bunică bătrînă față de care se simțea la fel de răspunzător.

— Sigur vă descurcați ?

— Îți garantez. Iar mîine o să vină prietena mea, doamna Plackett. Așa că n-am să mai fiu singură.

Asta, cine știe din ce motiv, l-a mai liniștit.

— Atunci, mă duc și eu.

— La revedere. Și — mulțumesc.

— Pentru puțin.

După plecarea băiatului, intră din nou în casă și închise ușa. Era singură. Ce ușurare ! Acasă. Casa ei, lucrurile ei, bucătăria ei. Soba, o Aga care funcționa cu ulei, zumzăia în legea ei, și peste tot se simțea o căldură plăcută. Își desfăcu pelerina și o lăsă să cadă pe speteaza unui scaun. Un teanc de scrisori zăcea pe masa ce strălucea de curățenie și se apucă să se uite peste ele, dar nu părea să fie vorba de nimic important sau interesant, așa că le puse la loc și trecu în bucătărie, deschizînd larg glasvandul care dădea spre seră. Gîndul că plantele ei prețioase puteau să moară de frig sau lipsă de apă o îngrijorase oarecum în ultimele zile, dar doamna Plackett avusese grijă de ele, așa cum făcuse și cu toate celelalte. Pămîntul din ghivece era umed și argilos, iar frunzele erau verzi și pline de sevă. O mușcată timpurie își ițise un întreg mănunchi de muguri mititei, iar zambilele crescuseră aproape zece centimetri. Dincolo de peretele serei,

grădina se mai afla încă sub stăpînirea iernii, şi pomii goi se profilau, întunecaţi, pe cerul palid, dar primii ghiocei îşi scoseseră capetele prin stratul de muşchi de sub castan, alături de primele petale ivorii de mărul-lupului.

Penelope ieşi din seră şi urcă din nou la etaj, cu gîndul să-şi scoată lucrurile din valiză, dar în loc de asta se lăsă pradă bucuriei de a fi din nou acasă. Aşa că porni, fără ţintă, prin casă, deschizînd uşi, cercetînd fiecare dormitor, aruncînd o privire pe fiecare fereastră, atingînd mobila, îndreptînd cîte o draperie. Totul era la locul lui. Nimic nu se schimbase. În sfîrşit, reveni la parter, apoi în bucătărie, îşi luă scrisorile şi trecu în salon. Aici se aflau lucrurile pe care le preţuia cel mai mult : biroul ei, florile ei, tablourile ei. Lemnele de foc erau pregătite. Scăpără un chibrit şi se lăsă în genunchi, să aprindă o bucată de ziar. Flacăra pîlpîi şi vreascurile uscate se aprinseră, sfîrîind. Puse cîţiva buşteni şi flăcările se întinseră în tot căminul. Acum, casa avea iarăşi viaţă în ea şi, odată rezolvată această problemă plăcută, nu mai avea nici o scuză — trebuia să sune pe vreunul din copii şi să-i spună ce făcuse.

Dar pe care ? Se aşeză pe scaunul ei preferat, cîntărind alternativele. Ar trebui s-o aleagă pe Nancy, desigur, pentru că era cea mai mare şi cea căreia îi plăcea să creadă că e pe de-a-ntregul răspunzătoare de ceea ce se întîmpla cu mama ei. Dar Nancy ar fi fost şocată, cuprinsă de panică şi i-ar fi făcut tot felul de reproşuri. Penelope nu se simţea destul de puternică pentru a o suporta pe Nancy, deocamdată.

Atunci, Noel ? Poate că lui ar fi trebuit să-i vorbească — doar era bărbatul familiei. Dar ideea de a aştepta orice fel de ajutor practic sau sfat de la Noel era aşa de ridicolă, încît se trezi zîmbind. „Noel, am hotărît să ies din spital şi să vin acasă." Informaţie la care, după toate probabilităţile, răspunsul ar fi fost : „Aha !"

Aşa că Penelope făcu ceea ce ştiuse tot timpul că avea să facă. Ridică receptorul şi formă numărul Oliviei, de la biroul ei din Londra.

— Ve-nus. Fata de la centrală părea să fredoneze numele revistei.

— Ați putea, vă rog, să-mi faceți legătura cu Olivia Keeling ?

— Așteptați o cli-pă.

Penelope aștepta.

— Secretara doamnei Keeling la aparat.

Să ajungi să vorbești cu Olivia era, într-o oarecare măsură, ca și cum ai fi încercat să stai la taclale cu președintele Statelor Unite.

— Aș putea vorbi cu domnișoara Keeling, vă rog ?

— Îmi pare rău, dar domnișoara Keeling este într-o ședință.

— Asta înseamnă că e într-o ședință de conducere, sau la ea în birou ?

— Este în birou... Secretara părea încurcată, și nu era de mirare.

— ... dar e cineva cu ea.

— Ei, atunci vă rog s-o deranjați. Sînt mama ei și e ceva foarte important.

— Nu... nu mai puteți aștepta ?

— Nici o clipă, spuse Penelope categoric. Și n-am s-o țin mult.

— Foarte bine.

Alte clipe de așteptare. Și apoi, în sfîrșit, Olivia.

— Mami !

— Îmi pare rău că te-am deranjat...

— Mami, s-a întîmplat ceva ?

— Nu, nu s-a întîmplat nimic.

— Slavă cerului ! Suni de la spital ?

— Nu, sun de-acasă.

— De *acasă* ? Cînd ai ajuns *acasă* ?

— Cam pe la două și jumătate, după-masă.

— Dar am crezut că te vor ține acolo cel puțin o săptămînă.

— Asta și aveau de gînd, dar nici nu știi cît de mult mă plictiseam, și eram așa de obosită ! Nu eram în stare

să pun geană pe geană noaptea — și mai era și o cucoană bătrînă, în patul de lîngă mine, nu-i tăcea gura nici o clipă. Nu, de fapt nu vorbea. Aiura, biata bătrînică. Așa că i-am spus, pur și simplu, doctorului că nu mai suport să stau acolo nici o clipă, mi-am făcut bagajele și am plecat.

— Ai plecat de capul tău, rosti Olivia simplu, parcă resemnată, dar cîtuși de puțin surprinsă.

— Chiar așa. N-am absolut nimic. Și m-am răsfățat cu un taxi, iar șoferul a fost tare drăguț cînd m-a adus înapoi.

— Dar doctorul n-a protestat ?

— Și încă cum ! Dar n-a prea avut ce face.

— Ah, *mami* ! Olivia părea amuzată. Ești o rea. Aveam de gînd să-ți fac o vizită la spital la sfîrșitul săptămînii. Știi tu, să-ți aduc o groază de struguri și pe urmă să-i mănînc eu pe toți !

— Poți să vii aici, spuse Penelope, și numaidecît apoi dori să n-o fi spus, căci risca să pară însingurată și melancolică ; risca să pară că are nevoie de Olivia, ca să-i țină companie.

— Păi... dacă într-adevăr te simți bine, aș putea să mai amîn un pic. Adevărul e că sînt teribil de ocupată în acest sfîrșit de săptămînă. Mami, cu Nancy ai apucat să vorbești ?

— Nu. M-am gîndit s-o fac, dar pînă la urmă n-am mai avut curaj. Știi și tu ce tevatură face. Am s-o sun mîine dimineață, cînd va fi aici și doamna Plackett, iar eu o să fiu bine ancorată la mine acasă, să nu mă mai poată clinti nimeni.

— Cum te simți ? Dar sincer, te rog.

— Perfect. Doar că, așa cum ți-am spus, sînt în urmă cu somnul.

— Îmi promiți să nu faci prea mult efort ? Adică, sper că n-ai de gînd să te pui pe grădinărit și să te apuci să sapi gropi sau să muți pomii ?

— Nu, n-am de gînd să fac așa ceva. Îți promit. Oricum, totul e înghețat tun. Nici o șansă să dai cu lopata.

— Atunci, mulțumesc Domnului pentru această mică bucurie. Mami, trebuie să plec, mă așteaptă un coleg în birou...

— Știu. Mi-a spus secretara ta. Îmi pare rău că te-am deranjat, dar am vrut să știi ce se întîmplă.

— Mă bucur că ai făcut-o. Ținem legătura, mami — și distrează-te și tu un pic !

— Așa am să fac. La revedere, draga mea.

— La revedere, mami.

Puse receptorul în furcă, așeză telefonul la loc, pe măsuță și se lăsă în scaun.

Acum, nu mai avea nimic de făcut. Se simți dintr-o dată foarte obosită, dar era o oboseală plăcută — ambianța o liniștea și-i dădea putere, de parcă această casă ar fi fost o ființă blîndă, care o îmbrățișa cu dragoste. În camera călduroasă și luminată de focul din cămin, în fotoliul adînc și familiar, se simți, spre surprinderea ei, inundată de un soi de fericire nebunească, așa cum nu mai fusese de multă vreme. Asta, pentru că trăiesc. Am șaizeci și patru de ani și, dacă ar fi să mă iau după proștii ăia de doctori, am avut un atac de cord. Sau cum s-o mai numi. Am supraviețuit și n-am să mă mai gîndesc la el, n-am să mai vorbesc despre el și am să-l las în urmă, pentru totdeauna. Pentru că trăiesc. Pot simți și pipăi, pot să văd, să aud și să percep orice mireasmă ; pot să-mi port de grijă ; să renunț eu însămi la spital, să găsesc un taxi și să vin singură acasă. Au apărut primii ghiocei în grădină și primăvara e pe drum. Am s-o văd. Am să privesc miracolul din fiecare an, să simt căldura din ce în ce mai puternică a soarelui, săptămînă de săptămînă. Și pentru că trăiesc, am să privesc cum se întîmplă toate astea și am să fiu și eu o parte din acest miracol.

Își aminti povestea dragului de Maurice Chevalier. Cum e să ai șaptezeci de ani ? a fost întrebat. Nu-i prea rău, a răspuns el. Asta, dacă te gîndești la cealaltă alternativă.

Dar pentru Penelope Keeling, era de o mie de ori mai mult decît atît. Viața devenise, acum, nu doar simpla existență de care e sigur oricine, ci un premiu, un dar, fiecare zi care avea să vină fiind o experiență ce merita să fie savurată. Timpul nu e nesfîrșit. N-am să irosesc nici o clipă, își promise sieși. Niciodată nu se simțise atît de puternică, de optimistă. De parcă ar fi fost iarăși tînără, luînd viața de la început, cînd era pe cale să se întîmple ceva minunat.

1
NANCY

Uneori se gîndea că, pentru ea, Nancy Chamberlain, orice acțiune, fie ea oricît de directă sau nevinovată, era sortită să fie însoțită, inevitabil, de tot felul de complicații supărătoare.

Uite, dimineața asta, de exemplu. O zi oarecare din mijlocul lui martie. Tot ce făcea... tot ce-și planificase să facă... era să prindă trenul de 9 și 15 de la Cheltenham spre Londra, să ia prînzul cu sora ei, Olivia, eventual să dea o raită pe la magazinul Harrods și pe urmă să se întoarcă acasă. La urma urmelor, nu făcea nici o crimă cu asta. N-avea de gînd să se abandoneze unui desfrîu de extravaganță, nici să întîlnească vreun iubit ; de fapt, era mai degrabă împlinirea unei datorii, urmînd a fi discutate responsabilități și luate decizii — și totuși, deîndată ce și-a anunțat cu voce tare planurile în fața membrilor familiei sale, situația păru s-o copleșească, văzîndu-se confruntată cu obiecții sau, mai rău, cu indiferență, încît ajunse să se simtă de parcă s-ar fi luptat pentru propria ei viață.

Ieri-seară, după ce aranjase lucrurile cu Olivia, la telefon, plecase în căutarea copiilor. Îi găsise în salonașul micuț, — pe care Nancy îl privea, eufemistic vorbind, drept bibliotecă — tolăniți pe canapeaua din fața căminu-

lui, uitîndu-se la televizor. Aveau o cameră de joacă și un televizor numai al lor, dar camera era neîncălzită și înghețai de frig, iar televizorul era alb-negru, așa că nu era de mirare că-și petreceau aici cea mai mare parte din timp.

— Dragii mei, trebuie să plec mîine la Londra, să mă întîlnesc cu mătușa Olivia și să stăm de vorbă despre bunica Pen...

— Dacă tu ai să fii la Londra, atunci cine o să-l ducă pe Fulger la fierar, la potcovit ?

Asta era Melanie. În timp ce vorbea, Melanie își ronțăia capătul cozii de cal și nu-și desprindea privirea posomorîtă de pe nebunul acela de rocker, a cărui imagine umplea ecranul. Avea paisprezece ani și, cum își tot spunea maică-sa, era la o vîrstă dificilă.

Nancy se așteptase la această întrebare și avea răspunsul pregătit.

— Am să-l rog pe Croftway să se ocupe de asta. Ar trebui să se descurce singur.

Croftway era morocănosul de grădinar și om bun la toate, care locuia împreună cu nevastă-sa deasupra grajdurilor. Ura caii și-i scotea mereu din minți cu vocea lui răstită și lipsa lui de blîndețe, dar între obligațiile sale era și aceea de a ajuta la întreținerea lor, lucru pe care îl făcea în silă, trăgînd de hamurile sărmanelor dobitoace pînă le urca în furgonul pentru cai, apoi conducînd vehiculul greoi dintr-un capăt în altul al țării, la tot felul de concursuri organizate de Pony Club. În aceste situații, Nancy îl numea întotdeauna „grăjdarul".

Rupert, care avea unsprezece ani, prinse din zbor ultima parte a schimbului de replici și veni și el cu o obiecție.

— Am promis că iau ceaiul cu Tommy Robson, mîine. Are niște reviste de fotbal pe care a spus că mi le poate da cu împrumut. Cum mai ajung acasă ?

Era pentru prima dată cînd Nancy auzea de acest aranjament. Refuzînd să-și piardă sîngele rece, știind că orice sugestie de schimbare a programului băiatului i-ar fi

adus imediat un potop de strigăte de protest și un „Nu-i cinstit !" smiorcăit, repetat la nesfîrșit, își înghiți enervarea și-i spuse, cît putu de blînd, că ar putea, eventual, să ia autobuzul spre casă.

— Dar asta înseamnă că trebuie să vin pe jos din sat.

— Haida-de, sînt doar cîteva sute de metri. Zîmbi, profitînd de situație cît putea. Nu moare nimeni dintr-atîta lucru.

Spera că-i va răspunde și el cu un zîmbet, dar copilul își supse măselele, îndreptîndu-și din nou atenția spre televizor.

Nancy aștepta. Ce ? Poate puțin interes, într-o situație care era extrem de importantă pentru întreaga familie ? Măcar s-o întrebe, plini de speranță, ce cadouri avea de gînd să le aducă, și tot ar fi fost mai bine decît nimic. Dar ei uitaseră de prezența sa ; întreaga lor atenție era îndreptată spre ceea ce urmăreau la televizor. Dintr-o dată, tot zgomotul acela i se păru de nesuportat și ieși din cameră, închizînd ușa în urma ei. În hol o întîmpină un frig pătrunzător, care se înălța dinspre dalele pardoselii, strecurîndu-se pe scări în sus, pînă pe platforma pustie și înghețată.

Fusese o iarnă crîncenă. Din cînd în cînd, Nancy își spunea cu fermitate — ei sau oricui era obligat să o asculte — că frigul n-o deranja. Era o ființă cu sîngele cald, și nu-i păsa. În plus, adăugă ea, practic n-are cum să-ți fie frig în propria ta casă. Ai întotdeauna atîtea lucruri de făcut.

Dar în seara aceea, cu copiii care fuseseră așa de nesuferiți și cu perspectiva de a trebui să se ducă în bucătărie să „stea la o parolă" cu posaca doamnă Croftway, o cuprinse un fior și-și strînse puloverul gros în jurul trupului, amintindu-și că văzuse covorașul din fața căminului ridicîndu-se și fluturînd, din cauza curentului care pătrundea în voie prin ușa prost închisă de la intrare.

Căci casa aceea în care locuiau era o casă veche, fostă reședință parohială în stil georgian, într-un sat pitoresc

din Cotswald. Vechea casă parohială, Bamworth. O adresă convenabilă, iar ei îi făcea plăcere să se laude cu ea față de vînzătorii din magazine. Treceți asta în contul meu — doamna George Chamberlain, Vechea casă parohială, Bamworth, comitatul Gloucestershire. Pusese să-i fie imprimată, la Harrods, în partea de sus a hîrtiei scumpe de scris, de culoare albastră. Micile amănunte, cum ar fi hîrtia de scris, aveau importanță pentru Nancy. Făceau impresie bună.

Ea și George se mutaseră aici la puțin timp după căsătorie. Nu cu mult timp înainte de acest eveniment, locatarului anterior de la Bamworth i se urcase sîngele la cap și se revoltase, informîndu-și superiorii că nici unui om... nici celui mai nevrednic om al Bisericii, nu i se putea pretinde, în schimbul unui salariu jenant de modest, să trăiască și să-și crească familia într-o casă de dimensiuni monstruoase, atît de incomodă și friguroasă. Dioceza, după oarecare deliberare și o vizită neanunțată a arhidiaconului care, rămînînd acolo peste noapte, se alesese cu o gripă și fusese cît pe ce să moară de pneumonie, acceptase, în cele din urmă, să construiască o nouă reședință parohială. O casă de cărămidă fusese construită după toate regulile la celălalt capăt al satului, iar reședința veche fusese pusă în vînzare.

Așa au ajuns George și Nancy s-o cumpere. „Le-am smuls-o din mîini", le spunea ea prietenilor, ca și cum ea și George ar fi fost extrem de iuți de picior și isteți; iar dacă o cumpăraseră pe nimic, descoperise asta ulterior, era pentru că nimeni altcineva nu o dorea.

— Sînt multe reparații de făcut, desigur, dar e o casă adorabilă, stil georgian tîrziu, plus o bucată destul de mare de pămînt... țarcuri și grajduri... și e doar la o jumătate de oră de Cheltenham și de biroul lui George. Nici că se putea mai bine, zău așa.

Într-adevăr, nici că se putea mai bine. Pentru Nancy, crescută la Londra, casa era încoronarea finală a tuturor visurilor ei de adolescentă — fantezii care se hrăneau din

romanele pe care le devora, scrise de Barbara Cartland și Georgette Heyer. Să locuiești la țară și să fii soție de moșier — aceasta fusese de multă vreme culmea modestelor sale ambiții, urmînd, desigur, unui sezon petrecut la Londra, conform tradiției, unei nunți în rochie albă, cu domnișoare de onoare și poza în revista *Tatler*. Obținuse totul, mai puțin sezonul de petreceri la Londra și, proaspăt căsătorită, se trezise stăpînă a unei case în Cotswalds, cu un cal în grajd și o grădină pentru petrecerile parohiei. Avea prieteni corespunzători și cîini corespunzători; iar George era președintele grupului conservator local și citea slujba la biserică, în fiecare duminică dimineața.

La început, totul mersese ca pe roate. În plus, banii nu lipseau și renovaseră casa cea veche, îi văruiseră exteriorul și montaseră un sistem de încălzire centrală, iar Nancy aranjase mobila victoriană moștenită de George de la părinții lui și, plină de entuziasm, redecorase propriul său dormitor într-o cascadă de creton. Dar, o dată cu trecerea anilor, cu explozia inflației și creșterea prețului la uleiul de încălzire și creșterea salariilor, a fost din ce în ce mai greu să găsească pe cineva care să-i ajute la întreținerea casei și a grădinii. Povara financiară pe care o reprezenta simpla menținere a acestora în stare bună devenise din ce în ce mai grea, cu fiecare an, iar ea simțea, cîteodată, că se lăcomiseră la mai mult decît își puteau permite.

Ca și cum asta n-ar fi fost destul, începuseră să fie confruntați cu cumplitele cheltuieli pretinse de educația copiilor. Atît Melanie, cît și Rupert, urmau școli particulare locale, ca externi. Melanie avea, probabil, să rămînă la aceeași școală pînă la terminarea liceului, dar pe Rupert se pregăteau să-l trimită la Charlesworth, instituția privată unde învățase și tatăl său; George îi făcuse înscrierea a doua zi după ce se născuse Rupert, împreună cu o mică asigurare pentru urmarea cursurilor, dar

modesta sumă ce se adunase abia dacă ar fi reușit, acum, în 1984, să-i asigure plata primului său drum cu trenul.

O dată, cînd își petrecuse o noapte la Londra cu Olivia, Nancy i se destăinuise surorii sale, sperînd, poate, să primească niște sfaturi practice de la căpoasa asta de femeie care făcuse carieră. Dar Olivia nu fusese cîtuși de puțin îngăduitoare. Îi considerase proști.

— Școlile private sînt, oricum, anacronice, îi spusese ea lui Nancy. Trimite-l la liceul local, lasă-l să-și frece hainele laolaltă cu restul lumii. O să-i facă mai mult bine, pînă la urmă, decît tot aerul acela pur, de tradiție veche.

Dar așa ceva era de neconceput. Nici George și nici Nancy nu-și puseseră problema educării unicului lor fiu într-o școală de stat. Realitatea era că, din cînd în cînd, lui Nancy îi plăcea să-și imagineze în secret că Rupert avea să ajungă la Eton, visîndu-se pe sine cu o pălărie potrivită pentru o petrecere în grădină, pe 4 iunie, la sfîrșitul cursurilor; iar Charlesworth, cu tradiția și reputația sa, părea soluția cea mai apropiată în ordine valorică. Totuși, nu recunoscuse acest lucru de față cu Olivia.

— Exclus ! îi răspunsese în doi peri.

— Ei, atunci, lasă-l să încerce să obțină o bursă, măcar parțială. Lasă-l să facă ceva care să-i fie de ajutor. Ce rost are să te omori pentru un băiețel ?

Dar Rupert nu se omora cu învățătura. N-avea nici o șansă la vreo bursă, nici măcar parțială, și atît George cît și Nancy știau acest lucru.

— În cazul ăsta, spusese Olivia, punînd punct subiectului pentru că o plictisea, mi se pare că nu aveți altă soluție, decît să vindeți vechea casă parohială și să vă mutați într-una mai mică. Gîndește-te cîți bani ai economisi dacă n-ar trebui să ții casa asta veche.

Dar perspectiva unei asemenea acțiuni o îngrozea pe Nancy chiar mai mult decît ideea ca fiul ei să urmeze o școală de stat. Nu numai pentru că asta ar fi însemnat recunoașterea înfrîngerii și renunțarea la toate lucrurile pentru care se luptase atît, dar și pentru că, spre nefericiFooter_22

rea ei, bănuia că ea, și George, și copiii, locuind pe undeva, într-o căsuță convenabilă de la periferia orașului Cheltenham, lipsiți de cai, de Institutul de frumusețe pentru femei, de Comitetul Conservator, de orele reținute la sala de gimnastică și de petrecerile organizate de parohie, și-ar fi pierdut mult din prestanță, ieșind din sfera de interes a prietenilor locali, pierzîndu-se, ca niște umbre în agonie, ignorați printre atîția alți inși lipsiți de identitate.

Se înfioră din nou, făcu un efort să-și revină, alungă aceste imagini înspăimîntătoare și porni cu un pas ferm, de-a lungul holului pardosit cu gresie, spre bucătărie. Aici, imensul aragaz Aga, care mergea fără oprire, crea o atmosferă caldă, de confort și intimitate. Nancy se gîndea cîteodată, mai ales în această perioadă a anului, că era păcat că nu locuiau cu toții în bucătărie... și orice altă familie, cu excepția lor, ar fi cedat, probabil, tentației și și-ar fi petrecut întreaga iarnă aici. Dar ei nu erau orice altă familie. Mama lui Nancy, Penelope Keeling, își petrecuse, în fapt, toată viața în vechea bucătărie de la subsolul casei celei mari din strada Oakley, gătind și servind mese somptuoase la masa imensă ce lucea de curățenie; acolo scria scrisori, acolo își crescuse copiii, le refăcuse hăinuțele rupte și chiar își primise musafirii, care nu se sfîrșeau niciodată. Iar Nancy, care simțea deopotrivă ranchiună și rușine față de maică-sa, se ridicase încă de pe atunci împotriva acestui mod călduros și neprotocolar de viață. Cînd am să mă mărit, își jurase pe cînd era copil, am să am un salon și o sufragerie, la fel ca și alți oameni, și am să mă duc în bucătărie cît mai rar cu putință.

Din fericire, George era și el de aceeași părere. Cu cîțiva ani mai înainte, ca urmare a unei discuții serioase, căzuseră de acord că practica servirii micului dejun în bucătărie era mai puternică decît ușoara coborîre a ștachetei. Dar nici unul din ei nu era pregătit să meargă mai departe de atît. În consecință, prînzul și cina se serveau în sufrageria imensă, cu tavanul înalt, iar masa era aranjată după toate regulile, formalismul luînd locul confortului.

Această încăpere sumbră era încălzită de un grătar electric, așezat în dreptul căminului, iar cînd aveau oaspeți la cină, Nancy îl punea în funcțiune cu vreo două ore înainte de ora stabilită pentru servirea mesei, și nu putea înțelege cu nici un chip de ce doamnele veneau înfășurate în șaluri. Mai rău a fost în ziua aceea... n-avea s-o uite niciodată... cînd, sub vesta unui bărbat în smoching, zărise marginea inconfundabilă a unui pulover răscroit adînc, în formă de „V". Bărbatul nu mai fusese invitat de atunci.

Doamna Croftway stătea lîngă chiuvetă, curățînd cartofii pentru masa de seară. Era o femeie cu nasul pe sus (în măsură mult mai mare decît bărbatul ei cu limbă ascuțită) și, la lucru, purta un halat alb, de parcă asta ar fi fost de ajuns ca mîncărurile gătite de ea să fie gustoase și cu pricepere făcute. Ceea ce nu era deloc cazul, dar, cel puțin, apariția nocturnă a doamnei Croftway în bucătărie însemna că Nancy nu trebuie să gătească chiar ea.

Se decise să intre direct în subiect.

— Ah, doamnă Croftway... o mică schimbare în program. Trebuie să merg mîine la Londra, să iau prînzul cu sora mea. E vorba de problema cu mama și e imposibil să rezolvăm lucrurile la telefon.

— Credeam că mama dumneavoastră a ieșit din spital și că este din nou acasă.

— Da, așa este, dar am stat de vorbă cu doctorul ei la telefon chiar ieri, și spune că n-ar mai trebui să locuiască singură. N-a fost decît un atac ușor și recuperarea a fost excelentă, dar oricum... nu se știe niciodată...

Îi dăduse doamnei Croftway aceste detalii, nu pentru că se aștepta la prea mult ajutor, sau măcar la simpatie, din partea ei, ci pentru că boala era unul dintre subiectele favorite ale femeii, iar Nancy spera ca asta s-o facă mai vorbăreață.

— Și mama mea a avut un atac de cord, și n-a mai fost la fel după aceea. Vînătă la față, așa era, și mîinile i se umflaseră așa de tare, că a trebuit să-i tăiem verigheta de pe deget.

— N-am știut asta, doamnă Croftway.

— N-a mai putut locui singură. Am adus-o să stea cu mine și Croftway, i-am dat dormitorul cel bun, din față, dar mi-a scos sufletul, vă zic eu ; toată ziua în sus și în jos pe scări, iar ea bătea cu un băț în podea. La sfîrșit, eram un pachet de nervi. Doctorul zicea că n-a văzut în viața lui o femeie cu nervii în așa hal. Așa că a dus-o pe mama la spital și a murit.

Acesta părea să fie finalul deprimantei povești. Doamna Croftway se întoarse la cartofii ei, iar Nancy rosti, total nepotrivit :

— Îmi pare rău... îmi închipui prin ce tensiune ați trecut. Cîți ani avea mama dumneavoastră ?

— Încă o săptămînă și făcea optzeci și șase.

— Păi... Nancy încercă să pară categorică. Mama are doar șaizeci și patru, așa că sînt sigură că o să-și revină complet.

Doamna Croftway aruncă un cartof curățat în tigaie și se întoarse s-o privească pe Nancy. Rareori se uita la oameni direct, dar atunci cînd o făcea te tulbura, pentru că ochii ei erau foarte deschiși la culoare și părea că nu clipește niciodată.

Doamna Croftway avea propriile ei păreri despre mama lui Nancy. Doamna Keeling era numele ei și doamna Croftway o întîlnise o singură dată, în timpul uneia din rarele ei vizite la vechea casă parohială, dar asta ar fi fost de ajuns pentru oricine. Era o femeie înaltă și masivă, cu ochii întunecați, ca de țigan, și îmbrăcată cu niște haine care s-ar fi potrivit mai bine să le dai de pomană. Că era și cap pătrat, să nu mai vorbim ; dădea buzna în bucătărie și ținea morțiș să spele singură vasele, cînd doamna Croftway își avea tabieturile ei și nu-i plăcea să fie deranjată de alții.

— Ciudat că tocmai o persoană ca ea a avut un atac, comentă, în sfîrșit. Îmi făcea impresia că e zdravănă ca un taur.

— Da, rosti Nancy moale. Da, a fost un șoc pentru noi toți, adăugă cu o voce pioasă, de parcă maică-sa ar fi și murit și se cădea să vorbească de bine despre ea.

Doamna Croftway strîmbă din gură.

— Mama dumneavoastră are doar șaizeci și patru de ani ? spuse, ca și cînd nu i-ar fi venit să creadă. Pare mai bătrînă, nu ? Mă gîndeam că e trecută bine de șaptezeci de ani.

— Nu, are doar șaizeci și patru.

— Atunci, dumneavoastră cîți aveți ?

Era revoltător. Nancy se pomeni ca paralizată de ofensiva nedisimulată a doamnei Croftway, simțind cum sîngele îi urcă în obraji. Și-ar fi dorit să aibă curajul să se răstească la femeia aceea, să-i spună să-și vadă de ale ei ; dar poate că femeia și-ar da demisia și ar pleca, împreună cu Croftway — și ce s-ar mai face Nancy atunci cu grădina, și caii, și casa asta întortocheată, și o familie hămesită, pe care trebuia s-o hrănească ?

— Am... începu ea cu vocea spartă. Își drese glasul, apoi încercă din nou. De fapt, am patruzeci și trei.

— Doar atît ? Vai de mine, dar aș fi pus pariu că aveți cincizeci bătuți pe muchie.

Nancy rîse ușor, încercînd s-o ia ca pe-o glumă, căci ce altceva putea să facă ?

— N-aș zice că mă flatați, doamnă Croftway.

— Greutatea e de vină. Asta e. Nimic nu îmbătrînește mai tare decît delăsarea. Ar trebui să țineți o cură de slăbire... vă face rău, zău așa, cu atîtea kilograme în plus. Azi-mîine aud — și scoase un fel de chicotit — că *dumneata* faci un atac de cord.

Te urăsc, doamnă Croftway. Te urăsc.

— Știu eu o cură grozavă, a apărut în *Woman's Own* din săptămîna asta... Un grapefruit într-o zi și un iaurt a doua zi. Sau poate invers... Aș putea să decupez articolul și să vi-l aduc, dacă vreți.

— Ah... ce drăguț din partea dumitale. Poate. Da.

Vocea tremurătoare îi trăda enervarea. Făcînd un efort ca să-și revină, Nancy se îndreptă din umeri și, cu greutate, puse stăpînire pe situație.

— Dar, doamnă Croftway, de fapt voiam să vorbim despre ziua de mîine. Iau trenul de 9,15 — așa că n-am să am prea mult timp pentru curățenie înainte să plec, și mă tem că va trebui să faci dumneata ce poți... și, ai putea să fii *așa* de drăguță și să hrănești cîinii în locul meu ?... am să le las mîncarea pregătită în boluri, iar pe urmă, poate că i-ai putea scoate să alerge puțin prin grădină... și...

Continuă, mai înainte ca doamna Croftway să aibă timp să obiecteze la aceste sugestii.

— Poate că i-ai putea transmite lui Croftway, din partea mea, că-l rog să-l ducă pe Fulger la potcovar... are nevoie de potcoave noi și nu vreau să mai amîn.

— Ooo, rosti doamna Croftway fără convingere. Nu știu dacă o să fie în stare să-i dea brînci animalului de unul singur.

— Vai, sînt sigură că poate, a mai făcut-o și altă dată... și pe urmă, mîine seară, cînd mă întorc, crezi că s-ar putea să avem un pic de miel la cină ? Sau un grătar, ceva... și niște varză de Bruxelles, din aceea delicioasă, cum numai dumneata, doamnă Croftway, te pricepi să faci ?...

Abia după cină a găsit momentul potrivit ca să stea de vorbă cu George. Erau atîtea de făcut — să-i pună pe copii să-și facă lecțiile, să găsească pantofii de balet ai lui Melanie, să ia cina și să strîngă masa după toți, s-o sune pe soția vicarului ca s-o anunțe că ea, Nancy, nu putea veni la întrunirea organizației femeilor din seara următoare — de fapt, să-și organizeze viața în general, așa că nu prea părea să-și găsească timp să schimbe o vorbă cu soțul ei, care nu ajungea acasă înainte de ora șapte seara, iar apoi nu dorea să facă nimic altceva decît să stea în fața focului, cu un pahar de whisky și ziarul în mînă.

Dar, în sfîrșit, Nancy le-a rezolvat pe toate și a putut să se ducă după George în bibliotecă. Închizînd ușa cu

hotărîre în urma ei, aşteptă ca el să-şi ridice privirea, dar el nici nu se clinti din spatele ziarului *The Times*, aşa că se îndreptă ea spre masa pentru băuturi, aflată lîngă fereastră, îşi turnă nişte whisky şi apoi se îndreptă spre fotoliu, aşezîndu-se în faţa lui, de cealaltă parte a covoraşului din faţa căminului. Ştia că, nu peste multă vreme, el avea să se întindă să deschidă televizorul, ca să asculte ştirile.

— George, rosti ea.

— Mmm... ?

— George, ascultă-mă o clipă.

Termină de citit o propoziţie, apoi lăsă nemulţumit ziarul în jos, arătîndu-se privirilor — un bărbat de vreo cincizeci şi cinci de ani, dar care părea mult mai bătrîn, cu părul rar şi subţiat, ochelari fără rame şi îmbrăcat cu un costum de culoare închisă şi cravată sobră, aşa cum îi stă bine unui gentleman în vîrstă. George era avocat consultant şi probabil îşi imagina că această imagine îndelung căutată — de parcă s-ar fi îmbrăcat pentru a juca un rol într-o piesă — putea inspira încredere clienţilor potenţiali, dar Nancy bănuia uneori că, dacă soţul ei şi-ar fi înviorat puţin ţinuta, punîndu-şi frumuşel un costum de tweed şi ochelari cu ramă de baga, poate că şi afacerile ar fi crescut un pic. Căci această parte a ţinutului devenise repede un loc foarte căutat, după deschiderea autostrăzii care venea de la Londra. Aveau acum vecini noi, foarte bogaţi, fermele îşi schimbaseră proprietarii contra unor sume uluitoare ; cele mai amărîte căsuţe erau acum înşfăcate fără multă vorbă şi transformate, la un preţ enorm, în locuri de petrecere a weekend-ului. Agenţii imobiliari şi societăţile de construcţii înfloreau şi prosperau ; magazine de înaltă clasă se deschideau în orăşele în care nici nu ţi-ai fi imaginat aşa ceva, şi era de neînţeles pentru Nancy cum de firma Chamberlain, Plantwell & Richards nu urcase şi ea pe acest drum neted al prosperităţii, ca să adune măcar o parte din roadele care, era sigură, aşteptau doar să fie împărţite. Dar George era demodat, menţinînd un stil tradiţional şi înfricoşîndu-se la gîndul oricărei schimbări.

Era și un bărbat precaut și-i plăcea să se ascundă după deget.

— Ce dorești să-mi spui ? o întrebă, în sfîrșit.

— Mîine plec la Londra, să iau masa cu Olivia. Trebuie să vorbim despre mama.

— Ce s-a mai întîmplat ?

— Vai, George, știi la ce mă refer. Ți-am spus că am vorbit cu doctorul mamei, iar el zice că n-ar trebui nicidecum să mai stea singură.

— Și ce aveți de gînd să faceți ?

— Păi... va trebui să-i găsim o menajeră. Sau o însoțitoare.

— N-o să-i placă așa ceva, sublinie George.

— Și chiar dacă am găsi pe cineva... oare mama ar avea destui bani să plătească ? O femeie serioasă costă cam patruzeci-cincizeci de lire pe săptămînă. Știu că a obținut o sumă enormă pe casa din strada Oakley și că n-a cheltuit nici un bănuț la Podmore's Thatch, decît ca să facă sera aia ridicolă, dar acela e capital bancar, nu ? Oare își poate permite cheltuiala asta ?

George se suci în fotoliu, întinzînd mîna după paharul de whisky.

— N-am idee, spuse.

— E așa de ascunsă, oftă Nancy, așa de revoltător de independentă. Nu-ți lasă nici o șansă s-o ajuți. Măcar dacă ar fi avut încredere în noi, să-ți fi dat o împuternicire, ceva, mi-ar fi ușurat și *mie* viața. La urma urmelor, eu sînt primul ei copil și nu se poate spune că Olivia sau Noel se gîndesc, vreodată, să miște măcar un deget pentru ea.

George mai auzise toate astea.

— Dar femeia care vine la ea cu ziua, doamna... cum o cheamă ?

— Doamna Plackett. Nu vine decît trei dimineți pe săptămînă pentru curățenie și are și ea casa și familia ei de îngrijit.

George puse paharul pe masă și rămase nemișcat, cu fața întoarsă spre foc, cu vîrfurile degetelor de la mîini împreunate, gînditor. După cîteva clipe, reluă :

— Zău că nu reușesc să mă dumiresc de ce ai intrat atît de tare în panică.

Parc-ar fi vorbit unui client cam fără minte, gîndi Nancy, simțindu-se jignită.

— Nu am intrat în panică.

— Numai de bani e vorba ? întrebă, fără a ține seamă de obiecția ei. Sau de posibilitatea de a nu găsi nici o sfîntă suficient de răbdătoare ca să trăiască lîngă maică-ta ?

— Și una și alta, cred, recunoscu Nancy.

— Și cu ce crezi tu că o să contribuie Olivia la aranjament ?

— Măcar poate să discute cu mine despre asta. La urma urmelor, în toată viața ei n-a făcut absolut nimic pentru mama... sau pentru oricare altul dintre noi, adăugă ea cu amărăciune, amintindu-și răni din alte vremuri. Cînd mama s-a hotărît să vîndă casa din strada Oakley și ne-a anunțat că se întoarce în Cornwall, să locuiască la Porthkerris, eu am fost cea care s-a chinuit, numai eu știu cum, s-o convingă că ar fi o nebunie să facă un asemenea pas. Și poate că tot s-ar fi dus, dacă nu i-ai fi găsit tu casa asta, Podmore's Thatch ; măcar se află la numai douăzeci de mile de noi și o putem supraveghea. Ia gîndește-te cum ar fi să fie acum în Porthkerris, la mama dracului, cu inima ei șubredă și fără ca nici unul din noi să știe ce naiba se întîmplă ?

— Să nu ne îndepărtăm de subiect, se rugă George, pe tonul acela care o scotea din minți.

Nancy se făcu că nu-l aude. Whisky-ul o încălzise, alimentîndu-i vechile resentimente.

— Iar Noel, ce să mai zic, practic a abandonat-o pe mama de cînd a vîndut casa de pe strada Oakley și el a trebuit să se mute în altă parte. A fost un șoc pentru el. Avea douăzeci și trei de ani și nu dăduse niciodată nici un ban în casă ; a mîncat și a băut pe spezele ei, liber ca pasărea

cerului. Îți spun eu, a fost un șoc pentru Noel cînd a trebuit să înceapă să stea pe picioarele lui.

George oftă din rărunchi. După el, Noel nu era cu nimic mai bun decît Olivia. Iar soacră-sa, Penelope Keeling, fusese întotdeauna o enigmă pentru el. Nu înceta să se minuneze cum de răsărise Nancy din sînul unei familii atît de puțin obișnuite.

Își termină băutura, se ridică, puse încă un buștean pe foc și se duse să-și umple din nou paharul. Din celălalt capăt al camerei rosti, acoperind clinchetul ușor al paharului :

— Să presupunem că se întîmplă ce-i mai rău. Să presupunem că maică-ta nu-și poate permite o menajeră.

Se întoarse și se așeză din nou, comod, în fotoliu, față în față cu nevastă-sa.

— Să presupunem că nu găsești pe nimeni care să-și asume complicata sarcină de a-i ține companie. Ce-o să se întîmple ? Ai să-mi propui să vină să stea cu noi ?

Nancy se gîndi la doamna Croftway, cea veșnic încruntată. La copii, plîngîndu-se în gura mare de regulile prea severe ale bunicii Pen. Se gîndi la mama doamnei Croftway, la cum îi tăiaseră verigheta, la cum stătea în pat, bătînd în podea cu bastonul...

— Nu cred că aș putea suporta, spuse ea, cu disperare în glas.

— Nici eu nu cred că aș suporta, admise George.

— Poate Olivia...

— Olivia ? se răsti George, nevenindu-i să-și creadă urechilor. Olivia să lase pe cineva să-și vîre nasul în viața ei privată ? Cred că glumești.

— Ei, Noel nu poate fi pus în discuție.

— S-ar părea, spuse George, că nimic nu poate fi pus în discuție.

Își ridică pe furiș mînșeta hainei, uitîndu-se la ceas. Nu voia să piardă știrile.

— ...Și nu cred că aș putea să fac vreo sugestie constructivă înainte să pui lucrurile la punct cu Olivia.

Nancy se simțea ofensată. E drept, ea și Olivia nu fuseseră niciodată cele mai bune prietene... la urma urmelor, nu aveau nimic în comun... dar îi displăcea expresia „să pună lucrurile la punct", suna ca și cum ele două n-ar fi făcut altceva toată viața decît să se certe. Era pe punctul de a-i spune lui George părerea ei, dar el îi reteză orice elan, aprinzînd televizorul și punînd astfel capăt conversației. Era exact ora nouă și George se așeză, mulțumit să-și primească rația zilnică de greve, bombe, crime și dezastre financiare, agrementată cu informația conform căreia, în cursul după-amiezii, ploaia avea să acopere, încet-încet, întreaga țară.

După o vreme, Nancy, deprimată mai mult decît putea spune, se ridică din fotoliu. Ar fi putut jura că George nici nu observase mișcările ei. Se îndreptă spre masa pentru băuturi, își umplu alene paharul cu whisky și ieși din cameră, închizînd încet ușa în urmă. Urcă scările și intră în dormitorul ei și, de acolo, în baie. Puse dopul încet la cadă, deschise robinetele și picură niște ulei parfumat, cu aceeași generozitate cu care își turnase whisky din sticlă. Cinci minute mai tîrziu, se lăsase pradă celei mai confortabile ocupații pe care o cunoștea — lenevea într-o baie fierbinte și bea whisky rece în același timp.

Bălăcindu-se, înfășurată în spumă și abur, se lăsă purtată de un val copleșitor de autocompătimire. Nimeni nu-ți mulțumește pentru că-ți faci datoria de soție și mamă, își spuse ea. Îți închini viața soțului și copiilor, ești atentă cu personalul casei, ai grijă de animale, ții casa, cumperi de mîncare, speli rufele — și ce mulțumire primești în schimb ? Ce apreciere ?

Nici una.

Ochii i se umplură de lacrimi, care-i curgeau pe obraji și se amestecau cu alte picături, de apă de baie și abur. Cum și-ar mai fi dorit să fie apreciată, iubită... tînjea după atingerea fizică plină de afecțiune a cuiva care s-o îmbrățișeze și să-i spună că e minunată, că face o treabă extraordinară.

Pe Nancy, o singură persoană n-o dezamăgise niciodată. Tăticul fusese adorabil, desigur, atît cît trăise, dar mama lui, Dolly Keeling, fusese cea care avusese totdeauna încredere în Nancy și-i luase apărarea.

Dolly Keeling nu se înțelesese niciodată cu nora ei, nu avusese timp pentru Olivia și fusese mereu precaută cu Noel, dar Nancy era micuța ei preferată, răsfățată și adorată. Bunicuța Keeling îi cumpăra tot felul de rochițe cu mîneci bufante și straturi de dantelă, în vreme ce Penelope ar fi fost în stare să-și trimită prima născută la petreceri, îmbrăcată în cine știe ce vechitură moștenită de la alții. Bunicuța Keeling îi spunea că e drăguță și o ducea la Harrods, să-i ofere ceai și prăjituri, sau la teatru, la spectacole de pantomimă.

Cînd Nancy s-a logodit cu George, au fost niște certuri teribile. Între timp, tatăl ei dispăruse din viața lor, iar mama ei nu putea să priceapă de ce era așa de important pentru Nancy să aibă parte de o ceremonie tradițională, cu domnișoare de onoare și bărbați în haine de dimineață, plus o petrecere corespunzătoare. Evident, Penelope era de părere că acesta era un mod cît se poate de idiot de-a irosi bani. De ce nu o slujbă simplă, numai pentru familie, urmată, poate, de un prînz, la masa cea mare și lustruită din bucătăria de la subsolul casei din strada Oakley ? Sau o petrecere în grădină ? Grădina era imensă, era loc din belșug pentru toată lumea, și trandafirii erau în floare...

Nancy plînsese, trîntise ușile și spusese că nimeni n-o înțelegea și n-o înțelesese niciodată. În cele din urmă, căzuse într-o stare de disperare care ar fi continuat la nesfîrșit, dacă draga de bunicuță Keeling n-ar fi intervenit. A scăpat-o pe Penelope de orice responsabilitate, iar ea a fost cît se poate de bucuroasă să scape, și bunicuța Keeling a aranjat totul. Nici o mireasă n-ar fi putut visa la mai mult. O nuntă la Holy Trinity, cu rochie albă și trenă, domnișoare de onoare îmbrăcate în roz și, apoi, o recepție la numărul 23 de pe Knightsbridge, cu un maestru de ceremonii în haină roșie și mai multe aranjamente florale

grele, enorme. Iar dragul de tata, îndemnat de maică-sa, apăruse acolo ca un zeu, îmbrăcat în haine de gală, ca să fie alături de Nancy și s-o ducă la altar — și nici măcar imaginea lui Penelope, fără pălărie și drapată în maiestuoase straturi de brocart și catifea din alte vremuri, nu putuse umbri perfecțiunea acelei zile.

Of, biata bunicuță Keeling... Așa cum era acum, o femeie masivă și matură, de patruzeci și trei de ani, Nancy, întinsă în baie, plînse după bunicuța Keeling. Ce n-ar fi dat să fie acum aici, lîngă ea, s-o liniștească, s-o înțeleagă, s-o admire. *Ah, draga mea, ești cu adevărat minunată, faci atîtea pentru familia ta și pentru mama ta, și toți cred că asta li se cuvine.*

Mai auzea și-acum vocea aceea adorată, dar asta numai în imaginația ei, căci Dolly Keeling murise. Cu un an înainte, la vîrsta de optzeci și șapte de ani, distinsa micuță doamnă, cu obrajii fardați și unghiile vopsite și taioarele ei mov, tricotate, trecuse în lumea de dincolo de somn. Acest trist eveniment se petrecuse în micuțul hotel privat din Kensington, acolo unde alesese, alături de alți oameni incredibil de bătrîni, să-și petreacă ultimii ani ai vieții și unde a fost făcut și serviciul funerar, după toate regulile. Prevăzători, cei din conducerea hotelului făcuseră din timp toate aranjamentele necesare.

În dimineața următoare, totul a fost așa cum se temuse Nancy. Băutura îi lăsase o durere zdravănă de cap, era mai frig ca oricînd și întuneric beznă cînd, pe la șase și jumătate dimineața, s-a dat cu greu jos din pat. S-a îmbrăcat, disperată să descopere că n-o mai încăpea cea mai bună fustă, fiind nevoită s-o prindă cu un ac de siguranță. Și-a pus un pulover de lînă, perfect asortat cu fusta, evitînd să privească atent colăceii de grăsime care se răsfrîngeau peste armura sutienului imens. Și-a pus ciorapi de nailon dar, cum de obicei purta ciorapi de lînă groși, acum se simțea ciudat de nepotrivit îmbrăcată, așa că s-a

hotărît să-şi pună cizmele înalte şi de-abia a putut să le încheie fermoarul.

La parter, lucrurile nu stăteau cu nimic mai bine. Unul din cîini vărsase pe jos, soba abia dacă era călduţă şi în cămară mai erau doar trei ouă. Lăsă cîini afară, şterse murdăria şi umplu soba cu combustibilul special, fabulos de scump, rugîndu-se ca nu cumva să se stingă cu totul între timp, oferindu-i astfel doamnei Croftway un motiv foarte bun să se plîngă. Strigă după copii, spunîndu-le să se grăbească, puse apa în ibric, la fiert, fierse cele trei ouă, făcu nişte pîine prăjită, puse masa. Rupert şi Melanie apărură şi ei, îmbrăcaţi mai mult sau mai puţin corect, dar certîndu-se, pentru că Rupert o învinuia pe Melanie că-i pierduse cartea de geografie, iar Melanie spunea că nici nu pusese mîna pe ea şi că e un nenorocit de mincinos şi — mami, mi-ar trebui douăzeci şi cinci de penny pentru cadoul de rămas bun al doamnei Leeper.

Nancy nu auzise niciodată de doamna Leeper.

George nu făcea nimic ca s-o ajute. Îşi făcuse apariţia la un moment dat, în plină discuţie, mîncase oul fiert, băuse o ceaşcă de cafea şi plecase. A auzit Rover-ul îndepărtîndu-se pe alee, în timp ce ea trîntea în disperare farfuriile, unele peste altele, pe suportul de uscat, lăsîndu-le doamnei Croftway, să se ocupe de ele cînd o avea chef.

— Ei, dacă nu era la tine cartea de geografie...

Afară, la uşă, cîini lătrau. Le dădu drumul înăuntru, şi asta îi aminti de mîncarea lor, aşa că le umplu farfuriile cu biscuiţi şi deschise o cutie de Bonzo, tăindu-se la deget, din cauza agitaţiei, în marginea tăioasă a capacului.

— Aoleu, ce neîndemînatică eşti, îi spuse Rupert.

Nancy se întoarse cu spatele la el şi-şi puse degetul sub jetul de apă rece, pînă ce încetă să mai sîngereze.

— Dacă nu-mi dai banii ăia, doamna Rawlings o să se înfurie...

Porni în fugă în sus pe scări, să se fardeze. Nu mai era timp să-şi înroşească uşor obrajii sau să-şi contureze sprîncenele, iar rezultatul era departe de a fi satisfăcător,

dar n-avea ce face. N-avea timp. Scoase din dulap haina de blană — cea care se potrivea cu celelalte haine. Își găsi mănușile, poșeta din piele de șopîrlă. Acolo răsturnă conținutul poșetei de fiecare zi și, bineînțeles, nu mai voia să se închidă. Nu mai avea nici o importanță. N-avea ce face. N-avea timp.

Se repezi spre parter din nou, strigînd după copii. Prin cine știe ce miracol, apărură imediat, înghesuindu-și lucrurile în ghiozdane, Melanie îndesîndu-și pe cap pălăriuța care nu i se potrivea deloc. Ieșiți afară, înconjurară garajul și urcară tropăind în mașină — slavă Domnului că mașina porni la prima cheie — după care se așternură la drum.

Îi lăsă pe fiecare la școală, în fața porții, abia găsindu-și timp să-și ia rămas bun, înainte de a porni din nou în trombă, grăbindu-se să ajungă la Cheltenham. Era nouă și zece cînd își lăsă mașina în parcarea gării și, după încă două minute, își cumpărase biletul ieftin, dus-întors, pentru aceeași zi. La standul de cărți, sări peste rînd, cu un zîmbet pe care-l spera fermecător și își cumpără un *Daily Telegraph* și — ce extravaganță nebunească ! — un număr al revistei *Harpers and Queen*. După ce plăti, văzu că era un număr mai vechi — de fapt, cel de acum o lună — dar n-avea timp să explice și să-și ia banii înapoi. În plus, nu prea conta că era vechi ; cu pozele acelea lucioase și strălucitoare, avea toate șansele să se delecteze. În timp ce-și spunea toate astea, ieși pe peron chiar în clipa în care trenul de Londra își făcea apariția. Deschise o portieră, la nimereală, urcă și își găsi un loc. De-abia respira și inima îi bătea cu putere. Închise ochii. Cam așa trebuie să te simți, își zise în sinea ei, cînd tocmai ai scăpat dintr-un incendiu.

După o vreme, după cîteva respirații adînci și vorbe încurajatoare adresate sieși, își recăpătă forțele. În tren era, din fericire, foarte cald. Deschise ochii și-și descheie haina de blană. Așezîndu-se mai confortabil, privi pe fereastră, la peisajul înghețat de iarnă care-i trecea prin

fața ochilor, lăsîndu-se în voia ritmului roților de tren, atît de liniștitor pentru nervii ei. Îi plăcea să meargă cu trenul. Nu suna telefonul, puteai sta jos, nu trebuia să te gîndești la nimic.

Durerea de cap dispăruse. Își scoase pudriera din poșetă și-și studie fața în oglinda micuță, se pudră pe nas, se rujă, strîmbînd din gură. Revista cea nouă zăcea în poală, plină de surprize, ca o cutie de bomboane de ciocolată cu miezul moale, închise încă în țipla întunecată. Începu s-o răsfoiască și găsi niște reclame pentru haine de blană, pentru case în sudul Spaniei, pentru reședințe temporare în munți, în nordul Scoției ; pentru bijuterii și cosmetice, menite nu numai să te facă să arăți mai bine, dar chiar să repare defectele pielii ; pentru nave de croazieră, pornite spre meleaguri însorite ; pentru...

Ceva îi atrase atenția și se opri brusc. Pe o întreagă pagină, firma Boothby, intermediari pentru tranzacții în artă, anunța o licitație de artă victoriană ce urma să aibă loc în Galeriile sale din Bond Street, miercuri, 21 martie. Pentru ilustrare, era reprodusă o pictură de Lawrence Stern, 1865 — 1946. Pictura se numea *Femei cărînd apă* (1904) și prezenta un grup de tinere femei, în diferite poziții, purtînd amfore de aramă pe umăr sau la șold. Privindu-le cu atenție, Nancy ajunse, în cele din urmă, la concluzia că erau, probabil, sclave, pentru că umblau în picioarele goale și nu zîmbeau deloc (sărăcuțele, nu era de mirare, amforele păreau așa de grele !), ca să nu mai vorbim că erau jalnic îmbrăcate, cu un fel de văluri, vineții ca strugurii și ruginii, ce lăsau să se întrevadă — cu totul deplasat — cîte un sîn rotund, cu sfîrcul rozaliu.

Nici George și nici Nancy nu erau interesați de artă, așa cum nu le păsa nici de muzică sau teatru. Vechea casă parohială avea și ea, desigur, un număr destul de mare de picturi, cu scene de vînătoare, așa cum se cuvenea pentru orice locuință tradițională respectabilă, niște uleiuri cu cerbi morți ori ogari credincioși cu fazanul în bot, toate moștenite de George de la tatăl său. O dată, aflați prin

Londra și avînd o oră-două la dispoziție, trecuseră, așa cum se cuvine, printr-o expoziție cu lucrări de Constanble, prezentată la Galeriile Tate, dar singura amintire pe care Nancy o mai avea de pe urma acelei vizite era o grămadă de copaci verzi, pufoși și faptul că o duruseră picioarele.

Dar chiar și Constanble era preferabil acestei picturi. O privi din nou, închipuindu-și cu greu cum ar fi putut cineva să vrea să-și atîrne pe perete o asemenea oroare, bașca să mai plătească bani grei pentru ea. Dacă ei i s-ar fi pus în brațe așa ceva, precis că tabloul ar fi ajuns sau într-un colț uitat de debara, sau direct pe foc.

Dar privirile lui Nancy nu fuseseră nicidecum atrase de *Femeile cărînd apă* pentru vreun motiv de ordin estetic. Motivul pentru care privea imaginea cu atîta interes era faptul că lucrarea era semnată de Lawrence Stern. Căci acesta fusese tatăl lui Penelope Keeling și, deci, bunicul lui Nancy.

Ciudățenia era că nu-i cunoștea aproape deloc opera. Pînă să se nască ea, faima lui — care atinsese un punct culminant la începutul secolului — pălise, uitată apoi, toate lucrările lui fuseseră vîndute de multă vreme, risipite și uitate și ele. În casa mamei ei din strada Oakley existaseră doar trei picturi de Lawrence Stern, iar două din acestea erau un fel de panouri, neterminate, reprezentînd un cuplu de nimfe alegorice, risipind flori de crin peste dealuri cu iarbă verde, ici și colo înviorată de cîte o margaretă.

Cea de a treia pictură atîrna pe peretele holului de la parter, chiar sub scară, singurul loc din casă unde exista destul spațiu pentru dimensiunile ei considerabile. O pictură în ulei, rezultat al ultimilor ani de creație ai lui Stern, care se numea *Căutătorii de scoici*. Marea înspumată ocupa o mare parte a picturii ; mai era plaja și cerul acoperit de nori amenințători. Cînd Penelope se mutase de pe strada Oakley la Podmore's Thatch, aceste trei prețioase posesiuni plecaseră o dată cu ea, panourile sfîrșind pe

platforma de la etaj, iar *Căutătorii de scoici* dominînd camera de zi cu tavanul ei scund, lambrisat. Acum, Nancy abia dacă le mai observa, într-atît îi erau de familiare, integrate în casa mamei ei în egală măsură ca și canapelele și fotoliile înfundate, aranjamentele florale demodate, înghesuite în ceșcuțe de porțelan alb cu albastru, sau delicioasa aromă de cuptor.

În realitate, Nancy nici măcar nu se mai gîndise la Lawrence Stern de multă vreme, dar acum, așezată într-un compartiment de tren, înfășurată în blănuri și cizme înalte, se lăsă pradă amintirilor care o purtau în trecut. Nu s-ar fi zis că avea prea multe să-și amintească. Se născuse la sfîrșitul lui 1940, în comitatul Cornwall, în căsuța unde funcționa micuțul spital din Porthkerris și își petrecuse anii de război într-o căsuță care se numea Carn Cottage, sub acoperișul și protecția lui Lawrence Stern. Dar amintirile ei din copilărie, legate de bătrînul acela, erau învăluite în ceață — mai degrabă conștiința unei prezențe decît persoana în sine. Oare o luase vreodată pe genunchi, sau la o plimbare, sau îi citise cu voce tare? Dacă da, nu-și mai aducea aminte. Părea că bătrînul nu lăsase nici o urmă care să se fi întipărit în mintea ei de copil, pînă în acea ultimă zi cînd, scăpați în sfîrșit de război, ea și maică-sa părăsiseră Porthkerris pe veci și luaseră un tren înapoi spre Londra. Din cine știe ce motiv, acest eveniment îi marcase conștiința și rămăsese mereu în amintirea lui Nancy, clar și lămurit.

El venise la gară să le conducă. Foarte bătrîn, foarte înalt, tot mai șubred, sprijinindu-se într-un baston cu măciulie de argint, rămăsese pe peron, lîngă geamul deschis, și o sărutase pe Penelope, luîndu-și rămas bun. Părul alb, lung, îi cădea peste gulerul mantalei scoțiene de tweed, iar mîinile noduroase, deformate, îi erau ascunse în mănuși de lînă tăiate, prin care ieșeau degetele fără rost, albe și fără viață, ca niște oase.

Exact în ultimul moment, chiar cînd trenul se pusese în mișcare, Penelope o ridicase pe Nancy în brațe, iar

bătrînul întinsese mîna, atingîndu-i obrazul dolofan de copil. Nancy își amintea răceala mîinii lui ca de marmură pe pielea ei. Nu fusese timp pentru mai mult. Trenul prinsese viteză, platforma peronului se pierduse în urmă, iar el rămăsese acolo, din ce în ce mai mic, fluturîndu-și pălăria imensă, cu boruri largi, într-un salut final. Aceea era prima și ultima amintire pe care Nancy o păstra despre el, căci murise în anul următor.

Poveste veche, își spuse. N-avea rost să se lase pradă melancoliei. Dar era de necrezut cum cineva, oricine, să vrea să-i cumpere pînzele în zilele noastre. *Femei cărînd apă*. Scutură capul, nelămurită, apoi abandonă această enigmă și reveni, fericită, la confortul ireal al relatărilor din viața celebrităților.

2
OLIVIA

Fotograful cel nou se numea Lyle Medwin. Era foarte tînăr, cu părul castaniu și moale, arătînd de parcă l-ar fi tuns cu un castron pe cap, și o figură delicată, cu ochii blînzi. Avea un aer parcă ireal, semănînd cu un novice dăruit spiritului, și Oliviei îi era greu să creadă că reușise să devină atît de celebru, în cursa dură a profesiei pe care și-o alesese, fără să-și frîngă gîtul.

Stăteau în picioare, lîngă masa de la fereastra biroului ei, unde el așezase o selecție din lucrările sale anterioare, pentru ca ea să le poată judeca. Vreo două duzini de fotografii format mare, color, strălucitoare, așteptînd, pline de speranță, aprobarea ei. Olivia le studiase în amănunt și decise că-i plăceau. În primul rînd, erau realiste. Fotografiile de modă, afirmase ea întotdeauna, trebuie să prezinte rochiile, formele lor, drapajul unei fuste, textura unei jachete, iar fotografiile acestea te loveau de la bun început, cu un impact sigur asupra ochiului oricui. În același timp însă, pulsau de viață, mișcare, chiar delicatețe.

Ridică una din ele. Un bărbat numai mușchi, vajnic practicant de surfing, cu un costum de baie orbitor de alb, pe fondul unei mări de culoarea cobaltului. Piele bron-

zată, sudoare, ba chiar mirosul aerului sărat și satisfacția fizică.

— Pe asta unde ai făcut-o ?

— În Malibu. Era o reclamă pentru echipament sportiv.

— Și asta ? Olivia ridicase altă fotografie, o fată în șifon de culoarea flăcării vii, în lumina înserării, cu fața întoarsă spre soarele aproape asfințit.

— Asta era la Point Reays... pentru articolul de fond din *American Vogue*.

Olivia lăsă pozele pe masă și se întoarse spre el, sprijinindu-se de marginea mesei. În felul ăsta cobora la înălțimea lui și se puteau privi drept în ochi.

— Ce experiență profesională ai ?

Bărbatul ridică din umeri.

— Colegiul tehnic de specialitate. Pe urmă, am lucrat ca independent, după care am intrat în echipa lui Toby Stryber și am lucrat cu el vreo doi ani, ca asistent.

— Chiar Toby mi-a vorbit despre tine.

— Și apoi, după ce am plecat de la Toby, m-am dus la Los Angeles. Acolo am locuit în ultimii trei ani.

— Și te-ai descurcat foarte bine.

— Binișor, cred, zîmbi el cu modestie.

Era îmbrăcat ca un adevărat american. Pantofi albi de sport, jeans prespălați, cămașă albă, jachetă roasă de jeans. Din respect pentru vremea aspră de la Londra, își aruncase un fular de cașmir, de culoarea coralului, în jurul gîtului zvelt și bronzat. Deși cam șifonat, omul arăta grozav de curat, ca și cum și-ar fi scos hainele direct din mașina de spălat și le-ar fi uscat la soare, fără să le mai calce. Olivia îl găsea extrem de atrăgător.

— Carla te-a pus în temă ?

Carla era redactorul-șef al Oliviei în probleme de modă.

— ...e vorba de numărul din iulie, o ultimă prezentare a modei de vacanță, înainte de-a ne înfofoli iar în stofe groase, bune de umblat prin noroaie.

— Sigur... mi-a spus unde urmează să facem fotografiile.

— Ai vreo propunere ?

— Am vorbit cu ea despre Ibiza... am cunoscuți acolo...

— Ibiza.

El se grăbi să-i fie pe plac.

— Dar dacă preferați alt loc, eu nu am nimic împotrivă. Maroc, poate.

— Nu. Olivia se îndepărtă de masă și se întoarse la scaunul ei din spatele biroului. De mult n-am mai folosit Ibiza... dar n-aș vrea imagini cu plaja. Un fundal rural ar fi ceva nou, cu capre și oi și țărani zdraveni, muncind pe cîmp. I-ai putea ispiti pe localnici să vină, ar adăuga un plus de autenticitate. Au niște figuri foarte expresive și adoră să se fotografieze...

— Grozav...

— Atunci, vorbește cu Carla despre asta...

El ezită.

— Așadar, sînt angajat ?

— Bineînțeles că ești angajat. Numai să faci treabă bună...

— Sigur. Mulțumesc...

Începu să-și strîngă fotografiile, așezîndu-le în teanc. Se auzi bîzîitul intercomului de pe biroul Oliviei, iar ea apăsă pe buton, făcînd legătura cu secretara.

— Da ?

— O convorbire din exterior, domnișoară Keeling.

Își privi ceasul. Era douăsprezece și un sfert.

— Cine e ? Tocmai plecam la masă.

— Un domn Henry Spotswood.

Henry Spotswood. Cine naiba era și Henry Spotswood ăsta ? Apoi își aminti de numele și de bărbatul pe care îl întîlnise cu două seri mai înainte, la un cocteil organizat de Ridgeways. Avea părul sur și era la fel de înalt ca și ea. Dar ea îi spusese Hank.

— Bine, Jane, fă-mi te rog legătura.

Pe cînd întindea mîna după receptor, Lyle Medwin, cu albumul de fotografii sub braţ, traversă neauzit camera şi deschise uşa.

— La revedere, şopti ieşind pe uşă. Olivia ridică braţul într-un semn de salut, dar el plecase.

— Domnişoara Keeling ?

— Da.

— Olivia, sînt eu, Hank Spotswood — ne-am întîlnit la Ridgeways.

— Sigur.

— Am vreo două ore libere. Ce-ai zice să ne vedem la prînz ?

— Cum, azi ?

— Păi da, chiar acum.

— Ah, îmi pare rău, dar nu pot. Vine sora mea de la ţară şi iau prînzul cu ea. Şi-aşa şi-am întîrziat, ar fi trebuit să fi plecat pînă acum.

— A, ce păcat. Ei, dar ce zici de cină, diseară ?

Odată ce-şi amintise vocea lui, urmau şi detaliile. Ochi albaştri. O figură plăcută, cu trăsături puternice, perfect americană. Costum bleumarin, cămaşă marca Brooks Brothers, cu marginile gulerului prinse în nasturi.

— Mi-ar face plăcere.

— Grozav. Ce-ai dori să mănînci ?

Pentru o fracţiune de secundă, Olivia se gîndi, apoi se hotărî.

— Ce-ai zice dacă, măcar o dată în viaţă, n-ar trebui să iei masa într-un hotel sau restaurant ?

— Ce să-nsemne asta ?

— Vino la mine acasă şi-ţi ofer *eu* cina.

— Ar fi minunat... Părea surprins, dar deloc lipsit de entuziasm. Dar nu ţi-e greu ?

— Nici o problemă, îi spuse ea, zîmbind la auzul acestor vorbe atît de casnice. Vino pe la opt.

Îi dădu adresa şi vreo două amănunte despre aşezarea casei, în caz că ar fi dat peste un şofer de taxi morocănos, apoi şi-au luat rămas bun şi a închis.

Hank Spotswood. Așa da. Zîmbi ca pentru sine, apoi se uită la ceas, și-l scoase pe Hank din minte, sări în picioare, apucă pălăria, haina, geanta și mănușile și ieși în grabă din birou, ca să ajungă la timp la întîlnirea cu Nancy.

Își dăduseră întîlnire la Kettners, în Soho, unde Olivia reținuse o masă. Acesta era locul în care venea întotdeauna pentru mese de afaceri și nu vedea de ce ar fi trebuit să facă un alt aranjament, deși știa că Nancy s-ar fi simțit mult mai în largul ei la Harvey Nichols sau în vreun loc plin de femei epuizate, care-și odihneau picioarele după cumpărăturile de dimineață.

Dar Kettners a rămas pînă la urmă, iar Olivia întîrzia și Nancy o aștepta, mai grasă ca oricînd, în puloverul din lînă de culoarea vișinei putrede și o tocă de blană, de aproximativ aceeași culoare ca și buclele ei de un blond pal, care o făceau să arate ca și cum i-ar fi crescut un smoc de păr în vîrful capului. Stătea acolo, femeie singură într-o mare de oameni de afaceri, cu poșeta în poală și un gin tonic dublu pe măsuța din fața ei; părea atît de nepotrivită cu locul acela, încît Olivia se simți vinovată și, drept rezultat, se străduí să pară mai entuziastă decît era în realitate.

— Vai, Nancy, îmi pare rău, teribil de rău, dar m-a reținut o problemă. Mă aștepți de mult ?

Nu s-au sărutat. Nu se sărutau niciodată.

— Nu-i nimic.

— Văd că ai luat ceva de băut, oricum... cred că nu mai dorești altceva, nu ? Am reținut masa pentru ora unu fără un sfert și e păcat să o pierdem.

— Bună ziua, domnișoară Keeling.

— A, bună ziua, Gerard. Nu, nu beau nimic, mulțumesc, sîntem oarecum în criză de timp.

— Ați reținut masă ?

— Da. La unu fără un sfert. Mă tem că am cam întîrziat.

— Nu-i nimic — poftiți, dacă doriți.

Porni înaintea lor, dar Olivia o aşteptă pe Nancy să se ridice, groaie, de la masă, să-şi ia poşeta şi revista şi să-şi aranjeze puloverul peste stratul considerabil de grăsime, şi abia după aceea porni în urma lui. În restaurant era cald ; era aglomerat şi plin de conversaţii masculine. Au fost conduse la masa obişnuită a Oliviei, într-un colţ retras unde, după obişnuita ceremonie a gesturilor serviabile din partea chelnerului, s-au aşezat, în cele din urmă, pe o banchetă de formă rotunjită ; masa a fost apoi trasă mai aproape de ele, acoperindu-le genunchii, şi a apărut şi meniul masiv.

— Doriţi un pahar cu vin de Xeres, pînă vă hotărîţi ?

— Un Perrier pentru mine, te rog, Gerard... iar pentru sora mea... Se întoarse spre Nancy. Vrei nişte vin ?

— Da, ar fi minunat.

Olivia, ignorînd lista de vinuri, comandă o sticlă de jumătate de litru din vinul casei.

— Acu, ce ai dori să mănînci ?

Nancy nu prea ştia. Meniul cuprindea o listă înspăimîntător de lungă de mîncăruri, toate în franţuzeşte. Olivia ştia că ea nu poate sta acolo toată ziua, să descifreze meniul, aşa că îi dădu cîteva sugestii şi, în cele din urmă, Nancy se declară mulţumită cu un *consommé* urmat de escalop de viţel cu ciuperci. Olivia îşi comandă o omletă cu salată verde şi, odată toate astea rezolvate şi chelnerul plecat, întrebă :

— Cum ai călătorit în dimineaţa asta ?

— A, foarte confortabil, zău că da. Am prins trenul de nouă şi un sfert. A trebuit să mă cam grăbesc să duc copiii la şcoală, dar am reuşit.

— Ce mai fac copiii ?

Încercă să pară cu adevărat interesată, dar Nancy ştia că nu era aşa şi, drept urmare, slavă Domnului, nu intră în detalii.

— Sînt bine.

— Dar George ?

— E bine, din cîte ştiu.

— Dar cîinii ? se încăpățînă Olivia.

— Bine... începu Nancy, apoi își aminti. Unul din ei a vărsat de dimineață.

Olivia se strîmbă.

— Nu-mi spune. Nu înainte să terminăm de mîncat.

Un chelner apăru cu băuturile — apă minerală Perrier pentru Olivia și sticla de o jumătate de litru de vin pentru Nancy ; le destupă cu îndemînare și turnă în pahare, apoi așteptă. Nancy își aminti că aștepta de la ea să guste vinul, așa că luă o înghițitură, strînse buzele ca un profesionist și afirmă că e delicios. Sticla fu pusă pe masă, iar chelnerul, cu o față complet lipsită de expresie, se retrase.

Olivia își turnă Perrier.

— Tu nu bei niciodată vin ? o întrebă Nancy.

— Nu în timpul dejunurilor de afaceri.

Nancy își ridică sprîncenele, formînd aproape un arc perfect.

— Adică, vrei să spui că asta e ceea ce facem noi acum ?

— Păi, nu ? Nu de asta am venit ? Să discutăm afaceri în privința lui mami.

Formula asta copilărească o irită, ca de obicei, pe Nancy. Fiecare din cei trei copii o numeau altfel pe Penelope. Noel i se adresa cu „Ma". Nancy, de cîțiva ani buni, îi spunea „mamă", apelativ pe care îl considera potrivit pentru vîrsta lor. Numai Olivia — care era așa de dură și sofisticată în orice altă privință — se încăpățîna să-i spună „mami". Nancy se întreba cîteodată dacă Olivia își dădea seama cît de ridicolă părea.

— Mai bine trecem la subiect. N-am toată ziua la dispoziție.

Tonul ei plin de răceală era ultima picătură. Nancy, care venise tocmai din comitatul Gloucestershire, special pentru această întîlnire, ea, care șterse după cîinele bolnav și își tăiase degetul în cutia de conserve, care reușise să-și ducă copiii la școală și prinsese trenul în ultimul moment, se simți ofensată din plin.

N-am toată ziua la dispoziție.

De ce trebuia Olivia să fie așa brutală, lipsită de suflet, de orice sentiment ? Chiar nu puteau să stea și ele ca niște surori adevărate, în intimitate, să vorbească fără ca Olivia să-i fluture prin fața ochilor viața ei agitată de afaceri, ca și cum viața lui Nancy, cu solidele ei priorități pentru cămin, soț și copii, nu conta cu nimic ?

Cînd erau mici, Nancy era considerată cea mai drăguță dintre ele. Blondă cu ochi albaștri, plină de dulceață și (mulțumită bunicuței Keeling) frumos îmbrăcată. Nancy era cea care atrăgea privirile, admirația, bărbații. Olivia era cerebrală și ambițioasă, obsedată de cărți, examene și realizări universitare ; dar ștearsă, își amintea Nancy — așa de ștearsă... Groaznic de înaltă și slabă, cu pieptul plat și ochelari, arăta un dezinteres aproape arogant față de sexul opus, retrăgîndu-se într-o tăcere plină de dispreț, ori de cîte ori apărea vreunul din prietenii lui Nancy. Alteori, dispărea în dormitorul ei de la etaj, în căutarea unei cărți.

Și totuși, multe din trăsăturile ei atenuau această impresie. N-ar fi fost fiica părinților ei, dacă lucrurile ar fi stat altfel. Părul, cu firul foarte gros, avea culoarea și strălucirea mahonului lustruit, iar ochii întunecați, moșteniți de la maică-sa, străluceau ca ai unei păsări, cu un soi de inteligență sardonică.

Și ce se întîmplase ? Studenta de la universitate, stîngace și foc de deșteaptă, sora cu care nici un bărbat nu voia să danseze, se transformase în acest fenomen — Olivia la treizeci și opt de ani. O femeie cu o carieră formidabilă, redactor-șef al revistei *Venus*.

Și azi era la fel de nonconformistă ca-ntotdeauna. Urîțică, ai fi zis, dar aproape înspăimîntător de șic. Pălărie neagră de velur cu calota înaltă, o haină neagră drapată, bluză de mătase de culoarea untului, lănțișoare și cercei de aur și inele masive pe degete. Fața îi era palidă, gura puternic rujată ; chiar și ochelarii ei enormi, cu rame negre, se transformaseră într-un accesoriu de invidiat. Nancy nu era proastă deloc. Mergînd în urma Oliviei, prin

restaurantul înțesat de lume, simțise frisonul de dorință al bărbaților, văzuse ocheadele aruncate pe furiș și capetele întoarse și știuse că nu pentru ea, cea drăguță, se întorceau, ci pentru Olivia.

Nancy nu ghicise niciodată secretele întunecate ale vieții Oliviei. Exact pînă la acea extraordinară întîmplare de acum cinci ani, crezuse cu sinceritate că sora ei era sau virgină, sau total lipsită de instinct sexual. (Mai exista, desigur, și o altă posibilitate, cu adevărat sinistră, care-i trecuse prin minte pe cînd devora biografia unei femei pe nume Vita Sackville-West, dar așa ceva, își spusese, nici nu se poate concepe.)

Exemplu clasic al femeii ambițioase și deștepte, Olivia păruse total absorbită de cariera sa, avansînd constant pînă ce devenise semnatara unei rubrici consacrate și redactor la *Venus*, revista aceea inteligent concepută și de mare audiență pentru femei, unde lucrase timp de șapte ani. Numele ei figura în colectivul de redacție ; din cînd în cînd îi apărea și poza în paginile revistei, în dreptul cîte unui articol, ba chiar o dată apăruse și la televizor, răspunzînd la întrebări într-o emisiune pe probleme de familie.

Și atunci, cînd totul decurgea în favoarea ei, fapt este că Olivia a făcut acel pas atît de neașteptat și deloc caracteristic pentru ea. A plecat într-o vacanță la Ibiza, a întîlnit un bărbat pe nume Cosmo Hamilton, și nu s-a mai întors acasă. Cel puțin, chiar dacă pînă la urmă a făcut-o, asta nu s-a întîmplat decît după ce a trăit cu el un an întreg. Prima dată cînd redactorul-șef a aflat despre asta a fost atunci cînd a primit o scrisoare oficială, trimisă din Ibiza, prin care ea își prezenta demisia. Cînd șocanta veste a ajuns pînă la ea, prin intermediul mamei lor, Nancy a început prin a refuza să creadă. Și-a spus că era un șoc prea mare ; și toate astea pentru că, de fapt, într-un mod neclar, ea simțea că, pe ascuns, Olivia i-o luase înainte.

De-abia așteptase să-i spună lui George, să-l vadă la fel de uimit cum fusese și ea, dar reacția lui o surprinsese de-a binelea.

— Interesant — asta fusese tot ce spusese el.

— Nu pari prea surprins.

— Nici nu sînt.

Nancy s-a încruntat.

— George, vorbim despre Olivia.

— Bineînțeles că despre ea e vorba. Văzînd uluirea de pe fața nevestei lui, aproape că a izbucnit în rîs. Nancy, doar nu-ți închipui că Olivia a trăit ca o călugăriță cumsecade toată viața ? Așa ascunsă cum e ea, cu apartamentul din Londra și felul ei evaziv de a se purta. Dacă ai crezut așa ceva, ești mai fraieră decît credeam.

Nancy a simți arsura lacrimilor în colțurile ochilor.

— Dar... dar am crezut...

— Ce ai crezut ?

— Vai, George, nu e *deloc* atrăgătoare.

— Nu, i-a spus George. Nu, Nancy, n-ai dreptate.

— Dar am crezut că nu-ți place.

— Nu-mi place, a spus George și a deschis ziarul, punînd astfel capăt conversației.

Nu era stilul lui George să încheie așa de brusc o conversație. Nici nu crezuse că are un spirit de observație atît de ascuțit, dar, privind înapoi și avînd destul timp la dispoziție pentru a întoarce pe toate fețele această răsturnare de situație, Nancy a ajuns, pînă la urmă, la concluzia că, probabil, părerea lui despre Olivia era justă. O dată ce se obișnuise cu ideea, nu-i fusese greu să întoarcă lucrurile în favoarea ei. Să te poți lăuda cu o asemenea rudă extraordinară i se păruse lui Nancy un lucru în egală măsură spectaculos și sofisticat — ca o piesă de pe vremuri, scrisă de Noel Coward — care poleia „Căderea în păcat", iar Olivia și Cosmo Hamilton au oferit un subiect de conversație la petreceri. „Știi, Olivia, sora mea cea deșteaptă, nici nu-ți închipui ce poveste romantică. A renunțat la tot pentru dragoste. Acum stă la Ibiza... într-o

casă superbă." Imaginația ei o lua razna spre alte amănunte minunate, de preferință cît mai libertine. „S-ar putea ca, la vară, eu, George și copiii să mergem la ei pentru cîteva săptămîni. Totuși, depinde de obligațiile noastre la Pony Club, nu-i așa ? Noi, mamele, sîntem niște sclave la Pony Club."

Dar, deși Olivia o invitase pe mama lor să vină să stea la ei, iar Penelope acceptase cu bucurie și își petrecuse acolo mai bine de o lună, nici o invitație de acest fel nu sosise vreodată pe adresa familiei Chamberlain, iar pentru asta, Nancy nu-și iertase sora niciodată.

În restaurant era foarte cald. Nancy simți, dintr-o dată, că se sufocă. Păcat că nu-și pusese o bluză în loc de pulover, iar pe acesta nu și-l putea scoate, așa că, în loc de asta, mai luă o înghițitură de vin rece. Cu toată căldura, simțea cum îi tremură mîinile.

Lîngă ea, Olivia spuse :

— Ai *văzut-o* pe mami ?

— A, da, răspunse Nancy, punînd paharul pe masă. Am fost s-o văd la spital.

— Cum se simțea ?

— Foarte bine, dacă stăm să ne gîndim.

— E sigur că a fost un atac de cord ?

— A, da. Au ținut-o la reanimare o zi sau două. Pe urmă au mutat-o într-o rezervă, după care ea și-a făcut externarea și s-a dus acasă.

— Cred că doctorului nu i-a plăcut prea mult treaba asta.

— Nu, s-a enervat. De asta m-a sunat, și atunci mi-a spus că n-ar trebui să mai stea singură.

— Te-ai gîndit să mai întrebi și un alt doctor ?

Nancy se înfurie.

— Olivia, dar e un doctor foarte bun.

— Medic de țară.

— Ar fi foarte ofensat dacă...

— Prostii ! Cred că n-are sens să încercăm să-i găsim o însoțitoare sau menajeră ; înainte de asta, trebuie să consultăm un specialist.

— Știi bine că n-ar accepta așa ceva.

— Atunci s-o lăsăm în pace. De ce să fie nevoită să suporte cine știe ce femeie nesuferită, dacă vrea să stea singură ? Mai e și doamna Plackett, drăguța de ea, care vine la mama trei dimineți pe săptămînă și sînt sigură că lumea din sat se va strînge în jurul ei, să-i poarte de grijă. La urma urmelor, acum se împlinesc cinci ani de cînd locuiește acolo și o cunoaște toată lumea.

— Dar să presupunem că mai face o criză și moare, doar pentru că nu e nimeni cu ea care s-o ajute. Sau cade pe scări. Sau are un accident de mașină și omoară pe cineva.

De neiertat pentru ea, Olivia începu să rîdă.

— N-am știut niciodată că ai o imaginație așa de bogată. Hai să fim serioși, dacă e să aibă un accident, o să-l aibă fie că e menajera acolo, fie că nu e. Sinceră să fiu, nu cred că trebuie să ne facem griji.

— Dar trebuie să ne facem griji.

— De ce ?

— Nu-i vorba numai de menajeră... mai sînt și alte lucruri de care trebuie să ținem cont. Grădina, de exemplu. Doi acri de pămînt, de care numai ea s-a ocupat întotdeauna. Să sapi ca să pui legume și să cosești iarba. Absolut tot. Nu poți avea pretenția să continue tot așa, e prea mare efortul fizic.

— Nici n-o să facă așa ceva, îi spuse Olivia, iar Nancy se încruntă. Am stat aseară la taclale pe-ndelete, la telefon...

— Nu mi-ai spus nimic.

— Nu s-ar zice că mi-ai dat ocazia s-o fac. Părea în formă, veselă și zdravănă. Mi-a spus că, după părerea ei, doctorul e un prost și că, dacă ar fi să stea cu o altă femeie, probabil că i-ar tăia gîtul. Casa e prea mică și n-ar face altceva decît să se calce pe bătături, lucru cu care sînt pe deplin de acord. Cît despre grădină, chiar dinainte de

așa-zisul atac de cord, hotărîse că e prea mult pentru ea, așa că vorbise cu un antreprenor din sat și aranjase să vină un om la lucru, de două sau trei ori pe săptămînă. Cred că începe de lunea viitoare.

Toate astea nu puteau nicidecum să îmbunătățească starea de spirit a lui Nancy. Părea că Olivia și mama conspirau în spatele ei.

— Nu știu dacă e o idee prea bună. De unde știm noi ce fel de persoană o să-i trimită ? Poate fi oricine. Precis că putea să găsească vreun băiat cumsecade din sat.

— Toți băieți cumsecade din sat sînt angajați la fabrica de componente electronice din Pudley...

Nancy ar fi continuat să protesteze, dar a fost întreruptă de apariția supei. Aceasta îi fu adusă într-o cupă de ceramică, dinspre care veneau arome delicioase. Dintr-o dată își dădu seama cît îi era de foame și, apucînd lingura, luă și o îmbucătură din cornul cald și crocant. Puțin mai tîrziu, rosti înțepată :

— Niciodată nu te-ai gîndit să discuți problema asta cu George și cu mine.

— Pentru numele lui Dumnezeu, dar ce era de discutat ? Nu privește pe nimeni, în afară de mami. Zău, Nancy, tu și George o tratați de parcă ar fi senilă ; are șaizeci și patru de ani, e în plină putere, zdravănă ca un taur și independentă ca-ntotdeauna. Nu vă mai băgați în treburile ei.

Nancy era furioasă.

— Să ne băgăm ! Poate că, dacă tu și Noel v-ați fi „băgat" mai mult, cum zici tu, n-ar fi căzut toate greutățile pe umerii mei.

Tonul Oliviei deveni ca de gheață.

— În primul rînd, te poftesc să nu mă mai pui pe mine în aceeași oală cu Noel. Iar în al doilea rînd, dacă ai vreo greutate pe umeri, ai inventat-o și ai pus-o acolo chiar tu.

— Nu știu de ce ne mai batem capul, George și cu mine. E limpede că nu ne-alegem cu nici o mulțumire.

— De ce, mă rog, să vi se mulțumească ?

— Din multe motive. Dacă n-o convingeam eu pe mama că ar fi o nebunie, s-ar fi întors în Cornwall, și la ora asta ar sta în coliba unui pescar.

— N-am înțeles niciodată de ce ți-s-a părut o idee atît de rea.

— Olivia ! Atît de departe de noi toți, la celălalt capăt al țării... era ridicol. I-am spus-o. Nu poți să te mai întorci acolo, așa i-am spus. Nu făcea nimic altceva, decît să încerce să-și recupereze tinerețea pierdută. Ar fi fost un dezastru. Plus că George a fost cel care a găsit Podmore's Thatch pentru ea. Nici măcar tu nu poți spune că nu e adorabil ; o casă perfectă, din toate punctele de vedere. Și toate astea, datorită lui George. Să nu uiți asta, Olivia. Toate astea, datorită lui George.

— De trei ori ura ! pentru George.

O nouă întrerupere interveni în acel moment, farfuria de supă a lui Nancy fiind înlocuită de escalopul de vițel și omletă. Chelnerul turnă restul de vin în paharul lui Nancy, iar Olivia își luă puțină salată. După plecarea chelnerului, Nancy întrebă :

— Și cît o să coste grădinarul ăsta ? Dacă e angajat cu contract, e clar că e foarte scump.

— Vai, Nancy, ce-ți pasă ?

— Bineînțeles că îmi pasă. Poate mama să-și permită ? E o problemă. Totdeauna a fost așa de ascunsă cu banii și, în același timp, așa de extravagantă cu cheltuielile.

— Mama ? Extravagantă ? N-a cheltuit niciodată un bănuț pentru ea.

— Dar mereu are musafiri. Cred că dă sume astronomice pe mîncare și băutură. Ce să mai zic de sera aia ridicolă pe care a construit-o lîngă casă. George a încercat s-o convingă să renunțe. I-ar fi fost mult mai bine dacă folosea banii ca să-și dubleze geamurile.

— Poate că nu voia geamuri duble.

— Refuzi să te implici, nu-i așa ? Vocea lui Nancy tremura de indignare. Să te gîndești ce s-ar putea întîmpla.

— Și ce s-ar putea întîmpla, Nancy ? Luminează-mă.

— Ar putea trăi nouăzeci de ani.

— Sper că așa va fi.

— Capitalul ei n-o să dureze la nesfîrșit.

Ochii Oliviei străluciră, amuzați.

— Tu și George vă temeți să rămîneți cu un părinte sărac și singur în brațe, nu-i așa ? Încă o persoană care să vă stoarcă de bani, după plata pentru întreținerea monstrului ăluia de casă, și o avere ca să vă trimiteți copiii la cele mai scumpe școli, nu ?

— Felul în care alegem noi să ne cheltuim banii nu te privește pe tine.

— Iar felul în care mami alege să-i cheltuiască pe ai ei nu te privește pe *tine*.

Replica o reduse pe Nancy la tăcere. Luîndu-și ochii de la Olivia, se concentră pe porția de vițel. Olivia, atentă, văzu sîngele ridicîndu-se în obrajii surorii ei și un ușor tremur al gurii și maxilarului. Doamne-Dumnezeule, gîndi ea, n-are decît patruzeci și trei de ani și arată ca o babă grasă și patetică. Dintr-o dată, sufletul i se umplu de milă pentru Nancy, sau poate un fel de vinovăție și, brusc, se trezi spunînd, pe un ton mult mai blînd și încurajator :

— Eu nu mi-aș face atîtea griji, să fiu în locul tău. A luat o sumă bunicică pe casa din strada Oakley și încă mai are destul din banii ăștia, chiar după ce a cumpărat Podmore's Thatch. Nu cred că bătrînul Lawrence Stern și-a dat seama, dar, toate puse cap la cap, i-a lăsat o avere frumoasă. Ceea ce nu are nici o importanță pentru tine, pentru mine și Noel, pentru că, s-o recunoaștem, tatăl nostru n-a fost niciodată în stare de nimic, financiar vorbind, a dus-o jalnic...

Nancy înțelese dintr-o dată că ajunsese la capătul puterilor. Discuția în contradictoriu o epuizase și ura s-o audă pe Olivia vorbind despre dragul de tata în felul acela.

Într-o situație normală, ar fi sărit în apărarea dragului bărbat dispărut. Dar acum n-avea destulă energie. Întîlnirea cu Olivia fusese o totală pierdere de timp. Nu hotărîseră nimic în legătură cu mama, cu banii, cu îngrijitoarea sau cu orice altceva ; Olivia, ca de obicei, dominase întreaga discuție și acum Nancy se simțea de parcă ar fi fost călcată de un buldozer.

Lawrence Stern.

Masa delicioasă se terminase. Olivia aruncă o privire spre ceas și o întrebă pe Nancy dacă voia cafea. Nancy întrebă dacă mai era timp și Olivia spuse că da, mai avea încă cinci minute la dispoziție, așa că Nancy spuse că ar vrea, iar Olivia comandă cafeaua. Iar Nancy, nevoită să renunțe, fără plăcere, la speranța de a gusta din delicioasele prăjituri pe care le zărise la standul de dulciuri, întinse mîna după revista *Harpers and Queen*, pe care o cumpărase ca să aibă ce citi în tren și care, acum, zăcea pe scaunul plușat de lîngă ea.

— Ai văzut asta ?

Răsfoi paginile pînă cînd ajunse la reclama firmei Boothby și-i întinse surorii ei revista. Olivia aruncă o privire și dădu din cap.

— Da, am văzut-o. Picturile vor fi scoase la licitație miercurea viitoare.

— Nu e extraordinar ? murmură Nancy, luînd revista înapoi. Cine s-ar fi gîndit că există oameni care să vrea să cumpere o asemenea oroare ?

— Nancy, te asigur cu multă lume dorește să cumpere o asemenea oroare.

— Precis că glumești.

— Nu glumesc deloc. Observînd uimirea sinceră a surorii ei, Olivia izbucni în rîs. Vai, Nancy, unde ați fost, tu și George, în toți anii ăștia ? E o explozie enormă de interes pentru pictura victoriană. Lawrence Stern, Alma-Tadema, John William Waterhouse... scot sume fabuloase la licitații.

Nancy studie cu atenție pictura intitulată *Femei cărînd apă*, sperînd să găsească ceva nou. I se părea însă la fel.

— Dar *de ce* ? insistă ea.

Olivia ridică din umeri.

— O nouă apreciere a tehnicii pe care o foloseau. Valoare de raritate.

— Cînd spui sume enorme, la ce te referi, exact ? Vreau să zic, cu cît s-ar putea vinde asta ?

— N-am idee.

— Măcar cu aproximație.

— Păi... Olivia își strînse buzele, gînditoare. Poate... două sute de mii.

— Două sute *de mii* ? Pentru asta ?

— Plus sau minus cîțiva bănuți.

— Dar de ce ? se văită iarăși Nancy.

— Ți-am spus. Au valoare de raritate. Nimic nu valorează prea mult pînă ce nu apare cineva care să-l vrea. Lawrence Stern n-a fost niciodată un pictor prolific. Dacă privești cu atenție detaliile din pictura aceea, ai să înțelegi de ce. Cred că i-au trebuit luni întregi pînă s-o termine.

— Dar ce s-a întîmplat cu toate lucrările lui ?

— S-au dus. Vîndute. Probabil direct de pe șevalet, cu vopseaua încă umedă. Cu siguranță că orice colecție privată sau galerie publică de artă care se respectă are pe undeva și un Lawrence Stern. Numai din cînd în cînd mai apare cîte una pe piață. Și, nu uita, a renunțat să mai picteze cu mult înainte de război, atunci cînd mîinile lui deveniseră prea anchilozate ca să mai poată ține pensula. Îmi imaginez că a vîndut tot ce a putut și a fost bucuros s-o facă, doar ca să-și țină familia și pe el însuși. N-a fost niciodată bogat și e un mare noroc pentru noi că a moștenit o casă mare la Londra, de la tatăl lui, și că, mai tîrziu, a putut cumpăra proprietatea de la Carn Cottage. Banii obținuți cînd s-a vîndut Carn Cottage s-au dus demult, pe educația noastră, cei trei copii, iar suma luată pe casa din strada Oakley e cea din care trăiește mami acum.

Nancy asculta toate astea, fără să fie pe deplin atentă. Nu se putea concentra, căci gîndurile îi alunecau spre speculații și posibilități colaterale. Vorbi, încercînd, pe cît posibil, să păstreze un ton natural :

— Dar picturile mamei ?

— Vrei să spui, *Căutătorii de scoici* ?

— Da. Și cele două panouri din hol.

— Ce-i cu ele ?

— Dacă s-ar vinde acum, ar valora o grămadă de bani ?

— Presupun că da.

Nancy înghiți în sec. Avea gura uscată.

— Cît ?

— Nancy, nu lucrez în domeniu.

— Cu aproximație.

— Presupun... către cinci sute de mii.

— Cinci sute de mii.

Abia reuși să rostească aceste cuvinte. Nancy se lăsă pe spate în scaun, sincer uluită. Jumătate de milion. Vedea parcă cifrele ieșind în relief, precedate de semnul lirei sterline și nenumărate înfloriturî. În acel moment, chelnerul aduse cafeaua neagră, fierbinte și aromată. Nancy își drese glasul și încercă din nou.

— O jumătate de milion.

— Cu aproximație. Olivia, cu unul din rarele ei zîmbete, împinse zaharnița spre Nancy. Așa că vezi de ce tu și George nu trebuie să vă faceți griji în privința mamei.

Cu asta punea punct conversației. Și-au băut cafeaua în tăcere, Olivia a achitat nota de plată și s-au ridicat să plece. Afară din restaurant, cum plecau în direcții diferite, au comandat două taxiuri și, pentru că Olivia era în criză de timp, l-a luat pe primul. Și-au luat rămas bun pe trotuar, și Nancy a rămas să privească în urma ei. Pe cînd își luau masa, începuse să plouă destul de tare, dar Nancy, udă leoarcă, abia dacă observa.

O jumătate de milion.

Taxiul ei trase la scară. Îi spuse șoferului să o ducă la magazinul Harrods, își aminti să dea un bacșiș portarului și urcă în mașină. Taxiul porni. Ea se așeză mai bine pe banchetă, privind spre vitrinele care se perindau în goană, spre străzile Londrei, fără să vadă nimic. Nu rezolvase nimic cu Olivia, dar ziua nu fusese pierdută. Își simțea inima bătînd de nerăbdare.

O jumătate de milion de lire.

Unul din motivele pentru care Olivia Keeling avusese o carieră atît de plină de succes era acela că se învățase să gîndească limpede, astfel că remarcabila ei inteligență era îndreptată, de fiecare dată, asupra cîte unui singur subiect. Viața ei semăna cu un submarin, divizat în compartimente etanșe, perfect separate unele de altele.

Astfel, în dimineața aceea și-l scosese din minte pe Hank Spotswood, fiind astfel capabilă să-și îndrepte întreaga atenție spre lămurirea lucrurilor cu Nancy. Ajunsă înapoi la birou, chiar din clipa în care intră pe ușă, Nancy și toate spaimele ei mărunte, legate de casă și familie, au fost alungate, Olivia devenind din nou redactorul-șef al revistei *Venus*, care nu se gîndea la nimic altceva, în afară de succesul publicației sale. Toată după-amiaza dictă scrisori, organiză o întîlnire cu responsabilul pentru publicitate, rezervă o masă la Dorchester, pentru a doua zi dimineață, ca să discute susținerea unor proiecte noi, și se certă îndelung cu redactora secției de ficțiune, informînd-o pe biata femeie că, dacă nu găsea subiecte mai bune decît cele pe care făcea efortul să i le prezinte Oliviei spre aprobare, atunci *Venus* avea să înceteze definitiv să mai publice articole de ficțiune, iar redactora acestei secții avea să rămînă fără slujbă. Femeia, singură cu doi copii pe care se străduia să-i crească, izbucni, cum era de așteptat, în lacrimi, dar Olivia rămase neclintită ; revista avea prioritate înaintea oricărui lucru, și-i dădu, pur și simplu, un șervețel să-și șteargă ochii și un timp de gîndire de două

săptămîni, în care să scoată vreun iepuraș magic din pălărie.

Toate astea fuseseră însă istovitoare. Își aminti că era vineri și sfîrșitul săptămînii și se simți recunoscătoare pentru asta. Lucră pînă la ora șase, făcu ordine pe birou, apoi își luă lucrurile și coborî cu liftul în garajul de la subsol, își luă mașina și porni spre casă.

Aglomerația era teribilă, dar era obișnuită cu orele de trafic intens, încît se resemnă. Printr-o trîntire mentală a unei uși etanșe, *Venus* încetă să mai existe, ca și cum această după-amiază n-ar fi existat nici ea ; în loc de asta, se gîndi din nou la minutele petrecute la Kettners, cu Nancy.

Fusese brutală cu Nancy, o acuzase de reacții excesive, diminuase efectele bolii mamei ei, ignorase prognoza doctorului de țară. Toate astea, pentru că Nancy făcea mereu din țînțar armăsar... săraca, ce altceva să facă cu viața ei plicticoasă... dar și pentru că Olivia, ca și cum ar mai fi fost copil, nu voia să-și imagineze că Penelope putea fi și altfel decît sănătoasă. Poate chiar nemuritoare. Nu voia s-o știe bolnavă. Nu voia ca ea să moară.

Un atac de cord. Cum s-a putut să i se întîmple tocmai mamei ei, care nu fusese niciodată bolnavă ? O femeie înaltă, puternică, plină de vitalitate, interesată de toate dar, și asta era lucrul cel mai important, mereu *aproape*. Olivia își amintea bucătăria de la subsolul casei din strada Oakley, inima imensei case londoneze, unde supa clocotea pe sobă și ședeau cu toții în jurul mesei lustruite, la taclale, ore întregi, cu un coniac sau o cafea dinainte, pe cînd maică-sa călca sau cîrpea așternuturi. Ori de cîte ori venea vorba de „siguranță", Olivia se gîndea la locul acela binecuvîntat.

Iar acum... Oftă. Poate că doctorul avea dreptate. Poate că Penelope avea nevoie de cineva care să locuiască cu ea. Cel mai bine ar fi fost dacă s-ar fi dus s-o vadă, să discute împreună despre asta și, dacă era necesar, să vadă dacă pot aranja ceva. Mîine e sîmbătă. Am să mă duc s-o

văd mîine, își spuse, și se simți imediat mult mai bine. Plec de dimineață spre Podmore's Thatch cu mașina și îmi petrec toată ziua cu ea. Odată decizia luată, alungă aceste gînduri din minte, lăsînd ca locul rămas gol să fie umplut, încet-încet, de plăcute speranțe, în așteptarea evenimentelor serii.

Aproape că ajunsese acasă. Dar se opri mai întîi la magazinul din apropiere, își parcă mașina și cumpără cîte ceva. Pîine neagră crocantă, unt și o cutie de pateu de ficat; pui Kievska și tot ce trebuia pentru salată. Ulei de măsline, piersici proaspete, cîteva feluri de brînză; o sticlă de scoth, vreo două de vin. Cumpără flori, un braț de narcise, încărcă totul în portbagajul mașinii și parcurse scurta distanță care o mai separa de strada Ranfurly.

Strada ei era alcătuită dintr-un șir de case mici de cărămidă roșie, în stil edwardian, fiecare cu ferestrele ei rotunjite, ieșite în afară, cu o grădiniță în față și o alee pietruită. Din exterior păreau teribil de comune, ceea ce mărea impactul cu interiorul surprinzător și sofisticat. Cămărușele strîmte de la parter fuseseră transformate într-un spațiu larg, unic, în care bucătăria era despărțită de sufragerie doar printr-un fel de tejghea, asemănătoare celei dintr-un bar, în vreme ce o scară fără balustradă ducea la etaj. În celălalt capăt al camerei, un glasvand dădea în grădină, și toate astea creau o imagine ciudat de rurală căci, dincolo de gardul grădinii, se zărea o biserică cu o bucată de pămînt în jur, cam un acru, unde vara se făceau picnicuri cu școala de duminică, chiar lîngă imensul stejar cu ramurile grele.

Erau, deci, destule motive pentru ca Olivia să-și decoreze casa, firesc, în stil rustic, cu ștergare și mobilă de pin, dar efectul realizat de ea era rece și modern, ca într-un apartament de lux la mansardă. Culoarea de bază era albul. Olivia iubea albul. Culoarea luxului, culoarea luminii. Podeaua pardosită cu gresie albă, pereții albi, draperiile albe. Tapițeria din bumbac alb, buclat, pe canapelele și fotoliile adînci, rușinos de confortabile, lămpi și abajururi

albe. Și rezultatul nu era rece, căci adăugase pete de culori vii peste țesătura aceea inițială. Pernițe stacojii și roz intens, covoare spaniole, picturi abstracte șocante în rame argintii. Masa din sufragerie era de sticlă, scaunele de culoare neagră, și unul din pereții sufrageriei fusese vopsit în albastru cobalt și împodobit cu o întreagă galerie de fotografii cu familia și prietenii.

În plus, atmosfera era caldă, imaculată și strălucea de curățenie. Asta pentru că vecina Oliviei, cu care stabilise un aranjament pe termen lung, venea în fiecare zi să curețe și să lustruiască. Acum se simțea mirosul lacului de mobilă, amestecat cu mireasma buchetului de zambile albastre din glastră, pe care le plantase în toamna trecută și care atinseră, în sfîrșit, perfecțiunea lor aromată.

Fără grabă, atentă la fiecare gest, începu preparativele pentru seara care avea să urmeze. Trase draperiile, aprinse focul (era un cămin cu gaz și bușteni falși, dar la fel de confortabil și real ca un foc adevărat), puse o casetă în aparatul stereo, își turnă un pahar de scotch. În bucătărie, făcu salata și sosul pentru ea, așeză masa și puse vinul în frigider.

Era aproape șapte și jumătate, așa că urcă la etaj. Dormitorul avea vedere în spatele casei, geamurile dădeau spre grădină și spre stejarul cel bătrîn ; și aici era totul alb, covorul gros care acoperea toată podeaua și enormul pat dublu, de mijloc. Aruncă o privire spre pat și se gîndi la Hank Spotswood, se gîndi cîteva clipe, apoi scoase așternuturile și puse altele noi, curate, strălucitoare și apretate, proaspăt călcate. Abia după ce termină toate acestea se dezbrăcă și pregăti apa pentru baie.

Pentru Olivia, ritualul băii de seară era unicul moment cînd se lăsa total pradă relaxării. Aicî, cufundată în apa fierbinte și parfumată, își lăsa gîndurile să rătăcească, mintea să se relaxeze. Era un interludiu potrivit pentru a reflecta la lucruri plăcute — posibile vacanțe, haine pentru lunile următoare, imagini neclare legate de actualul prieten. Dar, ca un făcut, în seara asta revenea la Nancy,

întrebîndu-se dacă ajunsese acasă, în clădirea aceea oribilă, la familia ei îngrozitoare. Sigur, și ea avea probleme, dar toate păreau imaginare. Ea și George, cu toate pretențiile lor, trăiau cu mult peste mijloacele pe care le aveau, și totuși reușeau să se convingă că aveau dreptul la mult mai mult. Era greu să nu zîmbească, amintindu-și de fața lui Nancy, cu falca lăsată și ochii ieșiți din orbite, cînd Olivia îi vorbise despre valoarea probabilă a picturilor lui Lawrence Stern. Nancy nu fusese niciodată în stare să-și ascundă prea bine sentimentele, mai ales dacă o luai prin surprindere, iar clipa de năuceală fusese înlocuită, aproape imediat, cu o expresie de lăcomie calculată — cu siguranță că Nancy vedea deja taxele de școlarizare plătite, geamurile și ușile de la vechea casă parohială dublate și reparate, și siguranța vieții de mîine asigurată pentru întregul clan Chamberlain.

Ceea ce n-o îngrijora pe Olivia. Nu-i era teamă pentru *Căutătorii de scoici*. Lawrence Stern îi dăduse fiicei lui această pictură, drept cadou de nuntă, și pentru ea avea mai multă valoare decît toți banii din lume. N-ar fi vîndut-o niciodată. Nancy — ca și Noel, de altfel — vor trebui, pur și simplu, să aibă răbdare pînă ce natura își va urma cursul și Penelope își va sfîrși zilele. Ceea ce, spera Olivia, n-avea să se întîmple încă mulți ani.

Și-o scoase pe Nancy din minte și-și lăsă gîndurile să alunece spre alte probleme, mai plăcute. Fotograful acela tînăr, Lyle Medwin. Era strălucitor. O adevărată descoperire. Și foarte receptiv.

„Ibiza", spusese el, și ea repetase, involuntar, numele acela, și poate că el simțise întrebarea din tonul sau expresia feței ei, căci făcuse imediat și o altă sugestie. Ibiza. Acum își dădea seama, sub șuvoiul apei fierbinți care acționa ca un balsam pe pielea ei dezgolită, că amintirile fuseseră trezite și nu voiau să dispară, copleșindu-i conștiința, exact din momentul în care avusese loc acel schimb nevinovat și aparent insignifiant de cuvinte.

Erau multe luni de cînd nu se mai gîndise la Ibiza. Dar propusese „o ambianță rurală...“ „Cu capre și oi și țărani zdraveni, muncind pe cîmp.“ Văzu casa aceea lungă și joasă, cu acoperișul din olane roșii, acoperit de cîrcei de viță sălbatică. Auzi talăngile vacilor și cîntatul cocoșilor. Simți mirosul de rășină caldă de pin și jnepen, purtat de adierea caldă dinspre mare. Simți din nou căldura chinuitoare a soarelui mediteranean.

3
COSMO

Aflată cu niște prieteni în vacanță, la începutul verii anului 1979, Olivia l-a întîlnit pe Cosmo la o petrecere organizată pe un vapor.

Ea ura vapoarele. Ura cabinele mici, claustrofobia creată de numărul prea mare de oameni care se înghesuiau într-un spațiu mult prea mic, balansul continuu al carenei, de te loveai cu capul și țurloaiele de toate cele. Vasul despre care e vorba era un vas de croazieră de treizeci de picioare, ancorat în port, și se ajungea acolo cu șlepul. Olivia s-a dus pentru că toți prietenii ei mergeau la petrecere, dar a făcut-o fără nici o tragere de inimă și s-a dovedit a fi exact așa cum se temuse, cu prea multă lume, nici un loc unde să stai și tot felul de oameni excesiv de veseli și prefăcuți, care beau Bloody Mary[1] și comentau, printre hohote de rîs, petrecerea gomoasă la care fuseseră cu o seară mai înainte, ceea ce nu era valabil și pentru Olivia și prietenii ei.

În cele din urmă, rămase în picioare, cu paharul strîns în mînă, în cabina ofițerilor, alături de vreo alte paispre-

1 Băutură obținută din amestecul de vodcă și suc de roșii, cu multe condimente. (N.T.)

zece persoane. Era ca și cum ai fi încercat să fii sociabil într-un lift foarte plin. Alt lucru oribil pe un vas era că n-aveai cum să pleci. Nu puteai, pur și simplu, să ieși pe ușă, în stradă, să găsești un taxi și să te duci acasă. Erai legat de mîini și de picioare. Mai mult, înghesuită, față în față cu un tip fără bărbie care părea să creadă că ți se pare fascinant să afli că face parte din Regimentul de Gardă și cam cît timp i-a trebuit, cu o mașină foarte rapidă, să parcurgă tot drumul de acasă, din Hampshire, pînă la Windsor, la reședința regală.

Plictiseala se citea, dureros, pe fața Oliviei. Cînd bărbatul se întoarse cu spatele la ea pentru o clipă, să-și umple din nou paharul, ea profită ca să scape, ieșind din cabină și pornind înainte, trecînd pe lîngă o fată aproape complet dezbrăcată, care făcea plajă pe acoperișul cabinei. Găsi un loc mai retras pe puntea de la prova și rămase acolo, cu spatele sprijinit de catarg. Zumzetul vocilor ajungea pînă la ea, dar cel puțin era singură. Era foarte cald. Descurajată, își întoarse privirea spre mare.

O umbră alunecă peste picioarele ei. Privi în sus, temîndu-se de soldatul din Regimentul de Gardă de la Windsor, și văzu un bărbat cu barbă. Îl remarcase încă de cînd urcase pe vas, dar nu-și vorbiseră. Avea barba încărunțită și părul des și alb, era foarte înalt, bine făcut și musculos, îmbrăcat în cămașă albă și jeans de un albastru pal, pătați de sare.

— Nu vrei să mai bei ceva ? o întrebă el.

— Nu cred.

— Vrei să fii lăsată în pace ?

Avea o voce plăcută. Nu părea genul de bărbat care să se creadă „cineva".

— Nu neapărat, îi răspunse.

Se strecură lîngă ea. Se priviră în ochi și Olivia constată că ai lui aveau aceeași culoare, albastru-palid, ca și jeans-ii lui roși. Fața îi era brăzdată de riduri și foarte bronzată și părea să fie scriitor.

— Atunci, pot să stau și eu cu tine ?

Ea ezită, apoi zîmbi.

— De ce nu ?

Numele lui era Cosmo Hamilton. Locuia pe insulă de douăzeci și cinci de ani. Nu, nu era scriitor. La început lucrase în branșa închirierilor de iahturi, apoi își găsise un post de agent pentru o firmă din Londra, care organiza excursii în grup, dar acum era doar un domn tihnit și nu se mai ocupa cu nimic.

Fără să vrea, Oliviei i se trezi interesul.

— Nu te plictisești ?

— De ce să mă plictisesc ?

— Fiindcă nu ai nimic de făcut.

— Am o mulțime de lucruri de făcut.

— Spune-mi două dintre ele.

O licărire de amuzament îi lumină ochii.

— Asta e aproape o insultă.

Și, într-adevăr, părea atît de activ și în formă, încît probabil că așa și era. Olivia zîmbi.

— Vorbeam metaforic.

Zîmbetul lui era plin de căldură, luminîndu-i fața și încrețindu-i colțurile ochilor. Olivia simți cum inima i se răsucește tainic în piept.

— Am un iaht, îi spuse el, o casă și-o grădină. Teancuri de cărți, două capre și trei duzini de găini pitice. Cel puțin, atîtea erau ultima dată cînd le-am numărat. Dar sînt teribil de prolifice.

— Tu ai grijă de găini, sau soția ta se ocupă de ele ?

— Soția mea locuiește la Weybridge. Am divorțat.

— Deci ești singur.

— Nu pe de-a-ntregul. Am o fiică. E externă la o școală din Londra, așa că locuiește cu mama ei în timpul anului și vine aici în vacanțe.

— Cîți ani are ?

— Treisprezece. O cheamă Antonia.

— Cred că adoră să vină aici în vacanțe.

— Da. Ne distrăm grozav. Pe tine cum te cheamă ?

— Olivia Keeling.

— Unde stai ?

— La Los Pinos.

— Ești singură aici ?

— Nu, am venit cu niște prieteni. De asta sînt aici. Unul din ei a primit invitația și am venit cu toții.

— Te-am văzut cînd ai urcat la bord.

— Urăsc vapoarele, spuse ea, iar Cosmo începu să rîdă.

În dimineața următoare a apărut la hotel, căutînd-o. O găsi singură, la piscină. Era devreme și prietenii ei încă mai dormeau, probabil, dar Olivia făcuse cîteva lungimi de bazin și comandase micul dejun pe terasa piscinei.

— Bună dimineața.

Ea își ridică privirea în soare și-l zări aureolat de lumină.

— Bună.

Avea părul ud și lucios de la înot și-și pusese un halat alb.

— Pot să iau loc ?

— Dacă dorești. Întinse un picior și împinse un scaun spre el. Ai mîncat de dimineață ?

— Da, spuse el, luînd loc. Acum vreo două ore.

— Vrei niște cafea ?

— Nu, nici măcar cafea.

— Atunci, cu ce-ți pot fi de folos ?

— Am venit să văd dacă ți-ar face plăcere să-ți petreci ziua cu mine.

— Invitația asta îi include și pe prietenii mei ?

— Nu. Numai pe tine.

O privea drept în ochi, fără să clipească. Ea simți că era vorba de o provocare și, din cine știe ce motiv, păru deconcertată. De mulți ani nu i se mai întîmplase așa ceva. Pentru a-și ascunde această nervozitate cu care nu era obișnuită și pentru a-și găsi ceva de făcut, luă o portocală din coșul cu fructe de pe masă și încercă s-o cojească.

— Ce-o să le spun celorlalți ? zise.

— Spune-le doar atît : că ai de gînd să-ți petreci ziua cu mine.

Portocala se cojea greu și-și rupse o unghie.

— Și ce-o să facem ?

— Mă gîndeam să-mi iau barca și... să facem un picnic... Stai puțin.

Părea nerăbdător ; se întinse și-i luă portocala din mînă.

— N-ai să reușești s-o cojești așa.

Duse mîna la buzunarul de la spate, scoase de acolo un cuțitaș și începu să secționeze portocala în patru părți. Privindu-i mîinile, ea rosti :

— Urăsc bărcile.

— Știu. Mi-ai spus ieri.

Puse cuțitașul înapoi în buzunar, coji fructul cu îndemînare și i-l înapoie Oliviei.

— Și-acum, făcu, în timp ce îl lua fără să spună un cuvînt, ce ai de gînd să-mi răspunzi ? Da sau nu ?

Olivia se lăsă pe spate în scaun și zîmbi. Desfăcu portocala în felii și începu să le mănînce, una cîte una. Cosmo o privea. Căldura dimineții era din ce în ce mai puternică și, gustînd din fructul plin de prospețime, se simți încălzită și mulțumită, ca o pisică întinsă la soare. La sfîrșit, își linse degetele și privi peste masă, la bărbatul în așteptare. Îi răspunse :

— Da.

În ziua aceea, Olivia descoperi că nu ura de loc bărcile, la urma urmelor. Vasul lui Cosmo nu era nici pe departe la fel de mare ca și cel unde se ținuse petrecerea, dar era infinit mai plăcut. Pe de o parte, erau numai ei doi și, pe de altă parte, nu rătăceau de colo-colo, fără sens ; au coborît velele și au pornit la drum, pe lîngă peretele danei, spre marea deschisă și de-a lungul coastei, către un golfuleț ascuns, cu apa albastră, pe care turiștii nu făcuseră niciodată efortul să-l descopere. Acolo au lăsat ancora și au coborît, plonjînd de pe punte direct în apă și urcînd

înapoi pe scara de frînghie care refuza să se lase mînuită, înnebunindu-i.

Soarele era acum sus pe cer și era așa de cald, încît Cosmo ridică o prelată deasupra cabinei, ca să mănînce la umbra ei. Pîine și roșii, felii de salam, fructe și brînză, plus vinul dulce și rece, pentru că el legase sticlele cu sfoară și le scufundase în mare.

Mai tîrziu, au avut loc destul ca să se întindă pe punte și să facă plajă în liniște; încă și mai tîrziu, cînd adierea vîntului se simțea mai puternic și soarele cobora spre asfințit, iar razele sale reflectate de apă aureau pereții vopsiți în alb ai cabinei, și-au găsit loc să facă dragoste.

A doua zi, Cosmo a apărut din nou, în mașinuța lui decapotabilă, un Citroën 2 CV cam hodorogit, care semăna mai degrabă cu o ladă de gunoi mobilă, și a dus-o departe de coastă, spre centrul insulei, unde se afla casa lui. Între timp, firește, restul grupului se cam supărase pe Olivia. Bărbatul care urma să-i fie partener n-o iertase, schimbaseră cuvinte grele și, ca urmare, omul se retrăsese într-o tăcere îmbufnată. Ceea ce îi ușurase plecarea.

Era din nou o dimineață frumoasă. Șoseaua îi purta printre dealurile nu prea înalte, cu sate aurii și adormite, pe lîngă bisericuțe albe și ferme cu capre ieșite la păscut pe cîmpurile cu iarbă rară, sau asini răbdători, trudind în cercuri nesfîrșite la pietrele de moară.

Aici nu se schimbase nimic de secole, turismul și comerțul nu lăsaseră nici o urmă. Șoseaua era desfundată, asfaltul modern fusese lăsat în urmă, și Citroënul își văzu de drum peste hopurile unui drumeag de țară îngust, nefinisat, umbros și răcorit de un pîlc de pini cu ramuri grele, oprindu-se apoi la umbra unui măslin imens.

Cosmo opri motorul și ieșiră din mașină. Olivia simți răcoarea brizei biciuindu-i fața și zări un crîmpei de mare în depărtare. O potecă pornea mai departe, la vale, printr-o livadă de migdali, dincolo de care se afla casa. Lungă și albă, cu acoperișul roșu, pătat din loc în loc de purpuriul florilor agățătoare, casa oferea, din orice punct al ei, o

privire amplă asupra văii adînci ce cobora spre coastă. De-a lungul fațadei, o terasă pe care se împleteau cîrcei de viță sălbatică și, dincolo de terasă, o grădină micuță cobora spre piscina cu apă curată, strălucind în licăriri albastru-verzui în lumina soarelui.

— Ce frumusețe, rostise ea, nefiind în stare să spună altceva.

— Vino înăuntru, să-ți arăt casa.

Casa era năucitoare. Tot felul de scări duceau în sus și în jos, și nici una din camere nu părea să fie la același nivel cu celelalte. Pe vremuri, aici fusese o fermă, iar la etaj mai exista o cameră de zi și o bucătărie, în timp ce camerele de la parter, unde odinioară fusese și hambar, și coteț, și staul, erau acum dormitoare.

Înăuntru atmosfera era austeră și rece, cu pereții văruiți în alb și mobila cît se poate de simplă. Cîteva covoare colorate peste pardoseala simplă, fotolii de trestie și mobilă făcută de vreun tîmplar din sat, mese de lemn negeluit. Numai sufrageria avea perdele, în rest, geamurile largi fuseseră nevoite să se mulțumească cu jaluzele.

Dar existau și lucruri plăcute. Canapele adînci, cu perne mari și fotolii la fel, toate drapate cu cuverturi de bumbac, viu colorate; coșuri lucrate de mînă, așezate lîngă căminul deschis, pline cu butuci. În bucătărie, tigăi de aramă atîrnate de grindă și miros de condimente și ierburi. Și peste tot, dovada existenței unui bărbat cultivat, care locuise aici douăzeci și cinci de ani. Sute de cărți, nu numai pe rafturi, ci aruncate pe mese, pe pervazul ferestrelor și pe dulăpiorul de lîngă pat. Mai erau și cîteva picturi de calitate, multe fotografii și șiruri de discuri așezate cu grijă lîngă picup.

În cele din urmă, odată inspecția terminată, o conduse printr-o ușă joasă, coborîră încă un rînd de scări și ieșiră din nou afară, printr-un fel de vestibul cu acoperiș de olane, spre terasă.

Rămase cu spatele spre vale, uitîndu-se la fațada casei.

— E mai mult decît mi-aș fi putut imagina, spuse.

— Stai jos și admiră priveliștea, iar eu am să-ți aduc ceva de băut.

Pe platformă erau așezate o măsuță și niște scaune, dar Olivia nu dorea să stea jos. În loc de asta, se sprijini de peretele văruit, lîngă ghivecele de lut din care răsăreau mușcate cu frunze ruginii și parfum de lămîie, peste care o armată de furnici își făceau de lucru la nesfîrșit. Liniștea era copleșitoare. Dacă era atentă, putea prinde din zbor sunetele care se confundau cu însăși această liniște. Cotcodăcitul ușor al găinilor mulțumite, ascunse pe undeva prin grădină, dar ușor de recunoscut. Freamătul brizei.

O lume cu totul nouă. Nu străbătuseră decît vreo cîțiva kilometri, dar parcă ar fi fost la mii de mile distanță de hotel, prieteni, cocteiluri, piscina superaglomerată, străzile și magazinele pline de lume din oraș, luminile strălucitoare și discotecile orbitoare. Încă și mai departe se aflau Londra, *Venus*, apartamentul ei, munca ei — pierzîndu-se în imaginar ; visuri uitate ale unei vieți care nu fusese niciodată reală. Ca o atmosferă rămasă goală prea multă vreme, se simțea cuprinsă de liniște. Aș putea sta aici. Un glas șoptit, o ispită. Iată un loc unde aș putea rămîne mereu.

Îl auzi în spatele ei, coborînd treptele de piatră, cu tălpile sandalelor desfăcute lovindu-se în mers. Se întoarse și-l zări ieșind prin deschizătura întunecată a ușii (era așa de înalt, încît își aplecă automat capul). Ducea în mîini o sticlă de vin și două pahare plate, iar soarele era sus și umbra lui era întunecată. Așeză pe masă paharele și sticla rece, aburită și, dintr-un buzunar al pantalonilor, scoase o țigară pe care și-o aprinse cu chibritul. Văzîndu-l, îi spuse :

— N-am știut că fumezi.

— Numai așa. Din cînd în cînd. Fumam cîte cincizeci pe zi, dar în cele din urmă m-am lăsat de acest obicei. Totuși ziua de azi mi se pare o ocazie potrivită să mă las pradă viciului.

Între timp, deschisese sticla și acum turna vinul în pahare ; luă unul și i-l întinse Oliviei. Era rece ca gheața.

— Pentru ce bem ? o întrebă el.

— Pentru casa ta, oricare ar fi numele ei.

— „Ca'n D'alt".

— Atunci, pentru C'an D'alt. Și pentru locatarul ei.

Băură paharul pînă la fund. Apoi, el rosti :

— Te-am privit de la fereastra bucătăriei. Erai foarte liniștită. M-am întrebat la ce te gîndeai.

— Doar la faptul că... aici, sus... realitatea dispare.

— E bine așa ?

— Cred că da. Eu... Ezită, căutînd cuvintele potrivite, pentru că, dintr-o dată, devenise extrem de important să folosească numai cuvintele potrivite. Eu nu sînt o creatură domestică. Am treizeci și trei de ani, sînt redactor specializat al unei reviste pe nume *Venus*. Mi-a trebuit mult timp să ajung aici. A trebuit să-mi cîștig existența și independența încă de cînd am absolvit universitatea, la Oxford, dar nu-ți spun toate astea pentru că vreau să-ți fie milă de mine. Niciodată nu mi-am dorit altceva. Niciodată n-am dorit să mă mărit sau să am copii. Nu vreau genul ăsta de permanență.

— Și-atunci ?

— Pur și simplu... cred că ăsta e genul de loc unde aș putea să rămîn pentru totdeauna. Aici nu m-aș simți legată sau prinsă în cursă. Nu știu de ce, îi spuse, zîmbind.

— Atunci, rămîi, răspunse el.

— Astăzi ? În noaptea asta ?

— Nu. Rămîi, pur și simplu.

— Mama îmi spune să nu accept niciodată o invitație fără termen fix de plecare. Întotdeauna trebuie să existe o dată de sosire, spunea ea, și o dată de plecare.

— Avea dreptate. Să zicem că data de sosire este astăzi și că tu hotărăști data de plecare.

Îi aruncă o privire, încercînd să cîntărească motive, implicații. În cele din urmă, rosti :

— Îmi ceri să mă mut la tine ?

— Da.

— Dar munca mea ? E o slujbă bună, Cosmo. Bine plătită și plină de responsabilități. Mi-a trebuit o viață să ajung atît de departe.

— În cazul ăsta, e timpul să-ți iei un an sabatic[1]. Nici un om și, evident, nici o femeie nu poate munci la nesfîrșit.

Un an sabatic. Un an întreg. Douăsprezece luni numite sabatice. Mai mult, ar fi însemnat să dea bir cu fugiții.

— Mai am și o casă. Și mașină.

— Împrumută-le celei mai bune prietene.

— Și familia mea ?

— Poți să-i inviți aici, să stea cu tine.

Familia ei, aici. Și-o imagină pe Nancy învîrtindu-se pe lîngă piscină, în vreme ce George ar fi rămas în casă, cu pălăria pe cap, de frică să nu-l ardă soarele prea tare. Și-l imagină pe Noel pornind să tatoneze plaja plină de femei cu sînii goi, și întorcîndu-se la cină să le povestească despre cuceririle zilei, probabil vreo fetiță blondă și necoaptă, vorbind o limbă necunoscută. Și-o imagină pe maică-sa... dar asta era altceva, nu era deloc ridicol. Acesta era exact mediul firesc al mamei ei, o casă încîntătoare, plină de unghere ascunse, o grădină încîlcită. Pîlcurile de migdali, terasa scăldată în soare, chiar și găinile pitice — mai ales găinile pitice — i-ar fi umplut sufletul de încîntare. Oliviei îi trecu prin minte că, într-un mod neclar, poate chiar acesta era motivul pentru care se simțise imediat atît de legată de Ca'n D'alt, în largul ei, ca și cum s-ar fi aflat în propria ei casă.

1 Perioadă oficială de întrerupere a serviciului în scopul de a face cercetare într-un anumit domeniu. (N.T.)

— Nu eu sînt cea care are o familie, spuse. Și tu ai obligații de care trebuie să ții cont.

— Numai pe Antonia.

— Nu e destul ? Doar nu vrei s-o necăjești.

Cosmo își scărpină ceafa și păru, pentru o clipă, ușor stingherit.

— Poate că nu e momentul cel mai potrivit să-ți spun așa ceva, dar au mai existat și alte femei.

Olivia rîse văzîndu-l atît de jenat.

— Și pe Antonia n-a deranjat-o ?

— A înțeles. E o natură filozofică. S-a împrietenit cu ele. E foarte bine crescută.

Apoi între ei se lăsă tăcerea. El părea să-i aștepte răspunsul. Olivia își coborî privirea spre paharul de vin.

— E o hotărîre serioasă, Cosmo, rosti ea, în sfîrșit.

— Știu. Trebuie să reflectezi. Ce-ar fi să ne luăm ceva de mîncare și să discutăm despre asta ?

Ceea ce au și făcut, intrînd în casă, unde el spuse că va pregăti niște spaghete, cu un sos de ciuperci și șuncă ; deoarece era evident că se pricepe la gătit mult mai bine decît ea, Olivia îl lăsă și se întoarse în grădină. Găsi straturile de legume, culese o salată și niște roșii și descoperi, ascunși sub frunzele umbroase, un mănunchi de dovlecei pitici. Aduse aceste delicii înapoi în bucătărie și rămase lîngă chiuvetă, să facă o salată lipsită de pretenții. Mîncară la masa simplă din bucătărie și, după aceea, Cosmo spuse că era timpul să-și facă siesta, așa că s-au dus în dormitor și a fost chiar mai bine decît înainte.

Iar pe la patru, cînd căldura zilei se mai domolise, s-au dus să înoate în piscină, goi, după care s-au așezat să se usuce la soare.

El i-a vorbit. Avea cincizeci și cinci de ani. Intrase în armată chiar a doua zi după ce terminase școala. A descoperit că-i plăcea viața militară așa că, după încheierea războiului, cînd nu-și putea imagina o altă slujbă care să-i placă mai mult, s-a încadrat ca ofițer în armata regulată. Cînd el avea treizeci de ani, i-a murit bunicul, lăsîndu-i

niște bani. Independent pentru prima dată în viața lui, și-a dat demisia din post și, fără obligații sau responsabilități de vreun fel, a pornit să cunoască lumea. A călătorit exact pînă la Ibiza, nepervertită în acele vremuri și unde viața era încă uimitor de ieftină, s-a îndrăgostit de insulă și a hotărît că acela era locul unde avea să prindă rădăcini, drept pentru care n-a plecat mai departe.

— Și soția ta ? întrebă Olivia.

— Ce-i cu ea ?

— Cum s-a întîmplat ?

— Tata a murit, iar eu m-am întors acasă pentru înmormîntare. Am stat acolo o vreme, ajutînd-o pe mama să-i pună lucrurile în ordine. Pe atunci aveam patruzeci și unu de ani, nu mai eram tînăr. Am întîlnit-o pe Jane la o petrecere, în Londra. Era cam de vîrsta ta. Ținea o florărie. Mă simțeam singur — nu știu de ce. Poate că avea legătură cu pierderea tatii. Nu mă mai simțisem niciodată singur pînă atunci, dar atunci așa eram și, nu știu de ce, nu doream să mă întorc aici de unul singur. Ea era tare drăgălașă și tare doritoare să se mărite, și s-a gîndit că Ibiza sună teribil de romantic. Asta a fost marea mea greșeală. Trebuia s-o aduc aici mai întîi, așa cum faci cînd îți aduci iubita să-i prezinți familia. Dar n-am făcut-o. Ne-am căsătorit la Londra și, prima dată cînd a zărit locul ăsta, era deja soția mea.

— A fost fericită aici ?

— O vreme. Dar îi era dor de Londra. Îi lipseau prietenii, și teatrul, și concertele la Albert Hall, cumpărăturile și întîlnirile și plecările la sfîrșit de săptămînă. A ajuns să se plictisească.

— Dar Antonia ?

— Antonia s-a născut aici. O localnică perfectă. Credeam că un copil o va mai liniști pe maică-sa, dar parcă a înrăutățit și mai mult lucrurile. Așa că am fost amîndoi de acord, destul de amical, să ne despărțim. Nu ne-am certat, nici motive nu prea aveam. Ea a luat-o pe Antonia și a ținut-o pînă la opt ani, și atunci, după ce a început pro-

priu-zis școala, a venit cu regularitate aici, vara și de Paști, ca să-și petreacă vacanțele cu mine.

— Nu ți s-a părut că ar fi fost ca un fel de obligație ?

— Nu. Nu mă încurca deloc. Pe-aici locuiește o pereche de oameni foarte drăguți, Tomeu și Maria, care au o fermă micuță în josul drumului. Tomeu mă ajută la grădină, iar Maria vine să facă curat și să aibă grijă de fiica mea. Nici că se află prieteni mai buni. Drept urmare, Antonia vorbește la perfecție două limbi.

Se făcuse mult mai răcoare. Olivia se ridică într-un cot și întinse mîna după bluză, și-o puse peste cap și își încheie nasturii. Cosmo tresări și el, anunțînd-o că această conversație îi trezise setea și că avea nevoie să bea ceva. Olivia îi spuse că i-ar fi plăcut o ceașcă de ceai. Cosmo îi răspunse că nu s-ar fi zis că-i place ceaiul, dar se ridică în picioare și porni la drum, dispărînd prin grădină, spre casă, să pună ibricul pe foc. Olivia rămase lîngă piscină, bucurîndu-se de momentul de singurătate, pentru că știa că, nu peste multă vreme, el avea să se întoarcă. Apa din piscină era nemișcată. De cealaltă parte, o statuie a unui băiat ce cînta la fluier se reflecta în apă, ca-ntr-o oglindă.

Un pescăruș zbură pe deasupra ei. Olivia își lăsă capul pe spate, privindu-i zborul grațios și aripile cu sclipiri rozalii în lumina soarelui ajuns la asfințit și, în aceeași clipă, știu că avea să rămînă cu Cosmo. Avea să-și acorde acest dar minunat — un singur an.

Ruperea legăturilor cu trecutul, descoperise Olivia, era o treabă cu mult mai puțin traumatizantă decît părea. Erau multe de făcut. Mai întîi s-au întors împreună la hotelul Los Pinos, să împacheteze bagajele ei, să plătească nota și să renunțe la cameră. Au făcut toate astea în cel mai mare secret, îngroziți că ar putea fi descoperiți și, în loc să-și caute prietenii și să le explice situația, Olivia preferă lașitatea și lăsă la recepție un bilet cu totul nepotrivit.

Au urmat telegrame de trimis, scrisori de scris, telefoane în Anglia, cu legături proaste, care se întrerupeau mereu. Își imaginase că, odată totul rezolvat, se va simți ușurată și liberă, dar în loc de asta tremura de frică și îi era rău de oboseală. Nu-i era bine deloc. Îi ascunse acest lucru lui Cosmo dar, mai tîrziu, cînd el o găsi doborîtă de epuizare pe canapea, plîngînd în hohote, fără să se poată opri, totul a trebuit să iasă la lumină.

A fost foarte înțelegător. A dus-o în patul din camera micuță a Antoniei, unde putea sta singură, în liniște, lăsînd-o să doarmă trei nopți și două zile. Nu s-a trezit decît ca să bea laptele cald pe care i-l aducea el și să mănînce o felie de pîine cu unt, sau un fruct.

În cea de a treia dimineață s-a trezit, știind că depășise criza. Își revenise, se simțea împrospătată, plină de un minunat sentiment de bunăstare și vitalitate. Se întinse, coborî din pat și ridică jaluzelele, făcînd loc primelor raze ale dimineții blînde și perlate, trase adînc aerul umed de rouă și ascultă cîntecul cocoșilor. Își puse halatul și urcă în bucătărie. Fierse apă într-un ibric și făcu ceaiul. Cu ceainicul și două cești pe tavă, ieși din bucătărie și coborî pe cealaltă scară, spre camera lui Cosmo.

Jaluzelele erau încă trase și era întuneric, dar el se trezise.

Cînd intră pe ușă, el îi spuse :

— Ia te uită ! Bună dimineața !

— Bună dimineața. Ți-am adus ceaiul.

Așeză tava lîngă el și se duse să deschidă larg geamurile. Razele răzlețe ale soarelui de dimineață umplură camera de lumină. Cosmo întinse mîna după ceas.

— Șapte și jumătate. Ce devreme te-ai sculat !

— Am venit să-ți spun că mă simt mai bine, îi răspunse, așezîndu-se pe patul lui. Și că îmi pare rău că am fost așa de slabă, și că îți mulțumesc pentru că ai fost așa de bun și înțelegător.

— Cum ai de gînd să-mi mulțumești ? o întrebă el.

— Păi, m-am gîndit la ceva, dar poate că e prea devreme.

Cosmo zîmbi și se trase într-o parte, să-i facă loc.

— Niciodată nu e prea devreme, spuse.

— Te pricepi foarte bine, îi spuse el, după aceea.

Stătea întinsă, sprijinită de brațul lui îndoit, mulțumită.

— Ca și tine, Cosmo, am avut și eu niște experiențe.

— Spune-mi, domnișoară Keeling, șopti el, într-o imitație foarte nereușită a unui pasaj din Noel Coward, cînd ți-ai pierdut virginitatea ? Sînt sigur că ascultătorii noștri sînt înnebuniți să afle.

— În primul an de universitate.

— La ce colegiu ?

— Are vreo importanță ?

— Ar putea avea.

— Colegiul Lady Margaret Hall.

O sărută. Îi spuse „te iubesc", și parcă nu mai semăna cu Noel Coward.

Zilele treceau una după alta, zile lungi, calde, fără nici un nor, cu nimic important de făcut. Înot, somn, plimbări pînă în grădină, să dea de mîncare la păsări sau să adune ouăle sau, pur și simplu, să plivească buruieni. I-a cunoscut pe Tomeu și Maria, care păreau să nu se mire de sosirea ei și care o salutau, în fiecare dimineață, cu zîmbete largi și strîngeri de mînă îndelungi. Și a învățat puțină spaniolă de bucătărie, privind la imensii cozonaci care ieșeau din mîinile Mariei. Îmbrăcămintea încetase să mai aibă vreo importanță. Își petrecea zilele fără să-și dea cu vreun pic de fard pe față, în halat, cu picioarele goale, în jeans vechi sau costum de baie. Cîteodată porneau spre sat, cu coșul pentru niscaiva cumpărături, dar, tacit, se înțeleseseră să nu se apropie de oraș ori de coastă.

Avînd destul timp să reflecteze la viața ei, Olivia își dădu seama că era pentru prima dată cînd nu muncea, nu se chinuia să urce treptele profesiei pe care și-o alesese. De la o vîrstă foarte fragedă, ambiția ei fusese să devină,

pur și simplu, cea mai bună. Prima în clasă, prima la examene. Învățase ca să obțină o bursă, la gimnaziu și apoi la liceu, revizuind materia mereu, pînă la ivirea zorilor, sperînd să obțină acele note care i-ar fi asigurat un loc la universitate. Apoi Oxford, cu tot efortul de a o lua de la început, acumularea treptată pînă în momentul chinuitoarelor examene finale. Cu un *Magna cum laudae* în limba engleză și filozofie, și-ar fi putut permite un repaus cît de mic, dar forța interioară care o îmboldea era prea puternică ; se temea să nu cumva să piardă momentul prielnic, să rateze o șansă, așa că s-a dus direct la lucru. Asta se întîmpla cu unsprezece ani în urmă, și nu se mai lăsase niciodată.

Totul se terminase. Acum, nu avea nici un fel de regrete. Dintr-o dată devenise mai înțeleaptă, simțind că această întîlnire cu Cosmo, această renunțare avusese loc la timp. Ca o persoană suferind de o boală psihosomatică, găsise remediul înainte de a descoperi cauza. Îi era profund recunoscătoare. Părul îi strălucea, ochii întunecați, cu gene lungi scînteiau de mulțumire, și pînă și fața ei osoasă părea să-și fi pierdut duritatea expresiei, rotunjindu-se și căpătînd mai multă prospețime. Înaltă, zveltă, puternic bronzată, se privi în oglindă și, pentru prima dată în viață, văzu în fața ochilor o femeie cu adevărat frumoasă.

Într-una din zile, era singură acasă. Cosmo plecase la oraș, să-și ia corespondența și niște hîrtii și să-și verifice ambarcațiunea. Olivia stătea pe terasă și urmărea două păsărele a căror specie n-o cunoștea și care se zbenguiau printre ramurile unui măslin.

Privea absentă la jocul lor și, brusc, simți un gol ciudat. Analizîndu-l cu atenție, căutîndu-i cauza, descoperi că se plictisea. N-o plictisea Ca'n D'alt și nici Cosmo, ci propria ei persoană, mintea ei golită de preocupări, liberă și fără vlagă, ca o cameră goală. Reflectă pe-ndelete la

această nouă situație, apoi se ridică din fotoliu și intră în casă, căutînd ceva de citit.

La întoarcerea lui Cosmo, era așa de adîncită în carte încît nici nu-l auzi, și aproape că se sperie cînd el apăru dintr-o dată lîngă ea.

— Sînt încălzit și mi-e sete, îi spuse, dar apoi se întrerupse, privind-o atent. Olivia, nu știam că porți ochelari.

Ea lăsă cartea deoparte.

— Numai cînd citesc sau lucrez sau cînd sînt la o masă de afaceri cu bărbați căpoși pe care încerc să-i impresionez. În rest, port lentile de contact.

— N-aș fi ghicit niciodată.

— Te deranjează ? Ar putea schimba relația dintre noi ?

— Cîtuși de puțin. Îți dau un aer teribil de inteligent.

— Chiar și sînt teribil de inteligentă.

— Ce citești ?

— George Eliot. *Moara de pe Floss*.

— Să nu începi să te identifici cu sărmana Maggie Tulliver.

— Nu mă identific niciodată cu nimeni. Ai o bibliotecă minunată. Tot ce-mi doresc să citesc, sau să recitesc, sau cărți pe care n-am avut niciodată timp să le citesc. Probabil că am să-mi petrec tot anul cu nasul în cărți.

— Eu n-am nimic împotrivă, dacă îți faci din cînd în cînd apariția, să-mi satisfaci poftele carnale.

— Așa am să fac.

Cosmo se aplecă și o sărută, așa, cu ochelarii pe nas cum era, apoi intră să-și ia o cutie de bere.

Olivia termină *Moara de pe Floss* și începu *La răscruce de vînturi*, pentru ca apoi să treacă la Jane Austen. Citi Sartre, apoi *În căutarea timpului pierdut* și, pentru prima data în viață, *Război și pace*. Citi autori clasici, biografii, romane ale unor autori de care nu auzise niciodată. Citi John Cheever și Joseph Conrad și o copie foarte uzată din *Căutătorii de comori*, care o întoarse înapoi în timp, exact în anii copilăriei ei din strada Oakley.

Și, cum toate aceste cărți erau pentru Cosmo prieteni vechi și familiari, puteau să-și petreacă serile adînciți în discuții literare, de obicei cu acompaniamentul unei muzici de fond : *Lumea Nouă* și *Enigma — Temă cu variațiuni* de Elgar, simfonii și opere în variantă integrală.

Ca să nu piardă legătura cu realitatea, aranjase să i se trimită *The Times* de la Londra, în fiecare săptămînă. Într-o seară, după ce citise un articol despre comorile expuse la Galeriile Tate, îi vorbi lui Cosmo despre Lawrence Stern.

— A fost bunicul meu, tatăl mamei mele.

I-a făcut plăcere să vadă cît de impresionat a fost Cosmo.

— Ce surpriză extraordinară ! Cum de nu mi-ai spus nimic pînă acum ?

— Nu știu. Nu obișnuiesc să vorbesc despre el. Oricum, în zilele noastre majoritatea oamenilor n-au auzit de el. S-a demodat și a fost uitat.

— Ce pictor grozav a fost, rosti Cosmo, încruntîndu-se, socotind ceva în minte. Dar s-a născut... cînd a fost asta... pe la 1860. Cred că era foarte bătrîn cînd te-ai născut tu.

— Mai mult decît atît, murise. A murit în 1946, în patul lui, în casa lui, la Porthkerris.

— Aveai obiceiul să mergi în Cornwall în vacanțe și la ocazii ?

— Nu. Casa era mereu închiriată altor persoane și, pînă la urmă, mama a vîndut-o. A fost nevoită, pentru că avea mereu probleme cu banii, și ăsta era alt motiv pentru care nu plecam niciodată în vacanțe.

— Vă deranja ?

— Pe Nancy o deranja cumplit. Iar Noel ar fi fost și el nemulțumit, numai că el s-a priceput întotdeauna teribil de bine să-și poarte de grijă. Întotdeauna se împrietenea cu băieții potriviți și reușea să facă rost de invitații în croaziere și la schi, sau se lipea de vreun grup vesel care își petrecea vacanța într-o vilă din sudul Franței.

— Dar tu ? Vocea lui Cosmo era plină de dragoste.

— Nu mă deranja. Nu doream să plec. Locuiam într-o casă imensă pe strada Oakley, cu o grădină la fel de mare în spate, și toate muzeele, și bibliotecile, și galeriile de artă la care visam se aflau chiar acolo, așteptîndu-mă. Zîmbi, amintindu-și de acele zile pline de satisfacții. Casa din strada Oakley aparținea mamei mele. La sfîrșitul războiului, Lawrence Stern i-a lăsat-o moștenire mamei mele. Tatăl meu era cam... — încercă să găsească cuvîntul potrivit — ... cam lunatic. N-avea nici voință, nici resurse prea mari. Cred că bunicul știa acest lucru și și-a dorit foarte mult ca mama să fie independentă și măcar să aibă o casă unde să-și crească copiii. În plus, la vremea aceea avea optzeci de ani și era doborît de artrită. Știa că n-avea să mai ajungă să locuiască acolo.

— Mama te mai locuiește acolo ?

— Nu. Casa aceea mare mai mult ne încurca și se cheltuia mult cu întreținerea ei, așa că anul ăsta s-a hotărît, în sfîrșit, s-o vîndă. Mama visa să se întoarcă la Porthkerris, dar sora mea, Nancy, a făcut-o să se răzgîndească și, în loc de asta, i-a găsit o căsuță într-un sat cu numele de Temple Pudley, în Gloucestershire. Cît despre Nancy, ce-i al ei e-al ei, casa e absolut încîntătoare, și mami e foarte fericită acolo. Singurul lucru îngrozitor e numele casei. Podmore's Thatch — „păișul lui Podmore". Olivia strîmbă, dezgustată, din nas, iar Cosmo izbucni în rîs. Recunoaște și tu, Cosmo, e o chestie cam tîmpită.

— N-ai decît să-i schimbi numele. Spune-i „Mon Repos"[1]. Și casa e plină de frumoasele picturi ale lui Lawrence Stern ?

— Nu. Din păcate. Numai trei. Păcat că nu sînt mai multe. Cred că, după cum merge piața, ar putea fi foarte valoroase într-un an-doi.

Conversația alunecă spre alți artiști victorieni și, în fine, ajunse la Augustus John, iar Cosmo plecă să caute

1 Odihna (mea). (În lb. franceză, în original.)

cele două volume ale biografiei acestuia, pe care ea o citise, dar ar fi vrut s-o recitească. Au discutat subiectul pe larg și au căzut de acord că, deși fusese un om diabolic, nu puteau să nu-l admire pe bătrînul leu gălăgios, cu toate că amîndoi o considerau pe sora lui, Gwen, drept o artistă mai valoroasă.

Și după aceea au făcut un duș, și-au pus niște haine mulțumitor de respectabile și au pornit pe jos spre sat, la cîrciuma lui Pedro, unde puteai sta la lumina stelelor să bei ceva. Un tînăr cu ghitara apăru de undeva și, așezîndu-se pe un scaun de lemn, începu, cu simplitate și fără nici un fel de ceremonie, să cînte partea a doua din *Concertul pentru ghitară* de Rodrigo, umplînd seara caldă cu muzica sa tulburătoare și maiestuoasă, adevărată esență a Spaniei.

Antonia urma să sosească peste o săptămînă. Maria începuse deja curățenia de primăvară în camera ei, scoțînd toată mobila afară, pe terasă, văruind pereții, spălînd pături și cuverturi și bătînd covoarele cu înverșunare, cu o paletă de trestie.

Aceste activități vizibil urgente au apropiat și mai mult momentul apariției Antoniei, umplînd-o pe Olivia de teamă. Nu era un sentiment în totalitate egoist, deși perspectiva de a-l împărți pe Cosmo cu o altă femeie, chiar dacă avea numai treisprezece ani și era fiica lui, o aducea la disperare, dacă nu și mai rău. Dar se temea mai ales pentru sine, îngrozită să nu-l dezamăgească pe Cosmo, sau să spună ceva greșit, sau să facă ceva lipsit de tact. După părerea lui Cosmo, Antonia era fermecătoare și nesofisticată, dar asta nu putea s-o liniștească pe Olivia, pentru că nu avusese niciodată nimic de-a face cu copiii. Noel se născuse pe cînd ea avea aproape zece ani și, pînă să depășească stadiul de bebeluș, Olivia plecase practic de acasă, făcîndu-și intrarea în lume. Mai erau și copiii lui Nancy, desigur, dar aceștia erau așa de puțin atrăgători și insuportabil de prost crescuți, încît Olivia era decisă să

aibă cît mai puțin de-a face cu ei. Deci, despre ce se vorbește cu copiii ? Cum trebuie să te porți ? Ce aveau să facă ei toți trei împreună ?

Într-o după-amiază, tîrziu, după ce se înotaseră puțin și stăteau întinși în șezlonguri lîngă piscină, i se destăinui lui Cosmo.

— Pur și simplu nu vreau să vă stric plăcerea. E clar că sînteți foarte apropiați și nu pot crede că n-o să-și imagineze că vă îndepărtez unul de celălalt. La urma urmelor, n-are decît treisprezece ani. E o vîrstă dificilă, și puțină gelozie ar fi o reacție naturală și de înțeles.

— Cum aș putea să te conving că n-o să fie așa ? oftă el.

— Trei la un loc nu poartă noroc. Sînt sigură că o să vrea, cîteodată, să te aibă numai pentru ea, și s-ar putea ca eu să nu fiu suficient de perspicace ca să mă fac nevăzută. Recunoaște, Cosmo, că am dreptate.

Reflectînd, el nu-i răspunse imediat. În cele din urmă, cu un oftat din rărunchi, spuse :

— E clar că nu te pot convinge că nici una din temerile tale nu se va împlini. Așa că hai să ne imaginăm puțin. Ce-ar fi dacă, pentru perioada cît Antonia va sta cu noi, am mai invita pe cineva aici ? Să facem un grup de familie. Te-ar mai liniști ?

Propunerea asta schimba complet situația.

— Da. Da, m-ar liniști. Ești un geniu. Pe cine să chemăm ?

— Pe oricine dorești, cu condiția să nu fie tînăr, frumos și viril.

— Ce zici de mama ?

— Crezi că ar veni ?

— Într-un suflet.

— N-o să aibă pretenția să stăm în dormitoare separate, nu ? Sînt prea bătrîn ca să mă mai strecor pe coridoare, probabil că aș cădea pe scări.

— Mama nu-și face iluzii în privința nimănui, și cu atît mai puțin în a mea. Se ridică într-un cot, entuziastă. Ah, Cosmo, o să-ți placă la nebunie. Abia aștept s-o vezi.

— În cazul ăsta, n-avem nici o clipă de pierdut. Se ridică din șezlong cu un ușor efort și întinse mîna după perechea de jeans. Hai, fetițo, mișcă-ți fundul. Dacă luăm legătura cu mama ta și organizăm sosirea Antoniei, ar putea să se întîlnească la Heathrow, la aeroport, și să ia amîndouă același avion. Antonia se cam teme să zboare singură, iar mamei tale i-ar face plăcere, probabil, să aibă un tovarăș de drum.

— Dar unde mergem ? întrebă Olivia, încheindu-și nasturii cămășii.

— Facem o plimbare pînă în sat, să dăm un telefon de la cîrciuma lui Pedro. Ai numărul de la Podmore's Thatch ?

Rostise numele cu savoare, făcîndu-l să pară și mai penibil decît de obicei și aruncă o privire spre ceas.

— E șase și jumătate în Anglia. O fi acasă ? Cu ce se ocupă la ora șase și jumătate seara ?

— Probabil că lucrează în grădină. Sau pregătește masa pentru zece oameni. Sau servește pe cineva cu un pahar de băutură.

— Abia aștept s-o văd aici.

Zborul de la Londra, cu escală la Valencia, trebuia să sosească la nouă și un sfert. Maria, care abia aștepta s-o revadă pe Antonia, se oferi să vină să pregătească cina. Lăsînd-o în seama cinei-mamut, ei doi porniră cu mașina spre aeroport. Deși nici unul din ei n-ar fi recunoscut, erau amîndoi plini de nervozitate și entuziasm și, din această cauză, au ajuns mult prea devreme, așa că au fost nevoiți să se plimbe prin holul pustiu al secțiunii „Sosiri" vreo jumătate de oră, dacă nu și mai mult, pînă cînd fata de la informații anunță, într-o spaniolă nesigură, că avionul aterizase. Pe urmă a urmat o altă întîrziere, la debarcarea pasagerilor, după care au trecut prin vamă și și-au așteptat bagajele ; dar, în sfîrșit, ușile s-au deschis și o

mare de oameni eliberați și-a făcut apariția. Turiști cu fețe palide și obosiți de drum; familii de localnici cu grămezi de copii; domni cu ochelari, cu o înfățișare sinistră și costume la patru ace; un preot și vreo două călugărițe... și, în sfîrșit, exact cînd Olivia începuse să se teamă că pierduseră avionul, Penelope Keeling și Antonia Hamilton.

Găsiseră un cărucior pe care să-și urce valizele, unele peste altele, dar aleseseră unul cu roțile îndoite, mereu gata s-o ia în direcție greșită și, dintr-un motiv sau altul, asta le făcea pe amîndouă să pufnească, din cînd în cînd, în rîs — și erau atît de preocupate de discuție și rîsete și de efortul de a menține obiectul acela drăcesc în direcția dorită, încît nu i-au văzut imediat pe Cosmo și Olivia.

Parțial, tensiunea nervoasă a Oliviei era motivată de teama că, în timpul cît durase despărțirea lor, mama ei să se fi putut schimba. Nu să fi îmbătrînit propriu-zis, dar, poate, să pară obosită sau mai fragilă, chiar dacă aproape imperceptibil. Dar totul era în regulă. Penelope era la fel de plină de viață ca-ntotdeauna, și minunat de distinsă. Înaltă, cu spatele drept, cu părul des, încărunțit, prins într-un coc la spate și ochii negri strălucind de veselie — nici chiar chinul de a împinge căruciorul nu-i afecta demnitatea. Era, evident, încărcată cu tot felul de coșuri și pungi și purta vechea ei mantie albastră, accesoriu de ofițer naval, pe care o cumpărase la a doua mînă de la văduva ruinată a unui marinar, la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și pe care o purta, de atunci, la toate ocaziile, de la cununii la înmormîntări.

Iar Antonia... Olivia zări un copil înalt și zvelt, părînd mai mare decît cei treisprezece ani ai săi. Avea părul lung, drept, blond cu reflexe roșcate și era îmbrăcată în jeans, un tricou cu mîneci scurte și o jachetă tricotată din bumbac roșu.

Nu era timp pentru mai mult. Cosmo își ridică brațele, strigînd numele fiicei lui, iar ele îi zăriră. Antonia o lăsă pe Penelope în urmă și porni în goană spre ei, cu părul în

vînt, o pereche de șlapi de cauciuc într-o mînă și un sac de pînză în cealaltă, făcîndu-și loc printre oamenii plini de bagaje, ca să se arunce în brațele lui Cosmo. El o prinse în brațe și se învîrti cu ea în loc, ridicînd-o de la pămînt, o sărută zgomotos și o lăsă iarăși jos.

— Ai crescut, îi spuse el, acuzator.

— Știu, trei centimetri întregi.

Fata se întoarse spre Olivia. Avea nasul pistruiat și o gură plină, dulce, prea mare pentru fața ei de forma unei inimi, iar ochii gri-verzui erau accentuați de genele lungi, dese și foarte blonde. Aveau o expresie deschisă și zîmbitoare, plină de interes.

— Bună. Eu sînt Olivia.

Antonia se desprinse din brațele tatălui ei, își puse papucii sub braț și întinse mîna.

— Bună ziua.

Iar Olivia, privind în jos spre figura strălucitoare, tinerească, știu că Cosmo avusese dreptate, și toate temerile i se risipiră. Încîntată și dezarmată de gesturile pline de grație ale Antoniei, îi luă mîna întinsă.

— Mă bucur că ai venit, îi spuse, și apoi, liniștită dinspre partea lor, abandonă tată și fiică și porni să-și recupereze propria mamă, rămasă răbdătoare lîngă bagaje. Penelope, într-o încîntare mută, își desfăcu larg brațele într-unul din gesturile ei expansive, atît de caracteristice, iar Olivia se aruncă în această îmbrățișare, strîngînd-o la piept, apăsîndu-și fața pe obrazul rece al mamei ei și simțind mirosul atît de familiar al parfumului de patchouli.

— Draga mamii, spuse Penelope, nu-mi vine să cred că sînt cu adevărat aici.

Cosmo și Antonia li se alăturară imediat și începură să vorbească toți patru dintr-o dată.

— Cosmo, ți-o prezint pe mama, Penelope Keeling...

— V-ați întîlnit cu bine la Heathrow ?

— N-a fost nici o problemă ; eu țineam un ziar în mînă și un trandafir între dinți.

— Tati, ne-am distrat copios în avion. Cuiva i s-a făcut rău...

— Astea sînt toate bagajele voastre ?

— Cît ați avut de așteptat la Valencia ?

— ... iar stewardesa a răsturnat un pahar plin cu suc de portocale peste o *călugăriță*.

În cele din urmă, Cosmo preluă controlul, luă cărucior rul în grijă și porni primul spre ieșirea din aeroport, în seara caldă, cu cerul luminat de stele și aerul plin de țîrîit de greieri și miros de benzină. Reușiră cumva să se înghesuie în Citroën, Penelope în față, iar Antonia și Olivia una lîngă alta, în spate. Bagajele au fost puse în brațele pasagerelor și, în sfîrșit, au pornit la drum.

— Ce fac Maria și Tomeu ? vru să știe Antonia. Dar găinile ? Și, tati, știi ceva, am luat note maxime la franceză. A, ia te uită, o discotecă nouă. Și platformă pentru patine cu rotile. Tati, nu mergem și noi ? Și tare aș vrea să învăț să merg cu planșa de surf în vacanța asta... o fi foarte scump să iau lecții ?

Drumul, acum familiar, urca dealul, îndepărtîndu-se de oraș, intrînd tot mai adînc în lumea satului, cu luminile fermelor risipite pe înălțimi și aerul greu de mirosul tare al pinilor. Cînd au intrat pe drumul ce ducea pînă la Ca'n D'alt, Olivia observă că Maria aprinsese toate luminile de afară, și acum străluceau printre ramurile măslinilor, ca pentru o sărbătoare. Chiar în clipa în care Cosmo opri motorul mașinii și începură să scoată bagajele afară, Maria și Tomeu apărură în ușă, venind spre ei pe aleea scăldată de lumină. Maria, îndesată și bronzată, cu rochia ei neagră peste care își pusese un șorț și Tomeu, bărbierit pentru această ocazie și purtînd o cămașă curată.

— *Hola, señor*[1], strigă Tomeu, dar Maria nu vedea pe nimeni în afara copilului ei drag.

— Antonia !

1 Bună ziua, domnule. (În limba spaniolă în original.)

— A, Maria ! răspunse aceasta, ieșind din mașină și luînd-o la fugă pe alee, ca să-i sară Mariei de gît.

— *Antonia. Mi niña. Favorita. Cómo està usted* [1] *?*

Ajunseseră acasă.

Dormitorul lui Penelope care, pe vremuri, fusese grajdul unui măgăruș, dădea direct pe terasă. Era așa de mic, că nu era loc decît pentru pat și un scrin, plus un șir de umerașe de lemn care trebuiau să satisfacă nevoile unui dulap. Dar Maria tratase camera aceasta la fel de nemilos ca și camera Antoniei, așa că totul era alb și strălucea de curățenie, mirosind a săpun și rufărie proaspăt călcată, iar Olivia umpluse cu trandafiri un vas de porțelan albastru cu alb, pe care îl așezase, alături de cîteva cărți alese cu grijă, pe măsuța de lemn de lîngă pat. Două trepte, acoperite cu gresie, duceau spre o altă ușă, pe care o deschise, explicîndu-i mamei ei situația din unica baie a casei.

— Instalația nu prea funcționează ca lumea ; depinde de cîtă apă e în rezervor, așa că dacă toaleta nu funcționează de prima dată, trebuie să insiști.

— Cred că e perfect, din punctul meu de vedere. Ce loc încîntător !

Își scoase mantaua, o agăță pe un umeraș și se întoarse, aplecîndu-se peste pat să-și deschidă valiza.

— Ce om cumsecade mi se pare Cosmo. Și ce bine arăți ! Niciodată nu te-am văzut așa.

Olivia se așeză pe marginea patului, privind cum mama ei își scotea hainele din bagaj.

— Ai fost o drăguță că ai acceptat să vii așa, fără timp de gîndire. De fapt, m-am gîndit că ar fi mai ușor cu Antonia, dacă ai fi și tu aici. Dar nu numai de asta te-am invitat. De cînd am zărit locul ăsta, mi-am dorit să ți-l arăt.

— Știi că îmi place să iau hotărîri de moment. Am sunat-o pe Nancy și i-am spus că vin aici și am înnebunit-o

1 Antonia, fetița mea. Preferata mea. Ce mai faci ? (În limba spaniolă în original.)

de invidie. S-a mai și supărat, pentru că ea n-a fost invitată, dar n-am dat nici cea mai mică atenție acestui lucru. Cît despre Antonia, e un copil adorabil. Nu e deloc timidă, rîde și vorbește întruna. Ce bine ar fi dacă și copiii lui Nancy ar fi măcar pe jumătate la fel de amabili și bine crescuți. Numai Dumnezeu știe ce păcate oi fi avut, să mă trezesc cu asemenea nepoți...

— Dar Noel ? L-ai mai văzut în ultima vreme ?

— Nu, n-am mai dat ochii cu el de cîteva luni. L-am sunat acum vreo două zile, ca să fiu sigură că mai trăiește. Trăia.

— Cum se descurcă ?

— Păi, și-a găsit un apartament nou, pe undeva prin apropiere de King's Road. N-am îndrăznit să-l întreb cam cît o să-l coste, dar asta e treaba lui. Plus că se gîndește să renunțe la jurnalistică și să se lanseze în publicitate — zice că și-a făcut niște relații foarte utile. Și tocmai pleca la Cowes pentru weekend. Ca de obicei.

— Dar tu ? Tu ce mai faci ? Ce mai e pe la Podmore's Thatch ?

— Draga mea căsuță, răspunse Penelope cu căldură. Sera e gata, în sfîrșit, nici nu-ți poți imagina cît e de drăguță. Am plantat iasomie și iederă și am cumpărat un fotoliu de răchită foarte nostim.

— Era timpul să-ți iei și tu niște mobile noi pentru grădină.

— Și magnolia a înflorit prima dată, și am curățat glicinele de uscături. Iar familia Atkinson a venit la mine în weekend și a fost așa de cald, că am putut mînca în grădină. M-au întrebat de tine și mi-au spus să-ți transmit salutări. Zîmbi, revenind la rolul matern, cu o expresie de afecțiune plină de mulțumire. Și, cînd am să mă duc acasă, am să le spun că niciodată n-ai arătat așa de bine. Înflorești. Ești frumoasă.

— A fost o bombă pentru tine să afli că stau cu Cosmo și că renunț la slujba mea și că, în general, mă port ca o aiurită ?

— Poate. Dar, la urma urmelor, de ce nu ? Ai muncit toată viața ; uneori, cînd te vedeam așa de obosită și de nervoasă, mă temeam pentru sănătatea ta.

— Nu mi-ai spus niciodată.

— Olivia, viața ta și ceea ce faci cu ea nu mă privesc. Dar asta nu înseamnă că nu-mi fac griji pentru tine.

— Ei, ai avut dreptate. Am fost bolnavă. După ce am făcut-o, după ce am tăiat toate legăturile și am renunțat la tot, m-au cam lăsat nervii. Am dormit trei zile întregi. Cosmo a fost un înger. Și după aceea, totul a fost bine. Nu mi-am dat seama că eram așa de obosită. Cred că dacă nu făceam așa, aveam toate șansele să ajung în vreun ospiciu, cu o ușoară *crise de nerfs*.

— Nici să nu te gîndești la așa ceva.

În timp ce vorbeau, Penelope umbla de colo-colo, așezîndu-și hainele în scrin, înălțîndu-se să agațe pe umerașe rochiile vechi, atît de familiare, pe care și le adusese. Era caracteristic pentru Penelope să nu-și aducă nimic nou sau la modă, cumpărat special pentru vacanță, dar Olivia știa că mama ei era în stare să dea propria ei notă de distincție chiar și acestor articole fără vîrstă.

Dar, surprinzător, exista și ceva nou. Din fundul valizei apăru o rochie verde, de culoarea smaraldului, și care, o dată scuturată și întinsă pe brațe, se dovedi a fi din caftan brodat cu fir auriu, bogată și voluptuoasă de parcă ar fi ieșit direct din *O mie și una de nopți*. Olivia era impresionată, firește.

— De unde Dumnezeu ai luat minunăția asta ?

— Nu-i așa că-i grozavă ? Cred că e marocană. Am cumpărat-o de la Rose Pilkington. Maică-sa o adusese dintr-o escapadă la Marakesh și a găsit-o pe fundul unui cufăr vechi.

— Ai să fii ca o regină.

— Stai, că nu-i tot. Caftanul, așezat pe umeraș, se alătură șirurilor de rochii decolorate de bumbac, iar Penelope începu să caute într-o geantă imensă de piele, răscolind prin lucrurile dinăuntru. Ții minte, ți-am scris că a

murit mătușa Ethel ? Ei, mi-a lăsat o mică amintire prin testament. A sosit acum vreo două zile, la timp ca s-o aduc aici.

— Mătușa Ethel ți-a lăsat ceva ? Nu credeam că are ceva de lăsat.

— Nici eu. Dar, într-un fel, era normal din partea ei, să ne surprindă pe toți pînă în ultima clipă.

Într-adevăr, mătușa Ethel le făcuse mereu tot felul de surprize.

Soră unică și mult mai tînără a lui Lawrence Stern, ea hotărîse, la sfîrșitul primului război mondial, că, de vreme ce ajunsese la treizeci și trei de ani, iar toată floarea masculină a Britaniei fusese decimată fără milă în masacrul de pe cîmpurile franceze de luptă, nu avea altă soluție decît să accepte celibatul inevitabil. Fără să se lase copleșită de această situație, se pornise să profite la maximum de lipsa unei familii, în măsura în care acest lucru era posibil. Locuise într-o casă micuță, în Putney, cu mult înainte ca acesta să devină un loc la modă și acolo, ca să se poată descurca, lua cîte un chiriaș (sau iubit ? rudele ei n-au fost niciodată sigure) și dădea lecții de pian. Nu s-ar fi zis că era o existență prea incitantă, dar mătușa Ethel o făcea să devină astfel, trăindu-și fiecare zi din plin, chiar dacă pe bani puțini. Pe cînd Olivia, Nancy și Noel erau copii, de-abia așteptau cîte o vizită a mătușii Ethel, nu pentru că le aducea cadouri, ci fiindcă era așa de amuzantă și cu totul altfel decît ceilalți oameni mari. Iar vizitele la ea acasă erau un regal, pur și simplu pentru că nu puteai ști niciodată ce avea să se întîmple. O dată, pe cînd se așezaseră să mănînce tortul strîmb pe care îl făcuse pentru ei, tavanul din dormitor se prăbușise. Altă dată au făcut focul la capătul grădinii micuțe, și gardul a luat foc, așa că a fost nevoie să fie chemați pompierii, în mașinile acelea cu sirenă. Mai mult, îi învățase să danseze can-can și să cînte cuplete vulgare de revistă, pline de subînțelesuri, care o făceau pe Olivia să se cutremure de rîs, în timp ce Nancy strîngea mereu din buze și se prefăcea că nu înțelege.

Olivia își amintea că aducea cu o insectă micuță, prinsă cu acul într-un insectar, cu picioruțe de copil și părul vopsit în roșu, aproape mereu cu țigara în mînă. Dar, în ciuda aparenței de desfrînare și a stilului ei de viață (sau poate tocmai de aceea), avea o droaie de prieteni, și rare erau orașele în care mătușa Ethel să nu aibă o colegă de școală dragă ei sau vreo frumusețe din alte vremuri. O mare parte din timp și-l petrecea în vizite pe la prieteni — care se rugau mereu de ea să vină să stea cu ei, să-i mai înveselească — dar după aceste escapade în Anglia provincială se întorcea mereu la Londra, la expozițiile de artă și concertele care pentru ea erau ca aerul; la teancurile de scrisori pe care le trimitea, la chiriașul din momentul respectiv, la elevii pe care îi învăța pianul și la telefon. Stătea mereu de vorbă cu agentul ei de bursă, un om, probabil, foarte răbdător și, dacă puținele ei acțiuni creșteau cu un punct în cursul unei zile, își permitea două porții de gin garnisit, în loc de una, atunci cînd soarele cobora dincolo de gardul curții. Zicea că, pentru ea, sînt „apa vieții".

La șaptezeci de ani, cînd ritmul și scumpetea din Londra au fost prea mult și pentru ea, mătușa Ethel s-a mutat la Bath, să fie aproape de cei mai dragi prieteni ai ei, Milly și Bobby Rodway. Dar mai tîrziu, Bobby Rodway a părăsit lumea aceasta, urmat la scurt timp de Milly, iar mătușa Ethel a rămas singură. S-a descurcat o vreme, indestructibilă și veselă ca-ntotdeauna, dar vîrsta era nemiloasă și în cele din urmă s-a împiedicat de sticla de lapte, căzînd pe pragul ușii și fracturîndu-și un șold. Din acel moment, a decăzut fizic cu viteza luminii, și pînă la urmă a ajuns așa de fragilă și neputincioasă, că a trebuit să fie internată de către autorități într-un cămin pentru bătrîni. Acolo, înfofolită într-un șal gros, uitucă și tremurătoare, era vizitată regulat de Penelope, care venea la Bath cu mașina, de la Londra, sau, mai recent, din Gloucestershire. De vreo două ori, Olivia își însoțise mama în

bătrînul Volvo, dar vizitele o deprimaseră atît de tare, încît după aceea își găsise mereu cîte o scuză.

— Draga de ea, reveni Penelope cu tandrețe. Știi că avea aproape nouăzeci și cinci de ani? Mult prea bătrînă... a, uite-o!

Găsi, în fine, ceea ce căutase și scoase din geantă o cutiuță de bijuterii, veche și roasă. Apăsă încheietoarea, capacul sări în sus și acolo, pe o perniță de catifea roasă, zări o pereche de cercei.

— Ah! Micul semn de uimire fusese involuntar, dar vederea lor o umplu de încîntare. Erau minunați. Aur și email încastrat, în formă de cruce, de care atîrnau șiruri de rubine și perle și un cerc de perle mai mici, care legau brațele crucii de suport. O minunăție din alte vremuri, cu toată splendoarea complicată a Renașterii.

— Ăștia au fost ai mătușii *Ethel*? a fost tot ce a putut rosti.

— Uimitor, nu-i așa?

— Dar de unde i-a luat biata bătrînică?

— N-am idee. Au zăcut în bancă cincizeci de ani.

— Par niște bijuterii străvechi.

— Nu. Cred că sînt din epoca victoriană. Probabil din Italia.

— Poate că au fost ai mamei ei?

— Da, poate. Sau poate i-o fi cîștigat la cărți. Sau i-a primit de la un iubit bogat, care o adora. Cu mătușa Ethel, te puteai aștepta la orice.

— I-ai dus la evaluat?

— N-am avut timp. Și deși sînt foarte frumoși, nu cred că valorează prea mult. Oricum, se potrivesc perfect cu rochia mea de caftan. Nu crezi că sînt făcuți să meargă împreună?

— Ba da, spuse Olivia, înapoindu-i cutia mamei ei. Dar cînd ajungi acasă, promite-mi că-i duci la evaluat și-ți faci o asigurare.

— Presupun că așa va trebui să fac. Sînt așa de proastă cu lucruri dintr-astea, rosti Penelope, punînd cutiuța înapoi în geantă.

Despachetatul se terminase. Penelope închise valiza goală, o așeză sub pat și se întoarse către oglinda atîrnată pe perete. Una cîte una, își scoase agrafele din păr și-l lăsă să cadă peste umeri, pe spate, încărunțit, dar des și cu firul tare, ca-ntotdeauna. Aducîndu-l în față, peste umăr, luă peria. Cu satisfacție, Olivia urmări ritualul de neuitat, cu brațul ridicat și mișcările lungi, unduioase.

— Dar tu, draga mea ? Ce ai de gînd ?

— Am să stau aici un an. Un an sabatic.

— Redactorul tău șef știe că ai de gînd să te întorci ?

— Nu.

— Ai să te întorci la *Venus* ?

— Poate. Poate că am să-mi găsesc altceva.

Penelope lăsă peria deoparte, apucă șuvițele lungi de păr în mîini, răsucindu-le, așezîndu-le și prinzîndu-le la loc cu agrafele.

— Acum, îi spuse, trebuie să mă duc să mă spăl, și pe urmă sînt gata pentru orice.

— Să nu cazi pe scări.

Penelope porni spre baie. Olivia, în așteptarea ei, rămase pe loc, așezată pe pat, simțindu-se recunoscătoare pentru faptul că mama ei acceptase, cu calm și spirit practic, această situație. Se gîndi cum ar fi fost să aibă un alt gen de mamă, avidă de curiozitate și imagini romantice, despre Olivia și Cosmo, și care și-ar fi imaginat-o pe fiica ei în fața altarului, într-o rochie albă făcută să arate bine din spate. Numai gîndul la asta și o făcu să rîdă și să se înfioare în același timp.

Cînd Penelope reveni în cameră, se ridică în picioare.

— Acum, ce zici de o gustare ?

— Mi-e cam foame. Își privi ceasul. Doamne-Dumnezeule, e aproape unsprezece și jumătate.

— Nu-i nimic. Acum ești în Spania. Hai să vedem ce ne-a pregătit Maria.

Împreună, ieșiră pe terasă. Dincolo de șirul de lumini, întunericul era greu și cald, ca o catifea albastră, iar Olivia porni înainte, urcînd scările de piatră către bucătărie, unde îi găsiră pe Cosmo cu Antonia, Maria și Tomeu, așezați în jurul mesei cu lumînări, luptîndu-se cu o sticlă de vin și vorbind toți în același timp, într-un clinchet de spaniolă, ca de castaniete.

— E minunată, spuse Cosmo.

Erau singuri, din nou împreună, și parcă s-ar fi întors acasă. Făcuseră dragoste și acum stăteau întinși pe întuneric, Olivia cuibărită pe brațul lui îndoit. Vorbeau în șoaptă, de parcă n-ar fi vrut să-i deranjeze pe ceilalți ocupanți ai casei.

— Mami ? Știam eu că o să-ți placă.

— Acuma știu cu cine semeni.

— Ea e de o sută de ori mai drăguță decît mine.

— Trebuie să ne lăudăm cu ea. Nimeni nu m-ar ierta dacă aș lăsa-o să se întoarcă în Anglia fără s-o fi cunoscut.

— Ce înseamnă asta ?

— Dăm o petrecere. Cît mai curînd. Să punem pe roate viața comunității.

O petrecere. Asta era o idee cu totul nouă. De la acea primă petrecere ratată de pe vas, Cosmo și Olivia își petrecuseră tot timpul împreună, doar ei doi, fără să vorbească cu nimeni altcineva în afară de Tomeu și Maria și cei cîțiva localnici care-și făceau veacul în cîrciuma lui Pedro.

— Dar pe cine o să invităm ? spuse ea.

Cosmo nu izbucni în rîs, dar ea îi simți amuzamentul. O strînse cu brațul pe după umeri.

— Draga mea, surpriză, surpriză, am prieteni peste tot în insulă. La urma urmelor, stau aici de douăzeci și cinci de ani. Ți-ai imaginat cumva că aș fi vreun proscris ?

— Nu m-am gîndit niciodată la asta, îi spuse ea, cu sinceritate. Nu mi-am dorit să văd pe altcineva în afară de tine.

— Iar eu nu te-am dorit decît pe tine. În orice caz, m-am gîndit că aveai nevoie să te odihnești, departe de lume. M-am temut pentru tine, în zilele acelea în care ai dormit fără oprire. Am hotărît că ar fi mai bine să las lucrurile să meargă de la sine.

Da. Nici ea nu-și dăduse seama de toate astea — i se păruse firesc să fie singuri. Acum, reflectînd la cele întîmplate, se întreba de ce n-o mirase perioada aceea de refugiu autoimpus.

— Nici la asta nu m-am gîndit, recunoscu ea.

— E timpul să te gîndești acum. Ce zici de ideea mea cu petrecerea ?

Descoperi că i se părea o idee grozav de tentantă.

— Ar fi formidabil.

— Haine de gală sau de toată ziua ?

— A, cît mai de elegante. Mama și-a dus rochia de ocazii.

A doua zi, la micul dejun, Cosmo alcătui lista invitaților, ajutat, dar și încurcat de fiica lui.

— Ah, tati, trebuie s-o inviți și pe *madame* Sangé.

— Nu se poate, a murit.

— Păi, atunci, pe Antoine. Precis că poate veni.

— Am crezut că nu-ți place de țapul ăla grosolan.

— Nu prea, dar mi-ar face plăcere să-l văd. Și pe băieții Hardback — sînt așa de drăguți ! S-ar putea să mă invite să merg cu ei la surfing, și-atunci n-ar mai fi nevoie să plătesc lecții.

În fine, lista a fost încheiată, iar Cosmo se îndreptă spre cîrciuma lui Pedro, gata să-și petreacă dimineața dînd telefoane. Cei care n-au fost găsiți la telefon au fost poftiți prin invitații scrise, înmînate de Tomeu, pornit la volanul Citroën-ului lui Cosmo și punînd astfel în pericol nu numai viața lui, ci a oricui avea ghinionul să-l întîlnească pe drum. Răspunsurile au curs gîrlă, iar numărul invitaților s-a ridicat la șaptezeci. Olivia era impresionată, dar Cosmo își păstră modestia. Îi spuse că întotdeauna îi plăcuse să-și ascundă părțile bune.

A fost chemat un electrician să fixeze șiruri de becuri colorate în jurul piscinei. Tomeu a măturat și a făcut ordine, așezînd pe terasă tot felul de perniță și scaune. Antonia a primit sarcina de a șterge paharele ; au pus-o să spele porțelanurile folosite mai rar și au trimis-o să caute, prin rafturi uitate, fețe de masă și șervețele. Olivia și Cosmo, cu coșcogeamite lista, au pornit într-o epuizantă excursie spre oraș, întorcîndu-se încărcați cu articole de băcănie, ulei de măsline, migdale prăjite, pungi de cuburi de gheață, portocale, lămîi și navete cu vin. Iar în tot acest timp, Maria și Penelope au trudit la bucătărie unde, în total acord și fără să înțeleagă o boabă una din limba celeilalte, au fiert șunca, au prăjit păsări, au pregătit pilaful, au bătut ouă, au făcut sucuri, au copt pîine și au tăiat roșiile felii.

În sfîrșit, totul era pregătit. Invitații erau așteptați la ora nouă, iar la opt, Olivia se duse să facă un duș și să se schimbe. Îl găsi pe Cosmo proaspăt bărbierit și mirosind delicios, așezat pe pat și încercînd să-și potrivească butonii de aur la mînecile celei mai bune cămăși pe care o avea.

— Maria a pus atîta apret pe nenorocita asta de cămașă, că nu pot să mai desfac butonierele.

Se așeză lîngă el și-i luă cămașa și butonii din mînă, în timp ce Cosmo o urmărea din priviri.

— Cu ce ai să te îmbraci ? o întrebă.

— Am două rochii frumoase pe care mi le-am cumpărat ca să-i uimesc pe oaspeții de la Los Pinos — dar n-am mai apucat să le port. N-am mai avut timp. Ai apărut în viața mea și, de atunci, a trebuit să umblu numai în zdrențe.

— Pe care ți-o pui ?

— Sînt amîndouă în dulap. Alege tu.

Se ridică și deschise ușa dulapului, zdrăngănind umerașele, pînă ce găsi rochiile. Una era scurtă, din șifon roz strălucitor, cu straturi suprapuse din material de culoarea norilor. Cealaltă, lungă, albastră ca safirul, fără talie, por-

nea de la umeri într-un decolteu adînc în formă de potcoavă. O alese pe cea albastră, așa cum bănuise și ea, așa că îl sărută și-i dădu înapoi cămașa, apoi intră sub duș. Cînd se întoarse din baie, el plecase. Se îmbrăcă încet, cu cea mai mare atenție, se machie, își aranjă părul, își puse cerceii, se dădu cu parfum. La sfîrșit, își legă sandalele fine peste glezne și apoi își trecu rochia pe deasupra capului. Materialul fin plutea peste trupul ei, ca o boare.

Se auzi o bătaie în ușă. „Intră", rosti ea și Antonia intră în cameră.

— Ce zici, Olivia, e bine ?

Olivia se opri s-o privească.

— A, arăți minunat. Ce rochie grozavă !

— Mulțumesc.

— Stai să te admir și eu.

— Rochia asta mi-a cumpărat-o mama, în Weybridge, și părea perfectă în magazin, dar acum nu mai sînt așa de sigură. Maria zice că nu e destul de elegantă.

Era o rochie albă, în stil marinăresc, cu fusta plisată și platcă cu dungi bleumarin. Își pusese sandalele albe direct pe picioarele goale, bronzate, și își împletise două meșe din părul auriu-roșcat, legîndu-le la spate cu o fundă bleumarin.

— Mie mi se pare perfect. Ești îngrijită, curată... cum să zic ? ca scoasă din cutie.

Antonia chicoti.

— Tati a zis că trebuie să cobori. A început să vină lumea.

— Mama e acolo ?

— Da, e afară pe terasă și arată fantastic. Hai, vino...

O apucă pe Olivia de mînă și o trase după ea pe ușă afară și tot așa, mînă în mînă își făcură intrarea pe terasă. Olivia băgă de seamă că Penelope era deja prinsă în conversație cu un bărbat, și se convinse că avusese dreptate, pentru că, în rochia mătăsoasă de caftan și cu bijuteriile pe care le moștenise, mama ei arăta, într-adevăr, ca o regină.

După acea seară, întreaga lor viață la Ca'n D'alt s-a schimbat. După săptămîni întregi de singurătate fără nici

un rost, părea dintr-o dată că nu mai au parte de nici o clipă numai pentru ei. Invitațiile nu se mai terminau — serate, picnicuri, grătare în aer liber, croaziere. Mașini veneau și plecau și niciodată nu păreau să fie mai puțin de două duzini de oameni în jurul piscinei, mulți dintre ei tineri, de vîrsta Antoniei. Cosmo reuși, pînă la urmă, să-i aranjeze niște lecții de surfing și mergeau cu toții la plajă cu mașina ; Olivia și Penelope se întindeau pe nisip, aparent pentru a urmări eforturile Antoniei de a stăpîni acest sport cumplit de dificil, dar de fapt prinse în activitatea preferată de Penelope, aceea de a studia lumea din jur. Cum cei de pe plaja aceea, tineri și bătrîni deopotrivă, erau aproape complet goi, comentariile ei erau așa de hilare, că își petreceau aproape tot timpul printre hohote disperate de rîs.

Uneori, cînd și cînd, își dăruiau cîte o zi de leneveală. Atunci nici vorbă să părăsească grădina și casa, iar Penelope, pe cap cu o pălărie veche de paie și semănînd, așa cum era, proaspăt bronzată și îmbrăcată cu rochia veche de bumbac, ca o adevărată localnică, descoperi o pereche de foarfeci de grădină și atacă trandafirii lui Cosmo. Înotau mereu, să se răcorească și să rămînă în formă și, cînd serile erau mai răcoroase, porneau la plimbare prin sat, peste cîmpuri, pe lîngă casele micuțe și ferme unde copii în fundul gol se jucau fericiți prin nisip, lîngă capre și găini, în timp ce mamele lor strîngeau rufele de pe frînghie sau scoteau apă din fîntînă.

Cînd, în cele din urmă, a sosit momentul ca Penelope să plece spre casă, nici unul din ei nu dorea acest lucru. Cosmo, împuns de la spate de Olivia și de fiica lui, a invitat-o oficial să mai rămînă, dar, deși impresionată, ea i-a refuzat.

— Vizitele scurte sînt cele mai plăcute, iar eu am stat o lună întreagă cu voi.

— Dar tu nu ești un simplu musafir și ne face plăcere să stai, o asigură Antonia.

— Ești foarte drăguță, dar trebuie să plec acasă. Și-așa am lipsit prea mult timp. Grădina mea n-o să mi-o ierte niciodată.

— Dar ai să mai vii, nu ? insistă Antonia.

Penelope nu răspunse. În tăcerea grea, Cosmo își ridică privirea spre Olivia.

— Hai, spune că mai vii.

Penelope zîmbi și strînse ușor mîna fetiței.

— Poate, îi spuse. Într-o bună zi.

Au mers cu toții la aeroport s-o conducă. Nici după ce-și luaseră rămas bun, nu se hotărau să plece, așteptînd decolarea avionului. Cînd zgomotul motoarelor s-a pierdut în zare, înghițit în imensitatea cerului, și nu mai aveau nici un motiv să zăbovească, s-au întors la mașină și au plecat spre casă în tăcere.

— Parcă nu mai e la fel fără ea, nu-i așa ? spuse Antonia cu tristețe, pe cînd străbăteau terasa.

— Așa se întîmplă întotdeauna, îi spuse Olivia.

Podmore's Thatch
Temple Pudley
Gloucestershire
17 august
Dragii mei, Olivia și Cosmo,

Cum v-aș putea mulțumi pentru nesfîrșita voastră bunătate și pentru că mi-ați oferit această vacanță de neuitat ? Nici o zi n-a trecut fără să simt că sînt binevenită și că vă bucurați de prezența mea, și m-am întors acasă cu amintiri nenumărate, ca un album încărcat cu fotografii. C'an D'alt e cu adevărat un loc magic, prietenii voștri sînt minunați și foarte ospitalieri, iar insula — chiar și plaja cu tinere cu pieptul dezgolit sau, poate, mai ales ea — absolut fascinantă. Mi-e foarte dor de voi toți, mai ales de Antonia. E mult de cînd n-am mai petrecut clipe atît de minunate lîngă o tînără fată atît de încîntătoare. Aș putea continua așa la nesfîrșit, dar cred că știți amîndoi cît vă sînt de recunoscătoare. Îmi pare rău că n-am scris mai repede, dar

n-am avut nici o clipă liberă. Grădina era năpădită de buruieni și toți trandafirii erau uscați. Poate ar trebui să-mi găsesc un grădinar.

Apropo de grădinari, m-am oprit la Londra vreo două zile, în drum spre casă, am stat la familia Friedman și ne-am dus la un concert grozav, la Festival Hall. Am dus și cerceii la firma Collingwood, să mi-i evalueze, așa cum ai spus tu — și n-o să crezi, dar omul acela a spus că fac cel puțin 4.000 de lire. După ce mi-am revenit din leșin, m-am interesat de asigurare, dar rata era așa de mare, că i-am dus, pur și simplu, înapoi la bancă, imediat ce am ajuns acasă și i-am lăsat acolo. Săracii, s-ar părea că ăsta e destinul lor, să-și petreacă viața în bancă. Presupun că i-aș putea vinde, dar sînt așa de drăguți... Oricum, sînt liniștită să-i știu acolo și că pot obține niște bani dacă, așa, dintr-o dată, mă hotărăsc să fac vreo nebunie, să zicem, să-mi cumpăr o mașină de tuns iarba. (Asta explică referirea la grădinari.)

Nancy, George și copiii au venit la masă, duminica trecută, sub pretext să afle despre Ibiza, dar în realitate ca să-mi povestească despre cîte trebuie să suporte din partea familiei Croftway și cum au fost invitați la prînz la guvernatorul general. Le-am servit fazan și conopidă proaspătă din grădină, plăcintă cu mere, cu umplutură de miere și stafide, și coniac, dar Melanie și Rupert n-au stat locului o clipă, s-au hîrjonit și s-au certat și nici măcar n-au făcut efortul să-și mascheze plictiseala. Nancy n-are nici un cuvînt de spus, iar George nici măcar nu pare să observe cît sînt de prost crescuți. Nancy m-a înfuriat așa de tare încît, ca s-o necăjesc, i-am spus de cercei. N-a părut prea interesată — nici măcar o dată nu s-a dus s-o viziteze pe biata mătușă Ethel — pînă cînd n-am rostit cuvintele magice, patru mii de lire, moment în care a ciulit urechile — pe onoarea mea că arăta ca un ogar care simte vînatul. Totdeauna a fost ușor să-i citesc gîndurile și mi-am da seama că imaginația i-o luase razna, poate se gîndea la petrecerea iminentă de ieșire în lume a lui Melanie, cu un paragraf sau două în pagina de evenimente sociale din Harpers and Queen. *„Melanie*

Chamberlain, una din cele mai drăguțe debutante din acest an, în rochie de dantelă albă și purtînd faimoșii cercei cu rubine ai bunicii ei". Poate că greșesc.

Cît de nemiloasă sînt — și nedreaptă cu propria mea fiică, dar n-am putut rezista să nu-ți împărtășesc această mică glumă.

Încă o dată, mulțumirile mele. E așa de puțin, dar ce cuvinte aș putea folosi pentru a-mi arăta recunoștința ?

Cu toată dragostea, Penelope.

Lunile au trecut. Crăciunul a venit și s-a dus. Acum era februarie. Plouase și fusese chiar furtună, așa că și-au petrecut multă vreme în casă, lîngă focul aprins, dar dintr-o dată în aer a început să plutească miros de primăvară, migdalii au dat în floare, iar la mijlocul zilei era de ajuns de cald să se poată sta afară, cît de cît.

Februarie. Acum, Olivia credea că știe totul despre Cosmo. Dar se înșela. Într-o după-amiază, pe cînd se întorcea din grădină cu un coș plin cu ouă de găină, auzi o mașină apropiindu-se și oprind lîngă măslin. Urcînd treptele spre terasă, zări un bărbat ciudat care se îndrepta spre ea. Se vedea că e localnic, dar era îmbrăcat mai oficial decît era obiceiul, într-un costum maro, cămașă și cravată. Purta o pălărie de pai pe cap și în mînă ținea un dosar cu hîrtii.

Ea îi zîmbi întrebător și el își scoase pălăria.

— *Buenos días.*

— *Buenos días*[1].

— Domnul Hamilton ?

Cosmo era în casă, scria scrisori.

— Da ?

Bărbatul vorbea engleza.

— Aș dori să vorbesc cu el, dacă se poate. Spuneți-i că sînt Carlos Barcello. Am să aștept.

1 Bună ziua. (În lb. spaniolă, în original.)

Olivia porni în căutarea lui Cosmo și îl găsi la biroul lui din sufragerie.

— Ai un vizitator, îi spuse. Un tip pe nume Carlos Barcello.

— Carlos ? Ah, doamne, am uitat că trebuie să vină. Lăsă stiloul jos și se ridică în picioare. Mai bine mă duc să vorbesc cu el.

O lăsă acolo și porni în goană pe scări în jos. Olivia îl auzi salutîndu-l pe necunoscut : „*Hombre*[1] *!*"

Duse ouăle în bucătărie și le puse, unul cîte unul, într-un castron galben de porțelan. Apoi, curioasă, se duse la fereastră și-i văzu pe Cosmo și pe domnul Barcello, cine-o fi fost, pornind spre piscină, adînciți în conversație. Rămaseră acolo o vreme, apoi se întoarseră pe terasă, ca să inspecteze fîntîna. După asta îi auzi intrînd în casă, dar nu părură să ajungă mai departe de dormitor. Auzi cum se trăgea apa la baie. Se întrebă dacă domnul Barcello era instalator.

Ieșiră iar pe terasă. Urmă încă o porție de conversație, apoi își luară rămas bun și auzi mașina domnului Barcello pornind și pierzîndu-se pe alee. Imediat după aceea auzi și pașii lui Cosmo pe scări, îndreptîndu-se spre sufragerie, să mai pună un butuc pe foc și, probabil, să se așeze iarăși la scris.

Era aproape ora cinci. Puse ibricul pe foc și făcu un ceainic de ceai, pe care-l luă cu ea în sufragerie.

— Cine era ? îl întrebă, punînd tava pe masă.

Cosmo continua să scrie.

— Mm ?

— Cine era vizitatorul tău ? Domnul Barcello.

Își întoarse scaunul spre ea, zîmbindu-i amuzat.

— Mi se pare mie, sau ești curioasă ?

1 În traducere literară : „Omule !" (Span.) În context, cuvîntul are valoare de interjecție (surpriză, mirare). (N.T.)

— Ei, bineînțeles că sînt curioasă. Nu l-am mai văzut pînă acum. Și pare binișor îmbrăcat pentru un instalator.

— Cine zice că e instalator ?

— Nu e ?

— Dumnezeule, sigur că nu, spuse Cosmo. E proprietarul casei.

— *Proprietarul* casei ?

— Da, chiar așa.

Olivia simți brusc un frison. Își încrucișă brațele peste piept privindu-l ; dorindu-și, cumva, să-l audă spunînd că nu înțelesese bine, că nu era adevărat.

— Vrei să spui că asta nu e casa ta ?

— Da.

— Stai aici de douăzeci și cinci de ani și nu-i a ta.

— Ți-am spus. Nu e a mea.

Lucrul acesta i se părea Oliviei aproape obscen. Casa asta, așa de plină de viață, de amintirea lucrurilor pe care le trăiseră împreună ; grădina îngrijită, micuța piscină ; peisajul. Nimic nu era al lui Cosmo. Nu fusese niciodată. Toate aparțineau lui Carlos Barcello.

— De ce n-ai cumpărat-o niciodată ?

— N-a vrut s-o vîndă.

— Nu te-ai gîndit să-ți cauți altceva ?

— Nu mi-am dorit o altă casă.

Cosmo se ridică în picioare, încet, parcă istovit de efortul de a scrie atîtea scrisori. Trase scaunul la o parte și se duse să-și ia o țigară de foi din cutia de pe policioara de deasupra căminului. Cu spatele la ea, continuă :

— Și, oricum, după ce Antonia a început școala, aveam obligația să-i plătesc taxele de școlarizare. După asta, nu mi-am mai putut permite să cumpăr nimic.

O bucățică de lemn aprins căzuse pe vatră și se aplecă, o luă în mînă și își aprinse țigara de foi.

Nu mi-am mai putut permite să cumpăr nimic. Nu vorbiseră niciodată despre bani. Subiectul nu fusese niciodată deschis între ei. În lunile cît fuseseră împreună, Olivia participase, fără îndoială, cu cîte ceva la cheltuie-

lile zilnice. Alimente sau cîte un plin de benzină. Cîteodată, cum se întîmplă de obicei, Cosmo rămînea fără bani lichizi și atunci Olivia plătea consumația la cîrciumă, în serile cînd se întîmpla să iasă la plimbare. În fond, avea banii ei și faptul că se nimerise să trăiască cu Cosmo nu însemna că se așteaptă de la el s-o și întrețină. Nenumărate întrebări își făceau loc în mintea ei, dar îi era frică să le rostească cu voce tare, pentru că o înfricoșau posibilele răspunsuri.

Îl privi în tăcere. Cu trabucul aprins, scutură scrumul în foc și se întoarse spre ea, sprijinindu-se cu umerii de polița căminului.

— Pari șocată, îi spuse.

— Chiar și sînt șocată, Cosmo. Mi se pare de neînchipuit. E contrar tuturor principiilor mele. Să ai o casă care să-ți aparțină a fost întotdeauna pentru mine lucrul cel mai important. Îți oferă siguranță, în toate sensurile. Casa din Oakley era a mamei și, din cauza asta, noi, copiii, ne-am simțit mereu în siguranță. Nimeni n-ar fi putut să ne-o ia. Era extraordinar să simți că ajungi acasă, înăuntru, departe de stradă, să închizi ușa și să știi că ești acasă.

El nu făcu nici un comentariu, doar o întrebă :

— Apartamentul în care locuiești la Londra e al tău ?

— Încă nu. Dar va fi, peste doi ani, cînd voi termina, în sfîrșit, ratele pe care le plătesc societății de construcții.

— Se vede că lucrezi în lumea afacerilor.

— Nu trebuie să fii implicat în lumea afacerilor ca să înțelegi că nu faci nici o economie dacă plătești chirie timp de douăzeci și cinci de ani și, la sfîrșit, nu rămîi cu nimic.

— După părerea ta, sînt un prost.

— Cosmo, nu, nu cred așa ceva. Presupun că înțeleg cum de s-a întîmplat, dar asta nu mă împiedică să fiu îngrijorată.

— Pentru mine.

— Da, pentru tine. Abia acum mi-am dat seama că trăim împreună de atîta timp și nu m-am gîndit nici o clipă din ce trăiești tu.

— Vrei să știi ?

— Numai dacă vrei tu să-mi spui.

— Din veniturile unor acțiuni pe care le-am moștenit de la bunicul și din pensia mea militară.

— Asta-i tot ?

— Nimic mai mult.

— Și dacă ție ți se întîmplă ceva, pensia ta militară dispare și ea.

— Evident. Zîmbi larg, sperînd să întrezărească măcar urma unui zîmbet pe fața ei concentrată și încruntată. Hai să nu ne gîndim încă la înmormîntarea mea. La urma urmelor, am doar cincizeci și cinci de ani.

— Dar Antonia ?

— Nu-i pot lăsa ceea ce nu am. Sper doar ca, atunci cînd am să dau ortul popii, să-și fi găsit și ea un bărbat bogat.

Vorbiseră în contradictoriu, dar fără patimă. Dar cînd el rosti aceste vorbe, instinctele Oliviei se treziră cu violență și-și pierdu cumpătul.

— Cosmo, să nu spui așa ceva, să nu-mi vorbești tu mie în stilul ăsta victorian, de mult îngropat, și s-o condamni pe Antonia să depindă tot restul vieții de cine știe ce bărbat. Orice femeie trebuie să aibă ceva ce-i aparține.

— Nu știam că banii sînt așa de importanți pentru tine.

— Nu sînt importanți pentru mine. Sînt importanți numai cînd nu-i ai. Și pentru că cu ei pot cumpăra lucruri minunate ; nu vorbesc despre mașini de lux sau blănuri sau croaziere în Hawaii sau cine știe ce alte frivolități de genul ăsta, ci lucruri reale, minunate, cum ar fi independența, libertatea și demnitatea. Și posibilitatea de a învăța. Și timp.

— De asta ai muncit tu toată viața ? Ca să poți da cu tifla masculului arogant, tatălui de familie de tip victorian ?

— Nu-i drept să-mi spui așa ceva ! Mă faci să par o feministă înrăită, o lesbiană obraznică și agresivă, care umblă prin piețe cu pancarta în brațe.

Cosmo nu replică la acestă izbucnire, iar ea se simți imediat rușinată, dorindu-și să nu fi rostit niciodată acele cuvinte pline de furie. Nu se mai certaseră niciodată. Supărarea îi dispăru la fel de repede pe cît venise, fiind înlocuită de rațiune. Îi răspunse la întrebare, căutînd să-și păstreze vocea calmă.

— Da. E unul din motive. Ți-am spus că tata era cam aerian. Nu m-a influențat niciodată, în nici un fel. Dar am fost întotdeauna hotărîtă să iau exemplu de la mama, să fiu puternică și independentă față de toată lumea. Și, în plus, simt în mine imboldul creator pentru scris, iar genul de ziaristică din care mi-am făcut o profesie împlinește această dorință. Așa că sînt norocoasă. Fac ce-mi place și mai primesc și bani pentru asta. Dar nu e totul. Există undeva, în mine, un impuls, o forță interioară, prea puternică pentru a mă împotrivi ei. Simt nevoia să fiu mereu în competiție cu mine însămi, să mă dedic unei munci care să mă solicite, să iau decizii în termen fix. Am nevoie de această tensiune, care să-mi pună adrenalina în mișcare. Mă incită.

— Și te face fericită ?

— Ah, Cosmo, fericirea asta ! Fericirea nu e un Barbă-Albastră, nici sfîrșitul curcubeului. Presupun că, în mare, dacă muncesc, nu sînt niciodată total nefericită. Iar dacă nu muncesc, nu sînt niciodată total fericită. Pare logic ?

— Deci n-ai fost total fericită aici ?

— Lunile petrecute alături de tine sînt altceva, nu seamănă cu nimic din tot ce mi s-a întîmplat pînă acum. Au fost ca un vis, timp furat vieții. Și nu voi înceta niciodată să-ți fiu recunoscătoare pentru că mi-ai dăruit ceva ce nimeni nu va putea să-mi ia înapoi. O perioadă minu-

nată. Nu una din mai multe, ci unică. Dar nu te poți lăsa mereu pradă viselor. Trebuie să te trezești. În curînd, am să devin nerăbdătoare și, probabil, iritabilă. Iar tu te vei întreba ce e cu mine — și eu, de asemenea. Și am să mă analizez, în sinea mea, constatînd că e timpul să mă întorc la Londra, să regăsesc firul de unde s-a rupt și să-mi văd mai departe de viața mea.

— Cînd va fi asta ?

— Poate luna viitoare. În martie.

— Ai spus că stai un an. În martie sînt doar zece luni.

— Știu. Dar Antonia vine iar aici în aprilie. Cred că ar trebui să plec înainte de asta.

— Credeam că v-ați simțit bine împreună.

— E adevărat. De asta plec. Ea nu trebuie să se aștepte să mă găsească aici ; nu trebuie să devin importantă pentru ea. Pe lîngă asta, acasă mă așteaptă destule probleme, ca să nu mai vorbesc de faptul că va trebui să-mi caut serviciu.

— Nu te întorci înapoi la revistă ?

— Dacă n-am să mă întorc acolo, am să găsesc ceva mai bun.

— Ești foarte încrezătoare.

— Trebuie să fiu așa.

Cosmo oftă și apoi, cu un gest nerăbdător, aruncă trabucul fumat doar pe jumătate în foc.

— Dacă ți-aș spune că vreau să fii soția mea, ai rămîne ?

— Ah, Cosmo... replică ea cu disperare.

— Nu știu dacă înțelegi, dar mi-e greu să văd viitorul fără tine.

— Dacă ar fi să mă mărit, îi răspunse, tu ai fi acela. Dar, ți-am spus din prima zi cînd am venit la Ca'n D'alt. N-am dorit niciodată să mă mărit, să am copii. Eu iubesc oamenii. Mă fascinează, dar am nevoie și de momentele mele de singurătate. Să fiu eu însămi. Să nu fie nimeni pe-aproape.

— Te iubesc, îi spuse el.

Străbătu spațiul care îi despărțea și îl cuprinse cu brațele pe după talie, odihnindu-și capul pe umerii lui. Prin pulover și cămașă, îi simțea bătăile inimii.

— Am făcut ceai, îi spuse. Nu l-am băut și precis că s-a răcit.

— Știu, spuse el, mîngîindu-i părul. Te mai întorci la Ibiza ?

— Nu cred.

— Ai să-mi scrii ? Să păstrăm legătura.

— Am să-ți trimit felicitări de Crăciun cu păsărele.

O cuprinse cu palmele de obraji și o întoarse cu fața spre el. O tristețe copleșitoare i se citea în ochi.

— Acuma știu, îi spuse.

— Ce știi ?

— Că am să te pierd pentru totdeauna.

4
NOEL

La ora patru și jumătate, în acea vineri friguroasă, întunecată, umedă de martie, în vreme ce Olivia își amenința redactorul rubricii de ficțiune cu destituirea, iar Nancy rătăcea, năucită, prin magazinul Harrods, fratele lor, Noel, își strîngea lucrurile de la biroul său, conceput în stil modernist, aparținînd firmei Wenborn & Weinburg, agenți de publicitate, pornind spre casă. Biroul nu se închidea înainte de cinci și jumătate, dar el lucra acolo de cinci ani și era de părere că, din cînd în cînd, asemenea escapade înainte de vreme i se cuveneau. Colegii, obișnuiți cu felul lui de a fi, nici măcar nu ridicau din sprîncene a mirare și, dacă se întîmpla să întîlnească vreun șef pe drumul spre lift, avea gata pregătită o explicație : se simțea groaznic, probabil că-l păștea o răceală și se ducea acasă, să se vîre în pat.

Nu întîlni nici un șef — și nici nu se ducea acasă să se vîre în pat, ci se îndrepta spre Wiltshire pentru weekend, la reședința unor tipi pe nume Early, pe care nu-i văzuse niciodată. Camilla Early era prietenă cu Amabel încă din școală, iar Amabel era actuala amantă a lui Noel.

Organizau o petrecere la ei acasă, pentru protipendada locală, îi spusese Amabel. Putea fi o reușită, adăugase ea.

— Au încălzire centrală ? întrebase Noel, precaut. În această perioadă a anului, n-avea de gînd să-și petreacă nici măcar o oră tremurînd lîngă un foc de bușteni, total nepotrivit.

— O, doamne, sigur că da. Ca să fiu sinceră, sînt foarte bogați. Pe vremuri o luau ca Camilla de la școală cu un Bentley enorm.

Suna promițător. Genul de casă în care te puteai întîlni cu oamenii potriviți. Coborînd cu liftul, lăsă deoparte problemele și-și dădu frîu liber gîndurilor. Dacă Amabel venea la timp, puteau părăsi Londra înainte de exodul obișnuit pentru circulația de vineri seara. Spera că fata va veni cu mașina ei, cu care să pornească la drum amîndoi. Jaguarul lui scotea niște pocnete ciudate și, în plus, dacă plecau cu mașina ei, exista și posibilitatea să nu fie obligat să plătească benzina.

Afară, o ploaie deasă cădea peste un Knightsbridge deja înțesat de mașini. De obicei, Noel pleca înapoi, spre Chelsea, cu autobuzul sau, în serile de vară, pe jos, de-a lungul străzii Sloane; acum însă, înfiorat de frigul pătrunzător, înjură printre dinți și, cu toată cheltuiala, făcu semn unui taxi. Pe la jumătatea lui King's Road îi spuse șoferului să oprească, coborî și plăti, pornind pe jos pe scurtul drum care îl mai despărțea de reședința ce purta numele de Vila Vernon.

Mașina lui era parcată lîngă trotuar — un Jaguar electric, teribil de masculin, dar vechi de zece ani. Îl cumpărase de la un tip care dăduse faliment, la un preț derizoriu, dar abia după ce ajunsese acasă descoperise stratul gros de rugină de sub șasiu, frînele nesigure și faptul că înghițea benzină precum beției berea. Mai nou, apăruseră și pocnetele astea. Se opri să verifice cauciucurile și lovi ușor unul din ele cu vîrful pantofului. Era moale. Dacă, din nefericire, era obligat s-o folosească în seara asta, trebuia să se oprească la garaj și să umfle cauciucurile.

Lăsă mașina, traversă pe cealaltă parte și intră în clădire pe ușa principală. În hol, îl lovi un miros greu, închis. Era și lift dar, din moment ce el locuia la primul etaj, porni pe scară în sus. Scara era mochetată, ca și pasajul micuț ce ducea spre ușa apartamentului său. Deschise, intră și închise ușa în urma lui. Ajunsese acasă. Acasă.

Zău că era o glumă.

Apartamentele fuseseră concepute ca refugiu pentru oamenii de afaceri epuizați de naveta zilnică din inima comitatelor Surrey sau Sussex sau Buckingamshire. Fiecare era prevăzut cu un hol mititel și un dulap în care trebuia să-ți ții toate costumele pe care le îmbrăcai în City[1]. Pe urmă, mai era o baie minusculă, o bucătărie cît o chicinetă de pe vreun iaht mititel și o cameră de zi. Aici, o pereche de uși cu glasvand se deschideau larg, scoțînd la iveală un fel de coteț, ocupat în întregime de patul dublu. Nu numai că era imposibil să-l strîngi dar, în timpul verii, era total neaerisit, și lipsa de aer era așa de cumplită, încît, atunci cînd era cald, Noel ajungea să doarmă pe canapea.

Închiriase apartamentul cu decor cu tot și mobila respectivă, pentru care plătea o chirie incredibil de umflată. Totul era în nuanțe de bej și maro, anoste pînă la refuz. Fereastra camerei de zi dădea spre peretele gol, din cărămidă, al unui supermagazin de curînd ridicat lîngă o alee strîmtă și un șir de garaje ca niște celule de închisoare. Soarele nu pătrundea niciodată pe acolo, iar pereții, altădată de un crem strălucitor, căpătaseră nuanța untului stătut.

Dar era o adresă bună. Pentru Noel, asta era mai important decît orice altceva. O parte a imaginii sale, ca și mașina spectaculoasă, cămășile marca Harvie & Hudson, pantofii marca Gucci. Toate aceste detalii erau teribil de importante căci, în adolescență, datorită unor împrejurări

1 City — centrul financiar și de afaceri al Londrii. (N.T.)

legate de familie și de presiunea financiară, nu fusese trimis la o școală particulară, ci urmase cursurile unei școli de stat fără internat din Londra, fiind astfel privat de prietenii potriviți și legăturile utile pe care le-ar fi dobîndit dacă studia la Eton, Harrow sau Wellington. Nu putea scăpa de acest resentiment nici acum, cînd ajunsese aproape de treizeci de ani.

Terminarea școlii și găsirea unei slujbe nu fusese nici o problemă. Un post gata pregătit pentru el îl aștepta la compania ce aparținea familiei tatălui său, Keeling & Philips, companie editorială veche, de tradiție, cu sediul în St. James ; lucrase acolo cinci ani încheiați înainte de a se apuca de afaceri publicitare, infinit mai interesante și profitabile. Însă viața sa socială era o cu totul altă problemă și, în acest domeniu, trebuia să se bazeze pe propriile sale resurse. Din fericire, acestea erau foarte vaste. Era un bărbat înalt, arătos, priceput la tot felul de jocuri și care, încă din copilărie, învățase să-și cultive un fel de a fi deschis și sincer, cu care dezarma ușor pe oricine. Știa să fie șarmant cu femeile în vîrstă, respectuos și discret cu bărbații mai maturi și, cu răbdarea și șiretenia unui spion bine antrenat, se infiltra fără dificultate în cele mai înalte cercuri ale societății londoneze. De mulți ani se afla pe listele cu bărbați potriviți, alcătuite de petitoare pentru petrecerile în care își făceau debutul în societate tinerele fete și, cît dura sezonul, abia dacă reușea să doarmă, întorcîndu-se acasă de la cîte un bal, o dată cu zorii vreunei zile de vară ; își arunca de pe el fracul și cămașa scrobită, făcea un duș și pleca la birou. În weekend-uri era prezent la curse, la Henley, Cowes sau Ascot. Era invitat la schi în Davos, la pescuit în Sutherland și, din timp în timp, fața lui frumoasă apărea în paginile strălucitoare ale revistei *Harpers and Queen*, „amuzîndu-se de cîte o glumă, în compania gazdei sale".

Într-un fel, era și asta o realizare. Dar, dintr-o dată, părea să nu mai fie destul. Parcă nu ajungea nicăieri. Voia mai mult.

Apartamentul îl apăsa, pîndindu-i fiecare mișcare, ca o amantă părăsită, așteptînd ca el să acționeze într-un fel sau altul. Trase draperiile și aprinse lumina; parcă era ceva mai bine. Scoase *The Times* din buzunarul hainei și-l aruncă pe masă. Își dezbrăcă jacheta și o aruncă peste un scaun. Se duse la bucătărie și-și turnă o porție zdravănă de whisky, umplînd apoi paharul pînă sus cu gheață din frigider. Se întoarse în sufragerie, se așeză pe canapea și deschise ziarul.

Se uită mai întîi la valorile bursei și constată că acțiunile firmei Consolidated Cables urcaseră cu un punct. Trecu la pagina următoare, cu rezultatele curselor de cai. Scarlet Flower ieșise pe locul patru, ceea ce însemna alte cincizeci de lire duse pe apa sîmbetei. Citi cronica unei piese noi și apoi trecu la noutățile din saloanele de licitație de artă. Află că un Millais fusese vîndut de firma Christie pentru suma de opt sute de mii de lire sterline.

Opt sute de mii.

Numai la gîndul acestei cifre și simțea că i se face rău de frustrare și invidie. Lăsă ziarul jos și luă o gură de whisky, gîndindu-se la tabloul lui Lawrence Stern, *Femei cărînd apă*, care urma să fie pus în vînzare la Boothby, săptămîna următoare. Ca și sora lui, Nancy, Noel nu prețuise niciodată opera bunicului său dar, spre deosebire de Nancy, nu trecuse cu vederea extraordinara revenire, în lumea artelor, a interesului pentru vechii pictori victorieni. În ultimii ani urmărise prețurile obținute în saloanele de licitații, care crecuseră treptat, pînă ce ajunseseră la aceste sume mamut care, pentru el, depășeau orice limită.

Pe primul loc în top, iar el nu avea nimic de vînzare. Lawrence Stern era bunicul lui — și totuși el nu avea nici o pictură de-a lui. Nici unul din ei nu avea așa ceva. În casa din strada Oakley fuseseră numai trei pînze de Stern și pe toate le luase mama lui cu ea în Gloucestershire, iar acum dominau camerele joase de la Podmore's Thatch.

Cam cît valorau ? Cinci sute, șase sute de mii ? Poate că, în ciuda oricărei probabilități, ar fi trebuit să-și dea osteneala s-o convingă să le vîndă. Dacă reușea s-o convingă, profiturile s-ar fi împărțit, bineînțeles. Nancy, cel puțin, n-ar fi renunțat la partea ei dar, chiar și așa, Noel ar fi pus mîna pe o sumă frumușică. Visă mai departe, precaut, imaginîndu-și tot felul de soluții grozave. Putea să-și lase baltă slujba de la Wenborn & Weinburg și să-și deschidă propria lui firmă. Nu în domeniul publicității, ci ca agent mobiliar, cu acțiuni spectaculoase, pe scară înaltă.

Tot ce-i trebuia era o adresă prestigioasă în West End, un telefon, un computer și nervi foarte tari. Asta nu-i lipsea. Se pricepea să stoarcă informații, să convingă investitorii cei mai puternici, să prindă momentul prielnic. Simțea o excitație aproape fizică. Putea reuși. Tot ce-i lipsea era capitalul necesar pentru a pune mecanismul în mișcare.

Căutătorii de scoici. Poate că, în weekend-ul următor, avea să-i facă o vizită mamei sale. N-o mai văzuse de luni de zile, dar nu se simțise nici ea prea bine în ultima vreme — după cum îl anunțase Nancy la telefon, pe un ton funebru — așa că aceasta putea fi o justificare suficient de convingătoare pentru o vizită la Podmore's Thatch. Acolo putea aduce vorba, ușor, despre subiectul picturilor. Dacă ea începea să se scuze, sau dacă aducea în discuție problema impozitului pe venit, el era pregătit să menționeze numele prietenului lui, Edwin Mundy, intermediar în vînzarea obiectelor de artă și expert în vehicularea obiectelor prin Europa și dosirea sumelor obținute prin tot felul de bănci elvețiene, unde erau ferite de burdihanul nesățios al autorităților financiare. Edwin fusese cel dintîi care să-i atragă atenția asupra sumelor enorme cu care, la New York și Londra, se cumpărau lucrări alegorice atît de moderne la începutul secolului, ba chiar îi sugerase odată să devină partenerul lui. După un timp de reflecție, însă, Noel îl refuzase. Știa el că Edwin făcea afa-

ceri pe muchie de cuțit, și Noel n-avea de gînd să-și pretreacă nici măcar o săptămînă în închisoarea de la Wormwood Scrubs.

Dificultățile erau aproape insurmontabile. Oftă adînc, își termină băutura din pahar, se uită la ceas. Cinci fără un sfert. Amabel venea să-l ia la cinci și jumătate. Se ridică greoi de pe canapea, își luă valiza din dulapul din hol și, fără grabă, își făcu bagajul pentru weekend. Se pricepea de minune la asta — după atîția ani de practică — și nu-i trebuiră mai mult de cinci minute. Apoi se dezbrăcă și intră în baie, să se bărbierească și să facă un duș. Apa era clocotită, acesta fiind unul din beneficiile traiului în vizuina asta prăpădită și, după duș, încălzit și parfumat, se simți mult mai bine. Se îmbrăcă din nou cu hainele de toată ziua — cămașă de bumbac, jachetă de tweed ; așeză trusa de toaletă deasupra valizei, o închise cu fermoarul și înghesui hainele murdare într-un colț al bucătăriei, unde femeia cu ziua avea să le găsească și, spera el, le va spăla.

Uneori nu le spăla. Uneori nici nu venea. Își aminti, cu adîncă nostalgie, de felul său de viață din alte vremuri, înainte ca mama lui să se hotărască, gîndindu-se numai la ea și la nimeni altcineva, să vîndă casa de pe strada Oakley. Căci acolo avusese parte de tot ce era mai bun. Independența dată de cheia de la ușă și de camerele sale personale la ultimul cat al casei, alături de nenumăratele avantaje de a locui acasă. Apă caldă permanent, focul din cămin, mîncare în cămară, băuturi în pivnița de vinuri, o grădină mare pentru zilele calde de vară, localul de peste drum, rîul aflat la doi pași de casă, nici o grijă pentru spălatul rufelor, așternuturi curate, cămăși călcate — iar pentru toate astea, nu era obligat să cumpere nici măcar hîrtia de la toaletă. În plus, mama lui era la fel de independentă ca și fiul ei și, dacă nu era surdă la scîrțîitul scărilor și pașii-ușori, feminini, care treceau pe lîngă ușa dormitorului ei, cel puțin nu comenta asta niciodată și se prefăcea că nu observă nimic. El își imaginase că felul ăsta de viață avea să țină o veșnicie, că, dacă aveau să apară

schimbări, el era cel care urma să le facă și, prima dată cînd ea i-a vorbit despre intenția de a vinde casa, ca să se mute la țară, s-a simțit de parcă i-ar fi fugit pămîntul de sub picioare.

— Dar eu ? Eu ce mă fac ?

— Noel, dragul meu, ai douăzeci și trei de ani acum și ai stat totdeauna în casa asta. Poate că a venit timpul să-ți iei zborul din cuib. Sînt sigură că o să fii în stare să găsești altă soluție.

Altă soluție. Să plătească chirie, să-și cumpere de mîncare, să-și cumpere whisky, să cheltuiască bani pe tot felul de lucruri oribile, cum ar fi detergentul pentru baie și notele de plată pentru spălătorie. Pînă în ultima clipă se ținuse cu dinții de casa din strada Oakley, sperînd zadarnic că ea își va schimba hotărîrea și, de fapt, nu se mutase pînă în clipa în care sosise camionul care încărcase lucrurile ei, pentru a le duce în Gloucestershire. Pînă la urmă, tot acolo au ajuns și o bună parte din lucrurile lui, deoarece nu era destul loc, în micul apartament pe care îl găsise, pentru toate lucrurile acumulate într-o viață ; acum, acestea stăteau înghesuite, claie peste grămadă, în camera mică și dezordonată de la Podmore's Thatch care purta, eufemistic, numele de „camera lui Noel".

Mergea pe acolo cît mai rar cu putință, frustrat nu numai de comportamentul anormal al mamei lui, dar și de mulțumirea cu care ea se adaptase la viața de țară, fără el. Noel avea impresia că Penelope ar fi trebuit, măcar, să aibă atîta decență încît să arate puțină nostalgie după vremurile bune de altădată, pe cînd locuiau împreună, dar ea nu părea să-i ducă dorul cîtuși de puțin.

Asta i se părea greu de înțeles, pentru că lui îi era foarte dor de ea.

Sosirea lui Amabel întrerupse șirul acestor meditații amare ; nu întîrziase decît un sfert de oră. Auzi țîrîitul interfonului și se duse să deschidă. Amabel era afară, cu

două bagaje imense ; unul era puțin desfăcut, lăsînd să se vadă o pereche de cizme înalte, verzi, pline de noroi.

— Salut.

— Ai întîrziat, spuse el.

— Știu. Îmi pare rău.

Fata intră în hol, lăsă toate bagajele jos, iar el închise ușa în urma ei și o sărută.

— Ce s-a întîmplat ?

— N-am găsit un taxi și e o aglomerație teribilă.

Un taxi. Simți un gol în stomac.

— N-ai venit cu mașina ?

— Are un cauciuc dezumflat. Și nu mai am nici unul de rezervă și, oricum, nu știu cum să-l schimb.

Era de așteptat. Cînd era vorba de lucruri practice, era total nepriceputã și, probabil, una din cele mai dezorganizate femei pe care le cunoscuse vreodată. Avea douăzeci de ani și era firavă ca un copil, cu oase mici și slabă, aproape atrofiată. Avea pielea atît de palidă încît părea transparentă, ochii verzi, ca strugurii necopți, erau mari și înconjurați de gene lungi și dese, părul lung, fin și drept, lăsat liber, îi cădea mereu peste față. În această seară rece, umedă, era îmbrăcată cu haine care ieșeau în evidență prin subțirimea lor, total nepotrivită. O pereche de jeans și un tricou cu mîneci scurte, cu o jachetă de jeans deasupra. Pantofi ușori și gleznele goale. Una peste alta, părea o pacientă bolnavă de anorexie de la spitalul din Bermodsey cînd, de fapt era domnișoara Amabel Remington-Luard, fiica lordului Stockwood, posesor al unor imense domenii în comitatul Leicestershire. Acesta fusese și motivul care-l atrăsese de la bun început pe Noel către Amabel, alături de faptul că, cine știe din ce cauză, alura ei de copil fără căpătîi i se părea teribil de sexy.

Așa că, acum, trebuia să pornească spre Wilshire în Jaguarul lui. Înghițindu-și nemulțumirea, îi spuse :

— Ei, mai bine să pornim. Va trebui să ne oprim la garaj, să umflăm cauciucurile și să facem plinul la benzină.

— Doamne, ce rău îmi pare.

— Știi drumul ?

— Încotro ? Spre garaj ?

— Nu. Spre locul din Wiltshire unde mergem.

— Da, sigur că-l știu.

— Cum se numește casa ?

— Charbourne. Am fost acolo de zeci de ori.

Noel îi aruncă o privire, măsurînd-o de sus în jos și întorcîndu-se apoi spre bagaje.

— Astea sînt toate hainele tale ?

— Mi-am luat și cizmele.

— Amabel, încă e iarnă, iar mîine mergem la o petrecere. N-ai un palton ?

— Nu, l-am lăsat la țară, săptămîna trecută, răspunse ea, ridicînd din umerii osoși. Dar pot să împrumut ceva. Sînt sigură că are Camilla destule haine potrivite.

— Nu-i vorba de asta. Mai întîi trebuie să *ajungem* acolo, iar caloriferul din Jaguar nu merge întotdeauna așa cum trebuie. Ultimul lucru pe care mi-l doresc este să trebuiască să te doftoricesc, dacă faci pneumonie.

— Îmi pare rău.

Dar nu prea se simțea regretul în tonul ei. Făcînd eforturi să-și păstreze calmul, Noel se întoarse și trase ușa glisantă de la dulapul lui, căutînd printre hainele înghesuite, pînă cînd găsi ce căuta, și anume, un pardesiu bărbătesc incredibil de vechi; tweed gros, închis la culoare, cu guler de catifea decolorată, bordurat cu o blăniță de iepure, cam roasă.

— Uite, îi spuse el. Îți pot împrumuta asta.

— Mamă-mamă ! Părea nefiresc de încîntată; desigur, nu de grija lui față de ea, ci de grandoarea decadentă a acestei haine vechi. Fata adora hainele vechi și-și petrecea o mare parte din timp răscolind standurile bazarului din strada Portobello, cumpărînd rochii lălîi de seară, de prin anii '30, sau poșete brodate cu mărgele. Acum luă din mîinile lui haina veche, amintind de eleganța altei

epoci, și se îmbrăcă. Plutea în ea, dar cel puțin nu mătura podeaua cu ea.

— Ah, ce haină formidabilă. De unde naiba ai scos-o ?

— A fost a bunicului meu. Am găsit-o în dulapul maică-mii cînd și-a vîndut casa din Londra.

— Ce zici, nu s-ar putea s-o păstrez ?

— Nu, nu s-ar putea. Dar poți s-o porți în acest week-end. Snobii de la petrecere or să rămînă cu gura căscată, dar măcar o să aibă de bîrfi.

Fata își strînse haina pe trup și pufni în rîs, nu atît de așa-zisa lui glumă, cît mai ales de plăcerea pură de a fi îmbrăcată cu o haină căptușită cu blană ; semăna așa de mult cu un copil rău, lacom, încît Noel simți brusc crescînd în el dorința fizică. Într-o situație normală, ar fi dus-o imediat în pat, dar acum nu era timp pentru așa ceva. Rămînea pe altădată.

Călătoria spre Wiltshire n-a fost mai rea decît se așteptase. Ploaia nu contenise nici o clipă și, la ieșirea din Londra, șoseaua era înțesată de mașini pe toate cele trei benzi și se mergea cu viteza melcului. În cele din urmă au intrat pe autostradă și au reușit să mărească ritmul, iar pocnetul motorului a început să se mai atenueze, în timp ce radiatorul funcționa și el, cît de cît.

O vreme au vorbit, apoi Amabel a tăcut. El a crezut că adormise, așa cum se întîmpla de obicei în asemenea ocazii, apoi o simți foindu-se și negăsindu-și locul în scaunul de lîngă el și înțelese că era trează.

— Ce s-a întîmplat ? o întrebă.

— Foșnește ceva.

— Foșnește ? repetă el, alarmat, imaginîndu-și că Jaguarul e pe punctul de a lua foc. Ridică piciorul de pe accelerație, încetinind ușor.

— Da, foșnește. Parcă ar fi o bucățică de hîrtie, înțelegi ?

— Unde ?

— În haină, răspunse ea, foindu-se din nou. E o gaură în buzunar. Cred că e ceva în căptușeală.

Mult mai ușurat, Noel acceleră din nou pînă la optzeci de mile.

— Credeam că ne paște un incendiu, îi spuse el.

— O dată am găsit o monedă de o jumătate de coroană în căptușeala unei haine de-a mamei. Poate că acum e o hîrtie de cinci lire.

— Mai degrabă vreo scrisoare veche, sau o învelitoare de ciocolată. Vedem noi cînd ajungem acolo.

O oră mai tîrziu ajunseseră la destinație. Oarecum spre surprinderea lui Noel, Amabel reuși să nu încurce adresa, arătîndu-i drumul pe autostradă, prin tot felul de orășele mici de provincie și, în sfîrșit, pe un drum strîmt și șerpuit care străbătea terenurile arabile ce duceau spre Charbourne. Cu toată ploaia și întunericul, satul părea pitoresc, cu strada lui principală flancată de trotuare pietruite, căsuțe cu acoperișul din paie și mici grădinițe cu flori la intrare. Trecură pe lîngă un local și o biserică, o luară pe un drum larg, mărginit de stejari, și ajunseră în fața unei perechi de porți impunătoare.

— Am ajuns.

Noel pătrunse printre porți, trecu pe lîngă căsuța paznicului și intră pe aleea ce străbătea parcul. În lumina farurilor zări și casa, albă, pătrată, în stil georgian, bine proporționată și, ca toate casele construite în acea epocă, de o remarcabilă simetrie. Se zăreau luminile de după draperiile trase, iar Noel coti pe platforma lată, pietruită, și opri mașina în fața casei.

Opri motorul, ieșiră amîndoi din mașină și, după ce-și luară bagajele din portbagaj, urcară treptele de la intrare, îndreptîndu-se spre ușă. Amabel descoperi șnurul clopoțelului metalic și-l trase, apoi spuse :

— Nu e nevoie să așteptăm — și deschise chiar ea ușa.

Intrară într-un hol pardosit cu dale de piatră și ajunseră în fața altei uși, cu glasvand, care dădea spre holul principal. Luminile era aprinse și Noel putu să admire încăperea mare, lambrisată, și scara de lemn masiv care

ducea spre etajul superior. Încă mai ezitau, neștiind ce să facă, dar ușa de la celălalt capăt al holului se deschise și o femeie își făcu apariția în prag, repezindu-se să-i întîmpine. Era îndesată și cu părul alb și purta un șorț înflorat peste rochia îngrijită, turcoaz. Era nevasta grădinarului, decise Noel, gîndindu-se că venise să dea o mînă de ajutor pentru weekend.

Femeia deschise ușa.

— Bună seara. Poftiți înăuntru. Domnul Keeling și domnișoara Remington-Luard ? Exact. Doamna Early tocmai a urcat să facă o baie, iar Camilla și domnul colonel sînt jos, la grajduri, dar doamna Early mi-a spus să vă aștept și să vă arăt camerele dumneavoastră. Acesta e tot bagajul, nu ? Ce noapte urîtă ! Ați călătorit greu ? E groaznică ploaia asta, nu ?

Dar acum erau în casă. Focul ardea vioi în căminul de marmură și se simțea o căldură plăcută. Soția grădinarului închise ușa.

— Vă rog să mă urmați. Vă descurcați cu bagajele ?

Se descurcau. Amabel, încă înfășurată în haina cea veche, își ținea sacul cu cizmele, iar Noel căra celălalt sac și valiza lui. Astfel încărcați, porniră în urma femeii celei grase, în sus pe scări.

— Ceilalți musafiri ai Camillei au sosit la ceai, dar acum sînt sus, în camerele lor, ca să se schimbe. Iar doamna Early m-a rugat să vă spun că servim cina la ora opt, dar, dacă doriți să coborîți la opt fără un sfert, sînt băuturi în bibliotecă și acolo vă puteți întîlni cu ceilalți oaspeți...

În capul scării, o arcadă dădea spre culoarul ce ducea spre spatele casei. Podeaua era acoperită cu un covor stacojiu, pe pereți erau atîrnate imagini de vînătoare, și Noel remarcă mirosul plăcut, tipic pentru casele de țară bine întreținute, în care se amestecau mirosul de rufe proapsăt călcate, cel al lacului de mobilă și al levănciții.

— Uite, asta e camera ta, drăguța mea, spuse femeia deschizînd o ușă și lăsînd-o pe Amabel să treacă înăuntru. Iar dumneata, domnule Keeling, vei sta aici... iar la mijloc

e baia. Cred că găsiți tot ce vă trebuie dar, dacă aveți nevoie de ceva, să ne spuneți.

— Mulțumesc foarte mult.

— Și am să-i spun doamnei Early că veți coborî la opt fără un sfert.

Plecă, zîmbindu-le din toată inima și închizînd ușa în urma ei. Rămas singur, Noel lăsă valiza jos și se uită în jur. Anii îndelungați în care își petrecuse weekend-urile în case necunoscute, îi ascuțiseră simțurile într-atît, încît era în stare, din primul moment în care intra într-o casă, să intuiască posibilitățile ce i se deschideau în față și să le armonizeze cu propriul său sistem de valori.

Nota cu o singură stea casele modeste de țară, prevăzute cu tot tacîmul, de la curent la paturile incomode, mîncare neapetisantă și nimic altceva în afară de bere, pentru potolirea unui bărbat însetat. Ceilalți oaspeți erau, în acest caz, rude deloc amabile, cu copii foarte prost crescuți. Adesea, Noel își amintea brusc de vreo obligație presantă și se întorcea la Londra duminică dis-de-dimineață. Două stele se potriveau mai cu seamă caselor deținute de militari prin Surrey, unde te întîlneai cu nenumărate fete cu alură de sportive și tineri cadeți de la Sandhurst. Tenisul era, de obicei, distracția preferată și, după partidele jucate pe terenul cu iarba moale, urmau serile petrecute la crîșma din apropiere. De trei stele erau reședințele rurale, fără pretenții, cu mulți cîini și cai în grajduri, foc molcom de bușteni în cămin, mîncare pe săturate și, de cele mai multe ori, un vin grozav. Patru stele era nivelul maxim, cel al vilelor în care locuiau oamenii foarte bogați. Un valet care îți despacheta bagajele — și foc în dormitor. Pretextul pentru weekend-urile petrecute în case de patru stele era, de obicei, cîte o seară de dans ce se organiza în vecinătate. Se ridica un cort imens, luminat de lampadare, în grădină ; orchestra, angajată în schimbul unor sume enorme, tocmai de la Londra, cînta toată noaptea, și șampania încă mai curgea la ora șase, în dimineața zilei următoare.

Charbourne, hotărî el imediat, era de trei stele și-l satisfăcea pe deplin. Evident, nu i se dăduse cea mai bună cameră de oaspeți, însă cea în care se afla era foarte potrivită. De modă veche, confortabilă, cu mobilă solidă, victoriană și draperii grele de creton, camera avea tot ce-i putea fi de trebuință unui vizitator nocturn. Își scoase haina și o aruncă peste pat, apoi se duse să deschidă cealaltă ușă, care dădea spre baia spațioasă, mochetată, cu o cadă enormă, încastrată în lemn de mahon. De cealaltă parte a băii mai era încă o ușă și se îndreptă într-acolo, așteptîndu-se cumva să o găsească închisă ; totuși, ușa se deschise, iar el se trezi în camera lui Amabel. O găsi tot îmbrăcată în haina îmblănită, scoțînd tot felul de lucruri din sac și aruncîndu-le ca pe niște frunze veștejite pe podea, la picioarele ei.

Fata își ridică privirea și-l văzu zîmbind.

— Ce-i cu mutra asta ? îl întrebă.

— Se vede că gazda noastră e o femeie înțeleaptă și deschisă la minte.

— Ce vrei să spui ? Uneori, Amabel era teribil de obtuză.

— Vreau să spun că în nici un caz nu ne-ar fi dat o cameră comună, însă ce avem de gînd să facem la noapte nu-i treaba ei.

— Ei, mă rog, spuse Amabel, presupun că are destulă experiență.

Scotoci la fundul sacului și trase de acolo o rochie lungă, neagră, tricotată.

— Ce-i asta ? întrebă el.

— E rochia cu care am de gînd să mă îmbrac diseară.

— Nu-i cam șifonată ?

Amabel o scutură puțin.

— E din jersé. N-ar trebui să se șifoneze. Crezi că e apă fierbinte ?

— Precis că da.

— O, atunci e grozav. Am să fac o baie. Te rog, dă drumul la apă, vrei ?

Se duse în baie, puse dopul în cadă și dădu drumul la apă. Apoi se întoarse la el în cameră și despachetă lucrurile din valiză, agățîndu-și costumele pe umerașele din dulapul încăpător și punînd cămășile curate în sertare. La fundul valizei se afla o sticluță plată, din argint, bună de luat la vînătoare. O și auzea pe Amabel bălăcindu-se în apă, și aburul parfumat pătrundea, ca fumul, prin ușa deschisă. Cu sticla în mînă, trecu prin baie, luă două pahare pentru spălat pe dinți, le umplu pe jumătate cu whisky și turnă deasupra apă rece de la robinet, pînă sus. Amabel se hotărîse să se spele pe păr. Se spăla tot timpul pe păr, dar niciodată nu arăta mai bine. Îi dădu unul din pahare, punîndu-l pe un scăunel, lîngă cadă, ca să-l poată lua după ce-și spăla săpunul din ochi. Apoi intră în camera ei, luă haina bunicului de pe podea și o duse în baie, se așeză pe capacul scaunului de toaletă, își puse, cu grijă, paharul de băutură pe savoniera băii și începu să cerceteze.

Aburii se risipeau. Amabel se ridică, își dădu la o parte meșele de păr lung, ud, care-i cădeau peste față și deschise ochii. Zări paharul și întinse mîna după el.

— Ce faci ? îl întrebă.

— Caut bancnota de cinci lire.

Pipăind materialul greu, localiză locul unde se auzea foșnetul acela, jos, la tiv. Bagă mîna în buzunarul din partea aceea și găsi gaura, dar era prea mică pentru ca mîna lui să treacă pe acolo, așa că o lărgi puțin și încercă din nou. Căutînd între stratul de tweed și cel de pielicele de iepure, dădu de ghemotoace de puf și șuvițe de blană. Strînse din dinți, imaginîndu-și vreun șoarece mort, sau cine știe ce alt lucru la fel de dezgustător, dar își alungă din minte aceste orori și căută mai departe. În sfîrșit, în colțul tivului, descoperi cu vîrfurile degetelor ceea ce căuta. Trase mîna cu grijă, eliberîndu-se. Haina îi alunecă de pe genunchi pe podea, și el rămase cu o bucată de hîrtie împăturită în mînă — o hîrtie veche și îngălbenită, ca un pergament de demult.

— Ce era ? vru să știe Amabel.

— Nu e o bacnotă de cinci lire. Cred că e o scrisoare.

— Vai, ce dezamăgire.

Cu grijă, ca să n-o rupă, Noel o despături. Zări scrisul aplecat, demodat, cu litere desenate cu pana bine ascuțită.

Dufton Hall
Comitatul Lincolnshire
8 mai 1898

Dragă Stern,

Îți mulțumesc pentru scrisoarea de la Rapallo; mă gîndesc că între timp te-ai întors la Paris. Sper să reușesc să vin în Franța luna viitoare cînd, negreșit, te voi căuta la atelier, pentru a studia schița în ulei a picturii Terasa din grădină. *După ce voi rezolva toate amănuntele legate de călătorie, îți voi trimite o telegramă prin care să-ți anunț data și ora la care voi sosi.*

Al dumitale sincer,
Ernest Wollaston.

Noel citi scrisoarea în tăcere. La sfîrșit, rămase o clipă pe gînduri, apoi ridică fruntea și se uită la Amabel.

— Uimitor, rosti el.

— Ce scrie acolo ?

— Ce descoperire uimitoare.

— Ah, Noel, pentru numele lui Dumnezeu, citește-mi și mie.

Îi citi scrisoarea. După ce încheie, Amabel nu păru mai lămurită.

— Ce e așa de uimitor acolo ?

— E o scrisoare către bunicul meu.

— Și ce dacă ?

— Ai auzit vreodată de Lawrence Stern ?

— Nu.

— A fost pictor. Un pictor victorian de mare succes.

— N-am știut. Nu-i de mirare că avea o haină așa grozavă.

Noel trecu peste această remarcă lipsită de importanță.

— E o scrisoare de la Ernest Wollaston.

— Și el tot pictor a fost ?

— Nu, ignoranta mea, n-a fost pictor. A fost un industriaș de pe vremea reginei Victoria. A devenit milionar prin propriile lui forțe. Pînă la urmă, a fost înnobilat și si-a luat numele de Lord Dufton.

— Dar pictura... cum îi spune ?

— *Terasa din grădină*. A fost o comandă specială. I-a cerut lui Lawrence Stern s-o picteze pentru el.

— Nici despre asta n-am auzit.

— Ar fi trebuit. E celebră. De zece ani încoace e expusă la Muzeul Metropolitan din New York.

— Cum arată ?

Noel rămase tăcut cîteva clipe, încruntîndu-se pentru a-și aminti o pictură pe care o văzuse doar sub forma reproducerilor apărute în paginile unei publicații periodice pe teme de estetică.

— O terasă. În Italia, desigur, căci pentru asta fusese la Rapallo. Un grup de femei, aplecate peste o balustradă ; trandafiri peste tot. Chiparoși, și marea albastră, și un băiat care cîntă la harpă. Pentru stilul epocii, e foarte frumos.

Privi din nou scrisoarea și, dintr-o dată, totul se lămuri și înțelese exact ce se întîmplase.

— Ernest Wollaston făcuse avere și devenise cineva și, probabil, tocmai își construise casa impunătoare din Lincolnshire. Urma să cumpere mobila potrivită și să comande covoare țesute special în Franța și, pentru că nu moștenise nici o pînză de Gainsborough sau Zoffany, a comandat celui mai prestigios artist al zilei o pictură special pentru el. În vremurile acelea, era ca și cum i-ai fi comandat cuiva să facă un film. Trebuia să se țină cont de toate amănuntele — peisaj, costume, modele. Apoi, după ce totul era decis și cercetat, artistul obișnuia să facă o schiță în ulei, pe care să o prezinte clientului său. Urmau

luni îndelungate de muncă și trebuia să fie absolut sigur că, în final, avea să fie exact ceea ce dorea clientul care plătise pentru asta.

— Înțeleg, spuse fata, și se lăsă pe spate în apă, cu părul plutind pe lîngă trup, asemenea Ofeliei, gîndindu-se la tot ce auzie. Dar tot nu pricep de ce ești așa de entuziasmat.

— Doar pentru că... Nu m-am gîndit niciodată la acele prime schițe în ulei. Sau, dacă m-am gîndit, am uitat.

— Sînt așa de importante ?

— Nu știu. Ar putea să fie.

— Atunci am fost fată deșteaptă, dacă am descoperit scrisoarea fosnind în haină.

— Da. Fată deșteaptă.

După o vreme, împături scrisoarea, o puse în buzunar, își termină băutura din pahar și se ridică. Își privi ceasul.

— E șapte și jumătate, îi spuse fetei. E timpul să te pregătești pentru marea bătălie.

— Tu unde te duci ?

— Să mă schimb.

O lăsă să se bălăcească mai departe și reveni în camera lui, închizînd ușa după el. Apoi, în tăcere, deschise cealaltă ușă și ieși pe culoar, se întoarse spre scări și coborî în hol. Pașii nici nu se auzeau pe covorul gros. La baza scării se opri, ezitînd. Nu era nimeni prin preajmă, deși dinspre partea din spate a casei se auzeau voci amabile, care tăifăsuiau în voie și se simțeau arome delicioase de mîncare. Totuși, nimic din toate astea nu-l putea distrage căci, pentru moment, toate gîndurile lui erau concentrate în găsirea unui telefon.

Găsi ceea ce căuta aproape imediat, chiar acolo, în hol, într-o cabină cu pereții de sticlă aflată sub scară. Intră și închise ușa, ridică receptorul și formă un număr din Londra. I se răspunse aproape imediat.

— Edwin Mundy la telefon.

— Edwin, sînt eu, Noel Keeling.

— Noel. N-am mai vorbit de mult. Bărbatul de la celălalt capăt al firului avea o voce răgușită și arogantă, cu urme ușoare de accent *cockney*[1], de care nu reușise niciodată să scape. Cum o mai duci ?

— Grozav, dar, fii atent, n-am timp acum. Sînt în provincie. Voiam doar să te întreb ceva.

— Orice dorești, bătrîne.

— E vorba de Lawrence Stern. Ești atent ?

— Da.

— Ai idee dacă a apărut pe piață vreo schiță în ulei a principalelor lui picturi ?

Tăcere. Apoi, Edwin reluă, pe un ton evaziv :

— Interesantă întrebare. De ce ? Ai tu așa ceva ?

— Nu. Și nici nu știu dacă există. De asta te-am sunat.

— N-am auzit să fi apărut așa ceva, la nici una din casele importante de licitație. Dar, desigur, mai sînt și intermediarii mai mici din toată țara.

— Care ar fi... Noel își drese vocea și continuă. La valoarea actuală a pieței, cam cît s-ar putea obține pentru așa ceva ?

— Depinde de pictură. Dacă e vorba de operele lui mai importante, presupun că ar fi în jur de patru sau cinci mii... dar nu lua asta ad literam, bătrîne, e doar un preț estimativ. Nu pot spune nimic pînă nu le văd.

— Ți-am spus. Eu nu am nimic.

— Atunci de ce m-ai sunat ?

— Tocmai mi-am dat seama că ar putea să mai existe asemenea schițe, fără ca nici unul dintre noi să știm ceva despre asta.

— Vrei să spui, în casa mamei tale.

— Mă rog, trebuie să fie undeva.

1 Dialect londonez provenind din zona East End, un cartier sărac al orașului. (N.T.)

— Dacă reușești să le găsești, continuă Edwin, pe tonul cel mai mieros de care era în stare, presupun că îmi vei permite să mă ocup chiar eu de ele pentru tine.

Dar Noel n-avea de gînd să facă promisiuni cu atîta ușurință.

— Ar trebui să pun mîna pe ele mai întîi. Apoi adăugă, înainte ca Edwin să poată spune ceva : acum trebuie să plec, Edwin. Cina se servește peste cinci minute și eu nici măcar nu m-am schimbat. Îți mulțumesc pentru ajutor și scuză-mă că te-am deranjat.

— Nici un deranj, băiete dragă. Mă bucur să-ți fiu de folos. E o posibilitate interesantă. Vînătoare plăcută.

Închise. Încet, Noel puse receptorul înapoi în furcă. Patru, pînă la cinci mii de lire sterline. mai mult decît ar fi îndrăznit să-și imagineze. Trase adînc aer în piept, deschise ușa cabinei și ieși în hol. Încă nu apăruse nimeni pe acolo și, cum nimeni nu fusese martor la acțiunile lui, nu era nevoie să lase bani pentru convorbire.

5
HANK

Exact în ultima clipă, cînd totul era gata pregătit pentru cina în doi cu Hank Spotswood, Olivia își aminti că nu-i telefonase mamei ei, cu propunerea de a face un drum cu mașina pînă în Gloucestershire, ca să-și petreacă o sîmbătă tihnită cu ea. Telefonul alb se afla lîngă canapea și tocmai începuse să formeze numărul, cînd auzi un taxi apropiindu-se din josul străzii. Simți, instinctiv, că era Hank. Ezită. Cînd vorbea la telefon, mamei ei îi plăcea să stea la taclale, să dea și să primească vești și nici nu se punea problema să-i spună doar ce-și propusese și apoi să închidă. Auzi taxiul oprindu-se în fața porții, renunță să mai formeze numărul și așeză receptorul înapoi în furcă. O să sune mai tîrziu. Maică-sa nu se culca niciodată înainte de miezul nopții.

Se ridică în picioare, netezi cutele perniței de pe canapea și privi în jur, verificînd dacă totul era sau nu perfect. Era. Lumina difuză, băutura în așteptare, gheața în suportul ei, muzică de atmosferă, de-abia auzită, la aparatul stereo. Se întoarse spre oglinda de pe polița căminului și-și netezi părul, îndreptînd apoi gulerul bluzei Chanel, din atlaz crem. Purta cercei cu perle, iar machiajul era și el în nuanțe perlate, delicate și foarte feminine, deosebite față

de culorile mai tari pe care le folosea în timpul zilei. Rămasă în așteptare, auzi poarta deschizîndu-se și apoi închizîndu-se la loc. Sunetul soneriei.

Fără să se grăbească, se îndreptă spre ușă, ca să-l poftească înăuntru.

— Bună seara.

Stătea în prag, în ploaie. Un bărbat frumos, robust, de aproape cincizeci de ani, ținînd în mînă, așa cum era de așteptat, un buchet de trandafiri roșii, cu cozile lungi.

— Salut.

— Poftește înăuntru. Ce seară îngrozitoare. Dar ai găsit drumul.

— Sigur. N-a fost o problemă.

Intră în hol, iar ea închise ușa în urma lui; el îi oferi florile.

— O modestă ofrandă, îi spuse și zîmbi, iar Olivia își dădu seama că uitase de zîmbetul lui atrăgător și dantura lui perfectă, cu dinții foarte albi, de american.

— A, sînt foarte frumoase. Luă florile și, automat, se aplecă să le miroasă, dar fuseseră crescute forțat, în cine știe ce seră, așa că nu aveau nici o mireasmă. Ce drăguț din partea ta! Scoate-ți haina și ia-ți ceva de băut, eu am să mă duc să pun imediat florile în apă.

Le duse în bucătăria micuță, găsi un vas, îl umplu cu apă și puse florile înăuntru așa cum erau, fără să mai piardă timp pentru a le aranja în vreun fel. Florile se așezară singure, cu grație, așa cum numai trandafirii știu s-o facă. Ținînd vasul în mîini, se întoarse în salonaș și îl așeză, ceremonios, la locul de onoare de pe biroul ei din lemn de alun. Pe peretele alb, roșul trandafirilor dădea impresia unor stropi strălucitori de sînge.

Se întoarse spre el.

— Drăguț din partea ta. Acum, ți-ai luat ceva de băut?

Își luase.

— Mi-am pus niște scotch. Sper că e în regulă, adăugă el, punînd paharul jos. Ia spune-mi, tu ce dorești?

— La fel. Cu apă și gheață.

Olivia se lăsă pe un colț al canapelei, îndoindu-și picioarele lîngă ea, și-l privi cum se ocupă de sticle și pahare. Cînd îi aduse paharul, ridică mîna să-l ia ; își luă și el paharul și se așeză pe fotoliul de lîngă cămin. Ridică paharul.

— Noroc !

— Sănătate ! spuse Olivia.

Sorbiră din pahare. Începură să vorbească. Atmosfera era plăcută, relaxată. Hank îi admiră casa, se interesă de tablouri, o întrebă despre munca ei, vru să știe cum făcuse cunoștință cu familia Ridgeway, la petrecerea cărora se întîlniseră, cu cîteva seri mai înainte. Iar apoi, la sugestia ei plină de tact, începu să-i vorbească despre el. Lucra în domeniul fabricației de covoare și venise în Anglia pentru o conferință internațională de industrie textilă. Locuia la hotelul Ritz. Era din New York, dar se mutase în sud și lucra în Dalton, statul Georgia.

— Cred că a fost o schimbare profundă a stilului tău de viață. De la New York în Georgia.

— Într-adevăr, răspunse, coborîndu-și privirea și răsucind paharul în mîini. Dar mutarea a intervenit în momentul cel mai potrivit. M-am despărțit de curînd de soția mea și, în felul ăsta, aranjamentele domestice au fost mai ușor de realizat.

— Îmi pare rău.

— N-ai de ce. Se mai întîmplă.

— Ai copii ?

— Da. Doi adolescenți. Un băiat și o fată.

— Te vezi cu ei ?

— Sigur că da. Își petrec vacanța de vară cu mine. Sudul e grozav pentru copii. Pot să joace tenis tot anul, pot călări sau înota. Sîntem membri ai unui club local, unde se întîlnesc cu mulți tineri de vîrsta lor.

— Sună grozav.

Urmă o pauză, în care Olivia așteptă, cu tact, dîndu-i posibilitatea să scoată la iveală portvizitul cu pozele co-

piilor lui — lucru pe care, din fericire, el nu-l făcu. Îl plăcea din ce în ce mai mult.

— Ai paharul gol, îi spuse ea. Mai vrei să bei ceva ?

Continuară să vorbească. Conversația se deplasă spre subiecte mai serioase : politica americană, balanța economică dintre cele două țări. Opiniile lui erau liberale și practice totodată și, deși îi spuse Oliviei că îi votase pe republicani, părea adînc preocupat de problemele lumii a treia. După o vreme, Olivia aruncă o privire spre ceas și constată, spre surprinderea ei, că era ora nouă.

— Cred că a sosit timpul să ne așezăm la masă, îi spuse.

Se ridică în picioare, luă paharele goale și porni, în urma ei, spre sufragerie. Aprinse o lumină blîndă și descoperi privirilor masa minunat pusă, cu pahare de cristal și tacîmuri de argint, iar în mijlocul mesei un aranjament cu crini timpurii. Deși palidă, lumina era suficientă pentru ca el să observe imediat singurul perete vopsit în culoarea cobaltului și acoperit de sus pînă jos cu fotografii înrămate, care-l atraseră imediat.

— Ei, ia te uită ! Ce idee grozavă.

— Pentru mine, fotografiile de familie au fost întotdeauna o problemă. Nu știu niciodată unde să le pun, așa că am rezolvat dilema umplînd un perete întreg cu ele.

Trecu de cealaltă parte a tăbliei în bucătăria micuță, luînd de acolo farfuria cu pateu și pîine de secară. În timp ce Hank, cu spatele la ea, cerceta fotografiile cu interesul și atenția cuiva aflat într-o galerie de artă.

— Cine e fetița asta frumoasă ?

— E sora mea, Nancy.

— E adorabilă.

— Era, recunoscu Olivia. Dar nu s-a mai îngrijit deloc, cum se spune. Înțelegi ce vreau să spun, s-a îngrășat și a îmbătrînit înainte de vreme. Dar era *într-adevăr* adorabilă cînd era mică. Poza asta e făcută chiar înainte de nunta ei.

— Unde locuiește ?

— În Gloucestershire. Are doi copii îngrozitori și un bărbat plicticos, și ideea lui despre rai este să se plimbe pe corso, cu doi labradori în lesă, trimițînd salutări către toți prietenii.

Se întoarse spre ea încruntat, fără să înțeleagă, iar Olivia izbucni în rîs.

— Nici măcar nu știi despre ce vorbesc, nu-i așa ?

— Nu. Dar am înțeles cum stau lucrurile. Se întoarse spre fotografii. Și cine e această doamnă elegantă ?

— Aceea e mama.

— Ai vreo poză de-a tatălui tău ?

— Nu, tata a murit. Dar acela e fratele meu, Noel. Bărbatul acela frumos, cu ochi albaștri.

— Chiar că e un tip bine. E căsătorit ?

— Nu. Are aproape treizeci de ani și încă nu s-a căsătorit.

— Are o prietenă ?

— Nu una permanentă. N-a avut niciodată o prietenă cu care să locuiască împreună. Își petrece toată viața gîndindu-se ce groaznic ar fi să-și creeze obligații. Știi tu, genul de bărbat care nu acceptă niciodată o invitație la o petrecere, la gîndul că ar putea apărea ceva mai bun.

Amuzat, Hank rîdea, scuturînd din umeri.

— Nu ești prea blîndă cu familia ta.

— Știu. Dar ce rost ar avea să țin cu dinții de niște iluzii sentimentale, mai ales la vîrsta mea ?

Reveni din spatele tăbliei și puse pe masă pateul, untul și coșul cu pîinea crocantă. Găsi niște chibrituri și aprinse lumînările.

— Și aici cine e ?

— La ce poză te uiți ?

— Cea cu bărbatul cu o fetiță alături.

— A... Olivia veni lîngă el. E un bărbat pe care îl cheamă Cosmo Hamilton. Iar fetița e fiica lui, Antonia.

— Ce copil drăguț.

— Am făcut poza acum cinci ani. Acum trebuie să aibă optsprezece ani.

— Sînt rude cu tine ?

— Nu. El îmi e prieten. Mi-a fost prieten. De fapt, iubit. Are o casă la Ibiza și, acum cinci ani, mi-am întrerupt serviciul un an... un an sabatic, pe care l-am petrecut acolo, locuind împreună cu el.

Hank ridică din sprîncene.

— Un an. E mult ca să trăiești cu un bărbat.

— A trecut foarte repede.

Olivia îi simți privirea ațintită asupra ei.

— Ai ținut la el ?

— Da. Mai mult decît la oricine altcineva.

— De ce nu v-ați căsătorit... sau, poate, avea soție ?

— Nu, nu avea. Dar eu n-am vrut să mă mărit cu el, pentru că nu doream să mă mărit cu nimeni. Nici acum nu doresc.

— Te mai vezi cu el ?

— Nu. Ne-am luat rămas bun și cu asta s-a terminat legătura noastră.

— Dar fiica lui, Antonia ?

— Nu știu ce s-a mai întîmplat cu ea.

— Corespondați ?

Olivia ridică din umeri.

— Îi trimit felicitări de Crăciun. Așa ne-am înțeles. O felicitare de Crăciun, în fiecare an, cu imaginea unui prihor.

— Nu mi se pare prea generos.

— Știu. Și probabil că, pentru tine, e imposibil să înțelegi. Dar Cosmo *înțelege*. Îi zîmbi, apoi continuă : Acum, dacă ai terminat cu rudele și prietenii mei, ce-ar fi să torni niște vin și să mîncăm ceva ?

— Mîine e sîmbătă, îi spuse el. Ce faci tu, de obicei, sîmbăta ?

— Cîteodată plec din oraș, pentru tot weekend-ul. Alteori stau aici. Scap de tensiune, mă relaxez, îmi chem cîțiva prieteni la un pahar.

— Pentru mîine ai stabilit ceva ?

— De ce ?

— Mîine nu am nici un fel de întîlniri de afaceri. Mi-ar fi plăcut să mergem cu mașina undeva... mi-ai putea arăta o parte din peisajele de provincie despre care am auzit vorbindu-se adesea, dar pe care nu am niciodată timp să le vizitez.

Cina se terminase, vasele zăceau, abandonate, în bucătărie, lumina fusese stinsă în sufragerie. Cu cîte un pahar de coniac și o cafea, se întorseseră lîngă foc, numai că acum stăteau amîndoi pe canapea, la cele două capete, întorși pe jumătate unul spre celălalt. Olivia își odihnea capul cu părul ei întunecat pe o perniță roz, indiană, ținîndu-și picioarele sub ea. Un papuc îi alunecase din picior și zăcea pe jos, pe covor.

— Mîine, îi spuse ea, plănuisem să merg s-o văd pe mama, în Gloucestershire.

— Te așteaptă ?

— Nu. Dar aveam de gînd s-o sun înainte de culcare.

— Trebuie să te duci ?

Olivia reflectă la acest lucru. Dorea să meargă, se hotărîse să meargă și se simțise mai bine după ce luase această hotărîre. Dar acum...

— Nu, nu *trebuie* să merg, îi spuse. Dar nu s-a simțit prea bine și n-am mai văzut-o de prea multă vreme, așa că ar fi bine să merg.

— Cîtă putere de convingere e necesară ca să te fac să te răzgîndești ?

Olivia zîmbi. Sorbi încă o gură de cafea și puse ceșcuța înapoi, cu grijă, exact în centrul farfurioarei.

— Cum ai să mă faci să mă răzgîndesc ?

— Te-aș putea tenta cu promisiunea unei mese de patru stele. Sau cu o plimbare pe rîu. Sau pe jos, pe drumuri de țară. Orice dorești.

Olivia puse în cumpănă această ispită.

— Cred că aș mai putea amîna o săptămînă. Mai ales că nu mă așteaptă, așa că nu va fi dezamăgită.

— Atunci, vii.

Olivia se hotărîse.

— Da, am să vin.

— Să închiriez o mașină ?

— Am eu o mașină cît se poate de bună.

— Unde vrei să mergem ?

Olivia ridică din umeri și lăsă cafeaua deoparte.

— Oriunde dorești și tu. În Pădurea Nouă ; de-a lungul Tamisei, pînă la Henley. Am putea merge în comitatul Kent, să vizităm grădinile din Sissinghurst.

— Ce-ar fi să ne hotărîm mîine ?

— Cum dorești.

— La ce oră vrei să pornim ?

— Devreme, cred eu. În felul ăsta, putem ieși din Londra înainte de aglomerarea circulației.

— În cazul ăsta, cred că ar trebui să mă întorc la hotel.

— Da, spuse Olivia. Poate că așa ar fi mai bine.

Dar nici unul din ei nu făcu nici o mișcare. Peste canapeaua albă, imensă, privirile li se întîlniră și se priviră fix, îndelung. Liniștea era deplină. Muzica încetase, casetele se terminaseră de mult, iar afară, ploaia bătea în geamuri. O mașină trecu pe stradă, în timp ce ceasul micuț, așezat pe polița căminului, petrecea clipele care se succedau încet. Era aproape ora unu.

Se apropie de ea, așa cum ea știuse că va face, și își trecu un braț pe după umerii ei, trăgînd-o spre el, astfel încît să nu-și mai rezeme capul pe perniță, ci pe pieptul lui cald, musculos. Cu cealaltă mînă, îi netezi părul care-i cădea pe obraz și apoi, prinzînd-o de bărbie, ca s-o întoarcă spre el, se aplecă și o sărută pe gură. Mîna îi alunecă de la bărbie spre gît, apoi peste curba delicată a sînilor ei micuți. În cele din urmă, rosti :

— Toată seara m-am gîndit numai la asta.

— Cred că și eu am dorit s-o faci.

— Dacă pornim așa de devreme, mîine dimineață, n-ar fi o prostie să fac tot drumul pînă la Ritz, doar că să dorm vreo patru ore și apoi să mă întorc să te iau ?

— Și încă ce prostie...

— Pot să rămîn ?

— De ce nu ?

Se trase înapoi, privindu-i fața întoarsă în sus, cu ochii plini de un amestec de dorință și amuzament.

— Nu e decît o singură problemă, îi spuse el. Nu am nici aparatul de ras, nici periuța de dinți la mine.

— Am eu și una și cealaltă. Nou-nouțe. Pentru cazuri de urgență.

Izbucni în rîs.

— Ești o femeie uimitoare, îi spuse.

— Mi s-a mai spus.

Olivia se trezi devreme, ca de obicei. Ora șapte și jumătate dimineața. Draperiile erau trase, dar nu complet și, prin spațiul rămas liber, aerul răcoros și proaspăt pătrundea în cameră. Abia se luminase de ziuă și cerul era senin. Poate că, la urma urmelor, avea să fie o zi frumoasă.

Rămase o vreme așa, întinsă, amețită și relaxată, zîmbindu-și mulțumită, amintindu-și de noaptea trecută și anticipînd, cu plăcere, ziua care urma. Întoarse capul pe pernă și privi, cu adîncă satisfacție, spre bărbatul adormit care ocupa cealaltă parte a patului ei încăpător. Ținea un braț sub cap și pe celălalt deasupra păturii albe, groase. Un braț bronzat, ca întregul său trup sănătos, plin de tinerețe, cu părul auriu, scurt și moale. Întinse mîna și-i atinse antebrațul cu un gest delicat, așa cum ar fi atins o sculptură sau un obiect de porțelan, doar pentru pura plăcere animalică de a-i simți forma și contururile sub vîrfurile degetelor. Atingerea aceasta ușoară nu-l deranjă și, cînd ea își trase ușor mîna înapoi, el continuă să doarmă.

Moleșeala îi trecuse, înlocuită de o energie care nu-i dădea pace. Acum era complet trează și nerăbdătoare să pornească la drum. Se ridică încet în capul oaselor, dădu pătura la o parte și se dădu jos din pat. Își vîrî picioarele

goale în papuci și întinse mîna după halatul roz de lînă, și-l puse și se strînse cu cordonul în jurul taliei subțiri. Ieși din cameră, pornind pe scări în jos.

Dădu draperiile la o parte și văzu că, într-adevăr, promitea să fie o zi frumoasă. Fusese puțină brumă în timpul nopții, dar cerul de un albastru pal era senin, fără nici un nor, și primele raze, nu prea puternice, ale soarelui de iarnă pătrundeau pe strada pustie. Deschise ușa de la intrare și luă laptele, îl duse în bucătărie și puse sticlele în frigider. Curăță farfuriile din ajun și le vîrî în mașina de spălat, apoi puse masa pentru micul dejun. Puse de cafea, găsi niște ouă și șuncă, un pachet de fulgi de cereale. Se întoarse în salon să aranjeze pernițele, să ia paharele și cănile de cafea, să aprindă focul. Trandafirii aduși de el începuseră să se deschidă, iar petalele se răsfrîngeau încet înapoi, ca niște mîini deschise în implorare. Se opri să-i miroasă, dar tot nu aveau nici o mireasmă. Nu-i nimic, le spuse ea, sînteți frumoși și așa. Va trebui să vă mulțumiți cu frumusețea voastră.

Se auzi un țăcănit la cutia poștală și corespondența alunecă pe covorașul din fața ușii de la intrare. Tocmai se pregătea să meargă după scrisori dar, după ce străbătu camera pe jumătate, telefonul începu să sune și se repezi spre receptor, nedorind ca sunetul strident al soneriei să-l deranjeze pe bărbatul care încă mai dormea la etaj.

— Bună ziua.

Își zări imaginea în oglinda de pe polița căminului, neatenuată de farduri, cu părul negru căzîndu-i peste obraz. Îl dădu înapoi și, cum nu primise nici un răspuns, repetă :

— Bună ziua.

Se auzi un declic și un bîzîit, apoi o voce feminină rosti :

— Olivia ?

— Da.

— Olivia, sînt eu, Antonia.

— Antonia ?

— Antonia Hamilton. Antonia lui Cosmo.

— Antonia ! Olivia se lăsă să alunece într-un colț al canapelei, trăgîndu-și picioarele sub ea și ținînd receptorul mai aproape de ureche. De unde vorbești ?

— De la Ibiza.

— Parcă ai fi lîngă mine.

— Știu. Slavă Domnului, legătura e bună.

Ceva în vocea fetei îi atrase atenția Oliviei. Simți pierindu-i zîmbetul de pe față și strînse mai tare receptorul alb, neted.

— De ce m-ai sunat ?

— Olivia, trebuia să-ți spun. Mă tem că e o veste tristă. A murit tata.

Murise. Cosmo murise. „A murit." Rosti cuvintele în șoaptă, dar parcă nu era vocea ei.

— A murit joi seara, tîrziu. La spital... ieri a fost înmormîntarea.

— Dar... Cosmo, mort. Era de neînchipuit. Dar... de ce ? Cum ?

— Nu pot... nu pot să-ți spun. Nu la telefon.

Antonia, fără Cosmo, singură la Ibiza.

— De unde dai telefon ?

— Din localul lui Pedro.

— Unde stai ?

— La Ca'n D'alt.

— Ești singură acolo ?

— Nu. Tomeu și Maria s-au mutat aici, ca să-mi țină tovărășie. Au fost minunați.

— Dar...

— Olivia, trebuie să vin la Londra. Nu pot rămîne aici, casa asta nu e a mea și... of, mai sînt o mie de motive. În orice caz, va trebui să-mi găsesc ceva de lucru. Dacă vin... aș putea să stau cu tine cîteva zile, doar pînă îmi găsesc ceva ? Nu ți-aș cere o asemenea favoare, dar nu am pe nimeni altcineva.

Olivia ezită, urîndu-se pentru această ezitare, dar prea conștientă de faptul că toate instinctele ei reacționau violent împotriva oricărei persoane, inclusiv a Antoniei, care

făcea tentativa să-i invadeze prețioasa intimitate a casei și vieții ei.

— Dar... dar mama ta ?

— S-a recăsătorit. Acum locuiește în nord, pe lîngă Huddersfield. Și nu vreau să mă duc acolo. E vorba numai de cîteva zile, cum am spus, doar pînă mă organizez.

— Cînd vrei să vii ?

— Săptămîna viitoare. Poate marți, dacă reușesc să prind un avion. Olivia, numai cîteva zile, pînă mă pun pe picioare.

Vocea ei rugătoare, prin cablul telefonic de la sute de mile depărtare, părea tinerească și vulnerabilă, la fel ca atunci cînd era copil. Brusc, Olivia și-o aminti pe Antonia așa cum o văzuse pentru prima dată, alergînd pe dalele aeroportului din Ibiza, ca să se arunce în brațele lui Cosmo. Și se simți dezgustată de ea însăși. E vorba de Antonia, nenorocito, care te roagă s-o ajuți. E Antonia lui Cosmo, și Cosmo e mort, iar faptul că s-a gîndit la tine e cel mai mare compliment pe care ți l-ar putea face. Măcar o dată în viață, nu te mai gîndi numai la tine însăți.

Ca și cum Antonia ar fi putut s-o vadă, zîmbi cu căldură, ca pentru a o liniști. Îi vorbi cu blîndețe și siguranță :

— Bineînțeles că poți veni. Anunță-mă cînd sosește avionul și-am să te aștept la aeroportul Heathrow. Atunci ai să-mi poți povesti totul.

— Ah, ești o sfîntă ! N-am să te deranjez deloc.

— Sigur că nu. Cu mintea ei practică, Olivia trecu la alte eventuale dificultăți. Te descurci cu banii ?

— Ah... Antonia părea surprinsă, ca și cum nici nu se gîndise la asemenea amănunte — și probabil că așa și era. Da, reluă ea, cred că da.

— Ai destul pentru biletul de avion ?

— Da, cred că da. La limită.

— Atunci ținem legătura și te aștept.

— Îți mulțumesc foarte mult. Și... îmi pare rău că a trebuit să-ți spun de tata...

— Și mie îmi pare rău. Erau vorbele cele mai plate pe care le rostise în viața ei. Închise ochii, alungînd durerea unei pierderi pe care încă nu o realiza pe deplin. A fost un om foarte special, adăugă ea.

— Da. Antonia plîngea. Îi auzea, îi vedea, aproape că îi simțea lacrimile. Da... la revedere, Olivia.

— La revedere.

Antonia închise.

După cîteva clipe, Olivia așează cu stîngăcie receptorul înapoi în furcă. Brusc, simți că-i era foarte frig. Ghemuită în colțul canapelei, își strînse brațele în jurul trupului, privind în gol, spre salonul ordonat și strălucitor, unde nimic nu se schimbase, nimic nu se mutase din loc — și totuși, totul era complet diferit. Căci Cosmo nu mai era. Cosmo murise. Pentru tot restul vieții, Olivia avea să trăiască într-o lume fără Cosmo. Se gîndi la seara aceea caldă, cînd s-au așezat pe o bancă, în fața localului lui Pedro, să-l asculte pe băiatul care cînta la ghitară concertul lui Rodrigo, umplînd noaptea cu sunetele muzicii spaniole. De ce tocmai acel moment, cînd avea atîtea amintiri din lunile petrecute cu Cosmo ?

Auzi pași pe scară și își ridică privirea. Hank Spotswood cobora spre ea. Era îmbrăcat cu halatul ei de baie și nu părea ridicol așa, pentru că, oricum, era un model bărbătesc și i se potrivea ușor. Se bucură că nu părea ridicol. Nu l-ar fi putut suporta, în momentul acela, dacă ar fi părut ridicol. Și era și asta o nebunie, căci ce mai conta cum arată, cînd Cosmo era mort ?

Îl privi, fără să rostească nici un cuvînt.

— Am auzit telefonul, spuse el.

— Speram să nu te trezească.

Nu-și dădea seama că fața ei era cenușie, iar ochii întunecați păreau mai adînciți în orbite.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă el.

Începuse să-i crească barba și avea părul răvășit. Ea își aminti de seara trecută și se bucură că o petrecuse alături de el.

— A murit Cosmo. Bărbatul despre care ți-am vorbit aseară. Bărbatul din Ibiza.

— Ah, Doamne-Dumnezeule...

Coborî, străbătu camera și se așeză lîngă ea ; o strînse în brațe, fără nici un cuvînt, ca pe un copil nefericit, care are nevoie de alinare. Cu obrazul lipit de pînza aspră a halatului ei de baie, simți, violent, nevoia să plîngă. Își dori să-i dea lacrimile, să-i răbufnească toată durerea, în așa fel încît să se elibereze de suferința care o ținea prizonieră în ghearele ei. Dar nu se întîmplă așa. Niciodată nu se pricepuse să plîngă.

— Cine era la telefon ? o întrebă el.

— Fiica lui Cosmo, Antonia. Biata copilă. Tatăl ei a murit joi seara. Înmormîntarea a fost ieri. Nu știu mai multe.

— Ce vîrstă avea ?

— Cred... cred că vreo șaizeci de ani. Dar era așa de tînăr...

— Ce s-a întîmplat ?

— Nu știu. N-a vrut să vorbească despre asta la telefon. Mi-a spus doar că a murit la spital. Ea... ea vrea să vină la Londra. Sosește săptămîna viitoare. O să stea cu mine vreo cîteva zile.

Hank nu făcu nici un comentariu, dar o strînse mai tare în brațe, mîngîind-o ușor pe umăr, ca și cum ar fi încercat să liniștească un animal încordat. După o vreme, Olivia se mai liniști. Nu-i mai era frig. Se eliberă din brațele lui și, proptindu-se cu mîinile în pieptul lui, îl dădu la o parte, stăpînindu-se și redevenind ea însăși.

— Îmi pare rău, se scuză. De obicei nu sînt așa de emotivă.

— Te pot ajuta cu ceva ?

— Nimeni nu mă poate ajuta. S-a terminat.

— Dar ziua de astăzi ? Preferi să renunțăm ? Pot să dispar, să nu-ți stau în drum, dacă așa dorești. Poate că vrei să fii singură.

— Nu, nu vreau să fiu singură. Ultimul lucru pe care mi-l doresc acum este să fiu singură. Își puse gîndurile în ordine, sub control, și simți că prioritatea numărul unu era să-și anunțe mama de moartea lui Cosmo. Reluă : Mă tem însă că planul cu Sissinghurst sau Henley a căzut. La urma urmelor, va trebui să mă duc la Gloucestershire, la mama. Ți-am spus că nu s-a simțit prea bine, dar nu ți-am spus că a avut un ușor atac de cord. Și ținea foarte mult la Cosmo. Cînd am stat la Ibiza, ea a venit să locuiască la noi. A fost o perioadă minunată. Una din cele mai fericite din toată viața mea. Așa că trebuie să-i spun că a murit și vreau să fiu lîngă ea cînd va afla. Își ridică privirea spre Hank. Te-ar deranja să mergi cu mine ? Mă tem că e foarte mult de mers cu mașina, dar mama o să ne facă o gustare și ne putem petrece o după-amiază liniștită cu ea.

— Mi-ar face plăcere să vin. Și am să conduc eu.

Era puternic ca o stîncă. Olivia reuși să zîmbească, plină de recunoștință și afecțiune.

— O sun chiar acum, spuse ea, întinzîndu-se după telefon. Am să-i spun să ne aștepte la prînz.

Hank se declară de acord și se ridică în picioare.

— Simt mirosul cafelei în cafetieră, comentă el. Ce-ar fi să pregătesc eu micul dejun ?

Pe la nouă, porniseră la drum, în Alfasud-ul verde-închis al Oliviei, care stătea în scaunul pentru pasager, în timp ce Hank se afla la volan. La început, conduse cu mare grijă, atent să nu uite că se află pe cealaltă parte a străzii, dar, după ce au oprit să facă plinul de benzină, deveni mai încrezător, luă viteză și intrară pe autostrada care ducea la Oxford cu o viteză constantă de șaptezeci de mile la oră.

Nu vorbeau. Toată atenția lui era concentrată spre celelalte mașini de pe șosea și la drumul care cotea înaintea lor. Olivia se bucura că nu trebuie să vorbească și-și înfundase bărbia adînc în gulerul de blană al hainei, privind fără să vadă peisajul anost de țară, care se perinda prin fața geamurilor.

Dar după ce trecură de Oxford, se învioră. Era o zi strălucitoare de iarnă și, cum soarele se ridicase puțin pe cer, bruma de pe iarbă și arături se topise, iar trunchiurile copacilor subțiri și negri aruncau umbre alungite peste cîmp și șosea. Fermierii porniseră la arat, și stoluri de pescărușii urmăreau tractoarele și brazdele proaspete trase în pămînt. Trecură prin orășele mici, pline de aglomerația obișnuită a unei zile de sîmbătă dimineața. Străzile strîmte erau pline de mașinile familiilor de localnici, veniți din satele apropiate pentru cumpărăturile de sfîrșit de săptămînă, iar trotuarele erau înțesate de mame cu copii și cărucioare, și tarabe pline de tot felul de lucruri, jucării de plastic și baloane, flori, fructe și legume proaspete. Mai departe, în fața unei crîșme de țară, dădură peste un grup de vînători ; curtea pietruită răsuna de tropotul copitelor de cai, aerul răsuna de lătratul cîinilor și sunetul goarnelor de vînătoare, ori de vocile răstite ale vînătorilor în haine viu colorate. Hank nici nu-și putea crede ochilor.

— Ia te uită ! rostea întruna, și ar fi oprit chiar mașina, ca să privească, dar un polițist tînăr îi făcu semn categoric să treacă mai departe. Încît își văzu de drum fără nici o tragere de inimă, privind peste umăr din cînd în cînd, pentru o ultimă imagine a acestei scene tradiționale englezești.

— Parcă era o scenă de film, cu hanul acela vechi și curtea pietruită. Ce rău îmi pare că n-am aparatul de fotografiat la mine.

Olivia era bucuroasă pentru el.

— Nu poți spune că n-a meritat să vii cu mine. Am fi putut străbate toată țara și să nu găsim ceva așa de grozav.

— E clar că asta e ziua mea norocoasă.

Erau aproape de Cotswolds. Drumurile se îngustau, șerpuind printre lunci umede și peste poduri mici, de piatră. Case și ferme, din piatră de Cotswold, de culoarea mierii, păreau aurii în lumina soarelui, iar printre ele se

zăreau grădinițele din fața caselor mici — care, vara, erau adevărate simfonii de culori — și livezi de pruni și meri.

— Înțeleg de ce mama ta a preferat să locuiască aici. N-am văzut niciodată asemenea locuri. Și e atîta verdeață...

— Oricît de ciudat ar părea, mama nu a venit aici pentru peisaj. Cînd și-a vîndut casa de la Londra, era hotărîtă să meargă să locuiască în Cornwall. Stătuse acolo în copilărie, înțelegi, și cred că-i era dor să se întoarcă. Dar sora mea, Nancy, s-a gîndit că e prea departe, prea departe de toți copiii ei. Așa că a găsit casa asta pentru ea. Pînă la urmă, poate că lucrurile s-au aranjat cum nu se putea mai bine, dar, la vremea respectivă, am fost furioasă că Nancy s-a amestecat în treaba asta.

— Mama ta locuiește singură ?

— Da. Dar asta-i altă problemă. Acum, doctorii spun că ar trebui să aibă pe cineva lîngă ea, măcar o menajeră, dar eu știu că ei îi displace total ideea. E teribil de independentă și nici măcar nu-i prea vîrstnică. Nu are decît șaizeci și patru de ani. De fapt, nu stă o clipă locului. Mi se pare că ar fi o insultă la adresa inteligenței ei să începem s-o tratăm ca și cum ar fi deja senilă. Gătește, are grijă de grădină, primește musafiri și citește tot ce-i pică în mînă, ascultă muzică, dă telefoane și poartă conversații lungi, foarte plăcute. Uneori pleacă în străinătate, să stea pe la prietenii din tinerețe. De obicei, în Franța. Tatăl ei a fost pictor și mama și-a petrecut o bună parte a adolescenței la Paris. Se întoarse spre Hank și-i zîmbi. Dar ce rost are să-ți vorbesc despre mama ? Nu mai e mult și ai s-o vezi cu ochii tăi.

— I-a plăcut la Ibiza ?

— La nebunie. Locuința lui Cosmo era o fermă veche, tipică locului, așezată în inima insulei, pe dealuri. Foarte rurală. Exact genul care să-i placă mamei. Ori de cîte ori avea o clipă liberă, dispărea în grădină cu o pereche de foarfeci, ca și cum ar fi fost acasă.

— O cunoaște pe Antonia ?

— Da. Au fost amîndouă cu noi în același timp. S-au împrietenit la cataramă. Diferența de vîrstă n-a contat deloc. Mama e minunată cu cei tineri. Se pricepe mult mai mult decît m-aș pricepe eu.

Rămase tăcută cîteva clipe și apoi adăugă, într-un impuls de sinceritate :

— În clipa asta nu sînt foarte sigură de mine. Vreau să spun că doresc să-l ajut pe copilul lui Cosmo, dar nu mă entuziasmează ideea de-a aduce pe cineva să locuiască cu mine, oricît de puțin timp. Nu-i rușinos să trebuiască să recunoști așa ceva ?

— Nu-i rușinos. E cît se poate de normal. Cît o să stea ?

— Presupun că pînă își găsește o slujbă și o locuință.

— Are vreo specializare ?

— Habar n-am.

Probabil că nu. Olivia oftă adînc. Evenimentele acelei dimineți o secătuiseră de emoții și-o epuizaseră fizic. Nu era numai faptul că trebuia să se obișnuiască cu șocul și suferința pentru moartea lui Cosmo ; peste toate astea, se simțea încolțită, asediată de problemele celorlalți. Antonia urma să sosească aici, să vină să stea la ea, avea nevoie de alinare și încurajare, de suport moral și, după toate probabilitățile, pînă la urmă, și de un ajutor ca să-și găsească o slujbă. Nancy avea să continue s-o sune, s-o pisească cu problema menajerei pentru mama lor, în timp ce mama avea să se lupte, trup și suflet, împotriva oricărei sugestii de a-i aduce pe cineva care să locuiască cu ea. Iar peste toate astea...

Se opri brusc din cugetat. Apoi reluă gîndurile de la capăt. Nancy. Mama. Antonia. Dar — bineînțeles ! Soluția se afla chiar acolo. Adunate la un loc, problemele se anulau, una pe cealaltă, ca suma fracțiilor din vremea școlii, cînd răspunsul era întotdeauna minunat de simplu.

— Tocmai mi-a venit o idee nemaipomenită, spuse ea.

— Ce idee ?

— Antonia poate veni să stea cu mama.

Dacă se așteptase, cumva, la un entuziasm imediat din partea lui, atunci nici vorbă de așa ceva. Hank se gîndi o vreme la vorbele ei, înainte de a o întreba, precaut :

— Crezi că o să vrea ?

— Bineînțeles. Ți-am spus, ținea mult la mama. Cînd mama a plecat din Ibiza, Antonia n-a vrut s-o lase. Și ar fi cu mult mai bine acum, cînd abia și-a pierdut tatăl, să petreacă vreo cîteva săptămîni de liniște și să-și revină alături de cineva cum e mama, înainte de a începe să bată străzile Londrei în căutarea unei slujbe.

— Aici ai perfectă dreptate.

— Iar în ce-o privește pe mama, n-ar fi ca și cum ar avea o menajeră, ci o prietenă în vizită. Am să-i propun asta chiar azi. Să văd ce părere are. Dar sînt sigură că n-o să zică nu. Sînt aproape sigură că n-o să zică nu.

Rezolvarea problemelor și luarea unor decizii avea întotdeauna un efect revigorant asupra Oliviei, încît se simți îndată mai bine. Se înălță în scaun, trase parasolarul în jos și se privi în oglinda de pe spatele acestuia. Își zări fața, încă palidă de moarte, și cearcănele, ca niște vînătăi, de sub ochi. Blana închisă la culoare a hainei scotea în evidență această paloare, și Olivia nu putu decît să spere că Penelope nu va face nici o remarcă referitoare la asta. Se dădu cu puțin ruj și se pieptănă, apoi ridică parasolarul din nou și redeveni atentă la drum.

Între timp ajunseseră la Burford, mai aveau numai vreo trei mile de mers și locurile îi erau familiare.

— Trebuie să întoarcem aici, îi spuse lui Hank, și el coti pe strada strîmtă, pe care se afla un indicator marcat „Temple Pudley", apoi încetini, precaut, pînă cînd mașina abia se mai tîra. Drumul urca, șerpuind pe coama unui deal și, ajunși pe creastă, zăriră satul, cuibărit ca o jucărie de copil în căușul văii, și apele argintii ale rîului Windrush, ca o panglică întortocheată. Se iviră și primele case ; căsuțe mici, din piatră aurie, foarte vechi și frumoase. Zăriră vechea biserică, ascunsă printre arbori de tisă. Un

bărbat mîna turma de oi și, în fața crîșmei, care purta numele de Sudeley Arms, erau parcate mașini. Aici, Hank opri și decuplă motorul mașinii.

Puțin surprinsă de acest gest, Olivia se întoarse spre el.

— Simți cumva nevoia să bei ceva ? îl întrebă, politicoasă.

El zîmbi și clătină din cap.

— Nu. Dar cred că preferi să stai puțin singură cu mama ta. Eu cobor aici și vin mai tîrziu, dacă-mi spui cum să găsesc casa.

— E a treia, pe drum în jos. Pe dreapta, cu porți duble, albe. Dar nu trebuie să faci asta.

— Știu, spuse el, bătînd-o ușor pe mînă. Cred însă că ar fi mult mai ușor pentru amîndouă.

— Ești minunat, îi spuse ea, din tot sufletul.

— Aș dori să-i aduc mamei tale ceva. Dacă l-aș ruga pe hangiu să-mi vîndă niște vin, crezi că mi-ar face pe plac ?

— Sînt sigură, mai ales dacă îi spui că e pentru doamna Keeling. Probabil că o să te pricopsești cu cel mai bun vin roșu pe care-l are.

Hank pufni în rîs, deschise portiera și coborî din mașină. Îl urmări din priviri și-l văzu cum traversează curtea pietruită și dispare pe ușa localului, atent să nu se lovească cu capul de pragul de sus. După plecarea lui, Olivia își desfăcu centura de siguranță, trecu pe scaunul șoferului și porni motorul. Era aproape ora 12.

Penelope Keeling stătea în mijlocul bucătăriei calde și dezordonate, încercînd să decidă ce să facă mai întîi, apoi hotărî că nu putea face nimic ce nu făcuse deja. Avusese chiar timp să urce la etaj și să-și schimbe hainele de lucru cu altele, potrivite pentru musafirii neașteptați care urmau să sosească la prînz. Olivia era întotdeauna foarte elegantă și minimul pe care îl putea face ea era să se aranjeze un pic. Cu acest gînd, își pusese o fustă groasă din brocart de bumbac (multiubită și foarte veche), o cămașă

bărbătească în dungi și o vestă cu nasturi, de culoarea bujorilor stacojii. Avea ciorapi groși, închiși la culoare, și pantofi cu șireturi pînă sus. Lănțișoarele de aur îi atîrnau la gît și, cu părul proaspăt aranjat și puțin parfum ici și colo, se simțea foarte festivă și nerăbdătoare. Vizitele Oliviei erau rare, deci, cu atît mai prețioase și, din clipa în care primise acel telefon matinal de la Londra, se ocupase cu tot entuziasmul numai de pregătiri.

Acum însă, totul era gata. Focul aprins în salon și sufragerie, băuturile pregătite, vinul la temperatura camerei. Aici, în bucătărie, aerul mirosea de aroma mușchiului la cuptor, alături de ceapa coaptă și cartofii pai. Făcuse un aluat, curățase mere, scosese niște boabe de fasole (de la congelator), curățase morcovi. Mai tîrziu, avea să aranjeze brînzeturile pe platoul de lemn, să rîșnească puțină cafea, să strecoare smîntîna groasă pe care o adusese de la lăptăria din sat. Punîndu-și un șorț, ca să-și protejeze fusta, spălă cele cîteva vase rămase și le așeză pe uscător. Puse la locul lor vreo două tigăi, șterse masa cu o cîrpă umedă, umplu o cană și udă mușcatele din ghivece. Apoi își scoase șorțul și-l atîrnă în cuiul lui.

Mașina de spălat se oprise. Niciodată nu spăla dacă ziua nu era potrivită pentru uscatul rufelor afară, căci nu avea storcător. Îi plăcea să pună rufele la aer, căci asta le dădea o prospețime minunată și ușura călcatul. Olivia și prietenul ei puteau sosi în orice clipă, dar ea luă în brațe coșul mare de răchită și puse în el rufele umede; sprijinindu-l într-un șold, ieși din bucătărie, prin seră, în grădină. Traversă pajiștea, trecu prin deschizătura din gardul verde și porni spre livadă. Jumătate din teren nici nu mai era livadă. Penelope transformase acest loc într-o splendidă grădină de zarzavat, foarte bogată, iar restul rămăsese la fel ca înainte, cu meri bătrîni și noduroși și iederă deasă, pînă dincolo de tufele de gherghine.

O frînghie lungă era întinsă între trei din copacii aceștia și acolo își punea Penelope rufele la uscat. Această activitate, într-o dimineață strălucitoare și proaspătă, era

una din cele mai mari plăceri ale ei. Se auzea cîntecul unui prihor și, la picioarele ei, făcîndu-și loc printre smocurile de iarbă umedă, își scoteau căpșorul primele flori. Le plantase chiar ea, cu miile ; narcise și șofran, zambile și ghiocei. Cînd acestea se ofileau și iarba de vară era mai verde și mai deasă, alte flori sălbatice le luau locul. Ochiul-boului, albăstrele și maci roșii, toate răsărite din semințe aruncate chiar de ea.

Cearșafuri, cămăși, fețe de pernă, ciorapi și cămăși de noapte zvîcneau și fluturau în adierea ușoară. După ce goli coșul, îl ridică și porni înapoi, către casă, dar încet, fără grabă, trecînd mai întîi prin grădina de zarzavat, să vadă dacă nu cumva îi ronțăiseră iepurii din varza de primăvară și apoi, iarăși, pe lîngă arborele ornamental cu tije subțiri și flori mici, de un roz intens, care miroseau, miraculos, a vară. N-ar strica să-și ia foarfeca și să taie vreo două crenguțe, să înmiresmeze cu ele salonul. Porni mai departe, decisă să intre în casă și amînînd, din nou, acest moment. De astă dată, se opri să admire casa, pe fundalul pajiștii verzi. Scăldată în razele soarelui, lăsînd să se vadă, în spatele ei, trunchiurile golașe ale pîlcului de stejari și cerul de un albastru atît de imaculat. O căsuță lungă și joasă, văruită în alb și acoperită, pînă la jumătate, în bîrne de lemn, cu acoperișul de paie împletite, ieșit puțin în afară în dreptul ferestrelor de la etaj, ca niște sprîncene groase și stufoase.

Podmore's Thatch. Păișul lui Podmore. Oliviei i se părea un nume ridicol și era jenată ori de cîte ori trebuia să-l rostească ; îi sugerase, chiar, mamei sale să-l schimbe. Dar Penelope știa că nu poți schimba numele unei case, așa cum nu poți schimba numele unei persoane În plus, aflase de la vicarul din sat că William Podmore fusese meșter în acoperișuri de paie acum mai bine de două sute de ani, iar căsuța fusese denumită după el. Fapt care pusese capăt discuției, atunci și acolo.

Mai demult, fuseseră două căsuțe, dar fuseseră unite într-una singură de unul din proprietarii anteriori, prin

simpla tăiere a ușilor în peretele despărțitor. Asta însemna că, acum, casa avea două intrări, două scări șubrede și două băi. Însemna, de asemenea, că toate camerele dădeau una într-alta, lucru deloc convenabil dacă-ți doreai puțină intimitate. Așa că, la parter, erau bucătăria, sufrageria, salonul, apoi bucătăria veche a celeilalte case, pe care Penelope o folosea pentru grădinărit, și unde își ținea pălăriile de paie, cizmele de cauciuc, șorțul de pînză, ghivecele de flori, gălețile și uneltele. Deasupra se afla o cameră mică, în care înghesuise toate lucrurile lui Noel, apoi, la rînd, trei dormitoare mai mari. Cel de deasupra bucătăriei era chiar al ei.

Tot ascuns sub acoperișul de paie se afla și podul, care se întindea pe toată lungimea acestuia, plin cu tot felul de lucruri pe care Penelope nu se îndurase să le arunce, cînd părăsise, în sfîrșit, casa din strada Oakley și pentru care nu găsise loc nicăieri în altă parte. De cinci ani își promitea mereu că „în *această* iarnă" va curăța și sorta toate lucrurile de acolo dar, de fiecare dată cînd urca pe treptele nesigure și arunca o privire împrejur, îi pierea orice elan la gîndul unui asemenea efort și, fără vlagă, o lăsa pe altădată.

Cînd sosise aici, grădina era toată în paragină, dar asta fusese una din distracțiile ei. Era pasionată de grădinărit și își petrecea orice clipă liberă afară, curățînd buruienile, săpînd răzoarele de flori, împrăștiind bălegar, tăind ramurile uscate, plantînd, adunînd bucățile de lemn, făcînd răsaduri. Acum, după cinci ani, putea sta aici, să savureze rezultatele muncii sale. Și chiar asta și făcu, uitînd de Olivia, uitînd de timp. Așa făcea mereu. Timpul își pierduse importanța. Era unul din lucrurile bune care veneau o dată cu bătrînețea; nu te mai grăbeai întruna. Toată viața ei, Penelope se îngrijise de alții, dar acum nu trebuia să se mai gîndească decît la ea. Avea timp să se oprească și să privească și, privind, să-și amintească. Viziuni din ce în ce mai ample, ca imaginile de pe panta unui munte pe

care urci cu greu și, odată ajuns, pare ridicol să nu te oprești și să te bucuri de clipa aceea.

Desigur, vîrsta avea și necazurile ei. Singurătatea și boala. Lumea vorbea adesea despre singurătatea bătrîneții dar, la șaizeci și patru de ani, vîrstă pe care nimeni n-o mai considera prea înaintată, Penelope se bucura de singurătatea ei. Nu mai trăise niciodată singură și, la început, i se păruse ciudat, dar învățase, puțin cîte puțin, să o accepte ca pe o binecuvîntare și să-și permită tot felul de metehne reprobabile, cum ar fi să se trezească atunci cînd avea ea chef, să se scarpine dacă simțea o mîncărime, să stea trează pînă la două noaptea, ca să asculte un concert. Ca să nu mai vorbim de mîncare. Toată viața gătise pentru familie și prieteni, și era o mare specialistă dar, cu trecerea timpului, descoperise savoarea celor mai dezgustătoare moduri de-a te înfrupta. Iahnie de fasole rece, mîncată cu linguriță, direct din cratiță. Sos de salată din sfeclă, turnat peste lăptuci, anumite mărături pe care, în vremurile de altădată, de pe strada Oakley, i-ar fi fost rușine să le pună pe masă.

Chiar și boala avea compensațiile ei. De la problema aceea minoră, de acum o lună, pe care niște doctori imbeciili insistau să o numească atac de cord, devenise, pentru prima dată în viață, conștientă de propria ei moarte. Nu era ceva înfricoșător, căci nu-i fusese niciodată frică de moarte, dar îi ascuțise simțurile și îi amintise, brusc, de ceea ce Biserica numește păcat prin omisiune. Nu era bigotă și nu o obsedau păcatele ei care, probabil, din punctul de vedere al Bisericii, erau nenumărate, dar începu totuși să numere lucrurile pe care nu le făcuse niciodată. Alături de fantezii total lipsite de simț practic, cum ar fi să călătorească prin munții din Bhutan, sau să traverseze deșertul sirian, pentru a vizita ruinele de la Palmyra — lucruri pe care se consolase că nu le va face niciodată — se afla și dorința arzătoare, aproape ca o obligație, de a se întoarce la Porthkerris.

Patruzeci de ani era prea mult. Atît de mult trecuse de cînd, la sfîrșitul războiului, urcase în tren cu Nancy, îi spusese la revedere tatălui ei și plecase spre Londra. În anul următor, bătrînul murise, iar ea o lăsase pe Nancy în grija soacrei sale, pentru a se duce în Cornwall la înmormîntarea lui. După ceremonie petrecuse, împreună cu Doris, cîteva zile în care luase toate lucrurile lui de la Carn Cottage, apoi fusese nevoită să se întoarcă la Londra și la responsabilitățile ei presante de soție și mamă. De atunci, nu se mai întorsese acolo niciodată. Intenționase s-o facă. Am să iau copiii cu mine în vacanță, își spusese. Să-i duc să se joace pe plajele unde m-am jucat și eu, să urce pe colinele înverzite și să caute flori sălbatice. Dar asta nu se întîmplase niciodată. De ce nu plecase ? Ce se întîmplase cu anii aceștia, care trecuseră în goană, ca apa repede a rîului pe sub poduri ? Ocazii se iviseră și trecuseră, fără ca ea să profite vreodată, în primul rînd pentru că nu avea timp sau bani de drum ; era prea ocupată cu grijile casei mari, cu chiriașii, cu creșterea copiilor, cu efortul de-a suporta viața alături de Ambrose.

Păstrase Carn Cottage mulți ani, refuzînd să vîndă casa, refuzînd să recunoască față de sine că nu se va mai întoarce niciodată acolo. Mulți ani, prin intermediul unui agent imobiliar, o închiriase la tot felul de oameni și, în tot acest timp, își spusese că, într-o bună zi, cîndva, se va întoarce. Va duce copiii să le arate căsuța albă, pătrată, de pe deal, cu grădina ei secretă, ascunsă în spatele unui gard înalt, și vederea spre golf și far.

Toate acestea au continuat pînă cînd, în cele din urmă, într-un moment în care se găsea la ananghie, aflase de la agentul imobiliar că o pereche mai vîrstnică fusese să vadă casa și că ar fi dorit să o cumpere, pentru a se retrage acolo la pensie. Erau vîrstnici, dar și foarte bogați. Penelope, care se chinuia să se mențină pe linia de plutire, cu trei copii la școală și un soț încurcă-lume de întreținut, nu avusese nici o alternativă, decît să accepte

oferta lor generoasă și, în sfîrșit, Carn Cottage a fost vîndut.

După aceea, nu se mai gîndise să se întoarcă în Cornwall. Cînd vînduse casa de pe strada Oakley, făcuse oarecare tam-tam, cum că ar dori să meargă să locuiască acolo, imaginîndu-se într-o căsuță cu un palmier în curte, dar Nancy respinsese categoric această sugestie și poate că, la urma urmelor, avusese dreptate. În plus, trebuia să recunoască, Nancy făcuse o alegere bună și, din clipa în care văzuse pentru prima dată Podmore's Thatch, Penelope știuse că nu și-ar fi dorit să locuiască nicăieri în altă parte.

Și totuși... ar fi frumos, măcar o dată, înainte să dea ochii peste cap și să moară... să se întoarcă iarăși la Porthkerris. Ar fi putut sta la Doris. Poate că Olivia era de acord să meargă cu ea.

Olivia vră la dreapta și intră cu mașina pe porțile deschise, străbătu aleea de pietriș pe care roțile scîrțîiau zgomotos, trecu de adăpostul prăpădit, din lemn, care servea de garaj și depozit de unelte și trase în spatele casei. Ușa cu glasvand dădea spre o verandă pardosită cu gresie. Aici atîrnau haine și pardesie ; o gamă întreagă de pălării decora coarnele ascuțite ale unui cap de cerb mîncat de molii și un suport de umbrele, din porțelan alb cu albastru, era plin cu umbrele de soare, bastoane și vreo două bastoane de golf. Din verandă, intră direct în bucătăria caldă și plină de arome de friptură, de-ți lăsa gura apă.

— Mami ?

Nu-i răspunse nimeni. Olivia traversă bucătăria și ieși în seră, descoperind-o imediat pe Penelope la celălalt capăt al pajiștii, rămasă parcă în transă, cu coșul de rufe gol, sprijinit într-un șold, și părul fluturînd în bătaia vîntului proaspăt.

Deschise ușa dinspre grădină și ieși afară, în bătaia razelor unui soare cu dinți.

— Hei !

Penelope tresări ușor, își zări fiica și porni imediat, peste pajiște, în întîmpinarea ei.

— Draga mea...

Olivia n-o mai văzuse de cînd se îmbolnăvise, iar acum căuta cu insistență orice semn de schimbare, temîndu-se că l-ar putea descoperi. Dar, în afara faptului că mama ei părea ceva mai firavă, arăta ca de obicei, sănătoasă, roșie în obraji și cu pasul sigur, apăsat, tineresc. Regreta că trebuia să umbrească fericirea care se citea pe fața mamei ei, anunțînd-o de moartea lui Cosmo. Îi trecu prin minte că, oricum, oamenii continuă să trăiască, pînă ce vine cineva și-ți spune că au murit. Era păcat, poate, că trebuia să ți se spună totul.

— Olivia, ce mult mă bucur că te văd.

— Ce faci aici cu coșul gol ?

— Stau — nimic altceva. Stau și privesc. Ce zi dumnezeiască ! Cum a fost drumul ? Privi peste umărul Oliviei și adăugă : unde e prietenul tău ?

— S-a oprit la cîrciumă, să-ți cumpere un cadou.

— Nu trebuia...

Trecu pe lîngă Olivia și intră în casă, după ce-și șterse pantofii pe covoraș. Sera avea podeaua de piatră și era mobilată cu scaune și fotolii de răchită și tot felul de perniță-fantezie, îmbrăcate în creton decolorat. Era foarte cald și multă verdeață, iar aerul era greu de parfumul freziilor, care creșteau din belșug și erau florile preferate ale lui Penelope.

— Are tact, spuse Olivia, lăsîndu-și poșeta pe masa de pin. Trebuie să-ți spun ceva.

Penelope așeză coșul de rufe lîngă poșeta Oliviei și se întoarse cu fața spre fiica ei. Încet, zîmbetul îi pieri ; ochii ei frumoși, negri, se umplură de îngrijorare dar, cînd rosti : „Olivia, ești palidă ca o fantomă", vocea îi era la fel de puternică și sigură ca de obicei.

Olivia prinse ucraj.

— Știu, îi răspunse. Am aflat chiar azi-dimineață. A murit Cosmo.

— Cosmo. Cosmo Hamilton. A murit ?

— M-a sunat Antonia, de la Ibiza.

— Cosmo, repetă Penelope, îndurerată și tristă. Nu-mi vine să cred... omul acela minunat.

Nu vărsă nici o lacrimă, așa cum Olivia se și așteptase. Penelope nu plîngea niciodată. În toată viața ei, Olivia n-o văzuse niciodată plîngînd. Dar se albise la față și, instinctiv, își dusese o mînă la piept, parcă pentru a-și potoli bătăile inimii.

— Omul acela minunat, extraordinar. Ah, draga mea. Îmi pare atît de rău. Ați însemnat atît de mult unul pentru celălalt. Cum te simți ?

— Dar cum te simți *tu* ? Mi-a fost groază să-ți spun.

— Șocată, pur și simplu. S-a întîmplat prea brusc.

Căută cu mîna un scaun, îl găsi. Încet, se lăsă jos. Olivia se sperie.

— Mami ?

— Ce prostie. Mă simt foarte ciudat.

— Ce zici de un pahar de coniac ?

Penelope zîmbi moale și închise ochii.

— E o idee grozavă.

— Mă duc să-l aduc.

— E în...

— Știu unde e. Își lăsă poșeta pe masă și trase un scaun. Uite, ridică-ți picioarele... a-șa... vin imediat.

Sticla de coniac își făcea veacul în dulăpiorul din salon. O găsi și o aduse în bucătărie, luă două pahare din dulap, turnă două doze zdravene, să le fie de leac. Îi tremura mîna și sticla se lovi de pahar. Vărsă puțin pe tăblia mesei, dar nu conta. Nimic nu conta în afară de mama și inima ei delicată. Nu trebuie să mai facă alt atac. Oh, Doamne-Dumnezeule, nu trebuie să mai facă alt atac. Luă cele două pahare și le aduse în seră.

— Poftim.

Puse paharul de băutură în mîinile mamei ei. Sorbiră în tăcere. Coniacul pur încălzea și liniștea. După cîteva înghițituri, Penelope reuși să zîmbească ușor.

— Ce zici, o fi o slăbiciune bătrînească, să ai chiar așa mare nevoie de ceva de băut ?

— Deloc. Și eu aveam nevoie de un pahar.

— Sărăcuța mea dragă... Bău încă puțin. Îi revenea culoarea în obraji. Acum, reluă ea, povestește-mi totul, de la început.

Olivia se conformă. Dar nu era prea mult de spus.

— L-ai iubit mult, nu-i așa ? rosti Penelope cînd Olivia tăcu, dar nu era o întrebare, ci constatarea unui fapt.

— Da, l-am iubit. În anul acela a devenit o parte din mine. M-a schimbat, așa cum nimeni altcineva n-a reușit vreodată.

— Trebuia să te căsătorești cu el.

— Asta dorea și el. Dar nu puteam, mami. Nu puteam.

— Păcat că n-ai făcut-o.

— Să nu regreți, mami. Mă simt mai bine așa.

Penelope dădu din cap. Înțelegînd. Acceptînd.

— Dar Antonia ? Ce se întîmplă cu ea ? Biata copilă. Era acolo cînd s-a întîmplat ?

— Da.

— Ce-o să se întîmple cu ea ? Va rămîne în Ibiza ?

— Nu. Nu poate. Casa n-a fost niciodată a lui Cosmo. N-are unde să stea. Iar mama ei s-a recăsătorit și locuiește în nord. Și nici prea mulți bani nu cred să aibă.

— Dar ce-o să facă ?

— Se întoarce în Anglia. Săptămîna viitoare. La Londra. O să stea cu mine o zi-două. Ea spune că va trebui să-și caute o slujbă.

— Dar e așa de tînără... Cîți ani are acum ?

— Optsprezece. Nu mai e un copil.

— Era o fetiță minunată.

— Ai vrea s-o revezi ?

— Mai mult decît orice altceva.

— N-ai vrea... Olivia luă încă o înghițitură de coniac. Îi arse gîtlejul, îi încălzi stomacul și o umplu de forță și

curaj. N-ai vrea să vină să stea aici, cu tine ? Să locuiască aici, două-trei luni ?

— De ce mă întrebi ?

— Din mai multe motive. Pentru că, după părerea mea, Antonia are nevoie de timp ca să-și revină și să hotărască ce va face în viață. Și pentru că mă bate Nancy la cap și-mi tot spune că doctorii sînt de părere că n-ar trebui să mai stai singură după atacul tău de cord.

Îi spuse toate astea fără nici un echivoc, așa cum vorbise întotdeauna cu mama ei, onest, fără ocolișuri inutile. Era unul din lucrurile care făceau ca relația dintre ele să fie atît de mulțumitoare și unul din motivele pentru care, chiar în situațiile cele mai tensionate, nu se certau niciodată.

— Doctorii spun prostii, răspunse Penelope cu ardoare. Și ea se simțea încălzită, după paharul de coniac.

— Și eu cred la fel, dar Nancy e de altă părere și, pînă cînd n-ai să aduci pe cineva care să stea cu tine, n-o să-ți dea pace. Așa că, vezi tu, dacă ești de acord ca Antonia să stea la tine, mă ajuți și pe mine. Și sînt sigură că o să-ți facă plăcere, nu crezi ? În luna aceea, la Ibiza, rîdeați tot timpul împreună. Acum, ea ți-ar ține companie, iar tu ai putea s-o ajuți într-un moment dificil.

Dar Penelope avea încă dubii.

— N-o să fie prea plicticos pentru ea ? Viața pe care o duc eu nu e destul de animată și, la optsprezece ani, e posibil să fi devenit o tînără fată foarte sofisticată.

— La telefon nu părea sofisticată. Părea la fel ca altădată. Iar dacă-i plac reflectoarele, discotecile și bărbații, poți oricînd să-i faci cunoștință cu Noel.

Doamne ferește. Dar Penelope nu spuse nimic.

— Cînd ar urma să vină ?

— Și-a propus să ajungă la Londra marți. Aș putea s-o aduc aici în weekend-ul următor.

Își privi mama cu nerăbdare, sperînd că va fi de acord cu planul ei. Penelope rămăsese însă tăcută și părea să se

gîndească la cu totul altceva, căci pe fața ei apăru un zîmbet și începură să-i rîdă ochii.

— Care-i poanta ?

— Mi-am amintit, brusc, de plaja aceea unde Antonia a învățat să facă surf. Atîtea trupuri întinse la soare, roșii ca racii — și bătrîne cu pieile și sînii căzuți. Ce spectacol ! Ții minte ce ne-am mai distrat ?

— N-am să uit niciodată.

— Ce vremuri fericite...

— Da. Nu m-am simțit niciodată așa de bine. Poate să vină ?

— Să vină ? Dacă vrea, bineînțeles că poate. Și poate sta cît poftește. O să-mi facă bine și mie. Am să mă simt iarăși tînără.

Așa că, la sosirea lui Hank, criza luase sfîrșit, sugestia Oliviei fusese acceptată, iar suferința, șocul și tristețea fuseseră lăsate deoparte — cel puțin deocamdată. Viața mergea mai departe și, stimulată de coniac și de prezența mamei sale, Olivia se simți din nou în stare să reziste. Cînd se auzi soneria, sări în picioare și trecu prin bucătărie, să-i deschidă ușa lui Hank. Acesta ținea în brațe o pungă maronie pe care, cînd îi fu prezentat lui Penelope, i-o oferi acesteia cu un gest de curtoazie. Ea o puse pe masă și, fiind unul dintre acei oameni pentru care merită să cumperi cadouri, o deschise imediat. Cele două sticle ieșiră la iveală, spre încîntarea bătrînei.

— Château Latour, Grand Cru ! Ce drăguț din partea dumitale. Să nu-mi spui că l-ai convins pe domnul Hodgkins, de la Sudeley Arms, să se despartă de ele ?

— Așa mi-a spus și Olivia, dar de îndată ce a aflat pentru cine sînt, n-a știut cum să le aducă mai repede.

— N-am bănuit niciodată că ține așa ceva în pivniță. Omul, cît trăiește învață. Îți mulțumesc din suflet. Am putea să le bem la prînz ; numai că eu am deschis o sticlă de vin...

— Păstrați-le pentru o ocazie festivă, îi spuse el.

— Așa am să fac, zise Penelope, așezîndu-le pe bufet.

Hank își scoase haina. Olivia o așeză alături de celelalte, mai prăpădite, din cuierul de pe verandă, apoi porniră cu toții spre salon.

Camera nu era mare și, pentru Olivia, era un veșnic prilej de mirare faptul că Penelope reușise să înghesuie aici atîtea din lucrurile sale. Canapele și fotolii vechi, preferate, acoperite cu pînză de saltea sau drapate cu cuverturi indiene, în culorii vii, peste care erau împrăștiate perniță-fantezie. Biroul, cu sertarul deschis, ca de obicei, era plin cu chitanțe și scrisori vechi. Masa de cusut, veiozele, covoarele neprețuite, puse deasupra unei carpete țesute. Cărți și fotografii peste tot, cănițe din porțelan pictat pline cu flori uscate. Fotografii, ornamente, mici obiecte de argint acopereau orice suprafață orizontală și, pe lîngă toate astea, reviste de tot felul, ziare și cataloage de semințe de flori și un sac cu niște tricotaje neterminate. Tot entuziasmul vieții ei atît de pline era concentrat între pereții aceia dar, așa cum se întîmpla cu oricine o vedea prima dată, privirea lui Hank fu imediat atrasă de pictura așezată pe perete, deasupra imensului cămin deschis.

Părea să aibă cam un metru și jumătate pe un metru și domina camera. *Căutătorii de scoici*. Olivia știa că Penelope nu s-ar fi săturat niciodată de această pictură, cu toate că trăise alături de ea cea mai mare parte a vieții sale. Avea asupra oricui efectul unei rafale de vînt, cu miros de sare. Cerul întunecat și norii ce alunecau pe cer; marea, învolburată de valuri mari, înspumate, spărgîndu-se spre țărm. Nuanțele subtile de roz și gri ale țărmului; ochiuri de apă, nu prea adînci, lăsate în urmă de curentul de apă, strălucind în mii de puncte irizate sub razele soarelui. Apoi, erau cei trei copii, grupați într-o parte a imaginii; două fete cu pălării de soare și rochițele suflecate și un băiat. Toți, cu mîinile și picioarele bronzate, desculți, și aplecați asupra unei găletușe mici, roșii.

— Ei... Pentru prima dată în viață, Hank rămăsese fără glas. Ce pictură minunată.

— Nu-i așa că-i frumoasă ? Penelope radia de bucurie, mîndră și plină de mulțumire. E obiectul cel mai prețios pe care-l am.

— Pentru numele lui Dumnezeu... murmură el, căutînd semnătura. De cine e ?

— Tatăl meu l-a pictat. Lawrence Stern.

— Lawrence Stern a fost tatăl dumneavoastră ? Olivia, nu mi-ai spus nimic despre asta.

— Am lăsat-o pe mama să-ți spună. Se pricepe mult mai bine decît mine.

— Eu credeam că a fost... înțelegeți... unul dintre prerafaeliți.

Penelope aprobă cu un gest al capului.

— Da, chiar așa.

— Dar asta pare mai degrabă opera unui impresionist.

— Știu. E interesant, nu ?

— Cînd a pictat-o ?

— Cam prin 1927. Avea un atelier pe malul Mării Nordului, la Porthkerris, și a pictat pînza de la fereastra atelierului lui. Se numește *Căutătorii de scoici*, și eu sînt fetița din dreapta.

— Dar de ce are un stil atît de diferit ?

Penelope ridică din umeri.

— Din mai multe motive. Un pictor trebuie să alterneze, să se schimbe. Altfel nu-și justifică valoarea. În plus, la vremea aceea artrita îi atacase mîinile și, fizic vorbind, nu mai era în stare să lucreze cu aceeași finețe și meticulozitate a detaliului.

— Cîți ani avea pe atunci ?

— În 1927 ? Cred că vreo șaizeci și doi. Era un tată foarte bătrîn. Nu s-a căsătorit decît la cincizeci și cinci de ani.

— Mai aveți și alte picturi de-ale lui ? Hank aruncă o privire în jur, spre pereții înțesați cu pînze, ca la expoziție.

— Aici nu, îi răspunse Penelope. Majoritatea celor de aici au fost pictate de colegii săi de generație. Mai există

două panouri neterminate, dar sînt sus, pe palierul de la etaj. Au fost chiar ultimele lui creații și, între timp, artrita se agravase atît de mult, încît abia mai putea ține penelul. Acesta a fost și motivul pentru care nu le-a terminat niciodată.

— Artrită ? Ce destin nemilos...

— Da. A fost foarte trist. Dar el se ținea tare, avea o atitudine stoică. Obișnuia să spună: „Mi-am meritat banii" și să lase lucrurile în voia lor. Dar cred că a fost o frustrare cumplită pentru el. Mult după ce încetase să mai picteze, încă mai avea atelierul și, ori de cîte ori era deprimat sau avea umbre negre pe suflet, cum spunea el, pornea la drum, se ducea la atelier și se așeza la fereastră, să privească plaja și marea.

— Tu îți mai amintești de el ? o întrebă Hank pe Olivia.

Ea clătină din cap.

— Nu. Eu m-am născut după moartea lui. Dar sora mea, Nancy, s-a născut în casa lui de la Porthkerris.

— Mai aveți casa de-acolo ?

— Nu, îi spuse Penelope, cu tristețe. În cele din urmă, a trebuit s-o vindem.

— V-ați mai întors acolo vreodată ?

— Niciodată, de patruzeci de ani. Dar, ciudat, chiar în dimineața asta mă gîndeam că într-adevăr ar trebui să mă duc, s-o mai văd o dată. Se întoarse spre Olivia. Ce-ar fi să vii cu mine ? Doar pentru o săptămînă. Am putea sta la Doris.

— Ah... Luată prin surprindere, Olivia ezită. Eu... nu știu...

— Am putea merge oricînd... Penelope își mușcă buzele. Ah, ce proastă sînt. Normal că tu nu poți lua nici o decizie pe negîndite.

— Vai, mami, îmi pare rău, dar e puțin cam dificil. Nu pot să-mi iau concediu pînă la vară, iar atunci trebuie să plec în Germania, cu niște prieteni. Au o vilă și un iaht.

Nu era întru totul adevărat, căci escapada se afla încă în faza de proiect, dar concediile erau atît de prețioase și Olivia ducea dorul soarelui. Îndată ce rosti aceste vorbe, totuși, se simți vinovată pînă în adîncul sufletului, pentru că observă imediat dezamăgirea care umbri fața mamei sale, înlocuită apoi, imediat, de un zîmbet înțelegător.

— Sigur. Trebuia să mă fi gîndit. Era doar o idee. Și nu e obligatoriu să merg cu cineva.

— E drumul prea lung ca să mergi singură cu mașina.

— Pot foarte bine să merg cu trenul.

— Ia-o pe Lalla Friedmann cu tine. Ar fi fericită să facă o excursie în Cornwall.

— Lalla. Nici nu mi-a trecut prin minte. Ei, om vedea... Și, lăsînd acest subiect deoparte, Penelope se întoarse spre Hank. Ia uite, noi stăm și tăifăsuim aici și bietul om n-are nici măcar un pahar de băutură. Ce-ai dori să bei ?

Prînzul trecu alene, fără grabă, iar mîncărurile fură delicioase. În timp ce Hank savura mușchiul rozaliu, legumele crocante și picante, sosul din ridichi de lună și budinca de Yorkshire cu cremă groasă, de ciocolată, Penelope îl bombardă cu întrebări. Despre America ; despre casa și soția lui și despre copii. Olivia știa că nu făcea asta așa cum se întîmpla la mesele la care avea invitați și, cînd trecea în jurul mesei și le turna vin, simțea că trebuie să fie politicoasă ; punea întrebări pentru că era sincer interesată. Oamenii erau pasiunea ei, mai ales dacă era vorba de necunoscuți de pe alte meleaguri, și încă și mai mult dacă se întîmpla ca aceștia să fie chipeși și plini de șarm.

— Locuiești în Dalton, statul Georgia ? Nu-mi pot imagina cum e la Dalton, Georgia. Locuiești într-un apartament, sau ai o casă cu grădină ?

— Am o casă și am și grădină, dar noi îi spunem curte.

— Presupun că, la clima de acolo, poți cultiva practic orice.

— Mă tem că nu mă pricep atît de bine la acest subiect. Plătesc un om ca să aranjeze florile și să păstreze totul în bună stare. Trebuie să recunosc că nici măcar iarba n-o tai singur.

— Foarte bine faci. N-ai de ce să te rușinezi.

— Dar dumneavoastră, doamnă Keeling ?

— Mami n-a avut niciodată ajutoare. Tot ce vezi dincolo de fereastră e în întregime opera ei.

Lui Hank nu-i venea să creadă.

— Nu se poate. În primul rînd, e prea mult de lucru.

— Nu trebuie să te îngrozești așa, rîse Penelope. Pentru mine nu e un calvar, ci o plăcere imensă. Totuși, nu poate ține la nesfîrșit, așa că, luni dimineață, cu tobe, surle și trîmbițe, am să încerc să angajez un grădinar.

Olivia rămase cu gura căscată.

— Adevărat ? Vorbești serios ?

— Ți-am spus că am să caut pe cineva.

— Da, dar n-am crezut că vorbești serios.

— Există o firmă specializată foarte bună, în Pudley. Se numește „Autogarden", ceea ce nu mi se pare prea inventiv, dar asta nu contează. Ei îmi vor trimite pe un tînăr, trei zile pe săptămînă. Așa, scap de chinul de a săpa grădina și, dacă e om de înțeles, am să-l rog să facă și alte lucruri pentru mine, cum ar fi să taie butucii cu ferăstrăul sau să care cărbuni. Oricum, văd eu cum stau lucrurile. Dacă-mi trimit vreun leneș sau mă costă prea mult, pot foarte ușor să anulez cererea. Acum, Hank, te rog să mai iei o porție de friptură.

Masa aceasta îmbelșugată dură aproape toată după-amiza. Cînd, în sfîrșit, se ridicară de la masă, era aproape ora patru. Olivia se oferi să spele vasele, dar mama ei refuză s-o lase și, în loc de asta, își puseră cu toții hainele groase și ieșiră în grădină. Se plimbară de jur-împrejur, privind florile, iar Hank o ajută pe Penelope să lege o ramură rebelă de viță albă, în timp ce Olivia descoperi o tufă de aconit în spatele unui măr și culese cîteva fire, să le ducă cu ea la Londra.

Cînd sosi vremea să-și ia rămas bun, Hank o sărută pe Penelope pe obraz.

— Nici nu știu cum să vă mulțumesc. A fost grozav.

— Trebuie să mai vii.

— Poate. Într-o bună zi.

— Cînd te întorci în America ?

— Mîine dimineață.

— Ce vizită scurtă. Păcat. Dar mi-a făcut mare plăcere să te cunosc.

— Și mie.

Hank porni spre mașină și deschise portiera pentru Olivia.

— La revedere, mami.

— Ah, draga mea... Se îmbrățișară. Și îmi pare rău de Cosmo. Dar nu trebuie să fii tristă. Fii recunoscătoare că ai avut parte de perioada aceea lîngă el. N-are rost să privești în urmă. Să nu regreți.

Olivia încercă să zîmbească.

— Nu. Nici un regret.

— Iar dacă nu intervine nimic, te aștept săptămîna viitoare. Cu Antonia.

— Ținem legătura.

— La revedere, draga mea.

Plecaseră. Ea plecase. Olivia, în haina ei frumoasă, de culoarea castanei, cu gulerul de nurcă ridicat peste urechi și buchețelul de flori de aconit strîns între degete. Ca un copil. Penelope era îndurerată pentru ea. Copiii ei rămîneau veșnic copii. Chiar și atunci cînd aveau treizeci și opt de ani și aveau o carieră plină de succes. Cînd era vorba de sine suporta orice, dar durerea copiilor ei era de neîndurat. Sufletul ei era lîngă Olivia, care se întorcea la Londra ; dar trupul ei, acum obosit și copleșit de activitățile zilei, o duse încet înapoi, în casă.

A doua zi dimineață, încă se mai simțea obosită, moleșită. Se trezi deprimată și nu putu înțelege de ce, apoi își aminti de Cosmo. Ploua și, de data asta, nu aștepta pe nimeni în această duminică, la prînz, așa că rămase în

pat pînă la zece și jumătate, cînd se sculă, se îmbrăcă și porni spre sat, să-și ia ziarele de duminică. Se auzeau clopotele la biserică și cîteva persoane treceau pe sub poarta de la intrare, grăbindu-se să prindă slujba de dimineață. Nu era prima dată cînd Penelope își dori să fi fost cu adevărat o fire religioasă. Era credincioasă, desigur, se ducea la biserică de Crăciun și de Paști, pentru că, fără un lucru în care să crezi, viața ar fi fost insuportabilă. Dar acum, văzînd micuța procesiune de săteni umplînd poteca pietruită ce trecea printre pietre vechi de morminte, aplecate într-o parte, se gîndi că ar fi plăcut să li se alăture, avînd certitudinea că ar găsi mîngîiere. Dar n-o făcu. Nu reușise nici altădată, și era puțin probabil să reușească acum. Nu din vina Domnului, ci era vorba doar de propria ei stare de spirit.

Întoarsă acasă, aprinse focul și citi *The Observer*, apoi își puse pe o tavă niște friptură rece de vacă, un măr și un pahar de vin. Mîncă totul la masa din bucătărie, apoi se întoarse în salon și dormi puțin. Cînd se trezi, constată că ploaia se oprise, așa că se ridică de pe canapea, își trase cizmele, se îmbrăcă cu jacheta cea veche și ieși în grădină. Încă din toamnă, curățase trandafirii de uscături și le pusese destul îngrășămînt, dar tot mai erau cîteva crengi ofilite, așa că intră cu curaj printre spini și se puse pe treabă.

Ca totdeauna în astfel de cazuri, pierdu orice noțiune a timpului, cu gîndul numai la trandafirii ei cînd, îndreptîndu-se din șale ca să-i mai slăbească durerea, rămase surprinsă să vadă două persoane care veneau spre ea, pășind peste peluză ; căci nu auzise zgomotul nici unui motor de mașină și nici nu aștepta vizitatori. O fată și un bărbat. Un tînăr înalt și teribil de frumos, cu părul negru și ochi albaștri, cu mîinile înfundate în buzunare. Ambrose. Inima îi bătu mai tare și își spuse că nu era cazul să se poarte prostește, pentru că Ambrose nu putea să vină spre ea din trecut, ci fiul ei, Noel, care semăna cu tatăl lui mort într-atît de bine, încît, ori de cîte ori își făcea apariția așa, pe neașteptate, o făcea să tresară.

Noel. Nimic surprinzător în faptul că, alături de el, se afla o fată.

Își veni în fire, arboră un zîmbet, lăsă foarfecii în buzunar, își scoase mănușile și, ieșind din tufa de trandafiri, se îndreptă spre ei.

— Bună, mamă. Ajungînd lîngă ea, tot cu mîinile în buzunare, Noel se aplecă s-o sărute scurt pe obraz.

— Ce surpriză. De unde ai apărut ?

— Am fost amîndoi la niște prieteni, în Wilshire. Ne-am gîndit să trecem să vedem ce mai faci.

Wiltshire ? Au „trecut" de la Wiltshire ? Nu le era deloc în drum.

— Ea e Amabel.

— Bună ziua.

— Bună, spuse Amabel, fără să schițeze nici un gest pentru a-i strînge mîna. Era micuță, ca un copil, cu părul încurcat ca algele mării și ochii de un verde-deschis, ca niște agrișe. Era îmbrăcată cu o haină imensă de tweed, care-i ajungea pînă-n călcîie, și care părea vag familiară ; la o a doua privire, Penelope o recunoscu — una din hainele vechi ale lui Lawrence Stern, care dispăruse în chip misterios în perioada mutării din strada Oakley.

Se întoarse din nou spre Noel.

— Ați stat în Wiltshire ? La cine ?

— O famile pe nume Early, prieteni cu Amabel. Dar am plecat după prînz și m-am gîndit că, dacă tot nu te-am văzut cît ai fost în spital, n-ar fi rău să trec să văd cum o mai duci.

Îi zîmbea cu zîmbetul lui cel mai dulce.

— Trebuie să recunosc că arăți fantastic. Credeam că te găsesc palidă și trasă, întinsă pe canapea.

Faptul că amintise de spital o irită pe Penelope.

— Doar o spaimă prostească. N-am nimic. Ca de obicei, Nancy a făcut din țînțar armăsar, iar eu nu pot să sufăr să se facă prea mult caz din cauza mea.

Apoi, simți o remușcare, căci era, într-adevăr, drăguț din partea lui să facă atîta drum ca s-o vadă.

— Apreciez preocuparea ta, dar mă simt foarte bine. Și mă bucur să vă văd, pe amîndoi. Cît e ceasul ? Doamne, e aproape patru. Nu doriți o ceașcă de ceai ? Hai înăuntru, să bem cu toții cîte-un ceai. Noel, du-te în casă cu

Amabel. Focul e făcut în salon. Vin și eu într-o clipă, după ce-mi scot cizmele.

Se conformă și porni, peste peluză, spre ușile de la seră. Penelope privi în urma lor, apoi intră și ea, prin ușa dinspre camera cu unelte de grădinărit. Acolo se schimbă, își puse pantofii și atîrnă haina în cui, apoi urcă la etaj, trecu prin dormitoarele goale și ajunse în camera ei, unde se spală pe mîini și-și aranjă părul. Coborî pe cealaltă scară și, ajunsă în bucătărie, puse ibricul pe foc și așeză cănile pe tavă. Găsi niște bucăți de prăjitură cu fructe într-o cutie. Noel adora prăjiturile cu fructe iar fata, Amabel, părea că nu i-ar strica ceva de mîncare. Penelope se întrebă dacă nu cumva suferea de anorexie. N-ar fi fost de mirare. Noel avea darul de a-și găsi prietene dintre cele mai neobișnuite.

Făcu ceaiul și duse tava în salon, unde Amabel, care își scosese haina lui Lawrence, se ghemuise, ca o pisică slăbănoagă, în colțul canapelei, în vreme ce Noel punea o mînă de vreascuri peste cenușa din cămin. Penelope așeză tava pe masă, iar Amabel spuse :

— Ce casă grozavă !

Penelope i se adresă cu căldură.

— Da. E prietenoasă, nu-i așa ?

Ochii ca agrișele erau întorși spre *Căutătorii de scoici*.

— Ce pictură grozavă !

— Toată lumea o remarcă.

— E o imagine din Cornwall ?

— Da, de la Porthkerris.

— Mi-am închipuit eu. Am fost acolo în vacanță, o dată, dar a plouat tot timpul.

— Vai de mine !

Penelope nu găsi nimic altceva să-i spună și, în tăcerea care se așternu, începu să toarne ceaiul. După ce termină de oferit fiecăruia cîte o cană și de tăiat prăjitura cu fructe, reluă conversația.

— Acum, vorbiți-mi despre cum v-ați petrecut acest sfîrșit de săptămînă. V-ați distrat ?

Da, îi spuseră ei, se distraseră. O petrecere de familie, cu zece invitați și o excursie sîmbătă, apoi cina la altă fa-

milie și apoi o seară de dans — și rămaseseră treji pînă la patru dimineața.

— Ce drăguț, comentă Penelope, cu toate că i se părea de-a dreptul oribil.

Ei părură că nu mai au ce spune, așa că începu să vorbească și ea, și le povesti despre vizita Oliviei, cu prietenul ei american. Amabel își înăbuși un căscat, iar Noel, așezat pe un scaun nu prea înalt, lîngă foc, cu ceașca de ceai pe podea, lîngă el și picioarele îndoite turcește, sub el, o asculta politicos dar, simți Penelope, fără prea multă atenție. Se întrebă dacă să-i spună vestea despre Cosmo, apoi renunță. Se gîndi să-i spună că Antonia urma să vină să locuiască la Podmore's Thatch, dar renunță și la asta. Noel nu-l cunoscuse pe Cosmo și nu prea-l interesau asemenea treburi de familie. Adevărul era că nu-i păsa decît de el, căci semăna cu tatăl lui și la caracter, nu numai la trăsăturile fizice.

Era pe punctul de a-l întreba despre munca lui și cum se descurcă, și chiar deschisese gura, cînd el o întrerupse, spunînd :

— Mamă, că tot veni vorba de Cornwall... (chiar așa să fie, oare ?) ... știai că una din picturile tatălui tău va fi scoasă la licitație de casa Boothby, săptămîna asta ? *Femei cărînd apă*. Se vorbește că vor obține cam în jur de două sute de mii. Ar fi interesant de văzut dacă așa va fi.

— Da, știam. Mi-a spus Olivia la prînz, ieri.

— Ar trebui să faci un drum pînă la Londra. Să fii de față cînd o să se pună prada la bătaie. Cred că va fi amuzant.

— Tu te duci ?

— Dacă pot să scap de la slujbă...

— E extraordinar cum sînt iar la modă pînzele astea vechi. Și cîți bani dă lumea pe ele. Săracul tata, s-ar răsuci în mormînt dacă ar ști cu cît se vînd.

— Cred că agenții de la Boothby au scos o avere din ele. Ai văzut reclama din ziarul *Sunday Times* ?

— Încă n-am citit *Times*.

Ziarul era acolo, împăturit, pe brațul fotoliului ei. Noel întinse mîna după el, îl deschise și, descoperind ceea

ce căuta, i-l dădu înapoi. Ea observă, în colțul de jos, una din reclamele obișnuite ale casei Boothby, Intermedieri de Opere de Artă.

— La „opere minore" sau la „mari descoperiri" ?

Parcurse cu privirea scrisul mărunt. După cît se părea, două mici picturi în ulei fuseseră scoase pe piață ; erau asemănătoare ca subiect și stil. Una fusese vîndută pentru trei sute patruzeci de lire, cealaltă cu peste șaisprezece mii.

Conștientă de privirea lui Noel ațintită asupra ei, continuă să citească.

Licitațiile care au avut loc la Boothby au contribuit mult la o nouă reevaluare a acestei neglijate perioade victoriene. Experiența și consilierii noștri stau la dispoziția clienților potențiali. Dacă dețineți o lucrare din această perioadă, pe care doriți să o evaluați, de ce să nu sunați la expertul nostru, domnul Roy Brookner, care va fi onorat să vină și să vă consilieze, fără nici o obligație materială.

Se mai dădea o adresă și un număr de telefon — asta era tot.

Penelope împături ziarul și-l lăsă jos. Noel aștepta. Ea își ridică privirea spre el.

— De ce m-ai pus să citesc asta ?

— M-am gîndit că te-ar putea interesa.

— Să-mi evaluez picturile ?

— Nu pe toate. Doar pe cele de Lawrence Stern.

— Ca să le asigur ? întrebă Penelope, pe un ton egal.

— Dacă dorești. Nu știu pentru cît sînt asigurate acum. Dar nu uita, la ora actuală, interesul pe piață e maxim. Acum cîteva zile, s-au luat opt sute de mii pe un Millais.

— Eu nu am un Millais.

— Tu... nu te-ai gîndit să vinzi ?

— *Să vînd* ? Picturile tatălui meu ?

— Nu *Căutătorii de scoici*, firește. Dar ce zici de panouri ?

— Sînt neterminate. Probabil că n-au nici o valoare.

— Așa crezi tu. De asta ar trebui să le evaluezi. Acum. După ce vei afla cît fac, s-ar putea chiar să-ți schimbi părerea. La urma urmelor, cum stau aici, pe palierul de la etaj, nimeni nu le vede, iar tu probabil că nu te uiți niciodată la ele. Nici nu le-ai duce lipsa.

— De unde să știi tu dacă le-aș duce lipsa sau nu ?

Noel ridică din umeri.

— Presupun. Nu s-ar zice că sînt prea grozave, iar subiectul îmi face greață.

— Dacă asta e părerea ta despre ele, ce noroc pe tine că nu ești obligat să trăiești lîngă ele, spuse Penelope, și își întoarse privirea de la el. Amabel, draga mea, mă întreb dacă nu mai dorești o ceașcă de ceai.

Noel știa că, atunci cînd maică-sa devenea rece și demnă, era pe cale să-și piardă cumpătul. Dacă ar fi insistat acum, ar fi făcut mai mult rău decît bine și i-ar fi alimentat încăpățînarea. Măcar adusese vorba și aruncase sămînța acestei idei. Rămasă singură, se prea poate că ar fi ajuns să gîndească la fel ca el. Așa că, arborînd cel mai dulce zîmbet al său și schimbînd, deconcertat, subiectul, după cum îi era obiceiul, se recunoscu învins.

— De acord. Ai cîștigat. Nu mai vorbesc despre asta.

Puse ceașca jos și își trase înapoi manșeta cămășii, uitîndu-se la ceas.

— Te grăbești ? îl întrebă maică-sa.

— N-ar trebui să stăm prea mult. Avem mult de mers pînă la Londra și o să fie o aglomerație de speriat. Mamă, ai idee dacă racheta mea de tenis e sus, în camera mea ? Mi-am programat un meci și n-o găsesc nicăieri, la mine în apartament.

Ușurată de schimbarea subiectului, Penelope îi spuse că nu știe. Cămăruța lui de aici, de la Podmore's Thatch, era ticsită cu tot felul de cutii și valize, tot felul de obiecte de echipament sportiv dar, cum el intra acolo cît mai rar cu putință, căci rar se întîmpla să-și petreacă o noapte aici, ea habar nu avea ce se găsește în cameră.

— De ce nu te duci să te uiți ?

— Așa am să fac. Își întinse picioarele și se ridică, le spuse „Vin imediat" și ieși din cameră. Îl auziră urcînd scara. Amabel rămase pe canapea, înăbușindu-și din nou un căscat și arătînd ca o sirenă neconsolată.

— Îl cunoști de multă vreme pe Noel ? o întrebă Penelope, urîndu-se pentru tonul său pompos și formal.

— De vreo trei luni.

— Locuiești la Londra ?

— Părinții mei stau în comitatul Leicestershire, dar eu am un apartament la Londra.

— Lucrezi undeva ?

— Numai cînd sînt obligată.

— Mai dorești o ceașcă de ceai ?

— Nu, dar aș mai mînca o felie de prăjitură.

Penelope o servi. Amabel mîncă. Penelope se întrebă dacă fata ar observa că ia un ziar și-l citește. Se gîndi cît de simpatici puteau fi tinerii și cît de neplăcut era, pentru Amabel, că nu fusese învățată să mănînce cu gura închisă.

La sfîrșit, învinsă, renunță să mai încerce, luă ceaiul și cestile și le duse în bucătărie, lăsînd-o pe Amabel, care părea că e pe punctul de a adormi. Cînd se întoarse, după ce spălase cestile și farfurioarele, Noel încă nu se-ntorsese în salon. Probabil că tot mai umbla după racheta de tenis dispărută. Gîndindu-se că l-ar putea ajuta, urcă pe scara dinspre bucătărie și trecu, prin dormitoare, către celălalt capăt al casei. Ușa de la dormitorul lui era deschisă, dar el nu era înăuntru. Uimită, Penelope ezită, apoi auzi scîrțîit de pași deasupra capului. În pod ? Ce căuta el în pod ?

Privi în sus. Scara veche, de lemn, era sprijinită de deschizătura din tavan.

— Noel ?

După o clipă, el își făcu apariția, mai întîi picioarele lungi, apoi tot restul, ieșind din pod și coborînd scara.

— Ce naiba faci acolo sus ?

Veni lîngă ea. Jacheta îi era plină de praf și urme de fire de păianjen i se zăreau în păr.

— N-am găsit racheta de squash[1], îi spuse. M-am gîndit că ar putea să fie în pod.

— Sigur nu e în pod. În pod nu e nimic altceva decît o grămadă de vechituri din casa de pe strada Oakley.

Băiatul rîse, scuturîndu-se de praf.

— Zău că ai dreptate.

— Nu cred că ai căutat-o cum trebuie. Penelope intră în dormitorul ticsit de lucruri, dădu la o parte niște haine și o pereche de bastoane de cricket[2] și găsi imediat racheta, ascunsă în spatele acestora. E aici, prostule. Niciodată n-ai fost în stare să găsești nimic.

— Ei, la naiba. Îmi pare rău. Oricum, mulțumesc.

Luă racheta din mîinile ei. Penelope îl urmări cu atenție, dar nu părea să fie nimic ciudat în expresia feței lui.

— Amabel e îmbrăcată cu haina tatălui meu, îi spuse. Cînd ai pus mîna pe ea ?

Nici asta nu-l clinti.

— Am săltat-o cînd cu „marea mutare". Tu n-ai purtat-o niciodată — și are atîta grandoare.

— Ar fi trebuit să mă întrebi.

— Știu. O vrei înapoi ?

— Sigur că nu. Poți s-o păstrezi. Penelope se gîndi la Amabel, înfășurată în eleganța ponosită a acelei haine. Amabel și, fără îndoială, nenumărate alte fete. Sînt sigură că o vei folosi cu mult mai bine decît aș fi făcut-o eu, completă ea.

O găsiră pe Amabel dormind tun. Noel o trezi și ea se chinui să se ridice în picioare, căscînd și cu ochii cîrpiți de somn ; o ajută să se îmbrace, o sărută pe maică-sa în semn de rămas bun și, urcîndu-se în mașină, porniră amîndoi la drum. După plecarea lor, Penelope intră în casă. Închise ușa și rămase în bucătărie, chinuită de incertitudini. Ce

1 Joc asemănător cu jocul de tenis, dar care se joacă la perete. (N. T.)

2 Joc specific englezesc, desfășurat pe iarbă. (N. T.)

sperase Noel să găsească în pod ? Știa perfect că racheta nu e acolo, deci ce căuta ?

Reveni în salon și puse un buștean pe foc. Ziarul *Sunday Times* rămăsese pe podea, unde îl lăsase. Se aplecă și-l ridică, apoi citi din nou reclama firmei Boothby. Se îndreptă spre birou, căută niște foarfeci și o tăie cu grijă, punînd-o la păstrare într-unul din sertarele biroului său.

Se trezi în miezul nopții, tresărind. Se pornise vîntul ; era foarte întuneric și iarăși începuse să plouă. Ferestrele zăngăneau și ploaia bătea în geamuri. „Am fost în Cornwall, dar a plouat tot timpul", spusese Amabel. Penelope își aminti de ploaia de la Porthkerris, adusă peste Atlantic de norii grei. Își aminti de dormitorul ei de la Carn Cottage, unde stătea întinsă pe pat, în întuneric, ca și acum, ascultînd zgomotul valurilor care se spărgeau de țărm, dedesubt, departe, și privind draperiile fluturînd la ferestrele deschise și razele de lumină dinspre far, reflectate de pereții văruiți în alb. Își aminti grădina, îmbălsămată de mireasma florilor, și drumul care ducea către zăvoi, și panorama de pe vîrful dealului, întinderea golfului, albastrul strălucitor al mării. Marea era unul din motivele pentru care își dorea atît de mult să se întoarcă acolo. Aici, în Gloucestershire, era frumos, dar nu exista marea și ei îi era dor de mare. Trecutul era o altă lume, dar această călătorie putea fi făcută. Nimic n-o putea opri. Singură sau însoțită, nu avea importanță. Înainte de a fi prea tîrziu, avea să pornească pe drumul spre vest, către acele terenuri argiloase ale Angliei unde, odată, trăise și fusese fericită și tînără.

6
LAWRENCE

Avea nouăsprezece ani. Între buletinele de știri, ascultate cu respirația tăiată, la radio se cîntau refrenele la modă și muzica din ultimul film cu Fred Astaire și Ginger Rogers. Toată vara, orașul fusese plin de vilegiaturiști. În magazine găseai găletușe și unelte și mingi de plajă, mirosind a cauciuc de la căldura soarelui, iar doamnele bine venite în vacanță, care locuiau la Hotelul Castel, îi șocau pe localnici, mergînd pe stradă îmbrăcate în costume pentru plajă, cu pantaloni, sau stînd la soare în costume de baie îndrăznețe, din două piese. Acum, majoritatea turiștilor plecaseră, dar tot mai erau destui pe plajă, iar corturile și vestiarele de plajă nu fuseseră strînse. Penelope, plimbîndu-se la marginea mării, privea la copiii îngrijiți de doici în uniformă, care stăteau în șezlonguri și tricotau, aruncînd cîte o privire spre micuții aflați în grija lor, care făceau castele de nisip sau alergau, țipînd, spre valurile nu prea înalte.

Era o dimineață caldă și însorită de duminică și era prea frumos ca să stea în casă. O rugase pe Sophie să vină cu ea, dar Sophie preferase să rămînă la bucătărie, să pregătească mîncarea pentru prînz, iar Penelope o lăsase curățînd zarzavaturi pentru o tocană cu carne de pui. Iar

tata, imediat după micul dejun, își pusese pălăria cea veche de pai, cu borurile late, și pornise către atelier. De acolo avea să-l ia Penelope, ca să se întoarcă împreună, urcînd dealul pînă la Carn Cottage, la masa tradițională de la mijlocul zilei, care îi aștepta.

— Nu-l lăsa să treacă pe la crîșmă, draga mea. Nu astăzi. Adu-l direct acasă.

Ea promisese. Pînă să apuce să se așeze la masă, la tocana făcută de Sophie, totul avea să se sfîrșească. Aveau să afle cu toții.

Ajunsese la capătul plajei — în dreptul stîncilor, lîngă trambulină. Urcă cele cîteva trepte de beton și ieși într-o străduță strîmtă, pietruită, șerpuind printre căsuțele risipite pe coama dealului. Pe aici erau o mulțime de pisici, pîndind resturile de pește de prin gunoaie, iar pescărușii zburau lin pe deasupra capului ei, sau se așezau pe acoperișurile și hornurile caselor, privind lumea cu ochi reci, gălbui și cîrîind disprețuitor, fără vreun scop anume.

La baza dealului se afla biserica. Clopotele anunțau slujba de dimineață și mult mai mulți oameni decît de obicei tropoteau grăbiți pe poteca pietruită, dispărînd în penumbra din spatele porților masive de stejar. Îmbrăcați în haine întunecate și purtînd pălării pioase, cu fețe serioase și o alură solemnă, veneau din toate părțile orașului. Nu se vedeau prea multe zîmbete și nimeni nu rostea vreun salut.

Era unsprezece fără cinci minute. În port, fluxul ajunsese la jumătate, iar bărcile de pescuit, legate la perete, stăteau sprijinite de suporții de lemn. Totul părea ciudat de pustiu. Numai cîțiva copii se jucau cu o cutie goală de sardele, iar la celălalt capăt al portului, un om lucra la barca lui. Sunetul loviturilor de ciocan răsuna peste nisipurile pustii.

Ceasul bisericii începu să bată ora exactă și pescărușii, înșiruiți pe acoperișul turnului, se ridicară într-un nor de aripi albe, strigîndu-și furia de a fi deranjați de ecoul clopotului. Penelope merse mai departe, încet, cu mîinile în

buzunarele puloverului încheiat pînă jos cu nasturi; cîte o pală de vînt îi zburlea părul lung și negru, dîndu-i-l peste față. Dintr-o dată, se simți singură. Nu mai era nimeni împrejur și, cînd lăsă portul în urmă și începu să urce o stradă abruptă, auzi, prin ferestrele deschise, ultimele bătăi ale orei la Big Ben[1]. Auzi vocea care începu să vorbească. Își imaginâ familiile, în case, adunate în jurul aparatului de radio, strînse laolaltă, aducîndu-și astfel mîngîiere unii altora.

Acum ajunsese de-a binelea în Downalong, cartierul vechi al orașului, în rețeaua de străduțe prăfuite pe care te pierdeai imediat, sau unde, pe neașteptate, cîte o piață se deschidea vederii, către plaja de nord. Auzea talazurile izbindu-se de țărm și simțea briza puternică, răvășindu-i părul și ridicîndu-i rochița de bumbac. Dădu colțul și văzu plaja. Văzu micul magazin al doamnei Thomas, deschis doar o oră, pentru vînzarea ziarelor. Rafturile din fața ușii erau pline de ele, cu titluri mari și grave, ca niște pietre de mormînt. Avea cîțiva bănuți în buzunar și îi ghiorțăiau mațele de foame, așa că intră și-și cumpără cu o monedă de doi penny un baton de ciocolată Cadbury cu cremă de mentă.

— Ai ieșit la plimbare, așa-i, iubito ? o întrebă doamna Thomas.

— Da. Mă duc să-l iau pe tata. E la atelier.

— Într-o dimineață ca asta, e cel mai bun loc. La aer.

— Da.

— S-a spart buba, cum s-ar zice, spuse femeia, dîndu-i batonul de ciocolată peste tejghea. Sîntem în război cu nemții ăia dați naibii, așa zice domnul Chamberlain[2].

Doamna Thomas avea șaizeci de ani. Mai trecuse printr-un război devastator, ca și tatăl lui Penelope și milioane de alți oameni nevinovați din întreaga Europă.

1 Celebrul ceas al Palatului Parlamentului din Londra. (N. T.)

2 Nevill Chamberlaine — prim-ministru al Marii Britanii în perioada de început a celui de al doilea război mondial. (N. T.)

Soțul doamnei Thomas fusese ucis în 1916, iar fiul ei, Stephen, fusese deja încorporat în infanteria ușoară privată a ducelui de Cornwall.

— Trebuia să se întîmple, presupun. Nu puteam sta așa la nesfîrșit, fără să facem nimic. Mai ales că polonejii, bieții de ei, mor ca muștele.

— Nu. Penelope își luă ciocolata.

— Atunci, draga mea, complimente tatălui tău. E sănătos, da ?

— Da, e bine.

— Atunci, la revedere.

— La revedere.

Afară, în stradă, simți frigul. Vîntul era acum mai puternic, iar rochița subțire și puloverul păreau nepotrivite. Desfăcu ciocolata și începu s-o mănînce. Război. Își ridică privirea spre cer, parcă așteptîndu-se să vadă apărînd chiar atunci și acolo, hoarde de bombardiere, asemenea formațiilor pe care le văzuse la jurnalele cinematografice ; acolo, veneau val după val, distrugînd Polonia. Aici însă, nu se vedeau decît norii bătuți de vînt.

Război. Ciudat cuvînt. Ca și un altul — moarte. Cu cît le rosteai mai mult, cu cît te gîndeai mai mult la ele, cu atît deveneau mai de neînțeles. Merse mai departe, rontăind din ciocolată, pe drumul strîmt, pietruit, care ducea la atelierul lui Lawrence Stern, unde avea să-l găsească și să-i spună că e timpul să vină la masă și că nu trebuia să se oprească la cîrciumă, la o bere și că, în sfîrșit, începuse războiul.

Atelierul lui era o magazie veche, cu acoperiș de plasă, cu tavanul înalt și bătută de curent, cu o fereastră imensă pe latura de nord, care dădea spre plajă și mare. Demult, adusese înăuntru o sobă pîntecoasă, cu un coș care ajungea pînă la acoperiș dar, chiar și cînd aceasta mergea în plin, casa tot nu se încălzea destul.

Nici acum nu era cald.

Lawrence Stern nu lucrase mai mult de zece ani, dar uneltele artei sale erau risipite peste tot, ca și cum ar fi

putut, în orice moment, să le ia și să înceapă iarăși să picteze. Șevalete, canavale, tuburi de vopsele pe jumătate folosite, palete încrustate cu vopsea uscată. Scaunul pentru model era așezat pe un podium drapat și, pe masa șubredă, stătea mulajul unui cap de bărbat și un teanc de numere ale revistei *The Studio*. În cameră se simțea un miros nostalgic, de uleiuri și terebentină, amestecat cu vîntul sărat care pătrundea prin fereastra larg deschisă.

Fata zări, într-un colț, plăcile de lemn pentru surf și un halat de baie în dungi, uitat, aruncat pe marginea unui scaun. Se întrebă dacă va mai veni o vară; dacă toate astea aveau să mai fie folosite vreodată.

Curentul trînti ușa în urma ei. Tatăl întoarse capul. Era așezat într-o rînă, pe pervazul ferestrei, cu picioarele lungi încrucișate, sprijinit cu cotul în rama de lemn. Stătuse acolo, privind zborul păsărilor deasupra mării, norii, marea în nuanțe turcoaz și azurii, valurile spărgîndu-se de țărm, la nesfîrșit.

— Tăticule...

Avea șaptezeci și patru de ani. Înalt și distins, fața puternic bronzată și adînc brăzdată de riduri, ochii strălucitori, de un albastru intens. Hainele pe care le purta erau îndrăznețe și tinerești. Pantaloni de pînză tare, marinărești, de un roșu stins, o jachetă veche, de catifea verde și, în loc de cravată, o batistă cu buline legată în jurul gîtului. Numai părul îi trăda vîrsta, căci era alb ca zăpada și prea lung pentru moda vremii. Părul și mîinile zgîrcite și schilodite de artrita care pusese punct, într-un mod atît de tragic, carierei sale.

— Tăticule...

Privirea bătrînului era întunecată, ca și cum n-ar fi recunoscut-o, ca și cum ar fi fost o străină, un mesager ce aduce vești de temut — ceea ce era, de fapt, adevărat. Apoi, brusc, îi zîmbi și ridică brațul, cu gestul obișnuit de întîmpinare, plin de dragoste.

— Draga mea...

Se îndreptă spre el. Sub tălpile ei, podeaua prost pardosită cu stinghii de lemn scîrțîia de nisipul purtat de vînt, parcă ar fi călcat pe zahăr. El o trase mai aproape.

— Ce mănînci ?

— Ciocolată cu mentă.

— Ai să-ți strici pofta de mîncare.

— Mereu zici așa, spuse ea, și se desprinse din îmbrățișarea lui. Vrei o bucățică ?

— Nu, spuse el, clătinînd din cap.

Puse bucata rămasă în buzunarul puloverului și rosti :

— A început războiul.

Bătrînul dădu din cap.

— Mi-a spus doamna Thomas.

— Știu. Am știut eu.

— Sophie pregătește tocană. A spus să nu te las să te oprești la cîrciumă, la un pahar. A spus să te aduc direct acasă.

— În cazul ăsta, mai bine să pornim la drum.

Dar nici nu se clinti. Fata închise și zăvorî ferestrele, astfel că valurile nu se mai auziră chiar așa de tare. Pălăria tatălui ei zăcea pe podea, așa că o luă și i-o dădu ; el și-o puse pe cap și se ridică în picioare. Penelope îl luă de braț și, împreună, porniră pe lungul drum spre casă.

Carn Cottage se afla sus pe dealul care domina orașul — o casă mică, pătrată și albă, într-o grădină înconjurată de ziduri înalte. Să treci prin poarta tăiată în zid și s-o închizi în urma ta era ca și cum ai fi intrat într-un loc secret, unde nimic nu te putea atinge — nici măcar vîntul. Acum, la sfîrșitul verii, iarba era încă foarte verde și răzoarele lui Sophie erau pline de margarete bătute, gura-leului și dalii. Peretele din față al casei era acoperit de ramuri înflorite de mușcate cu petale rozalii și clematite care, în fiecare lună mai, explodau într-o cascadă de flori liliachii. Pe lîngă toate astea, se mai aflau acolo și un strat de zarzavaturi, ascuns după gardul verde și, în spatele casei, un teren nu prea întins cu un iaz micuț ; acolo își ținea Sophie găinile și rațele.

Sophie era în grădină, pîndindu-le sosirea și culegînd un buchet de dalii. Cînd auzi că se închide poarta, se ridică și le ieși în întîmpinare ; îmbrăcată în pantaloni și un pulover în dungi, albastru cu alb, încălțată cu espadrile, părea un băiețel. Părul negru era tuns foarte scurt, accentuîndu-i gîtul delicat și bronzat și forma frumoasă a capului. Avea ochii negri, mari și strălucitori. Toată lumea era de acord că ochii erau tot ce avea mai frumos, dar asta numai pînă ce începea să zîmbească, după care nu mai erau la fel de siguri.

Era soția lui Lawrence și mama lui Penelope. Franțuzoaică. Tatăl ei, Philippe Charlroux, fusese contemporan cu Lawrence ; împărțiseră un atelier parizian în vremuri de demult, în zilele lipsite de griji dinaintea războiului din 1914, și Lawrence o văzuse pentru prima dată pe Sophie pe cînd era o copilită care se juca prin grădina Tuilleries, și, cîteodată, îl însoțea pe tatăl ei și pe prietenii lui prin cafenelele unde se adunau la un pahar, sau pentru un flirt nevinovat cu fetele frumoase din oraș. Cu toții fuseseră foarte apropiați și nici nu-și închipuiseră că viața aceea plăcută se putea sfîrși vreodată, dar venise războiul, distrugîndu-i nu numai pe ei și familiile lor, ci și țările lor, întreaga Europă, lumea lor.

Își pierduseră urma. În 1918, Lawrence avea cincizeci de ani. Prea bătrîn pentru a fi soldat, petrecuse cei patru ani cumpliți la volanul unei ambulanțe, în Franța. În cele din urmă, fusese rănit la un picior și trimis acasă, ca invalid de război. Dar era în viață. Alții nu fuseseră la fel de norocoși. Știa că Philippe murise. Dar nu știa ce se alesese de soția și copilul lui. Cînd se termină războiul, se întoarse la Paris, să-i caute, dar fără speranță. Iar Parisul era trist, rece și înfometat. Fiecare al doilea om părea să poarte haine negre, de doliu, iar străzile orașului, care nu încetaseră niciodată să-l încînte, păreau să-și fi pierdut magia. Se întoarse la Londra, în casa veche a familiei de pe strada Oakley. Între timp, părinții lui muriseră și casa îi rămăsese lui, dar era prea mare și prea întortocheată

pentru un bărbat singur. Rezolvă această situație, păstrînd pentru sine doar subsolul și parterul și închiriind camerele de sus oricui avea nevoie de locuință și își putea permite să plătească chirie. În grădina mare din spatele casei își amenajase atelierul. Îl deschidea, făcea puțină ordine și, lăsînd cu hotărîre în urmă amintirile din război, apuca pensulele și, prin ele, firele vieții sale.

La început îi fu foarte greu. Într-o zi, pe cînd se chinuia cu o compoziție a naibii de dificilă, unul din chiriașii săi veni să-l anunțe că avea un vizitator. Lawrence se înfurie căci, după ce că el însuși era în plină criză de frustrare, mai venea și altcineva să-l deranjeze. Cu o expresie de dezgust pe față, aruncă pensulele cît colo, își șterse mîinile cu o bucată de cîrpă și se duse să vadă cine putea fi, intrînd în bucătărie pe ușa dinspre grădină. Acolo, o fată tînără stătea lîngă foc, cu mîinile întinse spre căldură, de parcă ar fi fost înghețată pînă la oase. El n-o recunoscu.

— Ce doriți ?

Era nefiresc de slabă, cu părul negru strîns într-un coc simplu la ceafă și îmbrăcată cu un pardesiu jerpelit, de sub care se zărea tivul descusut al fustei. Avea pantofii scîlciați și, într-un cuvînt, n-ai fi dat pe ea nici o ceapă degerată.

— Lawrence, rosti ea.

Ceva din vocea ei îi trezi amintirile. Se apropie de ea, o luă de bărbie și-i întoarse fața spre fereastră, spre lumină.

— Sophie.

Nu-i venea să-și creadă ochilor.

— Da, chiar eu, spuse ea.

Venise în Anglia în căutarea lui. Era singură. Fusese cel mai bun prieten al tatălui ei. „Dacă mi se întîmplă ceva, îi spusese Phillipe, găsește-l pe Lawrence Stern și du-te la el. El te va ajuta." Iar acum, Philippe era mort și mama ei la fel, victimă a epidemiei de gripă care făcuse ravagii în întreaga Europă de după război.

— Am fost la Paris să te caut, îi spuse Lawrence. Unde erai ?

— La Lyon, la sora mamei mele.

— De ce n-ai rămas la ea ?

— Pentru că am vrut să te caut.

Rămăsese acolo. Ce-i drept, sosise într-un moment neașteptat, într-una din pauzele lui dintre două aventuri, căci era un bărbat senzual și foarte atrăgător și, încă din primele zile ale studenției la Paris, o sumedenie de femei frumoase trecuseră prin viața lui, într-un șir bine ordonat. Dar Sophie era altceva. Era un copil. În plus, se ocupa de casă cu eficiența unei franțuzoaice foarte bine crescute — gătea, făcea cumpărături, cîrpea, spăla perdelele și freca podelele. Nimeni nu mai avusese vreodată atîta grijă de el. În ceea ce-o privea pe ea, își pierdu curînd alura de vagabond și, deși nu puse pe ea nici un gram de grăsime, își recăpătă culoarea în obraji, părul dobîndi reflexe castanii și, curînd după aceea, el începu să o folosească drept model. Îi purta noroc. Picta bine și chiar își vindea pînzele. Îi dădu fetei niște bani, să-și cumpere ceva de îmbrăcat, iar ea se întoarse, bățoasă și mîndră de rochia cea nouă, ieftină. Era frumoasă și abia atunci încetă s-o mai considere un copil. Era femeie — și tot ca o femeie i se strecură în pat într-o noapte, lipindu-se de el. Avea un trup fermecător, și el n-o respinse căci, poate pentru prima dată în viață, era îndrăgostit. Deveni amanta lui. În cîteva săptămîni, rămase însărcinată. În culmea bucuriei, Lawrence o luă de nevastă.

Atunci, în lunile ei de sarcină, s-au dus pentru prima dată în Cornwall. Au ajuns la Porthkerris, loc deja descoperit de pictori din toată țara și unde se stabiliseră mulți dintre contemporanii lui Lawrence. Primul lucru pe care l-au făcut a fost să închirieze magazia care avea să devină atelierul lui și acolo au locuit, două luni lungi de iarnă, în niște condiții cumplite și totală fericire. Apoi, Carn Cottage se puse în vînzare, iar Lawrence, care strînsese destui bani la chimir, făcu o ofertă și cumpără casa. Penelope se

născuse acolo — și tot acolo își petreceau lunile de vară dar, cînd adierea echinocțiului de toamnă începea să se facă simțită, fie că închideau Carn Cottige, fie că îl închiriau pentru iarnă și se întorceau la Londra, în subsolul casei călduroase, prietenoase, pline de lume de pe strada Oakley. Făceau întotdeauna acest drum cu mașina căci, între timp, Lawrence devenise mîndrul posesor al unui Bentley sport de 4,5 litri, decapotabil, cu niște faruri imense marca Lucas. Era prevăzut cu o scară lată, exterioară, bună pentru picnic-uri, și cu benzi late de piele care fixau capota motorului. În cîte un an, o luau cu ei pe Ethel, sora lui Lawrence, încărcau tot felul de bagaje în mașină și luau feribotul spre Franța, pentru ca, mai apoi, să-și continue drumul cu mașina, spre mimozele, stîncile roșcate și apele albastre ale Mediteranei, oprindu-se la reședința lui Charles și Chantal Rainier, vechi prieteni din vremea dinainte de război. Cei doi erau proprietarii unei vile cu ziduri decolorate și obloane la ferestre, ca și ai unei grădini pline de greieri și șopîrle. În aceste ocazii vorbeau numai în franceză — inclusiv mătușa Ethel, care devenea teribil de galică din clipa în care ajungeau la Calais și își punea, șmecherește, o beretă bască pe-o ureche, trăgînd țigară după țigară, dar numai marca „Gauloise". Oriunde mergeau cei mari, mergea și Penelope, copilul unei mame tinere de parcă i-ar fi fost soră și al unui tată îndeajuns de bătrîn pentru a-i fi bunic.

După părerea ei, erau o pereche perfectă. Uneori, cînd era invitată în casele altor copii și suporta mese anoste, cu ifos, cu doici insipide, gata să te învețe bunele maniere, sau era nevoită să accepte joaca în grup, la imboldul vreunui tată pisălog, se întreba cum puteau copiii aceia să îndure o viață plină de restricții, de disciplină, și abia aștepta să ajungă acasă.

Acum, Sophie nu spuse nimic despre noul război care începuse. Veni doar să-și sărute soțul, își cuprinse fiica pe după umeri și le arătă florile pe care le culesese. Dalii. O

explozie de culori — portocaliu, purpuriu, roșu-stacojiu și galben.

— Cred, le spuse ea, că florile astea îmi aduc aminte de baletul rusesc.

Nu-și pierduse niciodată accentul acela adorabil.

— ... Dar nu au miros. Nu-i nimic, le spuse zîmbind. M-am gîndit că s-ar putea să întîrziați. Mă bucur că n-a fost așa. Hai să mergem și să destupăm o sticlă de vin — și, pe urmă, să ne așezăm la masă.

Două zile mai tîrziu, războiul a început de-a binelea. Se auzi soneria de la intrare și Penelope, deschizînd ușa, se trezi în fața domnișoarei Pawson. Domnișoara Pawson era una din acele femei foarte masculine, care apăreau din cînd în cînd în Porthkerris. Avortonii anilor '30, le numea Lawrence; indiferente la bucuriile normale ale vieții alături de un soț, cu copii și o casă a lor, se atașau, de obicei, de animale și dădeau lecții de călărie, adunau haite de cîini sau îi fotografiau pe ai altora. Domnișoara Pawson creștea cockeri spanioli „King Charles" și era o figură binecunoscută în sat, datorită faptului că scotea bietele creaturi la plimbare pe plajă, ori le trăgea după ea prin oraș, fiecare cu lesa respectivă.

Domnișoara Pawson locuia cu domnișoara Preedy, o femeie la locul ei, care dădea lecții de dans. Nu folcloric, nici balet, ci o formă nouă, ciudată, de artă, bazată pe frize grecești, respirație profundă și armonie ritmică. Din cînd în cînd, susținea cîte un spectacol la Primărie; o dată, Sophie cumpărase bilete și își făcuseră cu toții datoria și se duseseră acolo. Rămăseseră cu gura căscată. Domnișoara Preedy, împreună cu cinci dintre elevele sale (unele foarte tinere, altele de ajuns de mature ca să aibă mai multă minte) pășeau pe scenă în picioarele goale, îmbrăcate cu tunici pînă la genunchi și legate cu funde strînse foarte jos, pe frunte. S-au așezat în semicerc, iar domnișoara Preedy a făcut un pas înainte. Vorbind tare și clar, ca să poată fi auzită pînă în fundul sălii, le-a spus că

era, poate, necesar să le dea o explicație, după care chiar asta a și făcut. Se părea că nu era vorba de *dans* în accepția obișnuită, ci de o serie de exerciții și mișcări care, prin ele însele, reprezentau o extenuare a funcțiilor naturale ale corpului.

Lawrence mormăise „Doamne, Dumnezeule!", iar Penelope fusese nevoită să-i dea un ghiont în coaste, ca să-l facă să tacă.

Domnișoara Preedy continuase să pălăvrăgească o vreme, apoi își reluase locul și distracția începuse. A bătut din palme, a rostit „Unu" și, atît ea cît și elevele ei s-au lungit pe spate, ca lovite de trăsnet sau de moarte. Publicul, hipnotizat, a fost nevoit să-și întindă gîturile pentru a le vedea. Apoi, „Doi" și, încet, și-au ridicat, toate, picioarele în sus, cu degetele îndreptate spre tavan. Tunicile portocalii au alunecat într-o parte, lăsînd să se vadă șase perechi de pantalonași asortați, strînși sub genunchi cu elastic. Lawrence a început să tușească, a sărit în picioare și s-a făcut nevăzut, pe culoar și apoi afară, pe ușa din spate. Nu s-a mai întors, iar Sophie și Penelope au rămas în sală încă două ore, chinuindu-se să nu izbucnească în rîs, zguduindu-se pe scaune în timp ce-și țineau mîinile strîns peste gură.

La șaisprezece ani, Penelope citise *Fîntîna singurătății*. După asta le privise altfel pe domnișoara Pawson și domnișoara Preedy, dar tot nu înțelesese relația dintre ele.

Iar acum, domnișoara Pawson se afla în fața ușii, cu pantofii ei butucănoși, în pantaloni, cămașă cu guler tare, cravată și o jachetă încheiată cu fermoar pe deasupra, purtînd o beretă așezată aiurea, într-o parte, peste părul argintiu, tuns scurt. Ținea în mîini un teanc de hîrtii și avea o mască de gaze atîrnată pe umăr. Era clar că se costumase pentru război și, dacă-i dădeai o pușcă și o cartușieră plină, ar fi fost o adevărată comoară pentru orice gherilă respectabilă.

— Bună dimineața, domnișoară Pawson.

— Mama ta e acasă, drăguțo ? Am venit să vorbesc cu ea despre cazarea celor evacuați.

Apăru și Sophie și o invitară pe domnișoara Pawson în salonaș. Cum aceasta era, evident, o ocazie oficială, s-au așezat toate trei la masa din mijlocul camerei, iar domnișoara Pawson și-a pregătit stiloul.

— Așa deci.

Nu era timp de palavre ; era o problemă urgentă, ca un consiliu de război.

— Cîte camere aveți ?

Sophie păru puțin surprinsă. Domnișoara Pawson și domnișoara Preedy fuseseră de mai multe ori la Carn Cottage și știau perfect cîte camere erau. Dar femeia era așa de amuzantă, încît era păcat să strice momentul, așa că Sophie îi răspunse :

— Patru. Camera asta, sufrageria, biroul lui Lawrence și bucătăria.

Domnișoara Pawson scrise „patru" în pătrățelul corespunzător de pe formularul său.

— Dar la etaj ?

— Dormitorul nostru, dormitorul lui Penelope, dormitorul de oaspeți și baia.

— Dormitor de oaspeți ?

— Nu vreau să stea nimeni în dormitorul de oaspeți, pentru că Ethel, sora lui Lawrence, e destul de bătrînă și singură la Londra și, dacă încep bombardamentele, s-ar putea să vrea să vină la noi.

— Am înțeles. Acum, grupurile sanitare.

— A, da, o asigură Sophie, avem un grup sanitar. În baie.

— Numai unul ?

— Mai e unul afară, în curte, în spatele bucătăriei, dar îl folosim ca magazie pentru lemne.

Domnișoara Pawson scrise „Un grup sanitar, o cabină în curte".

— Acum, podurile.

— Podurile ?

— Cîți oameni ați putea caza acolo ?

Sophie se îngrozi.

— N-aș pune pe nimeni în pod. E întuneric și mișună o mulțime de păianjeni. Apoi adăugă, bătînd în defensivă : Cred că, pe vremuri, *acolo* dormeau slujnicele. Săracele de ele.

A fost destul pentru domnișoara Pawson.

— În cazul ăsta, vă trec cu podul. Nu e cazul să fim prea mofturoși în vremurile astea, zău așa. Să nu uităm că e război.

— Trebuie să primim persoane evacuate ?

— A, sigur că da. Ca toată lumea. Toți trebuie să ne facem datoria.

— Cine va veni ?

— Probabil săraci din Londra, din East End. Am să încerc să vă aduc o mamă cu copii. Așa că... Își strînse hîrtiile și se ridică în picioare. Trebuie să plec. Mai am vreo zece vizite de făcut, dacă nu și mai mult.

Își luă tălpășița, la fel de încruntată și strîngînd din buze. Cînd își luă rămas bun, Penelope aproape că se aștepta s-o vadă salutînd milităreste — dar nu se întîmplă așa, și femeia plecă prin grădină. Sophie închise ușa și se întoarse spre fiica ei, pe jumătate amuzată, pe jumătate disperată. Trei persoane în pod. Urcară pînă acolo, să inspecteze locul acela întunecat, și constatară că era chiar mai rău decît își aminteau. Întunecos, murdar și plin de praf, de pînze de păianjen, mirosind a șoareci și pantofi asudați. Sophie strîmbă din nas și încercă să deschidă unul din luminatoare, dar era înțepenit. Tapetul vechi, în niște culori oribile, se desprindea în fîșii de pe tavan. Penelope ridică mîna și trase de colțul care atîrna, rupîndu-l. Hîrtia ruptă căzu la pămînt, răsucindu-se și ridicînd un norișor de praf.

— Dacă am vopsi totul în alb, spuse ea, poate că n-ar mai arăta așa de rău. Se duse spre celălalt gemuleț, îl șterse puțin și privi afară. Iar vederea e minunată...

— Evacuații nu dau doi bani pe priveliște.

— De unde știi ? Zău, Sophie, nu fi așa de tristă. Dacă vin, trebuie să aibă unde dormi. Sau aici, sau deloc.

Era primul ei contact cu munca de război. Dăduse jos tapetul, văruise pereții și tavanul, spălase ferestrele, vopsise lemnăria și frecase podeaua. În timpul ăsta, Sophie se dusese la o licitație de obiecte cu preț redus și cumpărase un covor, trei canapele, un dulap de mahon și un scrin, patru perdele duble, o gravură intitulată *Vedere din Valparaiso* și o statuetă reprezentînd o fată cu o minge. Pentru toate astea plătise opt lire, paisprezece șilingi și nouă penny. Un om cumsecade, cu șapcă de stofă și un șorț lung în față, aduse mobila și ajută la cărat. Sophie îi dădu un butoiaș de bere și o jumătate de coroană, iar el plecă fericit ; apoi, Sophie și Penelope făcură paturile și puseră perdelele, iar după aceea nu le mai rămase altceva decît să aștepte refugiații — sperînd, împotriva oricărei evidențe, că nu vor sosi.

Au sosit însă. O mamă tînără și doi băieți mici. Doris Potter, Ronald și Clark. Doris era blondă, cu părul coafat ca Ginger Rogers, și purta o fustă strîmtă, neagră. Bărbatul ei se numea Bert și fusese înrolat ; se afla în Franța, cu corpul expeditionar. Băieții ei, de șapte și șase ani, se numeau Ronald și Clark, după Ronald Colman și Clark Gable. Erau pricăjiți, slabi și palizi, cu genunchii osoși și părul țepos, ca o perie. Veniseră cu trenul, de la Hackney. Nu mai fuseseră niciodată mai departe de periferia sudică a Londrei, iar copiii aveau etichete prinse pe jachetele subțiri, în caz că s-ar fi pierdut în timpul călătoriei.

Tiparele vieții pașnice de la Carn Cottage au fost desființate o dată cu sosirea familiei Potter. În numai două zile, Ronald și Clark spărseseră o fereastră, făcuseră pipi în pat, rupseseră toate florile plantate de Sophie, mîncaseră mere necoapte și dăduseră foc magaziei de unelte, care arsese pînă-n temelii.

Lawrence privi filozofic această ultimă ispravă, comentînd doar că era păcat că nu fuseseră și copiii înăuntru.

În același timp, se dovediră timizi pînă la patetism. Nu le plăcea la țară, iar marea era prea mare și se temeau de vaci, cloști, rațe și ploșnițe. Se mai temeau și să doarmă în dormitorul din pod, dar asta numai pentru că se speriau de moarte, unul pe celălalt, spunîndu-și povești cu stafii.

Ora de masă deveni un coșmar, nu pentru că ar fi lîncezit conversația, ci pentru că Ronald și Clark nu știau nici cele mai simple reguli de bună-cuviință. Mîncau cu gura deschisă, beau apă cu gura plină, se repezeau la farfuria cu unt și răsturnau carafa de apă, se băteau și se certau și refuzau categoric legumele atît de sănătoase și budincile făcute de Sophie.

Pe lîngă astea, făceau tot timpul zgomot. Orice gest era acompaniat de țipete de bucurie, furie, indignare sau insultă. Nici Doris nu era mai brează. Niciodată nu vorbea cu copiii pe un ton calm.

— Ce naiba faceți, draci împielițați ce sînteți ? Dacă vă mai prind, vă rup urechile. Ia uite ce mizerie e pe mîinile și genunchii voștri ! O porcărie ! De cînd nu v-ați mai spălat ? Împuțiților !

Acum, cînd își amintea de toate astea, Penelope înțelegea două lucruri. Întîi, că Doris, în felul ei brutal și necioplit, era o mamă bună, care ținea la copiii ei firavi. Apoi, că țipa la ei pentru că asta făcuse toată viața, în fundătura unde se născuseră și crescuseră, la fel cum, după toate probabilitățile, tipase și mama lui Doris la ea. Pur și simplu, nu înțelegea că există și alte feluri de a rezolva lucrurile. Așa stînd situația nici nu era surprinzător că, ori de cîte ori Doris striga după Ronald și Clark, aceștia nu se oboseau să-i răspundă. Drept pentru care, în loc să meargă după ei, nu făcea decît să ridice glasul și mai tare și să țipe din nou.

În cele din urmă, Lawrence nu mai putu suporta și-i spuse lui Sophie că, dacă familia Potter nu se potolește, va fi nevoit să-și facă bagajul și să plece de-acasă, să locuiască la atelier. Vorbea foarte serios și Sophie, furioasă că e pusă într-o astfel de situație, dădu buzna în bucătărie, să pună lucrurile la punct cu Doris.

— De ce țipi la ei așa de tar-re, tot timpul ? Cînd era era necăjită, accentul ei era mai pronunțat ca de obicei,

dar acum era așa de furioasă încît părea o nevastă de marinar din Marsilia. Copi-ii tăi sînt exact după colț. Nu tr-rebuie să *str-rigi. Mon Dieu*, asta e o casă mică și ne *înnebunești* pe toți !

Doris rămase cu gura căscată, dar avu bunul simț să nu se simtă jignită. Era iute la mînie, dar proastă nu. Știa că, alături de familia Stern, ea și băieții își găsiseră un loc foarte călduț. Auzise tot felul de povești, de la alți refugiați, și nu dorea să fie mutată la cine știe ce vacă bătrînă și încrezută, care s-o trateze ca pe o servitoare, obligată să stea numai în bucătărie.

— Îmi pare rău, spuse ea, scălîmb ca de obicei, apoi chicoti. Da' zic că așa mi-i felu' meu...

— Iar copi-ii... Sophie se mai calmase, dar era decisă să bată fierul cît era cald. Copi-ii... tr-rebuie să învețe să se poar-rte la masă. Dacă tu nu poți să-i înveți, am să-i învăț eu. Și tr-rebuie să facă ce li se spune. O să facă — dacă nu țipi la ei. Nu sînt surzi, dar așa vor ajunge dacă țipi la ei.

După aceea a fost mai bine. N-a mai fost așa de mult zgomot, copiii — pisați pe rînd de Sophie și de Penelope — au învățat să spună „te rog" și „mulțumesc", să ceară sarea și piperul și să mănînce cu gura închisă. Parte din toate astea au influențat-o și pe Doris, care a devenit un adevărat model, ridicînd degetul mic cînd bea cafea și ștergîndu-și colțul gurii cu șervetul. Penelope duse copiii pe malul mării și-i învățâ să facă un castel de nisip, iar ei deveniră așa de curajoși, că începură chiar să se bălăcească în apă. Apoi începu școala, așa că lipseau de acasă aproape toată ziua. Doris, care credea că supa se face numai din conservă, începu să învețe cîte ceva din arta culinară și să ajute la curățenie. Lucrurile reintrară pe făgașul lor. N-aveau să mai fie niciodată ca la început, dar cel puțin situația era suportabilă.

Camerele de la al doilea etaj din casa de pe strada Oakley erau ocupate de Peter și Elizabeth Clifford. Alți chiriași veneau și plecau, dar ei stăteau acolo de cincisprezece ani, timp în care deveniseră prietenii cei mai apropiați ai lui Stern. Pe atunci, Peter avea șaptezeci de ani.

Doctor în psihanaliză, studiase la Viena, cu Freud și încheiase o carieră prestigioasă, ca profesor într-un mare spital londonez. Deși pensionar, nu încetase să lucreze și se ducea în fiecare an la Viena, pentru a susține conferințe la Universitate.

Nu aveau copii și întotdeauna îl însoțise soția sa în toate aceste împrejurări. Elizabeth, mai tînără cu cîțiva ani buni decît Peter, era, în felul ei, la fel de sclipitoare. Înainte de căsătorie, călătorise în toată lumea, studiase în Germania și Franța și scrisese romane, articole și eseuri profunde, oarecum politice, bijuterii de precizie și erudiție, care îi aduseseră o reputație de mare respectabilitate internațională.

Familia Clifford fusese aceea care, pentru prima dată, îi făcuse pe Lawrence și Sophie să înțeleagă grozăviile care se petreceau în Germania. Stăteau de vorbă pînă seara tîrziu, la o cafea și un pahar de coniac, cu draperiile trase și vocile întretăiate de tensiune și nesiguranță. Dar numai față de cuplul Stern erau așa. În lumea din afară, rămîneau discreți și își păstrau pentru ei propriile păreri. Asta, pentru că mulți dintre prietenii lor din Austria și Germania erau evrei, iar vizitele lor oficiale la Viena erau o acoperire ideală pentru operațiunile lor subversive.

Sub ochii autorităților, și riscîndu-și propria viață, stabileau contacte, obțineau pașapoarte, se ocupau de probleme de transport și împrumutau bani. Acțiunile și curajul lor au dus la scoaterea din țară a multor familii de evrei, care treceau granițele bine păzite și ajungeau în siguranță în Anglia, sau plecau să se stabilească în Statele Unite. Cu toții ajungeau fără nici un ban, forțați fiind să-și abandoneze proprietățile, bunurile și siguranța materială — dar, cel puțin, erau liberi. Această activitate periculoasă a continuat pînă la începutul anului 1938, cînd noul regim a lăsat clar să se înțeleagă că prezența lor era indezirabilă. Cineva vorbise. Erau suspecți și fuseseră puși pe lista neagră.

În ianuarie, la începutul anului 1940, Lawrence și Sophie, împreună cu Penelope, au ținut un consiliu de familie. Cum Carn Cottage era acum plin, Doris și copiii ei urmînd, probabil, să rămînă acolo pe toată durata războiului, au căzut de acord că nici nu se punea problema să se întoarcă în strada Oakley. Dar Sophie nu dorea să abandoneze, pur și simplu, casa ei din Londra. Nu mai fusese pe acolo de șase luni și trebuia să verifice chiriașii, să confecționeze draperii de camuflaj pentru subsol, să facă inventarul lucrurilor, să găsească pe cineva dispus să sape grădina. Voia să aducă îmbrăcăminte de iarnă, căci se făcuse cumplit de frig, iar la Carn Cottage nu exista încălzire centrală ; în plus, voia să-i vadă pe cei doi soți Clifford.

Lawrence găsi că ideea era minunată. Mai mult decît orice altceva, era îngrijorat de soarta *Căutătorilor de scoici*, tabloul așezat deasupra căminului din dormitorul lor. Cînd aveau să înceapă bombardamentele, așa cum era de așteptat, pictura risca să fie distrusă.

Sophie promise să aibă grijă de *Căutătorii de scoici*, să aranjeze să fie împachetată și transportată cum se cuvine, către siguranța relativă de la Porthkerris. A sunat-o pe Elizabeth Clifford, s-o anunțe de sosirea lor, apoi Sophie și Penelope s-au suit în tren și au pornit la drum. Lawrence a rămas acasă. Preferase să stea și să aibă grijă de treburile micuței gospodării, cu blîndul ajutor al lui Doris, care părea foarte fericită să capete această responsabilitate. Era pentru prima dată de la nunta lor cînd Lawrence și Sophie se despărțeau, iar Sophie avea ochii în lacrimi la plecarea trenului din gară, ca și cum s-ar fi temut că nu avea să-l mai revadă.

Călătoria li s-a părut nesfîrșită. În tren era un frig cumplit, nu exista vagon restaurant, iar la Plymouth s-a suit un grup masiv de marinari, care au tot cărat la bagaje pînă n-a mai rămas nici un pic de loc, umplînd culoarul cu ranițe și fum de țigară și jucînd cărți tot drumul. Penelope se trezise înghesuită pe locul din colț, lîngă un tînăr

țeapăn și stînjenit de uniforma lui nou-nouță; cînd trenul pornise din nou, băiatul adormise cu capul sprijinit de umărul ei. Întunericul se lăsase devreme, iar după aceea nu mai putuse nici măcar să citească la lumina prea slabă, palidă. Pentru ca totul să fie și mai rău, trenul a fost oprit la Reading și, în cele din urmă, ajunse în gara Paddington cu trei ore întîrziere.

Londra, sub camuflaj, era un oraș al misterelor. A fost de-a dreptul un noroc că au izbutit să găsească un taxi, pe care l-au împărțit cu o pereche de necunoscuți care mergeau în aceeași direcție. Taxiul străbătea străzile întunecate, aproape pustii, sub ploaia torențială și frigul pătrunzător. Penelope avea sufletul îndurerat. Niciodată revenirea acasă nu fusese așa.

Dar Elizabeth, avertizată, le aștepta și stătea cu urechea ciulită la orice zgomot de mașină. După ce i-au plătit șoferului și au pornit spre treptele întunecate de la intrare, cu gîndul să ajungă la subsolul lor, ușa s-a dat de perete și au fost trase repede înăuntru, înainte ca orice sclipire ilegală de lumină să încalce camuflajul.

— Vai, săracele de voi, credeam că nu mai ajungeți. Ați întîrziat foarte mult.

Reîntîlnirea a fost grozavă, cu îmbrățișări și sărutări, cu explicații și relatarea cumplitei călătorii; totul se încheiase cu hohote de rîs, pentru că era o adevărată ușurare să scape, în sfîrșit, de frig și întuneric, și de trenul acela, și să fie iarăși acasă.

Camera mare, familiară, se întindea sub toată casa. La capătul dinspre stradă se afla bucătăria, la cel dinspre grădină, sufrageria. Acum, strălucea de lumină, pentru că Elizabeth pusese pături la ferestre, în loc de perdele de camuflaj, și aprinsese focul în sobă; pe plită fierbea o oală cu supă de pui și se auzea șuierul fierbătorului de apă. Sophie și Penelope își scoaseră hainele și-și încălziseră mîinile, iar Elizabeth făcu un ceainic plin cu ceai și niște pîine prăjită cu scorțișoară. La scurtă vreme după aceea, se aflau la masă, ca-ntotdeauna, la o gustare improvizată (Penelope era lihnită de foame) și vorbeau toți deodată, împărtășindu-și noutățile din ultimele luni. De-

primarea dispăru, iar obositoarea călătorie cu trenul rămase un episod trecut, uitat.

— Și ce mai face dragul meu Lawrence ?

— Cum nu se poate mai bine, dar e îngrijorat de *Căutătorii de scoci*, în caz că ne bombardează casa, distruge și pictura. E și unul din motivele pentru care am venit aici, s-o împachetăm și s-o luăm înapoi cu noi, în Cornwall. Sophie izbucni în rîs. Nu mi s-a părut îngrijorat pentru nici un alt lucru de-al nostru de-aici.

— Și cine are grijă de el ? I-au spus despre Doris. Vai, săracii de voi. Refugiați ! Ce mai invazie pe capul vostru ! Și Elizabeth continuă să pălăvrăgească despre tot ce se întîmplase în ultimele săptămîni. Trebuie să vă fac o mărturisire. Tînărul de la mansardă s-a înrolat și a plecat, așa că am lăsat alți doi tineri să-i ia locul. Sînt refugiați din München. Se află în Anglia de un an, dar au fost nevoiți să-și părăsească locuința din St. John's Wood, și n-aveau unde sta. Să mă ierți pentru îndrăzneală, dar m-au rugat cu disperare și sînt convinsă că vor fi niște chiriași buni.

— Bineînțeles. Sînt foarte bucuroasă. Ce bine te-ai gîndit ! spuse Sophie, zîmbind cu căldură. Elizabeth nu făcea niciodată greșeli. Cum îi cheamă ? reluă ea.

— Friedmann. Willi și Lalla. Vreau să-i cunoști. Astă-seară coboară în salon la o cafea, așa că, ce-ai zice să vii și tu sus cu Penelope, după cină, să fim cu toții împreună ? După ce vă faceți comode. Peter abia așteaptă să vă vadă. Și va fi plăcut să stăm de vorbă. Ca-n vremurile de demult.

Pe față i se citea entuziasmul, în timp ce vorbea. Era trăsătura ei cea mai minunată și contagioasă. Nu se schimba niciodată. Figura ei frumoasă, străbătută de riduri, era scoasă în evidență de ochii strălucitori și plini de inteligență ; își purta părul des, încărunțit, strîns într-un coc la ceafă, care părea cam nesigur, prins în cîteva agrafe, cum era. Purta haine demodate și totuși potrivite oricînd, iar degetele umflate pe la încheieturi erau împodobite cu multe inele.

— Sigur că vom veni, îi spuse Sophie.

— Pe la nouă ? Ce grozav va fi !

Într-adevăr, s-au dus și i-au găsit acolo pe cei doi Friedmann, sosiți înaintea lor, așezați pe lîngă soba de gaz din salonașul cam demodat al familiei Clifford. Erau foarte tineri și manierați, gata să sară în picioare pentru a fi prezentați. Dar, se gîndi Penelope, păreau și ei îmbătrîniți. Aveau acel aer al demnității aflate în sărăcie, care depășea orice vîrstă și, cînd zîmbeau și dădeau bună ziua, zîmbetul nu le strălucea și în ochi.

La început, totul a fost bine. S-au așezat la taifas. Au aflat că Willi Friedmann studiase dreptul la München, dar că acum își cîștiga existența făcînd traduceri pentru un editor din Londra. Lalla preda muzica și dădea lecții de pian. Lalla, o apariție ciudată, palidă, era frumoasă în felul ei și reușea să se controleze ; dar mîinile lui Willi îi trădau nervozitatea. Fuma țigară după țigară și parcă nu reușea să stea locului nici o clipă.

Se afla în Anglia de un an dar, observîndu-l pe ascuns, Penelope se gîndi că părea să fi ajuns aici de curînd. Simțea pentru el o profundă compasiune și încerca să-și imagineze viața lui, felul în care se străduia să-și facă un viitor într-o țară străină, departe de prieteni și colegi și silit să-și cîștige existența într-un mod anost, care nu-i aducea nici un fel de satisfacții. În plus, era chinuit în permanență de teama aproape insuportabilă față de familia sa, care trăia în continuare în Germania. Penelope își imagina un tată, o mamă, frați și surori a căror soartă, chiar în acea clipă, putea fi pecetulită. În miezul nopții, cineva suna sau bătea la ușă, risipind liniștea, confirmînd cele mai sumbre temeri.

Îndată, Elizabeth ieși din cameră, îndreptîndu-se spre bucătărie, să aducă, pe o tăviță, cești și cafea fierbinte și o farfurie cu biscuiți. Peter aduse o sticlă de coniac Cordon Bleu și niște pahărele mici, colorate, desperecheate. Cu zîmbetul ei cuceritor, Sophie se întoarse spre Willi și-i spuse :

— Îmi face mare plăcere că ați venit să stați aici. Sper că veți fi cît se poate de fericiți. Îmi pare rău, însă, că nu vom putea rămîne și noi, dar trebuie să ne întoarcem în Cornwall, să avem grijă de toți cei de acolo. Iar subsolul nu-l închiriem. Dacă vrem să venim la Londra să vă ve-

dem pe toți, e mai bine să avem propriile noastre camere de locuit. Dar de cumva încep bombardamentele, bineînțeles că le veți folosi cu toții, drept adăpost.

Era o sugestie firească, venită la timpul potrivit. Pînă atunci nu fuseseră decît vreo două alarme întîmplătoare, urmate aproape imediat de revenirea la normalitate. Dar toată lumea era pregătită. Saci de nisip peste tot, parcuri pline de tranșee și adăposturi pentru raiduri aeriene, rezervoare de apă pline cu alimente de primă necesitate. Baloane de baraj pluteau prin aer și, prin tot orașul, zăreai baterii antiaeriene camuflate cu plase și-ai căror servanți se aflau în așteptare clipă de clipă, oră de oră, săptămînă de săptămînă, în vederea începerii atacurilor.

O sugestie firească și venită la timpul potrivit, dar ea avu efectul unui adevărat șoc asupra lui Willi Friedmann.

— Da, spuse el. Brusc, lăsă jos paharul cu coniac și nu reacționă în nici un fel cînd Peter, fără o vorbă, i-l umplu din nou. Willi începu să vorbească. Îi era recunoscător Sophiei. Îi era recunoscător lui Elizabeth, pentru toată bunătatea ei. Fără Elizabeth, nici n-ar avea unde sta. Fără oameni ca Elizabeth și Peter, el și Lalla ar fi, probabil, morți. Sau mai rău...

Peter rosti un „Ei, zău așa, Willi", dar Willi se pornise și nu părea să știe cum să se oprească. Își terminase a doua porție de coniac și era destul de amețit ca să întindă mîna după sticlă și să-și toarne singur un al treilea pahar. Lalla stătea nemișcată, privindu-și soțul cu ochi mari, rotunzi și negri plini de groază, dar nu încercă să-l oprească.

Iar el vorbea. Șuvoiul cuvintelor se transformă într-un torent, ce se revărsa peste capetele celor cinci care, hipnotizați, stăteau și-l ascultau. Penelope privi spre Peter, dar Peter, atent și grav, n-avea ochi decît pentru sărmanul tînăr scos din minți. Poate că Peter știa că omul acela simțea nevoia să vorbească. Și că, la un moment dat, trebuia să scoată totul la lumină — și de ce nu acum, cînd și el și soția lui se aflau în siguranță, la căldură, în camera cu perdele groase, alături de prieteni.

Merse mai departe cu mărturisirile și le spuse mai multe — lucruri pe care le văzuse, lucruri pe care le auzise,

lucruri pățite de prietenii lui. După o vreme, Penelope nu mai dori să asculte ; ce n-ar fi dat să-și poată astupa urechile cu mîinile și să-și închidă ochii, să alunge imaginile acelea întunecate. Dar continuă să asculte și, încet-încet, se simți copleșită de atîta repulsie și oroare, cum nu simțise niciodată citind ziarele ori urmărind jurnalele de actualități. Brusc, totul deveni mult mai personal — nu-și putea reprima sentimentul de groază care-i înfiora trupul. Bestialitatea dezlănțuită de om împotriva semenilor săi era o obscenitate, iar obscenitatea aceea era problema fiecăruia. Acesta era, la urma urmelor, înțelesul cuvîntului RĂZBOI. Nu însemna doar să porți masca de gaze, să pui camuflajul și să chicotești la vederea domnișoarei Pawson, iar apoi să văruiești podul pentru cazarea refugiaților ; era un coșmar mult mai teribil, din care nu te puteai trezi așa de simplu. Trebuia îndurat — iar asta se putea nu prin fugă, sau ascunzîndu-ți capul sub pătură, ci ridicînd sabia și înfruntînd pericolul.

Ea nu avea sabie, dar în dimineața următoare, devreme, ieși din casă, spunîndu-i lui Sophie că pleacă la cumpărături. Cînd se întoarse, chiar înainte de prînz și, cît se poate de evident, cu mîinile goale, Sophie se arătă uluită.

— Dar am crezut că pleci la cumpărături.

Penelope își trase un scaun și se așeză în fața mamei ei, de cealaltă parte a mesei. Îi spuse că mersese pînă ce întîlnise un centru de recrutare, intrase și se înrolase, pe durata războiului, în serviciul auxilar al marinei militare regale.

7
ANTONIA

Zorii se iviră cu greu, parcă fără voie. În cele din urmă, adormise la loc, dar se trezise într-un întuneric din ce în ce mai opac și înțelesese că dimineața era aproape. Era o liniște adîncă. Aerul rece intra prin fereastra deschisă, iar castanul care se zărea prin canaturi își arăta ramurile goale, ridicate spre cerul cenușiu, fără stele.

Cornwall, așa cum era altădată, rămăsese încă în mintea ei, ca un vis strălucitor, dar acum, pe cînd stătea întinsă în pat, visul își strîngea aripile și se pierdea în depărtare, spre trecut, acolo unde, probabil, îi era locul. Ronald și Clark nu mai erau copii, ci bărbați în toată firea, plecați în lume. Mama lor nu se mai numea Doris Potter, ci Doris Penberth, avea acum aproape șaptezeci de ani și locuia încă în căsuța aceea mică, pierdută pe una din străzile pietruite din Porthkerris. Lawrence și Sophie muriseră demult, ca și cei doi Clifford ; Carn Cottage se pierduse și, pînă la urmă, la fel se întîmplase și cu casa din strada Oakley, așa că ea era nevoită să rămînă aici, în Gloucestershire, în patul ei, în casa ei, numită Podmore's Thatch. Avea șaizeci și patru de ani, nu nouăsprezece — și era una din puținele ocazii cînd acest fapt o lua prin surprindere, ca și cum anii ar fi fost închiși undeva și-i jucau

cîte o festă. Nici măcar nu mai era o femeie de vîrstă mijlocie, ci una bătrînă. O bătrînă cu o inimă aiurită, care o dusese în spital. O femeie în vîrstă, cu trei copii mari și o viață cu personaje total schimbate și problemele lor specifice, care îi ocupau acum viața. Nancy, Olivia și Noel. Și, bineînțeles, Antonia Hamilton, care urma să sosească... cînd oare ? La sfîrșitul săptămînii viitoare ? Nu, la sfîrșitul acestei săptămîni. Căci era deja luni. Luni dimineață. Doamna Plackett sosea lunea dimineața, venind cu bicicleta de la Pudley, tare ca o stîncă pe bicicleta ei demodată. Și grădinarul. Noul grădinar urma să înceapă lucrul chiar azi, la opt și jumătate.

Mai mult decît orice altceva, acest gînd o puse în priză pe Penelope. Aprinse veioza de pe noptieră și își privi ceasul. Șapte și jumătate. Era important să se scoale, să se îmbrace și să se apuce de lucru înainte de sosirea grădinarului, altfel avea să-și închipuie că venea să trudească pentru o bătrînă leneșă. „Cum e turcul, și pistolul." Cine-i spusese proverbul acela străvechi ? Soacră-sa, bineînțeles. Dolly Keeling, cine altcineva ? Parcă o auzea vorbind, în timp ce-și trecea vîrfurile degetelor pe marginea poliței căminului, în căutare de urme de praf, sau cînd dădea cearșafurile de pe patul ei la o parte, să se asigure că servitoarea cu ziua, greu încercată, îl făcuse cum trebuie. Săraca Dolly. Și ea murise, păstrînd aparențele pînă în ultima clipă, dar fără să dea cuiva impresia că moartea ei fusese o pierdere. Ce trist.

Șapte și jumătate. Nu mai era timp de pierdut cu amintirea lui Dolly Keeling, pe care n-o plăcuse niciodată. Penelope se dădu jos din pat.

O oră mai tîrziu, se îmbăiase și se îmbrăcase, pusese cuptorul în funcțiune, deschisese toate ușile și mîncase de dimineață. Cafea tare, un ou fiert, pîine prăjită și miere. Sorbind a doua porție de cafea, era atentă la zgomotul oricărei mașini care se apropia. Pînă atunci nu făcuse contract cu nici o firmă de horticultură, dar știa că-și trimit oamenii la lucru cu camionete din acelea nostime,

verzi, cu numele firmei scris cu litere albe pe fiecare latură. Le văzuse trecînd pe lîngă ea — și chiar păreau foarte eficiente. Era puțin neliniștită. Nu mai angajase niciodată un grădinar și spera ca acesta să nu fie ursuz, nici prea sigur de sine. Va trebui să-i spună clar, de la bun început, să nu taie nici o uscătură, să nu se atingă de nimic fără permisiunea ei. Pentru început, îi va da de făcut ceva simplu și fără probleme. Gardul viu de la capătul livezii. Pe acela putea să-l dreagă. Era de presupus că știa să folosească ferăstrăul ei mititel, electric. Era destul combustibil în tractorul din garaj ? Oare să se ducă să verifice și, cît mai era încă timp, să meargă să aducă încă puțin ?

Nu mai era încă timp căci, în chiar acel moment, șirul gîndurilor îi fu întrerupt de sunetul unor pași pe pietriș, apropiindu-se de casă. Penelope puse ceașca de cafea pe masă și se ridică în picioare, aruncînd o privire prin fereastra de la celălalt capăt al camerei. Îl zări, în lumina liniștită, înghețată a dimineții, venind spre ea. Un tînăr înalt, într-o jachetă kaki de ploaie și o pereche de jeans vîrîți în cizmele negre de cauciuc. Avea părul castaniu și nu purta nimic pe cap. Pe cînd ea stătea și-l privea, el se opri o clipă, uitîndu-se în jur, nesigur, poate, la locul unde se afla. Penelope îi zări umerii lați, bărbia rotunjită, maxilarele colțuroase. Cu o zi mai înainte, cînd îl zărise pe Noel pe peluză, inima îi bătuse mai tare — și același lucru înfricoșător i se întîmplă și acum. Se sprijini cu o mînă de masă, închise ochii și respiră adînc. Galopul inimii se liniști. Auzi soneria de la intrare.

Trecu prin verandă și se duse să deschidă ușa. Băiatul era acolo. Înalt. Mai înalt decît ea.

— Bună dimineața, îi spuse el.

— Bună dimineața.

— Doamna Keeling ?

— Da.

— Sînt grădinarul de la Autogarden.

Nu zîmbea. Ochii, albaștri ca niște cioburi de sticlă, nici nu clipeau. Avea fața subțire și bronzată, îmbujorată de gerul dimineții, cu pielea întinsă peste pomeții înalți. Își înfășurase un fular roșu în jurul gîtului, dar nu purta mănuși. Penelope privi peste umărul lui, în spate.

— Mă așteptam să aud o mașină.

— Am venit cu bicicleta. Am lăsat-o la poartă. Nu eram sigur dacă asta e casa.

— Credeam că Autogarden își trimite întotdeauna oamenii cu camionetele acelea verzi.

— Nu, eu am venit cu bicicleta.

Penelope se încruntă. Băiatul duse mîna la buzunar.

— Am o scrisoare de la șeful meu.

O scoase din buzunar, o despături. Ea zări antetul care autentifica identitatea băiatului. Dintr-o dată, se simți jenată.

— Nu m-am gîndit nici o clipă că ai putea fi un impostor. Doar că mi-am imaginat...

— Aceasta e Podmore's Thatch ? întrebă el, punînd scrisoarea la loc în buzunar.

— Da, bineînțeles. Cred... cred că ar fi mai bine să intri în casă.

— Nu. Nu vreau să vă deranjez. Dacă ați putea numai să-mi arătați ce doriți să fac... să-mi arătați unde țineți uneltele de grădină. Cum am venit cu bicicleta, n-am putut aduce nimic cu mine.

— A, nu-i nimic. Am eu tot ce trebuie. Penelope știa că pare emoționată, dar chiar așa și era. Dacă... dacă vrei să aștepți o clipă. Doar cît să-mi iau haina...

— Nici o problemă.

Intră și-și luă din cuier haina, cizmele și cheile de la garaj. Ajunsă din nou afară, văzu că băiatul își adusese bicicleta de la poartă și o proptea de zidul casei.

— Sper că nu deranjez dacă o las aici.

— Nu, bineînțeles că nu.

Porni înaintea lui pe aleea de pietriș și deschise ușa de la garaj. El o ajută să deschidă, apoi ea aprinse lumina și

dădu cu ochii de dezordinea obișnuită: mașina ei, un Volvo vechi, cele trei biciclete ale copiilor, pe care n-o lăsase inima să le arunce, un căruț extensibil, mașina de tuns iarba, plus o gamă întreagă de greble, sape, cazmale și furci.

Își făcu loc printre toate astea, îndreptîndu-se spre un dulăpior vechi, cu sertare, o relicvă din strada Oakley, unde ținea ciocane și șurubelnițe, cuie ruginite și tot felul de nimicuri necesare pentru îngrijirea grădinii. Deasupra tuturor era ferăstrăul.

— Astea sînt bune ?

— Sigur.

— Ei, hai să mergem să vedem dacă avem combustibil.

Din fericire, era. Nu mult, dar destul.

— Ceea ce m-ar interesa cu adevărat să faci e să tunzi gardul viu.

— Perfect. Băiatul își săltă ferăstrăul pe umăr și luă canistra de benzină în cealaltă mînă. Arătați-mi numai încotro să merg.

Dar ea îl duse personal acolo, să fie sigură că nu face nici o greșeală. Înconjurară casa, peste pajiștea înghețată, prin deschizătura din gărduceanul de lemn-cînesc și prin livadă. Tufele de gherghine și boschețiii țepoși se zăreau în fața lor. De cealaltă parte, curgeau liniștite apele rîului Windrush.

— Frumoasă grădină mai aveți, observă el.

— Da. Da, e minunată. Uite, aș dori să le tunzi pînă la înălțimea *asta*. Nu mai mult.

— Doriți să păstrați resturile pentru foc ?

Penelope nu se gîndise la asta.

— Merită ?

— Ard grozav.

— Bun. Păstrează bucățile care crezi că mi-ar putea fi de folos. Și dă-le foc celorlalte.

— Bine, spuse el, lăsînd jos ferăstrăul și canistra. Cred că asta e tot.

Tonul lui arăta că vrea să fie lăsat în pace, dar ea nu dorea să plece de acolo.

— O să stai toată ziua aici ?

— Pînă la patru și jumătate, dacă nu vă deranjează. Vara încep la opt și termin la patru.

— Dar pauza de prînz ?

— Îmi iau o oră. De la douăsprezece la unu.

— Ei... Penelope vorbea cu ceafa lui. Dacă ai nevoie de ceva, sînt în casă.

Băiatul se lăsase pe vine și deșuruba capacul canistrei cu mîinile lui lungi, pricepute. Nu răspunse în nici un fel la observațiile ei — dădu numai din cap. O făcea să se simtă în plus. Se întoarse și porni înapoi spre grădină, cam nemulțumită și totuși amuzată că lăsa atît de ușor să i se citească sentimentele pe față. În bucătărie, cana de cafea, pe jumătate plină, o aștepta pe masă. Luă o înghițitură, dar se răcise, așa că o aruncă în chiuvetă.

Pînă să sosească doamna Plackett, zumzetul ferăstrăului se auzi vreo jumătate de oră, în timp ce, de la capătul livezii, fumul resturilor puse pe foc se înălța în aerul neclintit al dimineții, umplînd grădina cu mireasma delicioasă de lemn ars.

— Vasăzică, a venit, spuse doamna Plackett, făcîndu-și apariția în cadrul ușii, plină de elan, ca o navă cu vînt din pupa. Fiind iarnă, purta haina de blană cu glugă, iar în mînă ținea o sacoșă cu pantofii și halatul de lucru. Cunoștea decizia lui Penelope de a angaja un grădinar, la fel cum știa cam tot ce se întîmpla în viața stăpînei ei. Erau prietene foarte bune și nu-și ascundeau nimic una alteia. Cînd fiica doamnei Plackett a fost „păcălită" de băiatul care lucra la garajul din Pudley, doamna Keeling a fost prima care a aflat, de la doamna Plackett, ce se întîmplase. Iar doamna Keeling se ținuse tare pe poziție, opunîndu-se violent ideii că Linda trebuia să se mărite cu tipul acela fără rușine și să stea să tricoteze hăinuțe pentru copil. Iar pînă la urmă se dovedise că avusese dreptate căci, curînd după ce născuse, îl cunoscuse pe Charlie

Wheelwright, un băiat de o bunătate cum doamna Plackett nu mai văzuse, iar el se însurase cu Linda și adoptase și copilul, iar acum aveau încă un copil pe drum. Lucrurile se aranjau întotdeauna de la sine. Oricum, asta era limpede. Totuși, doamna Plackett îi rămînea recunoscătoare doamnei Keeling pentru sfaturile ei blînde și practice din acele vremuri cu adevărat tensionate.

— Cine, grădinarul ? Da, a venit.

— Am văzut focul, cînd veneam cu bicicleta din sat. Își scoase gluga de blană, și-și descheie haina. Dar unde e camioneta ?

— A venit cu bicicleta.

— Cum îl cheamă ?

— Nu l-am întrebat.

— Ce fel de om e ?

— Tînăr, bine crescut și foarte arătos.

— Sper că nu ți-au trimis vreun gigolo.

— Nu pare un gigolo.

— Ei, mă rog, spuse doamna Plackett, legîndu-și șorțul. Om trăi și-om vedea. Își frecă mîinile umflate și înroșite. Nenorocită vreme. Nu atît frig, cît umed.

— Să te servesc cu o ceașcă de ceai, se oferi Penelope, ca de obicei.

— Păi, nu mi-ar displăcea, spuse doamna Plackett, ca de obicei.

Era o dimineață ca toate celelalte.

Doamna Plackett, după ce dădu cu aspiratorul prin toată casa, după ce șterse balustradele scărilor, termină un teanc de rufe de călcat, frecă podeaua din bucătărie și consumă o jumătate de cutie de ceară pentru mobilă, o porni din nou la drum, la douăsprezece fără un sfert, ca să ajungă înapoi, acasă, în Pudley, la timp să-i pună masa bărbatului ei. Lăsă în urmă o casă strălucind de curățenie și mirosind plăcut. Penelope aruncă o privire spre ceas și începu să pregătească masa pentru două persoane. Niște supă de legume la încălzit. Din cămară, jumătate de pui rece și o pîine de secară, cu coaja crocantă. Niște mere

coapte, un borcan de frișcă. Așează o față de masă în picățele. Dacă ar fi fost soare, ar fi pus masa în seră, dar cerul era acoperit de nori grei și ziua nu promitea să fie mai frumoasă. Lîngă locul lui, puse un pahar și o cutie de bere. Mai tîrziu, poate că avea să dorească o ceașcă de ceai. Supa frumos mirositoare începea să clocotească. În curînd, avea să sosească și el.

La douăsprezece și zece, cînd el încă nu-și făcuse apariția, porni în căutarea lui. Găsi gardul viu frumos tuns, un foc care era pe sfîrșite și un teanc de vreascuri, dar nici urmă de grădinar. L-ar fi strigat, dar cum nu-i știa numele, acest lucru era imposibil. Reveni în casă, începînd să se întrebe dacă, după o singură dimineață de lucru, băiatul nu se hotărîse cumva să se spele pe mîini de treabă și să plece, pentru a nu se mai întoarce niciodată. Dar îi descoperi bicicleta în spatele casei, așa că înțelese că era tot acolo. Porni pe alee, spre garaj, și acolo îl găsi, chiar lîngă ușă, așezat pe o căldare întoarsă cu fundul în sus, mîncînd un sandviș prăpădit din pîine albă și părînd concentrat asupra unei pagini din *The Times*, care nu putea fi alta decît cea cu cuvinte încrucișate.

Faptul că îl descoperise într-un loc așa de înghesuit, rece și total lipsit de confort o umplu de indignare.

— Ce Dumnezeu faci aici ?

El sări în picioare, speriat de apariția ei neașteptată și de tonul cu care îi vorbea, scăpînd ziarul și răsturnînd căldarea, care făcu un zgomot asurzitor. Avea încă gura plină și trebui să mestece și să înghită, înainte de a putea să spună ceva. Se înroși, evident jenat.

— Îmi... îmi iau gustarea.

— Îți iei *gustarea* ?

— E unu fără douăsprezece minute. Ați spus că e în regulă.

— Dar nu aici, afară. Nu așezat pe o căldare în garaj. Trebuie să vii în casă și să mănînci cu mine. Am crezut că ai înțeles asta.

— Să mănînc cu *dumneavoastră* ?

— Cum altfel ? Alți proprietari nu-ți dau să mănînci ?

— Nu.

— N-am auzit niciodată un lucru atît de groaznic. Cum e posibil să reziști o zi întreagă, numai cu un sandviș ?

— Mă descurc.

— Ei bine, cu mine nu te descurci. Aruncă porcăria aia și vino în casă.

Băiatul o privea uluit, dar făcu ce i se spusese, fără să arunce sandvișul, bineînțeles, ci învelindu-l într-o bucată de hîrtie și punîndu-l bine, în suportul de la bicicletă. Apoi ridică ziarul și-l puse tot acolo, întoarse căldarea și o puse la locul ei, într-un colț. O dată toate acestea rezolvate, Penelope îl conduse în casă. Băiatul își scoase haina, dînd la iveală o flanelă de lînă albastră foarte uzată. Apoi se spălă pe mîini, se șterse și se așeză la masă. Penelope îi puse o farfurie mare cu supă aburindă, îi spuse să taie pîinea și să-și ia unt. Ea își turnă supă într-o farfurie mai mică și se așeză lîngă el.

— Sînteți foarte amabilă, spuse el.

— Nu e vorba de amabilitate. Așa m-am purtat întotdeauna. Nu. Nu-i adevărat. Pentru că n-am mai avut vreun grădinar. Dar cînd părinții mei chemau pe cineva să lucreze afară, întotdeauna venea să mănînce cu noi la prînz. Cred că nici nu mi-am dat seama că se poate și altfel. Îmi pare rău. Poate că încurcătura a fost din vina mea. Trebuia să vorbesc mai clar.

— N-am știut.

— Nu, bineînțeles că nu. Acum, vorbește-mi despre dumneata. Cum te cheamă ?

— Danus Muirfield.

— Ce nume grozav.

— Mie mi se pare cît se poate de obișnuit.

— E grozav pentru un grădinar, vreau să spun. Unii oameni au nume potrivite pentru meseria lor. Adică, ce altceva ar fi putut fi Charles de Gaulle, decît salvatorul Franței ? Sau, sărmanul Alger Hiss. Dacă s-a născut cu un asemenea nume, pur și simplu *trebuia* să fie spion.

— Cînd eram copil, spuse el, aveam un vicar la biserică. Se numea părintele Paternoster[1].

— Vezi... asta dovedește că am dreptate. Unde ai copilărit ? Unde ai crescut ?

— La Edinburgh.

— Edinburgh. Ești scoțian.

— Da, presupun că da.

— Cu ce se ocupă tatăl tău ?

— E avocat. Păstrător al peceților regale.

— Ce titlu minunat. Așa de romantic. N-ai vrut să te faci și dumneata avocat ?

— Într-o vreme, așa mă gîndeam, dar... Ridică din umeri. M-am răzgîndit. Am preferat să urmez facultatea de horticultură.

— Cîți ani ai ?

— Douăzeci și patru.

Penelope rămase surprinsă. Părea mai matur.

— Îți place să lucrezi la Autogarden ?

— E bine. N-am cum să mă plictisesc.

— De cînd lucrezi la ei ?

— De vreo șase luni.

— Ești căsătorit ?

— Nu.

— Unde locuiești ?

— Într-o căsuță, pe proprietatea familiei Sawcombe. Chiar la ieșirea din Pudley.

— Ah, cunosc familia Sawcombe. E frumoasă casa ?

— Merge.

— Cine are grijă de dumneata ?

— Eu mă îngrijesc de toate.

Penelope se gîndi la amărîtul acela de sandviș cu pîine albă. Își imagină căsuța sumbră, cu patul nefăcut și rufele spălate, atîrnînd pe lîngă sobă, la uscat. Se întrebă dacă băiatul își gătise vreodată o masă ca lumea.

1 „Tatăl nostru" (în lb. latină). (N.T.)

— Ai urmat şcoala la Edinburgh ? îl întrebă, brusc intrigată de acest tînăr, dorind să afle ce i se întîmplase, împrejurările şi motivele care îl aduseseră într-o stare aşa de umilă.

— Da.

— După şcoală, te-ai dus direct la facultatea de horticultură ?

— Nu. Am stat în America vreo doi ani. Am lucrat la o fermă de vite, în Arkansas.

— Eu n-am fost niciodată în America.

— E o ţară grozavă.

— Nu te-ai gîndit niciodată să rămîi acolo... pentru totdeauna, vreau să spun ?

— M-am gîndit, dar n-am făcut-o.

— Ai stat tot timpul în Arkansas ?

— Nu. Am călătorit cît am putut. Am văzut multe locuri. Am petrecut şase luni în Insulele Virgine.

— Ce mai experienţă !

Terminase supa. Îl întrebă dacă mai vrea, iar el răspunse că da, aşa că îi umplu iarăşi farfuria. Cînd apucă lingura, băiatul îi spuse :

— Aţi spus că n-aţi mai angajat grădinar. Aţi avut grijă de grădină singură ?

— Da, îi răspunse, nu fără mîndrie. Cînd am venit aici, era totul sălbatic.

— Se vede că vă pricepeţi.

— Nu ştiu dacă e chiar aşa.

— Aţi locuit întotdeauna aici ?

— Nu. Mi-am petrecut cea mai mare parte a vieţii la Londra. Dar şi acolo aveam o grădină mare şi, înainte de asta, cînd eram copil, am locuit în Cornwall, unde iarăşi aveam o grădină. Sînt norocoasă. Am avut mereu cîte o grădină. Nu-mi imaginez cum ar putea fi fără gradină.

— Aveţi o familie mare ?

— Da. Trei copii. Toţi mari. O fată e căsătorită. Am şi doi nepoţi.

— Sora mea are doi copii, spuse băiatul. E căsătorită cu un fermier din Perthshire.

— Mergi des în Scoția ?

— Da. De două-trei ori pe an.

— Cred că e foarte frumos acolo.

— Da, spuse el. E frumos.

După supă, mîncă aproape tot puiul și toate merele coapte. Refuză berea, dar acceptă recunoscător o ceașcă de ceai. După ce-și bău ceaiul, își privi ceasul și se ridică în picioare. Era unu fără cinci minute.

— Am terminat gardul viu, îi spuse. Am să aduc vreascurile în casă, dacă-mi arătați unde să le pun. Și poate că-mi spuneți ce mai doriți să fac. Și cîte zile pe săptămînă doriți să vin.

— Am vorbit de trei zile cu cei de la Autogarden, dar dacă muncești așa de repede, două zile ar putea fi de ajuns.

— De acord. Dumneavoastră hotărîți.

— Cum trebuie să te plătesc ?

— Dumneavoastră plătiți la firmă, iar ei mă plătesc pe mine.

— Sper că te plătesc bine.

— Nici o problemă.

Își luă jacheta și se îmbracă.

— De ce nu ți-au dat o camionetă pentru lucru ? îl întrebă ea.

— Nu șofez.

— Dar toți tinerii de astăzi șofează. Ar fi simplu să înveți.

— N-am spus că nu *știu* să șofez, răspunse Danus Muirfield. Am spus doar că nu șofez.

După ce îi arătă unde să pună vreascurile și-l lăsă mai departe la lucru, la săpat lotul de legume, Penelope se întoarse în bucătărie să spele vasele de la prînz. „N-am spus că nu știu să șofez. Am spus doar că nu șofez." Nu acceptase nici cutia cu bere. Se întrebă dacă nu cumva fusese prins beat la volan și i se luase permisul.

Poate că omorîse pe cineva, după care jurase solemn că nici o picătură de alcool nu va mai trece de buzele sale. Numai ideea unei asemenea orori o făcu să se înfioare. Și totuși, o tragedie de asemenea proporții nu era chiar imposibilă. Ar fi explicat multe despre el... tensiunea care se citea pe chipul lui, gura care nu zîmbea niciodată, ochii strălucitori, neclintiți. Era ceva acolo, dincolo de prudența de la suprafață. Un mister. Dar îi plăcea băiatul. Da, chiar așa, îi plăcea foarte mult.

La ora nouă seara, în ziua următoare, adică marți, Noel Keeling intra, cu Jaguar-ul său, pe strada Ranfurly și cobora, pe strada întunecată, pînă în dreptul casei surorii sale, Olivia. Nu era așteptat și se pregătise sufletește pentru cazul cînd n-ar fi găsit-o acasă — situație normală, de altfel. Era cea mai mondenă femeie pe care o cunoștea. Dar, surprinzător, lumina era aprinsă în spatele perdelelor din salon, așa că Noel coborî din mașină, încuie portiera și porni pe aleea micuță, spre ușa de la intrare. Sună și, o clipă mai tîrziu, ușa se deschise și se trezi în fața Oliviei, îmbrăcată într-o haină de casă din lînă, roșie ca sîngele. Nu era machiată și purta ochelarii pe nas. Evident, nu aștepta musafiri.

— Bună, îi spuse el.

— Noel.

Părea mirată și era normal, căci nu avea obicieiul să-i facă vizite, în ciuda faptului că locuia la doar cîteva mile distanță.

— Ce faci ?

— Am trecut pe aici. Ești ocupată ?

— Da. Încerc să citesc ceva pentru o ședință de mîine. Dar asta nu contează. Hai înăuntru.

— Am fost la un pahar, cu niște prieteni din Putney.

Își netezi părul și o urmă în salon. Ca de obicei, era minunat de cald, focul era aprins și camera plină de flori... O invidia. O invidiase întotdeauna. Nu numai pentru succesul ei, ci și pentru competența cu care făcea față fiecărei

fațete a vieții ei atît de pline. Pe măsuța joasă de lîngă foc se afla servieta diplomat, alături de teancuri de hîrtii și fragmente paginate de revistă. Olivia se aplecă și le strînse pe toate, într-un fel de ordine, și le duse pe biroul ei. Noel se îndreptă spre cămin, ca și cum ar fi vrut să-și încălzească mîinile la foc dar, în realitate, dorea să tragă cu ochiul la invitațiile așezate acolo pe polița căminului și, în general, să-i studieze viața mondenă. Văzu că fusese invitată la o nuntă la care el nu fusese chemat și că urma să participe la deschiderea exclusivă a unei noi galerii de artă din strada Walton.

— Ai mîncat ceva ? îl întrebă.

Se întoarse s-o privească.

— Niște tartine. Pronunțase cuvîntul pe silabe, căci îi amintea de o veche glumă de familie.

— Dorești ceva ?

— Ce-mi oferi ?

— Mai am cîte ceva din mîncarea de la cină. Poți să mănînci, dacă vrei. Mai am biscuiți și brînză.

— E perfect.

— Atunci, îți aduc imediat. Ia-ți ceva de băut.

Acceptă această ofertă binevoitoare și își turnă o porție zdravănă de whisky cu sifon, în timp ce ea dispăru în bucătărioara de lîngă sufragerie, aprinzînd luminile din mers. Într-acolo se îndreptă și el, încercînd să pară cît mai firesc. Își trase un scaun fără spătar lîngă tăblia care separa cele două încăperi, exact ca un tip intrat într-un bar și care stă de vorbă cu cea care-l servește.

— Am fost s-o văd pe mama duminică, spuse el.

— Da ? Eu am fost sîmbătă.

— Mi-a spus că ai vizitat-o. Cu un american nostim după tine. Cum ți se pare ?

— Arată minunat, dacă ne gîndim la ce-a pățit.

— Crezi că a fost într-adevăr un atac de cord ?

— Mă rog, a fost cel puțin un avertisment, răspunse ea, privindu-l și făcînd o strîmbătură. Nancy a și înmormîntat-o la trei metri sub flori.

Noel rîse și clătină din cap. Nancy era unul din puținele subiecte asupra căruia el și Olivia erau întotdeauna de acord.

— Evident, muncește prea mult. Totdeauna a muncit prea mult. Dar, cel puțin, a fost de acord să plătească pe cineva s-o ajute cu grădina. E și ăsta un început.

— Am încercat s-o conving să vină mîine la Londra.

— Pentru ce ?

— Să meargă la Boothby. Să vadă o pictură de Lawrence Stern scoasă la licitație. Să vadă cît valorează.

— A, da. *Femei cărînd apă*. Uitasem că e mîine. A spus că vine ?

— Nu.

— Ei, la urma urmelor, de ce-ar veni ? Doar nu cîștigă nimic din asta.

— Nu, răspunse Noel, privindu-și paharul cu atenție. Dar ar cîștiga, dacă ar vinde pînza ei.

— Dacă e vorba de *Căutătorii de scoici*, mai gîndește-te. Mai bine moare decît s-o vîndă.

— Dar panourile ?

Olivia îl privi cu vizibilă suspiciune.

— Ai vorbit cu mami despre asta ?

— De ce nu ? Trebuie să recunoști că sînt oribile. Zac acolo, în capul scărilor. Nici nu le-ar observa dispariția.

— Sînt neterminate.

— M-am săturat să-mi tot spună, toată lumea, că sînt neterminate. Pun pariu că au o valoare de raritate care le face inestimabile.

Olivia tăcu cîteva clipe, apoi reluă :

— Să zicem că ar fi de acord să le vîndă... Luă o tavă, puse farfuriile, o furculiță și un cuțit, suportul de unt și un fund de lemn cu brînza. Ai de gînd să-i sugerezi tu ce să facă cu banii obținuți, sau vrei s-o lași pe ea să hotărască ?

— Banii pe care îi dai cît ești în viață sînt de două ori mai valoroși decît cei pe care îi lași după ce mori.

— Ceea ce înseamnă că vrei să pui labele tale lacome pe ei.

— Nu numai eu. Toți trei. Hai, nu mă mai privi așa de îmbufnată, Olivia, nu e nici o rușine. În zilele noastre, toată lumea o duce prost cu banii — și să nu-mi spui tu mie că Nancy nu aleargă cu disperare să pună mîna pe vreun surplus. Toată ziua se plînge cît de scumpe sînt toate.

— Tu și Nancy, poate. Dar pe mine să nu mă puneți la socoteală.

— Doar n-o să zici nu ! ripostă Noel, răsucindu-și paharul.

— Nu vreau nimic de la mami. Ne-a dat și așa destul. Vreau doar să fie cu noi, sănătoasă și în siguranță, fără probleme materiale și să se poată distra după cum dorește.

— Se descurcă bine. Cu toții știm că are bani.

— Zău ? Dar în viitor ? S-ar putea să trăiască încă mulți ani.

— Un motiv în plus să vîndă nimfele alea prăpădite. Să investească acest capital pentru ultimii ani ai vieții.

— Nu vreau să discut acest subiect.

— Deci, nu crezi că ar fi o idee bună ?

Olivia nu răspunse ; luă tava și o aduse înapoi în salon, lîngă foc. Pornind în urma ei, Noel ajunse la concluzia că nu mai văzuse o femeie atît de rigidă și pătimașă, ca sora lui, cînd era vorba de un lucru cu care nu era de acord.

Olivia așeză tava, cam brusc, pe măsuță. Apoi se îndreptă de spate și își întoarse privirea spre el.

— Nu, îi spuse.

— De ce nu ?

— Cred că ai face mai bine s-o lași pe mami în pace.

— Foarte bine.

Noel cedă cu eleganță, știind că, în cele din urmă, acesta era cel mai bun mod de a obține ceea ce dorea. Se așeză comod într-unul din fotoliile adînci și se aplecă puțin, pregătindu-se pentru gustarea aceea improvizată. Olivia se sprijini cu umerii de polița căminului, cu mîinile

înfundate în buzunarele halatului. Îi simțea privirea urmărindu-l în vreme ce înfigea furculița în mîncare.

— Hai să nu ne mai gîndim la panouri. Să vorbim de altceva.

— De exemplu ?

— De exemplu, dacă ai văzut vreodată, sau ai auzit-o pe mama vorbind despre existența vreunei schițe în ulei, făcute de Lawrence Sterne la picturile lui.

Se frămîntase o zi întreagă, dacă să-i destăinuiască sau nu Oliviei amănunte despre descoperirea scrisorii aceleia vechi și despre eventualele posibilități pe care le deschidea. În cele din urmă, hotărîse să-și asume riscul. Olivia era un aliat important, pe care merita să-l atragă de partea lui. Numai ea, dintre ei toți, avea oarecare influență asupra mamei lor. Punînd întrebarea, o ațintì cu privirea și-i văzu expresia feței crispîndu-se brusc, precaută și plină de suspiciune. Era de așteptat.

După o vreme, îi răspunse „Nu". Și asta era de așteptat, dar el știa că spune adevărul, pentru că Olivia nu mințea niciodată.

— Niciodată.

— Vezi tu, trebuie să fi existat cîteva.

— De unde pînă unde goana asta după cai verzi pe pereți ?

Îi povesti despre scrisoarea pe care o găsise.

— *Terasa din grădină* ? Asta e la Muzeul Metropolitan, în New York.

— Chiar așa. Iar dacă a făcut o schiță în ulei pentru *Terasa din grădină*, atunci de ce nu și pentru *Femei cărînd apă*, sau *Pescarul curtezan*, sau toate celelalte pînze clasice, care acum sînt prizoniere în muzee plicticoase din toate capitalele respectabile ale lumii ?

Olivia rămase pe gînduri. Apoi, rosti :

— Probabil că au fost distruse.

— Ei, prostii. Bătrînul n-a distrus niciodată nimic. Știi asta la fel de bine ca și mine. Nici o altă casă nu era mai plină de gioarse vechi decît casa din strada Oakley.

Cu excepția locuinței Podmore's Thatch. Știi, podul din casa mamei e un adevărat pericol, în caz de incendiu. Dacă cei de la asigurări ar vedea cîte s-au adunat acolo, sub stratul de paie, cred că i-ar lăsa nervii.

— Ai fost de curînd pe acolo ?

— Am fost duminică, să-mi caut racheta de tenis.

— Numai asta căutai ?

— Ei, am aruncat și eu o privire.

— După un album cu schițe în ulei.

— Ceva în genul ăsta.

— Dar nu le-ai găsit.

— Sigur că nu. N-aș fi găsit nici un elefant în harababura aia.

— Mami știa ce cauți ?

— Nu.

— Ești un nemernic demn de dispreț, Noel. De ce trebuie să faci întotdeauna lucrurile pe ascuns ?

— Pentru că nici ea nu știe ce se află acolo, în pod, așa cum nu știa nici despre lucrurile din mansarda casei din strada Oakley.

— Și ce e acolo ?

— Tot ce vrei. Cutii vechi ; scrinuri cu haine și teancuri de scrisori. Manechine de croitorie, cărucioare de jucărie, taburete, pungi cu ață de brodat, balanțe, cutii cu plăci de lemn, teancuri de reviste legate cu sfoară, modele de tricotaj, rame vechi de tablouri... tot ce ți-ar trece prin minte, găsești acolo. Și, cum ți-am mai spus, riscul de incendiu e enorm, cu atît mai mult cu cît acoperișul e din paie. O scînteie într-o zi cînd bate vîntul — și sare toată casa în aer. Să sperăm că mama va avea timp să sară pe fereastră, înainte să se facă scrum. Mmm, grozavă mîncărică. Tu ai făcut-o ?

— Eu nu gătesc niciodată. Cumpăr totul de la magazin.

Se îndepărtă de cămin și traversă camera, spre masa care se afla în spatele lui. O auzi cum își toarnă ceva de băut și-și permise un zîmbet, pentru că știa că îi trezise

îngrijorarea și, în acest fel, îi atrăsese atenția — poate chiar puțină înțelegere. Olivia se întoarse lîngă foc și se așeză pe canapeaua din fața lui, cu paharul strîns în mîini.

— Noel, crezi *într-adevăr* că e periculos ?

— Da. Sincer. Pe cuvînt. Așa cred.

— Ce crezi ca ar trebui să facem ?

— Să scăpăm de toate bulendrele.

— Mami n-ar fi niciodată de acord.

— Mă rog, atunci să le *sortăm*. Dar jumătate din lucrurile de acolo sînt bune de pus pe foc. Revistele, de exemplu, sau modelele de tricotaje și ața de brodat...

— De ce ața de brodat ?

— Pentru că e plină de molii.

Nu-i răspunse nimic. Noel terminase mîncarea și acum trecuse la brînză, o delicioasă bucată de Brie.

— Noel. Sper că n-ai să dai amploare lucrurilor, doar ca să ai o scuză și să poți scormoni pe-acolo ? Dacă găsești schițele acelea în ulei sau orice alt lucru de valoare, să nu uiți ca tot ce se află în casă îi aparține mamei.

Noel îi susținu privirea, abordînd o expresie de inocență fără pată.

— Doar nu-ți închipui că le-aș putea *fura* ?

— Din partea ta, nu m-ar mira.

Noel preferă să ignore această remarcă.

— Dacă găsim schițele în ulei, ai idee cît ar valora ? Cel puțin cinci mii fiecare.

— De ce vorbești despre ele ca și cum *ai ști* că sînt acolo ?

— *Nu știu* dacă sînt acolo ! Doar presupun că ar putea fi. Dar cel mai important e faptul că podul prezintă riscul de incendiu și cred că ar trebui să facem ceva.

— Crezi că ar trebui să reevaluăm asigurarea întregii case ?

— George Chamberlain a avut grijă de asta cînd a cumpărat casa pentru mama. Poate că ar trebui să vorbești cu el. Cît despre mine, n-am nimic de făcut în weekend-ul ăsta. Am să mă duc vineri seară, să-mi asum

„muncile lui Hercule". Am s-o sun pe mama, să-i spun că vin.

— Ai s-o întrebi de schițe ?

— Crezi că ar trebui ?

Olivia nu răspunse imediat. După o vreme, spuse „Nu, nu cred". O privi surprins.

— Mă tem că asta ar putea s-o traumatizeze și nu vreau să fie traumatizată. Dacă apar, îi putem spune, iar dacă nu sînt acolo, oricum nu are nici o importanță. Dar, Noel, nu care cumva să-i mai pomenești despre vînzarea pînzelor ei. Zău că n-au nimic de-a face cu tine.

— Pe cuvînt de onoare, spuse el, ducînd mîna la inimă. Zîmbi. Ai ajuns la părerea mea.

— Esti un drac împielițat și niciodată n-am să gîndesc ca tine.

Noel se stăpîni cît putu. Termină de mîncat în tăcere, apoi se ridică în picioare și se duse să-și mai pună o porție de whisky. Din spatele lui, Olivia îl întrebă :

— Chiar ai să te duci ? Vreau să spun, la Podmore's Thatch ?

— Ce motiv aș avea să nu mă duc ? întrebă el, răsucindu-se în scaun. De ce mă întrebi ?

— Ai putea face ceva pentru mine.

— Da ?

— Știi cine e Cosmo Hamilton ?

— Cosmo Hamilton ? Sigur că da. Amantul tău din însorita Spanie. Să nu-mi spui că a intrat iar în viața ta !

— Nu, n-a intrat iar în viața mea. De fapt, a ieșit definitiv. A murit.

Lucru rar pentru el, Noel fu sincer surprins și șocat.

— A murit !

Chipul Oliviei era palid și neclintit, dar calm, așa că Noel își regretă ieșirea.

— Ah, îmi pare rău. Dar ce s-a întîmplat ?

— Nu știu. A murit la spital.

— Cînd ai aflat ?

— Sîmbătă.

— Dar era tînăr.

— Avea șaizeci de ani.

— Ce situație nefericită.

— Da. Știu. Dar problema e că are o tînără fiică, Antonia. Sosește mîine pe aeroportul Heathrow, de la Ibiza, și-o să stea aici cîteva zile, după care o să plece la Podmore's Thatch, să stea cu mama pentru o vreme.

— Mama știe ?

— Bineînțeles. Am stabilit totul de sîmbătă.

— Mie nu mi-a spus nimic.

— Evident că nu.

— Cîți ani are fata asta... Antonia ?

— Optsprezece. Aveam de gînd s-o duc chiar eu și să stau pînă duminică, dar m-a încurcat un tip...

Noel, redevenit el însuși, ridică din sprîncene.

— Afaceri sau plăcere ?

— Exclusiv afaceri. Un designer francez, aiurit și ciudat, care stă la Ritz, iar eu țin morțiș să-mi petrec puțin timp cu el.

— Deci ?

— Deci, dacă te duci în Gloucestershire vineri seara, mi-ai face o mare favoare dacă ai lua-o cu tine, cu mașina.

— E drăguță ?

— Răspunsul tău depinde de asta ?

— Nu, dar aș vrea să-mi spui.

— La treisprezece ani, era adorabilă.

— Nici grasă și nici cu bube ?

— Nici vorbă de așa ceva. Cînd mama a venit să stea cu noi la Ibiza, a fost și Antonia acolo. S-au împrietenit la cataramă. Iar de cînd mama s-a îmbolnăvit, Nancy mă tot bate la cap că n-ar trebui să stea singură. Dar dacă o are pe Antonia cu ea, n-o să mai fie singură. M-am gîndit că ar fi o idee destul de bună.

— Te-ai gîndit la toate, nu-i așa ?

— O iei ? întrebă Olivia, ignorînd zeflemeaua.

— Sigur, nu mă deranjează.

— Cînd vii s-o iei ?

Vineri seară... se gîndi el...

— La ora șase.

— Am să vin și eu mai repede de la birou. Și, Noel... Brusc, îi zîmbi. Nu-i zîmbise deloc, toată seara, dar acum zîmbea și, pentru o clipă, între ei se stabili o legătură invizibilă, ca o tovărășie. Ai fi zis că sînt doi frați apropiați, care tocmai au petrecut împreună o oră plăcută. ...Îți sînt recunoscătoare.

A doua zi dimineață, Olivia o sună pe Penelope la telefon.

— Mami ?

— Da, Olivia.

— Mami, uite ce e, a trebuit să-mi schimb planurile. N-am să mai pot veni în weekend-ul ăsta, am niște treabă cu un francez sucit, iar sîmbătă și duminică sînt singurele zile cînd pare să fie liber. Îmi pare teribil de rău.

— Dar Antonia ?

— O aduce Noel. Încă nu te-a sunat ?

— Nici un cuvînt.

— O să te sune. Vine acolo vineri și o să rămînă vreo două zile. Am stat de vorbă pe-ndelete aseară și el a hotărît că trebuie să faci ordine la tine în pod, înainte să ia totul foc ; nici nu mi-am dat seama că e așa o harababură. Ești o bătrînică neascultătoare.

— Ați stat de vorbă pe-ndelete ? Penelope părea surprinsă și chiar așa era. Tu și Noel ?

— Da, a trecut pe-aici aseară și a mîncat de cină. Mi-a spus că a fost în pod să-și caute ceva și că erau atîtea vechituri, încît se teme de un incendiu. Așa că am căzut de acord să vină și să facă curățenie. Nu-ți face griji, nu te batem la cap, dar sîntem îngrijorați, și el a promis că nu aruncă și nu arde nimic fără aprobarea ta. Cred că e un gest drăguț din partea lui. Ba chiar s-a oferit să facă el totul, așa că să nu te bosumfli și să spui că te tratăm ca pe o proastă.

— Nu sînt deloc bosumflată și sînt de acord că e drăguț din partea lui Noel. Mă gîndeam să fac chiar eu ordine, mă gîndesc la asta în fiecare an, dar e așa de complicat, că nu mi-a fost greu să găsesc mereu cîte o scuză. Crezi ca Noel o să se descurce singur ?

— O să fie și Antonia acolo. Sînt convinsă că o să-i placă ideea. Dar tu nu care cumva să pui mîna pe ceva.

Lui Penelope îi veni o idee grozavă.

— Aș putea să-l rog pe Danus să vină o zi. Nu strică încă o pereche de mîini zdravene, iar el s-ar putea ocupa de arderea resturilor.

— Cine e Danus ?

— Grădinarul cel nou.

— Am uitat de el. Cum e ?

— Adorabil. Antonia a sosit ?

— Nu. O aștept în seara asta, la aeroport.

— Transmite-i dragostea mea și spune-i că abia aștept s-o revăd.

— Așa am să fac. Ea și Noel vor sosi la tine vineri seara, la timp pentru cină. Îmi pare rău că n-am să fiu și eu acolo.

— O să-mi lipsești. Dar rămîne pe altă dată.

— Atunci, la revedere, mami.

— La revedere, draga mea.

Seara, sună și Noel.

— Mama ?

— Da, Noel.

— Ce mai faci ?

— Cum nu se poate mai bine. Am auzit că vii aici în weekend.

— Te-a sunat Olivia ?

— Azi-dimineață.

— Olivia zice să vin să fac curat în pod. Zice că are coșmaruri cu tine, printre vălătuci de fum.

— Știu, mi-a spus. Cred că e o idee foarte bună, iar tu ești grozav de amabil.

— Ei, unde să scriu ? Am crezut că ai să fii neagră de supărare.

— Atunci, ai greșit, ripostă Penelope, cam nemulțumită de imaginea asta nouă despre ea, aceea a unei bătrîne căpoase și neînduplecate. Am să-l chem și pe Danus pentru o zi, să te ajute. E grădinarul meu cel nou și sînt sigură că n-o să-l deranjeze. Și se pricepe teribil la pus pe foc lucrurile vechi.

Noel ezită o clipă, apoi răspunse :

— Grozav.

— Și o aduci pe Antonia cu tine. Atunci, vă aștept vineri seara. Să nu conduci cu viteză prea mare.

Era pe punctul să pună receptorul în furcă și să întrerupă legătura, dar el intui acest lucru și strigă „Mamă !", așa că ea ridică din nou receptorul.

— Mai vrei să-mi spui ceva ?

— Voiam să-ți spun de licitație. Am fost la Boothby în după-amiaza asta. Cu cît crezi că s-a vîndut *Femei cărînd apă* ?

— N-am idee.

— Două sute patruzeci și cinci de mii, opt sute de lire.

— Doamne, Dumnezeule ! Cine l-a cumpărat ?

— O galerie de artă din America. Din Denver, Colorado, cred.

Penelope clătină uimită din cap, ca și cum Noel ar fi putut s-o vadă.

— Ce sumă frumușică.

— Ți se face rău, nu-i așa ?

— Mai degrabă mă pune pe gînduri, îi spuse ea.

Era joi. Pînă să se dea Penelope jos din pat și să coboare, grădinarul se și apucase de lucru. Îi dăduse cheia de la garaj, ca să poată lua de acolo uneltele necesare pentru grădină, iar acum îl zărea de la fereastra dormitorului ei cum lucra în grădina de zarzavat. Nu-l deranjă, pentru că în prima lui zi de lucru înțelesese clar că e nu numai harnic, dar și destul de retras și că nu s-ar bucura dacă l-ar

bate tot timpul la cap, să-i spună cît e ceasul, să-l verifice și, în general, să devină obositoare. Dacă avea nevoie de ceva, putea veni să-i ceară. Dacă nu, atunci avea să-și vadă de treabă, pur și simplu.

Și totuși, la douăsprezece fără un sfert, după ce rezolvase, cît de cît, treburile gospodăriei și pusese o pîine la cuptor, își desfăcu șorțul și plecă spre grădină, să schimbe o vorbă cu el și să-i amintească de faptul că îl așteaptă în casă, pentru prînz. Azi era mai cald și se zăreau doar cîțiva nori pe cerul albastru. Soarele nu dădea prea multă căldură dar, oricum, avea de gînd să pună masa în seră, ca să mănînce acolo.

— Bună dimineața.

Băiatul își ridică privirea și, zărind-o, se îndreptă din șale, sprijinindu-se în lopată. Aerul calm al dimineții era plin de miresme puternice și amețitoare ; pămîntul reavăn și îngrășămîntul amestecat cu bălegar de cal, luat cu grijă din rezerva ei.

— Bună dimineața, doamnă Keeling.

Își scosese haina și vesta și lucrase cu mînecile cămășii suflecate. Avea brațele bronzate și musculoase. Îl văzu ridicîndu-și brațul, să șteargă o urmă de noroi de pe bărbie. Gestul acesta îi dădu o dureroasă senzație de *déjà-vu*[1], dar acum era pregătită, și inima nu mai începu să-i bată mai tare, ci doar se umplu de bucurie.

— Am impresia că ți-e cald, îi spuse ea.

Băiatul încuviință, dînd din cap.

— E o muncă grea, te încălzește.

— Masa e gata la ora douăsprezece.

— Mulțumesc. Am să vin.

Reluă lucrul. Un prigor cînta prin apropiere — și nu atît în onoarea lor, bănui Penelope, cît de bucurie că găsise destule rîme de mîncat. Prigorii erau teribil de haz-

1 Un lucru deja văzut, ceva ce îți amintește de o întîmplare anterioară. (În lb. franceză, în original.) (N.T.)

lii. Penelope se întoarse, lăsîndu-l pe băiat cu treburile lui și porni spre casă, culegînd un buchețel de flori sălbatice pe drum. Florile erau cărnoase și miroseau frumos, iar asta îi aminti de trandafirii sălbatici din Cornwall, care își scoteau capetele prin gardul viu, într-o vreme cînd restul țării se afla încă în ghearele iernii.

Trebuie să merg acolo, cît mai curînd, își spuse ea. Primăvara în Cornwall e o perioadă magică. Trebuie să plec curînd, altfel va fi prea tîrziu.

— Danus, ce faci la sfîrșit de săptămînă ? îl întrebă ea.

Astăzi îl omenea cu șuncă rece și cartofi copți, apoi conopidă gratinată. La desert, avea tarte cu gem și cremă de ou. Nu era o gustare, ci o masă în toată regula, iar ea mînca alături de el și se întrebă dacă, în ritmul ăsta, nu risca să ia proporții.

— Nimic deosebit.

— Vreau să zic, lucrezi pentru cineva la sfîrșit de săptămînă ?

— Uneori, sîmbăta, mă cheamă directorul băncii din Pudley. Preferă să joace golf decît să grădinărească, iar soția lui se plînge de buruieni.

— Săracul de el, zîmbi Penelope. Dar duminică ?

— Duminică sînt liber.

— Ai putea veni aici pentru o zi... la lucru, bineînțeles. Am să-ți plătesc direct, nu prin Autogarden, ceea ce-i normal, deoarece nu pentru grădinărit vreau să te chem.

El păru puțin surprins, ceea ce era firesc.

— Ce doriți să fac ?

Îi povesti despre Noel și despre podul casei.

— Sînt atîtea vechituri acolo, știu, dar nu trebuie decît să le aducem jos și să le sortăm. Noel nu poate face totul singur. M-am gîndit că, poate, dacă ești și dumneata aici, îi poți da o mînă de ajutor.

— Sigur că am să vin. Dar de plăcere. Nu-i nevoie să-mi plătiți.

— Dar...

— Nu, rosti el ferm. Nu vreau să fiu plătit. La ce oră să fiu aici ?

— Pe la nouă dimineața.

— Perfect.

— Va fi ceva lume la prînz. Vine și o fetiță, să stea cu mine cîteva săptămîni. O aduce Noel cu mașina, mîine seară. O cheamă Antonia.

— Mă bucur pentru dumneavoastră, spuse Danus.

— Da.

— E bine să ai companie.

Nancy nu se dădea în vînt după cititul ziarelor. Dacă trebuia să meargă în sat după cumpărături — ceea ce se întîmpla aproape în fiecare dimineață, pentru că era imposibil să găsească o cale de înțelegere cu doamna Croftway și mereu rămîneau fără unt sau cafea solubilă, sau mirodenii pentru sos, — se oprea la chioșcul de ziare și-și cumpăra *Daily Mail* sau vreun număr din *Revista femeii*, ca să le răsfoiască atunci cînd mînca un sandvici sau o napolitană cu ciocolată, care constituia tot prînzul ei. Dar ziarul *Times* nu intra în casă pînă seara, cînd George îl aducea în servieta lui diplomat.

Joia era ziua liberă a doamnei Croftway, asta însemnînd că Nancy se afla în bucătărie la sosirea lui George de la lucru. Aveau filé de pește pané la cină, gata pregătit de doamna Croftway, dar bărbatul acesteia îi adusese un coș plin cu niște verze de Bruxelles cam trecute, amare, iar Nancy stătea la chiuvetă, alegîndu-le, urînd această treabă și fiind aproape sigură că copiii vor refuza să le mănînce. Auzi motorul mașinii care urca pe alee. După cîteva clipe, ușa din spate se deschise și apoi se închise, iar soțul ei își făcu apariția în bucătărie, epuizat și năucit, în hainele lui sobre. Nancy spera că nu avusese o zi grea. În astfel de cazuri, mereu își vărsa nervii pe ea.

Îl privi și-i zîmbi. George avea atît de rar momente de veselie, că era important să nu se lase copleșită de starea lui și să păstreze iluzia — chiar dacă numai ea se lăsa păcălită — că relația dintre ei era afectuoasă și plină de căldură.

— Bună, dragul meu. Ai avut o zi bună ?

— Acceptabilă.

George lăsă servieta diplomat pe masă și scoase din ea ziarul *Times*.

— Uită-te la asta.

Nancy rămase uimită de felul în care intrase direct în subiect. De cele mai multe ori, mormăia ceva și pleca în bibliotecă, să stea liniștit o oră, înainte de cină. Precis că se întîmplase ceva neobișnuit. Speră că nu era vorba de bomba atomică. Lăsă baltă varza, se șterse pe mîini și veni lîngă el. George deschise ziarul pe masă, la pagina cu informații artistice, și-i arătă, cu un deget lung și palid, articolul la care se referea. Nancy privi, fără speranță, la rîndurile neclare.

— N-am ochelarii la mine, îi spuse.

George oftă, resemnat cu incompetența ei.

— La rubrica de licitații, Nancy. Pictura bunicului tău a fost vîndută ieri la Boothby.

— Ieri a fost asta ?

Nu uitase de *Femei cărînd apă*. Din contră, conversația pe care o avusese cu Olivia la prînzul de la Kettners îi stăruise tot timpul de atunci în gînduri, dar fusese așa de obsedată de valoarea probabilă a picturii care încă mai atîrna pe un perete de la Podmore's Thatch, că pierduse șirul zilelor. Nu prea era în stare să țină minte datele.

— Știi cît a scos ? Nancy, cu gura căscată, făcu semn din cap că nu. Două sute patruzeci și cinci de mii, opt sute de lire sterline.

Rosti cuvintele magice pe un ton măsurat, pentru a nu exista nici o șansă ca ea să nu înțeleagă. Nancy simți că leșină. Se sprijini cu mîna de masă, ca să-și revină, și continuă să caște ochii la el.

— L-a cumpărat nu știu ce american. Ți se face greață, cînd te gîndești că toate lucrurile de valoare trebuie să plece din țară.

Nancy își regăsi, în sfîrșit, glasul.

— Și era o pictură oribilă, îi spuse soțului ei.

George zîmbi glacial, fără urmă de amuzament.

— Din fericire pentru Boothby și pentru fostul proprietar, nu toți gîndesc ca tine.

Dar Nancy aproape că nu observă ironia.

— Deci Olivia n-a fost prea departe de adevăr, spuse ea.

— Cum adică ?

— Am vorbit despre asta în ziua în care am mîncat împreună la Kettners. Cam ăsta e prețul pe care l-a estimat și ea, adăugă, privindu-l pe George. Iar *Căutătorii de scoici* și celelalte două picturi pe care le are mama, a estimat că valorează în jur de o jumătate de milion. Poate că și cu asta a avut dreptate.

— Fără îndoială, spuse George. Olivia noastră rareori greșește. În lumea în care se învîrte ea, își permite să-și țină nasul ăla lung foarte aproape de realitate.

Nancy își trase un scaun și se lasă pe el.

— George, crezi că mama își dă seama cît valorează picturile ?

— Nu prea cred, răspunse el, strîngîndu-și buzele. Ar trebui să vorbim cu ea. Am putea ridica prețul asigurării. Oricine poate intra în casa aia, să le ia de pe perete. Din cîte știu eu, ea nu încuie ușile niciodată.

Nancy se simți brusc ca pe jar. Pînă atunci, nu-i spusese nimic lui George despre ce vorbise ea cu Olivia, pentru că lui George nu-i plăcea sora ei și nu-i păsa nici cît negru sub unghie de ce-ar fi putut să spună. Dar acum, că subiectul fusese adus în discuție chiar de George, totul era mult mai simplu. Trebuia să bată fierul cît era cald.

— Poate că ar trebui să mergem s-o vedem pe mama, spuse ea. Să discutăm.

— Despre asigurare ?

— Dacă taxele sînt prea mari, poate că... Nancy simți cum se pierde și încearcă să-și dreagă glasul. ...Poate că se va hotărî că e mai simplu să le vîndă. Olivia spunea că acum e momentul cel mai prielnic să vinzi asemenea opere din vechea perioadă victoriană... (ce vorbe minunate, o făceau să pară atît de cunoscătoare. Nancy se simți mîndră de ea însăși.) ...și ar fi păcat să pierdem ocazia.

Pentru prima dată, George păru să cîntărească părerea ei. Își strînse buzele, citi încă o dată paragraful din ziar și apoi îl împături la loc, grijuliu, cu gesturi precise.

— Tu hotărăști, spuse el.

— Vai, George. O jumătate de milion. Nici nu-mi pot imagina atîția bani.

— Bineînțeles, mai sînt și impozitele de plătit.

— Chiar și așa ! Trebuie să mergem. Oricum, n-am mai fost s-o văd de multă vreme. E timpul să văd cu ochii mei cum stau lucrurile. Și atunci, voi putea aduce vorba despre asta. Cu tact.

George părea să se îndoiască. Știau amîndoi că tactul nu era punctul forte al lui Nancy.

— Mă duc chiar acum s-o sun, conchise ea.

— Mamă ?

— Da, Nancy...

— Ce mai faci ?

— Mulțumesc, bine. Dar tu ?

— Prea multă treabă ?

— Te referi la mine sau la tine ?

— La tine, bineînțeles. A sosit grădinarul ?

— Da, a venit luni și din nou astăzi.

— Sper că e acceptabil.

— Eu sînt mulțumită.

— Dar te-ai mai gîndit să aduci pe cineva să stea cu tine ? Am dat un anunț în ziarul nostru local, dar n-am primit, din păcate, nici un răspuns. Nici măcar un telefon.

— A, nu mai e nevoie să-ți bați capul cu asta. Vine Antonia mîine seară și o să stea cu mine o vreme.

— Antonia ? Cine e Antonia ?

— Antonia Hamilton. Vai de mine, cred că am uitat cu toții să-ți spunem. Credeam că te-a anunțat Olivia.

— Nu, răspunse Nancy cu răceală. Nimeni nu mi-a spus nimic.

— Ei, prietenul acela simpatic al Oliviei, cel cu care trăia la Ibiza, săracul, nici nu știi ce s-a întîmplat. A murit. Așa că fiica lui vine aici o vreme, doar cît să-și revină și să aibă timp să decidă ce va face de acum înainte.

Nancy era furioasă.

— Dă-mi voie să-ți spun că trebuia să mă anunțe și pe mine cineva. Nu m-aș mai fi obosit să dau anunțul, dacă știam.

— Îmi pare rău, draga mea, dar m-am luat ba cu una, ba cu alta și am uitat. Dar oricum, asta înseamnă că nu va mai fi nevoie să-ți faci griji pentru mine.

— Dar mamă, ce fel de persoană e fata asta ?

— Foarte drăguță — cel puțin așa cred.

— Cîți ani are ?

— Doar optsprezece. Va fi o companie minunată pentru mine.

— Cînd sosește ?

— Ți-am spus. Mîine seară. O aduce Noel cu mașina, de la Londra. O să stea și el aici în weekend, să curețe podul. El și Olivia au hotărît că există pericol de incendiu. Tăcu, intenționat, cîteva clipe, apoi continuă : de ce nu veniți și voi, cu toții, să fim împreună duminică la prînz ? Poți să aduci și copiii. Și-o să-l vezi și pe Noel, și-o să faci cunoștință cu Antonia.

Și-o să aduci vorba despre tablouri.

— Ah... Nancy ezită. Cred că așa am să fac. Stai puțin, să vorbesc cu George...

Lăsă receptorul să atîrne și plecă în căutarea soțului ei. Nu era nevoie să-l caute prea departe. Îl găsi, așa cum se așteptase, afundat în fotoliu, ascuns în spatele ziarului *Times*.

— George !

Bărbatul lăsă ziarul în jos.

— Ne-a invitat pe toți duminică, la prînz.

Spusese totul în șoaptă, ca și cum maică-sa ar fi putut s-o audă, cu toate că telefonul era prea departe pentru asta.

— Eu nu pot să merg, spuse George imediat. Sînt invitat pe la prînz, la diocеză, iar apoi am o ședință.

— În cazul ăsta, am să iau copii.

— Credeam că-și petrec toată ziua la familia Wainwright...

— Așa e. Uitasem. Atunci, măcar eu să mă duc.

— Cred că așa va trebui să faci, spuse George.

Nancy reveni la telefon.

— Mama ?

— Da, sînt tot aici.

— George și copiii au alte obligații pentru duminică, dar mi-ar face plăcere să vin numai eu, dacă nu te deranjează.

— Singură ? (Oare mama păruse ușurată ? Nancy alungă acest gînd.) Ce grozav. Vino pe la douăsprezece, să putem sta de vorbă. Te aștept.

Nancy puse receptorul în furcă și se duse să-i spună lui George ce hotărîse. Îi mai spuse, în detaliu, mai multe despre indiferența și aroganța Oliviei, care găsise, fără nici o dificultate, o însoțitoare pentru mama lor, fără ca măcar să se obosească s-o anunțe și pe Nancy ce hotărîse.

— ...și are numai optsprezece ani. Cine știe ce ușuratică o fi, să stea toată ziua în pat și să aștepte să fie servită la nas. S-o chinuie și mai mult pe mama. Era *normal*, nu-i așa, George ? ca Olivia să mă anunțe și pe mine. Măcar să hotărîm împreună. La urma urmelor, eu mi-am luat răspunderea să am grijă de mama și, cu toate astea, nimeni nu mă bagă în seamă. Mi se pare o cruzime... George ?

Dar George nu-i mai dădea atenție ; n-o mai asculta. Nancy oftă și-l lăsă în pace, întorcîndu-se în bucătărie,

să-și verse necazul pe ceea ce mai rămăsese din verzele de Bruxelles.

Noel și Antonia nu ajunseră de la Londra decît aproape de nouă fără un sfert, seara ; pînă atunci, Penelope îi văzuse pe amîndoi morți, printre bucăți contorsionate de metal (Jaguar-ul), la marginea autostrăzii. Întunericul serii era sporit de ploaia deasă, și Penelope se tot ducea la fereastra din bucătărie, privind plină de speranță spre poartă, și tocmai se hotărîse să sune la poliție cînd auzi motorul mașinii care venea în goană dinspre sat, încetinind, schimbînd viteza și — slavă Domnului ! — trecînd printre porți, pe alee, către intrarea din spate.

Mai zăbovi o clipă, să se calmeze. Nimic nu-l enerva mai mult pe Noel decît pisălogeala și, la urma urmelor, n-aveau cum să fi plecat din Londra mai devreme de ora șase, sau chiar mai tîrziu. Fusese o prostie din partea ei să se îngrijoreze în așa hal. Își ascunse neliniștea, își luă o expresie calmă și zîmbitoare și plecă să aprindă lumina afară și să le deschidă ușa.

Zări conturul alungit, aerodinamic, cam învechit al mașinii lui Noel. Tocmai cobora, îndreptîndu-se spre cealaltă portieră, ca s-o deschidă. De acolo își făcu apariția Antonia, trăgînd un fel de sac după ea. Îl auzi pe Noel spunînd „Fugi, să nu te ude prea tare" și o văzu pe Antonia făcînd exact ce i se spusese, pornind în fugă, cu capul aplecat, spre marchiza de deasupra ușii și drept în brațele primitoare ale lui Penelope.

Își lasă sacul în prag și rămaseră așa, îmbrățișate strîns, Penelope plină de afecțiune și, în sfîrșit, ușurată, iar Antonia, pur și simplu recunoscătoare să fie în sfîrșit acolo, în siguranță, în brațele singurei persoane cu care dorea să fie în acea clipă.

Se desprinseră din îmbrățișare, dar Penelope continuă s-o țină de mînă, trăgînd-o spre ușă, departe de noaptea întunecată, rece și umedă, spre căldura din bucătărie.

— Antonia... Ah, am crezut că n-o să mai ajungeți niciodată...

— Și eu la fel.

Nu părea să se fi schimbat prea mult, față de cum o știa la treisprezece ani. Era mai înaltă, desigur, dar la fel de zveltă... o siluetă plăcută, cu picioare lungi... și fața mai matură, subliniată de gura cărnoasă. În rest, era neschimbată. Tot cu pistrui pe nas, cu ochii verzi, migdalați și genele lungi, dese, blonde. Avea același păr roșcat-auriu, lung pînă la umeri, drept și bogat. Ba chiar și îmbrăcămintea era neschimbată : blue-jeans și un tricou alb, de jerse, cu o vestă bărbătească trasă deasupra.

— Mă bucur nespus că ești aici. Ați călătorit bine ? A plouat ?

— Un adevărat potop.

Antonia se întoarse spre ușă cînd Noel intră, ducînd nu numai valiza Antoniei și pe a lui, dar și sacul abandonat la ușă.

— Ah, Noel, spuse Penelope, în timp ce el lăsa valizele jos. Ce noapte îngrozitoare.

— Să sperăm că n-o să plouă tot timpul, altfel nu reușim să facem nimic. Începu să adulmece. Ce miroase așa frumos ?

— Plăcinta ciobănească.

— Sînt mort de foame.

— Nu mă mir. Eu o duc pe Antonia sus, să-i arăt camera ei, apoi ne putem așeza la masă. Ia-ți ceva de băut. Sînt sigură că ai nevoie. Noi venim imediat. Haide, Antonia...

Luă sacul, iar Antonia își luă valiza și porniră așa pe scări în sus, pe palierul micuț, trecînd prin primul dormitor, spre cel de-al doilea.

— Ce casă minunată, îi spuse Antonia, din spate.

— Nu e bună pentru intimitate. Camerele dau una într-alta.

— Ca la Ca'n D'alt.

— Pe vremuri erau două căsuțe. Încă mai există două scări și două uși. Uite, am ajuns.

Lăsa sacul jos și aruncă o privire de jur-împrejurul camerei pregătite cu grijă, verificînd dacă nu cumva uitase ceva. Arăta foarte binc. Covorul alb, care ocupa toată po-

deaua, era nou, dar tot restul mobilei provenea din casa de pe strada Oakley. Două paturi lipite, cu tăbliile sculptate, lustruite ; draperiile imprimate cu trandafiri, care nu se potriveau cu cuvertura patului. Măsuța de mahon, cu oglinda de toaletă și fotoliile cu spătar curbat. Pusese niște flori într-o cănițâ și dăduse cuvertura la o parte de pe unul din paturi, lăsînd să se vadă așternuturile albe, apretate, și păturile roz.

— Aici e dulapul, iar ușa de acolo dă spre baie. De cealaltă parte e camera lui Noel și va trebui să împarți baia cu el dar, dacă el e în baie, poți veni în celălalt capăt al casei, să folosești baia mea.

Odată încheiate toate aceste explicații, se întoarse spre Antonia.

— Acum... Ce dorești să faci ? O baie ? E timp destul.

Fata avea cearcăne adînci sub ochi.

— Cred că ești foarte obosită, îi spuse Penelope.

— Ce-i drept, sînt cam obosită. Cred că e și schimbarea de oră. Încă nu mi-am revenit complet.

— Nu-i nimic, bine că ești aici. Nu mai trebuie să pleci nicăieri, dacă nu dorești, bineînțeles. Coboară cînd ești gata, iar Noel o să-ți ofere un pahar de băutură.

Penelope se întoarse în bucătărie, găsindu-l acolo pe Noel. Stătea la masă și citea ziarul, cu un pahar mare de whisky cu sifon în mînă. Închise ușa în urma ei, făcîndu-l să-și ridice privirea.

— Totul e în regulă ?

— Sărmana copilă, e frîntă de oboseală.

— Da. N-am vorbit prea mult pe drum, la venire. Am crezut ca doarme, dar m-am înșelat.

— Nu s-a schimbat deloc. Cred că era cea mai frumoasă fetiță pe care am cunoscut-o vreodată.

— Nu-mi da idei.

Penelope se uită chiorîș la el, ca pentru a-l avertiza.

— Fă bine și poartă-te civilizat zilele astea, Noel.

El o privi mirat — adevărată întruchipare a inocenței.

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Știi perfect ce vreau să spun.

Rîse mînzește, bine dispus și netulburat.

— După ce-o să termin de cărat vechiturile alea din pod, o să fiu prea obosit pentru orice altceva în afară de-un somn bun în patul meu.

— Sper din suflet să fie așa.

— Ei, zău așa, mamă. Nici măcar nu-i genul meu... nu mă ispitesc genele alea albicioase. Mi-aduc aminte de iepuri. Mi-e o foame de lup. Cînd mîncăm ?

— Cînd coboară Antonia.

Deschise ușa cuptorului, să controleze plăcinta, ca nu cumva să se ardă prea tare ori să rămînă crudă. Nu era cazul. Închise ușița la loc.

— Ce zici de licitația de miercuri ? întrebă Noel. Pentru *Femei cărînd apă* ?

— Ți-am spus. Mi se pare de necrezut.

— Te-ai gîndit ce să faci ?

— Trebuie să fac ceva ?

— Ești încuiată. Doar s-a vîndut cu aproape un sfert de milion. Ai trei lucrări de Lawrence Stern și, dacă n-ar fi să ne gîndim decît la asta, responsabilitatea financiară schimbă complet situația. Fă ce te-am sfătuit eu, ultima dată cînd am fost aici. Cheamă un specialist să le evalueze. Dacă tot nu vrei să le vinzi, atunci, pentru numele lui Dumnezeu, refă-le asigurarea. Orice nenorocit mai șmecher ar putea intra în casă într-o zi, cînd tu ești afară, printre trandafiri, ca apoi să plece cu ele. Nu te purta prosteste.

Penelope, de cealaltă parte a mesei, îl privea, în cumpănă între un fel de recunoștință maternă pentru grija lui și suspiciunea amară că fiul ei — care semăna așa de bine cu tatăl lui — punea ceva la cale. Îi susținu deschis privirea, cu ochii lui albaștri și limpezi, dar ea nu se putu hotărî. În cele din urmă, îi spuse :

- Bine, am să mă gîndesc. Dar n-am să vînd niciodată *Căutătorii de scoici*, o pictură care îmi este așa de dragă și care va continua să-mi aducă bucurie și liniște. E tot ce mi-a mai rămas din vremurile de demult, din copilărie, legat de Cornwall și Porthkerris.

Noel păru ușor alarmat.

— Ei, ia te uită la ea ! Ce-i cu criza asta de melancolie ?

— Nu sînt melancolică. Doar că, în ultima vreme, m-a apucat iar dorul să mă duc acolo. Marea e de vină. Vreau să mai văd marea. Și de ce nu ? Nimic nu mă poate opri. Doar pentru cîteva zile.

— Ești sigură că faci bine ? Poate că ar fi preferabil să-ți amintești de locurile acelea așa cum erau. Totul se schimbă — și niciodată în mai bine.

— Marea nu se schimbă, îi răspunse Penelope, cu încăpățînare.

— N-ai să mai cunoști pe nimeni.

— O cunosc pe Doris. Aș putea să stau cu ea.

— Doris ?

— E refugiata care a stat la noi la începutul războiului. La Carn Cottage. Nu s-a mai întors niciodată în Hackney. A rămas la Porthkerris. Încă mai corespondăm și mereu mă roagă să vin s-o vizitez... După o ezitare, continuă : Nu vrei să vii cu mine ? își întrebă fiul.

— Să merg *cu tine* ? Era așa de surprins de ideea ei, că nici nu încercă să-și ascundă mirarea.

— Mi-ai ține companie.

Comentariul părea patetic, ca și cum s-ar fi simțit singură. Încercă o altă tactică.

— Și ar putea fi amuzant, pentru amîndoi. Nu regret multe lucruri în viață, dar regret că nu v-am dus pe toți la Porthkerris, cînd erați copii. Nu știu ce să zic ; dar parcă niciodată nu s-au potrivit lucrurile așa.

Urmă un moment penibil. Noel hotărî să transforme totul într-o glumă.

— Mi s-au lungit oasele prea tare ca să mai fiu bun de făcut castele de nisip.

Maică-sa nu savură gluma.

— Mai sînt și alte distracții.

— De pildă ?

— Ți-aș putea arăta Carn Cottage, unde locuiam î Atelierul bunicului tău. Galeria de Artă pe care a pus-o c pe picioare. Mi se pare că, dintr-o dată, au început t intereseze tablourile lui, așa că mă așteptam să te int seze locul unde a început totul.

Era felul ei de a se purta ; îți dădea cîte o lovitură sa centură, cînd nici nu te așteptai. Noel sorbi o înghițit de whisky, încercînd să se calmeze.

— Cînd vrei să mergi ?

— A, cît mai curînd. Înainte de sfîrșitul primăverii Înainte să vină vara.

Simți o adevărată ușurare, constatînd că ave un alib de neînvins.

— A, mi-e imposibil să plec în perioada asta.

— Nici măcar pentru un weekend prelungit ?

— Mamă, avem de lucru pînă peste cap la biro , iar eu n-am drept la concediu înainte de iulie, cel m devreme.

— Ei, atunci, e imposibil. Spre ușurarea lui, Pen abandonă subiectul. Noel, ești drăguț să deschizi o sticlă de vin ?

Simțindu-se puțin vinovat, se ridică în picioare.

— Îmi pare rău. Aș fi vrut să vin cu tine.

— Știu, îi spuse ea. Știu.

Pînă să coboare Antonia, se făcu zece fără u sfert. Noel turnă vin în pahare și se așezară cu toții să mănînce plăcinta și salata de fructe proaspete, apoi biscuiți și brînză. La sfîrșit, Noel făcu niște cafea numai pentru el și, anunțînd că urcă în pod, să arunce o privire înainte ca a începe lucrul a doua zi, le lasă acolo luînd cafeaua cu el.

După plecarea lui, Antonia se ridică și ea în picioare și începu să strîngă farfuriile și paharele, dar Penelope o opri.

— Nu-i nevoie. Am să pun totul în mașina de spălat vase. E aproape unsprezece și precis că abia așteaptă să te vîri în pat. Poate că acum vrei să faci o baie ?

— Da, așa aș dori. Nu știu de ce, dar mă simt teribil de murdară. Cred că Londra e de vină.

— Te înțeleg, și mie mi se întîmplă. Pune-ți apă cît vrei și bălăcește-te în voie.

— Cina a fost minunată. Îți mulțumesc.

— Ah, draga mea... Penelope era mișcată și, dintr-o dată, nu mai știu ce să spună. Și totuși erau atîtea de spus. Poate că, după ce te vîri în pat, am să vin să-ți urez noapte bună, îi spuse ea.

— Ah, vrei ?

— Bineînțeles.

După plecarea Antoniei, Penelope strînse masa fără grabă, umplu mașina de spălat vase, scoase afară sticlele de lapte și aranjă masa pentru micul dejun. Sus, în casa aceea unde orice sunet avea ecou prin ușile deschise și tavanele din lemn, o auzi pe Antonia umplînd baia ; auzi, și mai sus, pașii înăbușiți ai lui Noel, făcîndu-și loc printre lucrurile din pod. Săracul, își asumase un efort titanic. Ea nu putea decît să spere că nu se va da bătut la jumătatea drumului, lăsînd-o cu o harababură mai mare decît cea de acum. Auzi apa de la baie scurgîndu-se pe țeavă. Puse șervetul în cui, stinse lumina și porni spre etaj.

O găsi pe Antonia în pat, trează, răsfoind paginile unei reviste lăsate de Penelope pe noptieră. Brațele goale erau zvelte și bronzate, iar părul mătăsos era răsfirat peste fața albă de pernă.

Penelope închise ușa în urma ei.

— Ai făcut o baie bună ?

— A fost o binecuvîntare, zîmbi Antonia. Am pus niște săruri de baie grozave, pe care le-am găsit acolo. Sper că n am făcut rău.

— Pentru asta erau acolo, îi răspunse Penelope, așezîndu-se pe marginea patului. Baia ți-a făcut bine. Nu mai pari așa obosită.

— Nu. M-a trezit. Mă simt proaspătă și am chef de vorbă. N-aș putea să dorm acum.

De deasupra capetelor lor, dincolo de tavanul susținut de bîrne de lemn, auziră cum un obiect era tîrît pe jos.

— Poate că e mai bine așa, spuse Penelope, cu tot tărăboiul pe care-l face Noel.

În acel moment se auzi o bufnitură, parcă ar fi scăpat din brațe un obiect greu, apoi, imediat, vocea lui Noel: „Fir-ai a dracului!"

Penelope începu să rîdă, iar Antonia rîse și ea, dar ochii i se umplura brusc de lacrimi.

— Ah, copila mea dragă.

— Mă port prostește... Se smiorcăi, și apoi, găsind o batistă, își șterse nasul. Doar că e așa de bine să fiu aici, lîngă tine și să pot rîde iarăși de orice prostie. Îți mai amintești cum mai rîdeam noi două? Cînd ai stat cu noi, tot timpul se întîmplau lucruri nostime. N-a mai fost la fel după ce ai plecat.

Își revenise. N-avea de gînd să plîngă. Lacrimile dispăruseră, șterse cu batista, iar Penelope o întrebă cu blîndețe:

— Vrei să vorbești?

— Da, cred că da.

— Vrei să-mi vorbești despre Cosmo?

— Da.

— Mi-a părut așa de rău. Cînd mi-a spus Olivia... am fost așa de șocată... așa de tristă.

— A murit de cancer.

— N-am știut.

— Cancer la plămîni.

— Dar nu fuma.

— Pe vremuri a fumat. Înainte să-l cunoști tu. Înainte să-l cunoască Olivia. Fuma mai mult de cincizeci de țigări pe zi. S-a lăsat, dar tot i-au venit de hac.

— Erai cu el?

— Da. Am locuit cu el în ultimii doi ani. De cînd mama s-a recăsătorit.

— Te-a deranjat acest lucru?

— Nu. M-am bucurat foarte mult pentru ea. Nu prea-mi place tipul pe care l-a ales, dar asta n-are importanță. Ei îi place. Și a plecat din Weybridge, să se stabilească în nordul Angliei, pentru că de acolo e el.

— El ce face?

— Are o fabrică de textile... lînă dărăcită, țesături, cam așa ceva.

— Ai fost pe-acolo ?

— Da, am fost de primul Crăciun după căsătoria lor. Dar a fost groaznic. Are doi băieți îngrozitori, iar eu nu știam cum să scap de-acolo, înainte ca vreunul din ei să mă violeze. Mă rog, poate că exagerez, dar ăsta e motivul pentru care nu mă puteam duce la mama după moartea tatii. Pur și simplu nu puteam. Și singura persoană care m-ar fi putut ajuta, m-am gîndit eu, era Olivia.

— Da, înțeleg ; dar spune-mi mai multe despre Cosmo.

— Ei, el era bine. Adică, nu părea să aibă vreo boală. Iar apoi, cam acum șase luni, a început tusea aceea oribilă. Îl ținea treaz noaptea, iar eu stăteam și ascultam și încercam să-mi spun că nu-i nimic foarte serios. În cele din urmă l-am convins să se ducă la doctorul lui curant, și s-a dus la spitalul local pentru o radiografie și un control. De fapt, nici n-a mai ieșit. L-au operat și i-au scos o jumătate dintr-un plămîn, apoi l-au închis la loc și i-au spus că în curînd va putea merge acasă. Dar a făcut niște complicații postoperatorii, și asta a fost. A murit la spital. Nu și-a recăpătat cunoștința.

— Iar tu ai stat singură ?

— Da. Eram singură, dar Maria și Tomeu erau mereu prin preajmă, iar eu nu mi-am imaginat nici o clipă că s-ar putea întîmpla una ca asta, așa că n-am fost, propriu-zis, îngrijorată sau speriată. Și s-a întîmplat foarte repede. Parcă într-o zi eram împreună, la Ca'n D'alt, ca de obicei, iar a doua zi el era mort. Sigur că n-a fost chiar a doua zi. Doar că așa mi s-a părut.

— Și ce ai făcut ?

— Păi... sună groaznic, dar a trebuit să facem înmormîntarea. Vezi, la Ibiza, înmormîntarea trebuie să se facă foarte repede după ce moare omul. Chiar a doua zi. N-ai spune că, într-o singură zi, pe o insulă unde mai nimeni nu are telefon, vestea să se ducă așa de repede, dar așa s-a întîmplat. Nu numai oameni ca noi, dar toți localnicii, bărbați cu care stătuse la un pahar, la localul lui Pedro, pescarii din port și fermierii care locuiau în vecinătate. Cu toții au venit.

— Unde a fost înmormîntat ?

— În cimitirul bisericuței din sat.

— Dar... e o biserică catolică.

— Bineînțeles. Dar a fost în regulă. Tata nu mergea regulat la biserică dar, cînd era copil, a fost botezat după ritualul catolic. În plus, fusese bun prieten cu preotul satului. Un om așa de bun... ne-a adus multă mîngîiere. A ținut slujba nu în biserică, ci lîngă mormînt, la soare. Cînd am plecat, nu se mai vedea piatra de atîtea flori. Era așa de frumos... Pe urmă, toată lumea s-a întors la Ca'n D'alt, iar Maria pregătise cîte ceva de mîncare și s-a băut vin, iar pe urmă am plecat iarăși cu toții. Cam asta s-a întîmplat.

— Înțeleg. E foarte trist, dar cred că a fost perfect. Spune-mi, i-ai povestit Oliviei toate astea ?

— Frînturi. N-a vrut să audă chiar totul.

— Era de așteptat. Cînd Olivia e impresionată sau copleșită de ceva, își ascunde sentimentele, ca și cum ar încerca să se convingă că nu s-a întîmplat nimic.

— Da. Știu. Mi-am dat seama de asta. Și nici nu contează.

— Ce ai făcut cît ai stat cu ea la Londra ?

— Nu prea multe. Am fost la Marks și Spencers, să-mi cumpăr niște haine groase. Și m-am întîlnit cu avocatul tatălui meu. A fost o întîlnire cam deprimantă.

Penelope simțea că o doare sufletul pentru biata fată.

— Nu ți-a lăsat nimic ?

— Practic nimic. Nu avea nimic de lăsat, dragul de el.

— Dar casa din Ibiza ?

— Aceea n-a fost niciodată a noastră. Era proprietatea unui om pe nume Carlos Barcello. Iar eu n-am vrut să stau acolo. Chiar dacă aș fi stat, n-aș fi avut cu ce plăti chiria.

— Dar barca ? Ce a făcut cu ea ?

— A vîndut-o, curînd după plecarea Oliviei. Nu și-a mai cumpărat niciodată alta.

— Dar celelalte lucruri ? Cărțile, mobila, tablourile ?

— Tomeu a aranjat să le ducă la un prieten de al lui, să le depoziteze acolo pînă ce voi avea nevoie de ele, sau voi avea destulă forță să mă întorc să le iau.

— E greu de crezut, Antonia, știu, dar va veni și vremea aceea.

Antonia își puse brațele sub ceafă și privi în tavan.

— Acum mi-e bine, spuse ea. Sînt tristă, dar nu sînt tristă pentru că nu mai trăiește. Ar fi fost bolnav și șubred și n-ar fi rezistat mai mult de un an. Doctorul mi-a spus asta. Așa că e mai bine că s-a dus așa. Cea mai mare tristețe a mea este că și-a irosit toți anii de după plecarea Oliviei. N-a mai avut altă femeie. A iubit-o foarte mult pe Olivia. Cred că ea a fost, probabil, dragostea vieții lui.

Se lăsase liniștea. Zgomotele și pașii din pod încetaseră și Penelope bănui că Noel se hotărîse să se dea bătut și coborîse la el în cameră.

După o vreme, alegîndu-și cu atenție cuvintele, spuse :

— Și Olivia l-a iubit. Nici unui alt bărbat nu i-a dăruit atît de mult din inima ei.

— A vrut să se însoare cu ea. Dar ea a refuzat.

— O învinuiești pentru asta ?

— Nu. O admir. A fost o dovadă de onestitate și forță interioară.

— E o femeie foarte deosebită.

— Știu.

— Niciodată n-a vrut să se mărite. Are oroare de dependență, de obligații și se teme să-și înfigă rădăcinile undeva.

— Are cariera ei.

— Da. Cariera ei. Pentru ea, cariera e mai importantă decît orice altceva.

Antonia rămase pe gînduri.

— Ce ciudat, comentă ea. Ar fi mai ușor de înțeles, dacă ar fi avut o copilărie nefericită, sau dacă ar fi suferit o traumă psihică îngrozitoare. Dar, cu o mamă ca tine, nu-mi pot imagina așa ceva. E oare chiar așa deosebită, față de ceilalți copii ai tăi ?

— Total, zîmbi Penelope. Nancy e exact opusul ei. Nu și-a visat decît să fie măritată, la casa ei. Un fel de cucoană, poate, dar ce importanță are ? Nu face rău nimănui. E fericită. Cel puțin, cred că e fericită. Are exact ceea ce și-a dorit întotdeauna.

— Dar tu ? întrebă Antonia. Tu ai vrut să te măriți ?

— Eu ? Dumnezeule, e așa de mult de atunci, că nici nu-mi mai amintesc prea bine. Nu cred că m-am gîndit prea mult la asta. Aveam doar nouăsprezece ani și era război. În timp de război, nu gîndești prea departe în viitor. Trăiești de pe-o zi pe alta.

— Ce s-a întîmplat cu soțul tău ?

— Ambrose ? Ei, a murit la cîțiva ani după căsătoria lui Nancy.

— Te-ai simțit singură ?

— Eram singură. Dar nu e totuna cu a te simți singură.

— Eu n-am cunoscut pe nimeni care să fi murit. Nu înainte de Cosmo.

— Prima dată cînd pierzi pe cineva drag, șocul e cel mai puternic. Dar timpul trece și te împaci cu soarta.

— Presupun că așa e. El spunea : „Totul în viață înseamnă compromis".

— Un gînd înțelept. Pentru unii, așa trebuie să fie. Pentru tine, mi-ar plăcea să cred că viața îți pregătește surprize mult mai plăcute.

Antonia zîmbi. Revista căzuse demult pe podea, iar ochii ei își pierduseră strălucirea febrilă. Era somnoroasă, ca un copil.

— Ești obosită, îi spuse Penelope.

— Da. Acum am să mă culc.

— Nu te trezi prea devreme.

Se ridică de pe marginea patului și se duse la geam, să tragă draperiile. Ploaia încetase și, din întuneric, se auzea hohotitul unei cucuvele. Îi ură noapte bună, apoi se îndreptă spre ușă, o deschise și stinse lumina.

— Penelope...

— Ce este ?

— E minunat aici. Lîngă tine.

— Dormi liniștită, îi răspunse și închise ușa.

Peste casă se lăsase liniștea. La parter, toate luminile erau stinse. Era clar că Noel renunțase pentru astăzi și se dusese la culcare. Nu mai era nimic de făcut.

În camera ei, își făcu de lucru, fără să se grăbească, se spălă pe dinți, își perie părul, își puse cremă pe față. Așa, în cămașa de noapte, se duse la geam și trase draperiile grele. Prin fereastra deschisă se simțea un vînt ușor, rece și umed, dar care purta cu el miresmele pămîntului — ca și cum grădina ei, simțind apropierea primăverii, tresărea, trezindu-se din somnul lung de iarnă. Cucuveaua hohoti din nou ; liniștea nopții era atît de deplină, încît auzea susurul rîului, de cealaltă parte a livezii.

Se întoarse de la fereastră și se urcă în pat, apoi stinse lumina. Se simțea greoaie și obosită și binecuvînta confortul așternuturilor răcoroase și al pernelor moi, dar mintea îi rămăsese trează, căci curiozitatea inocentă a Antoniei tulburase trecutul, neliniștind-o într-un mod care nu-i făcea deloc plăcere. Penelope răspunsese întrebărilor ei cu grijă, nici mințind, dar nici spunînd întregul adevăr. Adevărul era prea confuz ca să poată fi spus, prea întortocheat și îndepărtat. Trecuse prea mult timp, ca să înceapă acum să caute motivații sau logică în desfășurarea evenimentelor. Nu mai vorbise despre Ambrose, nu-i pomenise numele și nici nu se gîndise la el de foarte multă vreme. Dar acum, stînd întinsă, cu ochii deschiși spre noaptea grea, care nu era cu adevărat întunecată, știu că nu avea altă soluție decît să se întoarcă în trecut. Era o experiență extraordinară ; ca și cum ar fi privit un film vechi, sau ar fi descoperit un album scorojit și întorcîndu-i filele, ar fi rămas uimită să constate că fotografiile sepia nu păliseră deloc. Erau la fel de grăitoare, clare și perfect conturate ca-ntotdeauna.

8
AMBROSE

Femeia, ofițer în serviciul auxiliar al marinei militare regale, aranjă hîrtiile aflate în fața ei, pe birou, și își pregăti stiloul.

— Așadar, Stern, trebuie doar să hotărîm în ce categorie să te includem.

Penelope era așezată de cealaltă parte a biroului și o privea. Femeia avea două petlițe albastre pe mîneca hainei, și părul îi era frumos aranjat. Gulerul cămășii și cravata erau așa de scrobite și de strînse că părea în pericol să se sufoce în orice clipă; purta ceas bărbătesc și pe birou, lîngă ea, ținea un porttigaret de piele și o brichetă masivă, de aur. Penelope recunoscu în ea o altă domnișoară Pawson și simți un val de căldură pentru ea.

— Ai vreo pregătire ?

— Nu. Nu cred.

— Stenografie ? Dactilografie ?

— Nu.

— Diplomă universitară ?

— Nu.

— Trebuie să-mi spui „doamnă".

— Da, doamnă...

Femeia își drese glasul, deconcertată de expresia de nevinovăție și ochii căprui, visători, ai noii recrute. Penelope purta uniformă, dar aceasta nu stătea deloc bine pe ea ; era prea înaltă, avea picioare prea lungi, iar părul ei era un dezastru — negru și mătăsos și strîns într-un coc aproximativ, care nu părea nici sigur, nici prea bine făcut.

— Presupun că ai fost la școală, nu ?

Aproape că se aștepta ca recruta să-i răspundă că fusese educată acasă, de către o guvernantă duioasă. Părea genul acela de fată. Puțină franceză, un dram de pictură și cam nimic altceva. Dar recruta Stern răspunse „Da".

— Internat ?

— Nu. Școală de zi. Școala domnișoarei Pritchett, cît am locuit la Londra, și liceul clasic, cît am stat în Porthkerris. Asta e în Cornwall, adăugă ea, cu amabilitate.

Femeia simți că nu mai rezistă fără o țigară.

— E prima dată cînd pleci de-acasă ?

— Da.

— Trebuie să-mi spui „doamnă".

— Da, doamnă.

Femeia oftă. Recruta Stern avea să fie una dintre acele fete problemă. Cultă, destul de educată și total inutilă.

— Știi să gătești ? o întrebă, fără prea mari speranțe.

— Nu prea bine.

Nu mai avea nici o alternativă.

— În cazul acesta, mă tem că va trebui să te facem îngrijitoare.

Recruta Stern zîmbi blînd, părînd mulțumită că, în sfîrșit, se ajunsese la o concluzie.

— Bine.

Femeia notă ceva pe formular, apoi închise capacul stiloului. Penelope aștepta, curioasă ce avea să mai urmeze.

— Cred că asta e tot.

Penelope se ridică în picioare, dar femeia-ofițer nu terminase.

— Stern. Părul tău. Trebuie să faci ceva cu el.

— Ce anume ? întrebă Penelope.

— Nu trebuie să-ți atingă gulerul, să știi. Așa sună Regulamentul marinei militare. De ce nu te duci la coafor, să-l tunzi ?

— Nu vreau să-l tund.

— Ei... fă și tu un efort. Încearcă să-l prinzi mai strîns.

— A, da. De acord.

— Poți pleca.

Așa și făcu.

— La revedere.

Ușa se închisese pe jumătate în urma ei, cînd o deschise din nou.

— ... doamnă...

A fost repartizată pe nava școală *Excellent* a maiestății sale, la Whale Island[1]. Era servantă dar, pentru că „vorbea corect", a fost dată în serviciul comandantului, ceea ce însemna că trebuia să lucreze la popotă ; să pună mesele, să servească băuturi, să-i anunțe pe cei care erau chemați la telefon, să lustruiască argintăria și să servească la mese. De asemenea, înainte de căderea întunericului, trebuia să treacă prin cabine și să pună camuflajul, să bată la uși și, dacă se afla cineva înăuntru, să ceară „permisiunea de a pune camuflajul, domnule". De fapt, era o îngrijitoare perfectă și primea un salariu de îngrijitoare, treizeci de șilingi la fiecare două săptămîni. Din jumătate în jumătate de lună, trebuia să participe la parada salariului, adică să stea la coadă, pînă îi venea rîndul să-l salute pe ofițerul responsabil cu plățile — un tip cu mutra acră, care părea să urască femeile, ceea ce era, probabil, adevărat — să i se citească numele și să primească plicul subțire, maroniu.

Solicitarea permisiunii de a efectua camuflajul vasului era doar o parte din noul limbaj pe care a trebuit să-l

1 În traducere : Insula Balenelor. (N.T.)

învețe și a pierdut o săptămînă întreagă, făcînd exerciții pentru asta. Dormitorul era o cabină; podeaua, punte; cînd se ducea la muncă, urca la bord; „cusut și cîrpit" însemna o jumătate de zi; iar dacă te certai cu iubitul, asta se numea „tam-tam de adio" dar, cum ea nu avea un iubit, ca să se certe cu el, nu se ivise nici o ocazie pentru a folosi această expresie.

Whale Island era într-adevăr o insulă; trebuia să treci un pod ca să ajungi acolo, ceea ce părea o aventură, și făcea să pară că urci pe puntea unui vas, chiar dacă nu era așa. Cu mulți ani în urmă, locul fusese o adunătură de noroi, în mijlocul portului Portsmouth dar, între timp, devenise un loc important pentru instruirea trupelor de marină, cu platformă pentru paradă, teren de instrucție și o biserică, pontoane și baterii imense, unde bărbații făceau instrucție. Birourile administrative și de intendență se aflau în mai multe clădiri și blocuri de cărămidă roșie. Încăperile pentru uzul gradelor inferioare erau urîte și lipsite de prestanță, amintind de o primărie, dar popota avea oarecare grandoare — ca un conac, ale cărui pămînturi se rezumau la terenul de fotbal.

Zgomotul nu înceta nici o clipă. Răsunau goarne și cimpoaie; ordinele de fiecare zi se succedau cu politețea ostășească de rigoare. Soldații aflați la instrucție mergeau de colo-colo militărește, rap-tap-tap, pe asfalt. Pe platforma de paradă, ofițerii inferiori țipau de-și scuipau bojocii la plutoanele de tineri marinari înfricoșați, care făceau tot ce le stătea în putință pentru a depăși dificultățile exercițiilor în formație compactă. În fiecare dimineață avea loc ceremonia ridicării drapelului unității, în timp ce fanfara marinei regale intona *Braganza* și *Suflet de stejar*. Dacă erai prins afară în timp ce steagul cu însemnul alb era urcat pe catarg, erai silit să ieși la raport, pe puntea principală, și să rămîi acolo pînă se încheia ceremonia.

Cartierul general al serviciilor auxiliare, unde Penelope a fost trimisă să locuiască, se afla într-un hotel rechi-

ziționat, la capătul de nord al orașului. Acolo împărțea „cabina" cu încă cinci fete. Dormeau în paturi suprapuse. Una dintre ele mirosea îngrozitor dar, cum nu se spăla niciodată, nu era de mirare. Locuințele lor se aflau la două mile distanță de Whale Island și, cum nu aveau asigurat vreun mijloc naval de transport și aici nu erau autobuze, Penelope o sună pe Sophie, rugînd-o să-i trimită bicicleta ei cea veche. Sophie îi promise că așa va face ; o va trimite cu trenul, pentru ca Penelope s-o poată lua de la stația Portsmouth.

— Tu ce mai faci, draga mea ?

— Sînt bine. Era oribil să audă doar vocea lui Sophie, fără să fie lîngă ea. Ce mai faci ? Ce face tata ?

— Domnișoara Pawson l-a învățat cum să folosească o pompă cu închizător.

— Dar Doris și băieții ?

— Ronald a intrat în echipa de fotbal a școlii. Iar Clark, după cîte credem noi, a făcut pojar. În grădina noastră au apărut primii ghiocei.

— Așa repede ?

Ar fi vrut să-i vadă. Ar fi vrut să fie acolo. Era oribil să se gîndească la faptul că ei erau acolo cu toții, la Carn Cottage, și să nu poată fi cu ei. Să se gîndească la dragul ei dormitor, cu perdelele fluturate de briza ușoară a mării și soarele care arunca raze de lumină pe pereții camerei.

— Ești fericită, draga mea ?

Dar, înainte ca Penelope să poată răspunde, se auzi semnalul și legătura se întrerupse. Puse telefonul la loc în furcă, bucuroasă că se întrerupsese înainte de a avea timp să răspundă, pentru că nu era fericită. Era singură și plictisită și-i era dor de casă. Nu era potrivită pentru această lume ciudată, nouă pentru ea — și se temea că lucrurile nu aveau cum să se mai schimbe. Mai bine se făcea soră medicală, sau lucra pe uscat, sau într-o fabrică de muniții — orice, numai să nu fi luat acea decizie dramatică,

impulsivă, care o adusese în situația asta deprimantă și, pe cît se părea, permanentă.

A doua zi era joi. Erau deja în februarie. Deși se mai simțea frigul, soarele strălucise toată ziua și, la ora cinci, Penelope, liberă în sfîrșit, părăsi insula, salută ofițerul de gardă și porni pe podul îngust. Apele se umflaseră și dealul Portsdown aducea, în lumina înserării, cu un peisaj rural. Cînd avea să-i vină bicicleta, poate că va reuși să pornească în cîte o plimbare solitară, în căutarea unui colț de iarbă unde să se poată așeza. Pînă una-alta, o așteptau orele lungi ale unei seri plictisitoare și se întreba dacă are destui bani să se ducă la cinema.

O mașină venea în spatele ei, pe pod. Ea își văzu de drum. Mașina încetini și apoi opri, puțin mai încolo. Era o mașină sport, cu capota coborîtă.

— Unde mergeți ?

O clipă, nu-i veni să creadă că i se adresa chiar ei. Era pentru prima dată cînd îi vorbea un bărbat, cu excepția solicitărilor de cartofi și mazăre, sau cînd îi cereau un pahar de gin. Dar nu mai era nimeni primprejur, așa că n-avea cum fi altfel. Penelope îl recunoscu. Sublocotenentul acela înalt, brunet cu ochi albaștri, al cărui nume era Keeling. Știa că face instrucția la pușcași, pentru că la popotă purta ghetre și costumul alb, obligatoriu pentru ofițerii aflați în pregătire. Acum însă era îmbrăcat cu uniforma de toată ziua și părea vesel și lipsit de griji, un om pus pe distracții.

— La căminul pentru fete.

Se aplecă și deschise portiera.

— Atunci, urcați, vă duc eu.

— Mergeți într-acolo ?

— Nu. Dar mă descurc eu.

Penelope urcă alături de el și închise portiera. Mașina micuță porni în trombă, silind-o să-și țină pălăria, ca să nu i-o sufle vîntul.

— Parcă v-am mai văzut pe aici, nu ? Lucrați la popotă, mi se pare.

— Așa este.
— Vă place ?
— Nu prea.
— Atunci, de ce ați acceptat slujba ?
— Nu mă pricepeam să fac nimic altceva.
— E primul loc de muncă ?
— Da. M-am înrolat abia acum o lună.
— Cum vă place la marină ?

Părea așa de implicat și entuziast, că nu-i putu spune că o ura.

— E bine. Am început să mă obișnuiesc.
— Cam seamănă cu un internat, nu ?
— Eu n-am fost la internat, așa că n-am de unde să știu.
— Cum vă cheamă ?
— Penelope Stern.
— Eu sînt Ambrose Keeling.

Nu mai era timp pentru altceva. În cinci minute au ajuns, au intrat pe porțile cartierului general al corpului auxiliar și au oprit cu un scrîșnet de frîne pe pietrișul din fața intrării, ceea ce a făcut-o pe subofițera de serviciu să arunce o privire pe fereastră, afară, și să se încrunte în semn de dezaprobare.

Opri motorul, iar Penelope îi spuse, deschizînd ușa :

— Mulțumesc foarte mult.
— Ce faci în restul serii ?
— De fapt, nimic.
— Nici eu. Hai să bem ceva la clubul ofițerilor tineri.
— Ce... acum ?
— Da. Acum, răspunse el, privind-o amuzat, cu ochii lui albaștri. Chiar așa de groaznică ți se pare propunerea ?
— Nu... deloc. Doar că...

Recrutele în uniformă nu aveau voie să intre în clubul ofițerilor.

— ... Va trebui să mă schimb în haine civile.

Era încă unul din lucrurile pe care le învățase la depoul de antrenament. Hainele obișnuite se numeau

„haine civile". Se simțea mîndră de ea însăși, pentru că își amintea toate aceste reguli și regulamente.

— E în regulă. Am să te aștept.

Îl lăsă acolo, în mașina lui micuță; își aprinsese o țigară, să-i treacă timpul mai ușor. Penelope intră în clădire și porni în goană pe scări, urcînd cîte două trepte o dată, nedorind să piardă nici o clipă, înspăimîntată că, dacă întîrzie prea mult, el o să-și piardă răbdarea și-o să plece, fără să mai vorbească vreodată cu ea.

În cabina ei, își dezbrăcă uniforma și-o aruncă pe pat; se spălă pe față și pe mîini, scoase agrafele din păr și-l lăsă liber, scuturîndu-l puțin. Apoi îl perie, regăsind senzația familiară în dreptul umerilor. Parcă ar fi devenit iarăși liberă, ea însăși, iar această revenire îi dădea mai multă încredere în sine. Deschise dulapul comun și scoase rochia pe care Sophie i-o făcuse cadou de Crăciun și jacheta veche, prăpădită, de bizam, pe care mătușa Ethel intenționase s-o dea la solduri, dar Penelope o salvase și o păstrase pentru ea. Găsi o pereche de ciorapi fără fire trase și își încălță pantofii cei buni. N-avea nevoie de poșetă pentru că nu avea bani și nici nu se machia vreodată. Coborî înapoi în fugă, semnă în registru și ieși pe ușă.

Acum se făcuse aproape întuneric, dar el tot acolo era, în mașinuța lui, fumînd încă din aceeași țigară.

— Îmi pare rău că a durat așa de mult, spuse ea dintr-o suflare și se urcă înapoi în mașină, lîngă el.

— Mult ? rîse el, apoi își stinse țigara și o aruncă. N-am mai cunoscut femeie așa de rapidă. Eram pregătit să aștept cel puțin o jumătate de oră.

Faptul că era pregătit s-o aștepte atît de mult era și surprinzător, și plăcut. Îi zîmbi. Uitase să se dea cu puțin parfum și spera că el n-o să simtă mirosul de naftalină din haina de blană a mătușii Ethel.

— E prima dată cînd nu port uniformă, de cînd m-am înrolat.

Porni motorul.

— Și cum te simți ? o întrebă.

— Ca-n paradis.

Au pornit spre clubul ofițerilor tineri din Southsea ; ajunși acolo, a condus-o la etaj și s-au așezat la bar, iar el a întrebat-o ce dorește să bea. Penelope nu prea știa ce să comande, așa că băiatul a cerut două porții de gin cu suc de portocale, iar ea nu i-a spus că nu mai băuse gin în viața ei.

Iar cînd au sosit băuturile, s-au așezat la taclale și totul a fost foarte simplu ; ea i-a spus că locuiește în Porthkerris și că tatăl ei se dusese acolo pentru că era artist, dar că acum nu mai picta ; i-a spus că mama ei era franțuzoaică.

— Așa se explică, spuse el.

— Ce anume se explică ?

— Nu știu exact. Ceva în legătură cu tine. Te-am remarcat imediat. Ochi negri, păr negru. Pari altfel decît celelalte recrute.

— Sînt un uriaș pe lîngă ele.

— Nu-i vorba de asta, deși îmi plac femeile înalte. Un fel de... Ridică din umeri, devenind și el mai francez. Un... *je ne sais qoui*[1]. Ai stat în Franța ?

— Nu. Am stat aici. Într-o singură iarnă ne-am luat un apartament la Paris.

— Vorbești franțuzește ?

— Bineînțeles.

— Mai ai alți frați sau surori ?

— Nu.

— Nici eu.

Îi povesti despre el. Avea douăzeci și unu de ani. Tatăl lui, care condusese afacerile familiei, ceva legat de o editură, murise cînd Ambrose avea zece ani. Cînd a terminat școala, ar fi putut să se angajeze la aceeași firmă, dar nu

1 În traducere literală : „nu știu ce" (în lb. franceză, în original), definirea unui farmec personal inexplicabil. (N.T.)

dorise să-și irosească viața într-un birou... în plus, era clar că avea să izbucnească războiul... așa că s-a înrolat în marina regală. Mama lui, rămasă văduvă, locuia într-un apartament în Knightsbridge, în Piața Wilbraham, dar cînd începuse războiul își abandonase locuința și plecase la țară, iar acum locuia într-un hotel, pe undeva prin Devon.

— E în mai mare siguranță acolo, decît la Londra. E cam delicată și, dacă încep bombardamentele, mai mult ar încurca decît să ajute.

— De cînd ești la Whale Island ?

— De o lună. Sper să mai stau doar două săptămîni. Depinde de rezultatele la examene. Cursul de artilerie e ultimul. Am luat pînă acum navigația, atacul cu torpile și cursul de semnalizare, așa că pot fi liniștit, slavă Domnului.

— Și după aceea, unde vei pleca ?

— La școala diviziei încă o săptămînă, iar apoi pe mare.

Și-au terminat băuturile, iar el a comandat încă un rînd. Apoi au trecut în restaurant și au luat cina. După cină, s-au plimbat puțin cu mașina prin Southsea și apoi, cum fata trebuia să fie înapoi, la cămin, la zece și jumătate, a dus-o acasă.

Ea i-a mulțumit mult, dar cuvintele nu exprimau nici pe departe recunoștința pe care o simțea, nu numai pentru seara pe care o petrecuseră împreună, ci și pentru că el apăruse în viața ei exact atunci cînd avea mai multă nevoie, iar acum avea un prieten și nu avea cum să se mai simtă singură.

— Ești liberă sîmbătă ? o întrebă el.

— Da.

— Am bilete la un concert. Ți-ar face plăcere să vii ?

— Ah... Simți zîmbetul care îi lumina fața, fără să-l poată opri. Ar fi grozav.

— Atunci, vin să te iau pe la șapte. A, Penelope, să nu uit... ia o aprobare pentru întîrzierea la apel.

Concertul era în Southsea. Anne Zeigler și Webster Booth interpretau cîntece de genul *Doar un trandafir* și *Dac-ai fi singura fată din lume.*

În orice toamnă
Îmi voi aminti
De coama muntelui luminat de razele soarelui.

Ambrose a ținut-o de mînă. În seara aceea, cînd s-au întors, el a parcat mașina mai departe de cămin, pe o stradă liniștită, și a cuprins-o în brațe, cu tot cu haina ei mirosind a naftalină, și a sărutat-o. Era pentru prima dată cînd o săruta un bărbat și avu nevoie de puțin timp pentru a se obișnui dar, după aceea, învățâ și nu i se păru deloc neplăcut. De fapt, apropierea lui, bărbăția lui evidentă, mirosul proaspăt al pielii îi treziră simțurile într-un mod cu totul nou pentru ea. Un tremur, în adîncul ființei sale. O durere care nu durea deloc.

— Dragă Penelope, ești cea mai adorabilă ființă din lume.

Dar, peste umărul lui, zări ceasul de bord, care arăta ora zece și douăzeci și cinci de minute. Fără chef, se trase înapoi, desfăcîndu-se din îmbrățișarea lui și ridicînd automat o mînă spre cap, să-și aranjeze părul în dezordine.

— Trebuie să plec, îi spuse. Nu pot să întîrzii.

El oftă, dîndu-i drumul fără entuziasm.

— Naiba să-l ia de ceas. Naiba să-l ia de timp.

— Îmi pare rău.

— Nu-i vina ta. Va trebui să ne facem altfel de planuri.

— Ce planuri ?

— Am puțin timp liber la sfîrșitul săptămînii viitoare. Dar tu ? Poți să-ți iei liber ?

— Săptămîna viitoare ?

— Da.

— Pot să încerc.

— Putem merge cu mașina în oraș. Să vedem un spectacol. Să rămînem acolo peste noapte.

— Ah, ce idee minunată. Încă nu mi-am luat nici o zi liberă. Sînt sigură că am să aranjez lucrurile.

— Singura problemă este că... Ambrose era îngrijorat. Mama și-a închiriat apartamentul unui soldat plicticos, așa că nu putem merge acolo. Cred că ne-am putea duce la clubul meu, dar...

Era grozav să-i poată fi de folos în rezolvarea problemelor.

— Mergem la mine acasă.

— *La tine* acasă ?

— Nu în casa mea din Porthkerris, prostule, rîse Penelope. În casa mea din Londra.

— Ai o casă în Londra ?

— Da. Pe strada Oakley. E foarte simplu. Am cheia și tot ce ne trebuie.

Era prea simplu.

— E casa ta *proprie* ?

Penelope continua să rîdă.

— Nu e propriu-zis a mea. Tata e proprietarul.

— Dar ei nu se supără ? Adică, vreau să spun, părinții tăi.

— Să se *supere* ? De ce naiba să se supere ?

Se gîndi să-i spună de ce, apoi se răzgîndi. O mamă franțuzoaică și un tată artist. Niște boemi. Nu cunoscuse niciodată un boem, dar începea să creadă că tocmai asta i se întîmplase.

— Fără nici un motiv special, o asigură el în grabă. Parcă nu-i venea să creadă ce noroc dăduse peste el.

— Dar arăți așa de surprins...

— Poate că așa și sînt, recunoscu el, apoi zîmbi cu tot farmecul de care era în stare. Dar poate că e timpul să nu mă mai surprindă felul tău de a fi. Poate că ar trebui doar să accept că nimic din ce faci tu nu e surprinzător.

— Asta e bine ?

— Nu poate fi rău.

Atunci, o duse înapoi la cămin, se sărutară în semn de rămas bun, iar ea coborî și intră în clădire ; era așa de bine

dispusă și amețită, încît uită să semneze în registru și trebui să fie rechemată de ofițerul de gardă, care era într-un hal de nervi de nedescris, pentru că tînărul fruntaș marinar care-i plăcea ei, se dusese cu o altă fată la cinema.

Obținu permisul, iar Ambrose îi dezvălui planurile sale. Un prieten... un locotenent din marina regală, cu legături de invidiat în lumea teatrului... reușise să obțină două bilete la *Ani în ritm de dans*, care se juca la teatrul Drury Lane. Pusese puțină benzină în rezervor și împrumutase cinci sterline de la un alt tip simpatic. Amiaza zilei de sîmbătă îl găsi trecînd printre porțile sediului serviciilor auxiliare pentru ca mai apoi să oprească în fața intrării într-un nor de pietriș. O recrută tocmai trecea pe acolo, așa că el o rugă frumos s-o caute pe recruta Stern și să-i spună că sublocotenentul Keeling era gata și o aștepta. Fata căscă puțin ochii la vederea mașinuței cu alură sportivă și a tînărului și frumosului ofițer, dar Ambrose era obișnuit cu astfel de priviri și consideră invidia și admirația ei drept un lucru cu totul meritat.

„Nimic din ce faci tu n-ar trebui să mă surprindă", îi spusese el lui Penelope cu prea multă ușurință, cu toate acestea, cînd fata își făcu, în sfîrșit, apariția, era greu să nu rămînă cu gura căscată, căci era îmbrăcată în uniformă, cu haina veche de blană deasupra și un sac pe umăr — și asta era tot.

— Unde îți sînt bagajele ? întrebă el, cînd ea urcă în mașină și înghesui haina de blană la picioare.

— Aici, spuse ea, ridicînd sacul.

— *Ăsta* e bagajul tău ? Dar plecăm pentru două zile. Mergem la teatru. Doar nu ai de gînd să porți uniforma asta tot timpul, să se uite toată lumea la noi ?

— Nu, bineînțeles că nu. Dar merg acasă. Am haine acolo. Am să găsesc eu ceva.

Ambrose se gîndi la maică-sa, care adora să-și cumpere cîte o rochie pentru fiecare ocazie, după care pierdea cam două ore, încercînd s-o pună pe ea.

— Dar periuță de dinți ?

— Periuța de dinți și peria de cap sînt în sac. Nu-mi trebuie altceva. Hei, mergem la Londra sau nu ?

Era o zi minunată, însorită ; o zi numai bună pentru escapade, pentru vacanțe, pentru a-ți petrece un weekend cu cineva care-ți plăcea cu adevărat. Ambrose porni pe drumul care trecea peste dealul Portsdown și, ajunși pe culme, Penelope privi înapoi, spre orașul Portsmouth, adresîndu-i un salut plin de voioșie. Trecură prin Purbrook, apoi străbătură zona Downs, pînă la Petersfield, unde hotărîră că, flămînzi fiind, se puteau opri la un local. Ambrose comandă bere și o femeie cumsecade le pregăti niște sandvișuri cu carne din conservă, pe care le garnisi cu un buchețel de conopidă murată dintr-un borcan.

Porniră mai departe, trecînd prin Haslemere și Farnham, apoi prin Guildford ; intrară în Londra dinspre Hammersmith, porniră pe King's Road și ajunseră pe strada Oakley, minunat de familiară, cu podul Albert, care se vedea la capătul său, cu pescărușii și mirosul sărat, nămolos al fluviului și șuierul remorcilor.

— Am ajuns.

Ambrose parcă mașina și opri motorul, întorcîndu-se să privească, cu vizibil respect, silueta înaltă a casei terasate, cu aerul ei de demnitate.

— Asta e casa ?

— Da. Știu că ar trebui vopsite balustradele, dar n-am avut timp. Și, bineînțeles, e mult prea mare, dar noi nu locuim deloc aici. Hai să ți-o arăt.

Își apucă haina și sacul și-l ajută să ridice capota, în caz că începea ploaia. După aceea, el își luă bagajul și rămase pe loc, într-o stare de plăcută anticipație, așteptînd ca Penelope să urce treptele maiestuoase, străjuite de pilaștri pe fiecare parte, pînă la ușa de la intrare, să scoată cheia și să-l poftească înăuntru — și se simți ușor dezamăgit cînd, în loc de toate astea, ea îl conduse pe alee, deschise poarta de fier forjat și coborî cele cîteva trepte care duceau la subsol. O urmă, închizînd poarta în urma lui și constată că nu era un loc deprimant,

ba chiar un loc vesel, cu pereții văruiți în alb și lada roșie pentru gunoi, sau cele cîteva jardiniere de ceramică în care vara, fără îndoială, înfloreau muşcate, petunii și cîrciumărese.

Ușa, ca și lada de gunoi, era roșie. Așteptă pînă cînd Penelope descuie și abia atunci, precaut, o urmă înăuntru, trezindu-se într-o bucătărie luminoasă și bine aerisită, care nu semăna cu nici o altă bucătărie văzută de el vreodată. E drept, nici nu văzuse prea multe. Mama lui nu intra niciodată în bucătărie, decît pentru a-i spune lui Lily, bucătăreasa șefă, cîți invitați aveau la prînz în ziua următoare. Cum nu trebuia să-și petreacă vremea în bucătărie și categoric nu muncea acolo, decorul nu avea pentru ea nici o importanță, iar Ambrose și-o amintea ca pe un loc neplăcut, incomod, cu faianță lucioasă, verde ca sticla și mirosind a lemn umed. Cînd nu aducea cărbuni, pregătea masa, ștergea praful sau servea la masă, Lily ocupa un dormitor în care se intra direct din bucătărie, unde toată mobila era alcătuită dintr-un pat de fier, cu grilaj și un dulap gălbui, scorojit, plin de sertare. Trebuia să-și atîrne hainele într-un cui de pe spatele ușii și, cînd voia să facă o baie, trebuia să aleagă o oră în mijlocul zilei, cînd nimeni altcineva nu avea nevoie de baie, apoi se schimba în uniforma cea mai bună — o rochie neagră, cu șorțul alb. Cînd izbucnise războiul, Lily o băgase pe doamna Keeling în sperieți, anunțîndu-și demisia și plecînd să lucreze într-o fabrică de muniții. Doamna Keeling nu găsise pe nimeni să-i ia locul, și dezertarea lui Lily fusese unul din motivele pentru care dăduse bir cu fugiții și se retrăsese, pe durata războiului, în întunecatul Devon.

Dar bucătăria asta... Lăsă bagajul jos și privi de jur împrejur. Văzu masa lungă, foarte curată, scaunele desperecheate, dulapul din lemn de pin, deasupra căruia se înșiruiau farfurii de ceramică pictată, căni și oale. Tigăi de zinc, aranjate minunat, în funcție de mărime, agățate pe o grindă, deasupra cuptorului, alături de mănunchiuri de mirodenii și flori uscate din grădină. Se mai aflau acolo

un scaun împletit, un frigider strălucitor de alb și o chiuvetă adîncă, de porțelan, așezată sub fereastră, pentru ca oricine ar fi spălat vasele să se poată amuza, în același timp, privind picioarele trecătorilor de pe trotuar. Podeaua era parchetată și acoperită cu covoare împletite din trestie, și peste tot se simțea miros de usturoi și ierburi, parcă ar fi fost o băcănie franțuzească. Nu-i venea să-și creadă ochilor.

— Asta e *bucătăria ta* ?

— E camera noastră bună la toate. Aici locuim.

Ambrose constată că încăperea aceea se întindea pe toată lungimea casei căci, la capătul opus, ușa cu glasvand dădea spre verdele grădinii. Era, totuși, împărțită în două porțiuni distincte, printr-o arcadă semicirculară, acoperită de draperii grele, cu un model pe care Ambrose nu-l recunoscu, deși era opera lui William Morris.

— Bineînțeles, continuă Penelope, lăsîndu-și haina și poșeta pe masa de bucătărie, cînd s-a construit casa, tot acest spațiu era un șir de cămări și spații de depozitare, dar bunicul le-a deschis pe toate și a făcut ceea ce el numea o cameră la grădină. Dar noi o folosim ca salon. Vino să vezi.

Lăsă bagajul, își scoase pălăria și o urmă.

Trecînd pe sub arcadă, zări căminul deschis, acoperit cu plăci lucioase de ceramică italienească, pianul cu capacul ridicat, gramofonul demodat. Canapele și fotolii mari, cam uzate, erau așezate din loc în loc și acoperite cu tot felul de cretoane, sau drapate cu șaluri de mătase, peste care erau împrăștiate cîteva perniță decorative, brodate. Pereții erau văruiți în alb, fundal potrivit pentru cărți, ornamente, fotografii... amintiri adunate, bănui el, de-a lungul multor ani. Spațiul rămas liber fusese acoperit cu tablouri în tonuri luminoase, atît de vibrante, încît Ambrose aproape că putea simți căldura emanată de terasele săpate în piatră, de grădinile acelea incandescente, care-și aruncau umbrele grele.

— Tablourile astea sînt pictate de tatăl tău ?

— Nu. Avem doar trei din picturile lui și toate sînt în Cornwall. Știi, are artrită la mîini. N-a mai lucrat de mulți ani. Cele de-aici au fost pictate de minunatul lui prieten, Charles Rainier. Au lucrat împreună la Paris, înainte de celălalt război, și de atunci au rămas prieteni. Soții Rainier locuiesc într-o casă superbă, în sudul Franței. Noi mergeam destul de des să locuim la ei... ne duceam acolo cu mașina... uite! se întrerupse ea, luînd o fotografie dintr-un raft și întinzînd-o spre el. Uite, sîntem toți aici, pe drum...

Văzu un grup obișnuit, de familie, fotografiat cu grijă. Penelope avea codițe și o rochiță prea scurtă, din stambă. Cu părinții ei, presupuse el, și o altă femeie, vreo rudă, probabil. Dar ceea ce-i atrase într-adevăr atenția fu mașina.

— Dar ăsta e un Bentley de patru litri și jumătate! exclamă el, fără să-și poată ascunde nuanța de respect din glas.

— Știu. Tata îl adoră. Exact ca domnul Todd, din *Vîntul prin sălcii*. Cînd se așază la volan, își scoate pălăria neagră și își pune o cască de piele, ca la raliuri, și refuză să ridice capota, iar dacă plouă, ne udă leoarcă pe toți.

— O mai aveți?

— Dumnezeule, sigur că da. Nu s-ar despărți pentru nimic în lume de ea.

Se duse să pună fotografia la loc, iar ochii lui Ambrose fură din nou atrași, instinctiv, de picturile seducătoare ale lui Charles Rainier. Nu-și putea imagina ceva mai spectaculos decît să pleci cu mașina, un Bentley de patru litri și jumătate, la drum spre sudul Franței, în zilele lipsite de griji dinainte de primul război, către o lume de soare arzător, cu pini mirosind a rășină, mese la iarbă verde și cîte o partidă de înot în Mediterana. Se gîndi la vin și la cum era să bei un pahar la umbra viței. La siestele lungi, lenețe, cu jaluzelele trase, ca să fie mai răcoare, sau la cum era să faci dragoste după-amiaza, printre săruturi cu mireasmă de struguri.

— Ambrose.

Smuls din visare, o privi. Fata-i zîmbi cu inocență, își scoase pălăria de la uniformă, o aruncă pe un scaun iar el, încă pierdut în acel vis atît de plăcut, își imagină că avea să se dezbrace de tot restul — și că vor face dragoste, chiar atunci și acolo, pe una din canapelele acelea mari și îmbietoare.

Făcu un pas spre ea, dar era prea tîrziu, căci se întorsese cu spatele la el și se dusese să se lupte cu ușile dinspre grădină. Vraja se risipise. Aerul rece pătrunse în cameră, iar el oftă, pornind cuminte în urma ei, spre una din acele canapele mari și îmbietoare.

— Trebuie să vii să vezi... e imensă, pentru că demult, nici nu mai știu cînd, vecinii de alături i-au vîndut bunicului partea lor de grădină. Îmi pare rău pentru cei care locuiesc acolo acum ; n-au decît o curticică prăpădită. Iar zidul de la capătul grădinii e foarte vechi, cred că din perioada dinastiei Tudor ; bănuiesc că, pe vremuri, aici a fost o livadă a curții regale, sau o grădină de recreere, sau ceva în genul ăsta.

Într-adevăr, grădina era foarte mare, cu iarbă și borduri, cu straturi de flori și un chioșc cam dărăpănat.

— Magazia aceea la ce folosește ?

— Nu e magazie. E atelierul tatălui meu de la Londra. Dar nu ți-l pot arăta, pentru că n-am cheia. Oricum, e plin de pînze și vopseluri, mobile de grădină și paturi de campanie. E un strîngător nemaipomenit. Ca noi toți. Niciodată nu aruncăm nimic. De fiecare dată cînd venim la Londra, tata zice că va face curățenie, dar nu se apucă niciodată. Presupun că e un fel de nostalgie. Sau lene, pur și simplu. Penelope se înfioră dintr-o dată. E cam frig, nu ? Hai înapoi, înăuntru, să-ți arăt restul casei.

Fără nici o vorbă, o urmă, fără ca vreo urmă a gîndurilor lui fugare să i se citească pe figură ; dar mintea îi lucra febril, calculînd și adunînd. Căci, în ciuda vechimii și aranjamentului neconvențional al acestei case londoneze, se simțea profund impresionat de mărimea și grandoarea

ei și decise că era infinit mai bună decît apartamentul în perfectă ordine, care aparținea mamei sale.

Astfel că aduna frînturile de informații scăpate din cînd în cînd de Penelope, atît de firesc, de parcă n-ar fi avut nici o importanță, despre familia ei și stilul lor de viață, minunat de romantic și boem. Prin comparație, viața lui părea incredibil de plicticoasă și stereotipă. Crescut în Londra, vacanțe anuale la Torquay sau Frinton, iar apoi marina. Care, pînă atunci, nu fusese decît o prelungire a școlii, asezonată cu ceva exerciții. Nici măcar nu ajunsese să vadă marea și nici nu avea să fie trimis într-acolo decît după ce termina cursurile.

Penelope, însă, era cosmopolită. Locuise la Paris ; familia ei deținea, pe lîngă această casă, o alta în Cornwall. Se gîndi la locul acela din Cornwall. Citise, de curînd, *Rebecca* de Daphne du Maurier și acum își imagina o casă exact ca Manderley; ceva aducînd cu stilul elisabetan, poate, cu o alee lungă de o milă, străjuită de tufe de hortensii. Iar tatăl ei era un artist faimos, mama ei era franțuzoaică și ei nu i se părea nimic ciudat să mergi cu mașina tocmai în sudul Franței, cu o Bentley de patru litri și jumătate, ca să stai pe la prieteni. Acel Bentley de patru litri și jumătate îl umplea de invidie mai mult ca orice altceva. Întotdeauna tînjise după o astfel de mașină, simbol al unei anumite stări sociale, care să facă să-și întoarcă lumea capul, să te facă mai bogat și mai viril, cu o ușoară tentă de excentricitate, pentru ca lucrurile să fie mai picante.

Acum, reflectînd la toate acestea și dornic să vadă mai multe, intră în casă în urma ei, traversară subsolul și urcară pe o scară strîmtă. Altă ușă — și iată-i în holul cel mare al casei, spațios și elegant, cu o splendidă fereastră în formă de evantai, chiar deasupra ușii, și o scară lată, cu trepte nu prea înalte, care urca la etaj. Uluit de această grandoare neașteptată, privi în jur.

— Mă tem că e cam modest, comentă ea, încercînd să se scuze. Lui Ambrose nu i se părea deloc modest. Și,

uite, acolo, pata aceea de tapet pe perete. Acolo era agățat tabloul *Căutătorii de scoici*. E lucrarea preferată a tatălui meu și n-a vrut să fie bombardată, așa că Sophie și cu mine am ambalat-o și am trimis-o în Cornwall. Casa parcă nu mai e aceeași fără ea.

Ambrose se îndreptă spre scară, nerăbdător să urce și să afle mai multe, dar...

— Pînă aici mergem, îl avertiză Penelope, apoi deschise o ușă. Acesta e dormitorul părinților mei. Am impresia că pe vremuri era sufrageria, iar ferestrele dau spre grădină. Dimineața e minunat, pentru că lumina soarelui bate din plin. Iar asta e camera mea, care dă spre stradă. Și baia. Iar aici își ține mama aspiratorul. Și asta-i tot.

Turul de orizont se terminase. Ambrose se întoarse la baza scării și rămase acolo, privind în sus.

— Cine locuiește în restul casei ?

— Multă lume. Soții Hardcastle au fost primii, pe urmă au venit soții Clifford și apoi familia Friedmann, la mansardă.

— Chiriași, spuse Ambrose. Cuvîntul îi stătea în gît, pentru că era unul dintre acelea pe care mama lui le pronunța întotdeauna cu dispreț.

— Da, se poate spune și așa. E minunat. E ca și cum ai avea prietenii acasă, tot timpul. Bine că mi-am amintit, trebuie să mă duc să-i spun lui Elizabeth Clifford că sîntem aici. Am încercat s-o sun, dar era ocupat și pe urmă am uitat să mai încerc.

— Ai să-i spui și de mine ?

— Bineînțeles. Vii cu mine ? E o femeie adorabilă, o să-ți placă.

— Nu, mai bine nu.

— În cazul ăsta, ce-ar fi să te întorci în bucătărie și să pui apă la fiert, poate bem un ceai, sau altceva. Să văd dacă pot împrumuta puțin chec, ceva, de la Elizabeth, iar după ceai va trebui să ieșim și să ne cumpărăm ouă, pîine și alte lucruri ; altfel n-o să avem nimic la micul dejun.

Parcă era o fetiță care se juca în casa păpușilor.

— De acord.

— Vin imediat.

Îl părăsi, alergînd în sus pe scări, cu picioarele ei lungi, iar Ambrose rămase în hol, privind în urma ei. Își mușcă buzele. El, care era mereu sigur pe sine, se simțea acum cuprins de nesiguranță, dar și de bănuiala că, venind aici, în casa lui Penelope, pierduse controlul asupra situației. Ceea ce era neplăcut, pentru că nu i se mai întîmplase, și avea o teribilă presimțire — aceea că amestecul ei extraordinar de naivitate și sofisticare putea avea asupra lui același efect ca un Martini sec și foarte tare, tăindu-i vlaga și forța.

Soba mare de gătit din bucătărie nu era aprinsă, dar găsi un ibric electric, așa că îl umplu și-l puse în priză. În februarie, seara se lăsa repede și în camera mare, umbroasă, se simțea deja frigul, dar în cămin erau pregătite lemne și hîrtie, așa că aprinse focul cu bricheta și așteptă pînă ce flăcările cuprinseră vreascurile, apoi adăugă niște cărbuni dintr-o căldare de zinc, pe urmă vreo doi bușteni. Pînă să vină înapoi Penelope, alergînd pe scări în jos, focul se întețise și ibricul șuiera.

— Ah, ce băiat deștept ești, ai aprins focul. E mai vesel așa. N-avea chec, dar am împrumutat puțină pîine și niște margarină. Dar tot lipsește ceva...

Se încruntă, încercînd să dezlege misterul, apoi își dădu seama ce era.

— Ceasul. Bineînțeles, n-a fost întors. Întoarce ceasul, Ambrose. Mă liniștește tic-tac-ul lui.

Ceasul era de modă veche, fixat sus, pe perete. Își trase un scaun și se urcă pe el, deschise geamul, potrivi arătătoarele și întoarse cheia masivă. În timp ce el făcea toate acestea, Penelope deschise dulapuri, scoase cești și farfurii, găsi un ceainic.

— Te-ai întîlnit cu prietena ta ? o întrebă el, coborînd de pe scaun, după ce pusese ceasul în funcțiune.

— Nu, nu era acasă, dar am urcat mai sus și am găsit-o pe Lalla Friedmann. Mă bucur tare mult că am văzut-o, pentru că eram puțin îngrijorată pentru ei. Vezi tu, sînt refugiați, un cuplu de evrei tineri din München, care au trecut prin multe. Ultima dată cînd l-am văzut pe Willi, m-am temut că va face o criză nervoasă.

Se gîndi să-i spună lui Ambrose că datorită lui Willi se înrolase, apoi renunță. Nu era sigură că el ar fi înțeles.

— ...Oricum, Lalla zice că acum îi este mult mai bine, că are o slujbă nouă, iar ea așteaptă un copil. E o femeie atît de drăguță. Dă lecții de muzică, așa că trebuie să fie teribil de deșteaptă. Te deranjează dacă bei ceaiul fără lapte ?

După ceai, au pornit la plimbare pe King's Road, au găsit o băcănie și au cumpărat cîte ceva, iar apoi s-au întors în strada Oakley. Era aproape întuneric, așa că au tras toate draperiile de camuflaj, iar Penelope a pus așternuturi proaspete pe paturi, în timp ce el stătea și o privea.

— Poți dormi în camera mea, iar eu am să dorm în camera părinților mei. Vrei să faci o baie inainte să te schimbi ? Avem tot timpul apă caldă din belșug. Sau dorești să bei ceva ?

Ambrose răspunse afirmativ la ambele întrebări, așa că reveniră în bucătărie, iar ea deschise un dulap și scoase o sticlă de gin Gordon's și una de whisky Dewar's, apoi o alta, fără etichetă, dar cu miros de migdale.

— Ale cui sînt toate astea ?

— Ale tatii.

— Nu se supără dacă bei din ele ?

Ea îl privi uimită.

— Păi, pentru asta sînt aici. Ca să avem ce oferi prietenilor.

Încă o noutate. Mama lui turna cu zgîrcenie vin de Xeres, în niște pahare minuscule, dar dacă el dorea gin, trebuia să-și aducă singur. Totuși, nu făcu nici o remarcă, ci doar își turnă o porție zdravănă de whisky scoțian și, cu paharul într-o mînă și bagajul în cealaltă, porni pe scări în

sus, spre dormitorul care îi fusese repartizat. Era ciudat să se dezbrace în această ambianță stranie, feminină, și simți nevoia să sondeze puțin terenul, ca o pisică în curs de adaptare la o casă nouă : privi tablourile, se așeză pe pat, studie titlurile cărților de pe raft. Se aștepta la romane siropoase, gen Georgette Heyer și Ethel M. Dell, dar în loc de asta găsi Virginia Woolf și Rebecca West. Nu era doar boemă, ci și intelectuală. Asta îl făcu să se simtă mai sofisticat. Îmbrăcat cu halatul lui de vedetă și luînd cu el prosopul, trusa de toaletă și paharul de whisky, ieși pe hol. Ajuns în baia mică se bărbieri, apoi umplu cada cu apă și se muie puțin. Cada era mult prea mică pentru picioarele lui lungi, dar apa era clocotită. Revenit în dormitor, se îmbrăcă din nou, înfrumusețîndu-și uniforma cu o cămașă scrobită, o cravată de mătase neagră marca Gièves și cu cea mai bună pereche de cizme negre scurte, bine lustruite cu o batistă. Își perie părul, întorcîndu-și capul în toate părțile, admirîndu-și profilul și apoi, satisfăcut, luă paharul gol și coborî scările.

Penelope dispăruse, probabil ca să scormonească prin garderoba mamei ei, după vreo rochie. Spera că nu-l va face de rușine. Luminată de focul din cămin, camera căpătase un aer destul de romantic. Își turnă altă porție de whisky și se uită la discurile de gramofon. Majoritatea erau de muzică clasică, dar găsi unul cu Cole Porter, înghesuit între Beethoven și Mahler. Puse discul pe gramofonul vechi și răsuci maneta.

Ești tot ce poate fi mai bun,
Ești un Coliseum,
Ești tot ce poate fi mai bun,
Ești Muzeul Luvru.

Începu să danseze, cu ochii pe jumătate închiși, ținînd în brațe o fată imaginară. Poate că, după teatru și un mic supeu, aveau să meargă la un club de noapte. La Embassy, sau la Bag of Nails. Dacă rămînea fără bani, probabil că ar

fi acceptat un cec. Cu puțin noroc, nu-și putea depăși contul bancar.

— Ambrose...

N-o auzise venind. Puțin stingherit că fusese surprins în mica lui pantomimă, se întoarse. Penelope traversă camera venind spre el, emoționată și așteptîndu-i aprobarea, sperînd ca el să facă vreun comentariu. Dar, pentru prima dată, Ambrose rămăsese fără glas, căci, în lumina palidă a lămpilor și-a focului, ea era foarte frumoasă. Rochia pe care o alesese în cele din urmă fusese, probabil, la modă, cu cinci ani înainte. Era din șifon crem, acoperit cu flori stacojii și purpurii, iar fusta cădea în valuri peste șoldurile ei zvelte, încrețindu-se la margini. Corsajul avea niște nasturi micuți, pînă la talie ; mai avea un fel de capă, în falduri suprapuse, care flutura la fiecare mișcare a ei, amintindu-i de aripile unui fluture. Își ridicase părul, scoțînd la iveală gîtul lung și forma perfectă a umerilor, iar în urechi își pusese o pereche de cercei lungi, minunați, din argint și coral, care se legănau la fiecare mișcare a capului. Se dăduse cu ruj de nuanța coralului și mirosea delicios.

— Miroși delicios, îi spuse.

— Chanel nr. 5. Am găsit puțin pe fundul unei sticle. M-am gîndit că s-ar putea să se fi învechit...

— Deloc.

— Nu... arăt bine ? Am încercat vreo șase rochii, dar m-am gîndit că asta e cea mai bună. E teribil de veche și puțin cam scurtă, pentru că eu sînt mai înaltă decît Sophie, dar...

Ambrose lăsă paharul jos și întinse mîna.

— Vino-ncoace.

Veni și-l luă de mînă. El o trase în brațele lui și o sărută, foarte delicat și tandru, pentru că nu dorea să facă vreun gest care să-i deranjeze coafura elegantă sau puținul fard pe care și-l pusese. Rujul avea un gust dulce. Se desprinse de ea, zîmbind spre ochii ei calzi, întunecați.

— Aproape că mi-aș dori să nu mai fim nevoiți să ieșim, îi spuse.

— O să ne întoarcem, îi răspunse ea, și inima lui începu să bată mai tare, anticipînd acel moment.

Ani în ritm de dans a fost un spectacol romantic, trist și cam ireal. Tot felul de rochii tiroleze și pantalonași de piele, dar și cîntece frumoase — și toți eroii principali se îndrăgosteau unii de alții, apoi renunțau cu mult curaj unii la alții și își luau rămas bun — și fiecare a doua melodie era un vals. După ce s-a terminat, au ieșit în strada cufundată în întuneric, au trecut cu mașina prin Picadilly și s-au dus la Quaglino pentru cină. O orchestră cînta și perechile dansau pe ringul minuscul ; toți bărbații purtau uniformă, ba chiar și o bună parte dintre femei.

Bum.
De ce-mi bate inima,
Eu și inima mea, bum — bam — bum,
Fără încetare.

Între feluri, Ambrose și Penelope au dansat și ei, dar nu era propriu-zis un dans, căci n-aveai loc decît să stai pe loc și să te muți de pe un picior pe celălalt. Dar era în regulă, pentru că se cuprinseseră în brațe și, din cînd în cînd, își atingeau obrajii și Ambrose o săruta pe ureche sau îi șoptea cuvinte teribile.

Era aproape ora două cînd s-au întors în strada Oakley. Ținîndu-se de mînă, înăbușindu-și chicotele de rîs, pătrunseră, prin întunericul ca de smoală, pe poarta de fier forjat și coborîră treptele abrupte de piatră.

— Cui să-i pese de bombe ? spuse Ambrose. Am putea să murim la fel de bine, umblînd pe străzi pe întunericul ăsta.

Penelope se desprinse de el, găsi cheia și reuși, în cele din urmă, să deschidă ușa. Ambrose intră, pe lîngă ea, în

întunericul cald, catifelat. O auzi închizînd ușa în urma lor și apoi, în siguranță, aprinse lumina.

Liniștea era deplină. Deasupra lor, ceilalți locatari ai casei dormeau liniștiți. Numai ticăitul ceasului tulbura această nemișcare, sau trecerea cîte unei mașini pe stradă, afară. Focul aprins de el aproape că se stinsese, dar Penelope se duse într-acolo, să atîțe jarul și să aprindă o veioză. Dincolo de arcadă, sufrageria era scăldată în lumină, ca o scenă, după ridicarea cortinei. Actul unu, scena unu. Nu mai era nevoie decît de actori.

Ambrose nu se grăbi să meargă după ea. Simțea o amețeală plăcută, dar ajunsese în punctul în care știa că dorește să mai bea ceva. Luă sticla de whisky și-și turnă de un deget, umplînd apoi paharul cu sifon. Apoi stinse lumina din bucătărie și trecu dincolo, spre flacăra tremurătoare a căminului, spre canapeaua cu pernițe decorative și fata pe care o dorise toată seara.

Ea îngenunche pe covorașul de lîngă cămin, aproape de căldura focului. Își scoase pantofii. La venirea lui, întoarse capul spre el și-i zîmbi. Era tîrziu, și poate că era obosită, dar ochii ei negri străluceau pe chipul luminos.

— De ce oare e focul un tovarăș atît de plăcut ? șopti ea. Parcă ar mai fi cineva în cameră.

— Mă bucur că nu mai e nimeni. O altă persoană.

Penelope era relaxată, calmă.

— A fost o seară frumoasă. M-am distrat.

— Încă nu s-a terminat.

Ambrose se așeză într-un fotoliu adînc, cu brațe late. Își puse paharul jos, apoi reluă :

— Coafura ta nu-i potrivită.

— De ce nu ?

— E prea elegantă pentru dragoste.

Rîse, apoi ridică brațele și, încet, începu să-și desfacă cocul elegant. O privi în tăcere, urmărind gesturile clasice ale oricărei femei — brațele ridicate, capa transparentă a rochiei alunecînd pe gîtul ei lung, ca o eșarfă. Ultima

agrafă fusese scoasă, iar ea își scutură capul și părul lung, negru, ca un val de mătase, căzu peste umeri.

— Acum sînt iarăși eu însămi, spuse.

Din bucătărie, ceasul vechi bătu delicat de două ori.

— Ora două dimineața, spuse ea.

— O oră bună. Momentul potrivit.

Rîse iarăși, ca și cum nimic din ce ar fi zis el n-ar fi fost ceva rău. Atît de aproape de focul aprins, era teribil de cald. El așeză paharul deoparte și își scoase haina, desfăcu nodul cravatei, descheie nasturele strîns, de la gît, al cămășii. Apoi se ridică și, aplecîndu-se puțin, o trase și pe ea în picioare. Sărutînd-o, îngropîndu-și fața între șuvițele parfumate ale părului ei, îi mîngîie trupul zvelt și tînăr, pe sub pelicula delicată a rochiei de mătase, îi simți bătăile regulate ale inimii. O ridică în brațe — și, pentru o fată atît de înaltă, era uimitor de ușoară — și făcu cîțiva pași, apoi o așeză pe canapea, iar ea continua să rîdă, stînd așa, cu părul ei magic, răsfirat peste pernițele uzate. Acum, inima lui bătea de să-i spargă pieptul și fiecare nerv al trupului său simțea durerea dorinței. Cîteodată, de-a lungul scurtei lui relații cu ea, ajunsese să se întrebe dacă era sau nu virgină, dar acum nu-și mai punea această întrebare, căci nu mai conta. Așezat lîngă ea, începu, delicat, să-i desfacă nasturii de pe corsajul rochiei. Binevoitoare, fata nu încercă să-l oprească și, cînd el începu iar s-o sărute pe gură, pe gît, pe sînii rotunzi și catifelați, ea îi răspunse printr-o dulce acceptare.

— Ești atît de frumoasă... După ce rosti aceste cuvinte, își dădu seama, spre marea lui mirare, că ele veniseră de la sine, din inimă.

— Și tu ești frumos, îi spuse Penelope și îl cuprinse cu brațele ei tinere, puternice, pe după gît, trăgîndu-l spre ea. Ținea gura întredeschisă, gata să fie sărutată, iar el știu că toată ființa ei stătea, pur și simplu, în așteptarea lui.

Focul viu din cămin îi încălzea, aprinzîndu-le dragostea. Prin minte i se perindară amintiri fugare, ascunse în subconștient, despre o cameră de copil, cu draperiile trase — imagini din pruncie, demult pierdute. Nici o du-

rere, nici un necaz. Siguranță. În plus, sentimentul că plutea. Dar, undeva, chiar la limita acestei exaltări, vocea timidă a bunului simț.

— Draga mea...

— Da, șopti ea. Da.

— Ești în regulă ?

— În regulă ? Ah, da, e bine...

— Te iubesc.

— Ah...

Ca o respirație. Iubirea.

Pe la mijlocul lui aprilie, oarecum spre surprinderea ei, căci nu avea nici un fel de simț practic în asemenea lucruri, Penelope a fost informată de către autorități că i se cuvenea o permisie de o săptămînă. Ca atare, s-a prezentat în rînd cu alte recrute la biroul subofițerului administrativ și, cînd i-a venit rîndul, a cerut un permis de tren pentru Porthkerris.

Subofițerul era o fată veselă din Irlanda de Nord. Avea fața pistruiată și părul roșcat, creț, și deveni dintr-o dată atentă cînd Penelope îi spuse unde dorea să meargă.

— Asta e în Cornwall, nu, Stern ?

— Da.

— Acolo locuiești ?

— Da.

— Norocoaso !

Îi înmînă permisul, iar Penelope îi mulțumi și ieși din cameră, strîngînd în mîini biletul spre libertate.

Călătoria cu trenul nu se mai sfîrșea. De la Porthsmouth la Bath. De la Bath la Bristol. De la Bristol la Exeter. La Exeter, a fost nevoită să aștepte o oră, după care a urcat în personalul care abia mergea, dar care avea s-o ducă pînă în Cornwall. N-o deranja murdăria din tren. Își găsise un loc într-un colț și se uita pe fereastra pătată. Dawlish și prima frîntură de mare; era doar Canalul Mînecii, dar tot era mai bine decît nimic. Plymouth și Podul Saltash, și ceea ce părea cam jumătate din dotarea

marinei, la cheiurile din Sound. Apoi Cornwall și toate micile halte, cu numele lor romantice, de sfinți. După Redruth, coborî geamul și scoase capul afară, nedorind să piardă prima imagine a Atlanticului, dunele și valurile care se spărgeau de țărm, în depărtare. Trenul trecu peste viaductul Hayle, și zări estuarul și apa în punctul maxim al fluxului. Își luă valiza de pe raftul de bagaje și ieși pe coridor, pe cînd trenul dădea ultima curbă și se îndrepta spre gară.

Se făcuse opt și jumătate seara. Deschise ușa grea și coborî, fericită, trăgîndu-și valiza după ea și îndesîndu-și pălăria de la uniformă în buzunarul jachetei. Aerul era plăcut, cald și proaspăt, și soarele ajuns la asfințit arunca raze prelungi pe platformă. Dinspre acel mănunchi strălucitor își făcură apariția tatăl ei și Sophie, veniți să o întîmpine.

Nu crezuse că întoarcerea acasă poate fi atît de minunată. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să fugă sus, să-și scoată uniforma și să-și pună niște haine mai potrivite — o fustă veche de bumbac, o bluză rămasă din vremea școlii, un pulover prăpădit, cu nasturi de sus pînă jos. Nimic nu se schimbase ; camera era exact așa cum o lăsase, doar că mai ordonată și strălucitor de curată. Curînd, în picioarele goale, coborî iarăși scara în fugă, porni în inspecție din cameră în cameră, atentă la fiecare amănunt, doar ca să se asigure că totul era exact la fel. Într-adevăr, așa era.

Din motive bine întemeiate, portretul lui Sophie, pictat de Charles Rainier, care ocupase odată locul de onoare, deasupra poliței căminului din salon, fusese mutat într-un loc mai modest, iar locul lui fusese luat de *Căutătorii de scoici* care, după o întîrziere inevitabilă, ajunsese, în sfîrșit, de la Londra. Era prea mare camera aceea și lumina era neîndestulătoare pentru a pune în valoare adîncimea culorilor, dar chiar și așa era minunat.

Iar membrii familiei Potter se schimbaseră în bine. Doris scăpase de excesul de grăsime și ajunsese destul de zveltă ; își lăsase părul vopsit să crească, așa că acum, pe

jumătate oxigenat și pe jumătate castaniu, semăna cu pielea unui ponei tărcat. Ronald și Clark crescuseră și ei și parcă nu mai erau așa de slăbănogi și de palizi. Le crescuse și lor părul, iar peste limbajul de suburbie londoneză deprinseseră un accent de Cornwall. Rațele și găinile se înmulțiseră, iar o cloșcă bătrînă își făcuse de cap și scosese o grămadă de puișori, într-o roabă stricată, ascunsă într-un rug des de mure.

Tot ce-și dorea Penelope era să fie pusă la curent cu ceea ce se întîmplase din ziua aceea — care acum părea atît de îndepărtată — în care se urcase în tren și plecase spre Portsmouth. Lawrence și Sophie n-o lăsară prea mult să aștepte. Colonelul Trubshot se ocupa de sistemul de apărare antiaeriană și plictisea pe toată lumea. Hotelul Sands fusese rechiziționat și era plin de soldați. Bătrîna doamnă Treganton — văduva unei notabilități din oraș și o femeie înspăimîntătoare, cu cercei lungi, care se bălăbăneau întruna — își pusese un șorț și se ocupa de cantina armatei. Pe plajă se instalase sîrmă ghimpată și se construiau cazemate de beton, pentru arme sinistre, de-a lungul întregii coaste. Domnișoara Preedy renunțase la clasa ei de dans și acum făcea educație fizică la o școală de fete care fusese evacuată aici de undeva din Kent, iar domnișoara Pawson se împiedicase, în timpul unui camuflaj, de pompa de la ea din curte, căzuse peste găleată și își fracturase piciorul.

Cînd, în cele din urmă, n-au mai avut ce să-i spună, au sperat, evident, să afle poveștile fiicei lor ; fiecare detaliu al noii vieți pe care o ducea — și care, pentru ei, era de neimaginat. Dar ea nu voia să vorbească. Nu voia să le spună nimic. Nu voia să se gîndească la Wale Island și la Portsmouth. Nu voia să se gîndească nici măcar la Ambrose. Mai devreme sau mai tîrziu, desigur, va trebui s-o facă. Dar nu acum. Nu în această seară. Avea o săptămînă. Putea să mai aștepte.

Din vîrful dealului se zărea întreaga zonă, ca-n palmă, amorțită în lumina unei după-amieze calde de primăvară. Golful cel mare, dinspre nord, reflecta în apele lui albas-

tre razele care se risipeau în mii de crîmpeie strălucitoare. Capul Trevose era învăluit în ceață, semn sigur că vremea frumoasă va continua. Spre sud se contura celălalt golf, cu muntele și castelul său, iar la mijloc, cîmpurile atît de familiare, drumuri șerpuite mărginite de gard viu, islazuri de smarald pe care vitele pășteau liniștite și, din loc în loc, cîte un dîmb golaș de granit. Adia un vînt ușor, îmbălsămat de mentă, și nu se auzea decît vreun lătrat de cîine sau susurul plăcut al unui tractor, în depărtare.

Străbătuseră pe jos, ea și Sophie, cele cinci mile care le despărțeau de Carn Cottage. Au luat-o pe potecile strîmte ce duceau spre terenurile mlăștinoase, unde tufele erau punctate cu trandafiri sălbatici, iar flori de merișor și rostopască scoteau capul din rîpe, într-o simfonie de roz și alb. În cele din urmă, săriseră peste pîrleaz și își continuaseră drumul pe poteca brăzdată de iarbă, care șerpuia printre tufe de mure și ferigi, ducînd pînă în vîrful dealului ; spre steiurile de piatră acoperite de licheni, înalte ca niște stînci, unde, odată, cu mii de ani în urmă, oamenii mici de stat care locuiau pe acest pămînt străvechi priviseră neputincioși la corăbiile colțuroase ale fenicienilor sosind în golf, aruncînd ancora și pornind să-și valorifice comorile lor orientale, în schimbul cositorului atît de prețios.

Acum, obosite de drumul lung, se odihneau. Sophie se întinsese pe iarbă, cu un braț peste ochi, ca să se apere de soare. Penelope stătea lîngă ea, sprijinindu-se cu coatele pe genunchi și bărbia în palme.

Departe, în înălțimi, un avion, ca o jucărie argintie, trecu pe deasupra lor. Amîndouă își ridicară privirea către el.

— Nu-mi plac avioanele, spuse Sophie. Îmi amintesc de război.

— Reușești vreodată să uiți de război ?

— Cîteodată încerc. Mă prefac că nimic nu s-a întîmplat. E ușor, mai ales într-o zi ca asta.

Penelope întinse mîna și smulse un smoc de iarbă.

— Nu s-au întîmplat prea multe, nu ?

— Nu.

— Crezi că va fi mai rău ?

— Bineînțeles.

— Te îngrijorează ?

— Îmi fac griji pentru tatăl tău. El e îngrijorat. A mai trecut o dată prin asta.

— Și tu la fel...

— Nu ca el. Niciodată ca el.

Penelope aruncă firele de iarbă și se întinse să mai smulgă cîteva.

— Sophie...

— Da.

— O să am un copil.

Huruitul de la motorul avionului se pierdu în zare, absorbit de imensitatea cerului de vară. Sophie tresări și se ridică încet. Penelope se întoarse, privindu-și mama în ochi și zărind pe fața aceea tînără, arsă de soare, o expresie care nu putea fi descrisă altfel decît ca pe-o imensă ușurare.

— Asta e ceea ce nu voiai să ne spui ?

— Știați ?

— Bineînțeles că știam. Erai așa de reticentă, de tăcută. Ceva nu părea să fie în regulă. De ce nu ne-ai spus pînă acum ?

— Nu-i vorba de rușine sau teamă. Am vrut doar să găsesc momentul potrivit. Am vrut să am timp să vorbesc despre asta.

— Am fost așa de îngrijorată. Am simțit că ești nefericită și am crezut că regreți plecarea ta acolo, sau că ai necazuri.

Penelope simți că-i vine să rîdă.

— Și nu-i așa ?

— Dar bineînțeles că nu !

— Știi, mă uimești întruna.

Sophie nu dădu atenție acestei remarci. Deveni brusc foarte practică.

— Ești sigură că aștepți un copil ?

— Sigură.

— Ai fost la doctor ?

— Nu-i nevoie. Oricum, singurul doctor la care mă puteam duce în Portsmouth era cel de la marină, și n-am vrut s-o fac.

— Cînd urmează să nești ?

— În noiembrie.

— Și cine e tatăl ?

— Un sublocotenent. De la Whale Island. Face cursul de artilerie. Îl cheamă Ambrose Keeling.

— Unde e acum ?

— E încă acolo. A căzut la examen și a trebuit să rămînă, să ia cursul de la capăt. Se spune că „îl mai perie o dată".

— Cîți ani are ?

— Douăzeci și unu.

— El știe că ești însărcinată ?

— Nu. Am vrut mai întîi să-ți spun ție și tatii.

— Ai de gînd să-i spui ?

— Bineînțeles. Cînd mă întorc acolo.

— Ce-o să zică ?

— Habar n-am.

— Nu pari să-l cunoști prea bine.

— Îl știu destul de bine.

Departe, în vale, în curtea unei ferme, își făcu apariția un bărbat, cu cîinele după el ; deschise poarta și porni în sus pe deal, spre locul unde păștea vacile sale. Penelope să lăsă în coate, pe spate, privind în urma bărbatului. Era îmbrăcat într-o cămașă roșie, iar cîinele alerga în cercuri, în jurul lui.

— Știi, ai avut dreptate că eram nefericită. La început, cînd am fost trimisă la Whale Island, am fost nefericită cum nu cred să mai fi fost vreodată în viață. Eram ca un pește pe uscat. Mi-era dor de casă și mă simțeam singură. În ziua în care m-am înrolat, am crezut că pun mîna pe sabie și intru în luptă, alături de toți ceilalți, și m-am

trezit că servesc legume, pun camuflaje și locuiesc cu o mulțime de femei cu care nu am nimic în comun. Și nu exista nici o soluție. Nici o scăpare. Atunci l-am întîlnit pe Ambrose și, după aceea, totul a început să se schimbe în bine.

— Nu mi-am dat seama că e așa de rău.

— Nu ți-am spus. Ce rost ar fi avut ?

— Dacă lași copilul, va trebui să părăsești serviciile auxiliare, nu-i așa ?

— Da. Voi fi trecută în rezervă. Într-un mod dezonorant, probabil.

— Te-ar deranja ?

— Să mă deranjeze ? Abia aștept să scap.

— Penelope... Sper că n-ai rămas special însărcinată.

— Dumnezeule, nu. Nu sînt eu chiar așa de disperată. Nu, s-a întîmplat așa. Ghinionul.

— Știi... nu se poate să nu știi... că poți lua niște măsuri de precauție.

— Sigur, dar am crezut că bărbatul se ocupă totdeauna de asta.

— Ah, draga mea, nu mi-am imaginat că ești așa de naivă. Ce mamă groaznică am mai fost și eu...

— Nu m-am gîndit niciodată la tine ca la o mamă. Te-am considerat mereu ca o soră.

— Ei, atunci am fost o soră groaznică, oftă Sophie. Ce ai de gînd să faci acum ?

— Să merg acasă și să-i spun tatii, cred. Iar apoi, să mă întorc la Portsmouth și să-i spun lui Ambrose.

— Ai să te măriți cu el ?

— Dacă mă cere.

Sophie reflectă puțin la această problemă, apoi spuse :

— Știu că trebuie să ai sentimente foarte puternice pentru acest bărbat, altfel nu i-ai purta copilul. Dar nu trebuie să te căsătorești cu el din cauza copilului.

— Tu te-ai căsătorit cu tata cînd eu eram pe drum.

— Dar îl iubeam. L-am iubit întotdeauna. Nu mi-aș fi putut imagina viața fără el. Fie că mă lua de nevastă, fie că nu, eu nu l-aș fi părăsit niciodată.

— Dacă mă căsătoresc cu Ambrose, veniți la nuntă ?

— Nimic nu ne-ar putea ține departe de tine.

— Aș dori să fiți acolo. Iar după aceea... cînd el va termina cursul de la Whale Island, va fi trimis pe mare. Pot să vin să stau cu tine și cu tata ? Să nasc copilul la Carn Cottage ?

— Ce întrebare ! Ce altceva ai vrea să faci ?

— Presupun că aș putea deveni o femeie ratată profesional, dar aș prefera să nu fie așa.

— Sigur nu te-ai pricepe, oricum.

Penelope își simțea sufletul plin de dragoste și recunoștință.

— Știam eu că așa vei reacționa. Ce cumplit ar fi să am o mamă ca toate celelalte.

— Poate că, dacă ar fi fost așa, aș fi fost mai bună. Dar eu nu sînt bună. Sînt egoistă. Nu mă gîndesc la nimeni altcineva, în afară de mine. A început războiul ăsta cumplit și vom avea parte de mult rău înainte să se termine. Băieți și fete vor fi uciși, frați și surori la fel, și tot ce simt eu e mulțumirea că te întorci acasă. Mi-a fost tare dor de tine. Dar acum putem fi iarăși împreună. Oricît de rău ar fi, măcar vom fi împreună.

Ambrose, cu o porție de băutură tare în mînă, îi telefonă mamei sale.

— Hotelul Coombe.

Vocea era feminină și teribil de amabilă.

— Doamna Keeling este acolo ?

— Dacă așteptați o clipă, mă duc s-o caut. Cred că e în salon.

— Mulțumesc.

— Cine să-i spun că o caută ?

— Fiul ei. Sublocotenent Keeling.

— Vă mul-țu-mesc.

El așteptă.

— Alo ?

— Mami ?

— Dragul meu băiat ! Ce plăcere să te aud. De unde suni ?

— Din Whaley. Mami, uite, trebuie să-ți spun ceva.

— Vești bune, sper.

— Da. Minunate, spuse el, apoi își drese glasul. Sînt logodit și am să mă însor.

Tăcere mormîntală.

— Mami ?

— Da, sînt încă pe fir.

— Ți-e bine ?

— Da. Da, bineînțeles. Ai spus că ai să te însori ?

— Da. În prima săptămînă din mai. La ofițerul stării civile din Chelsea. Poți veni ?

Ca și cum ar fi invitat-o la vreo petrecere.

— Dar... cînd ?... cum ?... ah, dragul meu, m-ai zăpăcit.

— Nu te zăpăci. O cheamă Penelope Stern. O să-ți placă, adăugă el, fără prea mare speranță.

— Dar... cînd s-au întîmplat toate astea ?

— S-au întîmplat, pur și simplu. De asta te-am sunat. Să te anunț imediat.

— Dar... ea cine e ?

— E recrută în serviciile auxiliare. Încercă să găsească cuvinte care s-o liniștească pe maică-sa. Tatăl ei e pictor. În Cornwall... Din nou tăcere. Au o casă în strada Oakley.

Se gîndi să amintească și de mașina Bentley de patru litri și jumătate, dar pe ea n-o pasionaseră niciodată mașinile.

— Dragul meu, îmi pare rău că par așa de lipsită de entuziasm, dar tu ești așa de tînăr... cariera ta...

— Sîntem în război, mamă...

— Știu asta. Știu, mai bine decît oricine altcineva.

— Ai să vii la nunta noastră ?

— Da. Da, bineînțeles... Am să vin la Londra pentru tot sfîrșitul de săptămînă. Am să stau în apartamentul de pe strada Basil.

— Grozav. Ai s-o cunoști, atunci.

— Ah, Ambrose...

Părea pe punctul de a izbucni în plîns.

— Îmi pare rău că te-am luat prin surprindere. Dar nu-ți face griji. „Bip-bip-bip" se auzi în telefon. O să-ți placă la nebunie, repetă el, și se grăbi să închidă, înainte ca ea să aibă timp să-l implore să mai pună bani în aparat.

Rămasă cu receptorul care-i bîzîia în mînă, Dolly Keeling îl puse încet, înapoi în furcă.

Din spatele biroului ei de sub scară, unde se prefăcea că adună niște cifre, dar de fapt ciulea urechile la fiecare cuvînt, doamna Musspratt își ridică privirea și zîmbi întrebător, cu capul aplecat într-o parte, ca o pasăre cu ochi de mărgică.

— Vești bune, sper, doamnă Keeling.

Dolly se controlă, clătină scurt din cap și luă o poză de veselie entuziastă.

— Ce extraordinar ! Fiul meu se căsătorește.

— Ah, splendid. Ce romantic ! Așa sînt bravii noștri tineri. Cînd ?

— Poftim ?

— Cînd va avea loc fericitul eveniment ?

— Peste două săptămîni. În prima sîmbătă din luna mai. La Londra.

— Și cine e norocoasa ?

Prea o bătea la cap. Lăsînd la o parte bunele maniere, Dolly o puse la locul ei.

— Încă nu am avut plăcerea s-o cunosc, rosti ea, cu demnitate. Vă mulțumesc că ați venit să mă căutați, doamnă Musspratt.

Și, cu aceste cuvinte, o lăsă pe femeie cu calculele ei și se întoarse în salonul rezidențial.

Hotelul Coombe fusese, cu mulți ani mai înainte, o reședință privată, iar salonul fusese camera de zi. Imensa placă de marmură de deasupra căminului, mult prea mare pentru căminul însuși, străjuia camera, în care se mai aflau cîteva canapele umflate și fotolii îmbrăcate în pînză albă cu flori roz. Cîteva acuarele erau atîrnate, mult prea sus, de-a lungul pereților, iar fereastra mare, curbată, dădea spre grădină. Grădina fusese lăsată în paragină de la începutul războiului. Domnul Musspratt făcea și el ce putea cu mașina de tuns iarba, dar grădinarul plecase la război, și pe margini se vedeau numai buruieni.

Opt rezidenți permanenți locuiau în hotel, dar patru dintre ei strînseseră rîndurile, considerîndu-se membri ai elitei, sufletul comunității. Dolly era unul dintre ei. Ceilalți erau colonelul și doamna Fawcett Smythe și Lady Beamish. Seara jucau împreună bridge și pretindeau cele mai bune fotolii, în jurul focului din camera de zi și cele mai bune mese, lîngă fereastră, în sufragerie. Ceilalți trebuiau să se mulțumească cu colțurile răcoroase, unde lumina abia ajungea la citit, și cu mesele dinspre ușa cămării. Dar, oricum, aceia erau așa de triști și de insignifianți, că nimănui nu i-ar fi trecut prin cap să-i jelească. Colonelul și doamna Fawcett Smythe veniseră în Devon din Kent. Amîndoi aveau în jur de șaptezeci de ani. Colonelul își petrecuse cea mai mare parte a vieții în armată, așa că se pricepea să le spună tuturor ce avea de gînd să mai facă tipul acela, Hitler, adăugînd propria sa interpretare la știrile oferite cu zgîrcenie de cotidiene, în legătură cu armele secrete și mișcările de trupe. Era un bărbat scund, tuciuriu, cu o mustață țepoasă, dar recupera minusul în înălțime printr-o purtare de paradă și o ținută militărească. Soția lui avea părul vîlvoi și nu se remarca prin nimic. Tricota mult, rostea „Da, dragă" și era de acord cu tot ce spunea soțul ei, lucru convenabil pentru toată lumea, căci, o dată contrazis, colonelul Fawcett Smythe se înroșea la față și părea pe cale să aibă un atac de furie.

Lady Beamish era și mai grozavă. Dintre toți, ea era singura care nu se temea de bombe sau de tancuri sau de orice armă pe care naziștii s-ar fi decis s-o arunce asupra lor. Avea peste optzeci de ani, era înaltă și zdravănă, cu părul alb strîns într-un coc la ceafă și o pereche de ochi cenușii, nemiloși. Șchiopăta rău de tot de un picior (rezultat, afirmase ea în fața unei audiențe uluite, al unui accident de vînătoare) și trebuia să meargă sprijinindu-se în baston. Cînd nu mergea propriu-zis, își proptea obiectul lîngă fotoliu, unde, inevitabil, stătea în calea celor care treceau pe acolo și, fie că se împiedicau, fie că se loveau rău de tot la fluierul picioarelor. Venise împotriva voinței ei la Hotelul Coombe, ca să stea aici pe timpul războiului, dar casa ei din Hampshire fusese rechiziționată de armată și familia ei, aflată într-o gravă criză financiară, cedase în cele din urmă și o convinsese să se retragă în Devon. „M-au dat la cîini, mormăia bătrîna mereu, ca pe un hoit oarecare."

Soțul lui Lady Beamish făcuse parte din corpul ofițeresc de elită, staționat în India, iar ea își petrecuse o mare parte din viață pe acel adevărat minicontinent, bijuterie a Coroanei Britanice, căreia îi spunea mereu „Inja". Dolly se gîndea adesea că fusese, probabil, un sprijin neclintit al soțului ei, la petrecerile de grădină, dar și la greu, în vremuri de restriște. Nu era greu să ți-o imaginezi, înarmată doar cu bastonul și umbreluța de soare, războindu-se cu o gloată de localnici gălăgioși, cu ochii ei ca de oțel sau, dacă scandalagiii refuzau să se potolească, strîngînd rîndurile doamnelor și convingîndu-le să-și rupă jupoanele în fîșii, pentru a face bandaje.

O așteptau pe Dolly acolo unde îi lăsase, strînși în jurul focului. Doamna Fawcett Smythe cu andrelele ei, Lady Beamish făcîndu-și o pasiență pe masa ei portabilă, iar colonelul, în picioare, cu spatele la foc, încălzindu-și dosul și flexîndu-și genunchii reumatici, ca un polițist de operetă.

— Așa deci, spuse Dolly, așezîndu-se în fotoliu.

— Despre ce era vorba ? întrebă Lady Beamish, așezînd regele negru peste o regină de roșu.

— Era Ambrose. Se va căsători în curînd.

Anunțul îl surprinse pe colonel nepregătit, cu genunchii îndoiți. Avu nevoie de ceva concentrare, pentru a-i întinde din nou.

— Fir-aș al naibii ! rosti el.

— Ah, ce grozav, spuse și doamna Fawcett Smythe, cu un tremur al vocii.

— Cine-i fata ? întrebă Lady Beamish.

— E... e fiica unui pictor.

Lady Beamish strîmbă din colțurile gurii.

— Fiica unui pictor ? Vocea îi era plină de dispreț.

— Sînt sigură că e celebru, spuse doamna Fawcett Smythe, consolator.

— Cum o cheamă ?

— Ăă... Penelope Stern.

— Penelope *Stein* ? Colonelul nu auzea întotdeauna prea bine.

— Ah, Dumnezeule mare, nu. Stern.

Cu toții regretau situația sărmanilor evrei, dar era de neînchipuit ca fiul cuiva să se *însoare* cu o evreică.

— N-am auzit niciodată de un pictor pe nume Stern, spuse colonelul, ca și cum Dolly ar fi încercat să-l păcălească.

— Și au o casă pe strada Oakley. Iar Ambrose spune că o să-mi placă fata la nebunie.

— Cînd se căsătoresc ?

— La începutul lui mai.

— Vă duceți ?

— Sigur, trebuie să fiu acolo. Am să fiu nevoită să sun în strada Basil, să-mi rețin o cameră. Poate că ar trebui să plec ceva mai devreme, să dau o raită prin magazine, să-mi caut o ținută de ocazie.

— Va fi o nuntă mare ? întrebă doamna Fawcett Smythe.

— Nu. Are loc la starea civilă din Chelsea.

— Vai de mine !

Dolly simți nevoia să se justifice, să ia atitudine în numele fiului ei. Nu suporta gîndul că celorlalți le era milă de ea.

— Ei, e doar vreme de război, știți, și cum Ambrose trebuie să plece pe mare dintr-un moment într-altul... poate că e cea mai practică soluție... deși, trebuie să recunosc, visam o nuntă drăguță, în biserică, cu mirii trecînd pe sub o arcadă de spade încrucișate. Dar asta e, bravă ea, ridicînd din umeri. *C'est la guerre*.[1]

Lady Beamish își vedea de pasiența ei.

— Unde a cunoscut-o ?

— Nu mi-a spus. Dar face parte din corpul auxiliar.

— Ei, asta e, totuși, ceva, remarcă Lady Beamish, aruncîndu-i lui Dolly o privire plină de înțeles, pe care aceasta preferă să n-o observe.

Lady Beamish știa că Dolly are numai patruzeci și patru de ani. Dolly îi vorbise pe-ndelete despre constituția ei delicată ; de cumplitele ei dureri de cap (ea le numea migrene), bune să apară la momentul cel mai potrivit ; mai era și durerea de spate, care apărea chiar și în urma unui efort domestic minim, cum ar fi făcutul patului sau după un timp, cît de scurt, petrecut cu călcatul rufelor. Pompa de incendiu, sau un loc la volanul unei ambulanțe erau, pur și simplu, excluse. Și totuși, Lady Beamish nu era prea înțelegătoare și, din cînd în cînd, făcea cîte o observație ironică la adresa „unora speriați de bombe" și a celor „care vegetau și nu puneau umărul la treabă". Acum, Dolly adăugă, pe un ton categoric :

— Dacă Ambrose a ales-o, precis că e adorabilă. Și eu mi-am dorit întotdeauna o fiică.

Nu era adevărat. Sus, în dormitorul ei, singură, departe de privirile celorlalți, putea redeveni ea însăși, fără pretenții. Copleșită de autocompătimire și sin-

1 E război (în lb. franceză, în original). (N.T.)

gurătate, rănită de gelozia iubirii ei respinse, căută mîngîiere în lăcașul comorilor, garderoba ei, plină ochi cu haine scumpe, femeiești. Rochii de șifon moale și lînă fină îi trecură prin mîini. Scoase o rochie subțire ca pînza de păianjen și se duse la oglindă, cu ea lipită de trup. Era una din preferatele ei. Întotdeauna se simțea foarte frumoasă în ea. Așa de frumoasă... În oglindă, își întîlni propria privire. Ochii îi erau plini de lacrimi. Să se însoare cu fata aia. Lăsă rochia să cadă pe taburetul tapisat, se aruncă pe pat și începu să plîngă.

Venise vara. Londra era plină de parfumul florilor de liliac. Soarele binecuvînta, cu căldura sa, străzile și acoperișurile caselor, reflectîndu-se în curbura argintie a balizelor de baraj. Era luna mai; era într-o vineri, la prînz. Dolly Keeling, care se retrăsese în hotelul de pe strada Basil, stătea pe canapea, lîngă fereastra deschisă a salonului ei de la etaj, așteptînd sosirea fiului ei și a logodnicei sale.

Cînd el sosi, urcînd scările în goană, cîte două o dată, cu cascheta în mînă, arătînd minunat de frumos în uniformă, ea se simți cuprinsă de fericire, nu numai pentru că-l vedea, ci în același timp pentru că părea să fie singur. Poate că venise să-i spună că se hotărîse să anuleze totul și că, de fapt, nu se mai căsătorea deloc. Nerăbdătoare, se ridică în picioare și porni în întîmpinarea lui.

— Bună, mami...

Se aplecă să o sărute. Înălțimea lui era una din plăcerile ei, pentru că o făcea să se simtă vulnerabilă și neajutorată.

— Dragul meu... unde e Penelope ? Am crezut că veniți împreună.

— Așa am și făcut. Am sosit cu mașina, de la Pompey, în dimineața asta. Dar ea a vrut să scape de uniformă, așa că am lăsat-o în strada Oakley și am venit încoace. N-o să întîrzie mult.

Modesta speranță pieri înainte de a se naște ; totuși, îl avea pe Ambrose numai pentru ea, timp de cîteva clipe. Și era mai simplu de vorbit, așa în doi.

— Ei, va trebui s-o așteptăm. Hai să ne așezăm și să-mi spui tot ce urmează să se întîmple.

Prinse privirea chelnerului și comandă un pahar de vin de Xeres pentru ea și un gin pentru Ambrose.

— Ai zis ceva de strada Oakley. Acolo sînt părinții ei ?

— Nu. Asta e vestea cea proastă. Tatăl ei a făcut bronșită. Ea a aflat abia aseară. Părinții ei nu vor putea veni la nuntă.

— Cum, dar mama ei nu poate veni ?

— Spune că trebuie să stea cu bătrînul în Cornwall, să aibă grijă de el. Chiar că e bătrîn. Are șaptezeci și cinci de ani. Presupun că nu vor să-și asume nici un risc.

— Ce păcat... numai mititica de mine la nuntă.

— Penelope are o mătușă care locuiește în Putney. Și niște prieteni, pe nume Clifford. Ei vor veni. E destul.

Sosiră și băuturile, pe care Dolly le trecu în contul său. Ridicară paharele.

— În cinstea ta, spuse Ambrose, iar Dolly îi zîmbi complice, convinsă că ceilalți ocupanți ai salonului îi priveau atrași de imaginea tînărului ofițer de marină și a femeii aceleia drăguțe, care era mult prea tînără ca să-i fie mamă.

— Dar tu, ce planuri ai ?

Ambrose îi spuse. Luase, în sfîrșit, examenele de artilerie, urma să petreacă o săptămînă la școala diviziei, după care avea să fie trimis pe mare.

— Dar luna voastră de miere ?

— Nici o lună de miere. Ne cununăm mîine, dormim noaptea în strada Oakley, iar duminică mă întorc la Portsmouth.

— Și Penelope ?

— O urc în trenul de Porthkerris duminică dimineață.

— Porthkerris ? Nu se întoarce la Portsmouth, cu tine ?

— Nu. Într-adevăr. Rozîndu-și unghia degetului mare, își îndreptă atenția spre fereastră, ca și cum ceva foarte important urma să se întîmple jos, în stradă. Ceea ce nu era adevărat. Are o permisie, reluă el.

— Vai de mine ! Cît de puțin timp veți petrece împreună !

— N-avem ce face.

— Nu. Presupun că nu.

Se întoarse să pună paharul de vin pe masă, și zări fata care urcase pînă la etaj și stătea acolo, ezitînd, privind în jur, căutînd pe cineva. O fată foarte înaltă, cu părul lung, negru, dat pe spate — ca o școlăriță, comună și prost îmbrăcată. Chipul ei, cu tenul neted și ochii negri, adînci, săreau în ochi datorită lipsei de machiaj ; strălucirea pielii nepudrate, gura palidă, sprîncenele întunecate, naturale, nepensate, bine conturate. În ziua aceea călduroasă, purta haine care s-ar fi potrivit mai degrabă pentru o vacanță la țară, decît pentru un dejun ceremonios, într-un hotel din Londra. O rochie de stambă, roșu-închis cu picățele albe și o curea albă în jurul taliei zvelte. Sandale albe în picioare și... Dolly fu nevoită să se mai uite o dată, ca să fie sigură... da, picioarele goale. Cine naiba putea fi ? Și de ce se uita în direcția lor ? Și venea spre ei ? Și zîmbea...

Doamne, Dumnezeule !

Ambrose se ridică în picioare.

— Mămico, îi spunea el, ea e Penelope.

— Bună ziua, spuse Penelope.

Dolly reuși cu greu să nu caște gura la ea. Simți cum îi cade falca, dar reuși să se abțină și să transforme grimasa într-un zîmbet strălucitor. Picioarele goale. Nu tu mănuși, nu tu poșetă sau pălărie. Picioarele goale. Spera ca șeful de sală să le permită să intre în restaurant.

— Draga mea...

Își strînseră mîinile. Ambrose își făcu de lucru, trăgînd încă un scaun și făcîndu-i semn chelnerului. Penelope,

așezată în plină lumină, se uita la Dolly cu o privire deconcertantă prin siguranța și francheța ei. Îndrăznește să mă măsoare, își spuse Dolly, simțind cum o cuprinde indignarea. N-avea nici un drept să se măsoare cu viitoarea ei soacră, ba încă să o primească cu inima deschisă. Dolly era pregătită pentru tinerețe, timiditate, chiar sfială. Dar, categoric, nu pentru așa ceva.

— Mă bucur să te cunosc... și ați călătorit bine de la Portsmouth. Da, Ambrose mi-a povestit...

— Penelope, ce dorești să bei ?

— Un suc de portocale, ceva. Cu gheață, dacă există.

— Nu vrei un vin de Xeres ? Sau alt fel de vin ? încercă Dolly s-o ispitească, în timp ce continua să zîmbească, pentru a-și ascunde nemulțumirea.

— Nu. Mi-e cald și mi-e sete. Vreau doar suc de portocale.

— Mă rog, eu am comandat vin la masă. Putem să toastăm atunci.

— Mulțumesc.

— Îmi pare rău că părinții tăi nu vor putea fi aici mîine.

— Da, știu. Dar tata a răcit și, pentru că n-a vrut să stea în pat, a început să respire greu. Doctorul l-a pus la pat pentru o săptămînă.

— Nu e altcineva care să aibă grijă de el ?

— Adică, în afară de Sophie ?

— Sophie ?

— Mama mea. Eu îi spun Sophie.

— A, înțeleg. Da. Nu mai e nimeni altcineva care să aibă grijă de tatăl tău ?

— Numai Doris, refugiata care stă la noi. Iar ea are doi băieți de care trebuie să se ocupe. În plus, tata e dificil ca pacient ; Doris n-ar avea nici o șansă cu el.

Dolly făcu un gest cu mîna.

— Presupun că și voi, ca toată lumea, ați rămas acum fără servitori.

— N-am avut niciodată, îi spuse Penelope. Ah, mulțumesc, Ambrose, e perfect.

Luă paharul din mîna lui, bău jumătate ca și cum l-ar fi sorbit dintr-o singură înghițitură, apoi îl puse pe masă.

— Niciodată ? N-ați avut niciodată ajutoare în casă ?

— Nu. Nu servitori. Erau persoane care locuiau la noi și ne dădeau o mînă de ajutor, dar nu servitori.

— Dar cine vă gătește ?

— Sophie. Îi place la nebunie. E franțuzoaică. Gătește minunat.

— Și treaba din casă ?

Penelope păru puțin derutată, ca și cum nu s-ar fi gîndit niciodată la treaba din casă.

— Nu știu. Se pare că se rezolvă cumva. Mai devreme sau mai tîrziu.

— Așa deci. Dolly își permise un rîs scurt, de rutină, *monden*. Sună foarte frumos. Și boem. Și foarte curînd, așa sper, voi avea plăcerea să-i cunosc pe părinții tăi. Acum, hai să vorbim despre ziua de mîine. Ce vei purta la nuntă ?

— Nu știu.

— *Nu știi* ?

— Nu m-am gîndit la asta. O să-mi pun eu ceva.

— Dar trebuie să mergi la cumpărături !

— Ah, Dumnezeule, nu, n-am să mă duc la cumpărături. Am grămezi de lucruri în strada Oakley. Am să găsesc eu ceva.

— Ai să *găsești* ceva...

Penelope izbucni în rîs.

— Mă tem că nu pun prea mare preț pe haine. Așa sîntem toți, în familia mea. Și niciodată nu aruncăm nimic. Sophie are destule lucruri drăguțe, păstrate în strada Oakley. În după-amiaza asta, Elizabeth Clifford și cu mine avem de gînd să răvășim bine prin ele. Îl privi pe Ambrose. Nu fi așa îngrijorat, Ambrose, n-am să te dezamăgesc.

El zîmbi morocănos. Dolly își spuse în sinea ei că o durea sufletul pentru bietul băiat. Nici o privire drăgăstoasă, nici un gest tandru, nici un sărut fugar între el și această fată neobișnuită, pe care și-o găsise și cu care hotărîse să se însoare. Se iubeau ? Era oare posibil să se

iubească și totuși să se poarte cu atîta indiferență ? De ce se însura cu ea, dacă nu-l prostise ? De ce se însura... ?

Un gînd fugar îi încolți în minte pentru o clipă, dar îl alungă imediat. Curînd, însă, gîndul reveni, nedîndu-i pace.

— Ambrose mi-a spus că duminică pleci acasă.

— Da.

— În permisie.

Ambrose se holba la Penelope, încercînd să-i prindă privirea. Dolly era conștientă de acest lucru, dar Penelope, după cît se părea, nu. Își vedea, pur și simplu, de treabă, continuînd să pară calmă și netulburată.

— Da. O lună.

— Vei sta la Whale Island ?

Ambrose începu să-i facă semne disperate cu mîna și, în cele din urmă, neștiind ce să mai facă, și-o duse la gură.

— Nu. Ies în rezervă.

Ambrose oftă zgomotos.

— Definitiv ?

— Da.

— Asta e ceva obișnuit ?

Dolly era mîndră de ea însăși și-și păstra zîmbetul, dar vocea îi devenise tăioasă. Penelope zîmbi și ea.

— Nu, îi spuse lui Dolly.

Ambrose, ajungînd, probabil, la concluzia că situația nu putea fi mai rea de atît, sări brusc în picioare.

— Hai să mergem să mîncăm ceva. Mor de foame.

Încet, cu un aer grav, Dolly își strînse poșeta, mănușile albe. Ridicîndu-se în picioare, privi în jos spre viitoarea soție a lui Ambrose, cu ochii negri și coama ei de păr și grația ei neglijentă.

— Nu sînt sigură dacă îi vor permite lui Penelope să intre în restaurant, spuse ea. Mi se pare că nu poartă ciorapi.

— Ah, pentru numele lui Dumnezeu... nici măcar n-or să observe, ripostă Ambrose, furios și nerăbdător, dar Dolly zîmbi pentru sine, căci știa că furia aceea nu era îndreptată împotriva ei, ci a lui Penelope pentru că trădase secretul.

E însărcinată, își spuse, pornind înaintea lor spre restaurant. L-a prins în cursă, a pus mîna pe el. N-o iubește. Îl obligă să se însoare cu ea.

După-masă, Dolly se scuză. Mergea sus, să se întindă puțin. O durere de cap, ce prostie, îi explică ea lui Penelope, pe un ton acuzator. Trebuia să fie foarte atentă. Cea mai mică agitație... Penelope păru puțin surprinsă, căci masa fusese cît se poate de anostă, dar îi spuse că o înțelege; că o va vedea pe Dolly la Biroul stării civile, a doua zi; că masa fusese delicioasă și-i mulțumea foarte mult. Dolly pătrunse în liftul străvechi și urcă spre camera sa, ca o pasăre în colivie.

Priviră amîndoi în urma ei. Cînd Ambrose fu sigur că nu-i mai poate auzi, se întoarse spre Penelope.

— De ce dracu' a trebuit să-i spui ?

— Ce ? Că sînt însărcinată ? Nu i-am spus. A ghicit.

— Nu era nevoie să ghicească.

— Oricum afla, mai devreme sau mai tîrziu. De ce nu acum ?

— Pentru că... mă rog, genul ăsta de lucruri o necăjesc.

— De asta o doare capul ?

— Da, sigur că de asta... Porniseră spre parter. Din cauza asta, completă el, am pornit cu stîngul din toate punctele de vedere.

— Atunci, îmi pare rău. Dar zău că nu văd diferența. De ce ar trebui să-i pese ? Ne căsătorim. Și ce treabă au ceilalți cu problemele noastre ?

Ambrose nu reuși să găsească un răspuns. Dacă ea era așa de încuiată, atunci nu avea rost să-i explice. Ieșiră tăcuți la lumina soarelui cald și se îndreptară spre locul unde era parcată mașina. Penelope îl prinse de braț. Zîmbea.

— Ah, Ambrose, sper că nu ești într-adevăr îngrijorat. O să-i treacă. Timpul le rezolvă pe toate, cum spune tata. Orice minune ține trei zile. Apoi, lumea uită de ea. În plus, cînd se va naște copilul, va fi fericită. Orice femeie își dorește un nepot, ca să-și reverse toată dragostea asupra lui.

Dar Ambrose nu era așa de sigur. Demară și porni cu viteză destul de mare pe Pavilion Road, străbătînd apoi King's Road și intrînd pe strada Oakley. Cînd opri în fața casei, Penelope îl întrebă :

— Vii înăuntru ? Hai s-o cunoști pe Elizabeth. O să-ți placă.

Dar el refuză. Avea alte lucruri de făcut. Putea s-o cunoască și mîine. De acord. Penelope era liniștită și nu protestă. Îl sărută, ieși din mașină și închise portiera.

— Acum mă duc să-mi caut o rochie de mireasă.

Ambrose rînji fără chef. O privi urcînd scările în fugă și intrînd în casă pe ușa din față. Apoi îi făcu un semn cu mîna și dispăru.

Porni motorul, întoarse pe loc și o luă înapoi, în viteză, pe același drum. Traversă Knightsbridge și intră în parc, pe poarta cea mare. Era foarte cald, dar la umbra copacilor era mai plăcut, așa că parcă mașina și porni pe jos, găsi o bancă liberă și se așeză. Frunzele copacilor foșneau în adierea vîntului, iar parcul era plin de rumoarea plăcută a verii care abia începea... voci de copii și triluri de păsări pe fundalul permanent al traficului londonez.

Era amărît și nemulțumit. Toate bune, Penelope spunea că nu conta, că maică-sa avea să se obișnuiască cu ideea unei nunți-fulger — căci, la urma urmelor, chiar asta și era, nu ? — dar el știa perfect că ea nu va uita niciodată și, probabil, nu va ierta niciodată. Un alt ghinion era că soții Stern nu puteau veni la nuntă, a doua zi. Ei, cu vederile lor liberale și stilul lor boem, ar fi reușit, poate, să întoarcă balanța în favoarea lor și, chiar dacă Dolly refuza să înceapă să gîndească la fel ca ei, măcar putea fi făcută să înțeleagă că exista și un alt punct de vedere.

Căci, conform spuselor lui Penelope, pe ei nu-i deranja cîtuși de puțin faptul că urmau să aibă un copil ; ba chiar din contră — erau entuziasmați și îi transmiseseră clar, prin Penelope, că el, Ambrose, nu era obligat să facă din ea o femeie cinstită.

Aflînd că urma să devină tată, simțise că-i fuge pămîntul de sub picioare, așa cum nu i se mai întîmplase

niciodată pînă atunci. A fost șocat, copleșit și teribil de furios — pe el însuși, pentru că se lăsase prins în capcana clasică, atît de temută, și pe Penelope, pentru că îl păcălise. „E în regulă ?" o întrebase, iar ea răspunsese că da și, în vîltoarea momentului, una peste alta, nu mai fusese timp să verifice.

Și totuși, ea fusese foarte drăguță. „Nu e nevoie să ne căsătorim, Ambrose, îl asigurase ea. Te rog, să nu crezi că ești obligat." Și era așa de calmă și netulburată, avînd în vedere situația aceea tristă, încît el se trezise că face, brusc, stînga împrejur, încercînd să studieze posibilitățile oferite și de cealaltă față a medaliei.

Poate că nu era, la urma urmelor, într-o încurcătură atît de mare. Ar fi putut fi mult mai rău. În felul ei ciudat, Penelope era frumoasă. Și bine crescută. Nu era vreo fetișcană oarecare, pescuită în vreo crîșmă din Portsmouth, ci fiica unor părinți înstăriți, chiar dacă erau cam neconvenționali. Mai mult chiar, niște părinți proprietari. Casa de invidiat din strada Oakley nu era de lepădat, iar o proprietate în Cornwall era, categoric, un premiu special. Se și văzu vîslind prin strîmtoarea Helford. Și mai era și posibilitatea ca, pînă la urmă, să moștenească și mașina Bentley de patru litri și jumătate.

Nu. Făcuse ce trebuia. Odată ce maică-sa reușea să treacă peste jena pricinuită de descoperirea faptului că Penelope era însărcinată, lucrurile aveau să se aranjeze. În plus, era vreme de război. Greul putea să înceapă dintr-un moment într-altul și să dureze multă vreme, așa că le va fi imposibil să se vadă prea des, sau chiar să trăiască împreună, înainte de sfîrșitul războiului. Ambrose era absolut convins că va supraviețui. Nu avea prea multă imaginație și nu era tulburat de coșmarurile exploziilor în camera motoarelor, de riscul de a se îneca, sau de a muri înghețat pe timp de iarnă în apele Atlanticului. Și, cînd avea să se termine totul, precis că și el își va dori, mai mult decît acum, să se așeze la casa lui și să-și asume rolul de cap de familie.

Își schimbă poziția, căci banca avea spătarul tare și era teribil de incomodă. Observă, pentru prima dată, perechea de îndrăgostiți aflați la numai cîțiva pași depărtare,

îmbrățișați în iarba răvășită. Asta îi dădu o idee grozavă. Se ridică de pe bancă și se întoarse la mașină, ieși din parc, ocoli Arcul de Marmură și ajunse în străduțele liniștite din Bayswater. Fluiera, ușor, o melodie.

Șampania nu mă incită,
Alcoolul nu-i de ajuns să-mi dea fiori,
Deci, spune-mi, de ce ar fi adevărat...

Ajuns în fața unei clădiri înalte, respectabile, parcă mașina chiar lîngă bordură și coborî treptele spre demisolul plin de flori. Apăsă pe butonul soneriei unei uși galbene. Risca, bineînțeles, dar la ora patru după-amiază, ea era, în mod normal, acasă, dormind sau trebăluind prin bucătărie — oricum, nu era ocupată. Norocul îi surîse. Apăru la ușă, cu părul blond ciufulit și într-un neglijé ce nu reușea să-i ascundă sînii mari, rotunzi. Angie. Care îl scăpase, cu delicatețe, pe cînd Ambrose avea șaptesprezece ani, de virginitate — și la care venise, de atunci, ori de cîte ori se afla în cumpănă.

— Ah, șopti ea, și fața i se lumină de bucurie. Ambrose !

Nici un alt bărbat n-ar fi putut avea parte de o primire mai caldă.

— Bună, Angie.

— Nu te-am mai văzut de un veac. Am crezut că faci slalom printre valuri. Îi întinse o mînă grăsuță, maternă. Nu sta în ușă. Hai înăuntru.

Nu se lăsă rugat de două ori.

Cînd Penelope deschise ușa de la intrare, Elizabeth Clifford se aplecă peste balustradă și o strigă. Penelope urcă.

— Cum a fost ?

— Nu prea bine, se strîmbă Penelope. E din soiul cel mai rău. Împopoțonată toată și înmănușată, și furioasă, pentru că eu nu purtam ciorapi. A zis că n-o să ne primească în restaurant din cauza asta, dar bineînțeles că ne-au primit.

— Și-a dat seama că aștepți un copil ?

— Da. Eu nu i-am spus exact, dar s-a luminat deodată. S-a văzut. În fond, zău că e mai bine așa. Ambrose s-a înfuriat, dar e mai bine să știe.

— Presupun că da, spuse Elizabeth, dar în sinea ei îi păru rău de săraca femeie. Tinerii — chiar și Penelope — erau uneori teribil de cruzi și neînțelegători. Vrei o ceașcă de ceai, ceva ?

— Mai tîrziu, cu mare plăcere. Uite care-i treaba, trebuie să-mi găsesc o rochie pentru mîine. Te rog, ajută-mă.

— Mi-am vîrît nasul într-o ladă veche... începu Elizabeth, intrînd în dormitor, unde o mulțime de rochii șifonate și destrămate stăteau, unele peste altele, pe enormul pat dublu pe care îl împărțea cu Peter. Ce zici, asta nu-i drăguță ? Am cumpărat-o ca să mă duc la Hurlingham... cred că era în 1921. Pe vremea cînd Peter era pasionat de cricket.

Luă o rochie așezată deasupra ; un material crem, foarte delicat, cu talia joasă și croiala dreaptă, încrețită la margini.

— Pare cam jerpelită, dar aș putea s-o spăl și s-o calc, să fie gata pentru mîine. Uite și niște pantofi potriviți — ce zici, nu sînt minunate cataramele astea cu strasuri ?... și ciorapi de mătase crem.

Penelope luă rochia și, ținînd-o strîns pe lîngă trup, se duse la oglindă și se privi printre gene, întorcînd capul într-o parte, pentru efect.

— E o culoare minunată, Elizabeth. Ca spicul de grîu. Chiar pot s-o împrumut ?

— Bineînțeles.

— Dar pălărie ? Presupun că ar trebui să port pălărie. Sau să-mi ridic părul, sau mai știu eu ce...

— Și mai trebuie să-ți găsim un jupon. E atît de fină, că e transparentă și o să ți se vadă picioarele.

— Nu-i voie să mi se vadă picioarele. Dolly Keeling ar face un atac de inimă...

Începură să rîdă. Rîzînd, Penelope își dezbrăcă rochia roșie de stambă și-și trase cealaltă rochie peste cap, simțindu-se deja mai ușurată. Dolly Keeling îi stătea ca un

os în gît, dar ea se căsătorea cu Ambrose, nu cu mama lui, așa că, ce mai conta ce credea cucoana aia despre ea ?

Soarele strălucea. Cerul era albastru. Dolly Keeling își luă micul dejun în pat, apoi se sculă. Era ora unsprezece. Durerea de cap, deși nu dispăruse cu totul, se atenuase. Făcu baie, își coafă părul și se machie. Ceea ce îi luă destul timp, căci era important să arate tînără și impecabilă, în speranța de a-i pune pe toți ceilalți, inclusiv pe mireasă, în umbră. Un ultim retuș de rimel pe gene, apoi se ridică, își scoase capotul și începu să se îmbrace. O rochie de mătase mov, cu un sacou larg, amplu, din același material. O pălărie rotundă, delicată, de pai, așezată mai spre ceafă și legată cu o panglică lată, mov. Pantofii cu toc fin, decupați în spate, mănușile lungi, poșeta mică, albă. O ultimă privire în oglindă o liniști și îi refăcu moralul. Ambrose va fi mîndru de ea. În final, mai luă două aspirine, se parfumă din belșug cu „Houbigant" și coborî în holul de la parter.

Ambrose o aștepta, arătînd extraordinar în cea mai bună uniformă a sa și mirosind de parcă tocmai ar fi ieșit de la un frizer de clasă — ceea ce, de altfel, era adevărat. Pe masă, lîngă el, se afla un pahar gol, iar cînd ea îl sărută, îi simți răsuflarea mirosind a alcool și inima i se frînse pentru bietul băiat, pentru că, la urma urmelor, avea doar douăzeci și unu de ani și era normal să fie nervos.

Au ieșit din hotel și au luat un taxi spre King's Road. În mers, Dolly îl ținu pe Ambrose de mînă, strîns, în mînuța ei înmănușată. N-au vorbit deloc. N-avea rost să vorbească. Îi fusese o mamă bună... nici o altă femeie n-ar fi putut face mai mult. Cît despre Penelope... ei, erau lucruri despre care era mai bine să nu vorbească.

Taxiul a tras în fața edificiului impunător al Primăriei din Chelsea. Au coborît pe pavajul cald, bătut de vînt, iar Ambrose i-a plătit șoferului. În acest timp, Dolly își aranjă ținuta, își netezi rochia și duse mîna la pălărie, să fie sigură că e prinsă cum trebuie, apoi aruncă o privire în jur. La cîțiva metri mai departe, mai aștepta cineva. O ființă bizară și mititică, mai mică decît ea însăși și cu picioarele cele mai subțiri pe care le văzuse vreodată acope-

rite cu ciorapi negri de mătase. Privirile li se întîlniră. Dolly, înroșindu-se, întoarse capul cît putu de repede, dar era prea tîrziu, căci cealaltă femeie pornise deja spre ea, luminîndu-se la chip și oprindu-se chiar în fața lui Dolly. Îi luă mîna și i-o strînse ca-ntr-o menghină, afirmînd pe un ton categoric :

— Precis că sînteți familia Keeling. Am știut eu. Am simțit-o pînă în măduva oaselor, din clipa cînd am pus ochii pe dumneata !

Dolly rămase cu gura căscată, convinsă că era victima unei lunatice, iar Ambrose, care se apropiase și el, după plecarea taxiului, rămase la fel de surprins ca și mama lui.

— Îmi pare rău, eu...

— Sînt Ethel Stern. Sora lui Lawrence Stern.

Era îmbrăcată cu o jachetă stacojie, ca de copil, încheiată cu nasturi pînă la gît și împopoțonată pînă peste poate, iar pe cap purta o imensă beretă neagră de catifea, așezată pe-o parte.

— ... Mătușa Ethel pentru dumneata, tinere.

O eliberă pe Dolly din strînsoare și își aruncă mîna spre Ambrose. Cînd văzu că el nu-i răspunde imediat, o expresie de cumplită nesiguranță își făcu loc pe chipul ridat al mătușii Ethel.

— Să nu-mi spuneți că am greșit familia !

— Nu. Nu, bineînțeles că nu, răspunse el, roșind ușor, jenat de această întîlnire și de apariția ei ca de pe altă lume. Bună ziua. *Eu* sînt Ambrose, într-adevăr, iar aceasta este mama mea, Dolly Keeling.

— M-am gîndit eu că nu puteam să greșesc. Aștept de-o veșnicie, continuă ea, cu chef de vorbă. Avea părul vopsit roșu-închis și un machiaj aiurit, de parcă și l-ar fi aplicat cu ochii închiși. Sprîncenele înnegrite nu se potriveau deloc, iar rujul, într-o nuanță foarte închisă, începuse să-i curgă pe la colțurile gurii încrețite.

— Eu am obiceiul să cam întîrzii, așa că azi am făcut un efort teribil și, bineînțeles, am ajuns mult prea devreme. Brusc, expresia feței i se schimbă, devenind foarte tristă. Arăta ca un clovn mititel ; o maimuțică așezată deasupra unui pian mecanic. Vai, dragilor, nu-i așa

că e o porcărie ce s-a întîmplat cu bietul Lawrence ? Amărîtul, sînt sigură că e așa de dezamăgit...

— Da, rosti Dolly, moale. Eram nerăbdători să-i cunoaștem.

— Adoră să vină la Londra din cînd în cînd. Orice pretext e bun...

În aceeași clipă, scoase un țipăt, făcînd-o pe Dolly să sară ca arsă și începu să facă semne cu mîinile prin aer. Dolly zări taxiul care venea din direcție opusă ; din el coborîră Penelope și, probabil, soții Clifford. Rîdeau cu toții, iar Penelope părea cît se poate de relaxată și deloc emoționată.

— Bună ! Am sosit și noi ! Exact la momentul oportun. Mătușă Ethel, mă bucur grozav să te revăd... Bună, Ambrose, adăugă ea, sărutîndu-l scurt, pe obraz. Nu-i cunoașteți pe soții Clifford, nu-i așa ? Domnul profesor și doamna Clifford. Peter și Elizabeth. Iar aceasta este mama lui Ambrose...

Cu toții își zîmbiră amabil și dădură mîna, spunîndu-și „Bună ziua". Dolly zîmbi și dădu din cap, cu tot șarmul de care era în stare, rămînînd însă atentă la orice mișcare, cîntărind totul dintr-o ochire, încercînd să nu piardă nimic.

Penelope părea gătită pentru carnaval și totuși, oricît de uimitor ar fi părut, era frumoasă. Superbă și distinsă. Era așa de înaltă și de zveltă — iar rochia lungă, ușoară, ivorie (rămasă moștenire, probabil, presupuse Dolly) nu făcea decît să accentueze această eleganță de invidiat. Își împletise părul și îl ridicase într-un coc, la ceafă, și purta o enormă pălărie de pai de un verde tare, împodobită cu margarete.

De cealaltă parte, doamna Clifford părea o guvernantă ieșită la pensie, era probabil foarte deșteaptă și cerebrală, dar se îmbrăcase cam demodat. Profesorul arăta ceva mai bine (dar, în fond, pentru un bărbat, îmbrăcămintea nu ridica atîtea probleme) în costumul de flanel gri, în dungi, cu cămașă albastră. Era înalt și slab, ascetic, cu obrajii scofîlciți. Destul de atrăgător, cu alura lui de intelectual. Dolly nu era singura care îl considera atrăgător. Cu coada ochiului, o urmărise pe mătușa Ethel

cum îl întîmpinase cu o îmbrățișare, atîrnîndu-se de gîtul lui și ridicîndu-și picioruşele ei bătrîne în spate, ca o subretă dintr-o comedie muzicală. Dolly se întreba dacă nu cumva mătușa Ethel era puțin nebună și spera să nu fie o boală de familie.

În cele din urmă, Ambrose îi organiză pe toți, spunîndu-le că, dacă nu se grăbesc, el și Penelope își vor pierde programarea. Mătușa Ethel își aranjă pălăria și se bulucîră cu toții înăuntru, pentru ceremonie. Care ceremonie se termină într-o clipă, înainte ca Dolly să găsească un moment potrivit pentru a-și șterge ochii cu batista dantelată. Apoi dădură cu toții buluc afară și porniră spre Ritz, unde Peter Clifford, conform instrucțiunilor primite din Cornwall, reținuse o masă pentru prînz.

Nimic nu e mai potrivit decît mîncarea bună și un strop de șampanie, toate pe cheltuiala altcuiva, pentru a drege lucrurile. Toată lumea, inclusiv Dolly, începu să se relaxeze, în ciuda faptului că mătușa Ethel fuma țigară de la țigară și spunea tot felul de anecdote de o valoare îndoielnică, rîzînd în hohote cu mult înainte de a le spune poanta. Profesorul era șarmant și atent, și îi spuse lui Dolly că-i place pălăria ei, iar doamna Clifford părea într-adevăr interesată de viața de la Hotelul Coombe și dorea să știe totul despre locatarii de acolo. Dolly îi făcu pe plac, amintind nu o dată numele lui Lady Beamish. Iar Penelope își scoase pălăria verde și o atîrnă pe marginea scaunului, și dragul de Ambrose se ridică în picioare și rosti un toast minunat, numind-o pe Penelope soția lui, lucru care îi bucură pe toți. Una peste alta, se dovedi o petrecere frumoasă și, cînd se termină, Dolly avu sentimentul că își făcuse niște prieteni de-o viață.

Dar orice lucru, oricît de bun, are un sfîrșit și, în cele din urmă, veni și momentul nedorit în care își strînseră lucrurile, se ridicară de pe scaunele aurite și se pregătiră să plece, fiecare cu o altă destinație — Dolly spre hotelul din strada Basil, soții Clifford la un concert de după-amiază, la Albert Hall. Mătușa Ethel plecă spre Putney, iar tînărul cuplu spre strada Oakley.

Chiar pe cînd stăteau, așa, cu chef, cum erau, în foaierul hotelului, așteptînd taxiurile care aveau să-i risipească

definitiv, s-a întîmplat evenimentul care avea să marcheze pentru totdeauna relația lui Penelope cu soacra ei. Căci Dolly, amețită de șampanie, și aflată într-o dispoziție sentimentală și generoasă, luă mîna lui Penelope într-a ei și, privind-o în ochi, îi spuse :

— Draga mea, acum că ești soția lui Ambrose, mi-ar plăcea să-mi spui Marjorie.

Penelope clipi, puțin uimită. Părea un lucru ciudat să-i spui soacrei tale Marjorie, cînd știai perfect de bine că numele ei e Dolly. Totuși, dacă așa dorea ea...

— Mulțumesc. Bineînțeles că așa am să fac, îi răspunse ea și, aplecîndu-se puțin, sărută obrazul moale și parfumat, care se întindea spre ea cu atîta grație.

Și, timp de un an, i-a spus Marjorie. Cînd i-a scris ca să-i mulțumească pentru cadoul trimis de ziua ei de naștere, și-a început scrisoarea cu „Dragă Marjorie..." Cînd suna la Hotelul Coombe, pentru a-i transmite vești de la Ambrose, „Ah, Marjorie, la telefon Penelope" era ceea ce-i spunea.

Abia după multe luni, cînd era mult prea tîrziu pentru a mai redresa situația, s-a lămurit că, în realitate, ceea ce Dolly îi spusese în foaierul de la Ritz fusese „Draga mea, mi-ar plăcea să-mi spui *madre*[1]."

Duminică dimineață, Ambrose o conduse pe Penelope la gara Paddington, cu mașina, pentru a o îmbarca pe cursa *Riviera*, spre Cornwall. Trenul era, ca de obicei, înțesat pînă la refuz de soldați și marinari, saci de drum, măști de gaze și caschete. Fusese imposibil să rețină vreun loc, dar Ambrose găsi un colț liber și-i înghesui acolo toate bagajele, pentru ca nimeni să nu-l mai poată revendica.

Se întoarseră pe peron, să-și ia rămas bun. Era greu să găsească cuvintele potrivite, pentru că, dintr-o dată, totul era străin și nou ; erau soț și soție și nici unul nu știa ce trebuie să facă. Ambrose își aprinse o țigară și o fumă pe-ndelete, privind în susul și în josul peronului, aruncînd

1 Mamă (în lb. spaniolă, în original.). (N.T.)

cîte o privire la ceas. Penelope abia aștepta să audă fluierul de plecare, să vadă cum trenul se pune în mișcare, cum se termină totul. Rosti, destul de violent :

— Urăsc despărțirile.

— Va trebui să te obișnuiești cu ele.

— Nu știu cînd o să te mai văd. Peste o lună, cînd mă întorc la Portsmouth pentru ieșirea în rezervă, ai să mai fii acolo ?

— Probabil că nu.

— Unde vei fi trimis ?

— Poate fi oriunde. În Atlantic. În Mediterana.

— Pe Mediterana ar fi frumos. E mult soare.

— Da.

Altă pauză.

— Păcat că tata și Sophie n-au putut fi ieri acolo. Îmi doream așa de mult să-i întîlnești.

— Cînd am să reușesc să primesc o permisie serioasă, s-ar putea să vin cîteva zile în Cornwall.

— Ah, foarte bine.

— Sper că totul va fi bine. Mă refer la copil.

Penelope roși puțin.

— Sînt sigură că va fi bine.

Ambrose se uită din nou la ceas. Aproape cu disperare, Penelope reluă :

— Am să-ți scriu. Tu trebuie să...

Dar, în aceeași clipă, fluierul ascuțit al conductorului despică aerul. Imediat se simți panica obișnuită. Uși trîntite, voci ridicate, un om apăru în fugă, prinzînd trenul în ultima secundă posibilă. Ambrose aruncă țigara și o strivi sub talpă, se aplecă să-și sărute soția, o urcă în tren și închise ușa în urma ei. Ea coborî fereastra și scoase capul în afară.

— Ai să-mi scrii ca să mă anunți ce adresă ai, da ?

Un gînd incredibil îl țintui locului.

— Dar eu nu știu adresa *ta* !

Penelope începu să rîdă. Ambrose alerga pe lîngă tren, încercînd să nu piardă ritmul.

— Carn Cottage, îi strigă ea, acoperind țăcănitul roților de tren. Carn Cottage, Porthkerris.

Dar trenul mergea prea repede pentru el, renunță să mai alerge și se opri; rămase acolo, făcîndu-i semn cu mîna. Trenul coti pe lîngă peron, scoțînd cîte un vălătuc de fum, apoi se pierdu în zare. Plecase. Se întoarse și porni în lungul drum înapoi, pe peron.

Carn Cottage. Conacul elisabetan pe care și-l imaginase, drumul cu barca pe rîul Helford — toate pieriră ca prin farmec, pentru totdeauna. Carn Cottage. Un nume dezarmant de comun — și nu putea scăpa de senzația că, într-un fel, fusese păcălit.

Și totuși. Ea plecase. Iar mama lui se întorsese în Devon și totul se terminase cu bine. Acum, tot ce mai avea de făcut era să se așeze la volanul mașinii și să pornească spre Portsmouth, pentru raport. Oricît ar fi părut de nostim, își dădu seama, în timp ce se îndrepta cu pași mărunți spre locul de parcare, că abia aștepta să revină la rutină, la viața cazonă și la camarazii de arme. Orice s-ar zice, cu bărbații era mult mai ușor de trăit decît cu femeile.

Cîteva zile mai tîrziu, pe 10 mai, naziștii au invadat Franța și războiul a început de-a binelea.

9
SOPHIE

Abia la începutul lui noiembrie s-au revăzut. După lunile lungi de despărțire, a sosit un telefon neașteptat. Era Amborse, de la Liverpol. Avea o permisie de cîteva zile, lua primul tren la care putea găsi bilet și venea la Carn Cottage pentru weekend.

A venit, a stat și a plecat din nou. Din diverse motive, vizita a fost un dezastru incalificabil. Întîi, a plouat tot timpul, cu găleata, timp de trei zile. Apoi, a mai fost și faptul că mătușa Ethel, care nu avea nici tactul și nici decența unui musafir obișnuit, se afla și ea acolo. Celelalte motive erau prea numeroase și prea regretabile pentru a mai fi analizate sau numărate.

Cînd s-a terminat și el s-a întors la distrugătorul lui, Penelope a ajuns la concluzia că totul fusese atît de deprimant, încît nici nu merita să se mai gîndească, așa că, cu francheța tinereții, la care se adăuga și sarcina ei avansată, și-a scos din minte acel episod nefericit. Erau alte lucruri, mai importante, la care trebuia să se gîndească.

Fetița a apărut pe lume exact așa cum era prevăzut, la sfîrșitul lui noiembrie. Nu s-a născut, ca mama ei, la Carn Cottage ci în micul spital improvizat din Porthkerris. Și-a

făcut apariția atît de ușor, că doctorul nici n-a apucat să ajungă acolo decît după ce totul se terminase, încît Penelope și sora Rogers au fost nevoite să se descurce singure. Așa au și făcut, cu pricepere și eficiență. După ce rezolvă, mai mult sau mai puțin, cu Penelope, sora Rogers luă copilul, așa cum se obișnuia, să-l spele și să-i facă toaleta generală, ca să-l poată îmbrăca în vestuța și fustița minusculă și în șalul din lînă de Shetland pe care Sophie — de la sine înțeles — îl descoperise în cine știe ce sertar, mirosind teribil a naftalină.

Penelope avusese întotdeauna propriile ei teorii în legătură cu copiii. Nu avusese nimic de-a face cu ei, dar implicit considera că, odată ce-ți vedeai propriul copil pentru prima oară, îl recunoșteai numaidecît. Păi, e normal, s-ar zice — și cuprinzînd în brațe, cu delicatețe, ființa înfășurată în șalul pus peste scutece și privindu-i chipul micuț, de nou-născut, ar trebui să spui : E normal. E leit maică-sa.

Dar n-a fost așa. Cînd sora Rogers se întoarse, în sfîrșit, ținînd în brațe copilul cu atîta mîndrie, de parcă l-ar fi născut chiar ea, și îl puse cu blîndețe în brațele nerăbdătoare ale lui Penelope, aceasta privi copilul, parcă nevenindu-i să creadă. Grasă, blondă, cu niște ochi ca albăstrelele, aproape închiși, cu niște obraji imenși, bucălați și aspectul general al unui trandafir de dulceață, fetița nu semăna cu nimeni dintre cunoscuții lui Penelope. Cel puțin, nu cu părinții ei — și nici cu Dolly Keeling ; cît despre familia Stern, ai fi zis că nici o picătură din sîngele lor nu-i curge prin vine.

— Nu-i așa că-i frumoasă ? se fuduli sora Rogers, aplecîndu-se triumfătoare deasupra patului.

— Da, recunoscu timid Penelope. Dacă ar mai fi existat o altă mamă în spital, ar fi susținut că s-a făcut o încurcătură și că i se adusese copilul altei femei, dar ea era singurul caz de naștere de acolo, așa că lucrul era exclus.

— Uitați-vă la ochii ăștia albaștri ! E ca o floricică, zău așa. Vă las cu ea cîteva clipe, pînă mă duc s-o sun pe mama dumneavoastră.

Dar Penelope nu dorea să rămînă singură cu copilul. Nu-i venea în minte ce i-ar fi putut spune.

— Nu, luați-o, soră, vă rog, dacă o scap, sau se întîmplă cine știe ce ?

Cu tact, sora nu comentă. Unele tinere mame se purtau ciudat, și numai Dumnezeu știe cîte văzuse ea.

— Bine, atunci, rosti ea și luă iarăși ghemotocul de lînă în brațele sale. Cine e iubita noastră ? îi vorbi ea. Cine e preferata mea ?

După care ieși din cameră, foșnind din fuste.

Penelope, bucuroasă că scăpase de amîndouă, se lăsă iarăși peste perne. Rămase așa, privind fix în tavan. Avea un copil. Era mamă. Era mama copilul lui Ambrose Keeling.

Ambrose.

Descoperi, spre disperarea ei, că nu mai era posibil să ignore și să-și alunge din minte tot ce se întîmplase în acel weekend îngrozitor, care fusese ratat încă înainte de a începe, pentru că Ambrose fusese cauza singurului scandal mare dintre ea și mama ei. Penelope și mătușa Ethel își petrecuseră după-amiaza împreună, fiind invitate la ceai de o cunoștință bătrînă și decrepită de-a mătușii Ethel, care locuia în Penzance. Cînd se întoarseră la Carn Cottage, Sophie, plină de încîntare, o informă pe Penelope că sus o aștepta o minunată surpriză. Cuminte, o urmase pe mama ei pînă în cameră, iar acolo, în locul patului ei mult iubit găsise un pat dublu, nou și monstruos, care ocupa tot spațiul. Nu se mai certaseră niciodată pînă atunci dar, pradă unui acees de furie deloc obișnuit pentru ea, Penelope își pierdu cumpătul și-i spuse lui Sophie că nu avea nici un drept, că era dormitorul *ei* și patul *ei*. Și că surpriza nu era plăcută deloc, ba chiar oribilă. Ei nu-i trebuia un pat dublu, era urît ca naiba și n-avea de gînd să doarmă în el.

Iar temperamentul galic, iute, al Sophiei izbucni și el pe măsură. Nici un bărbat care luptase cu vitejie în război nu putea face dragoste cu soția lui într-un pat de-o persoană. La ce se aștepta Penelope ? Era femeie măritată acum, nu mai era o fetiță. Acesta nu mai era dormitorul *ei*, ci *al lor*. Cum era posibil să se poarte atît de copilărește ? Iar Penelope izbucnise în lacrimi furioase și strigase că ea e *însărcinată* și că nu-i trebuie să facă dragoste și, în cele din urmă, ajunseră să strige una la alta ca niște precupețe.

Nu se mai certaseră niciodată așa. Asta necăji pe toată lumea. Tata era furios pe amîndouă, iar ceilalți locatari ai casei mergeau în vîrful picioarelor, de parcă avusese loc o explozie. Dar întîmplarea a fost de rău augur pentru vizita lui Ambrose. Într-adevăr, privind înapoi, își dădea seama că ea a contribuit din plin la dezastrul care a urmat.

Ambrose. Era soția lui Ambrose.

Îi tremurau buzele. Simțea un nod în gît. Lacrimile îi umpleau ochii, căzîndu-i pe obraji și alunecînd mai departe, pe perna udă. Odată pornite, nu le mai putea opri. Ca și cum toate lacrimile strînse de atîția ani hotărîseră să vină acum, dintr-o dată. Încă mai plîngea, cînd mama ei își făcu apariția, intrînd veselă pe ușă. Sophie era îmbrăcată cu pantaloni de pînză, de un roșu-cărămiziu și cu flanela pescărească de lînă pe care o purta cînd îi telefonase sora Rogers ; în brațe ținea un buchet de margarete bătute, culese în grabă de pe marginea grădinii, în drum spre casă.

— Ah, draga mea, fetița mea deșteaptă — și n-a durat nici o clipă... Lăsă florile pe un scaun și veni să-și îmbrățișeze fiica. Sora Rogers spune... Se opri. Unda de bucurie îi pieri de pe chip, înlocuită de o expresie de profundă îngrijorare. Penelope ! Se așeză pe marginea patului și o luă de mînă. Draga mea, ce s-a întîmplat ? De ce plîngi ? A fost așa de greu, de rău ?

Incapabilă să vorbească, din cauza lacrimilor, Penelope clătind din cap. Îi curgea nasul, avea fața umflată și roșie.

— Uite aici! Cu veșnicul ei simț practic, Sophie scoase o batistă curată, rece și parfumată. Suflă-ți nasul și șterge-ți lacrimile.

Penelope luă batista și făcu ce i se spusese. Parcă se simțea puțin mai bine. Simplul fapt că Sophie era acolo, așezată lîngă ea, îmbunătățea situația. După ce-și suflă nasul, își șterse lacrimile și se smiorcăi puțin, se simți destul de tare ca să se ridice în capul oaselor, iar Sophie îi aranjă pernele, întorcîndu-le pe partea cealaltă, pentru ca fețele umede, leoarcă de lacrimi, să nu se mai vadă.

— Acu, spune-mi, ce s-a întîmplat ? E copilul bolnav ?

— Nu. Nu-i vorba de copil.

— Atunci, ce e ?

— Ah, Sophie, e vorba de Ambrose. Nu-l iubesc pe Ambrose. N-ar fi trebuit să mă mărit cu el.

Vorbele ieșiră la suprafață. În sfîrșit, le rostise. Ușurarea pe care o simți recunoscînd acest lucru cu voce tare, era imensă. Întîlni privirea gravă a mamei ei, iar Sophie, ca-ntotdeauna, nu era nici surprinsă și nici șocată. Rămase doar așa, tăcută, preț de cîteva clipe, apoi rosti numele lui Ambrose, ca și cum ar fi fost răspunsul la cine știe ce enigmă nerezolvată.

— Da. Acum știu. A fost o greșeală cumplită.

— De cînd știi ?

— Din weekend-ul acela. Chiar din clipa în care a coborît din tren și s-a îndreptat spre mine, pe peron, am fost cuprinsă de presimțiri negre. Era ca și cum m-aș fi întîlnit cu un străin, și încă unul pe care nu doream să-l văd în mod deosebit. N-am crezut că va fi așa. Eram puțin timidă, la gîndul că îi voi revedea după atîtea luni, dar nu mi-am imaginat niciodată că va fi așa. Venind cu mașina spre Carn Cottage, cu el lîngă mine și ploaia care nu se mai oprea, am încercat să mă prefac că nu e vorba de ceva important — doar de o răceală între noi doi. Dar imediat ce mă păsit în Carn Cottage, am știut că era în zadar. Nu se potrivea. Nimic nu se potrivea. Casa îl respingea, iar el

nu-și găsea locul acolo. Iar după aceea, a continuat să fie din ce în ce mai rău.

— Sper că nu are nici o legătură cu tata și cu mine, spuse Sophie.

— Ah, nici una, nici una, se grăbi Penelope s-o liniștească. Ați fost adorabili cu el, amîndoi. Eu sînt cea care avea ceva cu el. Dar nu mă puteam abține. Mă plictisea. De parcă ne intrase în casă un străin cît se poate de enervant. Știi ce vreau să spun, cum e atunci cînd îți zice vreo cunoștință că vine cutare, în trecere prin oraș, e așa de simpatic, sîntem convinși că veți avea grijă de el. Iar tu ai grijă de el, și-l primești pentru un weekend, și e un adevărat coșmar, să mori de plictiseală. Știu că a plouat tot timpul, dar asta n-ar fi trebuit să aibă vreo importanță. El era problema. Era așa de anost, de inutil. Știi că nici măcar cizmele nu era în stare să și le curețe ? Nu și-a făcut niciodată pantofii. Și s-a purtat urît cu Doris și Ernie și i-a tratat pe băieți ca pe niște puști amărîți. E un snob. Nu era în stare să înțeleagă de ce stăm cu toții la masă, împreună. Nu pricepea de ce Doris, Clark și Ronald nu erau izgoniți la bucătărie. Cred că asta m-a necăjit mai mult decît orice altceva. N-am crezut că el — că *oricine*, de fapt — ar putea gîndi așa ; că ar putea *spune* asemenea lucruri ; că s-ar putea purta atît de urît.

— Ca să fiu cinstită, draga mea, nu cred că-i vina lui pentru felul ăsta de a fi. Așa a fost crescut. Poate că *noi* sîntem altfel decît ceilalți. Noi ne-am dus viața de familie altfel decît alți oameni.

Dar Penelope nu putea fi îmbunată așa de ușor.

— N-a fost vorba numai de *el*. Cum ți-am spus, nici eu n-am fost în apele mele. M-am purtat oribil cu el. N-am crezut că pot fi așa. Nu-l doream acolo. Nu doream să mă atingă. Nu i-am permis să facă dragoste cu mine.

— În situația în care erai atunci, nu e deloc surprinzător.

— Lui nu i s-a părut așa. Era furios și ranchiunos, răspunse Penelope, privind-o pe Sophie cu disperare. E numai vina mea. Tu mi-ai spus să nu mă mărit cu el decît dacă îl iubesc cu adevărat, iar eu nu te-am ascultat. Dar știu *precis* că, dacă reușeam să-l aduc la Carn Cottage, să vă cunoască pe amîndoi, înainte chiar să ne logodim, atunci nu m-aș mai fi măritat cu el niciodată, nici într-o mie de ani.

— Da, oftă Sophie. Păcat că n-a fost timp pentru așa ceva. E păcat că nici n-am putut veni la nuntă. Chiar și în ultima clipă, mai era timp să te răzgîndești și să renunți. Dar nu mai are rost să privim înapoi. E prea tîrziu.

— Sophie, spune-mi, ție nu ți-a plăcut de el, nu-i așa ? Nici ție și nici lui tata ? V-ați închipuit că mi-am ieșit din minți, nu ?

— Nu, nu ne-am închipuit așa ceva.

— Ce mă fac ?

— Draga mea, pentru moment, nu poți face nimic. Doar, cred eu, să te mai maturizezi puțin. Nu mai ești un copil. Acum ai alte responsabilități, ai un copil al tău. Sîntem în plin război, un război cumplit, iar soțul tău e pe mare, cu trupele. Nu poți decît să accepți situația și să mergi mai departe. În plus, zîmbi ea, amintindu-și, Ambrose a sosit la noi într-un moment nepotrivit. Ploua, mai era și mătușa Ethel acolo, cu țigările ei și paharul de gin din care sorbea zgomotos, și poantele ei obișnuite, șocante și total lipsite de tact. Cît despre tine, nici o femeie nu e pe deplin ea însăși cît timp e însărcinată. Poate că data viitoare cînd ai să te vezi cu Ambrose, lucrurile vor sta altfel. S-ar putea să simți altfel.

— Dar, Sophie, m-am purtat așa de prostește !

— Nu. Ești doar tînără și te-ai izbit de niște împrejurări cărora nu le puteai face față. Acum, te rog, de dragul meu, liniștește-te. Zîmbește și sun-o pe sora Rogers, ca să-mi aducă aici prima mea nepoată, s-o văd și eu. Și hai să uităm de toată discuția asta.

— Tatii ai să-i spui ?

— Nu. Și-ar face probleme. Nu vreau să-l știu îngrijorat.

— Dar tu n-ai secrete față de el.

— Acesta va fi o excepție.

Nu numai Penelope a rămas cu gura căscată la vederea fetiței. Lawrence, care a sosit a doua zi, a rămas la fel de uimit văzînd-o pentru prima dată.

— Draga mea, dar cu *cine* seamănă ?

— N-am idee.

— E adorabilă, dar nu pare să aibă nimic comun nici cu tine, nici cu tatăl ei. Poate seamănă cu mama lui Ambrose ?

— Nici cît negru sub unghie. Am ajuns la concluzia că s-a aruncat sămînța undeva, cu cîteva generații în urmă. Probabil că e imaginea vie a vreunui strămoș mort demult. Oricum ar fi, pentru mine e un mister.

— Nu contează. Pare perfect sănătoasă. Asta-i tot ce contează.

— Clanul Keeling a aflat ?

— Da. Am trimis o telegramă pe vasul lui Ambrose, iar Sophie i-a telefonat mamei lui, la hotel.

Penelope strîmbă din nas.

— Ce curaj a avut Sophie ! Și ce-a avut de zis Dolly Keeling ?

— Se pare că s-a bucurat. A sperat tot timpul că va fi fată.

— Dar le spune țicniților ălora și lui Lady Beamish că s-a născut la șapte luni.

— Dacă aparențele contează atît de mult pentru ea, ce-i rău în asta ? Lawrence ezită o clipă, apoi continuă. A mai spus că ar fi minunat dacă fetița ar primi numele de Nancy.

— *Nancy* ? De unde a mai scos-o și pe asta ?

— Așa se numea mama ei. N-ar fi o idee rea. Știi, continuă el, făcînd un gest elocvent cu mîna, asta ar putea netezi puțin lucrurile.

— De acord, o să-i spunem Nancy. Penelope se ridică puțin aruncînd o privire spre fața fetiței. De fapt, i se potrivește foarte bine.

Lawrence însă era mai puțin preocupat de numele fetiței cît de purtarea ei.

— Sper că n-o să țipe tot timpul, nu ? Nu suport copiii care țipă.

— Ah, tată, sigur că nu. E foarte liniștită. Nu face decît să sugă de la maică-sa, apoi adoarme, pe urmă se trezește și suge din nou.

— Ce mai canibal...

— Crezi că va fi drăguță, tati ? Tu întotdeauna ai avut ochi pentru figurile frumoase.

— Va fi minunată. Ca un tablou de Renoir. Blondă și înflorită, ca un trandafir.

Iar apoi, Doris. Majoritatea celor evacuați, nemaiputînd îndura perioada de exil, se întorseseră, unul cîte unul la Londra, dar Doris, Ronald și Clark au rămas, devenind locatari permanenți la Carn Cottage și parte a familiei. În iunie, în timpul retragerii corpului expediționar britanic din Franța, Bert, soțul lui Doris, fusese ucis. Vestea le-a fost adusă de băiatul de la telegraf, care venise cu bicicleta, tocmai de la poșta din Porthkerris. Deschisese poarta din zid și venise fluierînd pînă în grădină, unde Sophie și Penelope se chinuiau să smulgă buruienile crescute pe margini.

— O telegramă pentru doamna Potter.

Sophie, care stătea în genunchi, se ridică, cu mîinile pline de pămînt, cu părul zburlit și cu o expresie pe chip pe care Penelope nu i-o mai văzuse niciodată.

— Ah, *mon Dieu* ![1]

Luă plicul portocaliu și băiatul plecă. Poarta se trînti în urma lui.

1 Interjecție în limba franceză cu sens de „Doamne-Dumnezeule !". (N.T.)

— Sophie ?

— Cred că e vorba de soțul ei.

După o vreme, Penelope șopti :

— Ce ne facem ?

Sophie nu-i răspunse. Își șterse mîinile pe pantaloni și desfăcu plicul cu vîrful unghiei. Scoase mesajul și-l citi, apoi îl împături și îl puse înapoi în plic.

— Da, spuse ea. E mort. Se ridică în picioare. Unde e Doris ?

— Sus, în livadă, să atîrne rufele la uscat.

— Și băieții ?

— Trebuie să sosească de la școală în orice monent.

— Trebuie să-i spun înainte să vină ei. Dacă nu mă întorc la timp, ține-i tu de vorbă. Doris are nevoie de timp. Înainte să le spună, are nevoie de timp.

— Săraca Doris... Erau departe de a fi cuvintele potrivite, erau banale pînă la idiotenie, dar ce altceva se putea spune ?

— Da. Săraca Doris.

— Ce-o să facă ?

Ceea ce a făcut Doris a fost să se poarte cu un imens curaj. A plîns, desigur, dînd frîu liber suferinței și furiei, într-un fel de tiradă îndreptată împotriva tînărului ei soț, care fusese așa de prost încît să se lase omorît acolo. Dar, după ce criza a trecut și și-a recăpătat cumpătul, și după ce, împreună cu Sophie, a băut un ceai la masa din bucătărie, gîndurile i s-au îndreptat numai spre băieții ei.

— Sărăcuții de ei, cum va fi viața pentru ei, fără tată ?

— Copiii se obișnuiesc mai ușor.

— Dar eu cum am să mă descurc ?

— Ai să te descurci.

— Să zicem că m-aș întoarce în Hackney. Mama lui Bert... mă rog, s-ar putea să aibă nevoie de mine. Va dori să aibă grijă de băieți.

— Eu zic să te duci. Să fii sigură că e bine. Iar dacă e bine, cred că ar trebui să vă întoarceți iar la noi. Băieții

sînt fericiți aici, și-au făcut prieteni și ar fi o cruzime să le rupi rădăcinile acum. Lasă-le măcar această siguranță.

Doris o privi fix pe Sophie. Se mai smiorcăia puțin. Abia se oprise din plîns și avea fața umflată și plină de pete roșii.

— Dar nu pot sta aici la nesfîrșit.

— De ce nu ? Ești fericită cu noi.

— Nu spui asta doar din amabilitate ?

— Ah, draga mea Doris, nu știu ce-am face fără tine. Iar băieții sînt ca și copiii noștri. Ne-ați lipsi enorm dacă ați pleca.

Doris cugetă la toate astea.

— Aș prefera să stau aici, mai mult decît orice pe lume. Niciodată n-am fost mai fericită decît în timpul pe care l-am petrecut aici. Iar acum, fără Bert...

Ochii i se umplură iarăși de lacrimi.

— Nu plînge, Doris. Băieții nu trebuie să te vadă plîngînd. Trebuie să-i înveți să fie curajoși. Spune-le să fie mîndri de tatăl lor, care a murit pentru o cauză dreaptă, pentru eliberarea tuturor acelor nefericiți din Europa. Învață-i să fie oameni buni, exact ca tatăl lor.

— Nu era el chiar așa de bun. Uneori era o adevărată pacoste. Lacrimile dispărură și o umbră de zîmbet își făcu loc pe fața lui Doris. Venea acasă beat de la fotbal ; cădea lat în pat, cu cizme cu tot.

— Să nu uiți lucrurile acestea, îi spuse Sophie. Toate fac parte din viața lui, așa cum a fost. E bine să-ți amintești și de clipele rele, și de cele bune. La urma urmelor, așa e viața.

Așa că Doris a rămas. Iar cînd s-a născut fetița lui Penelope, murea de nerăbdare s-o vadă. O fetiță. Doris își dorise întotdeauna o fiică, iar acum, că Bert murise, nu prea mai avea șanse pentru așa ceva. Dar micuța asta... Singură dintre ei toți, Doris a fost cucerită de fetiță.

— Ooo, e *adorabilă*.

— Așa crezi ?

— Penelope, dar e frumoasă ! Pot s-o iau în brațe ?

— Bineînțeles.

Doris se aplecă și luă fetița în brațele ei pricepute și harnice, privind-o ca o mamă iubitoare. Penelope se simți puțin rușinată, pentru că știa că ea însăși e incapabilă de o asemenea devoțiune elocventă.

— Nici unul din noi nu știe cu cine seamănă.

Dar Doris știa. Doris știa exact cu cine seamănă.

— Parcă-i o actriță. Betty Grable, în carne și oase.

Și nici nu se întorseseră bine, mamă și fiică, la Carn Cottage, că Doris o și preluase pe Nancy, iar Penelope încercă să scape de un anumit sentiment de vinovăție, zicîndu-și că îi făcea lui Doris un bine și, fericită, nu protestă deloc. Doris o îmbăia pe Nancy și îi spăla scutecele, iar cînd Penelope obosea să-i mai dea să sugă, Doris pregătea biberoanele și o hrănea cu mîna ei, așezată pe un scăunel, în bucătăria bine încălzită sau lîngă căminul din salon. Ronald și Clark îi erau la fel de devotați și își aduceau acasă prietenii de școală, ca s-o admire pe noua-sosită. O dată cu trecerea lentă a iernii, Nancy prinse puteri : îi crescu părul, îi ieșiră niște dinți, se făcu mai grasă ca niciodată. Din magazia de unelte, Sophie scoase la lumină căruțul cel vechi al lui Penelope, cu roți înalte și curele de piele. Doris îl curăță, pentru ca, mai apoi, ea să fie cea care îl împingea, nu fără mîndrie, peste dealurile de la Porthkerris, oprindu-se de nenumărate ori, pentru a o arăta pe Nancy oricărui trecător care părea interesat de ea — și multora din cei cărora nu le păsa.

Ca temperament, Nancy rămase o fetiță dulce și liniștită. Stătea în căruțul ei, în grădină, fie dormind, fie privind norii care treceau pe cer sau crengile cireșului alb, care se legănau în bătaia vîntului. În primăvară, pomii în floare își scuturau petalele peste păturicile ei. Nu mult după aceea, stătea pe covoraș, întinzîndu-se după cîte o jucărie sunătoare. Mai pe urmă, stătea în picioare, pocnind din cîrligele de rufe.

Nancy era o sursă de amuzament pentru Sophie și Lawrence și un motiv de bucurie și mîngîiere pentru Do-

ris. Dar Penelope care, ca orice mamă, se juca cu ea, îi construia căsuțe din cărămizi și răsfoia pentru ea paginile cărților vechi, cu poze, decise, în sinea ei, că fetița era teribil de plicticoasă.

În acest timp, dincolo de frontierele acestei minuscule lumi domestice, furtuna războiului creștea în intensitate, îndreptîndu-se, tragic, spre punctul său culminant. Europa era ocupată, Franța atît de adorată de Lawrence era călcată în picioare, și nici o zi nu trecea fără ca el să sufere pentru acea țară și să se teamă pentru vechii lui prieteni. În Atlantic, submarinele germane stăteau la pîndă, atacînd convoaiele prea lente ale distrugătoarelor navale și vasele comerciale. Bătălia Angliei fusese cîștigată, dar cu prețul pierderii multor avioane, aerodromuri și vieți omenești, iar trupele de uscat, refăcute după Franța și Dunkerque, ocupau poziții în Gibraltar și Alexandria, încercînd să prevadă unde ar putea avea loc următorul măcel nazist.

Și, desigur, începuseră și bombardamentele. Nesfîrșitele raiduri deasupra Londrei. Noapte de noapte, răsunau sirenele de avertizare ; noapte de noapte, formații masive de avioane Heinkel, marcate cu sinistra cruce neagră, se năpusteau de cealaltă parte a Canalului Mînecii, venind din întunericul Franței.

La Carn Cottage, ascultau în fiecare dimineață buletinul de știri, și inimile lor sîngerau pentru Londra. La un nivel mai personal, Sophie era îngrijorată pentru casa din strada Oakley și locatarii ei. Conform instrucțiunilor ei, soții Friedmann se mutaseră din pod la demisol, dar soții Clifford erau tot acolo unde fuseseră întotdeauna, la al doilea etaj și, de fiecare dată cînd se vorbea de un nou raid (ceea ce se întîmpla aproape în fiecare dimineață), Sophie îi și vedea morți, răniți, făcuți bucățele sau îngropați sub dărîmături.

— Sînt prea bătrîni ca să mai îndure această experiență teribilă, îi spuse soțului ei. Ce-ar fi să-i invităm să locuiască aici, cu noi ?

— Fetița mea dragă, nu avem loc. Și chiar dacă am avea, ei tot n-ar veni. Știi asta. Ei sînt londonezi. N-ar accepta niciodată să plece.

— Aș fi mai liniștită dacă i-aș vedea. Dacă aș vorbi cu ei. Să fiu sigură că sînt bine...

Pe ascuns, Lawrence o studia, simțind nerăbdarea tinerei sale soții. De doi ani era prizonieră aici, la Porthkerris — ea, Sophie a lui, care nu trăise nicăieri mai mult de trei luni, tot timpul cît fuseseră împreună. Iar Porthkerris în vreme de război era cenușiu, plicticos și lipsit de viață, foarte diferit de orașul animat în care fuseseră fericiți să evadeze în fiecare vară, înainte de război. Nu era plictisită, căci ea nu se plictisea niciodată, dar viața de zi cu zi devenea din ce în ce mai dificilă, căci mîncarea se împuțina, rațiile deveneau din ce în ce mai mici și pe zi ce trecea noi și noi articole ajungeau să lipsească — șampon, țigări, chibrituri, filme fotografice, whisky, gin — orice lux, cît de mic, care făcea existența mai suportabilă. Întreținerea unei case devenise și ea mai dificilă. Pentru orice se stătea la coadă, după care trebuia să te chinui să urci iarăși dealul, venind dinspre oraș, căci nici un comerciant nu mai avea benzină de vînzare. Lipsa de benzină era, poate, cel mai greu resimțită. Încă mai aveau vechiul Bentley, dar acesta își petrecea cea mai mare parte a timpului uitat undeva într-un colț al garajului lui Grabney, și asta pentru că benzina la care aveau dreptul nu le ajungea pentru mai mult de cîteva mile.

În plus, îi înțelegea neliniștea. Priceput la femei, înțelegea și compătimea. Știa — Sophie avea nevoie să plece de lîngă ei cîteva zile. Lawrence cumpăni lucrurile, așteptînd momentul potrivit pentru a aduce vorba despre asta, dar, ca un făcut, nu rămîneau singuri nici o clipă; căsuța lor mică forfotea de treabă și de glasuri. Doris și băieții, Penelope, iar acum și fetița, ocupau toate camerele, erau prezenți în fiecare oră a zilei și, cînd în sfîrșit se prăbușeau în pat, seara, Sophie era așa de obosită că, de

cele mai multe ori, era adormită cînd Lawrence se strecura lîngă ea.

În cele din urmă, într-o zi, o găsi singură. Venea din grădină, de la săpat cartofii, o activitate dureroasă pentru mîinile lui bolnave, care abia reușeau să mînuiască lopata și să caute bulbii ascunși în pămînt dar, în cele din urmă, reușise să umple un coș pe care îl aduse în casă pe ușa din spate, și astfel își găsi soția așezată la masa din bucătărie și tăind varză cu un aer deznădăjduit.

— Uite cartofii, spuse el, lăsîndu-i pe podea, lîngă sobă.

Sophie zîmbi. Oricît de tristă ar fi fost, pentru el avea întotdeauna un asemenea zîmbet. Lawrence își trase un scaun, se așeză și o privi. Era prea slabă. Îi apăruseră riduri în jurul gurii și cearcăne adînci se vedeau pe sub ochii ei frumoși.

— În sfîrșit, sîntem singuri, spuse el. Unde sînt ceilalți ?

— Penelope și Doris au luat copiii la plajă. Dar se întorc curînd, la prînz, răspunse ea, tăind mai departe varza. Asta e mîncarea pe care am să le-o dau, iar băieții au să spună că nu le place.

— Numai varză ? Nimic altceva ?

— Macaroane cu brînză.

— Cînd sînt făcute de tine sînt minunate.

— E plicticos. Plicticos să gătești și plicticos să mănînci așa ceva. Nu-i condamn că se revoltă.

— Ai prea multe de făcut, spuse el.

— Nu.

— Ba da. Ești obosită și te-ai săturat.

Ridică fruntea și-l privi în ochi.

— Se vede așa de bine ? îl întrebă, după o vreme.

— Eu văd, pentru că te cunosc foarte bine.

— Mi-e rușine. Mă urăsc. De ce nu sînt mulțumită ? Dar mă simt așa de inutilă. Ce fac eu aici ? Împletesc plase și gătesc. Mă gîndesc la toate femeile din Europa și mă urăsc pe mine însămi, dar n-am ce face. Iar dacă va mai trebui să stau iarăși la coadă o oră pentru o coadă de

bou, pe care să mi-o sufle cineva din fața ochilor, cred că o să mă apuce isteria.

— Ar trebui să pleci vreo două zile.

— Să plec ?

— La Londra. Să-ți vezi casa. Să stai cu soții Clifford. Să te liniștești. Lawrence întinse mîna și o așeză peste mîna ei, mînjind-o cu pămînt, rămas de la spălatul cartofilor. Noi aflăm despre bombardamente de la radio și sîntem înspăimîntați, dar dezastrele par adesea mai mari de la distanță, decît sînt în realitate. Imaginația lucrează, inima e cuprinsă de spaimă. Dar, în realitate, nimic nu e niciodată așa de grav cum credem noi. De ce nu te duci la Londra, să vezi tu singură toate astea ?

Ceva mai veselă, Sophie rămase pe gînduri.

— Vii și tu ?

— Nu, draga mea, clătină el din cap. Eu sînt prea bătrîn pentru asemenea distracții, iar distracția asta e exact ce-ți lipsește ție. Să stai cu soții Clifford, să faci glume cu Elizabeth. Să mergeți amîndouă la cumpărături. Să-l convingeți pe Peter să vă invite la prînz la Berkeley sau la Ecu de France. Cred că se mai mănîncă încă destul de bine acolo, în ciuda crizei. Telefonează prietenilor. Du-te la un concert, la teatru. Viața merge înainte. Chiar și la Londra, în vreme de război. Poate că mai ales la Londra, în vreme de război.

— Dar nu te deranjează dacă mă duc fără tine ?

— Mai mult decît îți închipui. N-o să treacă o clipă fără să-mi fie dor de tine.

— Trei zile ? Ai putea suporta trei zile ?

— Rezist eu. Iar cînd te-ntorci, ne putem petrece trei săptămîni în care să-mi povestești tot ce-ai făcut.

— Lawrence, te iubesc așa de mult...

El clătină din cap, nu pentru a o respinge, ci pentru a-i arăta că nu era nevoie să-i spună. Se aplecă și o sărută pe gură, apoi se duse la chiuvetă să-și spele mîinile de noroi.

În seara dinainte de plecare, Sophie plecă la culcare devreme. Doris nu era acasă, era la primărie, la dans, iar copiii dormeau. Penelope și Lawrence mai rămaseră o vreme treji, să asculte un concert la radio, dar Penelope

începu să caște, lăsă andrelele deoparte, își sărută tatăl, spunîndu-i „noapte bună" și urcă la etaj.

Ușa de la dormitorul lui Sophie era deschisă și lumina aprinsă. Penelope băgă capul pe ușă. Sophie era în pat și citea.

— Credeam că ai urcat devreme, ca să-ți faci somnul.

— Sînt prea emoționată ca să mai pot dormi, răspunse ea, lăsînd cartea jos, pe pledul de lînă. Penelope veni să se așeze lîngă ea. Ce bine ar fi dacă ai putea veni cu mine !

— Nu. Tata are dreptate. O să te distrezi mai bine singură.

— Ce să-ți aduc de acolo ?

— Nu-mi vine nimic în minte.

— Găsesc eu ceva mai deosebit. Ceva de care nici n-ai bănuit cît îți lipsește.

— Ar fi grozav. Ce citești ? întrebă ea, luînd cartea în mînă. *Elizabeth și grădina ei germană*. Sophie, dar cred că ai citit-o de-o sută de ori !

— Cel puțin. Dar mereu mă întorc la ea. Mă liniștește. Îmi aduce mîngîiere. Îmi amintește de o lume care exista odată și care va exista din nou cînd se va sfîrși războiul.

Penelope deschise cartea la întîmplare și citi cu voce tare.

— „Ce femeie fericită sînt eu. Stau într-o grădină, cu cărți, copii, păsări și flori și am timp suficient pentru a mă îngriji de ele." Izbucni în rîs și lăsă cartea. Tu ai toate astea. Doar timpul liber îți lipsește. Noapte bună ! încheie ea și se sărutară.

— Noapte bună, draga mea.

Le telefonă din Londra ; vocea ei veselă răzbătea prin linia cam proastă.

— Lawrence, sînt eu, Sophie. Ce mai faci, dragul meu ? Da, mă distrez grozav. Ai avut dreptate, lucrurile nu stau chiar așa de rău. Da, bineînțeles, bombele au lovit destule case, se văd craterele, ca niște dinți scoși, dar toată lumea e curajoasă și veselă și își vede mai departe de treburi, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Iar viața mondenă e așa

de intensă ! Am fost la două concerte, am ascultat-o pe Myra Hess la un prînz — era perfectă, ți-ar fi plăcut la nebunie. Și ne-am văzut cu soții Ellington și băiețelul lor drăguț, Ralph, care studia la Slade ; acum e în aviație. Iar cu casa nu sînt probleme, a rezistat la toate bubuielile și e minunat că am revenit aici, iar Willi Friedmann cultivă legume în grădină...

Cînd, în sfîrșit, reuși să spună și el cîteva cuvinte, Lawrence o întrebă :

— Ce faci diseară ?

— Peter, Elizabeth și cu mine mergem la cină la soții Dickins. Îți amintești de ei, nu ? El e doctor, lucra pe vremuri cu Peter... stau aproape de Hurlingham.

— Cum ajungeți acolo ?

— A, cu taxiul sau cu metroul. Metroul e extraordinar, iar stațiile sînt pline de oameni care dorm acolo. Cîntă și se amuză, apoi se culcă. Ah, dragul meu, se întrerupe legătura. Trebuie să închid. Sărută-i pe toți și să știi, mă întorc acasă poimîine.

În noaptea aceea, Penelope s-a trezit brusc. Era ceva — poate un zgomot, poate alarma. Plîngea Nancy ? Rămase nemișcată, ascultînd, dar tot ce auzea erau bătăile inimii ei înspăimîntate, care se liniștea și ele, puțin cîte puțin. Apoi auzi pași pe palier, scîrțîitul treptelor, declicul care anunța că se aprinsese lumina. Coborî din pat, ieși din cameră și se aplecă peste balustradă.

— Tata ?

Nu primi nici un răspuns. Traversă palierul și se uită în camera lui. Patul era deranjat, dar gol. Reveni pe palier, ezită. Ce făcea ? Era bolnav ? Ciuli urechea și-l auzi umblînd prin salon. Brusc, nu se mai auzi nimic. Era treaz, nimic altceva. Uneori, cînd n-avea somn, făcea același lucru : cobora, făcea focul, își lua ceva de citit.

Se întoarse în pat. Dar nu-i venea somnul. Rămase așa, în întuneric, privind ivirea zorilor prin fereastră. Jos, pe plajă, se auzea vuietul apei și zgomotul valurilor care se spărgeau de țărm. Asculta murmurul oceanului și aștepta, cu ochii larg deschiși, să se lumineze de ziuă.

La ora șapte, se ridică din pat și coborî la parter. Lawrence deschisese aparatul de radio. Se auzea muzică. Aștepta știrile de dimineață.

— Tată...

Ridică mîna, făcîndu-i semn să tacă. Se auzea semnalul orei. „Aici Londra. Știrile de la ora șapte." Le citea Alvar Liddell. Vocea calmă, rece, obiectivă le spuse ce se întîmplase. Le vorbi despre raidul și bombardamentul care lovise Londra în noaptea trecută... bombe incendiare, mine de teren, explozii aeriene — toate căzuseră ca o ploaie deasupra orașului. Focurile încă mai ardeau, dar situația era sub control... docurile fuseseră lovite...

Penelope întinse mîna și închise aparatul. Lawrence își ridică privirea spre ea. Era îmbrăcat în vechiul lui halat de casă Jaeger și peri albi apăruseră pe bărbia nerasă.

— N-am putut dormi, spuse el.

— Știu. Te-am auzit cînd ai coborît.

— Am stat aici, așteptînd să se facă dimineață.

— Au mai fost raiduri. O să fie bine. Să fac un ceai. Nu-ți face griji. Bem un ceai și pe urmă sunăm în strada Oakley. Totul va fi bine, tată.

Au încercat să sune, dar telefonista le-a spus că, după raidul din noaptea aceea, legăturile cu Londra erau întrerupte. Toată dimineața, din oră în oră, au încercat să obțină legătura. Fără succes.

— Sînt sigură că Sophie încearcă să ne prindă, așa cum încercăm și noi. Precis că e la fel de necăjită ca și noi, pentru că știe că sîntem îngrijorați.

Dar abia la prînz a sunat telefonul. Penelope, care tăia legumele pentru supă la chiuveta din bucătărie, îl auzi sunînd, lăsă cuțitul și alergă în salon, ștergîndu-și mîinile din mers, pe șorț. Dar Lawrence, așezat lîngă aparat, ridicase deja receptorul. Se duse și se așeză în genunchi, lîngă el, cît mai aproape, să nu piardă nici un cuvînt.

— Alo ? Aici este Carn Cottage. Alo ?

Un bîzîit, un scrîșnet, un pîrîit ciudat — și apoi, în sfîrșit, „Alo !" Dar nu era vocea lui Sophie.

— Lawrence Stern la aparat.

— Ah, Lawrence, sînt eu, Lalla Friedmann. Da, Lalla din strada Oakley. N-am reușit să prind legătura mai repede. Încerc de mai bine de două ore. Eu... Vocea i se frînse brusc și se opri.

— Ce este, Lalla ?

— Ești singur ?

— Penelope e lîngă mine. E... Sophie, nu-i așa ?

— Da. Ah, Lawrence, da. Și soții Clifford. Cu toții. Toți au fost omorîți. O bombă a căzut exact deasupra casei soților Dickins. N-a mai rămas nimic din ea. Am fost să vedem, eu și Willi. Azi-dimineață, cînd am văzut că nu se întorc. Willi a încercat să sune la ei, dar bineînțeles a fost imposibil. Așa că am mers chiar noi, să vedem ce s-a întîmplat. Am mai fost o dată acolo, de un Crăciun, așa că știam drumul. Am luat un taxi, dar pe urmă a trebuit s-o luăm pe jos...

Nu mai rămăsese nimic.

— ...și cînd am ajuns la capătul străzii, era pus baraj de poliție ; nimeni nu avea voie să meargă mai departe, iar pompierii încă mai lucrau. Dar am putut vedea. Casa dispăruse. Nu mai era decît un crater imens. Era un polițist acolo și am vorbit cu el. A fost foarte cumsecade, dar mi-a spus că nu sînt speranțe. Nici o speranță, Lawrence, repetă ea și începu să plîngă. Morți. Cu toții. Îmi pare așa de rău. Îmi pare rău că trebuie să-ți spun.

Nu mai rămăsese nimic.

— A fost frumos din partea voastră că v-ați dus să vedeți, spuse Lawrence. Și că m-ați sunat...

— E *cel mai groaznic lucru pe care a trebuit să-l fac vreodată.*

— Da, spuse Lawrence. Da.

Rămase nemișcat, După o vreme, închise, chinuindu-se să pună receptorul la loc cu degetele tremurînde. Penelope întoarse capul, sprijinindu-și fruntea de vesta lui groasă de lînă. Tăcerea care urmă era golită de orice gînd. Doar vid.

— Tati...

El ridică mîna și o mîngîie pe păr.

— Tati...

Privi spre el, dar îl văzu clătinînd din cap. Penelope știa că nu dorește altceva decît să fie lăsat singur. Și atunci văzu cît era de bătrîn. Nu-i păruse niciodată așa, dar acum înțelegea că, pe viitor, nu va mai fi altfel. Se ridică în picioare și ieși din cameră, închizînd ușa în urma ei.

Nu mai rămăsese nimic.

Urcă la etaj și intră in dormitorul părinților ei. Patul nu mai fusese făcut în această dimineață de coșmar. Așternuturile erau încă în dezordine, iar perna păstra încă urma capului tatălui ei. Nu putuse dormi. Amîndoi știuseră. Sperînd, păstrîndu-și curajul, dar copleșiți de o siguranță de moarte. Știuseră amîndoi.

Nu mai rămăsese nimic.

Pe măsuța de lîngă pat, în dreptul pernei lui Sophie, stătea cartea din care citise în seara dinainte de plecarea la Londra. Penelope se așează acolo și luă cartea în mîini. Cartea se deschise în dreptul acelei pagini atît de uzate.

> „Ce femeie fericită sînt eu. Stau într-o grădină, cu cărți, copii, păsări și flori și am timp suficient pentru a mă îngriji de ele. Cîteodată, am senzația că nu există făptură mai binecuvîntată decît mine, care îmi găsesc fericirea atît de ușor."

Cuvintele se risipiră, pierzîndu-se în depărtare, ca niște siluete zărite prin fereastra bătută de ploaie. Să-ți găsești fericirea atît de ușor. Sophie nu numai că își găsise fericirea, dar aceasta radia din interiorul ei în fiecare clipă. Iar acum, nu mai rămăsese nimic. Cartea îi alunecă printre degete. Se întinse pe pat, îngropîndu-și obrazul în perna lui Sophie, în pînza proaspătă ca obrazul mamei sale și mirosind ușor a parfumul ei, ca și cum, chiar cu o clipă mai înainte ea ar fi ieșit din cameră.

10
RAY BROOKNER

Deși priceput la jocul de cărți și un adevărat vrăjitor al vitezei și atenției, pe terenurile de squash, Noel Keeling nu era adeptul muncii fizice. În weekend-uri, dacă vreuna din gazde îl punea la treabă după-masa, fie că era vorba de tăiat lemne ori de lucrat în grădină cu toată lumea, el alegea, invariabil, sarcina cea mai ușoară, cum ar fi să strîngă rămurele uscate pentru foc sau să taie trandafirii uscați. Se oferea să taie iarba, dar numai dacă mașina de tuns era prevăzută cu un loc unde să poată sta jos, și nu uita să ceară ca altcineva să vină cu roaba în urma lui, să strîngă iarba tăiată. Dacă se îngroșa gluma și era nevoie de bătut pari în pămînt sau de săpat pămîntul pentru cine știe de boschet, proaspăt cumpărat, el stăpînea la perfecție arta de a se face nevăzut în casa unde, în cele din urmă, ceilalți musafiri, furioși și epuizați, îl găseau în fața televizorului, urmărind un meci de cricket sau golf, cu ziarele de duminică risipite, ca niște frunze, în jurul său.

În consecință, își puse planul la punct. Își va petrece toată ziua de sîmbătă simplu, căutînd peste tot, trecînd prin sită conținutul fiecărui cufăr, fiecărei cutii, fiecărui dulap vechi și strîmb. (Munca grea propriu-zisă, căratul,

împinsul și coborîtul vechiturilor pe cele două scări strîmte, puteau fi lăsate, fără grijă, pe a doua zi, cînd grădinarul va fi pus pe post de hamal, iar Noel urma doar să dea ordine, fără să se chinuie prea mult.) Dacă avea noroc în căutările lui și descoperea ce căuta... una, două, sau chiar mai multe din schițele în ulei ale lui Lawrence Stern... atunci va ști el cum să se poarte. „Astea ar putea fi interesante, avea să-i spună el mamei sale și, în funcție de reacția ei, putea merge mai departe : poate că n-ar strica să aducem un expert, să-și dea cu părerea. Am eu un amic, Edwin Mundy..."

În dimineața următoare se trezi devreme și își pregăti un mic dejun zdravăn, din șuncă, ouă și cîrnăciori, patru felii de pîine prăjită și un ibric de cafea neagră. În timp ce mînca, așezat la masa din bucătărie, privea ploaia șiroind pe geamuri și se bucura, pentru că nu exista nici o șansă să fie ademenit în grădină și rugat să facă vreo treabă pentru mama lui. Cînd ajunsese la a doua ceașcă de cafea și se trezise de-a binelea, Penelope își făcu apariția în capot, ușor surprinsă la vederea lui, trezit atît de devreme, într-o sîmbătă dimineață, ba încă și așa de vioi.

— Sper să nu faci prea mult zgomot, da, dragul meu ? Vreau ca Antonia să doarmă cît mai mult. Biata copilă, e epuizată de-a binelea.

— V-am auzit stînd la taclale pînă tîrziu. Despre ce-ați vorbit ?

— Ei, tot felul de lucruri, răspunse ea, turnîndu-și cafea. Noel, te rog să nu arunci nimic înainte de-a mă întreba, bine ?

— Nu vreau decît să văd ce ai strîns tu acolo, sus. Arsul și distrusul pot aștepta pînă mîine. Dar trebuie să fii și tu rezonabilă. Tiparele vechi de tricotaj și pozele de nuntă de prin 1910 merg direct pe foc.

— Mă îngrozesc cînd mă gîndesc ce-ai să găsești acolo.

— Nu se știe niciodată, îi spuse Noel, zîmbind și privind-o deschis, drept în ochi. Pur și simplu, nu se știe niciodată.

O lăsă să-și bea cafeaua și se duse sus. Dar, pentru a putea începe ce avea de făcut, era nevoie să rezvolve cîteva dificultăți practice. Podul nu avea decît o fereastră micuță, undeva pe latura dinspre est, și un singur bec, suspendat de grinda din centrul acoperișului de paie, atît de slab și palid, încît nu făcea mare lucru pentru a suplimenta lumina și-așa neclară a acestei zile cenușii. Noel coborî din nou și îi ceru mamei sale un alt bec, mai puternic. Ea găsi unul într-o cutie de sub scări, el îl luă și, întorcîndu-se în pod, se urcă pe un scaun șubred, scoase becul vechi și-l puse pe cel nou. Aprinzînd lumina, constată că nici acum nu era destulă pentru investigația foarte atentă pe care intenționa s-o facă. O veioză, asta îi trebuia. Era una chiar acolo, o veioză veche, obișnuită, cu abajurul îndoit și rupt și un fir lung, mobil, dar fără mufă. Asta însemna că era nevoie de încă o vizită la parter. Luă încă un bec din cutia de carton și-și întrebă mama dacă avea o mufă de rezervă. Ea îi răspunse că nu. Noel spuse că nu-i posibil așa ceva. Atunci îi spuse să caute în cutie, să ia una de la alt aparat. Dar pentru asta avea nevoie de o șurubelniță. Penelope îi spuse că era una în sertarul ei cu de toate și, exasperată, i-l arătă.

— Acolo, Noel, în bufet.

Deschise sertarul și dădu peste o rolă de sîrmă, niște siguranțe, ciocane, cutii de piuneze și tuburi goale de lipici. Tot căutînd, dădu peste o surubelniță micuță și, cu ajutorul ei, scoase mufa de la fierul de călcat. Revenit sus, fixă cu oarecare dificultate mufa de firul veiozei și, rugîndu-se să fie destul de lung, îl trase jos pe scări și îl puse în priza de pe palier. Pentru a suta oară, cum i se părea, urcă iarăși sus, acționă întrerupătorul și oftă ușurat văzînd că lumina se aprinde. Ușor de descurajat de cea mai mică dificultate, Noel se simțea epuizat, dar, acum că făcuse lumină, putea, în sfîrșit, să înceapă.

Pînă spre prînz ajunsese la jumătatea podului plin de vechituri și de praf. Se uitase prin trei cufere, un birou mîncat de carii, e servantă pentru ceai și două valize.

Găsise perdele și perniță, cîteva pahare de vin învelite în ziar, albume de fotografii, imense și plicticoase în culoare sepia, un serviciu de ceai de jucărie și un teanc de fețe de pernă îngălbenite de vreme, atît de uzate că nu se mai putea face nimic cu ele. Găsise caiete de socoteli, cu coperți de piele, în care fiecare sumă era notată cu meticulozitate, cu un scris caligrafic ce abia se mai vedea; teancuri de scrisori legate cu panglici; broderii pe jumătate terminate, în care erau prinse ace ruginite; niște instrucțiuni de folosire a ultimei invenții, o mașină de curățat cuțite. La un moment dat, cînd dăduse peste o mapă mare de carton, lipită cu scoci, simțise cum îi renaște speranța. Cu mîini tremurătoare, desfăcuse banda, dar tot ce găsise erau niște acuarele insignifiante ale dolomiților, pictate Dumnezeu știe de cine. Dezamăgirea a fost imensă, dar și-a adunat forțele și a continuat treaba. Pene de struț și șaluri de mătase, cu ciucuri lungi, încurcați; fețe de masă brodate, îngălbenite pe dungă; jocuri cu bucățele colorate de carton și tricotaje neterminate. Găsi o tablă de șah, dar fără piese; cărți de joc și o ediție din 1912 a Anuarului titluriior nobiliare, editat de Burke.

Nu găsi nimic care să semene, măcar pe departe, cu vreo lucrare de Lawrence Stern.

Auzi pași pe scară. Cocoțat pe un scaun fără spătar, plin de praf și bosumflat, răsfoind neconsolat niște sfaturi gospodărești despre cum se spală ciorapii negri de lînă, Noel ridică privirea și o văzu pe Antonia, în pragul ușii deschise. Era îmbrăcată în jeans și tenișI și un flanel alb, iar lui îi trecu prin minte că era păcat de genele ei palide, pentru că avea un chip cu adevărat senzațional.

— Bună, spuse ea, pe un ton timid și nesigur, ca și cum s-ar fi temut să nu-l deranjeze.

— Bună, îi răspunse el și închise cartea veche cu zgomot, lăsînd-o să cadă la picioarele sale. Cînd ai apărut ?

— Pe la unsprezece.

— Nu te-am trezit eu ?

— Nu. N-am auzit nimic. Se îndreptă spre el, strecurîndu-se și sărind peste vechiturile sortate cu greu. Cum te descurci ?

— Merge încet. Ideea generală era să sortez grîul de neghină. Să încerc să arunc tot ce-ar putea constitui un risc de incendiu.

— Nu mi-am imaginat că e chiar așa de rău, spuse fata și se opri, uitîndu-se în jur. De unde au apărut toate astea ?

— Bună întrebare. Din podul casei de pe strada Oakley. Și din alte poduri, ale altor case, mergînd cîteva secole în urmă, după cum se vede. Cred că e un defect moștenit, faptul că nu sîntem în stare să aruncăm nimic.

Antonia se aplecă și ridică un șal stacojiu de mătase.

— Ăsta e frumos, rosti ea, punîndu-și-l peste umeri și aranjînd ciucurii încurcați. Cum arată ?

— Ciudat.

Fata își scoase șalul, împăturindu-l cu grijă.

— Penelope m-a trimis să te întreb dacă vrei să mănînci ceva.

Noel aruncă o privire la ceas și, oarecum surprins, constată că era douăsprezece și jumătate. Afară nu se mai luminase, iar el fusese atît de concentrat în ce făcea, încît pierduse total noțiunea timpului. Simți nu numai că-i e foame, dar și sete. Se sculă de pe scaun.

— Nimic nu mi-ar face mai bine decît un gin cu apă tonică.

— Te întorci aici după-masă ?

— Trebuie. Altfel nu mai termin niciodată.

— Dacă vrei, vin să te ajut.

Dar el nu dorea s-o știe prin preajmă... nu dorea să fie văzut de nimeni.

— Drăguț din partea ta, dar mă descurc mai bine singur, în ritmul meu. Hai să mergem, adăugă el, împingînd-o spre ușă, înaintea lui. Hai să vedem ce ne-a pregătit mama la prînz.

Pe la șase și jumătate seara, căutările îndelungi luaseră sfîrșit și Noel știa că poate trage linie. Podul de la

Podmore's Thatch nu ascundea nici o comoară. Nici măcar o singură schiță de Lawrence Stern nu ieșise la iveală, și întregul proiect fusese o totală pierdere de vreme. Acceptînd cu greu acest adevăr amar, se opri în picioare, cu mîinile în buzunare, privind spre dezordinea pe care o lăsa în urmă. Obosit și plin de praf, dezamăgit în speranțele sale, simți cum necazul se schimbă în resentiment. Acesta era îndreptat mai ales împotriva mamei sale, că numai vina ei era. Probabil că, la un moment dat, distrusese schițele, sau le vînduse pe nimic, sau chiar le făcuse cadou. Generozitatea ei neroadă și obsesia asta de a aduna tot felul de nimicuri, ca o veveriță, îl înnebunise întotdeauna, dar acum simțea că furia îl înăbușă, gata să izbucnească. Timpul era prețios pentru el și își pierduse o zi întreagă printre resturile lăsate de cine știe cîte generații, pur și simplu pentru că ea nu fusese în stare să facă singură acest lucru.

Aflat într-o dispoziție oribilă, pentru o clipă se gîndi chiar să abandoneze totul și să găsească o cale de scăpare, așa cum făcea de obicei în weekend-urile cu o valoare de o singură stea, adică să-și amintească de vreo obligație presantă la Londra, să-și ia rămas bun și s-o întindă acasă.

Dar în cazul de față nu era posibil, pentru că mersese prea departe și vorbise prea mult. El era cel care insistase (casa era nesigură, exista risc de incediu, asigurarea era neadecvată și așa mai departe) și care îi mai spusese și Oliviei că era posibil să dea peste schițele cu pricina. Acum, deși era foarte sigur că ele nu există, își imagina ce comentarii caustice ar fi făcut Olivia dacă dădea bir cu fugiții, lăsînd treaba neterminată și, cu tot obrazul lui gros, nu-l încînta perspectiva de a se lăsa biciuit de limba ascuțită a surorii sale.

N-avea ce face. Trebuia să stea. Cu obidă, lovi cu piciorul o păpușă ruptă și, închizînd lumina, coborî la parter.

În timpul nopții, ploaia se oprise, norii joși se risipiseră, duși pe aripile vîntului ușor dinspre sud-est. Dimi-

neața de duminică aduse cer senin și o liniște deplină, străpunsă doar de trilul armonios al păsărilor. Ele o treziră pe Antonia. Primele raze de soare pătrundeau în camera ei prin fereastra deschisă; își îndreptau căldura spre covor, făcînd să strălucească modelul cu flori roz-închis al perdelelor. Se ridică din pat și se duse la fereastră, să vadă cum e afară, sprijinindu-și brațele goale pe pervaz, trăgînd în piept aerul umed, cu mireasmă de mușchi. Acoperișul de paie cobora atît de mult încît îi picura pe creștet; văzu roua strălucind în iarbă și doi sturzi își făceau auzit cîntecul pe creanga castanului din curte. Totul era învăluit în ceața dulce a unei dimineți perfecte de primăvară.

Era șapte și jumătate. Cu o zi înainte, plouase fără încetare, încît nici nu ieșiseră din casă. Antonia, încă nerefăcută după trauma și călătoria ei, nici nu-și putea imagina ceva mai rău. Rămăsese singură, lîngă foc, cu ploaia care se prelingea pe ferestre și luminile aprinse, pentru că era o zi întunecoasă și cenușie. Găsise o carte de Elizabeth Jane Howard, pe care n-o mai citise pînă atunci și, după prînz, se ghemuise pe canapea și se cufundase în citit. Din timp în timp, Penelope venea să mai pună cîte un butuc pe foc, sau să-și caute ochelarii, iar apoi a rămas cu Antonia. Nu ca să stea la taclale, ci pentru a citi ziarele, iar mai tîrziu, pentru ceai. Sus în pod, Noel, de unul singur, își petrecuse toată ziua, coborînd apoi în ceea ce părea a fi o foarte proastă dispoziție.

Asta o făcu pe Antonia să se simtă oarecum jenată. Ea și Penelope erau acum în bucătărie, pregătind împreună cina, și o singură privire spre figura lui Noel a fost de ajuns pentru a-i umple sufletul de presimțiri negre, căci era convinsă că supărarea lui era pe cale să distrugă liniștea întregii zile.

Sincer vorbind, totul la Noel o făcea să nu se simtă în largul ei. Noel avea aceeași vitalitate și temperament iute, greu de stăpînit, dar nici urmă de căldura surorii lui. Băiatul o făcea pe Antonia să se simtă comună și stîngace —

și-i era greu să găsească de spus lucruri care să nu fie nici banale, nici plictisitoare pentru el. Cînd Noel intră pe ușa bucătăriei, cu fața neagră de supărare și mînjit de praf pe un obraz, să-și toarne o porție bună de whisky și s-o întrebe pe maică-sa de ce dracu' adusese toate porcăriile alea, din strada Oakley pînă în Gloucestershire, Antonia a simțit că i se moaie picioarele, la gîndul că urma o scenă sau, mai rău, o seară sumbră și tăcută, dar Penelope l-a forțat să se domolească, refuzînd să se lase provocată și vizibil decisă să nu accepte ca fiul ei s-o sperie în vreun fel.

— Din lene, presupun, îi răspunse ea cu indiferență. A fost mai ușor să pun totul în camion, decît să mă gîndesc ce să fac cu ele. Aveam destule pe cap și-așa, fără să mai fie nevoie să mă ocup de toate cărțile și scrisorile acelea vechi.

— Dar ale cui au fost la început ?

— N-am idee.

Învins, redus la tăcere de veselia ei, Noel dădu băutura pe gît și se relaxă imediat. Ba chiar reuși să zîmbească.

— N-am văzut femeie mai imposibilă decît tine, îi spuse el mamei sale.

Ea acceptă cu naturalețe această remarcă.

— Da, știu, dar nu putem fi toți perfecți. Mai bine gîndește-te cît de bine mă pricep la alte lucruri. Cum ar fi, să gătesc pentru tine și să am întotdeauna băutura potrivită în dulap. Dacă-ți amintești, mama tatălui tău nu ținea niciodată nimic în dulap, în afară de sticlele de Xeres, cu gust de stafie.

Amintindu-și, Noel se strîmbă, scîrbit.

— Mai bine zi, *ce* avem la cină ?

— Păstrăv la cuptor, cu migdale, cartofi noi și, la desert, zmeură cu frișcă. Le meritai. Și poți să-ți alegi ce vin îți place, iar apoi să mergi sus să faci o baie, cu un pahar de băutură. Zîmbi spre Noel, dar ochii ei îl priveau nemilos. Sînt sigură că ai nevoie de o baie, după atîta muncă.

Așa că, pînă la urmă, a fost o seară calmă. Obosiți, s-au dus la culcare devreme și Antonia a dormit neîntoarsă. Acum, cu forța tinereții și pentru prima dată după multe zile, se simțea revenind ea însăși. Dorea să iasă afară, să alerge prin iarbă, să-și umple plămînii cu aer proaspăt, răcoros. Dimineața de primăvară o aștepta, iar ea simțea că trebuie s-o trăiască cu adevărat.

Se îmbrăcă, coborî la parter, luă un măr din fructiera de pe servantă și ieși prin seră, în grădină. Mîncînd din măr, porni prin iarbă. Roua îi umezea tenișii de pînză, care lăsau urme adînci pe iarba udă. Pe sub castan, ajunse la deschizătura din gardul verde și, de acolo, de cealaltă parte, în livadă. O potecă șerpuia prin iarba crescută la întîmplare, unde mici pîlcuri de narcise își scoseseră capetele delicate, apoi pe lîngă urmele unui foc și de jur împrejurul gardului viu proaspăt tuns. De partea cealaltă se afla rîul nu prea lat, cu ape adînci între malurile înalte. Porni în lungul apei, pe sub o boltă de sălcii care mai apoi se rărira, făcînd loc rîului să-și lărgească albia printre pășuni unde vitele ieșiseră la păscut. Mai departe, dealuri cu coama lină urcau spre cer. Turme de oi se zăreau pe podiș și, undeva departe, un om cu cîinele după el urca dealul spre ele.

Ajunsese aproape de sat. Vechea biserică, cu turnul ei pătrat și căsuțele galbene, din blocuri de piatră, erau risipite de-a lungul curbei drumului. Din hornuri, fumul se ridica drept în sus. Soarele urca pe cerul de cristal și căldura lui ușoară făcea ca podul să miroasă a creozot. Era un miros plăcut. Se așeză pe marginea podului, cu picioarele ude în balans și-și termină mărul. Aruncă cotorul în apa limpede, curgătoare, și-l privi plutind o vreme și apoi dispărînd, înghițit de ape, pentru totdeauna.

Gloucestershire, hotărî ea, avea o frumusețe poetică și depășea orice imaginație. Iar Podmore's Thatch era perfectă și, mai important decît orice, la fel era și Penelope. Era de ajuns să stai lîngă ea și te simțeai liniștit și în siguranță, ca și cum viața — care, pentru ea, fusese în ultima

vreme insuportabil de dură și tristă — ar mai fi putut oferi surprize și bucurie. „Poți să stai, îi spusese ea Antoniei, cît de mult vrei", iar aceasta era o adevărată ispită, dar Antonia știa că nu-i cu putință. Pe de altă parte, ce era de făcut ?

Avea optsprezece ani. Familie nu, casă nu, bani nu — și nici nu se pricepea la nimic. În acele puține zile petrecute la Londra, i se destăinuise Oliviei.

— Nu știu nici măcar ce vreau să fac. Vreau să spun că n-am avut niciodată o vocație adevărată, un talent la ceva. Ar fi fost mult mai ușor așa. Iar dacă m-aș hotărî, dintr-o dată, să mă fac secretară, doctoriță sau să lucrez în contabilitate, m-ar costa enorm să învăț acea meserie.

— Te-aș putea ajuta, spusese Olivia.

Antonia se înflăcărase imediat.

— Nu, nici să nu te gîndești ! Nu-i obligația ta.

— Într-un fel, sînt răspunzătoare pentru viața ta. Ești fiica lui Cosmo. Și nu m-am gîndit să semnez niște cecuri cu sume imense. Mă gîndesc că te-aș putea ajuta altfel. Să te prezint unor oameni. Te-ai gîndit vreodată să te faci manechin ?

Manechin. Antonia rămase cu gura căscată de uimire.

— Eu ? N-aș putea. Nu sunt deloc frumoasă.

— Nu trebuie să fii frumoasă. Trebuie doar să ai corp frumos, iar tu îl ai.

— N-aș putea. Am trac de fiecare dată cînd mă aflu în fața aparatului de fotografiat.

— Te-ai obișnui, rîse Olivia. Tot ce-ți trebuie este un fotograf bun, cineva care să-ți dea încredere în tine. S-a mai întîmplat. Rățușca cea urîtă care se transformă într-o lebădă.

— Nu-i cazul meu.

— Nu fi așa de timidă. Chipul tău nu are nici un defect, în afară de genele acelea albe. Dar sînt uimitor de lungi și dese. Nu înțeleg de ce nu folosești rimelul.

Genele erau motivul principal pentru care Antoniei îi era rușine — și simplul fapt că i se amintea de ele o făcea să roșească de jenă.

— Am încercat, Olivia, dar nu pot. Fac alergie, sau ceva în genul ăsta. Mi se umflă pleoapele, apoi obrajii și arăt ca naiba, iar ochii încep să-mi curgă și toată negreala mi se prelinge pe obraji. E un dezastru, dar n-am ce-i face.

— De ce nu ți le vopsești ?

— Să le *vopsesc* ?

— Da. În negru. La cosmeticiană. Și cu asta s-ar termina toate problemele tale.

— Dar dacă sînt alergică și la vopsea ?

— Nu prea cred. Trebuie să verifici. Oricum, nu acesta e lucrul cel mai important. Important e să obții un contract de manechin fotografic. Doar un an sau doi. Ai putea cîștiga bani frumoși și ai putea pune și ceva deoparte, iar cînd te vei hotărî ce vrei să faci, vei avea un mic capital la dispoziție ; vei fi independentă. Gîndește-te la propunerea mea, în orice caz, cît stai la Podmore's Thatch. Anunță-mă ce ai hotărît și eu voi aranja o ședință cu un fotograf.

— Ești amabilă.

— Deloc. Am simț practic.

Judecînd obiectiv, nu era o idee rea. Gîndul că ar putea chiar să facă o asemenea muncă o înspăimînta pe Antonia, dar dacă așa se puteau cîștiga ceva bani, merita într-adevăr efortul ; putea uita de jenă și de faptul că fața ei ar fi arătat ca un cozonac, cu atîtea farduri. Și de fapt, oricît de mult se gîndea, tot nu-i venea în minte alt lucru pe care ar fi dorit să-l facă. Îi plăcea să gătească și să îngrijească grădina, să planteze și să culeagă fructe — în cei doi ani petrecuți alături de Cosmo, cam asta fusese tot ce făcuse — dar nu puteai face carieră din culesul fructelor. Și nu dorea să lucreze într-un birou, nici într-un magazin, nici bancă, nici spital — deci, ce alternative avea ?

Peste vale, clopotul din turla bisericii începu să bată, aducînd un plus de liniște și melancolie în acest peisaj pașnic. Antonia se gîndi la alte clopote ; clopotele de la gîtul caprelor din Ibiza, discordante, clămpănind dimineața devreme, departe, pe cîmpurile aride și stîncoase din jurul

casei lui Cosmo. Apoi, își aminti de cîntatul cocoșilor și de greierii nopții... toate, sunete din Ibiza, pierdută pe vecie, undeva în trecut. Se gîndi la Cosmo și, pentru prima dată, reuși acest lucru fără ca ochii să i se umple de lacrimi. Durerea era o povară teribilă, dar cel puțin o puteai lăsa deoparte și să pleci mai departe. Antonia făcuse doar cîțiva pași, dar putea deja să privească înapoi fără să plîngă. Nu era vorba de uitare. Era doar acceptarea unui fapt. Nimic nu mai era așa de rău, dacă puteai accepta.

Clopotul bisericii bătu așa vreo zece minute, apoi se opri brusc. Tăcerea care urmă se umplu încet cu zgomotele dimineții. Curgerea apei, mugetul vitelor, behăitul oilor în depărtare. Un cîine începu să latre. Se auzi motorul unei mașini. Antonia simți o foame teribilă. Se ridică în picioare și porni înapoi pe același drum, lăsînd podul în urmă, îndreptîndu-se spre Podmore's Thatch și micul dejun. Cine știe ? Poate aveau ouă fierte, pîine neagră cu unt și ceai tare. Numai ideea unei mese așa de grozave și-o umplu de mulțumire. Nebună de fericire, pentru prima dată în atîtea săptămîni, porni la fugă, aplecîndu-și capul pe sub sălcii, simțindu-și sufletul ușor și liber, ca orice fată care așteaptă să i se întîmple ceva minunat.

Cînd ajunse în dreptul gardului viu de păducel, la poarta care ducea spre livada lui Penelope, avea respirația tăiată de atîta efort. Trăgîndu-și sufletul, se sprijini o clipă de poartă, apoi o deschise și intră. În aceeași clipă, prinse o mișcare cu coada ochiului și, ridicîndu-și privirea, văzu un bărbat care împingea o roabă pe poteca dinspre grădină, trecînd pe sub sfoara de rufe pusă de Penelope și apoi printre un păr și un măr noduros. Un tînăr înalt, cu picioare lungi. Nu era Noel. Era un necunoscut.

Închise poarta. Zgomotul îi atrase atenția tînărului, care se întoarse și o văzu.

— Bună dimineața, rosti el, și se apropie, împingînd roaba prin iarba deasă. Roata scîrțîia, trebuia unsă. Antonia rămase unde se afla, privindu-l. În dreptul urmelor focului se opri, lăsă roaba jos și se îndreptă din spate,

uitîndu-se la ea. Era îmbrăcat cu o pereche de jeans uzați și peticiți, băgați în cizme de cauciuc, și își pusese un tricou larg, de flanel, cu mîneci lungi, peste cămașa de un albastru-deschis. Gulerul cămășii era ridicat în jurul gîtului, iar ochii lui aveau aceeași nuanță de albastru-strălucitor; ochi adînciți în orbite și privirea deschisă, pe fața bronzată de vînt.

— Frumoasă zi, spuse el.

— Da.

— Ai fost la plimbare ?

— Doar pînă la pod.

— Presupun că tu ești Antonia.

— Da, așa este.

— Doamna Keeling mi-a spus că vii.

— Eu nu știu cine ești.

— Grădinarul. Danus Muirfield. Am venit s-o ajut, toată ziua. Să ajut la curățatul podului. Să pun toate vechiturile pe foc.

În roabă erau cîteva cutii de carton, ziare vechi, o furcă cu coada lungă. Luă furca și începu să răscolească cenușa umedă, rămasă de la focul dinainte, încercînd s-o dea deoparte, ca să lase pămîntul curat.

— E acolo un morman întreg de lucruri care trebuie puse pe foc, îi spuse Antonia. Am fost ieri în pod și am văzut cu ochii mei.

— Exact; dar avem toată ziua la dispoziție pentru asta.

Ei îi plăcu faptul că vorbise la plural. Părea că o include și pe ea, ceea ce nu semăna deloc cu refuzul rece al lui Noel de a-i accepta oferta de ajutor. Danus o făcea să se simtă nu numai implicată în întregul proiect, dar și binevenită.

— Încă nu mi-am luat micul dejun, dar imediat după aceea am să vin să-ți dau o mînă de ajutor.

— Doamna Keeling fierbe ouăle în bucătărie.

— Speram să avem ouă fierte, zîmbi Antonia.

Dar el nu-i răspunse tot cu un zîmbet.

— Du-te și mănîncă, îi spuse, înfigînd furca în pămîntul negru și întorcîndu-se după o bucată de ziar. Nu poți munci din greu o zi întreagă, pe stomacul gol.

Nancy Chamberlain, cu mănușile din piele de porc în mîini, strîngea volanul mașinii, trecînd prin însoritul și zîmbitorul Cotswold, în drum spre Podmore's Thatch și prînzul cu mama ei. Era bine dispusă, lucru care se datora mai multor motive. Ziua aceea, neașteptat de frumoasă, era unul dintre ele, căci cerul albastru avusese efect nu numai asupra ei, ci și asupra familiei sale, drept care copiii nu se mai certaseră la micul dejun, George făcuse vreo două glume nesărate în timp ce-și înfuleca porția de cîrnăciori, iar doamna Croftway, nici mai mult, nici mai puțin, se oferise să scoată cîinii la plimbarea de după-amiază.

Fără corvoada pregătirii prînzului de duminică, dintr-o dată avea timp pentru toate. Timp să se ocupe de propria ei persoană (își pusese cel mai bun taior și bluza de *crêpe de Chine* cu o fundă la gît) ; timp să-i ducă pe Melanie și Rupert la familia Wainwright ; timp să-l vadă pe George plecat la întîlnirea lui de la diocеză ; timp, chiar, pentru a merge la biserică. Mersul la biserică o făcea întotdeauna pe Nancy să se considere pioasă și bună, la fel cum participarea la întrunirile comunitare o făceau să se simtă importantă. Așa că, de astă dată, propria ei imagine despre sine coincidea cu ambițiile sale. Era o doamnă de provincie cu o viață bine organizată, cu prieteni potriviți, un soț cu o poziție remarcabilă și servitori devotați.

Toate astea o umpleau de încredere — lucru discutabil și prea puțin obișnuit pentru ea — și, conducînd mașina, stabili exact ce va face și ce va spune în cursul după-amiezei. La momentul potrivit, cînd va fi singură cu maică-sa, poate la cafea, va aduce vorba despre tablourile lui Lawrence Stern. Va aminti enormul preț scos pe *Femei cărînd apă* și va demonstra ce prostie era să nu profite de această situație, cînd cererea pe piață era

maximă. Se imagină făcînd toate aceste lucruri și insistînd că e numai spre binele mamei sale.

Să vîndă. Numai panourile, bineînțeles, care atîrnau pe palierul din fața dormitorului lui Penelope, unde nu le vedea și nu le aprecia nimeni. Nu și *Căutătorii de scoici*. Nici nu se punea problema să vîndă tabloul acela, atît de iubit și care făcea parte din viața mamei ei, dar, oricum, Nancy îl va cita pe George și se va purta ca un adevărat om de afaceri. Va propune o reevaluare și poate chiar și refacerea asigurării. Era sigură că Penelope, susceptibilă cum era cu averea ei, nu avea cum să obiecteze la o asemenea dovadă de grijă filială, nu-i așa ?

Drumul șerpuit trecu peste coama dealului și jos, în vale, satul Temple Pudley se dezvălui privirii, strălucind ca o bucată de cremene în soare. Nu se vedeau prea multe semne de activitate, cu excepția vîlvătăii de fum care se ridica din grădina mamei ei. Nancy fusese așa de absorbită de planurile sale cu vînzarea panourilor și eliberarea sutelor de mii de sterline minunate, că uitase de motivul real al întîlnirii în acest sfîrșit de săptămînă, anume curățarea podului de la Podmore's Thatch și aruncarea vechiturilor. Spera că nu va fi obligată să se înhame la vreo treabă murdară. Nu era îmbrăcată pentru pus resturi pe foc.

Cîteva momente mai tîrziu, exact cînd ceasul bisericii bătea de jumătate, intră pe poarta casei mamei ei și trase mașina în fața ușii deschise. Văzu Jaguar-ul vechi al lui Noel, parcat lîngă garaj, o bicicletă necunoscută sprijinită de peretele casei și un morman de obiecte ce nu se puteau pune pe foc, dar stăteau acolo, gata de aruncat. Un cîntar pentru copii mici, un căruț de păpușă, căruia îi lipsea o roată, vreo două bare de fier de la tăblia unui pat vechi și niște ghivece ciobite.

— Mamă !

Ca-ntotdeauna, din bucătărie veneau mirosuri delicioase, de miel prăjit, mentă, lămîie proaspăt tăiată. Nancy își aminti de copilărie și de mesele grandioase din acele vremuri, servite în bucătăria imensă de la demisolul casei

din strada Oakley. Se gîndi că trecuse mult de la masa de dimineață și începu să saliveze.

— Mamă !

— Sînt aici !

Nancy o găsi în seră ; nu muncea, stătea pe gînduri. Observă că mama ei era îmbrăcată nu de gală, ca Nancy, ci în cele mai vechi haine pe care le avea. O fustă de jeans uzată și decolorată, o cămașă de bumbac cu gulerul rărit și un pulover cu nasturi, vechi de cînd lumea, cu mînecile suflecate pînă la coate. Nancy își lăsă pe măsuță poșeta din piele de crocodil, își scoase mănușile și se duse să-i dea un sărut.

— Ce faci aici ? o întrebă.

— Încerc să mă hotărăsc unde să mîncăm. Mă pregăteam să pun masa în sufragerie, dar pe urmă m-am gîndit că e o zi așa de frumoasă, așa că de ce n-am mînca aici ? E cald și minunat, chiar dacă lăsăm deschisă ușa dinspre grădină. Uită-te la freziile mele ! Nu-i așa că sînt superbe ? Mă bucur că te văd — și ce grozav arăți ! Ei, ce zici ? Să mîncăm aici ? Noel poate să taie porțiile în bucătărie și noi să le aducem aici. Cred că ne-am simți bine. Primul picnic din an și, cum toată lumea e, oricum, plină de murdărie, ar fi mai ușor.

Nancy aruncă o privire spre livadă și valul de fum care se ridica deasupra gardului viu, spre cerul limpede ca lacrima.

— Cum merge treaba ?

— Ca pe roate. Toată lumea muncește din greu.

— Sper că tu nu.

— Eu ? N-am făcut nimic, în afară de mîncare.

— Și fata aceea... Antonia ?

Nancy îi pronunță numele cu răceală. Încă nu le iertase, pe Olivia și Penelope, pentru prezența Antoniei și spera din suflet ca acest aranjament să fi eșuat.

Dar speranțele i se năruiră imediat.

— S-a trezit în zori și s-a apucat de treabă, în rînd cu ceilalți, imediat după micul dejun. Noel e sus, în pod, dă

ordine — la dreapta, la stînga și în centru — iar Danus și Antonia așază resturile în cutii și alimentează focul.

— Sper că nu te încurcă, mamă.

— Doamne, sigur că nu, e o drăguță.

— Noel ce părere are despre ea ?

— La început, a spus că nu e genul lui, pentru că are genele palide. Îți poți imagina așa ceva ? N-o să-și găsească niciodată o nevastă, dacă nu vrea să vadă mai departe de genele unei femei.

— Ai zis „la început" ? Și-a schimbat părerea între timp ?

— Doar pentru că a mai apărut un alt tînăr prin preajmă, iar Antonia pare să se fi împrietenit cu el. Noel n-a suportat niciodată concurența, iar acum i s-a cam dat peste nas.

— Un alt tînăr ? Te referi la grădinarul tău ?

— Danus. Da. Ce băiat drăguț !

Nancy era șocată.

— Vrei să spui că Antonia s-a împrietenit cu *grădinarul* ?

Maică-sa izbucni în rîs.

— Vai, Nancy, dacă te-ai vedea ! Nu e cazul să fii așa de snoabă ; mai bine așteaptă, să-ți dai cu părerea după ce-l vezi.

Dar Nancy nu se lăsă convinsă. Oare ce se întîmpla aici ?

— Sper că nu pun pe foc lucruri pe care dorești să le păstrezi.

— Nu. Noel a fost, într-adevăr, foarte cuminte. Din cînd în cînd, o trimite pe Antonia să mă cheme, iar eu trebuie să mă duc și să-mi dau cu părerea despre cîte ceva. Ne-am cam luat la ceartă, pentru un birou mîncat de carii. Noel zicea să-l punem pe foc, dar Danus susținea că e prea bun ca să-l ardem și că poate fi tratat. Așa că eu am zis că, dacă vrea să trateze caria... norocul ei, săraca... poate ține biroul pentru el. Noel nu s-a bucurat deloc. S-a îmbufnat și a întins-o sus, dar nu-i ceva nou la el. Acum,

haide, trebuie să ne hotărîm. Hai să mîncăm aici. Poți să mă ajuți să pun masa, dacă vrei.

Așa au și făcut. Au tras aripile mesei vechi, din lemn de pin și au pus o față de masă albastru-închis. Nancy aduse argintăria și paharele din sufragerie, maică-sa rulă șervetele albe, de pînză. Nota finală — o mușcată cu flori roz, așezată într-un suport, în mijlocul mesei. Rezultatul era adorabil, frumos și neprotocolar, iar Nancy făcu un pas înapoi, uimită ca-ntotdeauna de talentul natural al mamei ei pentru a crea nu numai o ambianță, ci o adevărată plăcere vizuală, cu ajutorul obiectelor celor mai obișnuite. Nancy era de părere că i se trăgea de la tatăl ei, care fusese pictor, și se gîndi, fără plăcere, la sufrageria ei de acasă, care, oricît ar fi încercat, nu era niciodată altfel decît întunecată și plicticoasă.

— Acum, spuse Penelope, nu mai avem nimic de făcut decît să-i așteptăm pe lucrători să vină la masă. Stai aici, la soare, cît mă duc și eu să mă aranjez — și pe urmă am să-ți aduc ceva de băut. Ce dorești ? Un pahar de vin ? Un gin tonic ?

Nancy spuse că ar dori un gin tonic și, rămasă singură, își scoase jacheta și privi cercetător în jur. Cînd maică-sa îi anunțase, pentru prima dată, că are intenția să-și construiască o seră, ea și George se împotriviseră categoric acestei idei. Era un lux prostesc, după părerea lor, o extravaganță nebună, pe care Penelope nu și-o putea permite. Dar sfaturile lor fuseseră ignorate, iar Penelope pusese să se construiască această anexă a casei, delicată și bine aerisită. Acum, caldă, parfumată, plină de verdeață și de flori, era — și Nancy trebuia să recunoască acest lucru — era un loc de invidiat, dar ea nu reușise niciodată să afle cît costase. Ceea ce o aduse înapoi, inevitabil, la problema neplăcută a banilor. Cînd mama ei își făcu reapariția, cu părul aranjat, fața pudrată și mirosind a cel mai bun parfum al său, Nancy, așezată în cel mai confortabil fotoliu de trestie, se întrebă dacă era cel mai bun moment pentru a aduce în discuție subiectul vînzării panourilor, ba chiar

încercă să inventeze o formulă de introducere; dar fu nevoită să se oprească, deoarece Penelope îndreptă discuția în altă direcție, cu totul neașteptată.

— Poftim. Gin cu apă tonică... Sper că e destul de tare.

Ei își turnase un pahar de vin. Trase încă un fotoliu și se lăsă în el, cu picioarele lungi întinse și fața întoarsă spre soare.

— Ah, nu-i așa că e o binecuvîntare ? Ce program au ai tăi astăzi ?

Nancy îi spuse ce program aveau.

— Săracul de George. Imaginează-ți, să stea toată ziua între patru pereți, înconjurat de episcopi cu fețele prelungi. Dar familia Wainwright — ei cine sînt ? Eu i-am cunoscut ? E grozav pentru copii să poată pleca singuri undeva. În fond, e bine pentru oricine să poată pleca singur undeva. Vrei să vii în Cornwall cu mine ?

Nancy, surprinsă, își privi mama cu uimire, nevenindu-i să-și creadă urechilor.

— În *Cornwall* ?

— Da. Vreau să mă întorc la Porthkerris. Cît mai curînd. Dintr-o dată, a început să mă obsedeze această dorință teribilă. Și ar fi mult mai amuzant dacă aș avea pe cineva cu mine.

— Dar...

— Știu. N-am mai fost acolo de patruzeci de ani și, cu siguranță, s-a schimbat și n-am să mai cunosc pe nimeni. Dar tot vreau să mă duc. Să revăd iarăși totul. De ce să nu vii și tu ? Am putea sta la Doris.

— La *Doris* ?

— Da. La Doris. Ah, Nancy, doar n-ai uitat-o pe Doris ! Nu se poate s-o fi uitat. Doar ea te-a crescut, pînă ai împlinit patru ani și am plecat din Porthkerris.

Sigur că Nancy își amintea de Doris. Figura bunicului nu-i era prea clară, dar și-o amintea pe Doris, cu mirosul ei dulce, de pudră de talc, cu brațele puternice și pieptul ei moale, mîngîietor. Cea dintîi amintire din viața lui

Nancy se lega de Doris. Ea stătea într-un fel de căruț, pe pajiștea din spatele casei, printre rațe și găini, în vreme ce Doris punea rufele la uscat, să le bată vîntul. Imaginea aceea rămăsese imprimată în memoria ei pentru totdeauna, luminoasă și conturată în culori vii, ca o poză dintr-o carte de povești. O vedea pe Doris, cu părul bătut de vînt și brațele ridicate ; vedea așternuturile și fețele de pernă în bătaia vîntului ; vedea cerul albastru, nemișcat.

— Doris stă și acum în Porthkerris, continuă Penelope. Are o căsuță, Downalong, cum îi spuneam noi pe vremuri ; e în partea veche a orașului, pe lîngă port. Iar acum, după plecarea băieților, are un dormitor liber. Mereu mă cheamă să vin să stau la ea. Și i-ar face mare plăcere să te vadă. Erai fetița ei. A plîns cînd am plecat. Și tu ai plîns, deși nu cred că ți-ai dat seama despre ce era vorba.

Nancy își mușcă buzele. Să stea cu o servitoare bătrînă, într-o căsuță prăpădită dintr-un orășel din Cornwall — nu așa își visa ea vacanțele. În plus...

— Dar copiii ? întrebă ea. N-ar fi destul loc pentru copii.

— Ce copii ?

— Melanie și Rupert, bineînțeles. N-aș putea pleca în vacanță fără ei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Nancy ! Eu nu i-am invitat pe copii. Te-am invitat pe tine. Și de ce să nu poți pleca în vacanță fără ei ? Sînt destul de mari ca să rămînă cu soțul tău și doamna Croftway. Fă-ți și tu o plăcere. Evadează puțin, de una singură. N-ar fi pentru multă vreme. Doar cîteva zile, nu mai mult de o săptămînă.

— Cînd vrei să pleci ?

— Curînd. Cît mai curînd cu putință.

— Ah, mamă, e așa de dificil. Am atîtea pe cap... serbarea de la biserică de pregătit, pe urmă Conferința Partidului Conservator... în ziua aceea, e obligatoriu să dau o petrecere. Pe urmă, tabăra lui Melanie, cu copiii de la club...

Vocea îi pieri, căci nu mai știa ce scuze să găsească. Penelope nu spuse nimic. Nancy luă încă o înghițitură de gin, ca să mai prindă curaj și privi spre maică-sa cu coada ochiului. Îi zări profilul frumos conturat și ochii închiși.

— Mamă ?

— Mm... ?

— Poate mai încolo... cînd n-o să mai am atîtea pe cap. Poate în septembrie.

— Nu, răspunse Penelope, pe un ton categoric. Trebuie să se întîmple mai repede. Ridică mîna, apoi continuă : nu-ți face griji. Știu că ești ocupată. Era doar o idee.

Între ele se lăsă o tăcere grea, neplăcută pentru Nancy, care intuia un reproș neexprimat. Dar de ce s-ar simți vinovată ? Era imposibil să-și ia zborul așa, anunțată în ultima clipă și să plece în Cornwall, fără să aibă timp să pună lucrurile în ordine.

Nancy nu era în stare să stea tăcută multă vreme. Îi plăcea să converseze fără întrerupere. Încercînd să găsească un subiect antrenant, constată că nu-i vine nimic în minte. Zău așa, maică-sa se pricepea foarte bine s-o enerveze cîteodată. Nu era vina lui Nancy. Doar că era așa de ocupată, așa de implicată în treburile casei, ale soțului, ale copiilor. Nu era cinstit să fie obligată, așa, deodată, să se simtă vinovată.

Așa le-a găsit Noel. Dacă Nancy avusese o dimineață minunată, în schimb Noel avusese una groaznică. Să răscolească prin toate gunoaiele alea din pod, așa cum făcuse ieri, era una, pentru că, în sinea lui, fusese tot timpul convins că era pe cale să facă o descoperire formidabil de valoroasă. Faptul că nu reușise acest lucru nu-i ușurase deloc sarcina din acea dimineață. În plus, fusese puțin surprins de apariția lui Danus. Se așteptase să vadă un băiat de țară, prostănac și zdravăn și, în loc de asta, se trezise în fața unui tînăr rece și tăcut, care îl făcea să-și piardă cumpătul, cu privirea directă și sigură a ochilor lui

albaștri. Faptul că Antonia se atașase aproape instantaneu de Danus îl înfuria și mai tare, astfel că glasurile lor, stînd prietenește la taifas în timp ce urcau și coborau scara strîmtă, cu brațele încărcate de cutii de carton și resturi de mobilă, deveniră, în cursul dimineții, un motiv în plus de iritare. Altercația pe tema biroului mîncat de carii aproape că fusese ultima picătură și, pe la unu fără un sfert, cînd se putea spune, oarecum, că făcuseră ordine, aruncînd o parte din lucruri și lăsîndu-le pe celelalte sprijinite de zid, simți că s-a săturat. În plus, era murdar din cap pînă-n picioare. Simțea nevoia unui duș — dar mai mult decît un duș, voia să bea ceva, așa că făcu un compromis : se spălă pe mîini, coborî la parter și își turnă un Martini sec, suficient de tare ca să-l amețească. Cu paharul în mînă, trecu prin bucătărie, spre sera scăldată în razele soarelui. Vederea mamei și a surorii sale nu-l calmă nici ea — stăteau amîndouă relaxate, în fotolii de trestie, arătînd de parcă nici una din ele nu pusese mîna nici pe un pai în toată dimineața.

La auzul pașilor lui, Nancy își ridică privirea. Zîmbi larg, ca și cum, pentru prima dată, se bucura să-l vadă.

— Bună, Noel.

Nu-i întoarse zîmbetul, ci doar se sprijini cu un umăr de tocul ușii deschise, uitîndu-se la ele. Maică-sa părea că doarme.

— Ce dracu' faceți aici, ca două pupeze la soare, cînd alții se spetesc muncind ?

Penelope nici nu clinti. Zîmbetul lui Nancy își pierdu puțin din strălucire, dar rămase așa, lipit de fața ei. În cele din urmă, Noel îi răspunse, cu un ușor gest al capului și un „Bună" din vîrful buzelor, după care se duse spre masa aranjată cu grijă, își trase un scaun și, în sfîrșit, se așeză.

Maică-sa deschise ochii. Nu dormea.

— Ai terminat ?

— Da, am terminat. Și eu sînt terminat. Am ajuns o epavă.

— Nu mă refeream la tine, ci la lucru.

— E aproape gata. Mai e nevoie doar de o femeie harnică, să se ducă sus și să dea cu mătura și cu asta, basta.

— Noel, ești grozav. Ce m-aș fi făcut fără tine ?

Dar el nu-i aprecie zîmbetul recunoscător.

— Sînt mort de foame, îi spuse. Cînd mîncăm ?

— Cînd vreți voi.

Penelope puse paharul de vin pe masă și privi spre grădină, peste ghivecele de plante. Un fuior de fum continua să se ridice spre cer, dar ceilalți nu se vedeau.

— Poate că unul din voi ar trebui să-i cheme pe Danus și Antonia, iar apoi am să mă duc să fac sosul.

Urmă o pauză. Noel aștepta ca Nancy să se ofere pentru această treabă destul de ușoară, dar ea era concentrată asupra unei scame de pe fustă și, în general, se purta ca și cum n-ar fi auzit.

— Eu nu mai am putere, spuse Noel, apoi se lăsă pe spate, cu scaun cu tot. Du-te tu, Nancy, ți-ar prinde bine un pic de mișcare.

Nancy, văzînd în asta o ironie la adresa siluetei ei masive, se îmbufnă imediat, așa cum prevăzuse el.

— Mulțumesc foarte mult.

— În fond, n-ai ridicat nici un deget, de dimineață și pînă acum.

— Doar pentru că se întîmplă că mă aranjez înainte de a veni în vizită la prînz ? ripostă ea, privindu-l insistent. Nu s-ar zice și despre tine același lucru.

— Da' George cum se îmbracă pentru prînzul de duminică ? În frac ?

Nancy se ridică în picioare, furioasă.

— Dacă asta e ceea ce numești tu o glumă...

Și continuară tot așa, răstindu-se unul la altul, așa cum făceau dintotdeauna. Penelope nu mai suporta. Se ridică brusc în picioare.

— Am să-i chem eu, anunță ea, iar progeniturile ei o lăsară să plece peste pajiștea însorită, cu iarbă de peste iarnă, în vreme ce ei rămaseră unde se aflau, indiferenți la căldura înmiresmată din seră, fără să-și vorbească, fără să

se privească. Își purtau ranchiună, sorbind, din cînd în cînd, din pahare.

Penelope era necăjită. Le îngăduise s-o necăjească. Simțea cum i se ridică sîngele în obraji și își auzi bătăile sacadate ale inimii. Merse încet, fără să se grăbească, respirînd adînc, spunîndu-și să nu fie proastă. Ei nu aveau importanță, copiii ăștia în toată firea ai ei, care încă se mai comportau ca niște copii. Nu conta că Noel nu se gîndea decît la el însuși, sau că Nancy devenise așa de snoabă și plină de ea și demodată. Nu conta că nici unul din ei, nici măcar Olivia, nu voia să vină în Cornwall cu ea.

Ce greșise ? Ce se întîmplase cu copiii pe care îi născuse și-i iubise, și-i crescuse, și-i educase, de care se îngrijise cu atîta dragoste ? Răspunsul era, probabil, că nu se așteptase niciodată la prea mult din partea lor. Dar viața dură de la Londra, după război, o învățase să nu pretindă prea mult de la nimeni, în afară de sine. Fără părinți ori prieteni vechi care s-o poată ajuta material, nu-i mai rămăsese decît să ceară ajutorul lui Ambrose și mamei lui ; după numai cîteva luni, înțelesese inutilitatea unui astfel de gest. Era singură — în toate sensurile posibile — obligată să apeleze la resursele ei interioare.

Încrederea în sine. Acesta era termenul-cheie, unicul lucru care te putea ajuta să depășești orice criză prin care era sortit să treci. Să fii tu însuți. Independent. Să nu-ți pierzi rațiunea. Să mai fii în stare să iei propriile tale decizii și să alegi cursul vieții care ți-a mai rămas. Nu am nevoie de copii. Le cunosc defectele, le înțeleg greșelile și îi iubesc pe toți, dar nu am *nevoie* de ei.

Se rugă să fie întotdeauna așa.

Acum era mai calmă, în stare chiar să zîmbească în sine. Trecu prin despărțitura din gardul viu și zări livada care se întindea, în pantă, în fața ochilor ei, alternînd între soare și umbră. La capătul livezii, rugul enorm încă mai trosnea și arunca flăcări și fum. Acolo se aflau Danus și Antonia. Danus încercînd să stingă focul, Antonia

așezată pe marginea roabei, uitîndu-se la el. Își scoseseră flanelele și rămăseseră în cămăși și stăteau la taclale. Penelope le auzea glasurile prin aerul nemișcat.

Păreau atît de absorbiți și se simțeau atît de bine, încît era păcat să-i deranjeze, chiar și pentru a-i anunța că era timpul să vină înăuntru, să mănînce mielul gătit la cuptor, cu sufleu de lămîie, și prăjitura din aluat fraged cu căpșuni. Așa că rămase acolo unde se afla, îngăduindu-și plăcerea de a privi, pur și simplu, această adorabilă scenă pastorală. În clipa aceea, Danus se opri și se sprijini în coada furcii, iar Antonia începu să rîdă. Iar sunetul rîsului ei îi readuse în minte, cu o formidabilă claritate, peste ani, amintirea unui alt hohot de rîs și extazul neașteptat și bucuria fizică pe care fiecare om o simte, poate, doar o dată în viață.

A fost frumos, Și nimic din ceea ce e frumos nu se pierde. Rămîne într-o părticică din tine, din caracterul tău.

Alte voci, altă lume. Amintindu-și clipele de extaz, Penelope simți nu regret, ci bucuria înnoirii și redescoperirii. Nancy, Noel și neplăcuta stare de iritare pe care i-o provocaseră, toate astea erau uitate. Nu contau. Nimic nu conta, în afară de această clipă, acest moment de adevăr.

Ar fi stat așa, pierdută în visare la marginea livezii, pînă la sfîrșitul zilei, dar, dintr-o dată, Danus o văzu și-i făcu semn cu mîna, iar ea duse mîinile pîlnie la gură, strigîndu-i și spunîndu-le că era ora mesei. El făcu semn că a înțeles, apoi înfipse furca în pămînt și se aplecă după flanelele lăsate pe jos. Antonia se ridică de pe marginea roabei, iar el îi puse flanelul pe umeri și-i legă mînecile sub bărbie. Apoi porniră pe cărare, printre pomii din livadă, unul lîngă celălalt; amîndoi înalți și zvelți, bronzați și tineri și, în ochii lui Penelope, foarte frumoși.

Își simți sufletul plin de recunoștință. Nu numai pentru munca grea, pe care ei o duseseră la bun sfîrșit în acea dimineață, dar și pentru că *ei* se aflau acolo. Fără să spună un cuvînt, ei îi redaseră liniștea cugetului și simțul valorilor, încît mulțumi destinului din adîncul inimii (sau

era cumva mîna Domnului ? — ce mult și-ar fi dorit să poată fi sigură...) pentru că-i adusese pe cei doi în viața ei, ca pe o a doua șansă.

Unul din lucrurile care se puteau spune, fără greș, în favoarea lui Noel, era că momentele lui de furie nu erau de lungă durată. Pînă să se adune toată lumea, ajunsese la al doilea pahar de Martini sec (și îi turnase și surorii lui încă o porție de gin), iar Penelope simți o mare ușurare cînd îi găsi stînd de vorbă destul de amical.

— Iată-ne și pe noi. Nancy, uite, nu l-ai cunoscut pe Danus și nici pe Antonia. Aceasta e fiica mea, Nancy Chamberlain. Noel, te rog să te ocupi tu de băuturi... pune-le și lor ceva de băut și, pe urmă, poate vii să mă ajuți să tai porțiile...

Noel puse paharul jos și se ridică în picioare, cu un efort voit exagerat.

— Tu ce dorești, Antonia ?

— O bere ușoară ar fi grozavă, spuse ea, sprijinindu-se de masă și scoțînd în evidență picioarele foarte lungi, care parcă nu se mai terminau, îmbrăcate în jeans decolorați.

Cînd fetița lui Nancy, Melanie, se îmbrăca în jeans, arăta groaznic, pentru că avea fundul mare. Dar pe Antonia, perechea de jeans arăta fantastic. Nancy ajunse la concluzia că viața era foarte nedreaptă. Se întrebă dacă nu era cumva cazul s-o pună pe Melanie la regim, dar alungă imediat acest gînd, pentru că Melanie făcea întotdeauna exact opusul lucrurilor pe care i le sugera maică-sa.

— Dar tu, Danus ?

Tînărul înalt clătină din cap.

— Ceva răcoritor ar fi miniunat. Un suc. E de ajuns și un pahar de apă.

Noel încercă să insiste, dar Danus îl refuză categoric, așa că ridică din umeri și dispăru în casă. Nancy se întoarse spre Danus.

— Nu bei chiar nimic ?

— Alcool, nu.

Arăta foarte bine. Vorbea frumos. Un gentleman. Extraordinar. Ce naiba făcea aici, pe post de grădinar al mamei ei ?

— N-ai băut niciodată ?

— Nu prea, rosti el, pe un ton indiferent.

— Poate, continuă Nancy — pentru că era un lucru extraordinar să întîlnească un bărbat care să nu dea pe gît nici măcar un pahar de bere — poate că nu-ți place gustul ?

El se gîndi la întrebarea ei, apoi răspunse :

— Da, poate de asta.

Era foarte serios, dar, chiar și așa, Nancy nu putea fi sigură dacă rîde de ea sau nu.

Mielul fraged, cartofii copți, mazărea și varza fuseseră consumate cu mare poftă, paharele de vin fuseseră umplute din nou, prăjitura fusese servită. Cum toți erau din nou relaxați și veseli, conversația alunecă spre modul în care aveau să-și petreacă restul zilei.

— Eu, anunță Noel, turnîndu-și frișcă dintr-o cană de porțelan alb cu roz, peste prăjitura cu zmeură, pot spune că mi-a ajuns pentru astăzi, așa că pun punct și mă retrag. Plec cu mașina înapoi la Londra și, cu puțin noroc, s-ar putea să evit aglomerația de duminică seara.

— Da, cred că așa e cel mai bine, aprobă Penelope. Ai făcut destul. Cred că ești sleit.

— Ce mai e de făcut ? se interesă Nancy.

— De verificat și de pus pe foc ultimele resturi, după care trebuie măturat în pod.

Nancy se gîndi la altceva.

— Dar lucrurile acelea rămase în fața ușii de la intrare ? Barele metalice și căruțul stricat. Doar n-o să le lăsați acolo la nesfîrșit. Din cauza lor, Podmore's Thatch arată ca o tinichigerie.

Se așternu liniștea, timp în care fiecare aștepta ca ceilalți să vină cu vreo propunere. Danus începu :

— Le-am putea duce la groapa de gunoi din Pudley.

— Cum ? întrebă Noel.

— Dacă doamna Keeling nu se supără, le-am putea pune în spatele mașinii ei.

— Nu, sigur că nu mă supăr.

— Cînd ? întrebă Noel.

— Acum, după-masă.

— E deschis duminica ?

— Ah, sigur că da, îl asigură Penelope. Totdeauna e deschis. E acolo un om cumsecade, într-un fel de magazie. Nu închide niciodată.

Nancy era îngrozită.

— Vrei să spui că locuiește acolo tot timpul ? Dar ce crede primăria despre asta ? Cred că e groaznic de neigienic.

Penelope izbucni în rîs.

— Nu cred că e genul de om care să-și facă probleme cu igiena. E groaznic de murdar și neras, dar e foarte simpatic. Odată, gunoierii intraseră în grevă și trebuia să ducem singuri gunoiul, iar el ne-a ajutat cum a putut.

— Dar...

A fost întreruptă de Danus, ceea ce era surprinzător, pentru că abia dacă scosese două vorbe la masă.

— În Scoția, există o groapă de gunoi în apropierea orășelului în care locuiește bunica mea ; un vagabond bătrîn stă acolo de treizeci de ani. Într-un dulap, explică el.

— Locuiește într-un *dulap* ? Nancy părea mai oripilată ca oricînd.

— Da. E unul destul de mare. Din epoca victoriană.

— Dar e teribil de incomod.

— E normal să gîndiți așa, nu ? El pare destul de fericit. E o adevărată figură pe acolo, și lumea îl respectă. Merge pe drumuri, încălțat cu cizme de cauciuc și îmbrăcat într-un pardesiu vechi. Lumea îi dă cîte o ceașcă de ceai și sandvișuri cu gem.

— Dar seara ce face ?

— N-am idee, clătină Danus din cap.

— De ce te îngrijorează așa de mult serile lui ? se interesă Noel. Mie unul, existența lui mi se pare atît de tra-

gică, încît felul în care își petrece serile nu mai are nici o însemnătate.

— Ei, cred că e teribil de plicticos. Adică, evident că nu are televizor, sau măcar un telefon... Nancy tăcu, încercînd să-și imagineze asemenea lipsuri.

Noel clătină din cap, cu acea expresie de exasperare pe care Nancy și-o amintea din trecut, pe cînd el era un băiețel șmecher, care încerca s-o învețe pe Nancy regulile simple ale unui joc de cărți.

— Ești imposibilă, îi spuse el, iar ea, rănită, nu mai scoase nici un cuvînt. Noel se întoarse spre Danus.

— Ești de fel din Scoția ?

— Părinții mei locuiesc la Edinburgh.

— Ce face tatăl tău ?

— E avocat.

Nancy, devorată de curiozitate, uită de supărare.

— Și nu ți-a trecut niciodată prin minte să te faci și tu avocat ?

— Cînd eram în școală, m-am gîndit să-i calc pe urme. Apoi m-am răzgîndit.

Noel se lăsă pe spate în scaun.

— Mi-am imaginat întotdeauna că scoțienii sînt foarte buni sportivi. Că merg la vînătoare de cerbi și prepelițe și că se duc la pescuit. Și tatăl tău se ocupă cu lucruri dintr-astea ?

— Merge la pescuit și joacă golf.

— E cumva și „unul din stîlpii bisericii" ? continuă Noel, cu un vag accent scoțian care o enervă pe maică-sa. Parcă așa se spune în Nordul înghețat, nu ?

Danus, impasibil, își păstră cumpătul.

— Da, așa este. Și mai e și arcaș.

— Mă tem că nu înțeleg. Lămurește-mă.

— E membru în Compania onorabililor arcași. Garda reginei, cînd vine la Castelul Holyrood. În astfel de ocazii, își pune o uniformă străveche și arată strălucitor.

— Cu ce sînt înarmați cei din garda reginei ? Cu arcuri și săgeți ?

— Exact.

Pentru o clipă, cei doi bărbați se priviră drept în ochi. Apoi, Noel rosti „Fascinant !" și mai luă o porție de prăjitură cu zmeură.

Prînzul homeric luă, în cele din urmă, sfîrșit, încununat cu o cafea fierbinte și ciocolată de desert. Noel își trase scaunul în spate, căscă cu imensă satisfacție și spuse că se duce să-și facă bagajele, să plece înainte de a cădea lat. Ostentativ, Nancy începu să strîngă ceștile și farfuriuțele goale.

— Tu ce ai de gînd să faci ? îl întrebă Penelope pe Danus. Te întorci la focul tău ?

— Focul își vede singur de treabă. Ce-ar fi să scăpăm de lucrurile acelea și să le ducem la groapa de gunoi ? Le pun eu în mașina dumneavoastră.

Urmă o pauză. Apoi, Penelope reluă :

— Dacă mai poate să aștepete pînă spăl eu vasele, conduc eu.

Noel se opri la jumătatea unui căscat, cu mîinile ridicate deasupra capului.

— Ei, zău așa, mamă, doar n-are nevoie de șofer.

— De fapt, spuse Danus, am nevoie. Eu nu conduc.

Urmă o altă pauză, mai lungă, timp în care atît Noel cît și Nancy căscară gura la el, nevenindu-le să creadă urechilor.

— Nu conduci ? Adică, nu știi ? Atunci cum naiba te deplasezi ?

— Cu bicicleta.

— Ce tip extraordinar mai ești și tu... Ai cine știe ce idei nobile despre poluarea aerului, sau ceva de genul ăsta ?

— Nu.

— Dar...

Antonia intră în vorbă. Spuse, foarte repede :

— Eu știu să conduc. Dacă-mi dai voie, Penelope, stau eu la volan, iar Danus o să-mi arate drumul.

O privi pe Penelope peste masă și amîndouă zîmbiră în același timp, ca două femei care împărtășesc același secret.

— Ar fi grozav, spuse Penelope. Ce-ar fi să plecați acum, cît timp eu și Nancy ne ocupăm de vase, iar pe urmă, cînd vă întoarceți, putem merge cu toții în livadă, să terminăm cu focul împreună.

— De fapt, spuse Nancy, eu trebuie să plec acasă. Nu pot sta toată după-masa.

— Hai, mai stai puțin. Nici n-am avut timp să stăm de vorbă. Nu poate fi ceva atît de important, încît să nu mai poți rămîne.

Se ridică în picioare și luă o tavă. Antonia și Danus se ridicară și ei, își luară rămas bun de la Noel și apoi ieșiră pe la bucătărie. În timp ce mama lor aduna ceștile de cafea pe tavă, Noel și Nancy nu scoaseră nici o vorbă, dar, îndată ce se auzi ușa și se convinseră că ceilalți nu-i mai puteau auzi, începură să vorbească în același timp.

— Ce tip extraordinar.

— Așa de solemn. Nu zîmbește niciodată...

— Unde l-ai găsit, mamă ?

— Ce știi despre el ? Se vede că-i bine crescut. E ceva în neregulă, dacă face pe grădinarul...

— Și chestia asta, cum că nu bea și nu conduce. De ce dracu' nu conduce ?

— Eu cred, rosti Nancy cu emfază, că a omorît probabil pe cineva pe cînd era beat și i s-a luat permisul.

Această părere era periculos de apropiată de presupunerile făcute de Penelope, și ea curioasă, așa că decise să nu-i mai lase să meargă mai departe și sări în apărarea lui Danus.

— Pentru numele lui Dumnezeu, măcar dați-i bietului om puțin timp să iasă pe poartă, înainte de a-l rupe în bucăți !

— Ei, zău așa, mamă, e un tip ciudat și știi asta la fel de bine ca și noi. Dacă spune adevărul, vine dintr-o familie deosebit de respectabilă și probabil și bogată. Ce rost are să muncească aproape ca un rob, pentru un salariu de lucrător agricol ?

— Habar n-am.

— L-ai întrebat ?

— Bineînțeles că nu. Viața lui privată nu-i treaba mea.

— Dar, mamă, n-a adus și el niște referințe ?

— Bineînțeles că da. L-am angajat prin intermediul unui antreprenor.

— Șefii lui știu dacă e corect sau nu ?

— *Corect* ? De ce n-ar fi corect ?

— Ești așa de naivă, mamă, că te-ai încrede în oricine care arată cît de cît prezentabil. La urma urmelor, lucrează prin casă și grădină, iar tu stai singură.

— Nu stau singură. O am pe Antonia.

— După cît se pare, a prostit-o și pe Antonia, așa cum te-a prostit și pe tine...

— Nancy, cine îți dă dreptul să spui asemenea lucruri ?

— Dacă nu mi-aș face griji pentru tine, n-ar fi nevoie să le spun.

— Și ce-ți imaginezi că ar putea face Danus ? S-o violeze pe Antonia, iar apoi pe doamna Plackett, presupun. Să mă omoare pe mine, să fure tot de prin casă și s-o întindă în Europa. Nu prea merită. Oricum, n-am nimic de valoare pe-aici.

Vorbi cu patimă, fără să se gîndească și, îndată ce le rosti, își regretă cuvintele, căci Noel se repezi ca pisica după șoareci.

— Nimic de valoare ! Dar picturile tatălui tău ? Chiar nimic din ce îți spun nu te poate convinge că ăsta e punctul tău sensibil ? Nu ai un sistem de alarmă, nu încui nici o ușă niciodată și, nu încape îndoială, asigurarea e prea mică. Nancy are dreptate. Nu știm nimic despre aiuritul ăsta pe care l-ai angajat grădinar și, chiar dacă am ști, e o nebunie — oricum ai privi lucrurile — să nu faci ceva. Să vinzi, să refaci asigurarea, dar să faci naibii *ceva* !

— Oare de ce mi se pare mie că ai prefera să le vînd ?

— Hai, nu te mai înfuria așa. Chibzuiește mai bine. Nu-i vorba de *Căutătorii de scoici*, bineînțeles, dar e vala-

bil pentru panouri. Acum, cît se vînd bine. Află cît valorează nenorocitele alea și scoate-le pe piață.

Penelope care, în tot acest timp, stătuse în picioare, se așeză din nou. Își sprijini un cot pe masă și își lăsă fruntea în palmă. Cu cealaltă mînă luă cuțitul de unt și începu să deseneze tot felul de figuri pe fața de masă groasă, albastru-închis. După o vreme :

— Tu ce crezi, Nancy ? întrebă ea.

— Eu ?

— Da, tu. Ce ai de zis despre tablourile mele, despre asigurare și despre viață mea privată, în general ?

Nancy își mușcă buzele, respiră adînc și apoi începu să vorbească, cu vocea limpede și cam răstit, de parcă ar fi ținut un discurs la institutul pentru femei.

— Eu cred... cred că Noel are dreptate. George e de părere că ar trebui să refaci asigurarea. Așa mi-a spus, după ce a citit despre vînzarea acelui tablou, *Femei cărînd apă*. Dar dobînzile ar putea fi, firește, foarte mari. Iar compania de asigurări ar putea să pretindă un sistem de securitate mai sigur. La urma urmelor, ei trebuie să se gîndească la investiția clientului.

— După părerea mea, îi răspunse maică-sa, ori l-ai citat pe George cuvînt cu cuvînt, ori te-ai apucat să citești vreun manual ininteligibil. Tu n-ai idei proprii ?

— Ba da, spuse Nancy, vorbind iarăși pe un ton normal. Am. Cred că ar trebui să vinzi panourile.

— Și să obținem, eventual, un sfert de milion ?

Spuse asta pe un ton care încerca să pară firesc. Discuția mergea mai bine chiar decît îndrăznise Nancy să spere și începuse să simtă un entuziasm greu de stăpînit.

— De ce nu ?

— Iar după aceea, ce-ar trebui să fac cu banii ?

În timp ce vorbea, îl privi pe Noel. El ridică ostentativ din umeri.

— Banii pe care îi dai cît trăiești, spuse el, valorează dublu fața de cei pe care îi dai după ce mori.

— Cu alte cuvinte, îi vrei acum.

— Mamă, n-am spus asta. Vorbeam așa, în general. Dar recunoaște : să ții în casă un asemenea ou de aur e ca și cum i l-ai da guvernului pe tavă.

— Deci, crezi că ar trebui să vi-l dau vouă pe tavă.

— Păi, ai trei copii. Ai putea să dai fiecăruia cîte ceva, împărțind totul la trei. Să-ți ții și ție niște bani, ca să te bucuri de viață. N-ai putut s-o faci niciodată. Tot timpul ai avut probleme. Cu părinții tăi călătoreai peste tot. Ai putea călători din nou. Să mergi la Florența. Sau în sudul Franței, din nou.

— Iar voi doi ce-ați face cu sumele acelea frumușele ?

— Presupun că Nancy ar cheltui banii cu copiii. Cît despre mine, aș schimba totul.

— Cu ce ?

— Orizonturi noi, pajiști verzi. Aș deschide o firmă... pentru produse de larg consum, de exemplu...

Era iarăși leit taică-său. Vesnic nemulțumit cu ce avea, invidios pe alții, materialist, ambițios și de neclintit în credința că lumea era obligată să-l hrănească. Parcă i-ar fi vorbit chiar Ambrose, iar asta, mai mult decît orice altceva, o făcu să-și piardă răbdarea.

— Produse de larg consum, repetă ea, fără să încerce să-și ascundă disprețul din glas. Trebuie să fii nebun. Mai bine pune tot capitalul pe un singru cal, sau joacă-l la ruletă. Ești un nerușinat și, cîteodată, felul tău de a fi mă dezgustă și mă aduce la disperare.

Noel deschise gura să se apere, dar ea i-o tăie scurt, ridicînd tonul.

— Știi ce cred eu ? Cred că te doare-n cot ce se întîmplă cu mine, cu casa mea sau cu tablourile mele. Îți pasă numai de tine și de cît de ușor și fără emoții reușești să pui mîna pe mai mulți bani.

Noel închise gura ; fața i se crispă de furie și simți cum îi piere culoarea din obraji.

— ...N-am vîndut panourile și poate că n-am să le vînd niciodată, dar dacă am s-o fac, am să păstrez totul pentru mine, pentru că sînt banii mei și pot face ce vreau

cu ei, iar cel mai mare cadou pe care un părinte îl poate face copiilor lui este să fie independent de ei. Cît despre tine, Nancy, cu copiii tăi cu tot, tu şi George aţi hotărît să-i trimiteţi la şcolile alea ridicol de scumpe. Poate că, dacă aveaţi mai puţine ambiţii pentru ei şi vă petreceaţi mai mult timp învăţîndu-i bunele maniere, ar fi devenit cu mult mai simpatici decît sînt acum.

Nancy, cu o promptitudine care o mira chiar şi pe ea, sări în apărarea progeniturilor ei.

— Te poftesc să nu-mi critici copii !

— E timpul s-o facă cineva.

— Şi cu ce drept te iei tu de ei ? Nici nu-ţi pasă de ei. Te preocupă mai mult nenumăraţii tăi prieteni excentrici şi nenorocita ta de grădină. Nu vii niciodată să-i vezi măcar. Nu vii niciodată să ne vezi pe noi, oricît de des te-am invita...

Era rîndul lui Noel să-şi piardă răbdarea.

— Ah, pentru numele lui Dumnezeu, Nancy, taci din gură. Amărîţii tăi de copii n-au nimic de-a face cu noi. Nu vorbim aici de copiii tăi. Încercăm să conversăm, într-un mod inteligent...

— Ba au de-a face, şi încă cum ! Ei sînt generaţia viitoare...

— Doamne, ajută-ne !

— ...şi merită de o mie de ori mai mult ajutor financiar decît cine ştie ce proiect stupid de-al tău, cu care să scoţi mai mulţi bani. Mama are dreptate. I-ai cheltui pe toţi, i-ai juca la cărţi...

— O asemenea acuzaţie, venită de la tine, mă face să rîd. Tu, care nu ai nici o opinie, care nu ştii absolut nimic despre absolut nimic...

Nancy sări în picioare.

— Îmi ajunge. Nu mai rămîn nici o clipă aici, să mă las insultată. Mă duc acasă.

— Da, spuse maică-sa. Cred că e timpul să plecaţi amîndoi. Şi mai cred că e foarte bine că Olivia nu se află aici. Dacă v-ar fi ascultat certîndu-vă, v-ar fi făcut bucăţele

pe amîndoi. Numai și numai din acest motiv, sînt perfect sigură că, dacă ar fi fost aici, nici unul dintre voi n-ar fi avut curajul să înceapă măcar discuția asta rușinoasă. Iar acum... adăugă Penelope, ridicîndu-se la rîndul ei în picioare și apucînd tava. Amîndoi sînteți niște oameni ocupați, cum, de altfel, nu încetați să-mi aduceți mereu aminte. N-are sens să vă pierdeți restul zilei cu asemenea certuri sterile. Între timp, eu am să mă duc să mă apuc de spălatul vaselor.

Cînd porni spre bucătărie, Noel aruncă o ultimă replică răutăcioasă.

— Sînt sigur că Nancy ar fi fericită să te ajute. Nimic nu-i place mai mult decît să spele un teanc de vase.

— Am spus, îmi ajunge. Mă duc acasă. Cît despre spălatul vaselor, nu-i cazul s-o compătimești pe mama. Poate să le spele Antonia, cînd se întoarce. La urma urmelor, doar e pe post de îngrijitoare !

Penelope, ajunsă la ușă, se opri brusc. Întoarse capul și o privi pe Nancy cu atîta dezgust în ochii ei negri, încît Nancy intui că mersese, totuși, prea departe.

Dar mama ei nu-i aruncă ceștile de cafea în față. Rosti doar atît, cu o voce foarte calmă :

— Nu, Nancy. Nu e pe post de îngrijitoare. E prietena mea. Musafira mea.

Și ieși. Îndată după aceea se auzi apa curgînd peste tacîmuri și porțelanuri. Între cei doi se lăsă o tăcere adîncă, întreruptă doar de bîzîitul unui bondar care, presupunînd greșit că venise vara, se hotărîse să-și părăsească ascunzișul din timpul iernii. Nancy întinse mîna după jachetă și se îmbrăcă. Închizîndu-și nasturii, ridică fruntea și privi spre Noel. Peste masă, privirile li se întîlniră. El se ridică, încet, în picioare.

— Bravo, murmură el. De data asta ai făcut-o lată.

— Vorbește pentru tine, îi aruncă Nancy.

O lăsă și dispăru la etaj, să-și ia lucrurile. Nancy rămase pe loc, așteptîndu-l, decisă să-și păstreze demnitatea, să-și ascundă rănile, să nu-și piardă prestanța. Își um-

plu timpul studiindu-şi ţinuta, pieptănîndu-şi părul, pudrîndu-şi faţa roşie şi pătată, dîndu-se cu ruj. Era foarte supărată şi abia aştepta să scape, dar nu avea curajul s-o facă singură; maică-sa avusese întotdeauna felul ei special de a se purta cu ea, dar Nancy era hotărîtă să plece din această casă fără să-şi ceară, în vreun fel, scuze. La urma urmelor, pentru ce ar fi trebuit să se scuze? Mama ei se purtase urît, rostise lucrurile acelea de neiertat.

Cînd auzi paşii lui Noel, îşi închise pudriera, o puse în geantă şi porni spre bucătărie. Maşina de spălat vase mergea din plin, iar Penelope, cu spatele la ei, curăţa cratiţele la chiuvetă.

— Ei, noi plecăm, spuse Noel.

Penelope lăsă cratiţele deoparte, îşi scutură apa de pe mîini şi se întoarse cu faţa la ei. Şorţul şi faţa roşie nu-i ştirbeau cu nimic demnitatea, iar Nancy îşi aminti că rarele ei ieşiri nu durau mai mult de cîteva minute. Niciodată, în toată viaţa ei, nu le purtase pică, nu ţinuse supărarea. Ca şi cum i-ar fi părut rău pentru ei. Într-un fel, tot ea ieşise victorioasă.

— Mulţumesc că aţi venit, le spuse ea pe un ton convins. Şi îţi mulţumesc, Noel, pentru cît ai muncit.

Se şterse cu un prosop pe mîini. Ieşiră împreună din bucătărie, apoi afară, pe uşa principală, spre maşinile care aşteptau pe aleea pietruită. Noel intră în Jaguar-ul lui prin spate, trecu la volan şi, cu un semn din mînă, ieşi în viteză pe poartă, dispărînd pe drumul spre Londra. Nu-şi luase rămas bun de la nici una dintre ele, dar nici mamă, nici soră nu făcură vreun comentariu.

Nancy urcă şi ea în maşină, în tăcere, îşi fixă centura de siguranţă, îşi puse mănuşile din piele de porc. Penelope urmări aceste pregătiri de plecare. Nancy simţea privirea mamei sale aţintită asupra ei şi se înroşi pe gît şi apoi pe obraji.

— Fii atentă, Nancy, îi spuse Penelope. Ai grijă cum conduci.

— Aşa fac întotdeauna.

— Dar acum eşti supărată.

Nancy, cu privirea fixată pe volan, simţi cum i se umplu ochii de lacrimi. Îşi muşcă buzele.

— Sigur că sînt supărată. Nimic nu e mai supărător decît certurile în familie.

— Certurile în familie sînt ca accidentele de maşină. Fiecare familie îşi spune : „De ce trebuia să ni se întîmple tocmai nouă ?", dar se poate întîmpla oricui. Singurul mod de a evita aşa ceva este să conduci cu mare atenţie şi să ai multă consideraţie pentru ceilalţi.

— Nu e lipsă de consideraţie faţă de tine. Dar ne gîndim la binele tău.

— Nu, Nancy, nu-i adevărat. Vreţi doar să fac ceea ce vreţi *voi* să fac, adică să vînd picturile tatălui meu şi să vă dau vouă banii înainte să mor. Dar am să vînd picturile atunci cînd voi hotărî eu. Şi n-am de gînd să mor multă vreme de acum înainte. Acum poţi să te duci, conchise ea, făcînd un pas înapoi.

Nancy îşi şterse lacrimile prosteşti, porni motorul, băgă în viteză şi decuplă frîna de mînă.

— ...Nu uita, transmite-i lui George salutările mele.

Plecase. Penelope rămase colo, pe pietrişul din faţa uşii deschise, mult după ce zgomotul maşinii lui Nancy se pierduse în căldura liniştită a acestei incredibile după-amieze de primăvară. Privind în jos, zări un fir de buruiană, ieşit printre dalele de piatră. Se aplecă, îl rupse şi-l aruncă, apoi se întoarse şi intră în casă.

Era singură. Binecuvîntată singurătate. Cratiţele mai puteau aştepta. Trecu prin bucătărie şi se îndreptă spre salon. Spre seară se făcea mai răcoare, aşa că aprinse un chibrit şi pregăti focul în cămin. Cînd flăcările se înteţiră îndeajuns, se ridică, îndreptîndu-se spre birou, unde găsi bucăţica de hîrtie cu reclama pentru casa Boothby, pe care Noel, cu o săptămînă în urmă, i-o adusese spre cunoştinţă. *Trebuie să-l sun pe domnul Roy Brookner.* Aşeză bucata de hîrtie pe sugativă, punînd o greutate deasupra, pentru siguranţă, apoi se întoarse în bucătărie.

Deschizînd un sertar, scoase de acolo un cuțit mic, ascuțit, pentru legume, apoi urcă în dormitorul ei. Soarele după-amiezii trimitea raze aurii prin fereastra dinspre vest, făcînd să sclipească obiectele de argint și reflectîndu-se în oglindă și în geam. Puse cuțitul pe măsuța de toaletă și deschise ușile dulapului mare, victorian, care ajungea pînă la tavanul înclinat. Dulapul era plin de lucrurile ei. Le scoase pe toate și le așeză, unele peste altele, pe pat. Pentru asta trebui să facă mai multe drumuri dar, puțin cîte puțin, patul mare, acoperit cu o cuvertură croșetată, din bumbac, se umplu cu tot felul de veșminte, începînd să semene cu un bazar organizat de biserică, sau, poate, cu garderoba femeilor venite la cine știe ce petrecere aiurită.

Dar dulapul era gol și se vedea tăblia din spate. Cu ani în urmă, aceasta fusese acoperită cu hîrtie de culoare închisă, cu un model complicat, în relief. Dar în spatele acestor contururi se mai zăreau și alte neregularități: erau panourile și benzile metalice care alcătuiau această piesă veche, solidă de mobilier. Penelope luă cuțitul și își plimbă degetele peste suprafața aspră din interior, orientîndu-se din instinct. Găsind ceea ce căuta, introduse lama cuțitului jos de tot, în colțul dintre tăblia din spate și podea și trase în sus, tăind hîrtia ca și cum ar fi deschis un plic. Calculă cu atenție dimensiunile. Șaizeci de centimetri pe verticală, treizeci pe orizontală, apoi iarăși șaizeci de centimetri în jos. Nesusținută de nimic, bucata de hîrtie se desprinse, se răsuci și, în cele din urmă, căzu, dezvăluind obiectul care fusese ascuns în spatele său timp de douăzeci și cinci de ani. O mapă veche de carton, legată cu sfoară și fixată pe panourile de mahon cu bucăți de bandă adezivă.

În seara aceea, la Londra, Olivia îl sună pe Noel.

— Cum a mers ?

— S-a rezolvat.

— Ai găsit ceva deosebit ?

— Pe naiba, n-am găsit nimic.

— Of, dragul meu, rosti sora lui, şi Noel simţi amuzamentul din voeca ei; trase o înjurătură în gînd. Atîta muncă pentru nimic. Nu contează. Ai să ai mai mult noroc data viitoare. Ce face Antonia ?

— E bine. Cred că s-a îndrăgostit de grădinar.

Sperase s-o şocheze.

— Ei, asta-i grozav, spuse Olivia. Ce fel de om e ?

— Ciudat.

— Ciudat ? Vrei să spui că e ţicnit ?

— Nu. Doar ciudat. Parcă ar fi un peşte pe uscat. A cincea spiţă la roata carului. De familie bună, a urmat şcoli private, deci ce-i trebuia să se facă grădinar ? Încă un lucru — nu conduce maşina şi nu bea. Şi nu zîmbeşte niciodată. Nancy e convinsă că ascunde un secret teribil şi, pentru prima dată, sînt înclinat să-i dau dreptate.

— Mama ce zice de el ?

— A, ei îi place foarte mult. Îl tratează ca pe un fiu rătăcitor.

— În cazul ăsta, nu-mi fac griji. Mama nu-i proastă. Ea ce mai face ?

— Ca de obicei.

— Nu e prea obosită ?

— E bine, din cîte am văzut eu.

— Nu i-ai spus nimic de schiţe ? N-ai făcut vreo aluzie ? N-ai întrebat-o de ele ?

— N-am scos o vorbă. Dacă au existat vreodată, probabil că a uitat cu totul de ele. Ştii că n-are memoria prea bună. Noel ezită, apoi continuă, pe un ton firesc. A fost şi Nancy la prînz. A început să-l citeze pe George, în legătură cu reasigurarea. Au cam ieşit scîntei.

— Vai, Noel...

— Ştii cum e Nancy. Lipsită total de tact, proasta de ea !

— Mama s-a necăjit ?

— Puţin. Am aranjat eu lucrurile. Dar acum e şi mai hotărîtă să nu vîndă.

— Ei, presupun că e treaba ei. Oricum, îți mulțumesc că ai luat-o pe Antonia cu tine.

— A fost plăcerea mea.

Din nou luni dimineața. Pînă să coboare Penelope, Danus venise și se apucase de treabă în grădina de zarzavat. Următorul vizitator a fost poștașul, cu camioneta lui roșie, apoi a sosit doamna Plackett, impunătoare pe bicicleta ei, cu șorțul în sac și vestea că la magazinul de feronerie era reducere de prețuri — așa că, de ce nu-și cumpăra doamna Keeling o lopată nouă pentru cărbuni ? Tocmai discutau acest important proiect cînd Antonia își făcu apariția, fiindu-i apoi prezentată doamnei Plackett. Au schimbat amabilități și și-au reluat, fiecare, activitățile obișnuite. Doamna Plackett luă aspiratorul și cîrpele de praf și porni pe scări în sus. Lunea era ziua cînd făcea curat în dormitoare. Antonia puse la prăjit șunca pentru micul dejun, iar Penelope intră în salon, închise ușa și se așeză la birou, să dea un telefon.

Era ora zece. Formă numărul.

— Boothby, comercianți de obiecte de artă. Cu ce vă putem servi ?

— Aș putea vorbi cu domnul Roy Brookner ?

— Așteptați o clipă.

Penelope aștepta. Avea emoții.

— Roy Brookner la aparat.

O voce adîncă, de om cultivat, foarte plăcută.

— Domnule Brookner, bună dimineața. Mă numesc Keeling, Penelope Keeling și sun de acasă, din Gloucestershire. În ziarul *Times* de duminica trecută am găsit o reclamă referitoare la picturi din epoca victoriană. Era dat acolo numele dumneavoastră și numărul de telefon.

— Întocmai.

— Mă întrebam dacă ajungeți cumva prin această zonă, în viitorul apropiat.

— Aveți ceva și doriți să-mi arătați ?

— Da. Niște lucrări de Lawrence Stern.

Urmă o ușoară ezitare.

— Lawrence Stern ? repetă el.

— Da.

— Sînteți sigură că sînt de Lawrence Stern ?

— Da, zîmbi ea, sînt foarte sigură. Lawrence Stern a fost tatăl meu.

Altă scurtă pauză. Penelope și-l imagina luînd o bucată de hîrtie și desfăcînd capacul stiloului.

— Puteți să-mi dați adresa dumneavoastră ? Penelope i-o dădu. Dar numărul de telefon ? I-l dădu și pe acela. Să-mi consult agenda. Poate că e prea devreme săptămîna asta ?

— Cu cît mai repede, cu atît mai bine.

— Miercuri ? Sau joi ?

Penelope calculă, își făcu repede niște planuri.

— Joi ar fi cel mai bine.

— Joi, la ce oră ?

— După-amiază e bine ? Pe la ora două ?

— Minunat. Mai am un drum de făcut la Oxford ; aș putea rezolva acolo de dimineață și să vin la dumneavoastră după aceea.

— Dacă vă îndreptați spre Pudley, e foarte ușor. Există indicatoare spre sat.

— Găsesc eu drumul, o asigură el. Joi, la ora două. Și mulțumesc, doamnă Keeling, că m-ați sunat.

Așteptînd sosirea lui, Penelope se ocupă de florile din seră, udă o ciclamă, tăie florile uscate ale unei mușcate și frunzele îngălbenite. Se întețise vîntul și acum aducea, dinspre est, nori pufoși care acopereau din cînd în cînd, soarele. Dar căldura de mai înainte avusese efect și, în livadă, se zăreau deja căpșoarele narciselor galbene ; flori de ciuboțica-cucului își iteau petalele delicate, iar mugurii lipicioși de castan se spărgeau, descoperind vederii verdele palid al frunzelor proaspete, încrețite.

Era îmbrăcată cu hainele cele mai bune, cum pretindeau importanța și prestanța situației ; era preocupată,

gîndindu-se cum arăta domnul Brookner. Neavînd nici un detaliu, în afara numelui său, ori a vocii sale la telefon, nu prea avea pe ce să se bazeze şi, de fiecare dată cînd se gîndea, şi-l imagina altfel. Putea fi foarte tînăr, un student eminent, cu fruntea bombată şi papion roz. Putea fi mai în vîrstă, cu alură universitară, foarte informat. Putea fi un tipic om de afaceri, voinic, perfect cunoscător al limbajului de specialitate şi cu o minte de calculator.

Evident, după cum s-a dovedit, nu era nimic din toate acestea. Cînd, după ora două, auzi închizîndu-se portiera unei maşini, urmată, la scurt timp, de soneria de la uşă, Penelope lăsă jos stropitoarea şi plecă, prin bucătărie, să-i deschidă. Deschizînd uşa se trezi privindu-i spatele; bărbatul se oprise pe alee, privind în jurul său, parcă admirînd liniştea locului şi frumuseţea acestei zone rurale. Se întoarse imediat. Era un gentleman foarte înalt şi distins, cu părul negru dat spre spate, dezvăluind o frunte lată şi bronzată şi o pereche de ochi căprui, adînci, care o studiau politicos din spatele ochelarilor cu rame groase, de baga. Purta un costum de tweed, foarte decent şi bine croit, cămaşă în carouri şi cravată în dungi foarte fine. Dacă i-ai fi dat un joben şi un binoclu, s-ar fi potrivit perfect la cea mai elegantă cursă de cai.

— Doamna Keeling...

— Da. Bună ziua, domnule Brookner, rosti ea, strîngîndu-i mîna.

— Admiram priveliştea. Ce loc superb — şi ce casă drăguţă.

— Mă tem că va trebui să intraţi prin bucătărie. Nu am o intrare mai elegantă...

Îl conduse înăuntru, iar atenţia lui fu imediat atrasă de perspectiva trecerii, prin uşa de la celălalt capăt, în sera scăldată de soare, plină de verdeaţă umbroasă.

— În locul dumneavoastră, nu mi-ar mai păsa de uşa de la intrare, cu o bucătărie aşa de drăguţă... şi o asemenea seră.

— Sera am construit-o eu, dar restul casei este, în bună măsură, așa cum am găsit-o.

— Locuiți de mult aici ?

— De șase ani.

— Stați singură ?

— În cea mai mare parte a timpului. În momentul de față, stă la mine o prietenă tînără de-a mea, dar în această după-amiază e plecată. Îl duce pe grădinarul meu la Oxford, cu mașina... Au luat mașina de tuns iarba în portbagaj, să o dea la ascuțit.

Domnul Brookner păru ușor surprins.

— E nevoie să mergeți pînă la Oxford pentru atîta lucru ?

— Nu, dar n-am vrut să fie pe-aici cînd veniți dumneavoastră, îi răspunse Penelope, foarte direct. Și, cu ocazia asta, îmi cumpără și semințe de cartofi și niște lucruri pentru grădină, așa că nu va fi un efort inutil. Acum, spuneți-mi, doriți o ceașcă de cafea ?

— Nu, mulțumesc.

— Bine.

Omul rămase pe loc, răbdător, părînd gata să stea cu ea o veșnicie.

— Ei, în cazul ăsta, cred că ar fi mai bine să nu pierdem timpul. Vreți să mergem mai întîi sus, să vă uitați la panouri ?

— Cum doriți dumneavoastră, spuse domnul Brookner.

Îl conduse afară din bucătărie, apoi sus, pe scările strîmte, pînă pe palierul micuț.

— ...Acestea sînt, așezate de o parte și de alta a ușii dormitorului meu. Au fost chiar ultimele picturi făcute de tatăl meu. Nu știu dacă știți, dar a suferit de o artrită teribilă. Cînd a pictat aceste panouri, abia mai putea ține pensulele, așa că, după cum vedeți, n-a mai apucat să le termine.

Păși într-o parte, făcîndu-i loc domnului Brookner să vină mai aproape, să le studieze, să se dea puțin înapoi

(doar un pas sau doi, căci altfel ar fi căzut pe scări), să-şi schimbe iarăşi locul. El nu scoase nici o vorbă. Poate că nu-i plăceau. Ca să-şi ascundă starea bruscă de nervozitate, Penelope începu iarăşi să vorbească.

— Totdeauna au fost un motiv de glume. Vedeţi, noi aveam o căsuţă în Porthkerris, sus, pe coama dealului, şi nu erau niciodată destui bani ca s-o întreţinem, aşa că a cam căzut în paragină. Holul de acolo era decorat cu un tapet vechi, care se uzase, iar mama nu-şi putea permite să-l schimbe, aşa că i-a propus tatii să picteze două panouri decorative, înalte, care să ascundă partea cea mai roasă din tapet. Şi mama dorea ceva în vechiul stil alegoric, fabulos, în aşa fel încît să le poată păstra mereu, pentru ea însăşi. Drept care tata s-a pus pe treabă, iar acesta e rezultatul. Dar nu le-a putut termina. Totuşi, Sophie... mama mea... nu s-a supărat. A spus că-i plac şi mai mult, aşa cum sînt.

El nu făcu, nici de astă dată, nici un comentariu. Penelope se întreba dacă nu cumva îşi adună curajul, ca să-i spună că nu valorează nimic, cînd, brusc, el se întoarse spre ea şi-i zîmbi.

— Dumneavoastră le numiţi „neterminate", doamnă Keeling, cu toate acestea, ele sînt minunat de complete. Detaliile nu sînt atît de fine, bineînţeles, sau atît de meticuloase, ca operele lui celebre, pe care le-a pictat la începutul secolului, dar oricum sînt perfecte în felul lor. Şi ce maestru al culorilor a fost ! Uitaţi-vă la albastrul cerului...

Era plină de recunoştinţă faţă de el.

— Îmi pare bine că vă plac. Copiii mei, fie că le-au ignorat întotdeauna, fie că le-au ironizat exagerat, dar mie mi-au bucurat întotdeauna ochii.

— Aşa şi trebuie, rosti el, şi renunţă să le mai studieze. Mai aveţi ceva să-mi arătaţi sau asta-i tot ?

— Mai am încă ceva, la parter.

— Putem merge să vedem ?

— Bineînţeles.

Ajunși din nou jos, intrară în salon. Privirea lui se îndreptă imediat spre *Căutătorii de scoici*. Înainte de sosirea lui, Penelope aprinse becul mic care lumina tabloul, încît acum, totul era pregătit pentru a-i capta atenția. În clipa aceea, în ziua aceea, Penelope se simțea mai atașată ca oricînd de tabloul încă proaspăt și strălucitor, ca în ziua în care fusese pictat. Se lăsă tăcerea.

— Nu știam, spuse domnul Brookner, după o lungă pauză, că există o asemenea lucrare.

— N-a fost expusă niciodată.

— De cînd datează ?

— Din 1927. E ultima lui mare operă. Plaja de nord, de la Porthkerris, văzută de la fereastra atelierului său. Unul dintre copii sînt chiar eu. Se numește *Căutătorii de scoici*. Cînd m-am căsătorit, mi l-a făcut cadou de nuntă. Asta se întîmpla acum patruzeci și patru de ani.

— Ce cadou ! Să nu mai vorbim de valoarea lui. Doar nu doriți să-l vindeți ?

— Nu. Pe acesta nu-l vînd. Dar am vrut să-l vedeți.

— Mă bucur că am avut această posibilitate.

Își îndreptă iarăși privirea spre tablou. După o vreme, Penelope înțelese că își umplea timpul, așteptînd ca ea să facă următoarea mutare.

— Mă tem că asta-i tot, domnule Brookner. În afară de cîteva schițe.

Se întoarse cu spatele la *Căutătorii de scoici*, cu fața impasibilă.

— Niște schițe ?

— Făcute de tatăl meu.

Așteptă ca ea să-i ofere mai multe detalii și, cînd văzu că nu intenționa s-o facă, întrebă :

— Îmi puteți permite să le văd ?

— Nu știu dacă valorează ceva, sau măcar dacă v-ar interesa pe dumneavoastră.

— Nu pot spune nimic pînă nu le văd.

— Bineînțeles că nu.

Întinse mîna după canapea și scoase de acolo mapa veche de carton, legată cu sfoară.

— Sînt aici.

Domnul Brookner luă mapa și se așeză într-un fotoliu victorian, cu brațele late. Puse mapa pe covor, la picioarele sale și, cu degetele lungi, delicate, desfăcu nodul de sfoară.

Roy Brookner era un om cu o experiență considerabilă în munca sa și, de-a lungul anilor, ajunsese imun atît la șoc, cît și la dezamăgiri. Învățase să se descurce în situațiile cele mai groaznice : cîte o bătrînică ce se găsea, probabil, pentru prima dată în viață, fără bani — și hotăra să evalueze, pentru ca mai apoi să-l vîndă, obiectul cel mai important aflat în posesia ei. Boothby era informat de această intenție, iar Roy Brookner stabilea, cu amabilitate, o întîlnire și făcea apoi un drum — de obicei lung — pentru a vedea despre ce-i vorba. Iar la sfîrșitul zilei, avea teribila sarcină de a o informa că pictura ei nu era un Landseer, vasul chinezesc, considerat a fi un Ming, era departe de așa ceva ; iar marca pe fildeș a Caterinei de Medici nu data, de fapt, din vremea acelei regine, ci de la sfîrșitul secolului al XIX-lea ; așa că nu avea nici o valoare.

Doamna Keeling nu era o bătrînică — era chiar fiica lui Lawrence Stern ; chiar și așa, deschise mapa fără să-și facă prea mari speranțe. N-avea nici cea mai mică idee despre ce urma să descopere. Ceea ce găsi acolo era însă de o importanță atît de mare, încît, pentru o clipă, aproape că nu-și crezu ochilor.

Schițe, spusese Penelope Keeling, dar nu-i spusese ce fel de schițe erau. Pictate în ulei, pe pînză, iar capetele zdrențuite al pînzelor mai păstrau încă urmele piunezelor cu care fuseseră prinse pe suport. Le ridică, una cîte una, în mîini, fără să se grăbească, studiindu-le uimit, și apoi lăsîndu-le deoparte. Culorile erau vii, iar subiectele se ghiceau imediat. Simțind cum îi sporește entuziasmul,

alcătui un catalog mental. *Spiritul primăverii*; *Atingerea iubitului*; *Femei cărînd apă*; *Zeul-Apelor*, *Terasa din grădină*...

Aproape că era prea mult. Ca unul ajuns la jumătatea unei mese prea copioase, se simți sătul, incapabil să mai continue. Făcu o pauză, lăsîndu-și brațele să se odihnească, sprijinite între genunchi. Penelope Keeling, în picioare lîngă foc, aștepta judecata lui. Roy Brookner își ridică privirea, cercetînd-o atent, peste spațiul mic care îi despărțea. Trecură cîteva clipe lungi, în care nici unul din ei nu rosti vreun cuvînt. Dar expresia de pe chipul lui spunea tot ce Penelope dorea să știe. Îi zîmbi, iar zîmbetul îi lumină ochii negri și, într-o clipă, toți anii pe care îi trăise dispărură, iar el își imagină cît de frumoasă trebuie să fi fost în tinerețe. Și îi trecu prin minte că, dacă ar fi fost tînără pe cînd era și el tînăr, probabil că s-ar fi îndrăgostit de ea.

— De unde au apărut astea ? o întrebă.

— Le am de douăzeci și cinci de ani, ascunse în tăblia din spate a dulapului meu.

Roy Brookner se încruntă.

— Dar unde le-ați găsit ?

— Erau în atelierul tatălui meu, în grădina casei din strada Oakley.

— Mai știe cineva de existența lor ?

— Nu cred. Dar am sentimentul că Noel, fiul meu, a început să bănuiască — deși nu am idee de ce — că ele există. Dar nu pot fi sigură de asta.

— Ce vă faceți să credeți asta ?

— A început să caute peste tot, să răscolească podul. Și s-a înfuriat foarte tare cînd n-a descoperit nimic. Sînt sigură că Noel căuta ceva anume, și aș pune pariu că de schițe era vorba.

— S-ar putea să știe cît ar putea să valoreze. Se aplecă și luă o altă pînză. *Grădina cu amorași*. Cîte sînt în total ?

— Paisprezece.

— Sînt asigurate ?

— Nu.

— De asta le-ați ascuns ?

— Nu. Le-am ascuns pentru că nu doream să le găsească Ambrose.

— Ambrose ?

— Soțul meu.

Oftă. Zîmbetul de pe față îi pieri, luînd cu sine acea vibrantă strălucire de tinerețe. Avea iarăși vîrsta ei adevărată; o femeie atrăgătoare, cu părul încărunțit, ajunsă la șaizeci de ani și obosită de atîta stat în picioare. Se îndepărtă de cămin și se duse să se așeze pe un colț al canapelei, sprijinindu-și o mînă de spatele acesteia.

— Vedeți dumneavoastră, noi nu aveam niciodată bani. Ăsta a fost miezul problemei, rădăcina tuturor relelor.

— Locuiați cu soțul dumneavoastră în strada Oakley ?

— Da. După război. Pe timpul războiului am stat în Cornwall, pentru că aveam de îngrijit un copil. Pe urmă, mama a fost ucisă într-un atac aerian fulger, așa că am rămas acolo, să am grijă și de tata. Iar el a lăsat casa din Oakley... și un... Brusc, începu să rîdă, clătinînd din cap cu disperare. Ce încurcătură. N-are nici un sens. Cum ați putea înțelege ?

— Puteți încerca să începeți cu începutul și să mergeți pînă la capăt.

— Mi-ar lua o zi întreagă.

— Am la dispoziție o zi întreagă.

— Vai, domnule Brookner, dar v-aș plictisi de moarte.

— Sînteți fiica lui Lawrence Stern, îi spuse el. Ați putea să-mi citiți cartea de telefon, din scoarță-n scoarță, iar eu aș fi fascinat.

— Ce drăguț sînteți. În cazul ăsta...

— În anul 1945, tatăl meu avea optzeci de ani. Eu aveam douăzeci și cinci, eram măritată cu un locotenent de marină și eram mama unui copil de patru ani. Pentru

scurtă vreme am fost înrolată în serviciile auxiliare — așa l-am cunoscut pe Ambrose — dar, cînd am știut că voi avea un copil, am trecut în rezervă și m-am dus acasă, la Porthkerris. Am stat acolo tot restul războiului. În acești ani, l-am văzut rar pe Ambrose. Aproape tot timpul era pe mare, în Atlantic sau Mediterana, iar la sfîrșit, în Orientul Îndepărtat. Mă tem că nici nu mi-a păsat prea mult. Legătura noastră a fost prilejuită de război, necugetată, care n-ar fi avut nici o șansă în vreme de pace.

Pe urmă, mai era și tata. A fost întotdeauna un om plin de tinerețe și energie, dar, după ce Sophie a fost ucisă, a îmbătrînit brusc, sub ochii mei, și nu se punea problema să-l părăsesc. Dar războiul s-a terminat și totul a luat sfîrșit. Toți bărbații au venit acasă, iar tata mi-a spus că e timpul să mă întorc la soțul meu. Mi-e rușine să spun că nu doream s-o fac, și acela a fost momentul în care tata mi-a spus că făcuse actele casei lui, din strada Oakley, pe numele meu, încît să am întotdeauna un loc al meu, siguranță pentru copiii mei și independență financiară. După aceea, n-am mai avut nici o scuză ca să mai rămîn. Nancy și cu mine am părăsit Porthkerris pentru ultima oară. Tata a venit să ne conducă la gară și să-și ia rămas bun ; și asta a fost pentru ultima oară, pentru că a murit în anul următor și nu l-am mai văzut niciodată.

Casa din strada Oakley era enormă. Era atît de mare, încît tata, Sophie și cu mine locuiam totdeauna la demisol și închiriam etajele de sus. În felul acesta, puteam întreține oarecum clădirea, să arate cît de cît bine. Am continuat și eu acest aranjament. Un cuplu, Willi și Lalla Friedmann, locuiseră acolo tot timpul războiului și au rămas și după aceea. Aveau o fetiță, care se juca cu Nancy, iar ei erau chiriașii mei permanenți. Cît despre restul casei, era un du-te-vino continuu — unii plecau, alți veneau. Majoritatea pictori, sau scriitori, sau tineri care băteau la porțile televiziunii. Genul de oameni care îmi plăceau mie. Nu și lui Ambrose.

Apoi, Ambrose s-a întors acasă. Nu numai că a venit acasă, dar a părăsit și marina și a acceptat o slujbă în compania familiei tatălui său, editura Keeling și Philips

din St. James. Am fost destul de surprinsă cînd Ambrose mi-a spus asta, dar cred că, la urma urmelor, a făcut ceea ce trebuia. Mai tîrziu, am aflat că-și pătase dosarul, pe cînd se afla în Orient — se certase cu căpitanul și i se făcuse un raport foarte nefavorabil. Așa că, dacă rămînea în marină, nu cred că ar fi ajuns prea departe.

Așadar, iată-ne iarăși împreună. N-aveam prea multe, dar aveam mai mult decît majoritatea perechilor tinere. Eram tineri, sănătoși, Ambrose avea o slujbă și aveam o casă unde să locuim. Ambrose era teribil de convențional, un fel de snob monden... avea ideile lui, despre cum trebuie să te împrietenești cu cine trebuie. Iar eu eram excentrică și neatentă și, presupun, nu se prea putea pune bază pe mine. Dar lucrurile care pentru Ambrose erau importante, mie mi se păreau triviale, și nu puteam să-i împărtășesc entuziasmul. Ambrose nu mi-a dat niciodată nimic. A crezut, presupun, că aveam eu fondurile mele personale, ceea ce, într-un fel, era adevărat, dar duceam mereu lipsă de bani. În afară de asta, în familia mea, banii erau un subiect despre care, dacă se putea, nu se vorbea, dar existau. În timpul războiului am reușit să mă descurc cu pensia primită de la marină, iar tata punea ceva deoparte în fiecare lună, în contul meu, ca să-mi pot plăti obligațiile de întreținere a casei, dar cum nu existau obiecte de lux pe care să dai banii și, oricum, toată lumea era prost îmbrăcată, nu părea să aibă prea mare importanță.

Însă măritată cu Ambrose și locuind la Londra, era cu totul altceva. Între timp, se născuse și cea de-a doua fiică a mea, Olivia, așa că mai era o gură de hrănit. În plus, casa noastră era veche și avea nevoie urgentă de reparații. Slavă Domnului, nu fusese bombardată, dar era fisurată, îi căzuse tencuiala și scîrțîia din toate încheieturile. Trebuia refăcută instalația electrică, iar acoperișul reparat. Cînd am vorbit cu Ambrose despre asta, mi-a spus că e casa mea și responsabilitatea mea, așa că, pînă la urmă, am vîndut patru tablouri foarte prețioase, pictate de Charles Rainier, care aparțineau tatălui meu și, în acest fel, am

strîns destui bani pentru reparațiile cele mai rudimentare, dar cel puțin nu mai ploua în casă și eu am putut să mă liniștesc, căci trăiam cu teama că copiii s-ar putea electrocuta, vîrîndu-și degetele în prizele vechi din pereți.

Pe urmă, a urmat ultima picătură. Mama lui Ambrose, Dolly Keeling, — care-și petrecuse toată perioada războiului în Devon, ascunzîndu-se de bombe — s-a întors la Londra. Și-a luat o căsuță în strada Lincoln și, din clipa în care a sosit, a început să ne facă necazuri. Nu mă plăcuse niciodată. N-o condamn pentru asta. Nu m-a iertat niciodată pentru că am lăsat copilul, că „l-am păcălit" pe Ambrose să mă ia de nevastă. Era singurul ei copil și era foarte posesivă. Așa că și l-a luat înapoi. Dintr-o dată, căsătoria cu Ambrose a început să semene cu situația cînd trebuie să ai grijă de cîinele altcuiva. Ori de cîte ori deschizi ușa, o ia la fugă spre casa lui. Ambrose fugea la maică-sa. Obișnuia să se oprească la un pahar, în drum de la serviciu spre casă... sindromul ceaiului de compasiune, presupun. Își aducea mama la cumpărături sîmbăta dimineața, o ducea cu mașina la biserică duminica. Era de ajuns pentru ca oricui să-i piară orice chef de a mai merge la biserică.

Săracul de el. E tare greu să fii loial față de două persoane în același timp. Iar el avea mare nevoie de adorația și atenția pe care le primea de la Dolly și pe care eu eram incapabilă să i le ofer. În plus, casa din strada Oakley n-a fost niciodată o oază de liniște. Îmi plăcea să-mi știu prietenii prin preajmă. Și iubeam copiii. Cît mai mulți copii. Nu numai Nancy, ci și toți prietenii ei de la școală. Cînd era vară și timp frumos, curtea era plină de ei; se urcau pe frînghie sau se ascundeau în cutii de carton. Iar prietenii de școală aveau și ei mamele lor, care veneau și plecau, stăteau în bucătărie, beau cafea și bîrfeau. Vînzoleala nu înceta nici o clipă — copiii se mai certau, sau se rupea o rochiță, sau plîngea cineva la ceai și, tot timpul, podeaua era plină de jucării.

Ambrose nu putea suporta așa ceva. Mi-a spus că-l călca pe nervi cînd se întorcea de la birou și găsea o asemenea harababură. A început să nu mai suporte spațiul strîmt în care locuiam, cu atît mai mult cu cît casa era toată a noastră. A început să amenințe că-i aruncă afară pe chiriași, să avem loc să ne extindem. Vorbea despre folosirea salonului pentru petreceri și de o cameră pentru cocteil, de un dormitor cu toaletă și baie separată, toate pentru noi. Iar eu m-am înfuriat și l-am întrebat din ce vom trăi, dacă nu mai vine chiria. Iar el s-a bosumflat de tot și și-a petrecut și mai mult timp cu maică-sa.

Simpla existență a devenit o adevărată luptă pentru supraviețuire. Banii erau motiv de ceartă permanentă. Eu nu știam nici măcar cît cîștigă, așa că nu puteam avea pretenții de la el. Dar știam că trebuie să cîștige, deci, ce făcea cu banii ? Cumpăra de băut la prieteni ? Cumpăra benzină pentru mașina micuță, pe care mama lui i-o făcuse cadou ? Cumpăra haine ? Era întotdeauna foarte bine îmbrăcat. Am devenit extrem de curioasă. Am început să scormonesc. Am găsit și am citit extrasul lui bancar, descoperind că își depășise contul cu cîteva mii de lire. Eram așa de naivă, de simplă, încît, în cele din urmă, am ajuns la concluzia că își găsise o amantă și că își cheltuia tot salariul ca s-o țină numai în haine de nurcă, într-un apartament din Mayfair.

În cele din urmă, mi-a spus chiar el. A fost nevoit. Datora cinci sute de lire la pariuri și trebuia să plătească datoria într-o săptămînă. Îmi amintesc că eu pregăteam și amestecam mazărea în oală, ca să nu se prindă. Și l-am întrebat de cînd paria pe cai, iar el mi-a spus că de trei sau patru ani. L-am întrebat și de alte lucruri și-atunci a ieșit totul la iveală. Cred că era ceea ce astăzi s-ar numi un jucător de nevoie. Obișnuia să parieze pe la cluburi private. Își asumase riscuri mari, de vreo două ori, la bursă, și pierduse. Și în tot acest timp eu nu avusesem nici cea mai mică bănuială. Dar acum, după ce mărturisise, chiar dacă

îi era puțin rușine, era disperat. Trebuia să facă rost de bani.

Eu i-am spus că nu am. L-am trimis la maică-sa, dar el mi-a răspuns că mai fusese la ea și îl ajutase, dar nu mai avea curaj să meargă din nou. Apoi m-a întrebat de ce nu vînd cele trei tablouri de Lawrence Stern, adică tot ce-mi rămăsese din opera tatălui meu. Iar cînd mi-a spus asta, am fost aproape la fel de speriată ca și el, pentru că am știut că era în stare să aștepte, pur și simplu, pînă într-o zi cînd avea să fie singur acasă, să ia tablourile și să le ducă la licitație. *Căutătorii de scoici* era lucrul cel mai de valoare pe care îl aveam și care, în plus, îmi dădea mîngîiere și liniște. N-aș fi putut trăi fără el, iar el știa asta, așa că i-am spus că am să fac rost de cele cinci sute de lire, și așa am și făcut, vînzînd verigheta mea și a mamei mele. Iar după aceea, Ambrose s-a înveselit din nou, căci orgoliul îi fusese satisfăcut. O vreme, a încetat chiar să mai parieze. Se speriase rău. Dar n-a trecut mult și a luat-o de la capăt, așa că iar am ajuns să trăim pe muchie de cuțit.

Apoi, în 1955, s-a născut Noel. În același timp, am început să ne războim cu taxele mari pentru școala fetelor. Încă mai aveam căsuța din Cornwall, Carn Cottage. După moartea tatei, îmi aparținea mie, și eu am ținut cu dinții de ea, ani de zile, închiriind-o oricui dorea s-o ia și spunîndu-mi că, într-o zi, voi reuși să-mi duc copiii acolo, să petrecem o vară întreagă. Dar n-am făcut-o niciodată. Și atunci am primit o ofertă minunată pentru casă, prea bună ca să poată fi refuzată — și am vîndut-o. În clipa aceea am înțeles că s-a terminat cu Porthkerris pentru totdeauna, că ultima legătură se rupsese. Cînd am vîndut casa din strada Oakley, mi-am făcut planuri să mă întorc în Cornwall. Să-mi cumpăr o căsuță din piatră, cu un palmier în curte. Dar copiii mei au intervenit și m-au convins să renunț și, în cele din urmă, ginerele meu a găsit Podmore's Thatch așa că, vreau, nu vreau, am să-mi

petrec apusul vieții în Gloucestershire, nu lîngă mare, să-i aud valurile spărgîndu-se de țărm.

— V-am spus toate astea și încă n-am intrat în subiect, nu-i așa ? Încă nu v-am spus cum am găsit schițele.

— Erau în atelierul tatălui dumneavoastră ?

— Da, ascunse printre lucrurile adunate de un pictor într-o viață.

— Cînd s-a întîmplat ? Cînd le-ați găsit ?

— Noel avea vreo patru ani. Și, ca să fac loc familiei noastre din ce în ce mai numeroase, ocupasem încă vreo două camere. Dar în restul casei existau chiriași. Apoi, într-o zi, a venit un bărbat tînăr. Era student la Belle Arte, foarte înalt și slab, sărac și simpatic. Cineva îi spusese că l-aș putea ajuta, pentru că el cîștigase o bursă la Slade, dar nu avea unde sta. N-aveam nici un colț unde să-l pun, dar mi-a plăcut de la prima vedere și l-am invitat înăuntru ; i-am dat să mănînce și să bea un pahar de bere și am stat de vorbă. Cînd a venit timpul să plece, eu mă atașasem așa de mult de el, încît mă durea teribil că nu-l pot ajuta. Și-atunci m-am gîndit la atelier. Era doar o magazie de lemne, ridicată în grădină, dar solidă și bine etanșată. Putea dormi acolo, dar putea să și lucreze ; eu îi puteam pregăti micul dejun, iar el avea posibilitatea să vină în casă, să facă o baie și să-și spele lucrurile. I-am propus acest lucru, iar el a acceptat imediat. Așa că, pe loc, am căutat cheia și, împreună, am ieșit să inspectăm atelierul. Era prăfuit, murdar și plin de mobile vechi, dulapuri și divane, pe lîngă șevaletele, paletele și canavalele tatălui meu, dar nu pătrundea nici o picătură de ploaie și nici o pală de vînt ; era și un luminator, spre nord, care l-a atras și mai mult pe băiat.

Am convenit asupra chiriei și a zilei cînd avea să se mute. El a plecat, iar eu m-am apucat de treabă. A durat cîteva zile și am fost nevoită să chem un om necăjit, care

strîngea toate vechiturile din cartier, să mă ajute. Puțin cîte puțin, am încărcat totul în căruța lui, le-a luat și a plecat. A fost nevoie de cîteva drumuri, dar, în cele din urmă, am ajuns la ultimul transport. Și atunci, printre ultimele lucruri din atelier, am găsit mapa cu schițe, uitată după un scrin vechi. Mi-am dat seama imediat despre ce-i vorba, dar nu știam ce valoare au. La vremea, aceea Lawrence Stern nu mai era la modă și, dacă apărea pe piață o pictură de-a lui, se vindea cu, să zicem, cinci sau șase sute de lire. Dar descoperirea acestor schițe a fost, pentru mine, ca și cum aș fi primit un cadou din trecut. Aveam așa de puține din lucrările lui. Și m-am gîndit că, dacă Ambrose afla de ele, ar fi cerut imediat să le vindem. Le-am prins cu bandă adezivă de tăblia din spate a dulapului meu și, pe urmă, am găsit o rolă de tapet și am lipit-o deasupra. Acolo au stat, de atunci și pînă acum. Pînă duminica trecută. Atunci am știut că e timpul ca ele să vadă iar lumina zilei și că ar fi bine să vi le arăt și dumneavoastră.

Ei, acum știți, rosti Penelope și se uită la ceas. Ce mult mi-a luat să vă povestesc. Îmi pare rău. Doriți o ceașcă de ceai ? Aveți timp pentru o ceașcă de ceai ?

— Da, am timp. Dar încă nu m-am săturat de povești. Penelope își ridică sprîncenele a mirare. Vă rog să nu credeți cumva că sînt băgăreț sau impertinent, dar ce s-a întîmplat cu căsnicia dumneavoastră ? Ce s-a întîmplat cu Ambrose ?

— Soțul meu ? A, m-a părăsit...

— V-a părăsit ?

— Da. Spre uimirea domnului Brookner, Penelope se lumină la față, zîmbind amuzată. Pentru secretara lui.

Curînd după ce am descoperit schițele și le-am ascuns, vechea secretară a lui Ambrose, domnișoara Wilson, care lucra de-o veșnicie la Keeling și Philips, s-a pensionat și o altă fată i-a luat locul. Era tînără și cred că destul de frumușică. O chema Delphine Hardacre. Domnișoarei Wil-

son i se spusese întotdeauna „domnișoara Wilson", dar ei i se adresau numai cu „Delphine". Într-o zi, Ambrose mi-a spus că pleacă la Glasgow, cu afaceri; tipografia era acolo — și a stat o săptămînă. După aceea, am descoperit că nu fusese nicidecum la Glasgow, ci la Huddersfield, cu Delphine, să le fie prezentat părinților ei. Tatăl fetei era fabulos de bogat, făcea afaceri în industria grea și, de cumva i se părea că Ambrose e puțin cam bătrîn pentru fiica lui, faptul era compensat prin aceea că își găsise un bărbat drăguț, cu clasă, de care era îndrăgostită. Curînd după aceea, Ambrose a venit de la birou și mi-a spus că pleacă de-acasă. Eram în dormitorul nostru. Eu mă spălasem pe cap și-mi periam părul, ca să-l usuc, așezată la măsuța de toaletă, iar Ambrose se așezase pe pat, în spatele meu, așa că întreaga noastră conversație a avut loc prin oglindă. Mi-a spus că o iubește. Că ea i-a dat tot ce-și dorea. Că voia să divorțăm. Odată divorțat, avea să se căsătorească cu ea și, în timpul ăsta, renunța la slujba de la Keeling și Philips, la fel și Delphine, și se mutau în nord, să se stabilească în Yorkshire, unde tatăl ei îi oferise un post în compania lui.

În privința lui Ambrose, trebuie să recunosc, cînd reușea să se organizeze, nu uita nici un amănunt. Totul era așa de clar, definit și stabilit, un *fapt împlinit* cît se poate de perfect, încît mie nu-mi mai rămînea nimic de zis. Nici nu doream să spun ceva. Știam că nu-mi pasă de plecarea lui. M-aș fi descurcat mai bine singură. Îmi păstram copiii și aveam casa mea. Am fost de acord cu toate, iar el s-a ridicat de pe pat și a coborît, în timp ce eu, foarte liniștită, m-am întors la pieptănatul meu.

Cîteva zile mai tîrziu, maică-sa a venit să mă vadă; nu ca să mă consoleze, nici, ce-i drept, să mă acuze, ci doar să se asigure că plecarea lui Ambrose nu mă va face să le interzic, ei sau lui, să vadă copiii. Iar eu i-am spus că copiii mei nu sînt niște obiecte aflate în posesia mea, pe care să le dau sau să le iau cum vreau, ci sînt ființe umane cu drepturile lor. Trebuie să facă ceea ce doresc, să vadă

pe cine doresc, iar eu nu-i voi opri niciodată. Dolly a fost foarte ușurată, pentru că, deși nu avusese niciodată prea mult timp pentru Olivia și Noel, o adora pe Nancy, și Nancy la rîndul ei o iubea. Semănau perfect la fire, amîndouă gîndeau la fel. Cînd Nancy s-a măritat, Dolly a fost cea care a organizat o nuntă somptuoasă la Londra și, din acest motiv, Ambrose a venit de la Huddersfield, ca s-o conducă la altar. A fost singura dată cînd ne-am mai văzut, după divorț. Se schimbase, arăta foarte prosper. Se îngrășase mult, părul îi încărunțise și era foarte roșu la față. Îmi amintesc că, în ziua aceea, își pusese, cine știe din ce motiv, un lanț de ceas din aur masiv și arăta exact ca unul care și-a petrecut toată viața în nord, nefăcînd nimic altceva decît să adune bani.

După nuntă, el s-a întors în Huddersfield și nu l-am mai văzut niciodată. A murit la vreo cinci ani după aceea. Era încă tînăr, la urma urmelor, așa că a fost un șoc teribil. Săraca Dolly Keeling, ea a mai trăit încă mulți ani, dar nu și-a mai revenit niciodată după pierderea fiului ei. Și mie mi-a părut rău. Cred că, alături de Delphine, descoperise în sfîrșit felul de viață pe care îl căuta. I-am scris, dar ea nu mi-a răspuns niciodată. Poate s-a gîndit că a fost o impertinență din partea mea. Sau poate că n-a știut ce să-mi răspundă.

Iar acum, chiar că mă duc să fac niște ceai. Penelope se ridică în picioare, îndreptîndu-și, cu o mînă, pieptenele de os cu care își prinsese părul. Vă deranjează dacă vă las singur cîteva clipe ? E de-ajuns de cald ? Doriți să aprind focul ?

O asigură că nu era nici o problemă și că se simțea bine așa, drept care ea plecă, lăsîndu-l din nou în tovărășia schițelor, trecu în bucătărie și, după ce umplu ibricul, puse apa la încălzit. Se simțea împăcată, așa cum se simțise și în seara aceea de vară cînd își peria părul și îl asculta pe Ambrose spunîndu-i că o părăsește pentru totdeauna. Probabil, își spuse ea, așa se simt catolicii după

confesiune — curați, liberi și, în sfîrșit, izbăviți. Iar ea îi era recunoscătoare lui Roy Brookner pentru că o ascultase; recunoscătoare și pentru că firma „Boothby" îi trimisese nu numai un bun profesionist, ci și un om adevărat și înțelegător.

La ceai, ronțăind cîte o bucată de turtă dulce, reveniră la afaceri. Panourile urmau să fie vînduite. Schițele trebuiau catalogate și duse la Londra, pentru a fi evaluate. Dar *Căutătorii de scoici* ? Acela, pentru moment, rămînea unde se afla, deasupra căminului din salonul de la Podmore's Thatch.

— Singura problemă cu vînzarea panourilor, îi spuse Roy Brookner, e factorul timp. După cum știți, Boothby a realizat de curînd o licitație importantă pentru tablouri din epoca victoriană și o alta nu se va mai face, cel puțin șase luni de acum încolo. Nu la Londra. Poate că galeriile noastre din New York s-ar putea ocupa de ele, dar trebuie să aflu pentru cînd este programată următoarea lor licitație.

— Șase luni ? Nu vreau să aștept șase luni. Vreau să le vînd *acum*.

Zîmbi, auzind cît e de nerăbdătoare.

— V-ar interesa un cumpărător privat ? Fără competiția de la o licitație, s-ar putea să nu obțineți un preț la fel de bun, dar poate că sînteți pregătită să riscați.

— Mi-ați putea găsi un cumpărător ?

— E un colecționar american, din Philadelphia. A venit la Londra cu intenția declarată de a licita pentru *Femei cărînd apă*, dar a pierdut în favoarea reprezentantului Muzeului de Arte Frumoase din Denver. A fost foarte dezamăgit. Nu are nimic de Lawrence Stern și rar se întîmplă să apară pe piață cîte ceva.

— E încă la Londra ?

— Nu sînt sigur. Aș putea să aflu. Stătea la hotelul Connaught.

— Credeți că ar vrea să cumpere panourile ?

— Sînt sigur că ar vrea. Dar, bineînțeles, vînzarea depinde de cît e pregătit să ofere.

— Vreți să luați legătura cu el ?

— Bineînțeles.

— Dar schițele ?

— Dumneavoastră decideți. Ar merita să așteptăm cîteva luni ca să le vindem... să avem timp să le facem publicitate și să trezim interesul amatorilor.

— Da, înțeleg. Poate că, în cazul lor, ar fi mai bine să așteptăm.

Au căzut de acord. Imediat, Roy Brookner începu catalogarea schițelor. Îi luă destul timp, dar după ce termină și prezentă o chitanță, sub semnătura lui, le puse înapoi în mapă și legă sfoara la loc, cu grijă. În final, Penelope îl conduse afară din cameră și, iarăși, pe scări în sus, pînă pe palier ; evaluatorul ridică ușor panourile de pe perete, lăsînd în urmă doar niște pînze de păianjen și două porțiuni de tapet, mai închise la culoare.

Ajuns afară, încărcă totul în portbagajul mașinii sale impunătoare, cu excepția panourilor, învelite cu grijă într-un pled, pe care le așeză pe bancheta din spate. Mulțumit de aranjament, se dădu înapoi și închise ușa, apoi se întoarse spre Penelope.

— Doamnă Keeling, a fost o plăcere să vă cunosc. Și, mulțumesc.

Și-au strîns mîinile.

— Mă bucur că ne-am întîlnit, domnule Brookner. Sper că nu v-am plictisit.

— Niciînd nu m-am simțit mai bine. Îndată ce voi avea vești, am să iau legătura cu dumneavoastră.

— Mulțumesc. La revedere. Călătorie plăcută.

— La revedere, doamnă Keeling.

O sună a doua zi.

— Doamnă Keeling, la telefon Roy Brookner.

— Da, domnule Brookner.

— Domnul din America, despre care v-am vorbit, domnul Lowell Ardway, nu mai este în Londra. Am sunat la Connaught și mi s-a spus că a plecat la Geneva. Din

Elveția intenționează să se întoarcă direct în Statele Unite. Dar am adresa lui din Geneva și am să-i scriu chiar azi, să-i spun de panouri. Sînt sigur că, dacă va afla că sînt disponibile, se va întoarce la Londra să le vadă, dar e posibil să avem de așteptat o săptămînă sau două.

— Pot aștepta o săptămînă sau două. Dar n-aș fi suportat să mai stau șase luni.

— Vă asigur, nu va fi nevoie. Cît despre schițe, le-am arătat domnului Boothby, iar dînsul a fost extrem de interesat. Nimic de-o asemenea importanță nu a mai apărut pe piață în ultimii ani.

— Știți... I se părea o nedelicatețe să-l întrebe, și totuși : știți cumva ce valoare ar putea avea ?

— După estimările mele, nu mai puțin de cinci mii de lire fiecare.

Cinci mii de lire. Fiecare. Punînd receptorul la loc în furcă, Penelope rămase pe loc, în bucătărie, încercînd să înțeleagă enormitatea acelei cifre. Cinci mii de lire, ori paisprezece, făcea... imposibil de calculat mental. Găsi un creion și calculă suma pe lista de cumpărături. Ajunse la șaptezeci de mii de lire. Luă un scaun și se așeză, pentru că i se tăiaseră, brusc, picioarele.

Gîndindu-se mai bine, nu atît ideea de bogăție o uimea, cît mai ales propria ei reacție. Hotărîrea de a-l chema pe domnul Brookner, pentru a-i arăta schițele, avea să-i schimbe viața. Era cît se poate de simplu, dar tot era greu să te obișnuiești cu ideea. Cele două lucrări de Lawrence Stern, insignifiante, neterminate, pe care le iubise întotdeauna, fără să-și închipuie că au vreo valoare, se aflau acum la Boothby, așteptînd oferta unui milionar american. Iar teancul de schițe, ascunse și uitate de mulți ani, valorau, dintr-o dată, șaptezeci de mii de lire. O avere. Parcă ar fi cîștigat la loto. Gîndindu-se la această modificare a statutului său, Penelope își aminti de o femeie tînără, care cîștigase într-adevăr la loto și pe care o văzuse, cu uimire, la televizor, turnîndu-și șampanie în cap și țipînd : „Am ce cheltui ! Am ce cheltui ! Am ce cheltui !"

O scenă uluitoare, care-i amintea de nebunul din poveste. Și totuși acum se găsea și ea cam în aceeași situație și înțelegea — asta, de fapt, era uimirea ei — că nu era nici îngrozită, nici copleșită. Din contră, simțea recunoștința cuiva binecuvîntat cu o mărinimie neașteptată. *Cel mai mare dar pe care un părinte îl poate face copiilor este să nu depindă de ei.* Asta le spusese ea, lui Noel și Nancy ; știa că e adevărat și că libertatea pe care ți-o dă siguranța materială nu are preț. Mai existau și tot felul de posibilități de a-ți satisface plăcerile.

Dar, ce plăceri ? Nu avea experiență în materie de extravaganțe, căci, de cînd se măritase, economisise și numărase fiecare bănuț. Nu o deranjase și nu invidiase luxul altora, fusese doar mulțumită să-și poată crește și educa copiii, reușind totuși să se mențină pe linia de plutire. Abia cînd vînduse casa din strada Oakley devenise posesoarea unui oarecare capital, iar acesta fusese, imediat, investit cu prudență — pentru a-i asigura un venit modest și pentru a fi cheltuit așa cum îi plăcuse întotdeauna. Pe mîncare, băutură, distracții cu prietenii. Mai erau și cadourile — la acest capitol era extrem de generoasă — și, bineînțeles, grădina.

Acum, dacă dorea, putea reface casa, de sus pînă jos. Tot ce avea se afla într-o stare de incredibilă degradare, dar ea prefera această stare de lucruri. Mașina, un Volvo uzat, avea opt ani vechime și fusese cumpărată, de la bun început, la mîna a doua. Poate că ar trebui să se răsfețe, luîndu-și un Rolls Royce, dar acest Volvo se ținea bine — deocamdată — și ar fi fost un sacrilegiu să încarce portbagajul unui Rolls Royce cu pungi de turbă și ghivece de pămînt, cu plante pentru grădină.

Atunci, haine. Totuși, n-o interesaseră niciodată hainele, atitudine agravată de anii lungi de război și lipsurile de după aceea. Multe din veșmintele ei preferate fuseseră cumpărate prin bazarul organizat de biserica din Temple Pudley, iar haina care aparținuse vreunui ofițer de marină, îi ținea de cald de patruzeci de ierni. Putea, oricînd, să-și cumpere o haină de nurcă, dar niciodată nu se împăcase cu ideea de a purta o haină făcută din blana atîtor drăgălașe animale moarte ; în plus, ar fi arătat ca o

caraghioasă, plimbîndu-se duminica dimineața pe străzile satului și ducîndu-se să ia ziarele în haina de nurcă. Lumea ar fi zis că e nebună.

Putea călători. Dar, într-un fel, la șaizeci și patru de ani și nu tocmai sănătoasă, după cum știa foarte bine că este, i se părea că e prea bătrînă să înceapă să străbată singură lumea. Zilele călătoriilor de plăcere, *Train Bleu* — trenulețul albastru — și vapoarele de croazieră, trecuseră. Iar ideea trecerii prin aeroporturi străine, ca apoi să străbată spațiul în avioane supersonice, n-o ispitise niciodată.

Nu. Nimic din toate astea. Pentru moment, nu va face nimic, nu va spune nimic, nimănui. Domnul Brookner venise și plecase, fără ca nimeni să afle despre vizita lui. Pînă va lua din nou legătura cu ea, era mai bine să-și vadă de treburi, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Își spuse că și-l va scoate din minte, dar constată că era imposibil. În fiecare zi, aștepta să primească vești de la el. De fiecare dată cînd suna telefonul, se repezea la el, ca o fată tînără care așteaptă, nerăbdătoare, s-o sune iubitul. Dar, spre deosebire de fata nerăbdătoare, pe măsură ce zilele treceau, ea își păstră calmul, liniștea. Exista întotdeauna un mîine. Nu era nici o grabă. Mai devreme sau mai tîrziu, avea să primească și ea vești.

Între timp, viața mergea mai departe, iar primăvara se simțea în aer, din toate punctele de vedere. Livada era plină de ghețișoare și narcise, cu pocalele galbene bătute de vînt. Crengile pomilor erau învăluite în verdele pal al primelor funze, iar pe răzoarele de lîngă casă, aflate mai la adăpost, plantele agățătoare înfloriseră, îmbălsămînd aerul cu mireasma nostalgică a cupelor catifelate. Danus Muirfield terminase de răsădit legumele, de tuns primul strat de iarbă din acel an, iar acum săpa, grebla și punea bălegar cu paie pe margini. Doamna Plackett venea și pleca, pusă pe terminat curățenia de primăvară și spălatul perdelelor din dormitoare. Antonia le punea la uscat, ca pe niște steaguri, pe frînghie. Avea rezerve enorme de energie și prelua bucuroasă orice muncă pe care Penelope n-o putea face singură, cum ar fi să plece cu mașina la Pudley pentru toate cumpărăturile săptămînii, sau să

golească dulapul din cămară și să frece toate rafturile. Cînd nu era ocupată în casă, o puteai găsi în grădină, punînd araci la mazăre, sau culegînd narcisele de pe terase, pentru a le înlocui cu mușcate, fucsia și pîlcuri de condurul-doamnei. Dacă se afla și Danus acolo, ea era mereu lîngă el, și glasurile le răzbăteau prin grădină, unde munceau cot la cot. Văzîndu-i, oprindu-se să-i privească de la una din ferestrele de la etaj, Penelope simțea cum inima i se umple de mulțumire. Antonia nu mai era fata chinuită și epuizată pe care Noel o adusese de la Londra ; își pierduse paloarea tristă pe care o adusese cu ea de la Ibiza și nu mai avea cearcăne adînci sub ochi. Părul îi strălucea, pielea îi plesnea de sănătate și avea, în plus, un fel de aură, greu de definit, dar inconfundabilă pentru ochiul versat al unei femei ca Penelope.

Antonia, bănuia ea, era îndrăgostită.

— Eu cred că lucrul cel mai plăcut pe lume este să faci treabă bună în grădină, într-o dimineață frumoasă. Asta îți aduce toate satisfacțiile. La Ibiza, soarele ardea întotdeauna prea tare ; transpirai și ți se lipeau hainele de trup, iar după aceea trebuia să faci o baie în piscină.

— Aici nu avem piscină, remarcă Danus. Dar presupun că ne-am putea duce să facem o baie în rîul Windrush.

— Apa trebuie să fie gheață pe vremea asta. Mai ieri mi-am băgat tălpile picioarelor în ea și-a fost cumplit. Danus, ai să fii întotdeauna grădinar ?

— De ce mă întrebi, așa, deodată ?

— Nu știu. Chiar mă gîndeam. Pari să ai atîta experiență. Școala, apoi plecarea în America și cursurile de horticultură. După mine, e păcat că n-ai să faci niciodată altceva decît să plantezi verzele altora și să smulgi buruienile din curțile lor.

— Dar n-am să fac întotdeauna doar asta, nu ?

— Da ? Atunci, ce-o să faci ?

— Am de gînd să pun bani deoparte, pînă strîng destul ca să-mi cumpăr o bucată de pămînt, să-mi fac casa

mea, să pun legume, să vînd plante, bulbi, trandafiri, arbuști pitici sau orice altceva ar dori lumea să cumpere.

— Un centru de grădinărit ?

— M-aș specializa în ceva... în trandafiri, sau fucsia, doar ca să fie ceva mai deosebit față de alții.

— Dar nu costă prea mult ? La început, vreau să spun.

— Da. Pămîntul costă mult și trebuie să cumpăr un teren măricel ca să fie eficient.

— Tatăl tău nu te-ar putea ajuta ? Măcar la început.

— Da, m-ar ajuta dacă l-aș ruga. Dar prefer să fac totul singur. Acum am douăzeci și patru de ani. Poate că reușesc să mă pun pe picioare pînă cînd împlinesc treizeci.

— Să aștepți șase ani ? Mi se pare o veșnicie. Eu aș vrea totul acum.

— Am învățat să fiu răbdător.

— Dar, pe unde ? Adică, unde vrei să-ți faci centrul ăsta de grădinărit ?

— Nu contează. Oriunde e nevoie. Aș prefera totuși să rămîn în partea asta a țării. În Gloucestershire sau Sommerset.

— Cred că în Gloucestershire e cel mai bine. E așa de frumos. Și gîndește-te la cererea pieții. Toți bogătașii din Londra, care își cumpără căsuțe din acelea de piatră galbenă, o frumusețe, și vor să aibă în grădină toate minunățiile. Ai face o avere. În locul tău, aș rămîne aici. Mi-aș găsi o căsuță și cîțiva acri de pămînt. Asta aș face.

— Dar tu nu vrei să deschizi un centru de grădinărit. Tu o să fii manechin.

— Numai dacă nu găsesc altceva de făcut.

— Ciudată mai ești. Cele mai multe fete și-ar da și ochii din cap pentru o asemenea șansă.

— Atunci, ce rost mai are ?

— În plus, presupun că nu vrei să-ți irosești viața săpînd la napi.

— N-aș cultiva napi. Aș pune lucruri delicioase, de exemplu porumb, sparanghel și mazăre. În Ibiza, nu cumpăram niciodată legume. Le cultivam noi — și aveam și fructe. Aveam portocali și lămîi. Tata spunea că nimic

nu e mai grozav decît un gin tonic, cu o felie de lămîie proaspăt culeasă. Are cu totul alt gust decît cele seci, cumpărate de la magazin.

— Cred că ai putea cultiva lămîi într-o seră.

— Cel mai grozav, la lămîi, este că înfloresc și dau fructe în același timp. De asta arată întotdeauna așa de grozav. Danus, n-ai vrut niciodată să te faci avocat, ca tatăl tău ?

— Ba da, într-o vreme am vrut. Mă gîndeam să-i calc pe urme. Dar pe urmă am plecat în America și, după aceea, lucrurile s-au schimbat. Și am hotărît să-mi petrec viața folosindu-mi brațele și nu capul.

— Dar îți folosești foarte bine și capul. Grădinăritul nu se face fără să gîndești, fără să știi și să planifici ce ai de făcut. Iar dacă reușești ce ți-ai pus în gînd, va trebui să te ocupi de contabilitate, de comenzi și de impozite... n-aș zice că asta înseamnă să nu-ți folosești capul. Tatăl tău a fost dezamăgit cînd ai renunțat să te mai faci avocat ?

— La început. Dar am stat de vorbă și a reușit să-mi înțeleagă punctul de vedere.

— N-ar fi îngrozitor dacă ai avea un tată cu care să nu poți sta de vorbă ? Al meu era perfect. Puteai să-i spui orice. Păcat că nu l-ai cunoscut. Nu-ți pot arăta nici dragul meu Ca'n D'alt, pentru că acum locuiește acolo altă familie. Danus, ai avut un motiv special pentru care ți-ai schimbat cariera ? Ceva ce s-a petrecut în America ?

— Poate.

— Are legătură ceea ce ți s-a întîmplat, cu faptul că nu conduci și nu bei niciodată ?

— De ce mă întrebi ?

— Mă gîndesc la asta cîteodată. Mă întrebam și eu, așa...

— Te deranjează ? Ți-ar plăcea să fiu ca și Noel Keeling, să străbat șoselele în sus și-n jos, într-o mașină sport, sau să pun mîna pe pahar ori de cîte ori dau de greu ?

— Nu, n-aș vrea să fii ca Noel. Dacă ai fi ca Noel, eu n-aș putea sta aici, să te ajut. Aș zăcea într-un șezlong, răsfoind paginile unei reviste.

— Atunci, de ce nu mă lași în pace ? Fii atentă, plantezi un răsad, nu bați cuie. Lucrează cu delicatețe, cum ai duce un copil la culcare. Îi trebuie spațiu, ca să crească. Are nevoie de spațiu, ca să respire.

Mergea pe bicicletă. Pedala în voie, spre poalele dealului, printre tufe de fucsia cu flori delicate ca niște balerine, roz și purpurii. Înaintea ei, șerpuia drumul alb și plin de praf, iar în depărtare se vedea marea, albastră ca un safir. Se simțea aerul liniștit al unei dimineți de sîmbătă. Ea purta sandale de plajă. Ajunse în dreptul unei case, dar nu era Carn Cottage, pentru că avea acoperișul plat. Acolo era tatăl ei, cu pălăria lui cu boruri late, așezat pe un scaun pliant, cu șevaletul în față. Nu avea artrită și punea tușe lungi de culoare pe canava ; cînd veni lîngă el, să privească, el nu-și ridică privirea, dar îi spuse : „Într-o zi vor veni să picteze căldura soarelui și culoarea vîntului". Ea privi peste marginea acoperișului și zări o grădină ca aceea de la Ibiza, cu piscină. Sophie înota în piscină, de la un capăt la celălalt. Era goală ; avea părul ud și moale, ca pielea de focă. De pe acoperiș, vederea era minunată, dar nu era golful, ci plaja de nord în timpul fluxului ; era și ea acolo, căutînd, cu o găletușă roșie, plină de scoici mari în mînă. Scoici și midii și cochilii sidefate. Dar ea nu căuta scoici, căuta altceva, pe altcineva ; era pe undeva, pe acolo. Cerul se întunecă. Merse mai departe, prin nisipul adînc, luptîndu-se cu vîntul puternic. Găletușa deveni cumplit de grea, așa că o lăsă jos și plecă mai departe fără ea. Vîntul aducea cu el ceața dinspre mare, o ceață deasă, care cuprindea întreaga plajă, iar ea îl zări apărînd din perdeaua de fum și îndreptîndu-se spre ea. Era în uniformă, dar cu capul gol. „Te-am căutat", îi spuse el și o luă de mînă ; împreună, ajunseră în dreptul unei case. Intrară pe ușă, dar nu era o casă, ci galeria de artă de pe o stradă din Porthkerris. Iar tatăl ei era iarăși acolo, așezat pe o banchetă uzată aflată în mijlocul sălii. Întoarse capul. „Ce n-aș da să fiu iarăși tînăr, le spuse. Să pot vedea ce se întîmplă".

Era fericită. Deschise ochii și fericirea rămase, căci visul fusese mai real decît realitatea. Își simțea zîmbetul

pe buze, ca și cum l-ar fi fixat cineva pentru totdeauna. Visul pieri, dar sentimentul de mulțumire liniștită rămase. Zări, cu bucurie, contururile obiectelor din camera ei învăluită în semiîntuneric. Strălucirea barei de alamă de la picioarele patului, forma estompată a dulapului masiv, fereastra deschisă, cu perdelele fluturînd ușor în bătaia vîntului nopții.

Ce n-aș da să fiu iarăși tînără. Să pot vedea ce se întîmplă.

Dintr-o dată, fu complet trează și știu că nu va mai putea adormi. Dădu păturile deoparte și coborî din pat, își căută papucii, apoi capotul. Pe întuneric, deschise ușa și coborî în bucătărie. Aprinse lumina. Era cald și totul era pus în ordine. Umplu o cratiță cu lapte și o puse la încălzit. Apoi luă o cană din bufet, puse o linguriță de miere și o umplu pînă la buză cu lapte fierbinte, amestecînd. Cu cana în mînă, trecu prin sufragerie, în salon. Aprinse becul care lumina *Căutătorii de scoci* și, sub razele lui difuze, făcu focul. Cînd flăcările se întețiră, își luă cana și porni spre canapea, aranjă pernițele și se ghemui într-un colț, strîngîndu-și picioarele sub ea. Deasupra sa, tabloul sclipea în lumina palidă, ca un vitraliu bătut de soare. Era poziția ei preferată pentru meditație, care exercita asupră-i un magnetism aproape hipnotic. Privi tabloul, concentrată, fără să clipească, așteptînd ca magia să-și facă efectul, ca minunea să se întîmple. Își umplu privirile de albastrul cerului și al mării, apoi simți vîntul sărat, cu miros de alge și de nisip umed; auzi țipătul pescărușilor și vuietul brizei.

În acest punct, era în siguranță și putea să-și amintească multe, diverse ocazii din viața ei, cînd mai făcuse exact același lucru — se retrăsese, singură, ruptă de lume, cu *Căutătorii de scoici*. Așa stătuse, din cînd în cînd, în anii aceia întunecați din Londra de după război, chinuită, aproape învinsă cîteodată de lipsuri, de probleme financiare și de raritatea momentelor de afecțiune; de Ambrose, care o aducea la disperare și de singurătatea înfricoșătoare care, din cine știe ce motiv, nu putea fi atenuată de prezența copiilor ei. Așa stătuse în seara cînd Ambrose își făcuse bagajele, abandonîndu-și familia și

plecînd în Yorkshire, spre prosperitate și trupul cald și tînăr al Delphinei Hardacre; și din nou, cînd Olivia, cea mai iubită dintre copiii ei, părăsise pentru totdeauna casa din strada Oakley, ca să se mute în propria ei casă și să facă primii pași în strălucita ei carieră.

Nu trebuie să te mai întorci niciodată acolo, îi spuseseră cu toții. *Nimic nu va mai fi la fel.* Dar ea știa că nu aveau dreptate, pentru că lucrurile după care tînjea erau elementare și, din fericire, nu se puteau schimba decît dacă se răsturna lumea.

Căutătorii de scoici. Ca un prieten vechi, de încredere, statornicia tabloului o umplea de recunoștință. Și, cum oricine devine posesiv cu prietenii săi, refuza pînă și să vorbească despre posibilitatea de a renunța la el. Dar acum, dintr-o dată, era altceva. Nu era vorba doar de trecut, ci și de viitor. Planuri, bucuria de-a bate magazinele — o viață cu totul nouă. În afară de asta, avea șaizeci și patru de ani. Nu mai avea chiar așa de mulți ani de pierdut, privind cu nostalgie peste umăr.

— Poate că nu mai am nevoie de tine, rosti ea cu voce tare. Tabloul nu-i răspunse. Poate că e timpul să renunț la tine.

Își termină de băut laptele. Lăsă jos cana goală, întinse mîna după pătura așezată pe spatele canapelei, se așeză comod pe perniță și se înveli bine cu pătura, să se încălzească. *Căutătorii de scoici* aveau să-i țină tovărășie, s-o vegheze, să zîmbească spre trupul ei adormit. Se gîndi la visul acela și la tatăl ei, care spunea: „Vor veni să picteze căldura soarelui și culoarea vîntului". Închise ochii. Ce n-aș da să fiu iarăși tînără.

11
RICHARD

Pînă spre vara lui 1943, Penelope Keeling, asemenea majorității oamenilor, ajunsese să creadă că războiul dura de-o veșnicie și, mai grav, că n-avea să se termine niciodată. Plictiseala era copleșitoare — lipsuri, camuflaj, pigmentate uneori cu imagini ale ororii, terorii sau curajului, atunci cînd, pe rînd, navele de război britanice explodaseră pe mare, trupele aliate fuseseră decimate, ori domnul Churchill rostise la radio un discurs în care spunea tuturor cît de bine merg lucrurile.

Era ca în preajma nașterii unui copil, cînd mamele au senzația că n-o să mai nască niciodată și că vor arăta toată viața ca niște monștri. Sau ca drumul printr-un tunel lung, șerpuit, de tren, cînd strălucirea zilei rămîne mult în urmă și geana de lumină de la capătul tunelului nu se vede încă. Va apărea, într-o bună zi. Toată lumea e convinsă de asta. Dar pînă atunci, totul e cuprins de întuneric. Faci mai departe cîte un pas, preocupat de problemele zilnice — hrană, căldură, pantofii pentru copii și efortul de a împiedica întreaga gospodărie de la Carn Cottage să cadă în uitare și dezastru.

Avea douăzeci și trei de ani și, uneori, se gîndea că, în afară de filmul de săptămîna următoare, de la micul

cinematograf din oraș, nu mai avea ce să spere pentru viitor. Mersul la cinema devenise un fel de cult pentru ea și Doris. Doris îl numea „mersul la filme" și nu pierdeau nici măcar o reprezentație. Fără să aleagă, stăteau la orice se vedea pe ecran, doar pentru a scăpa, fie numai și-o oră-două, de plictiseala existenței lor. La sfîrșitul spectacolului, după ce ascultau, în picioare, cu respect, imnul regal *God Save the King*, imprimat pe un disc cam uzat, ieșeau împiedicîndu-se în strada cufundată în întuneric, fie copleșite de entuziasm, fie pradă unei efuziuni sentimentale și plecau spre casă braț la braț, chicotind ușor, împiedicîndu-se de marginea trotuarului și urcînd, la lumina stelelor, străzile abrupte care duceau spre casă.

După cum Doris nu uita să menționeze de fiecare dată, era o schimbare plăcută.

Într-adevăr. Într-o zi, presupunea Penelope, coșmarul războiului avea să se sfîrșească, dar lucrul era greu de crezut și aproape imposibil de imaginat. Să-ți poți cumpăra fripturi, marmeladă și portocale; să nu-ți fie teamă să asculți buletinul de știri; să lași lumina să pătrundă seara afară, prin ferestre, fără pericol de a fi lovit de o bombă oarecare sau de potopul de înjurături al colonelului Trubshot. Se gîndi cum ar fi să se întoarcă în Franța, conducînd mașina spre sud, spre mimoze și soarele arzător. Și clopotele, care să răsune din turlele bisericilor reduse la tăcere, fără a mai anunța o invazie, ci doar celebrînd Victoria.

Victoria. Înfrîngerea naziștilor, eliberarea Europei. Prizonierii de război, înghesuiți în lagăre din întreaga Germanie, aveau să vină acasă. Soldații vor fi demobilizați, familiile se vor reuni. Acest ultim punct era o problemă pentru Penelope. Alte soții se rugau și trăiau numai cu gîndul la întoarcerea soților lor, dar Penelope știa că n-ar fi deranjat-o prea mult dacă n-avea să-l mai vadă niciodată pe Ambrose. Nu era lipsită de inimă, doar că lunile trecuseră, iar amintirea lui se estompase și devenise, într-un fel, din ce în ce mai puțin credibilă. Dorea ca războiul să

se sfîrşească — numai un nebun ar fi dorit altceva — dar nu era încîntată de perspectiva de a o lua de la capăt cu Ambrose, soţul ei cunoscut pe fugă şi aproape uitat, în încercarea de a se obişnui cu această căsătorie nechibzuită.

Uneori, în momentele de pesimism, o speranţă ruşinoasă îşi făcea apariţia din subconştientul său, insinuîndu-i-se în gînduri. Speranţa că i se va întîmpla ceva lui Ambrose. Nu să fie omorît, bineînţeles. Asta era de neconceput. Nu dorea moartea nimănui, cu atît mai puţin a acestui om atît de tînăr, frumos şi iubitor de viaţă. Dar ce bine ar fi fost dacă, undeva între luptele din Mediterana, patrulările de noapte şi submarinele nemţeşti, el ar fi ajuns în port şi, acolo, ar fi întîlnit o tînără fată — o infirmieră, poate, sau o femeie ofiţer din serviciile auxiliare — mult mai atrăgătoare decît soţia lui, de care să se fi îndrăgostit nebuneşte şi care să-i ia locul lui Penelope pentru totdeauna, împlinind cele mai îndrăzneţe visuri de fericire ale lui Ambrose.

Bineînţeles, i-ar fi scris pentru a-i vorbi despre legătura lui amoroasă.

„Dragă Penelope,
Regret că trebuie să fac acest lucru, dar numai aşa îţi pot spune. Am întîlnit o Altă Femeie. Ceea ce s-a întîmplat între noi e prea important ca să ne putem împotrivi. Dragostea care ne leagă... etcetera, etcetera... "

De fiecare dată cînd primea cîte una din scrisorile lui destul de rare — de obicei, aerograme impersonale, pe o jumătate de pagină, scrise în mare viteză — simţea cum i se înalţă sufletul, în speranţa că, în sfîrşit, sosise o asemenea scrisoare dar, invariabil, era dezamăgită. Citind cele cîteva rînduri mîzgălite în grabă, cu noutăţi despre camarazi de luptă pe care nu-i cunoscuse niciodată, sau povestindu-i despre o petrecere ţinută pe un alt vas fără nume,

știa că nimic nu se schimbase. Era încă măritată cu el. El era încă soțul ei. Și strecura aerograma înapoi în plic, iar mai tîrziu — poate chiar după cîteva zile — se așeza la masă, încercînd să-i răspundă, scriindu-i o scrisoare chiar mai plicticoasă decît cea trimisă de Ambrose. „Am luat ceaiul cu doamna Penberth. Ronald a intrat în organizația tinerilor marinari. Nancy a învățat să deseneze o casă."

Nancy. Nancy nu mai era un copil mic și, pe măsură ce creștea și se dezvolta, Penelope era tot mai fascinată, descoperindu-și nebănuite instincte materne. Schimbarea de la bebeluș la copilul care începea să umble, semăna cu transformarea unui boboc într-o floare — un proces lent, dar adorabil. Era, așa cum îi promisese tatăl ei, parcă scoasă dintr-un tablou de Renoir, numai roz și auriu, cu gene lungi, negre și dințișori ca niște perle și rămăsese micuța comoară a lui Doris și a majorității prietenilor lui Doris. Uneori, Doris pleca la cîte o întrunire, cu cărucul după ea și, în drum spre casă, se fălea cu Nancy în fața altor mame tinere mai prost îmbrăcate. Acestea păleau în fața hăinuțelor noi și scrobite cu care Nancy se mîndrea atît de mult. „Nu-i așa că-i o splendoare?" gîngurea Doris, pentru Nancy și pentru oricine altcineva, iar Nancy zîmbea, foarte mulțumită, netezindu-și rochița cea nouă cu degetele ei grăsuțe, în semn de aprobare.

În asemenea momente, fetița era imaginea vie a lui Dolly Keeling, dar nici chiar asta nu strică plăcerea și amuzamentul lui Penelope. „Ești ca o cuconiță, îi spunea lui Nancy, ridicînd-o în brațe și legănînd-o ușor. Ești tare nostimă."

Îmbrăcămintea pentru Nancy și băieți și rezolvarea problemelor gospodăriei le luau tot timpul ei și lui Doris. Rațiile se subțiaseră, ajungînd aproape ridicole. În fiecare săptămînă, pornea în lungul străzilor ce duceau spre poalele dealului, în oraș și la băcănia domnului Ridley. Era „înregistrată" la domnul Ridley. Acolo, prezenta carnetele cu cupoanele familiei și primea, în schimb, porții minuscule de zahăr, unt, margarină, untură, brînză și

șuncă. Cu rația de carne era și mai greu, pentru că trebuia să stai la coadă pe trotuar, ore întregi, fără să ai habar pentru ce stăteai, iar cînd te duceai la zarzavagiu pentru verdețuri, ți le punea pe toate în plasă, așa cum erau, cu pămînt cu tot, pentru că nu exista hîrtie pentru pungi și era un gest lipsit de patriotism să ceri așa ceva.

Rețete ciudate, inventate de ministerul alimentației, apăreau în ziare, pretinzîndu-se nu numai economice, dar și delicioase. Plăcinta cu cîrnați a domnului Woolton, făcută cu un aluat fără grăsime și o ciozvîrtă de carne de vacă. O anume prăjitură, umezită cu morcov ras și o mîncare făcută aproape exclusiv din cartofi. NU FACEȚI RISIPĂ DE PÎINE, CONSUMAȚI CARTOFI ÎN LOCUL EI — se putea citi pe afișe, așa cum se putea citi și CREDEȚI ÎN VICTORIE, sau avertismentul conform căruia VORBĂRIA NECHIBZUITĂ COSTĂ VIEȚI OMENEȘTI. Pîine însemna grîu, care trebuia importat, cu un risc enorm pentru nave și oameni, de pe celălalt mal al Atlanticului. Pîinea albă dispăruse de multă vreme din rafturile brutăriilor și în locul ei apăruse ceva ce se numea „pîine națională", de un maroniu-cenușiu și plină de pleavă. Pîine tărcată, o numea Penelope, și se prefăcea că-i place, dar tatăl ei îi atrase atenția că avea aceeași culoare și înfățișare ca și noua hîrtie igienică utilitară, afirmînd că ministrul alimentației și ministrul resurselor — cei doi domni care erau, probabil, responsabili pentru asigurarea acestor bunuri atît de necesare vieții — se întîlniseră undeva, pe parcurs.

Totul era foarte dificil și totuși, la Carn Cottage, se descurcau mai bine decît mulți alții. Mai aveau încă găinile și rațele crescute de Sophie și profitau din plin de ouăle grozave pe care, amabile, aceste creaturi le produceau ; îl mai aveau și pe Ernie Penberth.

Ernie era un om din Porthkerris, dar locuise în Downalong toată viața lui. Tatăl lui era proprietarul magazinului de legume din oraș, care livra comenzi cu căruța lui trasă de-un cal ; mama, doamna Penberth, o femeie redu-

tabilă, era unul din stîlpii organizației femeilor și mergea regulat la biserică. Ernie făcuse tuberculoză și își petrecuse doi ani la sanatoriul lui Tehidy dar, după ce se vindecase, fusese angajat de Sophie într-un mod cît se poate de neconvențional, care însemna că își făcea apariția ori de cîte ori era nevoie de vreo reparație sau de săpat grădina. Nu se remarca prin nimic, căci era mic de statură și gălbejit la față ; din cauza bolii, fusese respins la examenul medical pentru înrolare. Așa că, în loc să plece în război, ca soldat, Ernie lucra pămîntul, ajutînd un fermier local ajuns la ananghie, pentru că cei doi fii ai lui fuseseră chemați sub drapel. Totuși, își dedica orice clipă liberă rămasă după această muncă grea, pentru a-i ajuta pe proprietarii micuței gospodării de la Carn Cottage și, de-a lungul anilor, Ernie reușise să devină indispensabil, pentru că se dovedise priceput la toate ; nu numai că legumele puse de el erau minunate, dar mai dregea și garduri, repara mașinile de tuns iarba, decongela conducte și punea siguranțe. Ba chiar putea suci și gîtul cîte unei găini bătrîne și credincioase, care dăduse mulți ani ouă și pe care nici unul din ei nu avea inima s-o taie.

Cînd problemele de hrană deveneau într-adevăr dificile, iar rația de carne se subția pînă la o singură bucată de coadă de bou pentru șase persoane, Ernie, ca prin minune, venea în ajutor, apărînd în ușă, cu un iepure, niște macrouri sau cîteva perechi de porumbei sălbatici, împușcați chiar de el.

Între timp, Penelope și Doris făceau ce puteau, pentru a aduce puțină variație în hrana zilnică. Cam atunci a început Penelope să-și facă obiceiul, păstrat apoi în tot cursul vieții, de a lua cu ea, ori de cîte ori pleca la plimbare, un sac, o găleată sau o plasă. Nimic nu era de neglijat, dacă se putea lua și duce acasă. Napi sau verze, căzute din vreo căruță, soseau la Carn Cottage în triumf, pentru a constitui baza unei mîncări sau ciorbe vegetariene. Tufișurile de pe marginea drumului puteau ascunde agrișe, boabe de soc și mure ; găseai și ciuperci, ieșite sub

roua proaspătă a dimineții. Cărau acasă vreascuri și conuri de brad pentru foc, crengi și resturi de lemn aduse de valuri la țărm, care puteau ține loc de butuci — tot ce putea arde bine, menținînd astfel în funcțiune cazanul de apă caldă și focul din sufragerie. Apa caldă era deosebit de prețioasă. Cada nu putea fi mai plină de zece centimetri înălțime — tatăl ei trasase chiar un fel de linie, pe care nimeni nu avea voie s-o depășească — și, pentru a face economie, ajunseseră să stea la rînd pentru aceeași apă; copiii mai întîi, apoi cei mari, cel din urmă săpunindu-se cu disperare, înainte ca apa să se răcească.

Hainele constituiau o problemă dificilă. Cea mai mare parte din rația de îmbrăcăminte a tuturor mergea pe hainele copiilor, sau pentru înlocuirea cearșafurilor și păturilor vechi și uzate, așa că nu mai rămînea nimic pentru nevoi personale. Doris, căreia îi plăcea să se gătească, se simțea frustrată și mereu se chinuia să-și facă vreo rochie nouă dintr-una veche, ba desfăcînd un tiv, ba tăind o rochie de bumbac, pentru a-și face o bluză. Odată, transformase un sac albastru pentru rufe într-o fustă tiroleză.

— Vezi că scrie RUFE pe ea, îi atrase atenția Penelope, cînd Doris veni să i-o arate.

— Poate că lumea o să creadă că așa mă cheamă.

Pe Penelope n-o deranja cum arată. Purta aceleași haine vechi și, cînd se uzau prea tare, dădea o raită prin dulapurile lui Sophie și lua ce mai găsea pe-acolo. Cum poți face așa ceva, o întrebase Doris, simțind că hainele lui Sophie erau sfinte — și poate că avea dreptate. Dar Penelope rămînea rece. Se înfășura într-un pulover de lînă cu nasturi pînă sus, care aparținuse mamei ei, și nu-și îngăduia să cadă în sentimentalism.

Umbla în picioarele goale cea mai mare parte a timpului dar, cînd în ianuarie bătea vîntul rece dinspre est, revenea la ciorapii negri, groși, rămași din zilele petrecute în serviciile auxiliare, iar cînd pardesiul, deja rărit, se rupsese definitiv, luase o pătură veche de mașină (un model scoțian verde cu negru, purtat de gărzile de noapte, cu

ciucuri lungi de lînă), îi făcuse o gaură în mijloc și o purta ca pe un poncho.

Tatăl ei spunea că, îmbrăcată așa, arată ca o țigancă mexicană, dar zîmbea în timp ce vorbea, admirîndu-i efortul. În zilele acelea, nu zîmbea prea des. De la moartea lui Sophie, îmbătrînise și devenise cumplit de șubred. Vechea rană de la picior, din primul război mondial, începuse iarăși să-l supere. Frigul, vremea umedă de iarnă îi pricinuiau dureri teribile, așa că începuse să meargă cu bastonul. Umbla aplecat de spate, slăbise foarte mult, mîinile neputincioase păreau lipsite de viață, ca de ceară, ca mîinile unui mort. Nemaifiind în stare să muncească prea mult în grădină și prin casă, își petrecea cea mai mare parte a timpului cu mănuși și înfășurat în șaluri, lîngă focul din sufragerie, citind ziarele sau cărțile lui multiubite, ascultînd știrile sau scriind scrisori cu o mînă nesigură, chinuită de dureri, scrisori către vechi prieteni care locuiau în alte colțuri ale țării. Cîteodată, cînd soarele strălucea, iar marea albastră aducea valuri înspumate spre țărm, îi anunța că simte nevoia să ia puțin aer, drept care Penelope îi aducea pardesiul cu glugă, pălăria cu boruri largi și bastonul, și porneau împreună, braț la braț, pe străzile abrupte, veșnic spre inima micului oraș, plimbîndu-se pe lîngă zidul portului, privind bărcile de pescuit și pescărușii, eventual trecînd pe la localul Sliding Tackle pentru un pahar din orice băutură pe care proprietarul o putea scoate de sub tejghea; iar dacă nu avea nimic de dat, atunci măcar cîte un pahar de bere apoasă, călduță. Alteori, dacă se simțea destul de în putere pentru asta, mergeau pînă pe plaja de nord, la atelierul cel vechi, acum închis și rareori folosit; sau porneau pe drumul în pantă, care ducea spre galeriile de artă, unde el era fericit să se așeze și să admire colecția de picturi pe care el și colegii lui reușiseră să le adune, pierzîndu-se apoi tăcut în amintiri, cum era firesc pentru un om bătrîn.

Cam prin august, pe cînd Penelope se resemnase cu gîndul că nimic interesant nu se va mai întîmpla vreodată, iată că s-a întîmplat.

Copiii, Ronald și Clark, au fost cei care au început să facă presupuneri. S-au întors de la școală înfuriați la culme că pierduseră obișnuitul meci de fotbal de după-amiază, pentru că, din cîte se vorbea, nu mai aveau voie să folosească terenul de rugby aflat în oraș, sus pe deal. Acela, împreună cu două din cele mai bune pășuni ale lui Willie Pendervis fuseseră rechiziționate, înconjurate de kilometri de sîrmă ghimpată și oricui îi era interzisă trecerea. Motivul acestei decizii suscita multe discuții. Unii spuneau că e un depozit de armament, pregătit pentru al doilea front. Alții, că e un lagăr pentru prizonieri de război; sau, iarăși, că ascunde o puternică stație de radio, de unde se transmit mesaje secrete, codificate, către domnul Roosevelt.

Pe scurt, Porthkerris mocnea de zvonuri.

Doris a adus apoi alte dovezi ale manifestărilor misterioase ce dovedeau o activitate legată de război. Plecată la o plimbare cu Nancy, veni acasă pe strada principală și se întoarse la Carn Cottage cu vești proaspete.

— Hotelul acela vechi, White Caps — acela care stă gol de luni de zile... ei bine, a fost refăcut. Văruit și curățat, strălucește ca un giuvaier, iar parcarea e plină de mașini din acelea de teren, americane, iar la poartă stă de gardă un superb soldat din trupele speciale de atac ale marinei regale. Întocmai așa cum vă spun. Marina regală. I-am văzut inscripția de pe beretă. Închipuiți-vă ! O să ne distrăm și noi puțin cu cîțiva soldați prin preajmă...

— Marina regală ? Ce naiba fac ei aici ?

— Poate că se pregătesc să debarce în Europa. Crezi că e începutul celui de-al doilea front ?

Lui Penelope, acest lucru i se părea puțin probabil.

— Să debarce în Europa de la Porthkerris ? Vai, Doris, s-ar îneca cu toții încercînd să treacă de Cap.

— Ei, ceva tot trebuie să fie.

Apoi, peste noapte, Porthkerris părea să-și fi pierdut digul de nord. Au apărut alte rînduri de sîrmă ghimpată, care traversau drumul dinspre port, chiar după Sliding

Tackle, și toate cîte erau de cealaltă parte, inclusiv piața de pește și sediul armatei salvării, au fost declarate proprietăți ale Amiralității. Cheiurile de apă adîncă de la capătul digului au fost curățate de bărcile de pescuit, iar în locul lor au apărut cam o duzină de navete mici. Totul era păzit discret de cîțiva soldați din marina regală, îmbrăcați în uniforme de luptă și purtînd berete verzi. Prezența lor în oraș a produs oarecare vîlvă, dar nimeni nu găsise încă o explicație rezonabilă la toate acestea.

Abia la jumătatea lunii s-au lămurit pe deplin. Vremea era minunată, caldă, cu un vînt ușor și, în acea dimineață, Penelope și Lawrence ieșiseră afară din casă, ea ca să se așeze pe treapta din fața casei, să curețe niște păstăi de mazăre pentru prînz, iar el ca să stea într-un șezlong pus pe iarbă, cu pălăria trasă pe ochi, să-l apere de soare. Cum stăteau acolo, tăcuți, dar simțindu-se foarte bine împreună, un zgomot le ajunse la urechi — poarta de la intrare fusese deschisă și apoi închisă. Amîndoi își ridicară privirile și, îndată după aceea, îl văzură pe generalul Watson-Grant, care urca treptele de piatră străjuite, de o parte și de alta, de tufe de fucsia.

În timp ce colonelul Trubshot răspundea de apărarea antiaeriană din Porthkerris, generalul Watson-Grant comanda trupele naționale locale. Lawrence nu-l putea suferi pe colonelul Trubshot, dar îi acorda destul timp generalului care, cu toate că își petrecuse cea mai mare parte a vieții sale de militar în Quetta, luptîndu-se cu trupele afgane, lăsase totul în urmă cînd ieșise la pensie și se concentrase asupra unor activități mai pașnice, pline de satisfacții, căci se pricepea la grădinărit și era posesorul unei impresionante colecții de timbre. Acum nu purta uniforma lui de gardă, ci un costum crem de dril, probabil la modă în Delhi, și o pălărie uzată de pai, cu boruri largi, cu o bentiță de mătase neagră. Purta baston și, văzînd că Penelope și Lawrence îl așteptau, le făcu un semn cu mîna.

— Bună dimineața. Iată încă o zi frumoasă.

Era un bărbat scund, slab ca o trestie, cu mustăți țepoase și pielea maronie, amintire veșnică din vremea petrecută la frontiera de nord-vest. Lawrence se bucură cînd îl văzu. Generalul venea destul de rar pe la ei, dar vizitele lui erau întotdeauna binevenite.

— Sper că nu v-am deranjat, nu ?

— Deloc. Nu făceam nimic special, ne bucuram de soare. Iertați-mă că nu mă ridic în picioare. Penelope, adu un scaun pentru domnul general.

Penelope, încinsă cu sorțul de bucătărie și fără pantofi în picioare, lăsă vasul de mazăre deoparte și se ridică.

— Bună dimineața, domnule general.

— A, Penelope. Mă bucur să te văd, draga mea. Ești ocupată cu pregătirea mesei ? Și eu am lăsat-o pe Dorothy dezghiocînd păstăi de mazăre.

— Doriți o ceașcă de cafea ?

Generalul cugetă. Mersese mult și nu-i plăcea cafeaua, preferînd un gin. Lawrence știa acest lucru și făcu gestul știut, uitîndu-se la ceas.

— E ora douăsprezece. Sînt sigur că merge ceva mai tare. Ce avem, Penelope ?

— Nu m-am gîndit la asta, rîse Penelope, dar am să mă uit.

Intră în casă, care i se păru foarte întunecoasă, după lumina de afară. În bufetul din sufragerie, găsi două sticle de Guinness, pahare și un deschizător de capace. Puse totul pe o tavă și apoi ieși să ducă un scaun pentru general. Acesta se așeză fericit și își întinse picioarele, arătîndu-și genunchii osoși prin pantalonii strîmți, care se ridicaseră și ei, dezgolind o pereche de glezne ciolănoase, în ciorapi galbeni și pantofi de piele ce străluceau de curățenie.

— Așa viață, mai zic și eu, remarcă el.

Penelope desfăcu capacul unei sticle și îi turnă în pahar.

— N-am decît bere, din păcate. De multe luni nu mai avem gin.

— E perfect. Cît despre gin, noi ne-am terminat rația acum o lună. Domnul Ridley mi-a promis o sticlă, cînd sosește următorul transport, dar numai Dumnezeu știe cînd va fi asta. Ei, noroc!

Dădu pe gît jumătate de pahar, în ceea ce păru a fi o singură înghițitură. Penelope se întoarse la mazărea ei, ascultînd cum cei doi bătrînei se întrebau reciproc de sănătate și schimbau cîteva bîrfe și comentarii despre vreme și despre situația generală a războiului. Totuși, era absolut sigură că nu acesta era motivul vizitei generalului și, cînd cei doi făcură o pauză în conversație, interveni și ea.

— Domnule general, sînt sigură că sînteți cel mai în măsură să ne spuneți și nouă ce se întîmplă în Porthkerris. Zona îngrădită în dreptul terenului de rugby, portul închis și marina regală care ocupă poziții. Toată lumea își dă cu părerea, dar de știut, nu știe nimeni. Ernie Penberth e sursa noastră obișnuită de informații, dar acum e ocupat cu strînsul recoltei și nu l-am mai văzut de trei săptămîni.

— De fapt, spuse generalul, știu despre ce-i vorba.

— Nu ne spuneți, dacă e secret, interveni Lawrence grăbit.

— Știu de cîteva săptămîni, dar s-a ținut secret. Totuși, acum pot să vă spun. Se face instrucție. Urcări pe deal. Soldații din marina regală vor conduce ședințele de instrucție.

— Și pe cine o să instruiască?

— O companie de asalt din Statele Unite.

— Trupe de asalt din Statele Unite? Vreți să spuneți că sîntem pe cale să fim invadați de *americani*?

Generalul părea amuzat.

— Mai bine de americani decît de nemți.

— Tabăra e pentru americani? întrebă Penelope.

— Exact.

— Și americanii au sosit?

— Nu, încă nu. Presupun că vom afla cînd vor sosi. Săracii de ei. Probabil că și-au petrecut viața în prerie, sau

pe cîmpiile netede din Kansas, n-au văzut marea în viața lor. Imaginați-vă cum se vor simți, parașutați aici, în Porthkerris și apoi nevoiți să urce pe stîncile de la Boscarben.

— Stîncile de la Boscarben ? repetă Penelope, simțind că leșină. Nu cred că poate fi ceva mai groaznic decît să înveți să faci ascensiuni la Boscarben. Stîncile sînt perfect verticale și înalte de vreo mie de picioare.

— Cred că ăsta e și scopul, spuse generalul. Deși, trebuie să recunosc, sînt de acord cu tine, Penelope. Numai gîndul la ele și îmi dă amețeli. Dar mai bine ei decît eu, bieții yankei afurisiți.

Penelope zîmbi. Generalul nu-și măsurase niciodată cuvintele și acesta era unul din lucrurile care îi plăceau cel mai mult la el.

— Dar navetele ? întrebă Lawrence.

— Pentru transport. Le vor duce cu ei, pe mare, înconjurînd zona de stînci. N-ar fi exclus să moară de rău de mare, înainte să apuce să pună piciorul pe stînci.

Lui Penelope îi era milă de sărmanii tineri americani.

— O să-i năucească. Și ce vor face în timpul liber ? Porthkerris nu e chiar sufletul distracțiilor mondene, iar Sliding Tackle nu e cea mai veselă crîșmă din lume. În plus, nu-i nimeni pe acolo. Toți tinerii s-au dus. Au rămas numai copiii mici, văduvele de moment și bătrînii. Așa, ca noi.

— Doris va fi entuziasmată, remarcă Lawrence. Soldații americani, arătînd toți ca niște vedete de cinema, vor constitui o plăcută schimbare.

Generalul izbucni în rîs.

— Întotdeauna e o problemă să ții sub control o mulțime de soldați gălăgioși. Dar după ce vor urca și coborî stîncile de la Boscarben de cîteva ori, nu cred că le va mai rămîne prea multă energie pentru... Se opri, căutînd un cuvînt potrivit. „Crailîc" fu tot ce găsi.

Era rîndul lui Lawrence să rîdă.

— Cred că e grozav, spuse el; brusc, îi veni o idee. Hai să mergem să aruncăm o privire, Penelope. Acum, că știm despre ce-i vorba, hai să mergem să vedem cu ochii noștri. Mergem după-masă.

— Zău, tată. Nu-i nimic de văzut.

— Ba sînt destule. Un suflu nou în oraș. Ne trebuia o schimbare, cu condiția să nu fie o bombă rătăcită. Acum, domnule general, văd că vi s-a golit paharul... beți și cealaltă jumătate.

Generalul cîntări oferta. Penelope spuse repede :

— Alta nu mai e. Astea au fost ultimele două sticle.

— În cazul ăsta, spuse generalul, lăsînd paharul gol jos, pe iarbă, la picioarele lui, cred că e timpul să pornesc la drum. Să văd cum se descurcă Dorothy cu masa de prînz.

Se ridică, nu fără dificultate, din scaunul pliant și gazdele îi urmară exemplul.

— A fost minunat. M-a răcorit.

— Vă mulțumesc că ați venit. Și că ne-ați explicat despre ce-i vorba.

— M-am gîndit că s-ar putea să fiți curioși să aflați. Că vă întrebați despre ce-i vorba. Parcă îți dă un pic de speranță, nu ? Parcă ne-am îndrepta, timid, spre sfîrșitul acestui război atît de încrîncenat. La revedere, Penelope, adăugă el, ducînd mîna la pălărie.

— La revedere. Salutări soției dumneavoastră.

— Am să-i transmit.

— Vă conduc pînă la poartă, spuse Lawrence, și porniră împreună. Penelope, urmărindu-i cum se îndreaptă spre poartă, prin grădină, se gîndi că arătau ca doi cîini bătrîni. Un Saint Bernard, mare și demn, și un Jack Russell, mititel și sîrmos. Ajunseră în dreptul treptelor și începură să le coboare, cu grijă. Ea se aplecă să ia de jos castronul cu mazăre și-l duse înăuntru, unde o găsi pe Doris și-i povesti tot ce le spusese generalul Watson-Grant.

— Americani. Doris nu-și credea urechilor, gîndindu-se cît erau de norocoși. Americani la Porthkerris. Ah, slavă Domnului că, în sfîrșit, ne aduce puțină viață. Americani, repetă ea cuvîntul magic. Ei, noi ne-am gîndit la tot felul de năstrușnicii, dar numai la *americani* nu.

Vizita generalului Watson-Grant a avut, asupra lui Lawrence, efectul unui fulger. La prînz n-au discutat decît despre asta, iar cînd Penelope a apărut din bucătărie, după ce strînsese masa și spălase vasele, a descoperit că o aștepta, gata îmbrăcat pentru plimbare, cu o jachetă uzată din velur care să-i protejeze oasele bătrîne de vîntul pătrunzător și cu o eșarfă stocojie legată la gît. Își pusese pălăria și mănușile și stătea așa, răbdător, sprijinit de scrinul din hol, cu mîinile pe mînerul bastonului.

— Tată...

— Păi, hai să mergem.

Avea o mie de alte lucruri de făcut. Legumele de rărit și de plivit de buruieni, iarba de tăiat și un teanc de rufe de călcat.

— Chiar vrei să mergi ?

— Am spus că vreau, nu ? Am spus că vreau să merg și să arunc o privire.

— Atunci, va trebui să aștepți puțin, pînă îmi pun ceva în picioare.

— Păi, grăbește-te, ce mai aștepți ? N-avem toată ziua la dispoziție.

Exact așa și era, dar Penelope nu-i spuse nimic. Reveni în bucătărie, să-i spună lui Doris ce hotărîseră și să-i dea lui Nancy un sărut în fugă, apoi urcă la etaj, să-și pună espadrilele, să se spele pe față, să-și perie părul și să-l lege la spate, cu o eșarfă veche. Luă un pulover dintr-un sertar, și-l legă peste umeri și coborî scările în fugă.

O aștepta în aceeași poziție în care îl lăsase, dar, cînd o văzu, se îndreptă.

— Ești frumoasă, draga mea.

— Vai, tată, îți mulțumesc.

— Atunci, la drum, să inspectăm armata.

Cum ajunseră afară, Lawrence se bucură că o convinsese să vină, căci era o după-amiază minunată, însorită ; în golf, apele albastre erau umflate de flux, aruncînd spre țărm valuri înspumate. Capul Trevose era cuprins de ceață, dar briza era răcoroasă și avea o mireasmă de sare. Ajungînd pe strada principală, traversară pe cealaltă parte și rămaseră o clipă să privească dincolo de peretele semănînd cu un contrafort, al falezei. Priviră în jos, spre acoperișurile și grădinile așezate în pantă, spre drumurile întortocheate care duceau spre gara micuță, apoi, spre plajă. Înainte de război, plaja era plină în luna august, dar acum era aproape pustie. Rîndurile de sîrmă ghimpată, ridicate încă din 1940, continuau să despartă verdeața de nisip, dar la mijlocul lor se vedea o deschizătură, prin care cîteva familii trecuseră dincolo ; copiii alergau, țipînd ca din gură de șarpe, iar cîțiva cîini fugăreau pescărușii pînă la mal. Mult mai jos, la adăpost de vînt, se zărea o grădină micuță, cu trandafiri risipiți printre meri și un palmier care își flutura frunzele uscate în aer.

După o vreme, porniră mai departe, în josul dealului. Drumul cotea, dezvăluind vederii hotelul White Caps, o clădire simplă, de piatră, în rînd cu alte clădiri asemenea ei, cu ferestre grele, îndreptate spre golf. O vreme, fusese gol și lăsat în paragină, dar acum constatară că fusese împrospătat cu var alb și părea teribil de cochet. Barele înalte, de fier, care demarcau parcarea, fuseseră vopsite și ele iar parcarea era plină de camioane și mașini de teren de culoare kaki. În dreptul porții deschise, un tînăr soldat din marină stătea de pază.

— Va să zică, n-am ghicit, remarcă Lawrence. Doris a avut dreptate de data asta.

S-au apropiat. Au văzut catargul alb, cu steagul fluturînd în vînt. Treptele de granit, curățate de curînd, duceau spre ușa de la intrare, în care se reflectau razele soarelui. Se oprir să se uite mai bine. Tînărul soldat, de pază la marginea bordurii, îi privi și el, impasibil.

— Mai bine să mergem, spuse Lawrence după o vreme. Altfel o să ne ia la rost, să ne facă semn să circulăm.

Dar, înainte de a apuca să pornească, interiorul clădirii prinse viață. Ușa de sticlă din interior se deschise și de acolo își făcură apariția doi bărbați în uniformă. Un maior și un sergent. Coborîră treptele în fugă, pocnind din călcîie, traversară aleea pietruită și urcară într-una din mașinile de teren. Sergentul stătea la volan. Porni motorul, dădu în marșarier și apoi întoarse. Cînd ieșiră pe poartă, soldatul de gardă salută, iar ofițerul îi întoarse salutul. Ieșind pe strada principală, se opriră pentru o clipă, dar nu se zărea nici o altă mașină, așa că se îndreptară în viteză la vale, spre oraș, lăsînd în urmă un val de praf.

Penelope și tatăl ei îi urmăriră cu privirea, pînă ce dispărură după șirul de case liniștite, așezate în curba drumului. După ce sunetul motorului se pierdu în zare, Lawrence spuse :

— Hai să mergem mai departe.

— Încotro ?

— Să vedem navele din port, bineînțeles. Iar apoi, la galerie. N-am mai fost pe acolo de cîteva săptămîni.

La galerie. Asta însemna să-și ia adio de la toate planurile pe care și le făcuse pentru acea după-amiază. Gata să protesteze, Penelope se întoarse spre el, dar văzu strălucirea de bucurie din ochii lui și, înțelegînd că-și dorea această plăcere, nu avu inima să-i strice cheful.

Îi zîmbi, acceptînd, și-și trecu mîna pe sub brațul lui.

— De acord. Navele, și apoi galeria. Dar să nu ne grăbim. N-are rost să ajungem acolo epuizați.

În galerie era întotdeauna răcoare, chiar și în luna august. Pereții groși de granit tineau departe căldura verii, iar ferestrele înalte lăsau să pătrundă mereu aerul proaspăt. În afară de asta, podeaua era pardosită cu dale de piatră și nu exista nici o formă de încălzire ; în ziua aceea, vîntul sufla dinspre plaja de nord, îngrămădind din

cînd în cînd nori negri deasupra clădirii și făcînd să tremure rama luminatorului de pe latura de nord. Doamna Trewey, de serviciu la intrare, stătea așezată la o măsuță veche de cărți, înțesată cu teancuri de cataloage și ilustrate. Era înfășurată într-un șal și își încălzea oasele bătrîne la căldura unui radiator electric.

Penelope și Lawrence erau singurii vizitatori. Stăteau, unul lîngă celălalt, pe una din banchetele lungi, vechi de piele, așezate în mijlocul sălii. Nu-și vorbeau. Așa era tradiția. Lawrence nu dorea să vorbească. Îi plăcea să fie lăsat în pace, să stea acolo, puțin aplecat înainte, cu bărbia sprijinită în mîinile care, la rîndul lor, se sprijineau în baston ; privea concentrat lucrările atît de familiare lui, amintindu-și, fericit, că putea stabili o legătură cu vechii lui prieteni, dintre care mulți nu mai erau acum în viață.

Penelope, acceptînd acest lucru, stătea sprijinită de spătarul banchetei, cu puloverul strîns pe lîngă trup, cu picioarele ei lungi, goale, întinse în față. Espadrilele aveau găuri în tălpi. Se gîndi la pantofi. Nancy avea nevoie de pantofi, dar avea nevoie și de un pulover gros, nou, căci se apropia iarna ; totuși, nu erau destule cupoane de haine pentru amîndouă. Trebuia să aleagă pantofii. Cît despre pulover, poate că Penelope găsea vreo împletitură de mînă mai veche, pe care s-o desfacă și s-o lucreze din nou, pentru Nancy. Mai făcuse și altădată la fel, dar era o muncă plicticoasă și neplăcută, care n-o încînta deloc. Ce grozav ar fi să poată cumpăra sculuri noi de lînă, roz sau galben-pai, groasă și moale, să-i tricoteze lui Nancy ceva cu adevărat drăguț.

În spatele lor, ușa se deschise și se închise la loc. O pală de aer rece pătrunse în sală. Alt vizitator. Nici Penelope, nici tatăl ei nu se mișcară. Pași. Un bărbat. Un schimb de cuvinte cu doamna Trewey. Apoi urmă șirul pașilor lenți, care se opreau din cînd în cînd, pe măsură ce noul-venit trecea de jur împrejurul sălii. Zgomot de cizme militare. După vreo zece minute, vizitatorul intră în raza vizuală a lui Penelope. Rămasă încă cu gîndul la pulove-

rul lui Nancy, ea își întoarse capul și îl privi, descoperind spatele celui care nu putea fi altcineva decît maiorul din marina regală, cel care demarase, atît de grăbit, cu mașina de teren. Uniformă de luptă kaki, beretă verde, coroana brodată pe umeri. Inconfundabil. Continuă să-i urmărească mișcările, îl văzu apropiindu-se, încet, de ei, cu mîinile strînse la spate. Era înalt și subțire, cu o figură comună, exceptînd ochii de un albastru foarte deschis, umitor de limpede.

Privirile li se întîlniră și Penelope se simți jenată pentru că fusese surprinsă zgîindu-se la el. Întoarse capul. Venise rîndul lui Lawrence să rupă tăcerea. Brusc, acesta simți prezența noului-venit și ridică fruntea, să vadă cine era.

Se simți o nouă pală de vînt, alt țăcănit și răpăit de sticlă. Cînd zgomotul încetă, Lawrence spuse :

— Bună ziua.

— Bună ziua, domnule.

Pe sub borurile pălăriei mari, negre, Lawrence își strînse pleoapele, privindu-l uimit.

— Nu sînteți domnul pe care l-am văzut noi, plecînd cu mașina de teren ?

— Exact, domnule. Dumneavoastră stăteați pe trotuarul de vizavi. Mi s-a părut că vă recunosc.

Vorbea calm, pe un ton ușor ridicat.

— Unde este sergentul dumneavoastră ?

— Jos, în port.

— Nu v-a luat mult să găsiți locul acesta.

— Sînt aici de trei zile și acum e prima dată cînd reușesc să-l vizitez.

— Vreți să spuneți că știați de galerie ?

— Bineînțeles. Cine nu știe ?

— Mult prea multă lume.

Urmă o altă pauză, timp în care Lawrence îl măsură pe necunoscut cu privirea. În astfel de situații, te cerceta direct, fără menajamente, lucru pe care mulți nu-l suportau. Totuși, maiorul din marina regală nu părea intimidat.

Aşteptă liniştit, iar Lawrence, vădit mulţumit de stăpînirea tînărului, se relaxă.

— Sînt Lawrence Stern, îi spuse el, brusc.

— M-am gîndit eu. Am sperat că dumneavoastră sînteţi. Sînt onorat să vă întîlnesc.

— Iar aceasta e fiica mea, Penelope.

— Bună ziua, spuse tînărul, dar nu făcu nici un pas înainte pentru a-i strînge mîna.

— Bună, spuse Penelope.

— Mai bine ne-aţi spune cum vă cheamă.

— Lomax, domnule. Richard Lomax.

— Ei, domnule maior Lomax, spuse Lawrence, bătînd uşor cu palma locul de lîngă el, vino şi ia loc. Mă simt prost, dacă stau numai eu. Şi nu mă dau în vînt după statul în picioare.

Maiorul Lomax acceptă propunerea cu aceeaşi amabilitate, venind să se aşeze lîngă Lawrence. Relaxat, se aplecă puţin în faţă, cu mîinile între genunchi.

— Dumneavostră aţi pus bazele galeriei, nu-i aşa ?

— Eu şi mulţi alţii. Asta se întîmpla pe la începutul anilor '20. Aici era pe vremuri o capelă. Stătea nefolosită de mulţi ani. Am cumpărat-o pe nimic, dar problema a fost apoi să aducem aici numai lucrările cele mai bune. Ca să formăm nucleul unei colecţii de raritaţi, am donat fiecare cîte o lucrare preferată. Uitaţi-vă ! Lawrence se lăsă pe spate, folosind bastonul ca să arate cu el. Stanhope Forbes. Laura Knight. Asta e, într-adevăr, o frumuseţe.

— O pictură neobişnuită pentru ea. Eu o asociez întotdeauna cu imaginile de circ.

— Pictura asta a fost făcută la Porthcurno, spuse Lawrence, şi apoi continuă să le numească. Lamorna Birch. Munnings. Montague Dawson. Thomas Millie Dow. Russell Flint...

— Trebuie să vă spun, domnule, că tatăl meu avea o lucrare semnată de dumneavoastră. Din păcate, cînd a murit, casa a fost vîndută, ca şi tablourile...

— Ce lucrare era ?

Au continuat să vorbească. Penelope renunță să mai asculte. Renunță să mai mediteze la garderoba lui Nancy și, în loc de asta, începu să se gîndească la mîncare. Cina de astăzi. Ce-o să le dea ? Macaroane cu brînză ? Mai era un rest de cedar, rămas din rația acelei săptămîni, care putea fi ras peste sos. Sau, un sufleu de conopidă cu cașcaval. Dar asta mîncaseră acum două zile, iar copiii aveau să protesteze, cu siguranță.

— ... nu sînt și lucrări moderne aici ?

— După cum vedeți. Vă deranjează ?

— Nu.

— Totuși, vă plac.

— Pe Miró și Picasso îi ador. Chagall și Braque îmi umplu sufletul de bucurie. Îl urăsc pe Dali.

Lawrence pufni în rîs.

— Suprarealismul. Un cult. Dar curînd, după acest război, se va întîmpla ceva minunat. Eu și generația mea, ca și generația care a urmat după noi, am dat tot ce puteam da. Ideea unei revoluții în lumea artei mă entuziasmează profund. Numai pentru acest motiv aș dori să fiu iarăși tînăr. Să pot vedea ce se întîmplă. Pentru că, într-o zi, acei artiști vor veni. Așa cum am venit noi. Tineri cu o viziune strălucitoare, o percepție profundă și un talent formidabil. Vor veni, nu pentru a picta golful și marea, bărcile și mlaștinile, ci căldura soarelui și culoarea vîntului. O concepție cu totul nouă. Ce stimulent ! Ce vitalitate ! Minunat... Iar eu voi fi mort încă înainte de a începe toate acestea, oftă el. E de mirare că regret ? Da, regret că voi pierde toate astea.

Din nou se lăsă tăcerea. Penelope, gîndindu-se la cină, aruncă o privire spre ceas. Era patru fără un sfert. Pînă ajungeau acasă, se făcea aproape cinci.

— Tată, ar trebui să mergem, spuse ea.

Aproape că n-o auzi.

— Cum ?

— Am spus că e timpul să pornim spre casă.

— Da. Da, desigur. Se reculese și încercă să se ridice dar, înainte ca bătrînul să se ridice în picioare, maiorul Lomax luase poziție de drepți, gata să-l ajute. Vă mulțumesc, sînteți foarte amabil. Bătrînețea e îngrozitoare. Artrita e și mai și, adăugă el, după ce reuși să se ridice. N-am mai pictat de mulți ani.

— Îmi pare rău.

Cînd, în sfîrșit, erau gata de plecare, maiorul Lomax veni cu ei pînă la ușă. Afară, în piața bătută de vînt, era parcată mașina de teren. Tînărul se scuză.

— Mi-ar plăcea să vă pot duce pînă acasă, dar regulamentul interzice să luăm civili în mașinile de serviciu.

— Preferăm să mergem pe jos, îl asigură Lawrence. Nu ne grăbim. A fost o plăcere să stăm de vorbă.

— Sper să ne mai vedem.

— Bineînțeles. Trebuie să veniți să luați masa la noi.

Se opri, gîndindu-se la această idee grozavă. Penelope, cu inima cît un purice, știu exact ce avea să urmeze. Îi dădu un cot în coaste, dar el îi ignoră avertismentul, venit, oricum, prea tîrziu.

— ... Veniți astăzi, la cină.

— Tată, dar nu avem *nimic* pentru cină, îi șopti ea, furioasă. Nici nu știu ce-am putea mînca.

— Ah... Lawrence părea necăjit, dar maiorul Lomax drese lucrurile.

— Mulțumesc pentru amabilitate, dar mă tem că nu e posibil astă-seară.

— Atunci, poate cu altă ocazie.

— Da, domnule. Mulțumesc. Cu altă ocazie, mi-ar face mare plăcere.

— Noi sîntem mereu aici.

— Haide, tată.

— Atunci, *au revoir*, domnule maior Lomax.

Ridică bastonul în semn de rămas bun și, răspunzînd insistențelor lui Penelope, porni la drum. Însă era supărat.

— A fost o mojicie, îi reproșă el. Sophie nu refuza niciodată nici un musafir, chiar dacă nu aveam decît brînză cu pîine la masă.

— Ei, oricum nu putea veni.

Braț la braț, porniră pe strada pietruită, spre port, prima parte a lungului drum spre casă. Penelope privi înapoi, dar rămase cu impresia că maiorul Lomax stătea pe loc, lîngă mașină, uitîndu-se după ei pînă cînd dădură colțul chiar lîngă localul Sliding Tackle și îi pierdu din vedere.

Entuziasmul acestei după-amiezi stimulative, adăugat plimbării lungi și aerului proaspăt, îl obosiră pe bătrîn. Penelope se simți ușurată cînd, în sfîrșit, ajunse cu el în grădină și apoi în fața ușii deschise de la intrare în Carn Cottage, unde Lawrence se prăbuși pe un scaun și rămase acolo, să-și tragă răsuflarea. Își scoase pălăria și o puse în cui, apoi își desfăcu eșarfa de la gît. Ea luă una din mîinile lui înmănușate într-a ei, frecînd-o ușor, ca și cum această mică atenție ar fi putut readuce viața înapoi în mîinile lui contorsionate, ca de ceară.

— Tată, data viitoare cînd mai mergem la galerie, luăm un taxi la întoarcerea acasă.

— Ar fi trebuit să luăm Bentley-ul nostru. De ce nu l-am luat ?

— Pentru că n-avem de unde lua benzină.

— Nu ne e de nici un folos fără benzină.

După o vreme, își revenise îndeajuns ca să treacă în sufragerie, unde ea îl așeză pe pernele moi, familiare, ale fotoliului lui.

— Îți fac o ceașcă de ceai.

— Nu te deranja. Am să dorm puțin.

Se lăsă pe spate și închise ochii. Penelope îngenunche lîngă cămin și aprinse o bucățică de hîrtie, apoi așteptă pînă ce vreascurile și cărbunii se aprinseră și ele. Lawrence deschise ochii.

— Foc în luna august ?

— Nu vreau să răcești, spuse ea, și se ridică în picioare. Te simți bine ?

— Sigur că da, răspunse el și zîmbi cu dragoste și recunoștință. Îți mulțumesc că ai venit cu mine. A fost o după-amiază plăcută.

— Mă bucur că te-ai distrat.

— Mi-a făcut plăcere să mă întîlnesc cu tînărul acela. Să vorbesc cu el. N-am mai stat de mult de vorbă așa, cu nimeni. Pe-ndelete. O să-l invităm la prînz, nu-i așa ? Ar fi grozav să ne revedem.

— Da, bineînțeles.

— Îl rugăm pe Ernie să vîneze niște porumbei. Cred că îi plac porumbeii...

Închise iarăși ochii. Îl lăsă să se odihnească.

Către sfîrșitul lui august, recolta fusese strînsă, compania americană pusese stăpînire pe tabăra cea nouă de pe vîrful dealului, iar vremea se stricase.

Recolta era bogată și fermierii erau foarte mulțumiți. Fără îndoială, la timpul potrivit, aveau să fie bătuți prietenește pe umăr de ministerul agriculturii. Cît despre trupele americane, impactul lor asupra orașului Porthkerris se dovedi mai mic decît se temuseră. Prezicerile negre ale credincioșilor înrăiți s-au dovedit neîntemeiate și n-au avut loc nici beții, nici bătăi și nici violuri. Din contră, băieții păreau extrem de binecrescuți și manierați. Tineri, ageri și tunși foarte scurt, îmbrăcați în uniforme de camuflaj, cu berete roșii, mărșăluiau pe străzi cu bocancii lor cu talpă de cauciuc și, în afară de cîteva fluierături, care nu supărau pe nimeni, și de prietenia pe care o arătau copiilor, ale căror buzunare se umplură, curînd, cu ciocolată și gumă de mestecat, prezența lor schimbă foarte puțin viața de zi cu zi a micului orășel. La ordin, probabil din motive de siguranță, nu ieșeau prea mult în evidență și făceau drumul între tabăra de instrucție și port înghesuiți în camioane sau la volanul jeep-urilor cu remorci pline cu frînghii, crampoane și pioleți. În acele ocazii, fluierau,

desigur, după orice femeie care trecea, întîmplător, pe lîngă ei, ca și cum s-ar fi străduit să-și păstreze reputația nebună care-i precedase. Dar, cu trecerea zilelor și după ce începură epuizantele exerciții, deveni tot mai limpede că generalul Watson-Grant avusese dreptate și că tinerii care își petreceau ziua suportînd drumuri grele pe mare și frigul pătrunzător de pe stîncile Boscarben, nu se mai gîndeau la nimic altceva, la sfîrșitul zilei, decît la un duș fierbinte, mîncare și somn.

Ca să le facă viața și mai grea, vremea, după săptămîni întregi de soare, se înrăutățise. Vîntul își schimbase direcția, bătea acum spre nord-vest, acul barometrului căzu, iar ploaia veni în rafale, adusă de nori negri, grei, dinspre ocean. În oraș, pavajul umed de pe străzile strîmte strălucea ca spinarea unui pește, iar rigolele erau pline cu apă murdară și resturi. La Carn Cottage, straturile de flori dispăruseră sub potop, un copac bătrîn rămase fără crengi, iar în bucătărie nu te puteai mișca de rufe ude, pentru că nu era alt loc unde să poată fi întinse la uscat.

Era de ajuns, cum constatase Lawrence privind pe fereastră, pentru a tăia cheful oricui.

Marea era cenușie și furioasă. Valuri furioase se spărgeau pe plaja de nord, lăsînd în urmă tot felul de sfărîmături și resturi, mult peste nivelul obișnuit al apei. Dar, pe lîngă resturi, și alte obiecte, mult mai interesante, au fost aduse la suprafață. Rămășițele triste ale unei nave comerciale, torpilată și scufundată departe, în Atlantic, cu multe luni mai înainte, au fost aduse în cele din urmă la mal de apele fluxului și furia vîntului : vreo două veste de salvare, fragmente din puntea distrusă a vasului și mai multe scînduri.

Tatăl lui Ernie Penberth, plecat dis-de-dimineață cu căruța lui trasă de-un cal, fusese primul care le zărise. La ora unsprezece, în aceeași zi, Ernie își făcuse apariția la Carn Cottage, la ușa din spatele casei. Penelope curăța mere și, ridicîndu-și privirea, îl zări acolo, în prag, cu im-

permeabilul șiroind de apă și pălăria umedă trasă peste ochi. Dar zîmbea.

— Este că v-ar prinde bine niște compot de piersici ?

— Compot de piersici ? Îți bați joc de mine.

— Tata are două navete la el în magazin. Le-a găsit pe plaja de nord. Le-a adus și le-a desfăcut. Compot de piersici din California. Bune, parcă ar fi proaspete.

— Ce pleașcă ! Chiar pot să capăt și eu cîteva ?

— V-a pus deoparte șase cutii. S-a gîndit că le-ar plăcea copiilor. Zice că, dacă doriți, puteți merge la el ; le puteți lua cînd doriți.

— E un înger ! Ah, Ernie, mulțumesc. Am să mă duc după-masă, pînă nu se răzgîndește.

— Nici o grijă.

— Vrei să stai la masă cu noi ?

— Nu, mai bine mă întorc. Mulțumesc, oricum.

Îndată după masa de prînz, Penelope porni așadar la drum, încălțată în bocanci și înfășurată într-un impermeabil închis pînă la gît, cu o căciulă de lînă trasă peste urechi. Luase cu ea două plase mari și, după ce se obișnui cu rafalele de vînt — care erau cît pe ce, cînd și cînd, s-o dărîme — și ploaia torențială, care o bătea peste față, vremea asta cîinească deveni amuzantă și începu s-o distreze. Ajungînd în oraș, descoperi că era ciudat de pustiu. Furtuna îi făcuse pe toți să se închidă în case, dar sentimentul de izolare, faptul că strada era numai a ei, nu făceau decît să-i adîncească satisfacția. Se simțea temerară, ca un explorator.

Magazinul de zarzavaturi al domnului Penberth se afla pe Downalong, la jumătatea drumului spre port. Se putea ajunge acolo printr-o rețea de străduțe lăturalnice, dar ea preferă drumul paralel cu marea și, dînd colțul pe lîngă hangarul cu bărci de salvare, ieși înaintea furtunii. Apele erau umflate, iar apa cenușie lovea portul din toate părțile. Pescărușii țipau, ținînd cu greu piept vîntului, bărcile de pescuit se zbăteau, abia stăpînite de lanțul ancorei, iar la celălalt capăt al debarcaderului de nord zări

navetele militare, legănîndu-se, ca într-un dans nebun, la chei. Evident, vremea era prea rea chiar și pentru trupele de comando, așa că nu se mai aventuraseră în larg.

Oarecum ușurată, ajunse, în sfîrșit, la magazin — o clădire micuță, triunghiulară, la întretăierea dintre două străduțe strîmte. Cînd deschise ușa și intră, auzi clopoțelul sunînd deasupra capului. Prăvălia era goală, mirosind plăcut a păstîrnac, mere și pămînt dar, cînd închise ușa, draperia de la celălalt capăt al încăperii se ridică și domnul Penberth își făcu apariția, îmbrăcat cu obișnuitul lui jerseu de lînă albastră și purtînd aceeași beretă în formă de ciupercă.

— Eu sînt, spuse Penelope fără rost, șiroind de apă.

— Mi-am închipuit eu. Omul avea ochii negri, ca și băiatul lui și același zîmbet, deși mai puțini dinți. Hai, vino-ncoace ! Ce zi nenorocită. Dar cred că și-a cam făcut damblaua, așa că diseară o să fie mai frumos. Tocmai am ascultat buletinul meteo, la radio. Ați primit mesajul meu, așa-i ? V-a zis Ernie de compotul de piersici ?

— Păi de ce credeți că sînt aici ? Nancy n-a gustat în viața ei o piersică.

— Mai bine vino-ncoace, în spate. Le țin *ascunse*, zău așa. S-audă numai lumea că am compot de piersici și s-a zis cu liniștea mea.

Dădu draperia deoparte și Penelope intră, cu plase cu tot, în spațiul strîmt și înghesuit din spatele prăvăliei, care ținea loc și de magazie și de birou. Aici, o sobă neagră duduia fără încetare și, tot aici, domnul Penberth dădea telefoane și își făcea cîte o ceașcă de ceai, atunci cînd nu avea clienți. Acum, cămăruța mirosea foarte tare a pește, dar Penelope aproape că nici nu observă, cu atenția concentrată în totalitate asupra șirurilor de cutii, așezate în tot locul.

— Ce descoperire ! Ernie mi-a spus că erau pe plaja de nord. Cum au ajuns aici lăzile astea ?

— M-a ajutat vecinul. Le-am cărat împreună. Vă ajung șase, da ?

— Nici nu se poate mai bine.

Omul puse cîte trei cutii în fiecare plasă.

— Cum stați cu peștele ? o întrebă.

— De ce ?

Domnul Penberth dispăru după biroul micuț și se întoarse cu sursa acelui miros ce plutea în încăpere. Uitîndu-se în găleată, Penelope observă că era aproape plină cu macrouri albastru-argintii.

— Unul din băieți a fost pe-afară azi-dimineață și mi le-a dat pe astea în schimbul cîtorva cutii de piersici. Doamna Penberth nu vrea să mănînce macrouri, spune că au carnea rea. M-am gîndit că poate vă trebuie. Sînt proaspete, zău așa.

— Dacă îmi puteți da șase, ne ajung pentru cină.

— Minunat, spuse domnul Penberth. Scotocind prin rafturi, găsi un ziar vechi, înveli peștele în grabă, cu stîngăcie, și puse pachetele deasupra cutiilor de piersici. Poftiți !

Penelope ridică plasele. Erau foarte grele. Domnul Penberth se încruntă.

— Oare vă descurcați cu ele ? Nu-s prea grele ? Pot să le aduc eu, zău așa, data viitoare cînd pornesc cu căruța, dar macrourile nu mai țin încă o zi.

— Mă descurc eu.

— Ei, sper să vă placă... O conduse spre ușă. Ce mai face Nancy ?

— Înflorește.

— Spuneți-i lui Doris să o aducă pe la noi, cît de curînd. Nu le-am mai văzut de vreo lună.

— Am să-i spun. Mulțumesc din suflet, domnule Penberth.

Îi deschise ușa, făcînd iar să răsune clopoțelul.

— Îmi face plăcere, draga mea.

Încărcată cu piersici și pește, Penelope porni spre casă. Acum, în după-amiaza tîrzie, mai ieșiseră și alții de prin case, la cumpărături sau cu treabă. Iar domnul Penberth avusese dreptate în legătură cu vremea. Apele înce-

peau să se retragă, vîntul își pierduse din intensitate, ploaia se domolise. Ridică privirea și zări un petic de cer albastru, printre norii negri care goneau mai departe. Destul ca să-ți mai vină inima la loc. Mergea cu un pas susținut, simțindu-se destul de veselă pentru că, de data asta, nu mai trebuia să-și facă griji pentru ce avea să le pună celorlalți la masă pentru cină. Dar, după o vreme, plasele grele începură să-și facă simțit efectul; o dureau mîinile și simțea cum brațele stau să se rupă. Îi trecu prin minte că poate nu făcuse bine că refuzase oferta domnului Penberth de a le aduce chiar el, dar aproape imediat alungă din minte acest gînd, auzind zgomotul unei mașini care venea din spate, apropiindu-se în viteză dinspre digul de nord.

Drumul era strîmt, plin de bălțoace. Nedorind să se trezească udă din cap pînă-n picioare cu apă murdară, se opri pe marginea drumului, să aștepte pînă cînd va trece mașina. Aceasta o depăși în viteză și apoi, cu un scrîșnet de frîne, se opri la cîțiva metri mai încolo. Penelope văzu jeep-ul deschis, cu cei doi ocupanți cunoscuți ei. Maiorul Lomax și sergentul lui. Jeep-ul rămase pe loc, cu motorul pornit, dar maiorul Lomax coborî, întinzîndu-și picioarele lui lungi, și se întoarse pînă în dreptul ei.

— Sînteți prea încărcată, spuse el, fără nici o introducere.

Recunoscătoare pentru orice pretext ce-i îngăduia să scape de greutate, Penelope lăsă plasele pe trotuar și apoi se întoarse spre el.

— Așa e.

— Ne-am întîlnit zilele trecute.

— Îmi amintesc.

— Ați fost la cumpărături ?

— Nu. Mi s-a făcut un cadou. Șase cutii de compot de piersici. Au fost aruncate dimineață, pe plaja de nord. Și niște macrouri.

— Cît de departe trebuie să le duceți ?

— Acasă.

— Unde vine asta ?

— Sus pe deal.

— Nu le putea aduce cineva de la magazin ?

— Nu.

— De ce nu ?

— Pentru că vreau să le mîncăm în seara asta.

Zîmbi, amuzat. Zîmbetul îi transformă chipul cu totul și o făcu să-l privească cu mai multă atenție și să-l vadă, cu adevărat, pentru prima dată. „Comun" fusese verdictul ei în ziua în care maiorul dăduse buzna peste ei, la galerie, dar acum, dimpotrivă, nu i se părea deloc o figură comună, căci trăsăturile lui regulate, ochii albaștri, uimitor de strălucitori, și zîmbetul acela neașteptat alcătuiau, împreună, un întreg cu un șarm deosebit.

— Poate vă putem ajuta, spuse el.

— Cum ?

— Nu vă putem lua cu mașina, dar nu văd de ce nu s-ar putea ca sergentul Burton să nu ducă piersicile acasă la dumneavoastră, cu mașina.

— N-o să găsească niciodată drumul.

— Îl subestimați, răspunse el și, acestea fiind zise, se aplecă și ridică plasele. N-ar trebui să le cărați dumneavoastră, adăugă el cu un aer nemulțumit. V-ați putea răni.

— Eu car toate cumpărăturile. Toată lumea trebuie să...

Maiorul Lomax nu ținu seama de cuvintele ei. Pornise spre jeep. Penelope, continuînd să protesteze din ce în ce mai moale, porni după el.

— Pot să mă descurc...

— Sergent Burton.

Sergentul opri motorul.

— Da, domnule ?

— Trebuie să duci aceste două plase, spuse el, așezîndu-le cu grijă pe bancheta din spate a mașinii. Tînăra doamnă îți va explica unde anume.

Sergentul se întoarse spre ea, așteptînd politicos. Neavînd altă soluție, Penelope se conformă.

— ... sus pe deal, iar apoi o luați la dreapta, pe lîngă garajul Grabney și mergeți mai departe pînă ajungeți pe culme. Acolo se vede un zid înalt, iar casa se numește Carn Cottage. Va trebui să lăsați mașina în stradă și să treceți prin grădină.

— E cineva acasă, domnișoară ?

— Da. Tatăl meu.

— Cum se numește dînsul, domnișoară ?

— Domnul Stern. Dacă nu vă aude... dacă nimeni nu aude soneria, lăsați plasele pe prag.

— Bine, domnișoară, răspunse el și aștepta.

— Deci, s-a aranjat, spuse maiorul Lomax. Poți să pleci, sergent. Eu merg pe jos mai departe. Ne vedem la cartierul general.

— Da, domnule.

Sergentul salută, porni motorul și plecă, ducînd cu sine o încărcătură ciudat de domestică, pe bancheta din spate a mașinii. Dădu colțul pe lîngă hangar și dispăru. Penelope rămase cu maiorul. Nu se simțea prea în largul ei, căci această turnură neașteptată a evenimentelor o luase prin surprindere. Nu-i plăcea nici cum arată — lucru care nu i se întîmpla de obicei. Totuși, nu putea face nimic, decît să-și scoată căciulița de lînă, care nu-i venea bine deloc, și să-și lase părul liber. Așa și făcu, îndesînd apoi căciulița în buzunarul impermeabilului.

— Mergem ? o întrebă el.

Penelope avea mîinile reci, așa că le ascunse și pe ele în buzunare.

— Chiar vreți să mergeți pe jos ? îl întrebă ea, neîncrezătoare.

— N-aș fi aici, dacă n-ar fi așa.

— Nu aveți nimic altceva de făcut ?

— De exemplu ?

— Exerciții de planificat, sau vreun raport de scris ?

— Nu. Sînt liber pentru tot restul zilei.

Porniră la drum. Un gînd fulgeră prin mintea lui Penelope.

— Sper că sergentul dumneavoastră nu va avea necazuri, spuse ea. Sînt sigură că nu are voie să transporte cumpărăturile oamenilor cu mașina.

— Dacă e să-l mustruluiască cineva, acela sînt eu. Și cum de sînteți așa de sigură ?

— Am fost și eu înrolată vreo două luni în serviciile auxiliare, așa că știu cum e cu regulile și regulamentele. Nu aveam voie să duc bagaje sau umbrelă. Asta făcea viața foarte dificilă.

Păru interesat de spusele ei.

— Cînd ați fost în servicile auxiliare ?

— A, e o veșnicie de-atunci. În 1940. Am stat la Portsmouth.

— De ce ați plecat ?

— Am avut un copil. M-am măritat și am avut un copil.

— Înțeleg.

— Are aproape trei ani. Se numește Nancy.

— Soțul dumneavoastră e în marină ?

— Da. Acum se află în Mediterana. Cel puțin, așa cred. Nu sînt niciodată foarte sigură.

— De cînd nu l-ați mai văzut ?

— Ăăă... de-o veșnicie.

Nu-și amintea și nu dorea să-și amintească. În clipa în care rosti aceste cuvinte, norii se despicară pentru o clipă și o rază timidă de soare pătrunse prin aerul umed. Străzile ude reflectară lumina, pavaj și trotuar părînd scăldate în aur. Uimită, Penelope își întoarse fața spre această strălucire de moment.

— Ia te uită, se luminează. Mi-a spus mie domnul Penberth că așa o să fie. A ascultat buletinul meteo și mi-a spus că furtuna va înceta. Poate că o să fie o seară frumoasă.

— Da, poate că așa va fi.

Lumina dispăru la fel de repede cum apăruse și atmosfera deveni iarăși cenușie. Dar, în sfîrșit, ploaia încetase.

— Să nu mergem prin oraș, spuse ea. Hai s-o luăm pe malul mării și apoi pe lîngă gară. E acolo un rînd de trepte care duc exact de cealaltă parte a hotelului White Caps.

— Ar fi grozav. Încă n-am apucat să cunosc locurile, dar cred că dumneavoastră cunoașteți orașul ca pe propriul buzunar. Ați locuit mereu aici ?

— Numai vara. Iarna stăteam la Londra. Și din cînd în cînd mergeam în Franța. Mama mea a fost franțuzoaică. Aveam prieteni acolo. Dar stăm la Porthkerris de cînd a izbucit războiul. Cred că vom rămîne aici pînă cînd se va termina.

— Dar soțul dumneavoastră ? Nu vrea să vă știe acasă cînd vine de pe mare ?

Intraseră pe o potecă paralelă cu plaja. Fluxul adusese pînă aici pietricele, resturi de alge și bucăți de sfoară mînjită cu smoală.

— V-am spus, îi răspunse ea. E în Mediterana. Și chiar dacă ar fi posibil să fiu cu el, tot n-aș putea, pentru că trebuie să am grijă de tata. Mama a fost ucisă în atacul fulger din 1941, așa că eu trebuie să stau cu el.

Nu spuse că-i pare rău, repetă doar „Înțeleg" și părea, într-adevăr, că înțelegea.

— Nu-i vorba numai de mine, de el și de Nancy. Mai e și Doris, care stă la noi cu băieții ei. E văduvă de război. Nu s-a mai întors la Londra. Întorcîndu-și privirea spre el, continuă : tatii i-a făcut mare plăcere să stea de vorbă cu dumneavoastră, atunci, la galerie. S-a supărat pe mine pentru că nu v-am putut invita la cină... mi-a spus că a fost o mojicie din partea mea. N-am făcut-o cu rea-intenție. Doar că nu reușeam să mă gîndesc la nimic care să poată fi pus pe masă.

— A fost o bucurie să-l cunosc. Cînd am știut că voi fi trimis aici, mi-a trecut prin minte că s-ar putea să-l văd pe celebrul Lawrence Stern, dar nu mi-am imaginat că se va întîmpla cu adevărat. Am crezut că e prea bătrîn și slăbit ca să mai circule. În primul moment cînd v-am văzut, sus,

pe drum, în fața cartierului general, am știut imediat că nu putea fi decît el. Iar apoi, cînd am intrat în galerie și erați chiar acolo, aproape că nu mi-a venit să cred ce norocos sînt. I-ați moștenit talentul? o întrebă el, coborîndu-și privirile spre ea.

— Nu. Din păcate. Adesea văd lucruri atît de frumoase încît mă impresionează de-a binelea. Cîte o fermă veche, sau un mănunchi de flori de degetariță, răsărite într-un tufiș, tremurînd în bătaia vîntului, pe fundalul cerului albastru. Și mi-aș dori atît de mult să pot surprinde acele imagini, să le pun pe hîrtie, să le păstrez veșnic. Și, bineînțeles, nu pot.

— Nu-i ușor să-ți accepți propriile defecte.

Îi trecu prin minte că nu părea un om care să știe ce înseamnă „defecte".

— Pictați? îl întrebă.

— Nu. De ce mă întrebați?

— Cînd vorbeați cu tata, păreați să vă pricepeți.

— Dacă mă pricep, asta se datorează faptului că am fost crescut de o mamă cu mult simț artistic și o extraordinară creativitate. De îndată ce am început să umblu, m-a dus prin toate galeriile și muzeele din Londra și, mai mult, m-a învățat să merg la concerte.

— Exista pericolul să vă intoxicați pentru tot restul vieții.

— Nu. A făcut toate astea cu mult tact, trezindu-mi interesul. Mă simțeam bine.

— Dar tatăl dumneavoastră?

— Tatăl meu a fost agent de bursă în City.

Penelope rămase pe gînduri. Viața celorlalți oameni era întotdeauna teribil de interesantă.

— Unde locuiați?

— În Cadogan Gardens. Dar, după moartea tatii, mama a vîndut casa, pentru că era prea mare, și ne-am mutat într-una mai mică, în Piața Pembroke. Ea stă și-acum acolo. A stat acolo tot timpul bombardamentelor. A spus că preferă să moară decît să stea departe de Londra.

Penelope se gîndi la Dolly Keeling, ascunsă în vizuina ei de la Hotel Coombe, jucînd bridge cu afurisita aia de Lady Beamish și scriindu-i scrisori lungi, pline de dragoste, lui Ambrose. Oftă, pentru că ori de cîte ori se gîndea la Dolly Keeling se simțea deprimată. Se simțea puțin vinovată că n-o invitase pe Dolly să stea la Carn Cottage măcar cîteva zile, chiar și numai pentru a-și vedea nepoata. Sau, Penelope ar fi putut să-i propună să meargă ea în vizită la Hotelul Coombe și s-o ia și pe Nancy cu ea. Ambele posibilități i se păreau însă atît de îngrozitoare, încît nu-i era niciodată greu să le alunge repede din minte și să se gîndească la altceva.

Poteca urca spre culmea dealului. Lăsaseră marea în urma lor și acum mergeau printre șiruri de căsuțe de pescari, cu zidurile văruite în alb. O ușă se deschise și dinăuntru se ivi o pisică, urmată de o femeie cu un coș de rufe, pe care începu să le atîrne la uscat pe frînghia din fața casei. Chiar în aceeași clipă, soarele apăru din nou, cu mai multă forță de astă dată, iar femeia se întoarse spre ei și zîmbi.

— Parcă-i mai bine așa, nu ? N-am mai văzut asemenea ploaie, cum a fost cea de dimineață. Da' precis că se face frumos, cît ai bate din palme.

Pisica se frecă de picioarele lui Penelope. Ea se aplecă s-o mîngîie, apoi porni mai departe. Își scoase mîinile din buzunare și-și desfăcu nasturii impermeabilului.

— V-ati înrolat în marina regală pentru că nu doreați să vă faceți agent de bursă, sau din cauza războiului ?

— Din cauza războiului. Sînt cunoscut drept un „ofițer numai pe timp de război". M-am gîndit întotdeauna că sună cam depreciativ. Dar nici agent de bursă n-am vrut să mă fac. Am urmat cursurile de clasicism și literatură engleză la Universitate, apoi am găsit un post de profesor la o școală pregătitoare pentru cursul primar.

— În marină ați învățat să faceți ascensiuni ?

— Nu, zîmbi el. Urcam pe munte cu mult mai înainte. Am învățat într-o școală cu internat din Lancashire, iar

directorul de acolo obișnuia să ne ia, în grup, să facem ascensiuni în Districtul Lacurilor[1]. Mi-a intrat definitiv în sînge, pe la paisprezece ani, și de atunci am continuat mereu.

— Și în străinătate ?

— Da. În Elveția. În Austria. Am vrut să plec în Nepal, dar aveam nevoie de multe luni de pregătire, apoi pentru călătorie, și n-am găsit timpul necesar.

— După vîrful Matterhorn, stîncile de la Boscarben vi se par, probabil, floare la ureche.

— Nu, o asigură el fără entuziasm, vă asigur că nu sînt ușor de escaladat.

Își continuară drumul urcînd pe poteci ascunse pe care turiștii nu le găseau niciodată, apoi pe treptele masive de granit, atît de abrupte, încît Penelope nu mai avu suflu pentru conversație. Ultima treaptă tăia în zigzag fața stîncii, înainte de a se deschide spre gară și strada principală, ieșind, în cele din urmă, exact de cealaltă parte a vechiului hotel White Caps.

Încălzită de atîta efort, Penelope se sprijini de zid, să se odihnească, să-și tragă sufletul și să-și domolească bătăile inimii. Maiorul Lomax, venit în spatele ei, părea să nu sufere prea mult. Ea observă cum soldatul de gardă îi privea indiferent de pe cealaltă parte a drumului, dar pe figura lui nu se putea citi nimic.

Cînd, în sfîrșit, îi reveni glasul, îi spuse :

— Mă simt de parcă m-a călcat trenul.

— Nu-i de mirare.

— N-am mai urcat pe-aici de mulți ani. Cînd eram mică, urcam în fugă, de pe plajă pînă aici. Era un fel de test de rezistență autoimpus.

Se întoarse, sprijinindu-se cu brațele întinse de marginea zidului și privi în jos, spre drumul pe unde veniseră.

1 Zonă din nordul Angliei, celebră mai ales datorită poeților romantici care au locuit și creat aici. (N. T.)

Marea se retrăgea, era acum mai calmă și reflecta albastrul cerului deschis. Jos, departe, pe plajă, un bărbat și cîinele său ieșiseră la plimbare. Vîntul se potolise, lăsînd în urmă doar o briză ușoară, înmiresmată de mirosul umed, mustos al grădinilor grele de ploaie. O mireasmă plină de nostalgie și, pentru prima dată, Penelope se trezi nepregătită, copleșită de un extaz nebunesc, pe care nu-l mai simțise din copilărie.

Se gîndi la ultimii doi ani, la plictiseala și existența ei îngustă, la lipsa oricărei speranțe pentru viitor. Și totuși acum, într-o singură clipă, perdeaua fusese dată deoparte și fereastra din spatele ei se deschisese larg, către o lume minunată, care fusese acolo, mereu, așteptînd-o. O lume plină de posibilități și șanse minunate.

Fericirea — pe care și-o amintea din zilele dinainte de război, înainte de Ambrose, înainte de moartea zguduitoare a lui Sophie. Se simțea iarăși tînără. Dar sînt tînără. Am numai douăzeci și trei de ani. Se întoarse cu spatele spre zid, îl privi pe bărbatul care stătea lîngă ea, fiindu-i recunoscătoare, pentru că, într-un fel, el fusese acela care îi adusese din nou în minte acest miracol știut cîndva.

Simți privirea lui ațintită asupra ei și se întrebă cît de mult înțelegea, cît de mult știa el. Dar nemișcarea lui, tăcerea lui nu lăsau să se ghicească nimic.

— Trebuie să merg acasă, spuse. Tata s-o fi întrebînd ce-i cu mine.

Dădu din cap în semn de aprobare. Acum își vor spune la revedere, se vor despărți. Ea va merge pe drumul ei. El va traversa strada, va răspunde la salutul soldatului de gardă, va alerga în sus pe scări și va dispărea pe ușa de sticlă. După aceea, poate că nu-l va mai vedea niciodată.

— Vreți să veniți la noi la cină ? îl întrebă.

Nu răspunse imediat la această propunere și, pentru o clipă îngrozitoare, Penelope se gîndi că avea s-o refuze. Apoi, zîmbi.

— Sînteți foarte amabilă.

Ce ușurare !

— Astă-seară ?

— Sînteți sigură ?

— Absolut. Tata s-ar bucura să vă revadă. Puteți continua discuția.

— Mulțumesc. Ar fi minunat.

— Atunci, pe la șapte și jumătate, îi spuse ea, pe un ton care i se păru teribil de formal. Pot... pot să vă invit, pentru că, de data asta, avem ce mînca.

— Stați puțin, să ghicesc. Macrouri și compot de piersici ?

Tonul rigid, reticențele ei — toate se topiră. Izbucni în rîs și știu că nu va uita niciodată sunetul acela, pentru că era prima glumă făcută împreună.

O găsi pe Doris moartă de curiozitate.

— Hei, ce se întîmplă aici ? Stau eu așa și-mi văd de treabă și apare sergentul ăsta superb la ușă, ținînd în brațe plasele tale. Îl chem înăuntru, să bem un ceai, și-mi spune că nu poate să stea. Cum l-ai agățat ?

Penelope se așeză la masa din bucătărie și îi spuse întreaga poveste a acelei întîlniri neașteptate. Doris o ascultă, căscînd ochii cît cepele. Cînd Penelope termină de povestit, scoase un țipăt de încîntare.

— Dacă mă-ntrebi pe mine, eu zic că te-ai făcut cu un admirator...

— Vai, Doris, l-am invitat la cină.

— Cînd ?

— Astă-seară.

— Și vine ?

— Da.

— La naiba, rosti Doris și se schimbă la față. Se așeză înapoi pe scaun, arătîndu-și dezamăgirea.

— De ce „la naiba" ?

— Eu n-am să fiu aici. Ies în oraș. Îi duc pe Clark și Roland la Penzance, să vadă la teatrul de operă piesa *Mikado*.

— Vai, Doris. Mă bazam pe prezența ta. Am nevoie de cineva care să mă ajute. Nu poți amîna ?

— Nu, nu pot. Totul e organizat, mergem cu autobuzul și, oricum, nu-i vorba decît de două nopți. Iar băieții așteaptă clipa asta de cîteva săptămîni, săracii de ei. Nu-i nimic, n-am ce face, adăugă ea cu o expresie de resemnare. Am să te ajut cu mîncarea, înainte de a pleca, și am s-o duc pe Nancy la culcare. Dar mi-e tare ciudă că o să pierd toată distracția. De ani de zile n-a mai intrat în casa asta un bărbat adevărat.

Penelope nu spuse nimic despre Ambrose. În loc de asta, o întrebă :

— Dar Ernie ? El e un bărbat adevărat.

— Da, merge. Bietul Ernie fu însă repede dat deoparte. Oricum, reluă Doris, el nu contează.

Ca două puștoaice cuprinse de entuziasm, se puseră pe treabă ; curățară legumele, făcură o salată, aranjară masa veche din sufragerie, frecară puțin argintăria, nefolosită de multă vreme, șterseră paharele de vin din cristal. Lawrence, alertat și el, se ridică greoi din fotoliu și coborî, cu mare grijă, în pivniță unde, în zilele mai fericite, depozitase stocul lui de vinuri franțuzești. Acum nu mai rămăseseră decît cîteva sticle, dar se întoarse cu un exemplar din ceea ce el numea „tărie algeriană" și o sticlă prăfuită de Porto pe care, cu cea mai mare atenție, începu să le decanteze. Penelope știa că acesta era cel mai mare tribut adus unui musafir.

La șapte și douăzeci și cinci de minute, după ce Nancy adormise în pătuțul ei, iar Doris cu băieții plecaseră, totul era pregătit. Penelope se repezi sus, în camera ei, să se ocupe de propria ei înfățișare. Se schimbă cu o fustă curată, se încălță, peste picioarele goale, cu o pereche de pantofi roșii, fără toc ; își perie părul, îl împleti, îl roti într-un coc la spate, îl prinse cu agrafe. Nu avea pudră, nu avea ruj și se dăduse cu ultima picătură de parfum. O privire critică, îndelungă, în oglindă, n-o mulțumi prea mult. Arăta ca o guvernantă. Găsi un șirag de mărgele roșii, le prinse în jurul gîtului și, exact în aceeași clipă, auzi poarta din fundul grădinii deschizîndu-se și apoi

închizîndu-se la loc. Se duse la fereastră și-l văzu pe Richard Lomax venind prin grădina îmbălsămată spre treptele aleii care ducea spre casă. Constată că și el se schimbase, de la uniforma de luptă la atitudinea semioficială pe care i-o dădeau pantalonii kaki și haina maro, marca Sam Browne, care îi cădea perfect. Ținea, discret, un pachet ce nu putea conține decît o sticlă de băutură.

De cînd își spuseseră la revedere, abia așteptase să-l revadă. Dar acum, privindu-l cum se apropie de casă, știind că mai erau doar cîteva clipe și avea să audă soneria, intră în panică. Lașitate, cum numea Sophie această teamă, pricinuită de o acțiune impetuoasă, pe care o regretai după aceea. Dar dacă seara asta nu ieșea bine, dacă se încurcau lucrurile, mai ales că Doris nu era acolo, s-o ajute ? Era foarte posibil să se fi înșelat în legătură cu Richard Lomax. Clipa aceea de extaz, senzația extraordinară de apropiere și familiaritate puteau fi doar o iluzie, născută din propriul ei entuziasm, la care se adăuga și faptul că, după multe zile de ploaie, soarele se hotărîse să strălucească din nou.

Plecă de lîngă fereastră, se mai uită încă o dată în oglindă, își îndreptă mărgelele și ieși din cameră, coborînd spre parter. Chiar atunci se auzi soneria. Traversă holul și deschise ușa. El îi zîmbi și-i spuse :

— Sper că n-am întîrziat, sau n-am ajuns prea devreme.

— Nici una, nici alta. Ați găsit ușor drumul ?

— N-a fost greu. Aveți o grădină splendidă.

— Furtuna asta nu i-a făcut prea bine, zise Penelope și se dădu cu un pas înapoi. Intrați.

Se conformă, scoțîndu-și bereta verde cu bandă roșie și însemn argintiu. O lăsă pe servantă, apoi se întoarse spre ea. Ridică pachetul și rosti :

— Acesta este pentru tatăl dumneavoastră.

— Sînteți foarte drăguț.

— Bea whisky scoțian ?

— Da...

Avea să fie bine, iar ea nu se înșelase în privința lui. Nu era un oarecare. Era teribil de deosebit, pentru că, o dată cu el, adusese la Carn Cottage nu numai o anume strălucire, dar și multă liniște. Își amintea de tristețea adîncă pe care o simțise cînd Ambrose fusese acolo. Tensiunea, tăcerile lor și felul în care toată lumea, afectată de acea atmosferă tensionată, devenise iritabilă și capricioasă. Dar acest străin înalt aducea cu sine multă liniște. Parcă ar fi fost un vechi prieten, venit să afle vești de la cei dragi. Avu din nou, și mai puternic, sentimentul că mai trăise acest moment. Atît era de puternic, încît aproape că se aștepta ca ușa dinspre salon să se deschidă brusc și Sophie să-și facă apariția, rîzînd și spunînd tot felul de nimicuri, să-și arunce apoi brațele de gîtul acestui tînăr și să-l sărute pe amîndoi obrajii. *Ah, dragul meu, abia așteptam să te revăd.*

— ... dar sînt cîteva luni de cînd nu mai avem nici o sticlă în casă. Va fi încîntat. E în salon, vă așteaptă... Se duse să deschidă ușa. Tată, musafirul nostru a sosit... și ți-a adus un cadou...

— Numirea dumitale aici, spuse Lawrence, cît durează ?

— N-am idee, domnule.

— Și nu mi-ai spune nici dacă ai ști. Crezi că anul viitor vom fi pregătiți să debarcăm în Europa ?

Richard Lomax zîmbi, dar nu lăsă să se ghicească nimic.

— Așa sper.

— Americanii ăștia... par să fie foarte retrași. Noi ne imaginaserăm tot felul de bazaconii.

— N-au venit aici chiar pentru o vacanță. În afară de asta, sînt soldați foarte bine pregătiți, constituiți într-o unitate autonomă. Au ofițerii lor, cantina lor, felul lor de a se distra.

— Cum vă înțelegeți cu ei ?

— Foarte bine, în general. Sînt cam nebuni... poate nu chiar la fel de disciplinați ca și trupele noastre, dar individual sînt foarte curajoși.

— Iar dumneata răspunzi de întreaga operațiune ?

— Nu. Domnul colonel Mellaby este ofițerul comandant. Eu răspund doar de instrucția lor.

— Îți place să lucrezi cu ei ?

Richard Lomax ridică din umeri.

— Trebuie să recunosc, e altfel decît eram obișnuit.

— Dar în Porthkerris ai mai fost ?

— Nu. Niciodată. Obișnuiam să-mi petrec vacanțele în nord, la munte. Dar știam de multă vreme de Porthkerris și de artiștii care vin aici. Am văzut tablouri cu portul de aici, în diferite galerii de artă pe care mama mă ducea să le vizitez, și mi s-a părut extraordinar, unic în felul lui și-atît de ușor de recunoscut. E neschimbat. Și lumina... Strălucirea apei mării. Nu-mi venea să cred, dar acum am văzut cu ochii mei.

— Da, are o magie a lui. Nu te obișnuiești niciodată cu ea, oricît de mult ai sta aici.

— Locuiți de cîțiva ani buni în Porthkerris, nu ?

— De la începutul anilor '20. Mi-am adus soția aici, chiar după ce ne-am căsătorit. Nu aveam casă, așa că ne-am așezat în atelierul meu. Ca doi țigani.

— Portretul din salon este al soției dumneavoastră ?

— Da. Aceea era Sophie. Cred că avea nouăsprezece ani cînd a fost pictat tabloul. Charles Rainier l-a făcut. Am închiriat cu toții o casă pe lîngă Varengeville, într-o primăvară. Trebuia să fie o vacanță, dar el devenea nervos dacă nu lucra, așa că Sophie a acceptat să-i pozeze. I-a trebuit mai puțin de o zi, dar a fost unul din cele mai bune lucruri pe care le-a făcut vreodată. Dar, bineînțeles, o știa de-o viață, ca și mine. O știa de cînd era copil. Lucrezi repede, cînd îți cunoști modelul atît de bine.

Seara începea să-și arunce umbrele peste sufragerie. Nu aprinseseră decît lumînările în casă, iar acum, ultimele raze ale soarelui la asfințit treceau prin fereastră, re-

flectîndu-se în cristaluri și argintărie și pe luciul mesei rotunde de mahon lăcuit. Tapetul întunecat părea asemenea dublurii unei casete de bijuterii, iar draperiile grele, de catifea decolorată, strînse de o parte și de alta a ferestrei cu împletituri de mătase cu ciucuri, lăsau să se vadă în spatele lor perdelele transparente, tremurînd în bătaia vîntului, care parcă venea dinspre capacul deschis al casetei.

Se făcuse tîrziu. Curînd aveau să închidă fereastra, să tragă perdeaua de camuflaj. Masa se terminase. Supa, peștele la grătar, piersicile delicioase fuseseră consumate, iar farfuriile fuseseră strînse. De pe servantă, Penelope luase o fructieră plină cu mere domnești, căzute din pomul de la capătul livezii, și o pusese pe masă. Richard Lomax luase un măr și îl curăța cu un cuțit de fructe cu mînerul de os. Avea degete lungi, cu unghiile pătrate. Îl urmări, observîndu-i îndemînarea ; coaja de măr căzu în farfurie într-o singură spirală perfectă. Apoi tăie mărul în patru părți egale.

— Mai aveți atelierul ?

— Da, dar acum e pustiu. Rareori mă mai duc pe acolo. Nu pot lucra, și drumul e prea lung pentru mine.

— Aș vrea să-l văd.

— Oricînd doriți. Am cheia. Îi zîmbi fiicei lui peste masă. Penelope te poate duce acolo.

Richard Lomax tăie un alt măr în patru părți.

— Dar Charles Rainier... mai trăiește ?

— Din cîte știu eu, da. Cu condiția să nu fi vorbit prea multe și să fi fost ucis de Gestapo. Sper că nu. Locuiește în sudul Franței. Dacă are grijă cum se poartă, ar trebui să supraviețuiască...

Penelope se gîndi la casa familiei Rainier, la acoperișul ascuns de iederă, la stîncile roșii care duceau pînă la malul mării albastre ca gențiana, la mimoza galbenă, pufoasă. Se gîndi la Sophie, amintindu-și cum o chema de pe terasă, să-i spună că era timpul să iasă din apă, pentru că masa era gata. În fața unor imagini atît de copleșitoare,

era greu să accepte că Sophie murise. În seara aceea — de la sosirea lui Richard Lomax — Sophie fusese alături de ei; nu murise, era vie. Chiar și acum, stătea pe scaunul gol din capul mesei. Era greu să justifici această iluzie atît de persistentă; că totul era la fel cum fusese odinioară. Cînd, de fapt, totul se schimbase. Soarta fusese crudă; îi aruncase în vîltoarea războiului, le distrusese viața de familie; adusese moartea lui Sophie și a soților Clifford în atacul acela fulger. Poate că tot soarta o aruncase pe Penelope în brațele lui Ambrose. Dar cu siguranță că tot soarta îl lăsase să facă dragoste cu ea, s-o conceapă pe Nancy și, în cele din urmă, să se însoare cu ea. Privind înapoi, nu regreta noaptea lor de dragoste, de care se bucurase la fel de mult ca și el. Încă și mai puțin regreta venirea lui Nancy pe lume și, desigur, acum îi era greu să-și imagineze viața fără fiica ei, atît de drăguță și fermecătoare. Ceea ce regreta cu amărăciune era căsătoria aceea idioată. *Nu trebuie să te măriți decît dacă îl iubești*, îi spusese Sophie, dar de data aceea Penelope nu ascultase de sfatul lui Sophie. Ambrose era primul bărbat cu care avusese o asemenea legătură și nu avea cu cine să-l compare. Căsnicia binecuvîntată a părinților ei n-o ajutase cu nimic. Își imagina că toate căsniciile sînt exact la fel, așa că măritișul i se păruse o idee bună. Confruntat cu situația, Ambrose, după ce depășise momentul inițial de consternare, păruse și el să considere că e o idee bună. Așa că merseseră mai departe și se căsătoriseră.

O greșeală cumplită, teribilă. Nu-l iubea. Nu-l iubise niciodată. Nu avea nimic comun cu el și nu dorea cîtuși de puțin să-l mai revadă. Privi peste masă, spre Richard Lomax, întors spre Lawrence cu fața lui blîndă. Îi privi mîinile care acum se odihneau, încrucișate, pe masă. Se gîndi să-i ia mîinile într-ale ei, să le ducă la obraz.

Se întrebă dacă și el era căsătorit.

— Nu l-am întîlnit niciodată, spunea Lawrence, dar după părerea mea, trebuie să fi fost un tip tare plicticos.

Continuau să vorbească despre portretiști.

— ... Te-ai fi așteptat la orice manevră, la orice indiscreție din partea lui... e cert că avea destule posibilități... dar, după cît se pare, n-a făcut niciodată pași greșiți. Beerbohm i-a făcut o schiță în cărbune, știi, așa, așezat la fereastră, privind spre un șir lung de doamne mondene, gata să fie imortalizate de el.

— Gravurile lui mi-au plăcut mai mult decît picturile, spuse Richard Lomax.

— Sînt de acord cu dumneata. Toate siluetele acelea alungite de doamne și domni în costume de vînătoare. Înalți de doi metri și teribil de aroganți. Se opri, întinse mîna după sticla de vin, își umplu paharul și apoi oferi sticla musafirului său. Spune-mi, știi să joci table ?

— Da, știu.

— Ce zici de un joc ?

— Mi-ar face mare plăcere.

Era aproape întuneric. Penelope se ridică de la masă și închise fereastra, apoi trase toate draperiile, cele negre, oribile, și celelalte, minunate, de catifea. Murmurînd ceva despre o cafea, ieși din cameră și, străbătînd holul, ajunse în bucătărie. Trase camuflajul și acolo și apoi aprinse lumina, dînd astfel cu ochii de dezordinea la care se aștepta — cratițe, farfurii și tacîmuri murdare. Puse apă la încălzit pentru cafea. Auzi cum bărbații treceau în salon, auzi cum cineva punea cărbuni în foc, totul pe fundalul unui murmur continuu, de conversație plăcută.

Lawrence era în elementul lui și se distra de minune. Dacă jocul de table îl mulțumea, era foarte probabil să-l mai cheme și altădată pe Richard Lomax. Găsind o tavă curată, luă ceștile de cafea din bufet și zîmbi.

Jocul luă sfîrșit exact cînd ceasul bătea de ora unsprezece. Lawrence cîștigase. Richard Lomax, recunoscîndu-se învins, cu zîmbetul pe buze, se ridică în picioare.

— Cred că a venit timpul să plec.

— Nu mi-am dat seama că s-a făcut așa de tîrziu. M-am distrat foarte bine. Trebuie să ne mai întîlnim și altă dată. După o clipă de gîndire, Lawrence adăugă : dacă dorești.

— Din toată inima, domnule. Mă tem că nu pot să promit nimic precis, pentru că nu dispun de timpul meu...

— Nu-i nimic. Oricare seară e binevenită. Treci, pur și simplu, pe aici. Sîntem mereu aici.

Încercă să se ridice din fotoliu, dar Richard Lomax îl opri, punîndu-i o mînă pe umăr.

— Nu vă ridicați...

Recunoscător, bătrînul se lăsă înapoi pe perne.

— Ei... Poate că ai dreptate. Penelope te va conduce.

Cît fuseseră ei ocupați cu jocul, Penelope stătuse lîngă foc, tricotînd ceva. Acum, înfipse andrelele în ghemul de lînă și se ridică. Musafirul se întoarse spre ea și-i zîmbi. Porni înainte să-i deschidă ușa și, în urmă, îl auzi spunînd :

— Noapte bună, domnule, și vă mulțumesc încă o dată...

— Pentru puțin.

Îl conduse prin holul cufundat în întuneric și deschise ușa de la intrare. Afară, grădina era aureolată într-o lumină albăstruie și mirosea îmbătător. Departe, pe plajă, se auzea murmurul mării. Richard ieși lîngă ea, pe prag, cu bereta în mînă. Priveau amîndoi în sus, spre firele de nori și luna cu sclipirile ei palide. Nu bătea vîntul, dar un aer rece se ridica de la pămînt, iar Penelope, înfiorată, își strînse brațele în jurul trupului.

— N-am vorbit aproape deloc cu dumneata în seara asta, spuse el. Sper să nu crezi că sînt prost crescut.

— Ai venit să stai de vorbă cu tata.

— Nu tot timpul, dar mă tem că așa a ieșit pînă la urmă.

— Vor mai fi ocazii.

— Sper. Cum am spus, nu dispun de timpul meu... nu pot să-mi fac planuri sau să-mi dau întîlniri...

— Știu.

— Dar am să vin cînd voi putea.

— Așa să faci.

Își puse bereta, așezînd-o cu grijă pe vîrful capului. Însemnul metalic strălucі în lumina lunii.

— A fost o cină minunată. Nicicînd macrourile n-au avut un gust mai bun.

Ea izbucni în rîs.

— Noapte bună, Penelope.

— Noapte bună, Richard.

Se întoarse și porni la drum, înghițit de crepusculul îmbălsămat al grădinii. Rămase în prag, chiar și după ce nu-l mai văzu, așteptînd să audă poarta închizîndu-se în urma lui. Prin bluza subțire, simțea cum i se face pielea buburuze. Înfiorîndu-se din nou, intră în casă, închizînd ușa în urma ei.

Trecură două săptămîni pînă să-l revadă. Din cine știe ce motiv uimitor, acest lucru n-o îngrijoră pe Penelope. Spusese că va veni cînd va putea și ea știa că așa se va întîmpla. Putea să aștepte. Se gîndi mult la el. Chiar și în zilele în care era foarte ocupată, nu-i ieșea complet din minte, iar noaptea îi invada visele, făcînd-o să se trezească amețită și mulțumită, să zîmbească, agățîndu-se de amintirea visului, înainte ca acesta să se risipească și să dispară.

Lawrence era mai îngrijorat decît ea.

— Nu mai știm nimic de băiatul acela simpatic, Lomax, mormăia el, din timp în timp. Abia așteptam să mai facem o tablă.

— A, o să vină, tată, îl asigura ea, liniștită pentru că știa că e adevărat.

Venise luna septembrie. O vară indiană[1]. Era răcoare, seara și dimineața, dar ziua cerul era senin și soarele strălucea din plin. Frunzele începuseră să-și schimbe culoarea, să cadă, plutind în aerul liniștit, peste iarba peluzei. Răzorul din fața casei era plin de dalii și ultimii trandafiri ai verii își deschideau obrajii catifelați și um-

1 Denumire dată lunilor de toamnă cînd vremea foarte caldă păstrează amintirea verii. (N.T.)

pleau aerul cu un parfum care, fiind atît de prețios, părea de două ori mai puternic decît acela al lunii iunie.

Era sîmbătă. La prînz, Clark și Ronald anunțaseră că se vor duce pe plajă, să se întîlnească cu un grup de prieteni de la școală și să înoate puțin. Doris, Penelope și Nancy nu erau invitate să-i privească. În consecință, băieții și-au luat tălpășița, dispărînd pe poteca din grădină, ca și cum nu mai era nici o clipă de pierdut; duceau cu ei prosoape și lopățele, un pachet cu sandvișuri cu gem și o sticlă de limonadă.

Cu băieții plecați, după-amiaza deveni mai tăcută, mai pustie. Lawrence se retrase în salon, să atipească puțin lîngă fereastra deschisă. Doris o luă pe Nancy și ieși în grădină. Penelope, cu vasele spălate și bucătăria curată, ieși pe pajiște, să strîngă rufele uscate. Întorcîndu-se în bucătărie, împături rîndurile de rufe înmiresmate, cearșafurile și prosoapele; puse deoparte cămășile și fețele de pernă, pentru călcat. Mai tîrziu. Putea face toate astea și mai tîrziu. Vremea de afară o chema. Ieși din bucătărie, trecu prin hol, unde doar pendula ticăia liniștit, în timp ce o albină ametită bîzîia la geam. Ușa de la intrare era deschisă și lumina aurie se prelingea peste carpeta uzată. Pe pajiște, Doris se așezase pe un fotoliu vechi de grădină, ținînd un coș cu ciorapi de cîrpit în brațe, iar Nancy se juca liniștită în țarcul ei. Țarcul fusese construit de Ernie, care adusese și niște nisip, în căruța domnului Penberth. Cînd era vreme frumoasă, Nancy nu se mai sătura să se joace acolo. Acum, îmbrăcată într-o salopetă peticită, fără nimic altceva, construia castele din nisip cu o căldărușă veche de cositor și o lingură de lemn. Penelope se îndreptă spre ele. Doris întinsese o pătură pe iarbă și Penelope se așeză, privind-o pe Nancy, amuzată de concentrarea ce se citea pe chipul fetiței, vrăjită de clipirea genelor lungi pe obrajii bucălați, de mînuțele grăsuțe care băteau nisipul.

— Sper că nu te-ai apucat de călcat, nu ? întrebă Doris.

— Nu. E prea cald.

Doris ridică în mîini o cămașă intrată la apă, cu gulerul destrămat.

— Presupun că n-are nici un rost s-o mai dreg.

— Nu. Ține-o pentru șters praful.

— Avem mai multe cîrpe de șters praful în casă, decît haine. Știi, cînd o să se termine afurisitul ăsta de război, cel mai bine ar fi să mă duc să-mi cumpăr haine. Haine noi. Cu zecile. M-am săturat să tot dreg la ele. Uită-te și tu la jerseul ăsta al lui Clark. L-am reparat săptămîna trecută și acum iar s-a găurit în cot. Cum naiba fac de le rup așa ?

— Cresc și ei, ce să-i faci. Penelope se lăsă, alene, pe spate, desfăcîndu-și bluza, trăgîndu-și fusta deasupra genunchilor goi. Orice ar face, reluă ea, hainele tot le rămîn mici. Închizînd ochii, să se apere de soare, continuă. Îți amintești ce slabi și palizi erau cînd ați venit aici ? Aproape că nici nu-i mai poți recunoaște, așa sînt de vînjoși și bronzați acuma, — localnici, în toată regula.

— Mă bucur că nu sînt mai mari, spuse Doris, rupînd un fir de ață și punîndu-l în ac. N-aș vrea să fie soldați. N-aș suporta să...

Se opri. Penelope așteptă.

— Ce n-ai suporta ? repetă ea.

Răspunsul lui Doris veni sub forma unei șoapte agitate.

— Avem un vizitator.

Soarele păli. O umbră se întinse peste trupul ei culcat pe spate. Penelope deschise ochii și, la picioarele ei, zări silueta întunecată a unui bărbat. Cuprinsă de panică, se ridică în capul oaselor, strîngînd picioarele și încheindu-și nasturii la bluză...

— Îmi pare rău, spuse Richard. N-am vrut să te sperii.

— De unde ai apărut ? întrebă ea, reușind să se ridice, încheind ultimul nasture și îndreptîndu-și o șuviță de păr care-i căzuse peste față.

— Am venit pe poarta de sus, prin grădină.

Penelope simțea cum îi bate inima. Spera că nu roșise.

— Nici nu te-am auzit.

— Deranjez ?

— Deloc. Nu făceam nimic.

— Am fost prins la birou toată ziua și, dintr-o dată, am simțit că nu mai pot. M-am gîndit că, avînd puțin noroc, te găsesc aici.

Își mută privirea, de la Penelope spre Doris, care rămăsese în fotoliu ca vrăjită, cu coșul în brațe și acul ridicat într-o mînă, ca un fel de simbol.

— Nu cred că ne-am cunoscut. Mă numesc Richard Lomax. Dumneata trebuie să fii Doris.

— Exact. Își strînseră mîinile. Doris, fîstîcindu-se ușor, adăugă : Mă bucur să vă cunosc. Vă asigur.

— Penelope mi-a vorbit despre dumneata și despre cei doi băieți. Ei nu sînt pe-aici ?

— Nu, s-au dus să înoate cu prietenii.

— Băieți deștepți. Erați plecați, în seara cînd am venit la cină.

— Da. I-am dus pe băieți să vadă *Mikado*.

— Le-a plăcut ?

— A, la nebunie. O muzică atît de minunată. A fost foarte amuzant. Au rîs de s-au prăpădit.

— Îmi pare bine, spuse Richard, apoi își concentră atenția spre Nancy, care stătea și se uita la el cu ochii mari, uimită de intrarea acestui străin înalt în viața ei. Ea e fetița ta ?

— Da, confirmă Penelope cu un gest al capului. E Nancy.

Se lăsă pe vine, pentru a fi mai apropiat de înălțimea fetiței.

— Bună !

Nancy holba ochii la el.

— Cîți ani are ?

— Aproape trei ani.

Nancy era murdară de nisip pe față și umedă pe turul pantalonilor.

— Ce faci aici ? o întrebă Richard. Faci cozonaci din nisip ? Stai să te ajut și eu.

Luă găletușa și lingura de lemn din mîinile posesive ale lui Nancy, umplu găletușa cu nisip, îl bătu bine și apoi îl răsturnă, obținînd un cozonac perfect. Nancy îl demolă imediat. Richard rîse și-i dădu înapoi jucăriile.

— Are instincte perfecte, remarcă el, și se așeză pe iarbă, scoțîndu-și bereta și desfăcînd gulerul strîns al tunicii kaki.

— Am impresia că ți-e cald, spuse Penelope.

— Da. E prea cald pentru uniforma asta.

Desfăcu și restul de nasturi și-și scoase tunica incomodă cu totul, apoi își suflecă mînecile cămășii de bumbac, astfel că păru dintr-o dată mai uman și mai comod. Poate încurajată de asta, Nancy ieși din țarcul de nisip și veni să se așeze pe genunchiul lui Penelope, de unde îl vedea mai bine pe noul-sosit și-l putea fixa direct, fără să clipească.

— Nu ghicesc niciodată vîrsta copiilor altora, spuse el.

— Aveți și dumneavoastră copii ? îl întrebă Doris cu un aer inocent.

— Din cîte știu eu, nu.

— Cum ați spus ?

— Nu sînt însurat.

Penelope lăsă capul în jos, sprijinindu-și obrazul de părul moale, mătăsos al lui Nancy. Richard se lăsă pe spate și se sprijini în coate, întorcîndu-și fața spre soare.

— Parcă am fi în miezul verii, nu ? Unde să stai pe o vreme frumoasă ca asta, dacă nu în grădină ? Unde e tatăl tău ?

— S-a dus să se culce puțin. Probabil că s-a trezit acum. Mă duc să-i spun că ești aici. Abia așteaptă să te vadă, să mai jucați table.

Doris își privi ceasul, înfipse acul în jurubița de ață și lăsă coșul jos, pe iarbă.

— E aproape patru, spuse ea. Ce-ar fi să mă duc să fac un ceai pentru toată lumea ? Bei și dumneata ceai cu noi, nu-i așa, Richard ?

— Nu cred că s-ar putea găsi ceva mai potrivit.

— Vorbesc eu cu tatăl tău, Penelope. Îi place să-și bea ceaiul în grădină.

Zicînd acestea, îi lăsă singuri. Ei o urmăriră din priviri.

— Ce fetiță drăguță... spuse Richard.

— Da.

Penelope începu să culeagă margarete, împletind o cunună pentru Nancy.

— Ce-ai făcut de cînd nu ne-am mai văzut ?

— M-am cățărat pe stînci. M-am legănat pe valuri, în afurisitele alea de navete. Am transpirat. Am dat ordine, am planificat instrucții și am scris rapoarte complicate.

Rămaseră tăcuți. Penelope mai puse încă o margaretă în cunună. Brusc, o întrebă :

— Îl cunoști pe generalul Watson-Grant ?

— Da, bineînțeles. De ce mă întrebi ?

— Colonelul Mellaby și cu mine am fost invitați la el luni, pentru un cocteil.

— Și noi, zîmbi ea. Doamna Watson-Grant a sunat azi-dimineață să ne invite. Domnul Ridley, băcanul, le-a adus două sticle de gin și ei au hotărît că e un pretext destul de bun pentru o petrecere.

— Unde locuiesc ?

— Cam la o milă depărtare de noi ; sus pe deal, departe de oraș.

— Cum ajungeți acolo ?

— Generalul o să trimită mașina după noi. O conduce grădinarul lui. Știi, el primește benzină, pentru că e ofițer în garda regală. Sînt sigură că e teribil de ilegal, dar e foarte frumos din partea lui, pentru că altfel nu ne-am putea duce.

— Speram să fii și tu acolo.

— De ce ?

— Ca să cunosc și eu pe cineva. Și pentru că m-am gîndit că, după aceea, te-aș putea invita la cină.

Cununița era mult prea mare. Penelope o ridică în mîini, ca pe o ghirlandă.

— Invitația e pentru tata și pentru mine, sau doar pentru mine ?

— Doar pentru tine. Dar dacă tatăl tău dorește să vină...

— N-o să vrea. Nu-i place să stea în oraș pînă tîrziu.

— Dar tu vrei ?

— Da.

— Unde vrei să mergem ?

— Nu știu.

— Poate la Hotelul Sands...

— Acela a fost rechiziționat încă de la începutul războiului. Acum e plin de răniți în convalescență.

— Sau la Castel ?

La Castel. Penelope se întristă numai gîndindu-se la locul acela. În timpul nefericitei vizite a lui Ambrose la Carn Cottage, Penelope, ajunsă în culmea disperării și căutînd o modalitate de a-și distra soțul, îi propusese să meargă sîmbătă seara la Castel, pentru cină și dans. Seara aceea însă nu avusese mai mult succes decît restul week-end-ului. Sala rece, protocolară, era pe jumătate goală, mîncarea proastă, și ceilalți clienți — bătrîni. Din cînd în cînd, o orchestră plictisită cînta o selecție de melodii demodate și nici măcar n-au putut dansa, pentru că, la vremea respectivă, Penelope era atît de grasă, încît Ambrose n-o putea cuprinde în brațe.

— Nu, mai bine să nu mergem acolo, spuse ea repede. Chelnerii sînt bătrîni ca niște țestoase și majoritatea clienților stau în scaune cu rotile. E foarte deprimant.

Rămase pe gînduri, reflectînd la întrebarea lui și, în cele din urmă, veni cu o propunere mult mai veselă.

— Am putea merge la bistroul lui Gaston.

— Asta unde mai e ?

— Chiar deasupra plajei de nord. E un local mic, dar mîncarea nu e rea. Cîteodată, la zile de naștere sau alte ocazii, tata ne duce acolo, pe mine și pe Doris.

— Bistroul lui Gaston. Sună promițător. Au telefon ?

— Da.

— Am să sun, să rețin o masă.

— Doris, m-a invitat la cină.

— Fugi d-aci ! Cînd ?

— Luni. După petrecerea de la soții Watson-Grant.

— Ai acceptat ?

— Da. De ce ? Crezi că ar fi trebuit să refuz ?

— Să refuzi ? Ar însemna că-ți lipsește o doagă. Cred că e minunat. Nu știu ce să zic, dar mie parcă-mi amintește de Gregory Peck.

— Zău așa, Doris, dar nu seamănă deloc cu Gregory Peck.

— Nu la fizic, dar e la fel de potolit ca el. Înțelegi ce vreau să spun. Cu ce te îmbraci ?

— Nu m-am gîndit. Găsesc eu ceva.

Doris era exasperată.

— Uneori mă aduci la disperare, pe cuvîntul meu ! Du-te și cumpără-ți ceva nou. Tu nu cheltui nici un bănuț pentru tine. Du-te în oraș, la „Madame Jolie" și vezi ce găsești acolo.

— Nu mai am cupoane pentru haine. Pe ultimele le-am dat pe niște șervețele oribile pentru serviciul de ceai și un halat călduros pentru Nancy.

— Pentru numele lui Dumnezeu, dar n-ai nevoie decît de șapte cupoane. De la noi șase, putem strînge șapte cupoane de îmbrăcăminte. Iar dacă nu putem, știu eu de unde să cumpăr cîteva la negru.

— E ilegal.

— Ei, la naiba cu legea. E o ocazie specială. Prima ta întîlnire în atîția ani. Învață și tu ce e riscul. Luni dimineață, te duci în oraș să-ți cumperi ceva drăguț.

Nici nu-și mai amintea de cînd nu mai fusese într-un magazin de îmbrăcăminte dar, cum „Madame Jolie" era în realitate doamna Coles, soția unui guard de coastă, o femeie grasă și simpatică, imaginea vie a unei bunici cumsecade, nu avea nici un motiv să se simtă intimidată.

— Fată scumpă, dar nu te-am mai văzut de atîția ani pe aici, comentă ea, cînd Penelope intră pe ușă.

— Vreau o rochie nouă, îi spuse Penelope, fără să mai piardă vremea.

— N-am nimic special în stoc, draga mea, majoritatea sînt uniforme. Altfel nu s-a putut. Dar am o rochie roșie tare drăguță, care ți-ar veni foarte bine. Ție ți-a stat întotdeauna foarte bine în roșu. Asta are un model cu margarete. E din celofibră, dar e tare mătăsoasă.

Îi aduse rochia. Penelope, ascunsă în spatele draperiei de la cabina de probă micuță, își scoase hainele și își trase rochia roșie peste cap. Era plăcută la pipăit și mirosea minunat, a lucru nou. Ieșind de după draperia modestă, își încheie nasturii și cureaua roșie cu cataramă.

— Ah, vine perfect, spuse Madame Jolie.

Penelope se îndreptă spre oglinda înaltă și își privi imaginea reflectată, încercînd să se vadă cu ochii lui Richard. Rochia avea un decolteu dreptunghiular și pernițe la umeri, iar fusta era croită în clini foarte ampli. Cureaua lată îi făcea talia ca de viespe, iar cînd se întoarse să studieze și partea din spate, fusta se roti, fluturînd pe lîngă trup; efectul era atît de feminin, atît de potrivit, încît sufletul i se umplu de bucurie, văzînd cît de bine arăta. Nici o altă rochie nu-i dăduse atîta încredere în ea însăși. Ca și cum s-ar fi îndrăgostit, știu că trebuia să fie a ei.

— Cît costă ?

Madame Jolie o pipăi pe lîngă gît, căutînd eticheta.

— Șapte lire și zece șilingi. Și șapte cupoane, din păcate.

— O iau.

— Bine faci. Vezi, și e prima rochie pe care ai încercat-o. M-am gîndit la ea de cum ai intrat pe ușă. Îți vine ca turnată. Ce noroc !

— Tată, îți place rochia mea cea nouă ?

Scoase rochia din punga de hîrtie, o scutură puțin pe la poale și o ținu pe lîngă trup. Lawrence, așezat în fotoliu, își scoase ochelarii și se lăsă pe spate, peste perne, cu ochii întredeschiși, pentru un efect mai potrivit.

— E o culoare care îți vine bine... da, îmi place. Dar de ce ți-ai cumpărat așa, deodată, o rochie nouă ?

— Pentru că mergem să bem un pahar la soții Watson-Grant, în seara asta. Ai uitat ?

— Nu, dar am uitat cum ajungem acolo.

— Generalul trimite mașina după noi.

— Drăguț din partea lui.

— Și cineva te va aduce acasă. Pentru că eu iau cina în oraș.

Lawrence își puse iarăși ochelarii și, pe deasupra lor, își privi fiica îndelung. Apoi rosti : Richard Lomax — și nu era o întrebare.

— Da.

— Bine, spuse el și-și luă ziarul.

— Tată, ascultă-mă. Crezi că ar trebui să nu mă duc ?

— De ce să nu te duci ?

— Sînt femeie măritată.

— Dar nu o neroadă burgheză.

Penelope ezită.

— Și dacă mă aprind prea tare ?

— E posibil ?

— Cine știe ?

— Atunci, lasă-te în voia inimii.

— Știi ceva, tată ? Mi-e tare drag de tine.

— Sînt fericit. De ce ?

— Din o mie de motive. Dar, mai ales, pentru că putem vorbi despre orice.

— Ar fi un dezastru dacă n-am putea. Cît despre Richard Lomax, nu mai ești un copil. Nu vreau să suferi, dar tu hotărăști. E dreptul tău.

— Știu, răspunse ea.

Nu-i spuse că luase deja o hotărîre.

Au ajuns ultimii la petrecerea soților Watson-Grant. Și asta pentru că atunci cînd John Tonkins, bătrînul grădinar al generalului, a venit să-i ia, Penelope se afla încă în fața oglinzii, neștiind cum să-și prindă părul. Se hotărîse să-l ridice la ceafă, iar apoi, în ultima clipă, disperată, smulsese toate agrafele și-l lăsase despletit. După aceea, avea nevoie de o haină oarecare, să-i țină de cald, căci rochia cea nouă era foarte subțire și serile de septembrie erau reci. N-avea nici o haină în afară de acel poncho cu model scoțian, care arăta așa de groaznic încît trebui să piardă alte clipe prețioase, căutînd un șal de cașmir de-al lui Sophie. Apucîndu-l în grabă, se repezi pe scări în jos, în căutarea tatălui ei. Îl găsi în bucătărie, hotărît, în ultimul moment, să-și lustruiască pantofii.

— Tată, a venit mașina. John ne așteaptă.

— N-am ce să fac. Ăștia sînt pantofii mei cei buni și nu i-am mai curățat de patru luni.

— De unde știi că de patru luni ?

— Pentru că atunci a fost ultima dată cînd ne-am dus la soții Watson-Grant.

Degetele lui chircite se chinuiau cu cutia de cremă de ghete.

— Ah, tată. Stai să te ajut.

Penelope termină treaba cît putu de repede ; renunță la perii și își puse cremă maro în palme. Se spală apoi pe mîini, în timp ce Lawrence se încălța și îngenunche să-i lege șireturile. În sfîrșit, în ritmul lui Lawrence, ieșiră din casă, pe poteca din grădină, spre poarta de sus, unde John Tonkins și vechiul său Rover îi așteptau.

— Îmi pare rău că te-am făcut să ne aștepți, John.

— Nu mă deranjează, domnule Stern.

Le ținu ușa deschisă și Lawrence urcă cu efort pe scaunul din față. Penelope se așeză în spate. John își reluă locul la volan și, astfel, porniră la drum. Nu foarte repede însă, pentru că John Tonkins se temea pentru mașina stăpînului său, așa că merse ca și cum ar fi ținut în mîini o bombă cu efect întîrziat, care ar fi explodat dacă mergea cu mai mult de patruzeci de kilometri pe oră. În fine, la ora șapte, intrau pe aleea din grădina de invidiat, plină de rododendroni, azalee, camelii și fucsia, și opreau, cu un scrîșnet de frîne, în fața ușii de la intrare. Penelope recunoscu vechiul Morris al colonelului Trubshot dar nu și mașina kaki, de serviciu, cu însemnele marinei regale. Un tînăr soldat de marină stătea la volan, trecîndu-și timpul cu un număr din revista *Picture Post*. Coborînd din Rover, își zîmbi sieși.

Intrară în casă. Înainte de război, o fată în casă, îmbrăcată în uniformă, i-ar fi așteptat la ușă, dar acum nu era nimeni acolo. Holul era pustiu și murmurul conversației îi făcu să se îndrepte, trecînd prin salon, spre seră, unde petrecerea era în toi.

Sera era foarte mare și solidă; fusese construită de soții Watson-Grant atunci cînd generalul se pensionase și părăsiseră definitiv India. Aduseseră aici palmieri în ghivece, scaune lungi, împletite din trestie indiană, taburete tapițate cu piele de cămilă, piei de tigru, așezate pe jos și un gong din alamă, prins între colții de fildeș ai unui elefant mort demult.

— A, în sfîrșit, ați venit!

Doamna Watson-Grant îi văzuse și veni să-i întîmpine. Era o femeie mică de înălțime, tunsă scurt, cu pielea tăbăcită de soarele puternic al Indiei, o fumătoare inveterată și pasionată de bridge. Dacă era să dai crezare zvonurilor, la Quetta își petrecuse cea mai mare parte a timpului călare pe cal, iar într-o zi, cînd se trezise față în față cu un tigru înfuriat, își păstrase sîngele rece și îl ucisese dintr-un foc. Acum, nu-i mai rămăsese decît să

conducă filiala locală a Crucii Roșii, pregătindu-se pentru victoria finală în grădina ei de zarzavat, dar ducea dorul evenimentelor mondene din alte vremuri și era normal ca, punînd mîna pe două sticle de gin, să dea imediat o petrecere.

— Ați întîrziat, ca de obicei, adăugă ea, căci întotdeauna spusese lucrurilor pe nume. Ce beți ? Gin cu suc de portocale, sau cu lămîie ? Ah, bineînțeles, cunoașteți pe toată lumea. Poate cu excepția domnului colonel Mellaby și a domnului maior Lomax...

Penelope aruncă o privire în jur. Văzu familia Springburn, de la St. Enedoc, și pe doamna Trubshot, lungă și fantomatică, înfășurată în șifon mov și purtînd o pălărie imensă, cu o fundă de catifea și cataramă. Lîngă doamna Trubshot stătea domnișoara Pawson, neclintită, în pantofii ei cu șireturi și tălpi de cauciuc groase cît șenilele unui tanc. Îl văzu pe colonelul Trubshot, care pusese mîna pe colonelul Mellaby și acum făcea pe importantul, susținîndu-și fără îndoială părerile despre cursul războiului. Colonelul din marina regală era mult mai înalt decît colonelul Trubshot ; era un bărbat frumos, cu mustăți țepoase și părul cam rărit și era nevoit să se aplece ușor, pentru a asculta ce i se spune. După expresia feței lui, care dovedea o plictiseală politicoasă, amabilă, Penelope ghici că nu i se spunea nimic interesant. Îl văzu pe Richard, în picioare, în celălalt capăt al camerei, cu spatele spre grădină. Lîngă el se afla domnișoara Preedy. Aceasta, îmbrăcată într-o ie brodată și o fustă cu model popular, părea gata să-și ia avînt pentru un *pas de deux*. El îi spuse ceva, iar ea izbucni în chicote de rîs, lăsîndu-și capul într-o parte, cu modestie prefăcută ; ridicînd privirea, Richard dădu cu ochii de Penelope și-i făcu, discret, cu ochiul. Generalul Watson-Grant apăru, ca din pămînt, lîngă ea.

— Penelope ! Ți-ai luat ceva de băut ? Slavă Domnului că sînteți aici. M-am temut că nu mai veniți.

— Știu. Am întîrziat. L-am lăsat pe bietul John Tonkins să ne aștepte.

— Nu contează. Eram îngrijorat pentru cei doi ofițeri de marină, săracii. I-am invitat la o petrecere și s-au trezit într-o casă plină de boșorogi. Le-aș fi adus eu persoane mai amuzante, numai că nu cunoșteam nici una. În afară de tine.

— Nu vă faceți griji. Par destul de mulțumiți.

— Să vă prezint.

— Îl cunoaștem pe maiorul Lomax.

— Da ? Cînd v-ați întîlnit ?

— Tata a intrat în vorbă cu el la galerie.

— Par oameni cumsecade, amîndoi. Gazdă atentă, generalul se uită în jur. Mă duc să-l salvez pe Mellaby. De zece minute e victima lui Trubshot, și asta e îndeajuns pentru oricine.

Plecă la fel de brusc cum venise și, abandonată, Penelope se duse să vorbească cu domnișoara Pawson, să audă ce mai fac pompele ei. Petrecerea mergea înainte. O vreme, Richard nici nu o căută, nici nu-și afirmă drepturile asupra ei, dar asta nu conta, pentru că nu făcea decît să mai prelungească puțin așteptarea momentului în care, în sfîrșit, aveau să se afle față în față, să fie din nou împreună. Ca și cum s-ar fi supus unui dans ritual, circulau, niciodată prea aproape ; zîmbeau altor fețe, ascultînd alte conversații. În cele din urmă, ajungînd în dreptul ușii deschise, care dădea spre grădină, Penelope se întoarse să lase paharul gol pe masă, dar renunță, atrasă de grădina generalului. Pajiștea, în pantă, strălucea în lumina lunii și sute de musculițe dansau frenetic, pe fundalul pomilor întunecați. Liniștea era întreruptă de gînguritul porumbeilor sălbatici și în aer se simțeau miresmele unei seri calde de septembrie.

— Bună.

Venise lîngă ea.

— Bună.

Îi luă paharul gol din mînă.

— Vrei să mai bei ceva ?

— Nu, îi răspunse ea, clătinînd din cap.

Găsi puțin loc pe o măsuță pe care era așezat un palmier în ghiveci și puse paharul jos.

— Am avut emoții o jumătate de oră, pentru că m-am gîndit că poate nu mai veniți.

— Întotdeauna întîrziem la petreceri.

Aruncă o privire în jurul lui.

— Ce ambianță magnifică. Ai zice că sîntem în Poona.

— Ar fi trebuit să te avertizez.

— De ce ? E minunat.

— După părerea mea, sera e locul cel mai grozav într-o casă. Într-o bună zi, dacă o să am și eu casa mea, așa cum se cuvine, am să-mi construiesc și eu o seră. La fel de mare, de spațioasă și de luminoasă ca asta.

— Și-ai s-o umpli cu piei de tigru și gonguri de alamă ?

Penelope zîmbi.

— Tata e de părere că nu lipsește decît un slujitor indian, să ne facă vînt cu evantaiul.

— Sau, poate, o hoardă de dervișI, care să se repeadă din tufișuri, pregătiți să aducă moarte și distrugere. Crezi că gazda noastră a împușcat „covorul" ?

— Mai degrabă *doamna* Watson-Grant. Camera de zi e plină cu fotografii de-ale ei, cu caschetă pe cap și trofeul la picioare.

— L-ai cunoscut pe colonelul Mellaby ?

— Încă nu. A fost acaparat de alții. N-am putut ajunge în preajma lui.

— Hai să te prezint. Pe urmă, cred că e timpul să ne luăm rămas bun. Ne duce el, cu mașina unității, pînă la cartierul general, iar de-acolo va trebui să mergem pe jos. Te deranjează ?

— Deloc.

— Dar tatăl tău... ?

— O să-l ducă John Tonkins acasă.

— Atunci, hai... O luă cu mîna de un cot și intrară în cameră.

Se întîmplă exact așa cum spusese el. După ce făcură prezentările, Penelope discută cu colonelul Mellaby, din politețe, cîteva clipe, după care acesta se uită la ceasul de mînă și anunță că era timpul să plece. Și-au luat rămas bun. Penelope se asigură, încă o dată, că Lawrence avea să fie dus acasă cu mașina și îl sărută de plecare. Generalul îi conduse spre ieșire, iar Penelope își luă șalul de pe scaunul unde și-l lăsase. Afară, șoferul soldat puse repede deoparte revista, sări din mașină și le ținu portiera deschisă. Colonelul urcă în față, Penelope și Richard pe locurile din spate. Falnicul grup porni la drum, dar șoferul nu era nici pe departe la fel de timid ca John Tonkins, așa că ajunseră cît ai bate din palme la vechiul hotel White Caps, unde coborîră din nou.

— Voi doi mergeți la masă ? Luați mașina și șoferul, dacă doriți.

— Mulțumim, domnule colonel, dar mergem pe jos. E o seară minunată.

— Într-adevăr. Bine, atunci, distracție plăcută.

Clătină din cap ca un unchiaș, dădu liber șoferului, se întoarse pe călcîie și porni în sus pe scări, dispărînd în spatele ușii.

— Mergem ? întrebă Richard.

Era într-adevăr o seară frumoasă, liniștită și sidefată ; marea, calmă, era translucidă, strălucind ca și cochilia unei scoici. Soarele trecuse dincolo de linia orizontului, dar cerul înalt păstra irizările rozalii ale ultimelor sale raze. Porniră la plimbare pe străzile orașului, străbătînd trotuare pustii și trecînd pe lîngă magazinele închise.

Nu era prea multă lume, dar printre localnici se zăreau grupuri de americani ai companiei de asalt, cu permisele la brîu și părînd să nu aibă prea multe soluții de distracție la îndemînă. Unul sau doi își găsiseră niște fete, puștoaice vesele de șaisprezece ani, care se agățau de brațul lor. Alții stăteau la coadă la cinema, așteptînd să se deschidă, sau băteau străzile cu ghetele lor cu tălpi

ușoare, căutînd vreo cîrciumă potrivită. Cînd îl observară pe Richard, dispărură ca prin farmec.

— Îmi pare rău pentru ei, spuse Penelope.

— Se descurcă ei.

— Ar fi drăguț dacă lumea i-ar putea invita la petreceri.

— Nu cred că ar avea prea multe în comun cu musafirii domnului general Watson-Grant.

— A fost puțin cam jenat că v-a invitat să faceți cunoștință cu o ceată de boșorogi.

— Așa a zis ? Se înșală. Mie toți mi s-au părut fascinanți.

Era, totuși, puțin exagerat.

— Mie îmi plac soții Springburn. El are o fermă în St. Enedoc. Și îi ador pe soții Watson-Grant.

— Dar domnișoara Pawson și domnișoara Preedy ?

— A, ele sînt lesbiene.

— Am bănuit eu. Dar soții Trubshot ?

— Soții Trubshot sînt crucea pe care o purtăm cu toții. Ea nu-i chiar așa de rea, dar el le stă în gît tuturor. Conduce apărarea locală antiaeriană și ne hăituie pentru cîte un firicel de lumină care, cică, se vede din case și ne trimite la tribunal, să plătim amenzi.

— Trebuie să recunosc că nu-i cea mai bună metodă de a-ți face prieteni și de a convinge lumea, dar presupun că-și face și el datoria.

— Ești mult mai amabil cu el decît tata sau eu. Iar celălalt lucru pe care nu-l putem înțelege e cum de un asemenea sfrijit și-a ales o femeie așa de înaltă. Abia dacă-i ajunge la subsuoară.

Richard rămase pe gînduri, apoi spuse :

— Tatăl meu avea un prieten care a făcut exact la fel. Iar cînd tata l-a întrebat de ce nu și-a ales o soție pe măsură, el i-a replicat că, dacă ar fi făcut așa, toată lumea ar fi zis că sînt niște pitici caraghioși. Poate că de asta a cerut-o în căsătorie domnul Trubshot pe doamna Trubshot.

— Da, poate că așa e. Nu m-am gîndit niciodată la asta.

Îl duse spre plaja de nord pe drumul cel mai scurt, pe străzi lăturalnice și prin piețe pietruite, urcînd o pantă teribil de abruptă și intrînd apoi pe o alee întortocheată, în trepte. De acolo ieșiră în strada curbă, pietruită, care mărginea malul de nord. Un șir de căsuțe lungi, văruite în alb, se întindea pe faleză, spre golf, maree și valuri.

— Am văzut adeseori golful de mare, spuse el, dar aici n-am fost niciodată...

— Mie îmi place mai mult decît plaja cealaltă. E întotdeauna pustie și sălbatică și, în felul ei, mult mai frumoasă. Ei, aproape că am ajuns. Uite, căsuța aceea cu firmă afară și etajere de flori la ferestre.

— Cine e Gaston ?

— Un francez adevărat, din Bretania. Lucra pe un vas pescăresc, în Newlyn. S-a însurat cu o fată din Cornwall și pe urmă și-a pierdut un picior, într-un accident cumplit pe mare. După asta n-a mai putut lucra ca pescar, așa că, împreună cu Grace, soția lui, a deschis acest local. Sînt cinci ani de cînd îl au, adăugă ea, sperînd că lui nu i se va părea prea umil. Cum ți-am spus, nu e prea pompos.

Richard zîmbi și se întinse să deschidă ușa de la intrare.

— Nu-mi plac locurile pompoase.

Deasupra capetelor lor, sună un clopoțel. Intrară într-un pasaj pardosit cu dale de piatră și simțiră imediat aroma ispititoare de mîncare condimentată cu usturoi și alte mirodenii ; se auzea muzică. Un acordeon cînta cu foc. Parisul... nostalgia. Trecură pe sub o arcadă micuță și intrară în sala de mese. Încăperea era văruită, cu tavanul lambrisat ; mesele erau acoperite cu fețe de mese roșii de bumbac, peste care erau așezate șervețele albe, împăturite. Pe fiecare masă se aflau lumînări și cupe cu flori proaspete și, în căminul imens, focul de bușteni duduia vesel.

Două mese erau deja ocupate. Un locotenent de aviație, palid la față, și prietena lui... sau poate soția... și un cuplu mai în vîrstă, care păreau să fi ales localul lui

Gaston ca o binevenită schimbare față de plictiseala de la Castel. Totuși, masa cea mai bună, așezată lîngă fereastră, era liberă.

Cum încă mai ezitau, Grace, care auzise clopoțelul, își făcu apariția, îmbujorată, pe ușa batantă de la celălalt capăt al încăperii.

— Bună seara. Sînteți maiorul Lomax, nu-i așa ? Ați rezervat o masă. V-am pus la fereastră. M-am gîndit că v-ar plăcea priveliștea și...

Pe după umărul maiorului o zări pe Penelope. Fața pistruiată, bronzată, a femeii cu părul vîlvoi se destinse într-un zîmbet mirat.

— Bună. Tu ce faci aici ? N-am știut că vii.

— Nu, n-aveai cum. Ce mai faci, Grace ?

— Minunat. Muncesc din greu, bineînțeles, ca de obicei, dar să nu mai vorbim despre asta. L-ai adus și pe tatăl tău, nu-i așa ?

— Nu. De data asta nu.

— Nu-i nimic ; e bine să mai ieși și singură cîteodată. Își îndreptă din nou privirea spre Richard, cu un oarecare interes.

— Dînsul este maiorul Lomax.

— Mă bucur să vă cunosc. Ei, acum unde doriți să stați ? La geam ? Nu strică să profitați cît puteți, că acuși trebuie să trag afurisitul ăla de camuflaj. Doriți să beți ceva mai întîi, nu ? Și pe urmă vă aduc meniul, să puteți comanda.

— Ce ne puteți da de băut ?

— Nu prea multe, spuse Grace și strîmbă din nas. Am niște sherry, dar e din Africa de Sud și miroase a stafide. Se întinse peste masă, spre Richard, prefăcîndu-se că aranjează tacîmurile. Ce ziceți de niște vin ? îi suflă ea la ureche. Avem mereu cîte o sticlă, două, puse deoparte pentru domnul Stern, să aibă cînd vine pe-aici. Sînt sigură că n-o să se supere dacă vă aduc una.

— Grozav.

— Oricum, să nu vă faceți prea multe iluzii. Sînt și alții pe-aici. Îl pun pe Gaston să-l toarne într-o sticlă, să nu se vadă eticheta.

Le făcu un semn cu ochiul, scoase un meniu și-i lăsă.

După plecarea ei, Richard se lăsă pe spate, uimit.

— Cîtă amabilitate. Totdeauna e așa ?

— De obicei, da. Gaston și tata sînt foarte buni prieteni. El nu iese niciodată din bucătărie, dar cînd vine tata, așteaptă pînă pleacă toți ceilalți clienți și pe urmă vine cu o sticlă de coniac și stau amîndoi pînă spre dimineață, punînd țara la cale. Iar muzica a fost ideea lui Grace. Zice că locul e mic și că în felul ăsta nu se mai aude ce vorbesc alții. Înțeleg ce vrea să spună. În restauratul de la Castel, auzi numai șoapte și furculițe sau cuțite scîrțîind pe farfurii. Prefer muzica. Te face să te simți ca într-un film.

— Îți place ideea ?

— Creează o iluzie.

— Îți place să mergi la cinema ?

— La nebunie. Doris și cu mine mergem de două ori pe săptămînă, cîteodată, mai ales iarna. Nu pierdem nici un spectacol. Nu prea ai multe altele de făcut la Porthkerris în vremurile astea.

— Dar era altfel înainte de război ?

— A, bineînțeles, totul era altfel. Și nu stăteam niciodată iarna, pentru că eram la Londra. Aveam o casă în strada Oakely. Încă o mai avem, dar nu mergem acolo. Oftă, apoi continuă : Știi, unul din lucrurile pe care le urăsc cel mai mult la războiul ăsta e că te simți legat într-un loc. E tare greu să pleci din Porthkerris, cînd există numai un autobuz pe zi și nu e benzină. Cred că acesta e prețul pe care trebuie să-l plătim pentru că am crescut printre nomazi. Tata și Sophie nu stăteau niciodată prea mult într-un singur loc. La cel mai mic pretext, chiar și pe nepregătite, ne făceam bagajele și porneam spre Franța sau Italia. În felul ăsta, viața devenea teribil de captivantă.

— Ești singurul lor copil ?

— Da. Și încă unul foarte răsfățat.

— Nu-mi vine să cred.

— E adevărat. Eram mereu în preajma celor mari și mă tratau ca pe un adult. Prietenii mei cei mai buni erau prietenii părinților mei. Dar asta nu mai sună așa de ciudat, cînd te gîndești cît de tînără era mama. Mi-era mai degrabă ca o soră.

— Și era frumoasă.

— Te gîndești la portretul ei. Da, era adorabilă. Dar mai mult decît atît, era caldă, nostimă și iubitoare. Iute la mînie într-o clipă și veselă în clipa următoare. Toată lumea o iubea. Nu-i zi să nu mă gîndesc la ea. Uneori simt că e moartă. Iar alteori nu-mi vine să cred că nu e undeva, în casă, că n-o să se deschidă o ușă și va fi lîngă mine. Noi eram groaznic de mulțumiți de noi — egoiști, presupun. Nu doream și nu aveam nevoie de alții. Și totuși, cînd mă gîndesc mai bine, casa noastră era mereu plină de musafiri, uneori simple cunoștințe care n-aveau unde să se ducă în altă parte. Dar și prieteni. Și familia. Mătușa Ethel și soții Clifford veneau aici în fiecare vară.

— Mătușa Ethel ?

— Sora tatii. E o figură, nebună de legat. Dar n-a mai fost pe la Carn Cottage de-o veșnicie, în parte pentru că Doris și Nancy i-au ocupat camera și, în parte, pentru că a părăsit Londra și s-a mutat în Țara Galilor, în sălbăticie ; stă la niște prieteni țicniți, care cresc capre și fac țesături de mînă. Poți să rîzi, dacă vrei, dar e adevărat. Mereu a avut prieteni, care de care mai trăsniți.

— Și soții Clifford ? o îmboldi el, sperînd să audă mai multe.

— Asta nu mai e amuzant. Soții Clifford nu mai vin, pentru că au murit. Au fost uciși de aceeași bombă care a ucis-o pe Sophie...

— Îmi pare rău. Nu mi-am dat seama.

— Nici nu aveai cum. Erau cei mai dragi prieteni ai tatii. Stăteau cu noi, în strada Oakley. De cînd s-a întîmplat, de cînd am aflat vestea la telefon, tata s-a

schimbat. A îmbătrînit foarte mult. Dintr-o dată. Sub ochii mei.

— E un om formidabil.

— E foarte puternic.

— Se simte singur ?

— Da. Dar majoritatea bătrînilor se simt singuri.

— E norocos să te aibă pe tine.

— Nu l-aș putea părăsi niciodată, Richard.

Au fost întrerupți de sosirea lui Grace, care dăduse buzna pe ușa batantă cu două carafe de vin alb în mîini.

— Poftiți, spuse ea și le așeză pe masă, făcînd iarăși cu ochiul, atentă să n-o vadă ceilalți clienți. Iar acum, îmi pare rău, dar se întunecă și trebuie să pun camuflajul.

Se descurcă de minune cu fîșiile de pînză neagră, așezîndu-le cu atenție pe la colțuri, astfel încît nici un fir de lumină să nu pătrundă afară.

— V-ați hotărît ce mîncați ?

— Nici nu ne-am uitat la meniu. Ce ne-ați recomanda ?

— Eu aș lua supa de midii și pe urmă plăcintă cu pește. Carnea de săptămîna asta nu-i prea grozavă. Tare ca o talpă și toată numai zgîrciuri.

— Bine, atunci alegem peștele.

— Cu varză creață și mazăre proaspătă ? Grozav. E gata într-o clipă.

Porni la treabă, strîngînd din mers farfuriile goale de la alte mese. Richard turnă vinul, apoi ridică paharul.

— Sănătate !

— *Santé !*

Vinul era ușor, proaspăt și rece. Avea parfum franțuzesc, al altor veri, al altor vremuri. Penelope puse paharul jos.

— Și tatii i-ar plăcea.

— Acum, mai povestește-mi.

— Ce, despre mătușa Ethel și caprele ei ?

— Nu, despre tine.

— E plicticos.

— Mie nu mi se pare. Spune-mi despre lunile petrecute în servicile auxiliare.

— E ultimul lucru despre care aș vrea să vorbesc.

— Nu ți-a plăcut ?

— Am urît fiecare clipă.

— Atunci, de ce te-ai înrolat ?

— Ei, un impuls stupid. Eram în Londra și... ceva s-a întîmplat...

Richard așteptă.

— Ce s-a întîmplat ?

Penelope îl privi cu atenție.

— Ai să zici că sînt nebună, spuse.

— Mă îndoiesc.

— E o poveste lungă.

— Avem timp.

Așa că respiră adînc și începu să-i povestească ; începînd cu Peter și Elizabeth Clifford și continuînd, pînă în seara aceea cînd ea și Sophie urcaseră în apartamentul lor, la o cafea și îi întîlniseră, pentru prima dată, pe soții Friedmann.

— Soții Friedmann erau foarte tineri. Refugiați din München. Evrei.

Peste masă, Richard asculta, privind-o cu atenție, cu fața neclintită. Penelope își dădu seama că îi spunea lucruri pe care nu putuse niciodată să i le spună lui Ambrose.

— Iar Willi Friedmann a început să vorbească despre ce se întîmpla cu evreii în Germania nazistă. Ceea ce oameni ca soții Clifford încercaseră să spună oamenilor de mulți ani, dar nimeni nu voia să asculte. Cît despre mine, am considerat războiul ca pe o problemă personală. Oribilă ; înfricoșătoare ; dar personală. Așa că, a doua zi, am plecat și am intrat în primul centru de recrutare ce mi-a ieșit în cale și m-am înscris în serviciile auxiliare. Sfîrșitul poveștii. Patetic, zău așa.

— Mie nu mi se pare deloc patetic.

— Nici n-ar fi fost, dacă n-aș fi regretat imediat acea hotărîre. Mi-era dor de acasă, n-aveam nici o prietenă și uram viața printre străini.

Richard încercă s-o consoleze.

— Nu ești singura care s-a simțit așa. Unde te-au trimis ?

— Whale Island. La școala de artilerie a marinei regale.

— Acolo l-ai întîlnit pe soțul tău ?

— Da. Penelope își lăsă privirea în jos, luă furculița și începu să deseneze tot felul de linii pe fața de masă cadrilată. Era sublocotenent și urma cursul respectiv.

— Cum îl cheamă ?

— Ambrose Keeling. De ce mă întrebi ?

— M-am gîndit că poate l-am întîlnit, dar nu-l cunosc.

— Nu prea aveai cum, îi spuse ea cu răceală. E mult mai tînăr decît tine. Ah, Doamne... rosti ea, ușurată. Uite-o pe Grace, cu supa noastră. Abia acum îmi dau seama ce foame mi-era, adăugă ea, repede, pentru ca Richard să creadă că era ușurată fiindcă sosise supa, nu că ar fi fost un pretext foarte bun ca să nu mai vorbească despre Ambrose.

Era ora unsprezece cînd porniră, în sfîrșit, spre casă, străbătînd străzile întunecate, cu căsuțe zăvorîte și urcînd apoi dealul. Se făcuse mult mai frig și Penelope se înfășură în șalul lui Sophie, bucuroasă de obiectul acela de lux, parfumat. Sus, în înalturi, nori pufoși treceau peste cerul înstelat și, pe măsură ce urcau mai sus, lăsînd în urmă străzile întortocheate din Downalong, vîntul începea să se facă simțit, puternic și proaspăt, dinspre Atlantic.

În cele din urmă ajunseră la garajul lui Grabney și la ultima colină. Penelope se opri, îndreptîndu-și firele de păr ce-i cădeau peste față, apoi își strînse șalul mai bine peste umeri.

— Îmi pare rău, îi spuse el.

— De ce ?

— E atît de mult de mers. Trebuia să luăm un taxi.

— Nu sînt obosită. M-am obișnuit. Fac drumul ăsta de două-trei ori pe zi.

O luă de braț, înlănțuindu-și degetele cu ale ei, și porniră iarăși la drum.

— Am să fiu cam ocupat în următoarele zece zile, îi spuse, dar cînd se va ivi o ocazie, poate că vin să vă văd pe toți. Să mai jucăm o partidă de table.

— Oricînd, îi spuse ea. Vino cînd dorești. Tata ar fi fericit să te vadă. Și avem mereu ceva pe masă, chiar dacă e numai supă cu pîine.

— Ești foarte amabilă.

— Nu sînt amabilă. Tu ești. N-am mai petrecut o seară așa de plăcută de mulți ani... uitasem cum e să fii invitat la cină.

— Iar eu, după patru ani de armată, uitasem cum mai e să fii și în altă parte decît la popotă, cu o mulțime de alți bărbați care nu fac altceva decît să bîrfească. Așa că, probabil, ne-am făcut unul altuia un bine.

Ajunseră în dreptul porții tăiate în zidul înalt. Se opri și se întoarse spre el.

— Vrei să intri, pentru o cafea sau altceva ?

— Nu. Mă întorc la hotel. Mîine pornim la drum dis-de-dimineață.

— Să nu uiți, Richard, vino cînd dorești.

— Așa am să fac, promise el. Îi puse mîinile pe umeri și o sărută pe obraz. Noapte bună.

Penelope intră pe poartă, străbătu grădina și pătrunse în casa adormită. Ajunsă în dormitor, la măsuța de toaletă, se opri, privind în oglindă, spre fata cu ochii negri care se zărea acolo. Desfăcu nodul șalului și îl lăsă să cadă la picioarele ei. Încet, unul cîte unul, desfăcu nasturii rochiei roșii, imprimate cu margarete, apoi lăsă nasturii și se aplecă puțin, să-și privească fața. Atinse ușor, cu degete tremurătoare, locul de pe obraz unde el o sărutase. Simți cum roșește, văzu strălucirea rozalie care-i lumina chipul. Rîzînd spre sine, se dezbrăcă, stinse lumina, trase perde-

lele la o parte și se urcă în pat; rămase acolo, întinsă, cu ochii larg deschiși, privind cerul întunecat prin fereastra deschisă, ascultînd murmurul mării, simțindu-și bătăile inimii; reluă, în minte, fiecare cuvînt pe care el îl rostise în seara aceea.

Richard Lomax s-a ținut de promisiune. În următoarele cîteva săptămîni, a venit și a plecat, iar aparițiile sale, neașteptate și neanunțate, au devenit curînd ceva normal pentru locatarii de la Carn Cottage. Lawrence, pe care apropierea iernii îl deprima, se lumina imediat la auzul vocii lui Richard. Doris hotărîse că era adorabil, iar faptul că era oricînd gata să joace fotbal cu băieții ei, sau să-i ajute să-și repare bicicletele, nu făcea decît să-i mărească entuziasmul. Ronald și Clark care, la început, fuseseră copleșiți de această apariție atît de impunătoare, își pierduseră curînd orice inhibiție. Acum, îi spuneau pe nume și îi puneau sute de întrebări: despre bătăliile la care luase parte, dacă fusese vreodată parașutat dintr-un avion sau cîți nemți împușcase. Ernie îl plăcea și el, pentru că nu făcea pe nebunul, era gata oricînd să pună mîna la treabă și, fără să fie întrebat, tăia cu ferăstrăul, despica și așeza un munte de bușteni. Chiar și Nancy ceda pînă la urmă și, într-o seară, cînd Doris era plecată, iar Penelope avea treabă în bucătărie, îi permise lui Richard s-o ducă sus și să-i facă baie.

Pentru Penelope, au fost momente extraordinare — un timp al revenirii la viață, ca și cum, de nici nu mai știa cînd, ar fi fost numai pe jumătate vie. Acum, zi după zi, eul său interior se lumina și începea să aibă altă viziune asupra lucrurilor. Una din manifestările acestei stări era importanța pe care o dobîndiseră, brusc, cîntecele la modă. Aveau un aparat de radio în bucătăria de la Carn Cottage și rareori îl închideau, pentru că Doris era încîntată să asculte orice emisiune. Așezat pe un colț al bufetului, radioul transmitea piese de teatru, buletine de știri, convorbiri și cîntece, de parcă ar fi fost vreo rudă

ciudată pe care o ascultai, fără să-i dai prea mare importanță. Dar, într-o zi, pe cînd Penelope curăța morcovi la chiuvetă, se auzi glasul lui Judy Garland.

Parc-am mai fi stat de vorbă, la fel, și altădată,
Ne-am privit la fel și atunci,
Dar nu-mi pot aminti unde sau cînd.
Porți aceleași haine,
Zîmbetul de-acum e același ca atunci...

Doris dădu buzna înăuntru.

— Ce-ai pățit ?

— Cum... ?

— Stai acolo, la chiuvetă, cu cuțitul într-o mînă și un morcov în cealaltă, privind pe fereastră. Te simți bine ?

Au fost și alte situații, mai puțin banale, cînd a simțit cît de acută devenise această sensibilitate. Orice lucru, cît de mic, o făcea să rămînă țintuită locului, cu privirea fixă. Căzuseră și ultimele frunze din copaci, iar crengile golașe se profilau pe cerul palid, ca o dantelă. Soarele apărut după ploaie colora străzile în nuanțe albăstrui, făcîndu-le să semene cu solzii de pe spinarea unui pește, luîndu-ți ochii cu sclipirea lor. Vînturile de toamnă, biciuind plaja cu spuma valurilor, nu aduceau cu ele frigul, ci o nouă undă de vitalitate. Penelope se simțea plină de energie, se ocupa acum de tot ce amînase de luni întregi, curățînd argintăria, lucrînd în grădină și, la sfîrșit de săptămînă, adunînd copiii și luîndu-i cu ea la plimbare, către mlaștini, pînă pe stîncile de dincolo de plaja de nord. Cel mai frumos, sau poate cel mai straniu lucru, era că în zilele cînd Richard nu venea, nu se speria deloc. Știa că, mai devreme sau mai tîrziu, avea să apară, aducînd cu el acea aură de liniște și familiaritate care o impresionase atît de mult încă de la prima lui vizită. Iar cînd, pînă la urmă, își făcea apariția, era ca un dar minunat, neprețuit.

Încercînd să se analizeze, să găsească o justificare pentru calmul cu care acceptase această situație, descoperi că nu era nimic efemer, nici în relația ei cu Richard Lomax,

nici în profunzimea cu care trăia fiecare zi. Din contră, avea sentimentul eternității, ca și cum ar fi făcut parte dintr-un plan, dintr-un tipar predestinat, conceput în chiar ziua în care se născuse. Ceea ce i se întîmpla trebuia să i se întîmple și avea să continue să i se întîmple. Chiar dacă ea nu-i percepuse începutul, părea cu neputință să se sfîrșească vreodată.

— ... exista o zi, în mijlocul fiecărei veri, care purta numele de „zi deschisă". Toți artiștii făceau curățenie în ateliere... iar unii dintre ei aveau, într-adevăr, nevoie de curățenie... își aranjau lucrările și pînzele terminate, și lumea intra dintr-un atelier în altul cercetînd și, cîteodată, cumpărînd. Desigur, unii vizitatori veneau doar așa, din curiozitate.... mai degrabă pentru a arunca o ocheadă prin casele altora... dar veneau și mulți cumpărători de bună-credință. Cum ți-am spus, unele ateliere erau modeste și murdare, chiar și în vremurile acelea, dar Sophie făcea să strălucească atelierul tatii, aducea flori și oferea vizitatorilor turtă dulce și pahare de vin. Zicea că, dacă te răcorești puțin, vînzările merg mai bine...

Acum era sfîrșitul lui octombrie, într-o duminică după-amiază, devreme. De-a lungul vizitelor sale sporadice la Carn Cottage, Richard repetase de mai multe ori că dorește să vadă atelierul lui Lawrence Stern dar, dintr-un motiv sau altul, ocazia nu se ivise niciodată. Totuși, în ziua aceea era în sfîrșit liber, și Penelope, renunțînd din impuls la orice alt plan, se oferise să-l ducă acolo. Se îndreptau într-acolo, în pas de plimbare, ca de obicei, iar cheia veche, mare și grea, atîrna în buzunarul puloverului ei.

Era o zi frumoasă, dar răcoroasă ; vîntul dinspre vest arunca lumini și umbre deasupra mării. Norii grei se adunau și se risipeau, lăsînd vederii cîte un petic de cer albastru-sidefiu. Drumul spre port era aproape pustiu, căci puținii turiști din vară plecaseră de mult. Toate magazinele erau închise, iar localnicii, metodiști care respectau

Sabatul, se retraseseră în casele lor, odihnindu-se sau, poate, pierzîndu-și timpul în grădinile ascunse.

— Mai există vreun tablou de-al tatălui tău în atelier ?

— Dumnezeule, sigur că nu. Mă rog, poate vreo schiță sau o pînză neterminată. Nimic altceva. Pe cînd lucra, era fericit să poată vinde tot ce picta, uneori chiar înainte de a se usca vopseaua. Din asta trăiam, înțelegi ? S-au dus toate, cu excepția *Căutătorilor de scoici*. Tabloul ăsta n-a fost expus niciodată. Din anumite motive, e o lucrare cu implicații personale. Nici nu i-ar trece prin cap s-o vîndă.

Părăsiseră drumul care ducea spre port și acum urcau pe străduțele strîmte, incredibil de încîlcite, de pe cealaltă parte.

— Am venit pe drumul ăsta în ziua în care s-a declarat războiul, ca să-l iau pe tata și să-l aduc acasă, la masă. Cînd ceasul bisericii a bătut de unsprezece, toți pescărușii ascunși în turlă și-au luat zborul în înaltul cerului.

După ultimul colț, în fața ochilor lor se deschise panorama plajei de nord și, ca de obicei, vîntul puternic îi lua prin surprindere ; ezitară, preț de o clipă, trăgîndu-și sufletul, înainte de a porni mai departe pe drumul șerpuit care ducea spre atelier.

Penelope potrivi cheia în ușa grea și o întoarse în broască. Ușa se dădu de perete, și ea îl conduse înăuntru, rușinîndu-se imediat, căci nu mai fusese acolo de multe luni, și camera mare, aerisită părea dezordonată și neglijată. Aerul era rece și închis, cu miros de terebentină, lemn ars, catran și umezeală. Lumina dinspre nord, rece și nemiloasă, care pătrundea prin ferestrele înalte, scotea în evidență fiecare detaliu al acestei dureroase dezordini.

În spatele ei, Richard închise ușa. Nelăsîndu-i timp să se dezmeticească, Penelope spuse :

— Arată groaznic. Și e igrasie.

Străbătu camera, descuie zăvorul ferestrei și, cu oarecare dificultate, o deschise larg. Asemenea unui torent de apă rece ca gheața, vîntul pătrunse cu toată forța înăun-

tru. Penelope zări plaja pustie, apele la reflux, conturul valurilor mici, înspumate.

Veni lîngă ea. Cu bucurie, rosti :

— *Căutătorii de scoici.*

— Bineînțeles. A fost pictat de la fereastra asta, spuse ea, și se întoarse să privească încăperea. Sophie ar înnebuni dacă ar vedea atelierul tatii în halul ăsta.

Podeaua — și, de fapt, fiecare centimetru de suprafață orizontală era acoperit cu un strat gros de praf. Pe o masă zăcea un teanc de reviste vechi, scorojite, o scrumieră plină, un prosop de baie uitat. Valul de catifea, drapat pe scaunul pentru modele, era decolorat și prăfuit, și cîteva resturi de cărbune ars căzuseră pe grătar, în fața sobei pîntecoase. Mai departe, două divane erau așezate în unghi, pe lîngă pereți, acoperite cu pături și perne, dar pernele abia se mai țineau și un soarece rosese una din ele într-un colț, lăsînd urme de pene peste tot.

Neștiind prea bine de unde să înceapă, Penelope încercă să facă puțină ordine. Găsi un sac vechi, de hîrtie, și aruncă acolo perna ruptă și resturile din scrumieră, lăsîndu-l deoparte, pentru mai tîrziu. Luă celelalte perne de pe divan, le aruncă pe podea, scoase păturile și le duse la fereastră, să le scuture bine în aerul proaspăt. Excremente de șoarece și resturi de puf pieriră, luate de vînt. După ce așeză la loc păturile și pernele, bine bătute, lucrurile începură imediat să arate ceva mai bine.

În acest timp, Richard, aparent nederanjat de dezordine, cerceta, studia fiecare detaliu, fascinat de lucrurile adunate într-o viață de un alt om, de amintirile și *les objets trouvés*[1] aflate în tot locul. Scoici și pietricele de mare, resturi de lemn aduse de valuri, adunate și păstrate pentru culoarea și forma lor ; fotografii, fixate în piuneze pe

1 Obiecte găsite (în lb. franceză, în original), obiecte descoperite de un artist și expuse, cu minimum de modificări, ca obiecte de artă. Curentul a fost inițiat de dadaiști și suprarealiști în anii '20 — '30 ai secolului nostru (N.T.)

pereți, ca niște tablouri ; mulajul unei mîini ; un ghiveci plin cu pene de păsări și iarbă uscată, fragilă ca praful. Șevaletele lui Lawrence și teancuri de pînze vechi și caiete de schițe ; palete cu vopseluri uscate, tuburi goale și căni cu pensule, pătate de cinabru, ocru, cobalt și sienna arsă, pe care le folosise cu atîta bucurie.

— De cînd n-a mai lucrat tatăl tău ?

— A, de mulți ani.

— Și totuși, aici totul a rămas la fel.

— El n-ar arunca nimic, iar pe mine nu mă lasă inima s-o fac.

În fața sobei pîntecoase, Richard se opri.

— De ce n-am aprinde focul ? N-ar ajuta să se usuce pereții ?

— S-ar putea. Dar n-am chibrituri.

— Am eu.

Richard îngenunche cu grijă, ca să deschidă ușița sobei și să împrăștie cenușa cu capătul bont al unui vătrai.

— Avem și niște ziare, vreascuri și lemne vechi.

— Dar dacă vreo păsărică și-a făcut cuib în horn ?

— Vedem noi imediat.

Ridicîndu-se, își scoase bereta verde, o puse deoparte, își desfăcu tunica. Suflecîndu-și mînecile cămășii, se apucă de treabă.

În timp ce Richard arunca cenușa veche și răsucea bucățile de ziar, Penelope scoase, din spatele plăcilor de surf, o mătură și începu să adune nisipul de pe mese și de pe podea. Găsi o bucată de carton, adună pe ea nisipul și-l aruncă pe fereastră. Plaja nu mai era pustie. La un capăt, departe, două siluete minuscule își făcuseră apariția de undeva. Un bărbat și o femeie, cu un cîine lîngă ei. Bărbatul aruncă un lemn înaintea cînelui, iar acesta fugi să-l prindă. Penelope se înfioră. Era răcoare. Închise fereastra pe jumătate și, nemaiavînd altceva de făcut, se ghemui într-un colț al divanului, exact așa cum făcea în copilărie cînd, la capătul unei zile lungi, însorite, după înot și joacă,

se ghemuia, somnoroasă, lîngă Sophie, s-o asculte povestind sau citindu-i ceva dintr-o carte.

Acum îl urmărea cu privirea pe Richard, cu aceeași liniște și sentiment de siguranță. Reușise, cumva, să aprindă focul. Vreascurile trosneau și pocneau. O flacără țîșni. Cu mare grijă, puse o bucată de lemn. Penelope zîmbi, căci Richard părea la fel de serios ca orice școlar pus să aprindă un foc de tabără. Își ridică privirea și o surprinse zîmbind.

— Ai fost vreodată cercetaș ? îl întrebă.

— Da. Am învățat să fac noduri și să fac o targă din doi pari și un impermeabil.

Puse vreo doi bușteni, și lemnul mînjit cu catran trosni și se aprinse. Închise ușița, reglă curentul de aer și se ridică, ștergîndu-și mîinile de turul pantalonilor.

— Asta e.

— Dacă aveam niște ceai și lapte, puteam pune apă la foc, să bem cîte o ceașcă de ceai fierbinte.

— E ca și cum ai spune că, dacă aveam ouă și șuncă, le puteam pune la prăjit, îi răspunse el, trăgîndu-și un scaun mai aproape de ea. Avea urme de cenușă pe obrazul drept, dar nu-i spuse nimic. Așa făceați ? Luați ceaiul aici ?

— Da, după surfing. Nici nu se putea ceva mai bun, cînd erai înfrigurat și tremurai tot. Și aveam întotdeauna turtă dulce, să mîncăm la ceai. Erau ani cînd, dacă iarna erau furtuni puternice, nisipul ajungea pînă aici, la fereastră. Dar, în alți ani, era ca astăzi, scădea cu cîțiva metri, așa că ieșeam pe plajă pe o scară de funie.

Își trase picioarele mai bine sub ea, așezîndu-se confortabil pe perne.

— Ce ți-e și cu nostalgia. Parcă aș fi o babă, nu ? Am impresia că vorbesc tot timpul despre cum era odată. Cred că ți se pare foarte plictisitor.

— Nu mi se pare deloc plictisitor. Dar, uneori, am impresia că toată viața ta s-a încheiat cînd a început războiul.

— Am douăzeci și patru de ani. De curînd, explică ea.

Richard zîmbi.

— Cînd a fost ziua ta ?

— Luna trecută. Nu erai aici.

— În septembrie... Richard se gîndi cîteva clipe, apoi dădu din cap, satisfăcut. Da. Exact. Se potrivește.

— Ce vrei să spui ?

— Ai citit ceva de Louis MacNeice ?

— N-am auzit în viața mea de el.

— E un poet irlandez. Cel mai bun. Am să ți-l prezint, recitînd din memorie și făcîndu-te, probabil, să te simți jenată.

— Nu mi se întîmplă prea ușor.

Richard rîse. Fără preambul, începu :

A sosit luna septembrie,
cea care dă viață toamnei,
care, cu natura ei,
preferă copacii fără frunze și focul în cămin.
Așa că îi dăruiesc această lună și următoarea
deși tot anul meu ar trebui să fie al ei, cea care
mi-a dăruit
atîtea zile de disperare și uimire
și mult mai multe zile de fericire.
Septembrie și-a lăsat mireasma în viața mea, și-a lăsat
umbrele pe pereții camerei mele,
o umbră cu părul împletit în toate cascadele mele
și amintirea sărutărilor, risipite prin toată Londra.

Un poem de dragoste. Pe neașteptate, un poem de dragoste. Nu era jenată, dar o impresionase profund. Cuvintele, rostite cu vocea lui liniștită, îi treziseră emoții adînci, dar și tristețea. „Amintirea sărutărilor, risipite prin toată Londra." Își aminti de Ambrose și de seara în care fuseseră la teatru, la restaurant și apoi în casa din strada Oakley, dar amintirile erau plate și incolore și nu reușeau să-i trezească simțurile, așa cum făcuseră cuvintele acelui poem. Lucru deprimant, dacă nu și mai rău.

— Penelope.

— Mm... ?

— De ce nu vorbești niciodată despre soțul tău ?

Îl sfredeli cu privirea, temîndu-se, pentru o clipă, că gîndise cu voce tare.

— Chiar *vrei* să vorbesc despre el ?

— Nu în mod deosebit. Dar ar fi normal. Te cunosc de... să vedem... de aproape două luni și, în tot acest timp, n-ai adus niciodată vorba despre el și nici nu i-ai rostit numele. Tatăl tău face la fel. Ori de cîte ori ajungem, cît de cît, mai aproape de subiect, schimbă vorba.

— Motivul e foarte simplu. Ambrose îl plictisește. Ambrose o plictisea și pe Sophie. Nu aveau nimic comun. Nimic să-și spună unul altuia.

— Dar tu ?

Penelope știa că trebuie să fie sinceră, nu numai cu Richard, dar și cu ea însăși.

— Nu vorbesc despre el pentru că e ceva de care nu sînt prea mîndră. Nu mi-e prea ușor să recunosc.

— Nu știu ce vrei să spui cu asta, dar sper că nu-ți închipui că ai scădea în ochii mei, nu ?

— Ah, Richard, nu știu ce părere ți-ai face despre mine.

— Încearcă.

Ridică din umeri, neștiind ce să spună.

— M-am măritat cu el.

— L-ai iubit ?

Încă o dată, se chinui să descopere adevărul.

— Nu știu. Dar arăta bine și se purta frumos cu mine și era primul meu prieten de cînd mă înrolasem și fusesem trimisă la Whale Island... Nu avusesem niciodată un... Ezită, căutînd cuvîntul potrivit, dar care ar fi fost acela, dacă nu cel de „iubit" ? Nu avusesem niciodată un iubit, nu avusesem nici un fel de relație cu un bărbat de vîrsta mea. Era o companie plăcută și mă plăcea, era ceva nou și cu totul diferit.

— Asta e *tot* ? Richard rămăsese perplex ; era și normal, după o asemenea explicație încîlcită.

— Nu. A mai fost un motiv. Eram însărcinată cu Nancy. Te șochează ? îl întrebă ea, încercînd să zîmbească.

— Pentru numele lui Dumnezeu, bineînțeles că nu mă șochează.

— Pari șocat.

— Numai pentru că l-ai luat, pînă la urmă, de bărbat.

— N-am fost obligată s-o fac.

Era important să-l liniștească, nu care cumva să și-l imagineze pe Lawrence cu un pistol în mînă și pe Sophie, acuzînd-o printre lacrimi.

— Tata și Sophie n-au fost niciodată așa. Erau printre primii oameni cu sufletul liber. Convențiile sociale obișnuite nu însemnau nimic pentru ei. Eram în permisie, cînd le-am spus de copil. În condiții normale, poate că aș fi rămas acasă, aș fi născut-o pe Nancy, și Ambrose n-ar fi aflat nimic. Dar încă mai eram în serviciile auxiliare și trebuia să mă întorc la Portsmouth, așa că, bineînțeles, a trebuit să mă întîlnesc și cu Ambrose. Și trebuia să afle de copil. Așa era cinstit. I-am spus că nu trebuie să se căsătorească cu mine... dar... Ezită, nereușind să-și amintească exact ce se întîmplase... Din clipa în care s-a obișnuit cu ideea, i s-a părut normal să ne căsătorim. Iar eu am fost impresionată, pentru că, de fapt, nu mă așteptam să facă așa ceva. După ce ne-am hotărît, n-a mai fost timp de pierdut, pentru că Ambrose își terminase cursul și urma să fie trimis pe mare. Așa că am fixat data — și asta a fost. Ofițerul stării civile din Chelsea, într-o frumoasă dimineață de mai.

— Părinții tăi îl cunoșteau ?

— Nu. Și n-au putut veni nici la nuntă, pentru că tata făcuse bronșită. Așa că nu s-au întîlnit decît la cîteva luni după aceea, cînd el a venit la Carn Cottage în permisie, într-un weekend. Din clipa în care a pășit în casă, am știut că fusese o greșeală. O greșeală teribilă, cumplită. El nu

făcea parte din lumea noastră. Nu-mi aparținea. Și m-am purtat oribil cu el. Eram deformată de sarcină, eram plictisită și iritabilă. Nici măcar n-am încercat să-l fac să se simtă bine. E unul din lucrurile pentru care mi-e rușine de mine. Și mi-e rușine, pentru că m-am considerat întotdeauna matură și inteligentă și, la urma urmelor, n-am făcut decît să iau cea mai stupidă hotărîre posibilă pentru o femeie.

— Adică, să te căsătorești.

— Da. Recunoaște, Richard, tu n-ai fi făcut un gest atît de prostesc.

— Nu fi așa de sigură. Am fost foarte aproape, de trei sau patru ori dar, în ultima clipă, a învins bunul simț și m-am retras.

— Vrei să spui că știai că nu ești îndrăgostit și că, în aceste condiții, nu era bine să te căsătorești ?

— În parte, da. În parte, pentru că, în ultimii zece ani, am fost convins că vine războiul. Acum am treizeci și doi de ani. Aveam douăzeci și doi cînd Hitler și partidul nazist au apărut prima dată în scenă. La Universitate, aveam un prieten foarte bun. Claus von Reindorp. Învățase la Rhodes și era un student eminent. Nu era evreu, ci aparținea uneia dintre cele mai vechi familii germane. Am vorbit îndelung despre ceea ce se întîmpla în patria lui. Încă de pe atunci, avea niște presimțiri teribile. Într-o vară, eu am plecat în Austria, să fac ascensiuni în Tirol. Am putut aprecia singur situația, am văzut ce scria pe pereți. Prietenii tăi, soții Clifford, n-au fost singurii care au înțeles că aveau să urmeze vremuri cumplite.

— Ce s-a întîmplat cu prietenul tău ?

— Nu știu. S-a întors în Germania. O vreme, mi-a scris, apoi n-am mai primit nimic. Pur și simplu, a dispărut din viața mea. Sper numai că, între timp, a ajuns, liniștit, pe lumea cealaltă.

— Urăsc războiul ăsta, spuse Penelope. Îl urăsc așa cum îl urăște toată lumea. Vreau să se sfîrșească, să nu mai existe bombardamente și moarte. Și totuși, mă tem și

de sfîrșitul lui. Tata e din ce în ce mai bătrîn. Nu cred că mai are mult de trăit și, fără nimeni de care să mai am grijă și fără război, n-o să mai am nici un motiv să nu mă întorc la soțul meu. Mă și imaginez, împreună cu Nancy, trăind în cine știe ce vilă oribilă din Alverstoke sau Keyham, și perspectiva asta mă umple de groază.

Recunoscuse. Cuvintele rămaseră suspendate între ei. Se temea de dezaprobarea lui și avea nevoie, mai mult decît de orice altceva, de încredere. Disperată, se întoarse spre el.

— Mă urăști pentru că sînt atît de egoistă ?

— Nu, spuse el și se apropie mai mult de ea, așezîndu-și palma peste a ei, pe pătura vărgată. Din contră.

Mîna ei era rece ca gheața, dar atingerea lui era caldă și își strînse degetele peste încheietura mîinii lui ; avea nevoie de căldura lui, dorea s-o simtă pătrunzîndu-i în toată ființa. Instinctiv, îi ridică mîna și o duse la obraz. În același moment, amîndoi șoptiră :

— Te iubesc.

Își ridică privirea și se uită în ochii lui. Cuvintele fuseseră rostite. Era un fapt împlinit. Niciodată nu va mai putea da înapoi.

— Ah, Richard.

— Te iubesc, repetă el. Cred că m-am îndrăgostit de tine din prima clipă cînd te-am văzut, stînd lîngă tatăl tău, de cealaltă parte a drumului, cu părul bătut de vînt, arătînd ca o superbă gitană.

— N-am știut... zău că n-am știut...

— Și, de la bun început, am știut că ești căsătorită și totuși nu mi-a păsat. Nu mi te puteam scoate din minte. Iar dacă mă gîndesc mai bine, nici nu cred că am încercat. Iar cînd m-ai invitat la Carn Cottage, mi-am zis că e din cauza tatălui tău, pentru că îi făcea plăcere prezența mea și jocul de table. Așa că am venit, apoi am revenit... să-l văd pe el, desigur, dar, pentru că eram cu el, știam că nici

tu nu poți fi prea departe. Înconjurată de copii și veșnic ocupată, dar erai acolo. Asta era tot ce conta.

— Asta era tot ce conta și pentru mine. N-am încercat să analizez. Știam doar că totul se schimba cînd treceai pragul casei. Aveam impresia că te cunosc de-o viață. Ca și cum tot ce-i mai bun, în trecut și viitor, s-ar întîmpla deodată. Dar n-am îndrăznit să-i spun „dragoste"...

Era lîngă ea acum, nu mai stătea la un metru distanță, ci venise lîngă ea, o cuprinsese în brațe, ținînd-o atît de aproape încît îi simțea viața pulsînd în inimă. Își culcase fața pe umărul lui, iar el îi mîngîia părul cu tandrețe.

— Ah, scumpa mea fetiță...

Se trase înapoi, întorcîndu-și fața spre el, și se sărutară, ca doi îndrăgostiți ce nu se mai văzuseră de mult. Și era ca și cum ar fi ajuns, în sfîrșit, acasă și se simțea în siguranță, după ce ușa se închisese în urma ei; tot restul lumii rămăsese afară, departe, și nimeni și nimic nu putea s-o mai despartă de singurul om din lume alături de care dorea să trăiască.

Se lăsă pe spate, cu părul negru risipit pe pernele decolorate.

— Ah, Richard... Era o șoaptă, dar nu era în stare de mai mult. N-am știut. Nu mi-am imaginat niciodată că ar putea fi așa... că poate fi așa.

— Poate fi și mai bine decît atît, zîmbi el.

Îl privi și înțelese despre ce vorbea și mai înțelese că nici nu-și dorea altceva. Începu să rîdă, iar el îi acoperi gura cu sărutări, și cuvintele, oricît ar fi fost de dulci, deveniră inutile, căci nu le mai ajungeau.

Pentru vechiul atelier, dragostea nu era ceva nou. Soba pîntecoasă ardea vioi, bucurîndu-i cu căldura ei mîngîietoare; vîntul care pătrundea pe o latură a ferestrei mai văzuse și el asemenea scene. Divanurile acoperite cu pături, pe care, în alte vremuri, Lawrence și Sophie își trăiseră bucuria împreună, primiră această nouă iubire ca niște blînzi complici. Iar la sfîrșit, în liniștea profundă care urmă pasiunii împlinite, pacea era deplină și rămа-

seră așa, întinși și tăcuți, strîngîndu-se în brațe, urmărind trecerea norilor pe cer și ascultînd vuietul fără de început și de sfîrșit al valurilor care se spărgeau pe țărmul pustiu.

— Ce-o să se întîmple acum ? întrebă ea.

— Cum adică ?

— Ce-o să facem ?

— O să continuăm să ne iubim.

— Nu vreau să mă mai întorc. La viața dinainte.

— Nici n-am mai putea s-o facem.

— Dar trebuie. Nu putem fugi de realitate. Și totuși, aș vrea să știu că mîine, și poimîine, și răspoimîine și în toate zilele care vor veni, o să mă trezesc alături de tine.

— Și eu vreau asta, spuse el cu tristețe. Dar nu se poate.

— Războiul ăsta... îl urăsc așa de mult !

— Poate că ar trebui să-i fim recunoscători. Pentru că ne-a adus împreună.

— A, nu ! Ne-am fi întîlnit oricum, undeva, cîndva... Era scris în stele. Din ziua în care m-am născut, un funcționar din ceruri te-a însemnat cu numele meu scris cu majuscule. Bărbatul acesta e rezervat pentru Penelope Stern.

— Doar că nu eram bărbat în ziua cînd te-ai născut tu. Eram doar un puști care se pregătea pentru școală, chinuindu-se cu dificultățile scrisului cu cerneală și ale gramaticii latine.

— Nu contează. Tot ne aparțineam unul altuia. Ai fost mereu acolo.

— Da. Am fost mereu acolo. O sărută și apoi, fără entuziasm, ridică brațul, să vadă cît e ceasul. E aproape cinci...

— Urăsc războiul — și ceasurile.

— Din nefericire, draga mea, nu putem rămîne aici veșnic.

— Cînd te mai văd ?

— O vreme n-o să mă mai vezi. Trebuie să plec.

— Cît timp ?

— Trei săptămîni. N-ar trebui să-ți spun, așa că nu trebuie să sufli nici un cuvințel.

Se înspăimîntă.

— Dar unde te duci ?

— Nu pot să-ți spun...

— Ce-o să faci ? E periculos ?

— Nu, prostuțo, rîse el. Bineînțeles că nu-i periculos. E doar un exercițiu... face parte din munca mea. Așa că nu-mi mai pune întrebări.

— Mă tem că ți s-ar putea întîmpla ceva.

— N-o să mi se întîmple nimic.

— Cînd te întorci ?

— Pe la mijlocul lui noiembrie.

— Ziua lui Nancy e la sfîrșitul lui noiembrie. Împlinește trei ani.

— Mă întorc pînă atunci.

Penelope rămase pe gînduri.

— Trei săptămîni, oftă ea. Pare o veșnicie...

„Absența e vîntul care stinge lumînarea micuță, dar transformă pîlpîirea unei flăcări într-un foc pîrjolitor."

— Aș prefera să nu existe această absență.

— O să te ajute să-ți amintești cît de mult te iubesc ?

— Da. Puțin.

Iarna își făcea simțită prezența. Vîntul rece dinspre est sufla peste ținut, îndreptîndu-și vuietul către mlaștini. Marea furioasă și neîmblînzită, căpătase nuanțe de oțel. Case, străzi, cerul însuși părea să se albească de frig. La Carn Cottage, focul se aprindea dis-de-dimineață și rămînea aprins toată ziua, întețit cu rații mici de cărbuni și orice alt material inflamabil. Zilele se scurtaseră și, cum camuflajul se punea deja la ora ceaiului, nopțile erau foarte lungi. Penelope se întoarse la poncho-ul ei și la ciorapii groși, negri ; cînd ieșea după-amiza la plimbare cu

Nancy, înfășura copilul în tot felul de pulovere de lînă, pantalonași, bonete și mănuși.

Lawrence, înghețat pînă în măduva oaselor, își încălzea mîinile la foc, rămînînd mai tot timpul posac și agitat. Se plictisea.

— Unde s-a dus Richard Lomax ? N-a mai fost pe aici de trei săptămîni, dacă nu și mai mult.

— Trei săptămîni și patru zile, tată.

Începuse să le numere.

— N-a mai fost niciodată plecat atît de mult timp.

— Vine el înapoi, pentru o partidă de table.

— Dar ce face ?

— N-am idee.

Trecu încă o săptămînă și tot nu aveau vești de la el. Cu tot calmul ei, Penelope începu să se îngrijoreze. Poate că n-o să se mai întoarcă. Poate că vreun amiral sau general, în funcție la Whitehall[1], hotărîse că Richard trebuia să aibă alt destin și îl trimisese în Nordul Scoției, iar ea n-avea să-l mai vadă niciodată. Nu-i scrisese, dar poate că nici nu avea voie. Sau poate... nici nu voia să se gîndească... cum al doilea front era pregătit pentru viitorul apropiat, fusese parașutat în Norvegia sau Olanda ; o echipă de comando, trimisă să pregătească drumul pentru trupele aliate... imaginația ei febrilă, chinuită, răsucea lucrurile pe toate părțile, dar alunga imediat din gînd o asemenea posibilitate.

Mai erau doar cîteva zile pînă la ziua lui Nancy și era bine așa, pentru că Penelope avea, în felul acesta, o preocupare. Împreună cu Doris, pregătea o mică petrecere. Au trimis invitații la ceai unui număr de zece prietene mititele. Cupoanele de rație au fost cheltuite pe biscuiți cu ciocolată, iar Penelope, folosind cantități impresionante de unt și margarină, făcu un tort.

1 Stradă și cartier al ministerelor, în Londra. Termenul se referă și la guvern, în general. (N.T.)

Nancy era acum îndeajuns de mare pentru a aștepta cu nerăbdare ziua ei de naștere și, pentru prima dată în scurta ei viață înțelegea despre ce-i vorba. Cadouri. După micul dejun, se așeză pe covorașul din fața căminului din salon și își deschise pachetele, urmărită, cu priviri amuzate, de mama și bunicul ei și cu adorație de Doris. Nu rămase dezamăgită. Penelope îi dăruise o păpușă nouă, iar Doris, hăinuțe pentru păpușă, minunat alcătuite din resturi de material și bucățele de lînă de tricotat. Mai era o roabă solidă, de lemn, de la Ernie Penberth și un joc cu cartoane colorate, de la Robert și Clark. Lawrence, mereu în căutarea unor semne ale talentului moștenit, îi cumpărase nepoatei lui o cutie de creioane colorate; dar cel mai minunat cadou pentru Nancy venise de la bunica ei, Dolly Keeling. O cutie mare, ce trebuia desfăcută, apoi straturile de hîrtie fină date la o parte; în sfîrșit, o rochie nouă. O rochie de ocazie. Mai multe volane de organdi alb, tivite cu dantelă și cu dublură din mătase roz. Nimic n-ar fi putut s-o bucure mai mult.

Lăsînd deoparte toate celelalte cadouri, Nancy anunță că vrea „să se îmbrace cu ea *acum*" și, pe loc, începu să se chinuie să-și dea pantalonașii jos.

— Nu. E o rochie de ocazie. Poți să te îmbraci cu ea după-masă, la petrecere. Uite, ia păpușa și îmbrac-o pe ea cu hainele cele noi. Uite ce minunăție de rochiță i-a făcut Doris și ei...

Mai tîrziu, în aceeași dimineață:

— Tată, va trebui să te muți din salon, îi spuse Penelope. Trebuie să facem petrecerea aici, ca să aibă copiii destul spațiu de joacă.

Trase masa grea lîngă perete.

— Și eu unde să mă duc? În depozitul de cărbuni?

— Nu. Doris a aprins focul în birou. Acolo ai liniște și pace. Nancy nu vrea să vadă figuri masculine. A anunțat foarte clar. Nici Robert și Clark n-au voie să stea prin preajmă. O să-și ia ceaiul cu domna Penberth.

— Eu n-am voie să vin să mănînc din tortul de ziua ei?

— Ba da, bineînțeles. Nu trebuie s-o lăsăm pe Nancy să se poarte prea dictatorial.

Micuțele musafire sosiră la ora patru, aduse de mame sau bunici și, timp de o oră și jumătate, Penelope și Doris trebuiră să se descurce singure. Petrecerea urmă cursul obișnuit. Toți copiii aduseseră mici cadouri pentru Nancy, care trebuiau desfăcute. O fetiță izbucni în plîns și spuse că vrea acasă, iar alta, o domnișoară autoritară, toată numai cîrlionți, întrebă dacă au și un magician. Penelope i-o tăie scurt, spunîndu-i că nu.

Au jucat tot felul de jocuri. „Am trimis o scrisoare iubitului și pe drum am pierdut-o", ciripiră fetițele la unison, așezate turcește pe podeaua din salon. Una din ele, poate din cauza unui prea mare entuziasm, își udă pantalonașii și fu dusă sus, primind o pereche cu împrumut.

Țăranul e pe cîmp,
Țăranul e pe cîmp,
U-ra, drăguța mea,
Țăranul e pe cîmp.

Penelope, sleită de puteri, se uită la ceas și nu-i veni să creadă că era abia patru și jumătate. Mai avea de supraviețuit încă o oră, înainte ca mamele și bunicile să vină să-și ia odoarele acasă.

S-au jucat de-a „dă pachetul mai departe". Totul a mers bine, pînă cînd fetița autoritară, numai cîrlionți, a spus că Nancy *furase* pachetul și că era rîndul *ei* să desfacă ambalajul. Nancy protestă și se alese cu o palmă după ureche de la cealaltă, drept care nici ea nu se lăsă mai prejos. Penelope încercă să le liniștească și le despărți cu tact. Doris își făcu apariția în ușă și anunță că ceaiul era gata. Copiii nici nu așteptau altceva.

Lăsară jocurile la o parte și se repeziră glonț în salon, unde Lawrence își ocupase deja locul, pe fotoliul sculptat din capul mesei. Perdelele erau trase, focul ardea în cămin și atmosfera era festivă. Pentru o clipă, copiii rămaseră tăcuți, fie la vederea bătrînului care impunea respect, fie la gîndul bunătăților de pe masă. Priviră fața de masă

albă, apretată, paharele și farfuriile strălucitoare, paiele pentru limonadă și biscuiții. Festinul mai cuprindea jeleuri și sandvișuri, fursecuri și tarte cu gem și, bineînțeles, tortul. Își ocupară locurile la masă și, preț de cîteva clipe, se păstră tăcerea, întreruptă doar de ronțăitul fiecăruia. S-au întîmplat și accidente, bineînțeles : sandvișuri scăpate pe covor și o cană de limonadă răsturnată peste fața de masă, dar asta făcea parte din rutină și s-a rezolvat imediat. Apoi s-au aprins artificii, pălăriuțe de hîrtie au fost despachetate și puse pe capul fiecăruia, și pe rochițe s-au prins tot felul de brizbizuri. În cele din urmă, Penelope a aprins cele trei lumînări de pe tort, iar Doris a stins lumina din tavan. Camera întunecată deveni un fel de scenă, un loc magic, cu flăcările lumînărilor reflectîndu-se în ochii copiilor așezați în jurul mesei.

Nancy, așezată pe locul de onoare, lîngă bunicul ei, se ridică în picioare pe scaun, iar el o ajută să taie tortul.

Mulți ani, trăiască,
Mulți ani, trăiască,
La mulți ani, dragă Nancy...

Ușa se deschise și Richard intră în cameră.

— Nu-mi venea să cred. Cînd ai apărut, am crezut că am vedenii, nu-mi venea să cred că e adevărat.

Părea mai slab, mai bătrîn, tras la față de oboseală. Era nebărbierit iar uniforma era șifonată și murdară.

— Unde ai fost ?

— La naiba-n praznic...

— Cînd te-ai întors ?

— Acum vreo oră.

— Pari epuizat.

— Așa și sînt, recunoscu el. Dar am promis că voi fi aici de ziua lui Nancy.

— Prostule, asta nu conta. Ar trebui să fii în pat.

Erau singuri. Micuții musafiri ai lui Nancy plecaseră, fiecare cu cîte un balon și o acadea. Doris o dusese pe Nancy sus, să facă o baie. Lawrence propusese un pahar de whisky și plecase să caute o sticlă. Salonul era cu susul în jos, cu mobilele date deoparte, dar ei se așezară, fără să le pese de nimic, chiar în mijlocul acelui balamuc — Richard se prăbuși într-un fotoliu iar Penelope se așeză pe covorașul din fața căminului, la picioarele lui.

— Exercițiul a durat mai mult, spuse el. A fost mai complicat... decît ne-am așteptat. Nici măcar n-am putut să-ți scriu.

— Mi-am imaginat.

Se lăsă tăcerea. Richard simțea cum i se închid ochii de la căldura din cămin. Luptîndu-se cu somnul, se frecă la ochi și își trecu o mînă peste obrazul nebărbierit.

— Cred că arăt jalnic. Nu m-am bărbierit și n-am mai dormit de trei nopți. Păcat, pentru că plănuiam să te iau la plimbare și să fii numai a mea tot restul serii, poate chiar și noaptea ; dar nu cred că sînt în stare. Te deranjează ? Poți să mai aștepți ?

— Bineînțeles. Nu mă deranjează nimic, acum cînd te-ai întors sănătos acasă. Mi-am imaginat tot felul de grozăvii — că te-ai aruncat orbește în luptă, că ai fost ucis sau capturat.

— Mă subestimezi.

— Cînd ai fost plecat, mi s-a părut că e pentru totdeauna, dar acum, după ce ai venit și te pot privi, te pot atinge, mi se pare că nici n-ai fost plecat. Și nu numai mie mi-ai lipsit. Și tata ducea dorul partidelor de table.

— Am să vin într-o seară, să facem un joc. Richard se aplecă și-i luă fața în mîini. Ești la fel de frumoasă cum îmi aminteam, îi spuse. Poate chiar și mai și, adăugă el, privind-o amuzat, strîngînd din pleoapele obosite.

— Ce-i așa de amuzant ?

— Tu. Ai uitat că ți-ai pus pe cap o pălărie de hîrtie care nu ți se potrivește deloc ?

Richard nu mai rămase decît puțină vreme, destul însă pentru a bea paharul de whisky pe care i-l adusese Lawrence. După aceea, epuizarea își spuse cuvîntul și, înghițindu-și un căscat, se ridică în picioare, își ceru scuze pentru că era o companie așa de plicticoasă și își luă rămas bun. Penelope îl conduse. Afară, pe întuneric, se sărutară. Apoi el plecă, pe poteca din grădină, spre un duș fierbinte, un pat cald și somnul de rigoare.

Penelope intră în casă și închise ușa. Ezită o clipă, căci avea nevoie de puțin timp pentru a-și pune ordine în gîndurile nebunești și, în cele din urmă, pătrunse în sufragerie, luă o tavă și trecu la plicticoasa obligație de a curăta urmele rămase după petrecerea lui Nancy.

Era în bucătărie, spălînd vasele, cînd Doris își făcu apariția.

— Nancy a și adormit. A vrut să se culce îmbrăcată cu rochia nouă. Sînt stoarsă de oboseală, oftă ea. Am crezut că petrecerea asta n-o să se mai sfîrșească niciodată.

Trase un servet de pe raft și începu să șteargă vasele.

— Richard a plecat ?

— Da.

— Am crezut că te scoate în oraș în seara asta.

— Nu. S-a dus acasă, să recupereze somnul pierdut.

Doris șterse un teanc de farfurii, așezîndu-le apoi unele peste altele.

— Oricum, a fost drăguț din partea lui că a apărut. Da' tu îl așteptai ?

— Nu.

— Mi-am închipuit eu.

— De ce ?

— Te-am urmărit. Te-ai albit toată la față. Îți străluceau ochii. Mi-am zis că o să leșini.

— Eram surprinsă, nimic mai mult.

— Haida-de ! Zău așa, Penelope, nu sînt nici eu proastă. E rupere de nori cînd vă întîlniți voi doi. L-am văzut eu cum te privea. E mort după tine. Și din cîte văd, de cînd a intrat el în viața ta, sentimentul e reciproc.

Penelope spăla o cană pe care era pictat iepurașul Peter. O răsuci în mîini, în apa cu clăbuci.

— Nu mi-am dat seama că se vede așa de bine.

— Ei, nu te necăji. N-are de ce să-ți fie rușine că un tip așa de chipeș ca Richard Lomax flirtează cu tine.

— Nu cred că e vorba doar de un flirt. Pentru mine, e sigur că nu e numai atît. Îl iubesc.

— Fugi d'aci !

— Și nu prea știu ce-am să fac...

— E chiar *așa* de serios ?

Penelope întoarse capul, uitîndu-se la Doris. Privirile li se întîlniră și, în acea clipă, înțelese că, de-a lungul anilor, deveniseră foarte apropiate. Împărțeau responsabilități, dureri, frustrări, secrete, glume, hohote de rîs, și astfel își construiseră o relație care trecea dincolo de granițele unei simple prietenii. De fapt, mai mult decît oricine altcineva, Doris cea practică, cu picioarele pe pămînt și de o bunătate nemărginită umpluse golul dureros, lăsat de moartea lui Sophie. Așa că era ușor să te confesezi ei.

— Da.

Se lăsă tăcerea.

— Te culci cu el, așa-i ? întrebă Doris, pe un ton minunat de firesc.

— Da.

— Cum naiba ați reușit ?

— Ei, Doris, n-a fost prea greu.

— Nu... vreau să spun... hm, *unde* ?

— La atelier.

— Fir-aș a naibii, spuse Doris, care nu înjura decît atunci cînd nu mai știa ce să spună.

— Ești șocată ?

— De ce să fiu șocată ? Nu-i treaba mea.

— Sînt măritată.

— Da, ești măritată, ghinionul naibii.

— Nu-ți place Ambrose ?

— Știi că nu. N-am zis niciodată nimic, dar o întrebare directă merită un răspuns direct. Cred că e un soț îngrozitor și un tată îngrozitor. Abia dacă trece să te vadă — și să nu-mi spui tu mie că nu are permisii. Abia dacă îți scrie. Și nici măcar nu-i trimite un cadou lui Nancy, de ziua ei de naștere. Ca să fiu sinceră, Penelope, nu te merită. De ce te-oi fi măritat cu tipul, pentru mine e un mister.

— Eram însărcinată cu Nancy, spuse Penelope, dezarmată.

— Mai tîmpit motiv nici că se poate.

— N-am crezut niciodată că ai să spui așa ceva.

— Dar ce crezi tu ? Că sînt vreo sfîntă ?

— Deci nu dezaprobi ceea ce fac eu ?

— Nu. Richard Lomax e un gentleman *adevărat*, iar pe lîngă el, Ambrose Keeling nu face nici cît o ceapă degerată. Și de ce, mă rog, să nu te distrezi ? Ai numai douăzeci și patru de ani, și numai Dumnezeu știe ce viață plicticoasă ai dus în ultimii ani. Mă mir că nu ți-ai luat cîmpii pînă acum, așa cum te știu eu. Ce-i drept, să recunoaștem, pînă să apară Richard, pe aici nu prea dădeam în brînci cu talentele locale.

Fără să vrea, Penelope începu să rîdă, cu toate că nu era momentul cel mai potrivit.

— Doris, nu știu ce m-aș face fără tine.

— Ai putea face multe lucruri, presupun. Cel puțin, acum, știu încotro bate vîntul. Și cred că e grozav.

— Dar cum se va termina ?

— E vreme de război. Nu putem fi siguri de nimic. Trebuie, doar, să profităm de fiecare clipă de bucurie, cît încă se mai poate. Dacă el te iubește, iar tu îl iubești pe el, atunci mergeți mai departe. Eu vă sprijin pe amîndoi și-am să fac tot ce-mi stă în puteri să vă ajut. Acum, pentru numele lui Dumnezeu, hai să terminăm o dată cu vasele astea, pînă nu vin băieții acasă și să ne apucăm de pregătit cina.

Era decembrie. Pînă să-și dea ei seama, se și apropiase Crăciunul, cu toate pregătirile pe care le presupunea. Era

greu, în magazinele goale din Porthkerris, să cumperi ceva potrivit pentru oricine, dar reuşiră, în cele din urmă, să adune cadourile, să le împacheteze şi să le ascundă, exact ca în fiecare an. Doris făcu o plăcintă de Crăciun, ca pentru vremuri de război, după reţeta Ministerului Alimentaţiei, iar Ernie promise să sucească gîtul unei păsări din curte, în locul curcanului tradiţional. Generalul Watson-Grant aduse, din grădina lui, un molid mititel, iar Penelope scormoni prin casă pînă găsi cutia cu globuri şi jucării, păstrată de pe cînd era copil, alături de conurile de brad aurite, steluţele de hîrtie şi lănţişoarele de beteală.

Richard promise o permise de Crăciun, dar pleca la Londra, să-şi petreacă vreo cîteva zile cu mama lui. Totuşi, înainte de plecare, veni la Carn Cottage să le aducă tuturor daruri din partea sa. Erau învelite în hîrtie maro şi legate cu funde roşii; fiecare pachet era împodobit cu abţibilduri strălucitoare, reprezentînd prigori şi ilice. Penelope era impresionată. Şi-l imagina umblînd prin magazine, cumpărînd funde; aşezat poate pe pat, în camera lui austeră de la comandamentul marinei, chinuindu-se să facă pachetele şi legîndu-le apoi cu funde. Încercă să şi-l imagineze pe Ambrose, într-o asemenea atitudine intimă care să-i ia atîta timp, dar nu reuşi.

Ea cumpărase, pentru Richard, un fular stacojiu din lînă de oaie. Nu costase numai bani, ci şi cîteva cupoane preţioase şi, probabil, el avea să-l considere cît se poate de inutil, pentru că nu putea să-l poarte la uniformă şi nu se îmbrăca niciodată în civil. Dar era aşa de frumos, aşa de colorat şi de potrivit pentru Crăciun, încît Penelope nu fusese în stare să reziste. Îl împachetase în pergament, găsise chiar şi o cutie şi, cînd Richard puse teancul de cadouri sub brad, îi dădu şi ea cadoul ei. El răsuci pachetul în mîini.

— Ce-ar fi să-l deschid acum ?

— A, nu, n-ai voie, răspunse ea, îngrozită. Trebuie să-l ţii pînă la Crăciun.

— Bine. Dacă aşa spui tu...

Penelope nu dorea să-i spună „la revedere". Zîmbind, îi ură, însă „petrecere frumoasă".

O sărută.

— Și ție la fel, draga mea, îi răspunse, simțind cum i se frînge inima. Crăciun fericit.

Dimineața de Crăciun începu devreme, ca de obicei, cu strigătele obișnuite de entuziasm. Erau toți șase strînși în dormitorul lui Lawrence ; cei mari își beau ceaiul, iar copiii se înghesuiseră pe patul lui mare, să vadă ce au în ciorapi. Răsunară sunete de trompetă, apărură tot felul de jocuri și mere pe care le mîncară imediat, iar Lawrence își puse un nas fals, cu mustață *à la* Hitler și toată lumea se prăpădi de rîs. Urmă micul dejun și apoi, după tradiție, se înghesuiră cu toții în salon, după cadourile așezate sub pom. Entuziasmul crescu. Imediat, podeaua se umplu de hîrtii și benzi colorate, și strigăte de veselie și satisfacție răsunară pînă la cer.

— A, mulțumesc, mamă, e exact ce-mi doream. Uite, Clark, un *claxon* pentru *bicicleta* mea !

Penelope pusese deoparte cadoul de la Richard, ca să fie ultimul pe care să-l deschidă. Ceilalți nu aveau aceeași putere. Doris rupse hîrtia cadoului ei și scoase de acolo o eșarfă de mătase, incredibil de mare și frumoasă, în culorile curcubeului.

— N-am mai avut niciodată așa ceva, strigă ea, în culmea extazului și, îndoind-o în triunghi, și-o puse pe cap, legînd-o sub bărbie. Cum arăt ?

— Ca prințesa Elizabeth călare pe ponei, îi spuse Ronald.

— O-ho-ho ! rîse ea, exaltată. Foarte modern, ce mai !

Pentru Lawrence, era o sticlă de whisky ; pentru băieți, praștii serioase, mortale. Pentru Nancy, un serviciu complet de ceai, de jucărie, cu cănițe albe de porțelan, cu marginile aurite și pictate cu floricele minuscule.

— Ție ce ți-a dat, Penelope ?

— Încă n-am deschis pachetul.

— Deschide-l acum.

Așa și făcu, cu ochii tuturor atintiți asupra ei. Desfăcu funda și trase de marginile hîrtiei. Înăuntru se afla o cutie albă scrisă cu negru. Chanel no. 5. Desfăcu capacul cutiei și zări sticla pătrată, așezată pe falduri de satin, cu dopul de cristal deasupra lichidului auriu, prețios. Doris rămăsese cu gura căscată.

— N-am mai văzut niciodată o sticlă așa de mare. Doar la magazin, zău așa. Nici mai mult, nici mai puțin decît Chanel no. 5 ! Măiculiță, ce fain ai să miroși.

Sub capacul cutiei se afla un plic albastru, împăturit strîns. Pe furiș, Penelope îl luă și-l ascunse în buzunarul puloverului. Mai tîrziu, în timp ce ceilalți strîngeau hîrtiile rămase pe podea, ea urcă în camera ei și deschise scrisoarea.

Fetița mea dragă,

Crăciun fericit. Acest dar a venit pentru tine de dincolo de Atlantic. Un bun prieten de-al meu a fost la New York, pentru realimentarea crucișătorului său și mi l-a adus cînd s-a întors în Anglia. Pentru mine, Chanel no. 5 evocă tot ceea ce-i minunat și sexy, extaz și veselie. O masă la Berkeley ; Londra în luna mai, cu liliacul înflorit ; cu veselie și dragoste ; și tu. Ești mereu în gîndul meu. Ești mereu în sufletul meu.

Richard.

Era același vis. Pentru ea, era locul de baștină al lui Richard. Mereu același. Un domeniu întins, împădurit și, la capătul lui, o casă cu acoperișul plat, o casă mediteraneană. Iată piscina, unde înoată Sophie ; tata, în fața șevaletului, cu fața ascunsă de umbra lăsată de pălăria cu boruri mari. Apoi, plaja pustie și certitudinea ei că nu caută scoici — caută pe cineva. Apărea și el și, zărindu-l, i se umplea sufletul de bucurie. Dar, înainte să ajungă la el, o ceață deasă se ridica dinspre mare, întunericul creștea,

asemenea mareelor, cuprinzîndu-l și, în cele din urmă, înecîndu-l.

Richard !

Se trezi strigîndu-l. Dar visul, împreună cu el, pieri. Simțea doar cearșafurile reci de pe cealaltă parte a patului. Auzea marea murmurînd pe plajă, dar nici urmă de vînt. Și atunci, ce o speriase, ce se ascundea în subconștientul ei ? Deschise ochii. Întunericul se risipea și, de cealaltă parte a ferestrei deschise, cerul palid purta semnele zorilor, iar semiîntunericul începea să dea contur obiectelor atît de familiare ei. Rama metalică de la picioarele patului, măsuța de toaletă, oglinda înclinată care reflecta cerul. Văzu fotoliul micuț, valiza așezată lîngă el, pe podea, plină pe jumătate...

Asta era. Valiza. Astăzi. Plec chiar astăzi. În vacanță, timp de șapte zile ; cu Richard.

Rămase așa, gîndindu-se la el o vreme, iar apoi își aminti de visul ciudat. Nu se schimba niciodată ; mereu aceleași secvențe. Imagini nostalgice ale unei mulțumiri pierdute ; apoi, căutarea. Totul se pierdea în nesiguranță și se încheia cu acel sentiment de pierdere definitivă. Dar, gîndindu-se mai atent, poate că nu era chiar așa de ciudat, căci visul îi invadase somnul la puțin timp de la întoarcerea lui Richard din Londra, la începutul lui ianuarie, după care reapăruse, la intervale neregulate, în ultimele două luni și jumătate.

Fusese o perioadă de frustrări teribile, pentru că el era atît de ocupat și implicat în munca lui, încît abia dacă îl văzuse. Exercițiile de instrucție, proporțional cu vremea rea, se intensificaseră vizibil. Faptul era și mai evident datorită creșterii numărului de trupe și vehicule ale armatei, apărute în zonă. Acum, convoaiele deveniseră ceva obișnuit pe străzile strîmte din oraș și din port, iar tabăra trupelor de comando de pe digul de nord era în plină activitate militară.

Evident, lucrurile deveneau din ce în ce mai serioase. Elicoptere decolau spre mare și, după Anul Nou, o

companie de genişti apăruse peste noapte, pornind spre mlaştinile pustii de dincolo de stîncile de la Boscarben, unde amenajaseră un poligon de trageri. Era o imagine sinistră, cu sîrma ghimpată, steguleţele roşii de avertizare şi imensele pancarte de semnalizare, aparţinînd Ministerului de Război, care interziceau populaţiei civile trecerea, sub ameninţarea morţii. Cînd bătea vîntul din direcţia aceea, în Porthkerris se auzeau cu claritate, zi şi noapte, focuri de armă. Noaptea, mai ales, era înfricoşător, pentru că, trezindu-te brusc, cu inima bătînd să-ţi spargă pieptul, n-aveai cum să ştii precis ce se întîmplă.

Din cînd în cînd, Richard îşi făcea apariţia, neanunţat, ca de obicei. Paşii lui în hol, vocea lui înaltă nu încetau să-i umple sufletul de bucurie. De obicei, aceste vizite aveau loc după cină, cînd putea sta cu ea şi tatăl ei la cafea, pentru ca apoi să joace table pînă spre dimineaţă. Odată, după ce telefonase şi reţinuse o masă în ultimul moment, o luase cu el şi se duseseră la Gaston, la cină, unde băuseră o sticlă din vinul excelent al patronului şi stătuseră de vorbă, după săptămîni întregi de dor.

— Vorbeşte-mi despre Crăciun, Richard. Cum a fost Crăciunul tău ?

— Liniştit.

— Ce-ai făcut ?

— Am fost la concerte. Am fost la slujba de la miezul nopţii, la Catedrala Westminster. Am vorbit.

— Numai tu şi mama ta ?

— Au mai trecut cîţiva prieteni pe la noi. Dar, în cea mai mare parte a timpului, numai noi doi.

Probabil că fusese plăcut. Penelope era curioasă.

— Despre ce-aţi vorbit ?

— Despre multe lucruri. Despre tine.

— I-ai spus de mine ?

— Da.

— Ce i-ai spus ?

Se întinse peste masă şi o luă de mînă.

— Că am găsit singura femeie din lume alături de care doresc să-mi petrec restul vieții.

— I-ai spus că sînt căsătorită și că am un copil ?

— Da.

— Cum a reacționat la vestea asta ?

— A fost surprinsă. Apoi, te-a compătimit și te-a înțeles.

— Pare o femeie cumsecade.

— Mie îmi place, zîmbi el.

Apoi, înainte ca ei să apuce să-și dea seama, lunga iarnă luă sfîrșit. În Cornwall, primăvara sosește repede. Aerul înmiresmat, căldura razelor soarelui se fac simțite pe cînd restul țării încă mai tremură de frig. Nici acum nu era altfel. În toiul pregătirilor de război, printre focuri de armă și elicoptere ridicate în aer, păsările migratoare își făcuseră apariția peste văi. În ciuda titlurilor ce apăreau prin ziare, cu majuscule, a speculațiilor și zvonurilor despre debarcarea iminentă în Europa, primăvara le dăruia primele sale zile îmbălsămate, cu cerul senin și tihnă în suflet. Mugurii înfloreau pe ramuri, pășunile se înverzeau, colorate, din loc în loc, de frunze proaspete de ferigă, iar pe marginea drumurilor, flori de ciubotica-cucului își iteau căpșoarele colorate.

Într-o astfel de zi, Richard constată că e liber, fără nici un fel de obligații presante, astfel că reuși, în sfîrșit, să se întoarcă la atelier. Să facă focul și să-l lase să le lumineze dragostea ; să pătrundă din nou în lumea lor intimă, secretă ; să-și potolească setea de celălalt și să devină un singur trup, o entitate plină de lumină.

— Cît va mai dura pînă vom mai veni din nou aici ? vru să știe Penelope, după aceea.

— Ce bine ar fi dacă aș ști.

— Sînt lacomă. Mereu vreau mai mult. Mereu vreau un mîine.

Stăteau la fereastă. Jos, plaja era scăldată în lumină ; nisipul strălucea orbitor, iar marea de un albastru intens

reflecta, în mii de fărîme, razele soarelui. Pescărușii purtați de vînt țipau și fluturau din aripi, și chiar dedesubtul ferestrei, doi băieți căutau creveți în apa strînsă printre stînci.

— În clipa asta, ziua de mîine rămîne un vis.

— Te gîndești la război ?

— Ca și nașterea și moartea, războiul face parte din viață.

— Nu vreau să fiu egoistă, oftă ea. Mă gîndesc la milioanele de femei din lume care ar da tot ce au ca să fie în locul meu, la căldură, în siguranță, cu burta plină și toată familia împrejur. Dar n-are sens. Sînt furioasă, pentru că nu pot fi tot timpul cu tine. Într-un fel, ceea ce înrăutățește lucrurile este și faptul că tu ești, de fapt, *aici*. Nu păzești Gibraltarul, nu te lupți în jungla din Burma, sau pe cine știe ce distrugător, în Atlantic. Ești *aici*. Și totuși, războiul ne desparte, ne îndepărtează. Adevărul este că, în toată fierberea asta, cu nesfîrșitele zvonuri despre debarcare, am sentimentul teribil că timpul trece pe lîngă noi. Tot ce putem obține, sînt numai cîteva ore furate.

— Am o săptămînă de permisie la sfîrșitul lunii, îi spuse el. Vrei să vii cu mine undeva ?

În timp ce vorbea, Penelope îi urmărise pe cei doi băieți, cu plasele lor pentru creveți. Unul găsise ceva, în adînc, printre alge. Se aplecă, să vadă mai bine, udîndu-și pantalonii la genunchi. O săptămînă de permisie. O săptămînă. Întoarse capul și-l privi pe Richard, convinsă fie că nu înțelesese bine, fie că o tachina ca s-o scoată din minți.

Înțelese totul, după expresia de pe fața ei, și-i zîmbi.

— Vorbesc serios, o asigură el.

— O săptămînă întreagă ?

— Da.

— De ce nu mi-ai spus pînă acum ?

— Ce-i mai bun, la urmă.

O săptămînă. Departe de tot, de toți. Doar ei doi.

— Unde am putea să mergem ? îl întrebă ea, precaută.

— Oriunde dorești. Am putea merge la Londra. Să stăm la Ritz și să facem turul teatrelor și cluburilor de noapte.

Rămase pe gînduri. Londra. Se gîndi la strada Oakley. Dar Londra însemna Ambrose, iar casa din strada Oakley era bîntuită de stafiile lui Sophie, Peter și Elizabeth Clifford.

— Nu vreau să merg la Londra, spuse ea. Ce alternativă avem ?

— O casă veche, numită Tresillick, pe coasta de sud, în Peninsula Roseland. Nu e nici mare, nici grandioasă, dar grădina se pierde în mare, cu glicine purpurii peste tot.

— Cunoști casa asta ?

— Da. Am locuit acolo într-o vară, cînd încă eram student.

— Cine locuiește acolo ?

— O prietenă a mamei mele. Helena Bradbury. E măritată cu un tip pe nume Harry Bradbury, capitan în marina regală, comandant al unui crucișător al flotei britanice. După Crăciun, mama i-a scris, și acum două zile am primit o scrisoare de la ea, prin care ne invită să stăm acolo.

— *Ne* invită ?

— Pe tine și pe mine.

— Știe de existența mea ?

— Evident.

— Dar, dacă stăm la ea, nu va trebui să dormim în camere separate și să fim îngrozitor de discreți ?

Richard izbucni în rîs.

— N-am mai văzut o femeie care să caute obstacolele cu lumînarea, ca tine.

— Nu le caut. Încerc să fiu realistă.

— Nu cred că vor apărea asemenea probleme. Helena e recunoscută pentru lipsa ei de prejudecăți. A fost cres-

cută în Kenya și, din cine știe ce motiv, doamnele care au crescut în Kenya se țin rareori de bîrfe.

— Ai primit invitația ei ?

— Încă nu. Am vrut să vorbesc mai întîi cu tine. Mai sînt și alte lucruri la care trebuie să ne gîndum. La tatăl tău, de exemplu.

— Tata ?

— N-o să se împotrivească, dacă te iau cu mine ?

— Richard, îl cunoști îndeajuns de bine ca să știi că nu e genul ăsta de om.

— I-ai spus de noi ?

— Nu. Nu în atît de multe cuvinte. Dar știe, adăugă ea și zîmbi.

— Și Doris ?

— Lui Doris i-am spus. Ea e de părere că e un lucru minunat. Crede că ești adorabil, exact ca Gregory Peck.

— În cazul ăsta, nimic nu ne mai poate opri. Deci... se ridică în picioare... hai să mergem. Ia-ți lucrurile și hai la drum. Avem multă treabă.

Chiar pe colț, lîngă magazinul doamnei Thomas, se afla un telefon și se înghesuiră amîndoi în cabină, iar Richard formă numărul de la Tresillick. Penelope se afla atît de aproape încît auzea telefonul sunînd la celălalt capăt al firului.

— Alo ! Vocea feminină, puternică și clară, putea fi ușor auzită de Penelope și aproape că-i sparse timpanul lui Richard. Helena Bradbury la telefon.

— Helena ? Richard Lomax la telefon.

— Richard, zăpăcitule ! De ce nu m-ai sunat pînă acum ?

— Îmi pare rău, dar zău că nu am avut nici o posibilitate...

— Ai primit scrisoarea mea ?

— Da. Am...

— Vii aici ?

— Dacă se poate.

— Minunat ! Mă înnebunește să știu că nu mi-ai spus nimic în tot timpul ăsta și că a trebuit să aflu de la mama ta. Cînd veniți ?

— Păi, o să am o săptămînă de permisie la sfîrșitul lui martie. E convenabil pentru tine ?

— La sfîrșitul lui martie ? La naiba, n-am să fiu aici. Plec la Chatham, să petrec cîteva zile cu bătrînul. Nu poți să aranjezi pentru altădată ? Nu, bineînțeles că nu poți. Ce întrebare prostească. Ei, nu-i nimic. Vino, oricum. Casa e a voastră, puteți face ce vreți. E doamna Brick aici ; stă la căsuță. Are o cheie. Vine și pleacă. Am să las niște mîncare în cămară. Simțiți-vă ca acasă...

— Dar e prea mult...

— Nu sărăcesc eu din asta. Dacă vrei să-ți plătești datoria față de mine, ajută-mă și tunde iarba. Mă necăjește faptul că n-am să fiu și eu acolo. Nu-i nimic, rămîne pe altădată. Scrie-mi, să mă anunți cînd să-i spun doamnei Brick să vă aștepte. Acum trebuie să-mi iau zborul. Mi-a făcut plăcere să vorbim. La revedere.

Cu aceste cuvinte, închise. Richard, rămas cu receptorul bîzîind în mînă, îl puse la loc încet.

— Iată o persoană care vorbește puțin, dar acționează repede, spuse el, îmbrățișînd-o pe Penelope și sărutînd-o. Pentru prima dată, așa cum arătau acolo, în cabina telefonică mică și urît mirositoare, Penelope îndrăzni să creadă că se va întîmpla cu adevărat. Plecau împreună și, de fapt, nu era o simplă „permisie" — ce oribil era cuvîntul acela tipic cazon — ci o adevărată vacanță.

— Nimic nu ne mai poate opri, nu-i așa, Richard ? Nimic rău nu se mai poate întîmpla.

— Nu.

— Cum ajungem acolo ?

— Trebuie să ne gîndim. Poate cu trenul, pînă la Truro. Cu taxiul.

— Dar n-ar fi mai amuzant să luăm mașina ? se lumină ea, dintr-o dată. Luăm Bentley-ul. Tata o să ni-l împrumute.

— N-ai uitat nimic ?

— Ce anume ?

— O problemă minoră — a benzinei.

Într-adevăr, uitase. Și totuși :

— Am să vorbesc cu domnul Grabney, îi spuse ea.

— Și el ce-o să facă ?

— O să ne facă rost de benzină, cumva. Știe el de unde. De pe piața neagră, dacă e nevoie.

— De ce ar face asta ?

— Pentru că e prietenul meu și îl cunosc de-o viață. Doar n-ai să refuzi să mă duc la Roseland cu un Bentley de împrumut, cu rezervorul plin cu benzină cumpărată la negru ?

— Nu. Cu condiția să-mi garantezi în scris că nu ajungem la închisoare.

Îi zîmbi. Se lăsă pradă imaginației. Se și vedea pornind la drum, străbătînd șoselele mărginite cu verdeață din sud, cu Richard la volan și bagajele pe bancheta din spate.

— Știi ceva ? îi spuse Penelope. Pînă plecăm, o să fie iarăși primăvară. Primăvară, cu adevărat.

Era o casă tainică, greu de găsit, ascunsă bine într-un colț de lume care nu-și schimbase nici felul de a fi, nici imaginea, de multe secole. De pe drum nici nu se zărea, protejată de privirile tuturor de pădure și drumul desfundat, pe marginea căruia creșteau tufe dese de hortensii. Cînd o descopereai, în sfîrșit, constatai că această casă pătrată rezistase timp de secole ; în jurul ei se construiseră anexe, grajduri și ziduri de protecție, toate acoperite cu iederă, plante agățătoare, mușchi și ferigi.

În fața casei, grădina, pe jumătate sălbatică și pe jumătate cultivată, cobora în pantă, străbătînd pajiști și terase, pînă la malul unui golfuleț dantelat, umflat de apele fluxului și plin de verdeață. Poteci strîmte te chemau, seducătoare, printre pîlcuri de camelii, azalee și rododendroni cu flori roz, perlate. La marginea apei, iarba creștea în voie, colorată din loc în loc de narcise galbene, iar mai

departe se zărea un mic debarcader de lemn, cu o barcă ancorată la chei.

Glicinele care acopereau zidurile casei nu înfloriseră încă, dar alte flori se zăreau pretutindeni și, lîngă terasă, un cireș sălbatic înflorit lumina priveliștea cu petalele lui albe, delicate, pe care orice pală de vînt le așternea pe pămînt, asemenea unei ninsori spulberate.

După cum le promisese, doamna Brick se afla acolo, pentru a-i întîmpina și ieși la poarta casei în clipa în care vechiul Bentley trase în spatele casei, încheindu-și, în sfîrșit, drumul. Doamna Brick avea părul alb nepieptănat și albeață la un ochi, ciorapi groși și era încinsă cu un sorț.

— Sînteți maiorul și doamna Lomax, nu-i așa ?

Penelope amuți auzind cum li se adresase, dar Richard, calm, puse stăpînire pe situație.

— Da, exact, spuse el, coborînd din mașină. Iar dumneavoastră sînteți, probabil, doamna Brick.

Se apropie de ea, cu mîna întinsă.

Era rîndul doamnei Brick să fie surprinsă. Își șterse mîna roșie de spatele șortului, înainte de a-i strînge mîna.

— Așa este. Era greu să-ți dai seama exact încotro privește ochiul acoperit de albeață. Am stat aici, doar ca să vă primesc. Mi-a zis doamna Bradbury. Mîine nu vin pe-aici. Aveți bagaje, nu ?

Intrară în casă, în urma ei, oprindu-se în holul pardosit cu dale de piatră, din care pornea spre etaj o scară de piatră, în spirală. Treptele erau roase de pașii celor care trecuseră pe acolo în atîția ani și se simțea un miros mustos, de igrasie, deloc neplăcut, însă, căci amintea de magazinele de antichități.

— Să vă arăt casa. Sufrageria și salonul... mobilele sînt acoperite, să nu se umple de praf. Doamna Bradbury nu le-a mai folosit de cînd a început războiul. Preferă biblioteca. Aici este. Trebuie să lăsați să ardă focul, să vă fie cald. Iar dacă bate soarele, puteți deschide glasvandul, să ieșiți pe terasă. Acum, haideți să vă arăt bucătăria...

Porniră, ascultători, în urma ei. Trebuie să goliți rezervorul și să-l umpleți în fiecare dimineață, altfel nu mai aveți apă caldă...

Arătîndu-le cum se face, apucă un buton de alamă și îl împinse, înainte și înapoi, de vreo două ori, provocînd un zgomot infernal în măruntaiele cazanului vechi.

— Aveți niște șuncă rece în cămară, iar eu am adus lapte, ouă și pîine. Așa mi-a zis doamna Bradbury.

— Sînteți foarte amabilă.

Dar ea nu avea timp de pierdut cu amabilități.

— Acum, să mergem sus. Richard și Penelope își luară bagajele și porniră după ea. Baia și toaleta sînt aici, pe culoar.

Cada de baie era înălțată pe picioare, iar robinetele erau din cupru ; bazinul toaletei avea un lanț cu mîner, pe care scria TRAGE.

— E cam prăpădit și vechi. Dacă nu funcționează de prima dată, trebuie să așteptați puțin și să mai încercați o dată.

— Mulțumim că ne-ați spus.

Nu mai era însă timp pentru a discuta complexitatea instalațiilor sanitare, căci bătrîna pornise mai departe, deschizînd ușa de la capătul scărilor ; din cameră se simți un val de aer proaspăt.

— Am ajuns. V-am pregătit camera de oaspeți cea mai bună, iar priveliștea e superbă, zău așa. Sper că patul e bun. Am pus sub pătură o sticlă cu apă caldă, să tragă umezeala. Aveți grijă cînd ieșiți pe balcon. Lemnul e cam putred. S-ar putea să cădeți. Ei, cam asta e. Își făcuse datoria. Acum, conchise ea, pot să plec.

Pentru prima dată, Penelope reuși să spună și ea ceva.

— Cînd vă mai vedem pe aici, doamnă Brick ?

— A, mai trec eu. Cînd și cînd. Să mă îngrijesc de dumneavoastră. Așa mi-a zis doamna Bradbury.

Cu aceste cuvinte, se întoarse și plecă.

Penelope nu îndrăznea să se uite la Richard. Rămase nemișcată, cu mîna peste gură, reușind să-și stăpînească

bucuria, pînă cînd auzi zgomotul ușii și înțelese că doamna Brick n-o mai putea auzi. După aceea nu mai conta. Se lăsă pe spate, pe patul mare și moale, rîzînd cu lacrimi. Richard veni să se așeze lîngă ea.

— Va trebui să stabilim cu care ochi vede bine, spuse el, altfel s-ar putea să dăm naștere unor complicatii teribile.

— „E cam veche toaleta asta". Parcă era iepurașul alb[1] din poveste, așa ne zorea să mergem mai departe.

— Cum te simți pe post de doamna Lomax ?

— Nici nu-mi vine să cred.

— Presupun că „așa a zis doamna Bradbury".

— Acum înțeleg la ce te refereai cînd vorbeai de doamnele crescute în Kenya.

— Ai să fii fericită aici ?

— Cred că am să mă descurc.

— Cum aș putea să te fac și mai fericită ?

Penelope începu iarăși să rîdă. Se întoarse lîngă ea și o cuprinse în brațe, atent și fără grabă. Prin fereastra deschisă se auzeau zgomotele de afară. Țipătul unui pescăruș în depărtare. Mai aproape, uguitul unui porumbel. O pală ușoară de vînt foșnea printre ramurile cireșului alb. Încet, apele fluxului se umflau, acoperind mîlul de pe malurile golfului.

Mai tîrziu, și-au despachetat valizele și s-au acomodat cu casa. Richard și-a pus o pereche de pantaloni roși, de catifea reiată, un pulover alb, pe gît, și niște ghete uzate, de piele. Penelope i-a ascuns uniforma în dulap, în spatele celorlalte haine, apoi a făcut vînt valizelor sub pat.

— Parcă ar fi începutul unei vacanțe de pe vremea școlii, spuse Richard. Hai să pornim în cercetare.

1 Unul din personajele cărții *Alice în Țara Minunilor* de Lewis Carroll. (N.T.)

Au cercetat mai întîi casa, deschizînd uși, descoperind scări și pasaje neașteptate, obișnuindu-se cu locul. Jos, în bibliotecă, au deschis larg glasvandul și apoi s-au uitat peste titlurile cărților, au găsit un gramofon vechi și un teanc de discuri minunate. Delius, Brahms, Charles Trenet, Ella Fitzgerald.

— Putem organiza serate muzicale.

Focul pîlpîia în căminul masiv. Richard se aplecă să mai pună cîțiva butuci din coșul de lîngă grătar și apoi, ridicîndu-se, zări un plic care îi era adresat, sprijinit de ceasul de pe mijlocul poliței căminului. Îl luă și îl deschise, iar înăuntru găsi un mesaj de la gazda lor absentă.

Richard. Mașina de tuns iarbă e în garaj, împreună cu o canistră de benzină. Cheia de la pivniță e agățată deasupra ușii de la pivniță. Luați tot ce doriți de acolo. Distracție plăcută. Helena.

Au ieșit afară, pe ușa de la bucătărie și, străbătînd un șir întreg de cămări, debarale, oficii și spălătorii, toate pardosite cu dale de piatră, ajunseră în cele din urmă într-o curte pietruită, plină de frînghii pentru rufe. Grajdurile de odinioară erau acum folosite drept garaje, magazii de unelte și depozite de lemne. Acolo găsiră mașina de tuns iarbă și, tot acolo, pe pereche de vîsle și o velă înfășurată.

— Astea sînt pentru barcă, comentă satisfăcut Richard. Cînd apele vor fi îndeajuns de adînci, am putea ieși cu barca.

Mai departe, au dat peste o poartă veche, de lemn, ascunsă într-un zid de granit, acoperit de licheni. Richard se opinti cu umărul în ea și o deschise ; se treziră, brusc, în ceea ce fusese odată grădina de zarzavat. Văzură serele șubrede și rîndurile de castraveți, dar buruienile lăsate în voie de multă vreme acoperiseră totul și acum, din gloria de odinioară, nu mai rămăseseră decît niște tufe de rubarbură, crescută la întîmplare, un strat de mentă și vreo doi

meri foarte bătrîni, noduroși ca niște oameni foarte în vîrstă, dar încă aureolați de splendoarea florilor de un roz pal. Aerul cald era îmbălsămat de mireasma lor.

Era trist să vezi o asemenea sălbăticie. Penelope oftă.

— Ce păcat. Cred că a fost minunat în alte vremuri. Straturi de verdețuri, încadrate de gard viu.

— Așa era cînd am fost aici, înainte de război. Dar pe atunci erau doi grădinari. E imposibil să întreții un asemenea domeniu de unul singur.

Ieșiră pe o altă poartă, descoperind o potecă pe care se putea ajunge la golf. Penelope culese un buchet de narcise și se așezară pe dig, privind cum se ridicau apele. Cînd li se făcu foame, se întoarseră în casă și mîncară pîine cu șuncă și niște mere încrețite, pe care le găsiseră în cămară. Tîrziu, după-amiază, cînd apele se ridicaseră destul, luară niște impermeabile din debaraua familiei Bradbury, vîslele și vela și porniră cu barca în larg. Cît rămaseră în golf, la adăpost, nu înaintară prea mult dar, odată ajunși în larg, briza îi ajută să înainteze. Richard fixă vela pe catargul central. Bărcuța se legănă periculos de mult, dar rezistă și porniră mai departe, în viteză, despicînd valurile și ridicînd în aer picăturile de spumă, pe apele adînci și învolburate care se îndreptau spre Atlantic.

Era o casă tainică. O casă care părea să fi fost cuprinsă de somnul timpurilor apuse. Era limpede că viața de aici fusese întotdeauna liniștită și fără griji; nimeni nu se grăbise niciodată. Asemenea unui ceas vechi, care merge cum vrea, sau poate asemenea unei persoane foarte bătrîne, cu ciudățeniile ei, casa exista în afara timpului. O influență blîndă, dar foarte profundă. Înainte de sfîrșitul primei zile, obosiți și uimiți de clima delicată a coastei de sud, Richard și Penelope nu mai rezistaseră, seduși de magia sa copleșitoare; după aceea, timpul încetă să mai aibă vreo importanță, încetă chiar să mai existe. Acolo nu erau ziare, radioul nu se deschidea niciodată și, dacă suna

telefonul, îl lăsau să sune, știind că apelul nu era pentru ei.

Zile și nopți curgeau liniștit, unele după altele, fără ca această continuitate să fie întreruptă de mese regulate, sau obligații urgente, sau de tirania ceasurilor. Singurul lor contact cu lumea dinafară era doamna Brick care, așa cum promisese, venea și pleca. Vizitele ei erau neregulate, în cel mai bun caz, ei neavînd habar cînd urma să-și facă apariția. Uneori, apărea pe la trei după-amiaza, să curețe sau să facă ordine, sau să dea cu mătura peste covoarele uzate. Într-o dimineață, foarte devreme, cînd încă erau în pat, ea dăduse buzna peste ei, cu tava pe care pusese cănile de ceai dar, înainte ca ei să se dezmeticească îndeajuns pentru a-i mulțumi, ea trăsese draperiile, mormăise ceva despre vreme și plecase.

După cum remarcase Richard, ar fi putut fi un moment foarte penibil.

În plus, asemenea unui spiriduș binevoitor, le aducea mîncare. Cînd intrau în bucătărie să caute ceva de mîncat, găseau, pe raftul din cămară, o farfurie cu ouă de rață, o pasăre de curte, o bucată de unt proaspăt, de fermă, sau o pîine tocmai scoasă din cuptor. Cartofii erau curățați și morcovii rași, iar o dată le lăsase două bucăți de plăcintă, atît de mari, încît nici chiar Richard nu reușise să mănînce tot.

— Nici măcar nu i-am dat cupoanele noastre de hrană, constată Penelope uimită. Trăia pe cartelă de atîta timp, încît această abundență i se părea aproape un miracol. De unde naiba apar toate astea ?

N-aveau să afle niciodată.

În acel început de primăvară, vremea era capricioasă. Cînd ploua, cădeau adevărate torente, și atunci fie că își puneau haine potrivite și porneau în cîte o lungă plimbare, fie că stăteau acasă, lîngă foc, cu o carte în mînă sau jucînd cărți. Unele zile erau însorite și calde, ca vara. Pe acelea le petreceau afară, luînd cîte o gustare la iarbă

verde sau prăbușiți în cîte un fotoliu de grădină. Într-o dimineață, simțindu-se plini de energie, luară mașina și străbătură scurta distanță care îi separa de St. Mawes, să se plimbe prin sat, să vadă bărcile ieșite în larg și, în cele din urmă, să bea ceva pe terasa Hotelului Idle Rocks.

Soarele se zărea printre nori, iar aerul curat purta mireasma proaspătă a sării de mare. Penelope se lăsase pe spate, în scaun, cu ochii ațintiți asupra unei bărci maronii, de pescuit, care își croia drum spre apele oceanului.

— Richard, tu te gîndești vreodată la lux ? îl întrebă ea.

— Nu mă obsedează, dacă asta vrei să știi.

— Luxul, după părerea mea, e împlinirea deplină a celor cinci simțuri, în același timp. În clipa asta, noi ducem o viață de lux. Mi-e cald ; iar dacă vreau, pot întinde mîna, să te ating. Miros marea și chiar acum cineva prăjește ceapă la hotel. Delicios. Sorb dintr-o bere rece și aud pescărușii și clipocitul apei și motorul bărcii de pescuit, care duduie mulțumit.

— Și ce vezi ?

Își întoarse capul spre el, cum stătea pe scaun, cu părul răvășit de vînt, îmbrăcat în puloverul vechi și jacheta de tweed, cu petice de piele, care mirosea a cărbune.

— Te văd pe tine.

Richard zîmbi.

— Acum e rîndul tău. Spune-mi ce înseamnă luxul pentru tine.

Tăcu, intrînd în spiritul jocului, gîndindu-se. În cele din urmă, spuse :

— Poate contrast, din cît cred eu. Munții și frigul pătrunzător al zăpezii strălucitoare sub cerul albastru și un soare dogoritor. Sau să stai la soare, pe o piatră fierbinte și să știi că, în clipa în care nu mai poți suporta arșița, apele adînci ale mării se află chiar lîngă tine, așteptînd să te cufunzi în ele.

— Ce zici de-o zi cu ploaie rece, care să te moaie pînă la os, în care să ajungi acasă înghețat și să poți, imediat, să intri în baia fierbinte, cu multă, multă apă ?

— Și asta e grozav. Sau să-ți petreci o zi de la Silverstone, asurzit de mașinile pornite în cursă, iar apoi, pe drumul spre casă, să te oprești într-o imensă catedrală, minunat de frumoasă, și acolo, înăuntru, să asculți tăcerea.

— Ce groaznic ar fi să umbli după blănuri de samur, Rolls-Royce-uri și smaralde imense, vulgare. Pentru că sînt sigură că, în clipa în care ai pune mîna pe ele, te-ai simți minimalizat, doar pentru că ar fi ale tale. Și nu ți-ar mai trebui și nici n-ai ști ce să faci cu ele.

— Ar fi un lux vinovat dacă-ți propun să mîncăm aici ?

— Nu, ar fi minunat. Chiar mă întrebam cînd ai de gînd să-mi propui. Am putea mînca ceapă la cuptor. Mor de poftă de-o jumătate de oră.

Dar serile lor erau, poate, cele mai frumoase. Cu draperiile trase și focul aprins în cămin, ascultau muzică, trecînd în revistă colecția de discuri a Helenei Bradbury și schimbînd, pe rînd, acul sau întorcînd maneta vechiului patefon de lemn. Îmbăiați și schimbați, cinau lîngă foc, pe o măsuță mică, aranjată cu pahare de cristal și tacîmuri de argint ; mîncau ceea ce le lăsa doamna Brick și beau o sticlă de vin, adusă mai devreme de Richard, din pivniță, după cum primise instrucțiuni. Afară, vîntul de seară, care sufla dinspre mare, zgîlțîia ferestrele, dar asta nu făcea decît să le sublinieze izolarea, confortul și solitudinea liniștită.

Într-o seară, foarte tîrziu, ascultau integrala simfonică *Lumea Nouă*. Richard stătea întins pe canapea, iar Penelope se așezase pe perne, pe podea, cu capul sprijinit pe șoldul lui. Focul transformase bușteni într-un morman de cenușă, care mai ardea mocnit dar, cînd răsunară ultimele acorduri ale muzicii, ei nu se mișcară, rămînînd așa

cum stăteau — Penelope pierdută în visare și Richard cu o mînă sprijinită pe umărul ei.

În cele din urmă, tresări și rupse vraja.

— Penelope.

— Da.

— Trebuie să stăm de vorbă.

— Numai asta am făcut, zîmbi ea.

— Despre viitor.

— Care viitor ?

— Al nostru.

— Vai, Richard...

— Nu. Nu trebuie să fii îngrijorată. Ascultă-mă. Pentru că e important. Vezi tu, într-o zi doresc să ne putem căsători. Mi se pare imposibil să-mi imaginez viitorul fără tine, iar asta înseamnă, cred eu, că trebuie să ne căsătorim.

— Eu am un soț.

— Știu, draga mea. Ba încă știu prea bine — și totuși trebuie să te întreb. Vrei să fii soția mea ?

Penelope se întoarse, îi luă mîna și o duse la obraz.

— Nu trebuie să ne forțăm norocul, îi spuse.

— Nu-l iubești pe Ambrose.

— Nu vreau să vorbesc despre asta. Nu vreau să vorbesc despre Ambrose. El nu are ce căuta aici. Nici nu vreau să-i rostesc numele cu voce tare.

— Te iubesc mai mult decît pot exprima în cuvinte.

— Și eu, Richard. Te iubesc. Știi asta. Și cred că n-ar putea exista un lucru mai minunat decît să ne căsătorim și să știu că nimic nu ne mai poate despărți. Să nu vorbim despre asta acum.

El nu-i răspunse multă vreme. Apoi, într-un tîrziu, oftă.

— Bine, îi spuse, aplecîndu-se s-o sărute. Hai la culcare.

Ultima lor zi a fost însorită și caldă, iar Richard, făcîndu-și datoria, pentru a se despăgubi față de Helena, a

scos mașina de tuns iarbă din garaj și a aranjat peluza. Operația i-a luat mult timp și Penelope l-a ajutat, cărînd resturile de iarbă, cu roaba, pînă la grămada de îngrășămînt aflată în spatele grajdului și rotunjind marginile gardului verde, cu o pereche de foarfeci lungi, de grădină. N-au terminat decît pe la patru după-amiază, dar vederea pajiștii înclinate, netedă și catifelată, tunsă în ambele sensuri, dînd impresia că iarba are două nuanțe de verde, era cît se poate de mulțumitoare și le dădea satisfacția muncii împlinite. După ce curăță mașina și-o unse cu ulei, Richard anunță că era frînt de oboseală și că se duce să facă un ceai pentru amîndoi, așa că Penelope se duse în partea din față a curții și se așeză pe iarba proaspăt tunsă, așteptîndu-l să vină cu ceaiul.

Iarba proaspăt tunsă mirosea delicios. Se lăsă pe spate, în coate, și urmări cu privirea doi albatroși, veniți să se odihnească la capătul digului, minunîndu-se cît erau de mici și de frumoși, în comparație cu pescărușii mari, din nord. Își plimbă vîrfurile degetelor peste iarbă, ca și cum ar fi mîngîiat blana unei pisici. Dădu peste o păpădie, care scăpase cuțitului. O trase, rupîndu-i frunzele și tija, încercînd să-i smulgă rădăcina. Dar rădăcina era puternică, se încăpățîna să reziste, așa cum se întîmplă de obicei cu păpădiile, iar ea rămase în mînă cu floarea și o mică parte de rădăcină. O privi, simțindu-i mirosul amar alături de mirosul pămîntului reavăn care îi rămăsese pe degete.

Se auziră pași pe terasă. Richard venea cu ceaiul — două căni pe o tavă. Ajuns lîngă Penelope, se așeză și el.

— Richard ? Am descoperit un nou lux, îi spuse.

— Care anume ?

— Să stai pe iarba proaspăt tunsă, singură, fără cel pe care îl iubești. Ești singură, dar știi că nu va dura mult și, într-o clipă sau două, el se va întoarce lîngă tine. Cred că, pînă acum, acesta-i cel mai minunat, adăugă ea, zîmbind.

Ultima lor zi. Mîine, dis-de-dimineață, urmau să plece ; să se întoarcă la Porthkerris. Refuza să se gîndească la asta, refuza să-și imagineze cum va fi. Era ultima lor

seară. Stăteau, ca de obicei, lîngă foc — Richard pe canapea, iar Penelope ghemuită pe podea, lîngă el. Nu ascultau muzică. În schimb, el îi citea cu voce tare din *Jurnalul de toamnă* al poetului MacNeice; nu numai poezia de dragoste, pe care i-o recitase demult, în ziua aceea, în atelierul lui Lawrence, ci întreaga carte, de la început la sfîrșit. Era foarte tîrziu cînd ajunse la ultimele cuvinte.

Dormi, în șopotul apei curgătoare,
Ziua de mîine va trece, oricît ar fi de profundă;
Nu există rîul morții și nici Lethe
Astăzi dormim
Pe malul Rubiconului — zarurile au fost aruncate
Va veni vremea să ascultăm
povestea, mai tîrziu, va fi și soare mai tîrziu,
și ecuația va putea fi, în sfîrșit, rezolvată.

Richard închise cartea încet. Penelope oftă, ca și cum n-ar fi vrut să se sfîrșească.

— Atît de puțin timp, îi spuse ea. MacNeice știa că războiul e inevitabil.

— Cred că, prin toamna lui 1938, știam aproape toți. Cartea îi alunecă din mîini și căzu pe podea. Plecăm, îi spuse el.

Focul se stinsese. Penelope întoarse capul și văzu cît era de trist.

— De ce ești așa?

— Pentru că am sentimentul că te trădez.

— Unde pleci?

— Nu știu. Nu pot să spun.

— Cînd?

— Imediat ce ajungem înapoi la Porthkerris.

Penelope simți o durere în inimă.

— Mîine.

— Sau în ziua următoare.

— Ai să te întorci?

— Nu imediat.

— Ți-au dat o altă însărcinare ?

— Da.

— Cine îți va lua locul ?

— Nimeni. Operațiunea s-a încheiat. Gata. Tom Mellaby și personalul administrativ rămîn la comandament, să pună totul în ordine, dar trupele de comando și cele de asalt americane pleacă în cîteva săptămîni. Așa că Porthkerris își va primi înapoi digul de nord și, îndată ce terenul de rugby va fi eliberat, băieții lui Doris vor putea să joace iarăși fotbal.

— Deci, s-a terminat ?

— Partea asta a războiului, da.

— Ce urmează ?

— Așteaptă și ai să vezi.

— De cînd știi ?

— De vreo două, trei săptămîni.

— De ce nu mi-ai spus pînă acum ?

— Din două motive. Unul este că încă e un secret, deși nu va mai fi așa prea multă vreme. Celălalt este că am vrut ca nimic să nu umbrească timpul scurt pe care îl petreceam împreună.

Inima ei era plină de dragoste pentru el.

— Nimic n-ar fi putut să-l umbrească. Rosti aceste cuvinte și simți că erau pe deplin adevărate. N-ar fi trebuit să păstrezi secretul numai pentru tine. Nu față de mine. Să nu-mi ascunzi niciodată nimic.

— Faptul că trebuie să te părăsesc e cel mai dificil lucru pe care a trebuit să-l fac vreodată.

Penelope se gîndi la plecarea lui și la golul pe care îl lăsa în urmă. Încercă să-și imagineze viața fără el și se simți atît de deprimată, încît renunță. Un lucru era însă cert.

— Cel mai cumplit va fi să ne luăm rămas bun.

— Atunci, să nu spunem nimic.

— Nu vreau să se termine.

— Nu s-a terminat, fetița mea dragă, zîmbi el. Nici n-a început cu adevărat.

— A plecat ?

Penelope tricota.

— Da, tată.

— Nu mi-a spus la revedere.

— Dar a venit să te vadă ; să-ți aducă o sticlă de whisky. N-a vrut să-și ia rămas bun.

— Nici de la tine ?

— Nu. A plecat, pur și simplu, prin grădină. Așa era stabilit.

— Cînd se întoarce ?

Ajunsese la capătul rîndului ; schimbă andrelele și începu un altul.

— Nu știu.

— Ții secret ?

— Nu.

Lawrence tăcu cîteva clipe, apoi oftă.

— O să-mi lipsească. Își aținti ochii negri asupra fiicei sale, peste masă. Dar cred că nu la fel de mult cum o să-ți lipsească ție.

— Îl iubesc, tată. Ne iubim.

— Știu asta. Știu de mai multe luni.

— Sîntem amanți.

— Și asta știu. Te-am văzut înflorind, căpătînd strălucire. Ce n-aș fi dat să pot ține pensula în mînă, să prind acea iradiere și s-o imortalizez. În plus... deveni mai prozaic... nu te duci în vacanță cu un bărbat, o săptămînă, ca să vorbiți despre vreme.

Penelope îi zîmbi, dar nu spuse nimic.

— Ce-o să se întîmple cu voi doi ?

— Nu știu.

— Și Ambrose ?

— Nici asta nu știu, spuse ea, ridicînd din umeri.

— Ai probleme.

— E o definiție prea blîndă.

— Îmi pare rău pentru tine. Îmi pare rău pentru amîndoi. Meritați o soartă mai bună decît să vă găsiți, unul pe celălalt, în plin război.

— Ție... ție îți place de el, nu-i așa, tată ?

— Nici un alt bărbat nu mi-a plăcut așa de mult. Mi-ar plăcea să-mi fie fiu. Mă gîndesc la el ca la un fiu.

Penelope, care nu plîngea niciodată, simți lacrimi arzîndu-i colțurile ochilor. Dar nu era momentul pentru sentimentalisme.

— Ești un nesuferit, îi spuse tatălui ei. Am mai spus-o eu și altă dată. Din fericire, lacrimile se retraseră. N-ar trebui să vorbești așa, reluă ea. Ar trebui să-ți încerci biciul și să strîngi din dinți, să-l amenințI pe Richard Lomax să nu-ți mai calce pragul.

Lawrence îi răspunse cu o licărire amuzată în priviri.

— Mă jignești...

Richard plecase în avangarda exodului general. Pînă spre mijlocul lui aprilie, pentru locuitorii din Porthkerris devenise clar că planul de antrenament al marinei regale și propria lor implicare în război se încheiase. Trupele de asalt americane și trupele de comando plecaseră — la fel de discret precum veniseră — și străzile străjmte ale orașului rămaseră pustii și ciudat de tăcute, căci nu se mai auzea mărșăluitul bocancilor grei și nici zgomotul mașinilor militare. Navetele purtătoare dispăruseră din port, transportate în altă parte, într-o noapte întunecoasă ; barierele de sîrmă ghimpată fuseseră scoase de pe digul de nord ; iar comandamentul fusese eliberat și cedat iarăși armatei salvării. Sus pe deal, corturile bazei americane rămăseseră singuratice și părăsite, iar dinspre cîmpurile de tragere de dincolo de stîncile Boscarben nu se mai auzeau focuri de armă.

În cele din urmă, tot ce mai rămăsese în urma îndelungatei activități din timpul iernii era cartierul general al marinei regale, de la hotelul White Caps. Acolo, drapelul flutura încă pe catarg, mașinile de teren stăteau în par-

care, santinela făcea de veghe la poartă, iar colonelul Mellaby, cu oamenii lui, venea și pleca. Prezența lor continuă le amintea și dădea credibilitate tuturor celor ce se întîmplaseră.

Richard plecase. Penelope învață să trăiască fără el, pentru că nu avea alternativă. Nu puteai spune „Nu mai suport", pentru că, dacă nu suportai, singura soluție era să oprești trenul vieții și să cobori, lucru care nu era posibil. Pentru a ocupa golul și a da de lucru mîinilor și minții, făcu și ea ceea ce femeile fac de secole, în vremuri de restriște: se cufundă în viața de familie și treburile gospodărești. Activitatea fizică era o terapie lumească, dar liniștitoare. Făcea curățenie, din pod pînă în pivniță, spăla pături, săpa grădina. Ceea ce n-o împiedica să-l dorească pe Richard dar, cel puțin, rezultatul era o casă plăcut mirositoare și două rînduri de varză proaspăt plantată.

În afară de asta, își petrecea multă vreme cu copiii. Lumea lor era mai simplă, conversația lor era simplă, nesofisticată și tovărășia lor o reconforta. Nancy, la trei ani, devenise o mică personalitate; comentariile și remarcile ei ascuțite constituiau o sursă permanentă de amuzament și mirare. Dar Clark și Ronald creșteau și Penelope constată că argumentele și opiniile lor erau neașteptat de mature. Le acordă întreaga ei atenție, îi ajută la colecția de scoici și le răspunse la întrebări. Pentru prima dată, nu mai vedea în ei doar niște băieți gălăgioși, cu două guri lacome care trebuiau hrănite, ci niște egali. Oameni cu drepturile lor. Generația viitoare.

Într-o sîmbătă, îi luă pe cei trei copii la plajă. Întorcîndu-se la Carn Cottage, îl găsi acolo pe generalul Watson-Grant, pe punct de plecare. Venise să-l vadă pe Lawrence. Stătuseră de vorbă, în tihnă. Doris le oferise un ceai. Acum, se pregătea să plece acasă.

Penelope îl conduse pînă la poartă. El se opri, admirînd și atingînd cu capătul bastonului o tufă de flori sălbatice, cu frunze zimțate și flori înalte, alungite.

— Ce frumoase sînt, spuse. Îmi place cum acoperă pămîntul.

— Și mie îmi plac. Sînt așa de exotice.

Porniră mai departe, pe lîngă tufele de escallonia, pline de boboci de un roz-închis.

— Nu-mi vine să cred că a venit vara. Azi, cînd eram cu copiii la plajă, am văzut un bătrîn roșu la față, strîngînd resturile de pe nisip. Au apărut și niște corturi și s-a deschis toneta de înghețată. Cred că nu va trece mult și vor sosi primii turiști. Ca vrăbiile.

— Ai vești de la soțul tău ?

— ...de la Ambrose ? Cred că e bine. Nu mai știu nimic despre el de la o vreme.

— Știi unde se află ?

— În Mediterana.

— Atunci, înseamnă că va pierde spectacolul.

Penelope se încruntă.

— Cum ați spus ?

— Am spus că va pierde spectacolul. Debarcarea în Europa.

— Da, rosti ea cu o voce pierită.

— Ghinionul naibii ! Să-ți spun ceva, Penelope. Mi-aș da brațul drept să fiu iarăși tînăr, să pot fi și eu în miezul lucrurilor. A durat mult pînă să ajungem aici. Prea mult. Dar acum, întreaga țară e pregătită și gata să intre în acțiune.

— Da. Știu. Războiul a devenit iarăși teribil de important. Dacă te plimbi pe străzile din Porthkerris, poți să auzi un întreg buletin de știri, de la o casă la alta. Iar lumea cumpără ziare și le citește, chiar acolo, imediat, pe trotuarul din fața magazinului. Exact cum s-a întîmplat pe vremea atacului de la Dunkerque, a „bătăliei Angliei" sau a celei de la El Alamein.

Ajunseseră la poartă. Se opriră încă o dată, și generalul se sprijini în baston.

— A fost o plăcere să-l văd pe tatăl tău. Am venit dintr-un impuls lăuntric. Simțeam nevoia să-i ridic moralul.

— Acum are nevoie de tovărășie, spuse ea și zîmbi. Îi simte lipsa lui Richard Lomax și a jocului de table.

— Da. Mi-a spus.

Se priviră drept în ochi. O privea cu blîndețe și Penelope găsi timp să se întrebe cît de multe hotărîse Lawrence să-i spună vechiului său prieten.

— Să fiu sincer, nu mi-am dat seama că tînărul Lomax a plecat. Ai vești de la el ?

— Da.

— Cum se descurcă ?

— Nu mi-a spus exact.

— E normal. Cred că niciodată nu s-au luat atîtea măsuri de securitate.

— Nici măcar nu știu unde se află. Adresa pe care mi-a dat-o e toată numai inițiale și cifre. Iar telefonul cred că nici n-a fost inventat.

— Ei, nu-i nimic. Sînt sigur că vei primi curînd vești de la el, spuse generalul, deschizînd poarta. Acum trebuie să plec. La revedere, dragă. Ai grijă de tatăl tău.

— Mulțumesc pentru vizită.

— A fost o plăcere.

Își scoase brusc pălăria și se aplecă s-o sărute pe obraz. Penelope rămase fără grai, căci în toată viața lui nu mai făcuse așa ceva. Îl urmări cu privirea cum se îndepărta cu pași vioi, sprijinindu-se în baston.

Toată țara e în așteptare. Așteptarea era lucrul cel mai cumplit. Așteptau războiul ; așteptau știri ; așteptau moartea. Se înfioră, închise poarta și porni încet înapoi, pe poteca din grădină.

Scrisoarea lui Richard sosi cu două zile mai tîrziu. Ajunsă prima jos, dis-de-dimineață, Penelope o zări unde o lăsase poștașul, pe bufetul din hol. Văzu scrisul cu litere de tipar, negre, pe plicul gros. Îl duse în salon, se ghemui

în fotoliul cel mare al tatălui ei și îl deschise. Erau patru pagini de hîrtie subțire, galbenă, strîns îndoite.

Undeva în Anglia
20 mai, 1944
Draga mea Penelope,

În ultimele săptămîni m-am așezat de zeci de ori ca să-ți scriu. De fiecare dată, n-am ajuns mai departe de primele rînduri, căci mă întrerupea un telefon, o chemare, o bătaie în ușă sau cine știe ce sarcină urgentă.

Dar în sfîrșit a sosit un moment, în acest loc cufundat în întuneric, cînd sînt sigur că voi avea o oră de liniște. Scrisorile tale au ajuns cu bine și îmi aduc bucurie. Le iau cu mine, ca un școlar bolnav de dragoste, le citesc și le recitesc de nenumărate ori. Dacă nu pot fi cu tine, măcar să-ți ascult glasul...

Acum, am multe să-ți spun. Adevărul e că nu știu cu ce să încep, e greu să-mi amintesc despre ce vorbeam și cînd am tăcut amîndoi. În această scrisoare e vorba de ceea ce a rămas nerostit.

N-ai vrut niciodată să vorbești despre Ambrose și, cînd eram la Tresillick, închiși în propria noastră lume, nu părea să aibă vreun rost. Dar, în ultima vreme, m-am gîndit aproape tot timpul la el și e clar că e singurul obstacol între noi și fericirea noastră viitoare. Poate că sună teribil de egoist, dar nu-i poți fura cuiva nevasta și să rămîi un sfînt. Așa că mintea mea lucrează mai departe, aparent din propria ei voință. Mă gîndesc la confruntări, recunoaștere, rușine, avocați, tribunale și, pînă la urmă, la divorț.

Există și posibilitatea ca Ambrose să fie un gentleman și să-ți permită să divorțezi. Să fiu sincer, nu văd ce motiv ar putea avea să n-o facă, iar eu sînt pregătit sufletește să apar în fața curții ca vinovat și să-l las să divorțeze de tine. Dacă se va întîmpla așa, el trebuie s-o poată vedea pe Nancy, dar asta e o problemă pe care o vom discuta cînd vom ajunge la ea.

Tot ceea ce contează acum este să fim împreună și, pînă la urmă — așa cum sper, mai devreme sau mai tîrziu — să ne căsătorim. Într-o bună zi, acest război va lua sfîrșit. Eu voi fi demobilizat și trimis la vatră, cu mulțumiri și o mică pensie, pentru viața civilă. Poți suporta perspectiva de a te căsători cu un profesor de liceu ? Pentru că asta e tot ce doresc eu să fac. Unde vom merge, unde vom locui și cum va fi, nu știu, dar dacă am de ales, aș dori să mă întorc în nord, să fiu aproape de lacuri și munții înalți.

Știu că pare o perspectivă foarte îndepărtată. Ne așteaptă un drum greu, presărat cu obstacole pe care va trebui să le depășim, unul cîte unul. Dar orice călătorie de o mie de mile începe cu primul pas și nici o expediție nu merge rău, dacă te gîndești puțin la ea înainte.

După ce am citit tot ce am scris pînă acum, am rămas uimit, căci pare scrisoarea unui om care se așteaptă să trăiască veșnic. Nu știu de ce, dar nu mă tem deloc că nu voi supraviețui războiului. Moartea, ultimul inamic, pare încă departe, ascunsă în spatele anilor de bătrînețe și infirmitate. Și nu pot să cred că soarta, după ce ne-a adus împreună, n-a hotărît să rămînem așa.

Mă gîndesc la voi toți, cei de la Carn Cottage, îmi imaginez ce faceți și regret că nu sînt acolo, să împart cu voi rîsul și treburile domestice din ceea ce a devenit pentru mine o a doua casă. Totul a fost minunat, în toate sensurile. Iar în această viață, nimic din ce e bun nu se pierde. Rămîne în ființa unui om, devine o parte a firii lui. Așa că o parte din tine este mereu alături de mine. Și o parte din mine îți aparține pentru totdeauna. Iubirea mea, draga mea.

Richard.

Marți, 6 iunie, forțele aliate au debarcat în Normandia. Al doilea front era deschis și începea ultima mare bătălie. Așteptarea luase sfîrșit.

Ziua de 11 iunie a căzut într-o sîmbătă.

Doris, într-un impuls de zel religios, plecase cu băieții la biserică, iar Nancy era la școala de duminică, astfel că rămăsese în sarcina lui Penelope să pregătească prînzul. De data asta, măcelarul nu se mai scuzase și scosese de sub tejghea un picioruș de miel proaspăt născut. Acesta se afla acum la cuptor, înconjurat de cartofi crocanți și mirosea delicios. Morcovii erau puși la fiert, varza fusese tăiată. La desert, aveau rubarbură și sos de ciocolată.

Era aproape de prînz. Se gîndi să facă un sos de mentă. Fără să-și scoată șorțul de la brîu, ieși pe ușa din spate și porni în sus, pe deal. Se simțea un vînt ușor. Doris spălase o mulțime de rufe și le agățase pe frînghie ; acum, cearșafurile și prosoapele fluturau în vînt, ca niște pînze prost prinse de catarg. Rațele și găinile, care alergau de colo-colo în cotețe, o văzură pe Penelope apropiindu-se și începură să cîrîie din răsputeri, sperînd să primească ceva de mîncare.

Găsi menta, rupse cîteva vîrfuri frumos mirositoare ; dar cînd porni înapoi spre casă, auzi poarta de jos deschizîndu-se și închizîndu-se la loc. Era prea devreme pentru ca lumea să se întoarcă acasă de la biserică, așa că o luă pe dalele de piatră care duceau pe pajiștea din fața casei și rămase acolo, să vadă cine venise.

Vizitatorul își făcu apariția, fără să se grăbească. O beretă verde. O fracțiune de secundă, îndeajuns pentru ca inima ei să înceapă să bată mai repede, crezu că era Richard, dar apoi constată că nu era el. Colonelul Mellaby ajunsese la capătul potecii și se opri. Ridicînd capul, văzu că ea îl privea.

Brusc, timpul se opri în loc. Ca într-un film oprit pe o singură imagine, din cauză că s-a stricat proiectorul. Chiar și vîntul încetase. Nici o pasăre nu mai cînta. Pajistea dintre ei părea un cîmp de bătaie. Rămase nemișcată, așteptînd ca el să facă prima mișcare.

Așa se și întîmplă. Cu un declic și un hîrîit, filmul porni din nou. Penelope porni în întîmpinarea lui. Părea

schimbat. Nu observase pînă atunci cît era de palid și de slab. Deschise vorba.

— Domnule colonel Mellaby...

— Draga mea... Vorbea ca și generalul Watson-Grant, cu cea mai mare blîndețe și, din acea clipă, știu, fără putință de îndoială, ce avea să-i spună.

— E vorba de Richard ? întrebă ea.

— Da. Îmi pare atît de rău...

— Ce s-a întîmplat ?

— E o veste proastă.

— Spuneți-mi.

— Richard... a fost ucis. A murit.

Penelope așteptă să simtă ceva. Nu simți nimic. Doar mireasma buchețelului de mentă pe care îl strîngea în mînă și o șuviță de păr, care îi căzuse peste obraz. Ridică mîna și o dădu la o parte. Tăcerea ei se așternuse între ei, grea, ca un abis de netrecut. Știa acest lucru și îi părea rău pentru el, dar nu putea face nimic.

În cele din urmă, cu un imens și vizibil efort, colonelul continuă :

— Azi-dimineață am aflat. Înainte de a pleca, m-a rugat... a spus că, dacă i se întîmplă ceva, să vin imediat să vă anunț.

Penelope își regăsi glasul, dar nu părea cel pe care și-l cunoștea.

— Ați fost foarte amabil. Cînd s-a întîmplat ?

— În ziua debarcării. A plecat cu oamenii pe care i-a antrenat aici. Compania a doua de asalt a Statelor Unite.

— Nu era obligat s-o facă, nu-i așa ?

— Nu. Dar el a dorit să fie alături de ei. Iar ei au fost mîndri să-l știe cu ei.

— Ce s-a întîmplat ?

— Au ajuns pe flancul plajei Omaha, împreună cu prima divizie a Statelor Unite, într-un punct numit Point de Hue, spre capătul peninsulei Cherbourg. Colonelul prinsese curaj, vorbea fără emoție despre lucruri pe care le înțelegea. Din cîte mi-am dat seama, reluă el, au avut

dificultăți cu echipamentul. Ancorele cu gheare de pisică, acționate mecanic, s-au umezit în timpul traversării și n-au mai funcționat cum trebuie. Dar au reușit să urce dealul și au cucerit bateria germană de pe culme. Și-au îndeplinit obiectivul.

Penelope se gîndi la tinerii americani care își petrecuseră iarna acolo, la Porthkerris ; un ocean îi despărțea de casele lor, de propriile lor familii.

— Au fost mulți morți ?

— Da. În timpul asaltului, cel puțin jumătate din ei au murit.

Și Richard printre ei.

— Nu credea că va fi ucis, spuse ea. Spunea că moartea, ultimul inamic, părea încă departe. E bine că gîndea așa, nu ?

— Da, răspunse el, mușcîndu-și buzele. Știi, draga mea, nu trebuie să bravezi. Dacă vrei să plîngi, nu încerca să oprești lacrimile. Eu sînt un bărbat însurat, cu copii. Te înțeleg.

— Și eu sînt măritată și am un copil.

— Știu.

— Și n-am mai plîns de mulți ani.

Duse mîna la buzunarul de la piept, deschizînd nasturele clapetei. Din buzunar scoase o fotografie.

— Unul din sergenții mei mi-a dat asta. El ducea aparatul de fotografiat și a făcut poza asta într-una din zilele cînd erau cu toții la Boscarben. Și s-a gîndit... eu m-am gîndit... că poate dorești s-o păstrezi tu.

Îi dădu fotografia. Penelope o privi. Îl văzu pe Richard întorcîndu-se să privească peste umăr, surprins pe nepregătite și zîmbind spre aparat. În uniformă, dar cu capul descoperit și un colac de frînghie pe umăr. Probabil că fusese o zi cu vînt, ca acum, căci părul îi era răvășit. În fundal se vedea linia mării, la orizont.

— Sînteți foarte amabil, spuse ea. Mulțumesc. N-aveam o fotografie de-a lui.

Colonelul nu mai spuse nimic. Stăteau amîndoi în loc, neștiind ce să mai spună.

— Ai să reziști ? o întrebă el, în cele din urmă.

— Da, bineînțeles.

— Atunci, te las. Doar dacă mai pot face ceva.

Penelope rămase pe gînduri.

— Da. Da, ar mai fi ceva. Tata e în casă. În salon. O să-l găsiți ușor. Vreți să vă duceți la el acum și să-i spuneți de Richard ?

— Vrei într-adevăr să fac eu asta ?

— Cineva trebuie s-o facă. Și nu sînt sigură că am destulă forță pentru asta.

— Foarte bine, atunci.

— Vin și eu, imediat. Vă las timp să-i dați vestea și apoi vin și eu.

Colonelul porni pe cărare, urcă treptele de la intrare și intră în casă. Nu era numai un om bun, ci și curajos. Penelope rămase acolo unde o lăsase, cu buchetul de mentă într-o mînă și fotografia în cealaltă. Își aminti de dimineața îngrozitoare cînd aflase de moartea lui Sophie ; își aminti cum se închisese în camera ei și plînsese — și își dori să poată da frîu liber emoțiilor și acum. Dar nu se întîmplă nimic. Era doar năucită și rece ca gheața.

Privi chipul lui Richard. Niciodată. Niciodată, de acum înainte. Nu-i mai rămăsese nimic. Îi văzu zîmbetul. Își aminti glasul lui, citind cu voce tare dintr-o carte.

Își amintea cuvintele. Brusc, îi reveniseră în minte, umplîndu-i gîndurile, ca un cîntec de mult uitat.

... zarurile au fost aruncate,
Va veni vremea să ascultăm
povestea, mai tîrziu, va fi și soare, mai tîrziu,
și ecuația va putea fi, în sfîrșit, rezolvată.

Va fi și soare, mai tîrziu. Trebuie să-i spun tatii acest lucru, se gîndi ea. Și acesta părea un mod la fel de bun ca oricare altul, pentru a-și începe restul de viață ce-i stătea înainte.

12
DORIS

Podmore's Thatch. O pasăre cînta, străpungînd tăcerea zorilor cenușii. Focul se stinsese, dar becul îndreptat spre *Căutătorii de scoici* lumina mai departe, așa cum făcuse în tot timpul nopții. Penelope nu dormise, însă acum tresări, ca un om somnoros care se trezește dintr-un somn adînc și liniștit. Își întinse picioarele sub pătura groasă de lînă, desfăcu brațele și apoi se frecă la ochi. Privi în jur; în lumina palidă, zări salonul casei sale, prezența liniștitoare a obiectelor, florilor, plantelor, biroului, tablourilor; fereastra, care dădea spre grădină. Zări ramurile de jos ale castanului, mugurii încă strînși ai frunzelor. Nu dormise, dar starea de veghe n-o obosise. Dimpotrivă, îi crease o stare de mulțumire calmă, o liniște care venea, probabil, din faptul că își îngăduise, cum numai rareori făcea, să-și amintească totul.

Acum, ajunsese la sfîrșit. Piesa se terminase. Iluzia teatrală era foarte puternică. Reflectoarele păleau și, în lumina slabă, actorii se întorceau spre ieșire. Doris și Ernie, tineri așa cum nu aveau să mai fie. Și bătrîniii Penberth sau Trubshot, soții Watson-Grant. Și tatăl ei. Muriseră cu toții. Muriseră de mult. Richard era ultimul care părăsea scena. Își amintea zîmbetul lui și înțelese că

timpul, cel care vindeca toate rănile, își făcuse în sfîrșit datoria și acum, peste ani, chipul iubirii nu-i mai trezea agonia și amărăciunea. Se simțea, de fapt, recunoscătoare. Cît de incredibil de pustiu ar fi fost trecutul, dacă n-ar fi existat el, de care să-și amintească. Mai bine că am iubit și am pierdut, își spuse, decît să nu fi iubit niciodată. Și știa bine că era un mare adevăr.

Ceasul în suport auriu, așezat pe polița căminului, bătu de ora șase. Noaptea trecuse. Venise ziua următoare. O altă zi de joi. Ce se întîmpla cu zilele astea ? Încercînd să găsească un răspuns, descoperi că două săptămîni trecuseră ca vîntul de la vizita lui Roy Brookner, cînd acesta luase cu el panourile și schițele. Și încă nu primise nici o veste de la el.

Nu mai avea nici o veste nici de la Noel și Nancy. După acea ultimă ceartă cu ei, își luaseră pur și simplu picioarele la spinare, și de atunci se ținuseră deoparte, nu mai dăduseră nici un semn de viață. Asta o deranja mult mai puțin decît își închipuiau copiii ei. După o bucată de timp, aveau, fără îndoială, să o caute, nu pentru a se scuza, ci purtîndu-se ca și cum nimic anormal nu s-ar fi întîmplat. Pînă atunci, însă, ea avea destule de făcut și n-avea sens să dea atenție unor astfel de supărări copilărești, sau unor jigniri imaginare. Ca de obicei, își îndreptase în primul rînd atenția asupra casei și grădinii. Ca în fiecare an, în aprilie, vremea era schimbătoare. Un cer închis, frunzele păleau și se pornea ploaia, pentru ca apoi să fie iarăși soare. Tufele de sălcioară se umpluseră de flori galben-aurii, strălucitoare ; livada era un covor de narcise, violete și primule.

Joi. Danus venea în dimineața asta. Și poate că, tot azi, Roy Brookner avea să sune de la Londra. Gîndindu-se mai bine la această posibilitate, se convinse tot mai mult că va suna. Era mai mult decît intuiție. Mai puternic. Era presimțire.

Între timp, cîntecul singuratic al acelei păsări se însoțise cu alte zeci, și aerul răsuna de trilurile lor. Era

imposibil să te mai gîndeşti la somn. Penelope se ridică de pe canapea, stinse lumina şi urcă la etaj, să facă o baie bună, fierbinte.

Presimţirea ei se dovedi exactă şi telefonul sosi în timpul mesei de prînz.

Lumina blîndă a zorilor devenise cenuşie în cursul zilei; cerul era înnorat, burniţa şi nu se punea problema să mănînce afară, sau în seră. Aşa că se aşezaseră, ea, Antonia şi Danus, la masa din bucătărie, în faţa unui castron enorm de *spaghetti bolognese* şi a unui platou de cruditâţi. Din cauza vremii, Danus îşi petrecuse dimineaţa curăţînd garajul. Penelope, îndreptîndu-se spre birou, să caute un număr de telefon, rămăsese acolo, uimită de cîtă dezordine era, să completeze cecuri pentru datoriile rămase, să recitească scrisori vechi şi să arunce tot felul de reclame pe care nici nu se obosise să le scoată din plicurile în care sosiseră. Antonia pregătise masa de prînz.

— Nu eşti numai un excelent ajutor de grădinar, ci şi o bucătăreasă clasa întîi, îi spuse Danus, răzînd puţin parmezan peste spaghete.

Se auzi telefonul.

— Să răspund eu ? strigă Antonia.

— Nu. Penelope lăsă furculiţa jos şi se ridică de pe scaun. Precis că e pentru mine.

Nu răspunse la telefonul din bucătărie, ci intră în salon, închizînd uşa în urma ei.

— Alo ?

— Doamna Keeling ?

— La telefon.

— La telefon este Roy Brookner.

— Da, domnule Brookner.

— Îmi pare rău că a durat aşa de mult să iau din nou legătura cu dumneavoastră. Domnul Ardway era în vizită la nişte prieteni, la Gstaad, şi nu s-a întors la Geneva pînă acum două zile, cînd a găsit scrisoarea mea, care îl aştepta la hotel. A sosit la Heathrow în dimineaţa asta şi acum e

aici, în biroul meu. I-am arătat panourile și i-am spus că sunteți gata să le vindeți unei persoane particulare, și dînsul e foarte recunoscător pentru această posibilitate. A oferit cincizeci de mii pentru fiecare. Asta înseamnă o sută de mii pentru amîndouă. În lire sterline, bineînțeles, nu în dolari. Vi se pare acceptabil, sau ați prefera să vă mai gîndiți puțin ? Dînsul ar dori să se întoarcă la New York mîine, dar e pregătit, dacă este necesar, să-și amîne plecarea, dacă dumneavoastră credeți că aveți nevoie de mai mult timp pentru a ajunge la un acord. Mie mi se pare o ofertă foarte rezonabilă, dar dacă... doamnă Keeling ? Mai sînteți la aparat ?

— Da, sînt aici.

— Îmi pare rău. Am crezut că s-a întrerupt. Doriți să spuneți ceva ?

— Nu.

— Credeți că suma pe care am menționat-o e satisfăcătoare pentru dumneavostră ?

— Da. Perfect satisfăcătoare.

— Deci, doriți să merg mai departe și să finalizez vînzarea ?

— Da. Vă rog.

— Cred că nu mai e nevoie să vă spun, dar domnul Ardway e încîntat.

— Mă bucur.

— Ținem legătura. Și, bineînțeles, plata se va face imediat după încheierea tranzacției.

— Mulțumesc, domnule Brookner.

— Poate că nu e cel mai bun moment să vă vorbesc despre asta, dar impozitele vor fi, desigur, destul de mari. Vă dați seama, nu ?

— Da, bineînțeles.

— Aveți un contabil, sau pe cineva care să se ocupe de afacerile dumneavoastră ?

— Domnul Enderby, de la firma Enderby, Looseby and Thring. Sînt avocați, cu sediul în Gray's Inn Road. Domnul Enderby s-a ocupat de toate problemele, atunci

cînd am vîndut casa din strada Oakley și am cumpărat casa unde locuiesc acum.

— În cazul acesta, poate doriți să luați legătura cu el și să-i explicați situația.

— Da. Da, așa am să fac...

Se lăsă tăcerea. Penelope se întrebă dacă omul se pregătea să închidă.

— Doamnă Keeling ?

— Da, domnule Brookner.

— Vă simțiți bine ?

— De ce ?

— Mi se pare mie, sau... vă tremură vocea ?

— Asta pentru că mi-e greu să vorbesc altfel.

— Sînteți mulțumită de aranjament ?

— Da. Foarte mulțumită.

— În cazul ăsta, la revedere, doamnă Keeling...

— Nu, domnule Brookner, așteptați puțin. Mai e ceva.

— Da.

— E vorba de *Căutătorii de scoici.*

— Da ?

Îi spuse ce intenționa să facă.

Puse la loc receptorul în furcă, foarte încet. Stătea la biroul proaspăt aranjat și mai zăbovi acolo cîteva clipe. În cameră era liniște. Din bucătărie răzbătea murmur de voci. Antonia și Danus, care nu păreau să epuizeze subiectele de discuție. Se întoarse și îi găsi așezați în continuare la masă ; terminaseră spaghetele și acum trecuseră la fructe, brînză și cafea. Farfuria ei dispăruse.

— Am pus-o în cuptor, să se păstreze caldă, îi spuse Antonia și se ridică să o aducă, dar Penelope o opri.

— Nu. Nu te deranja. Nu mai vreau.

— Atunci, o ceașcă de cafea ?

— Nu. Nici măcar asta.

Se așeză pe scaunul ei, cu mîinile încrucișate pe masă. Zîmbea, pentru că nu se putea abține, pentru că îi iubea

pe amîndoi și era pe cale să le ofere ceea ce, după părerea ei, era cel mai prețios dar din lume. Un dar pe care îl oferise fiecăruie din cei trei copii ai săi, dar ei, rînd pe rînd, o refuzaseră.

— Am o propunere pentru voi, le spuse. Vreți să veniți amîndoi în Cornwall cu mine ? Să veniți în Cornwall și să ne petrecem Paștele acolo ? Împreună. Numai noi trei.

Podmore's Thatch,
Temple Pudley
Gloucestershire
17 aprilie 1984

Draga mea Olivia,

Îți scriu ca să-ți povestesc despre cîteva lucruri pe cale să se întîmple.

În acel ultim weekend, cînd Noel a adus-o pe Antonia la mine, a curățat podul și Nancy a venit la masă, duminică, ne-am certat așa cum nu s-a mai întîmplat niciodată — și sînt sigură că nu ți-au spus nimic despre asta. A fost vorba, inevitabil, despre bani și despre faptul că ei sînt de părere să vînd tablourile tatălui meu chiar acum, cît se vînd bine. Grija lor, m-au asigurat ei, e numai față de mine, dar eu îi știu prea bine pe amîndoi. Ei sînt cei care au nevoie de bani.

După ce, în sfîrșit, au plecat, am avut timp să mă gîndesc la toate și în dimineața următoare l-am sunat pe domnul Roy Brookner, de la firma Boothby. A venit aici și a văzut panourile și le-a luat cu el. Mi-a găsit un cumpărător particular, care mi-a oferit o sută de mii de lire sterline pentru amîndouă. Am acceptat această ofertă.

Sînt multe feluri în care aș putea cheltui suma asta venită așa, din senin dar, acum, am să fac ceea ce doream să fac de multă vreme, adică să mă întorc în Cornwall. Cum nici tu, nici Noel și nici Nancy nu ați avut timpul sau dorința să veniți cu mine, i-am invitat pe Antonia și Danus. La început, Danus a ezitat să accepte invitația mea. Era cam surprinzătoare și cred că a fost jenat, gîndindu-se că, poate,

mi-e milă de el și vreau să-i dirijez viața. Cred că e un băiat foarte mîndru. Dar în cele din urmă l-am convins că ne-ar face o mare bucurie; avem nevoie de un bărbat puternic, care să se ocupe de bagaje, portari și șefi bucătari. La sfîrșit, a acceptat să vorbească cu șeful lui, și să vadă dacă se poate învoi o săptămînă. A reușit, așa că plecăm mîine dimineață, iar Antonia și cu mine vom sta cu schimbul la volan. Nu vom locui la Doris, pentru că în căsuța ei nu e loc destul pentru trei musafiri, așa că am reținut locuri la hotelul Sands și acolo ne vom petrece și Paștele.

Am ales hotelul Sands, pentru că îmi amintesc că era intim și deloc pretențios. Cînd eram copil, familii întregi veneau de la Londra în vacanța de vară. Veneau în fiecare an și își aduceau și copiii, cu guvernante cu tot, își aduceau și cîinii și, în fiecare vară, direcțiunea organiza un mic turneu de tenis, iar seara se făceau petreceri, la care persoanele mari dansau foxtrot în haine de seară și copiii dansau în cerc și primeau baloane. În timpul războiului, a fost transformat în spital și acolo erau aduși răniții, sărmanii, purtați în paturi roșii; acolo învățau să împletească coșuri de trestie, de la niște infirmiere drăguțe cu bonete albe.

Dar cînd i-am spus lui Danus unde mergem, a rămas foarte mirat. După cît se pare, hotelul Sands e acum la modă și foarte select, așa că el încercase, cu delicatețe, să ne atragă atenția asupra prețurilor. Dar, bineînțeles, nu contează cît costă. E pentru prima dată în viața mea cînd scriu o asemenea propoziție. Senzația e extraordinară și mă simt alt om. Nu mă deranjează deloc, și mă bucur ca un copil.

Ieri, Antonia și cu mine am plecat la Cheltenham cu mașina, la cumpărături. Noua Penelope a luat frîiele în mîini și nu cred că ai fi recunoscut-o pe mama ta cea chibzuită, dar cred că ai fi fost de acord. Parcă înnebuniserăm amîndouă. Am cumpărat rochii pentru Antonia, apoi o superbă cămașă de mătase crem, jeans, pulovere de bumbac, un impermeabil galben și patru perechi de pantofi. După acea s-a dus la coafor, să-și tundă bretonul, iar eu am

plecat de una singură și am cheltuit o mulțime de bani pe tot felul de nimicuri adorabile pentru vacanță. O pereche nouă de espadrile, niște pudră de talc, o sticlă imensă de parfum ; filme fotografice și cremă de față și un pulover de cașmir, de culoarea violetelor. Am cumpărat un termos și o pătură scoțiană (pentru picnicuri) și un teanc de cărți ieftine, ca să mă distrez (inclusiv Fiesta *— sînt atîția ani de cînd n-am mai citit nimic de Hemingway). Am cumpărat o carte nouă despre păsările din Anglia și alta, grozavă, cu tot felul de hărți.*

După atîta extravaganță nebunească, am trecut pe la bancă, pe urmă mi-am făcut cinste cu o cafea și m-am dus s-o iau pe Antonia. Am găsit-o arătînd ciudat, dar minunat. Nu numai că își tunsese bretonul, dar își vopsise și genele. O schimbă complet. La început era puțin jenată, dar între timp s-a obișnuit cu ideea și doar din cînd în cînd se mai privește admirativ în oglindă. N-am mai fost așa de fericită de nici nu mai știu cînd.

Doamna Plackett vine mîine, să facă curățenie și să închidă casa după ce plecăm. Ne întoarcem miercuri, pe data de 25.

Încă ceva. Am scăpat de Căutătorii de scoici. *L-am donat, în amintirea tatălui meu, galeriei de artă din Porthkerris, la fondarea căreia a contribuit și el. Oricît de ciudat ar părea, mie nu-mi mai trebuie și îmi place să cred că lumea — oamenii obișnuiți, vor avea posibilitatea să se bucure și să găsească mîngîiere privind acest tablou, la fel ca mine. Domnul Brookner a aranjat să fie transportat în vestul țării, așa că a venit cu un camion și l-a luat. Locul gol de deasupra căminului e foarte vizibil, dar într-o bună zi îl voi umple cu altceva. Între timp, abia aștept să văd tabloul expus, pentru toată lumea, în noua lui casă.*

Nu le-am scris nici lui Noel, nici lui Nancy. Vor afla ei toate astea, mai devreme sau mai tîrziu și, probabil, vor fi ranchiunoși și furioși, dar n-am ce să le fac. Le-am dat tot ce am avut și, de fiecare dată, au vrut mai mult. Poate că acum mă vor lăsa în pace și își vor vedea de viața lor.

Tu, însă, cred că vei înțelege.
Cu toată dragostea, ca-ntotdeauna,

Mama.

Nancy avea remușcări. Motivul era că nu mai vorbise cu maică-sa din acea duminică dezastruoasă, cînd se iscase cearta aceea teribilă în legătură cu tablourile, și Penelope îi învinsese pe amîndoi, spunîndu-le, ei și lui Noel, tot ce avea pe suflet.

Nici vorbă să se simtă vinovată. Din contră, se considera profund jignită. Maică-sa îi adusese acuzații care n-ar fi trebuit rostite niciodată, iar Nancy lăsase să treacă zi după zi, decisă să nu facă nimic, pentru că se aștepta ca Penelope să facă prima mișcare. Să dea un telefon, dacă nu pentru a se scuza, măcar să stea de vorbă, să întrebe de copii, poate chiar să-i propună o întîlnire. Să-i dovedească lui Nancy că totul fusese uitat și că relațiile dintre ele reintraseră pe un făgaș normal.

Totuși, nimic din toate astea nu se întîmplă. Nici un telefon. La început, Nancy continuă să se considere jignită, alimentîndu-și astfel furia. Nu-i convenea că fusese pusă la punct. La urma urmelor, nu făcuse nimic rău. Spusese doar ce avea pe suflet, din grijă pentru ei toți.

Cu timpul, însă, începu să fie îngrijorată. Nu era ceva obișnuit ca maică-sa să țină supărarea. Oare nu se simțea bine ? Se înfuriase foarte tare și categoric că asta nu era bine pentru o femeie în vîrstă, care suferise un atac de cord. Oare se lăsase cu urmări ? Gîndul ăsta o înfricoșă, și îl alungă repede din minte. Categoric că nu. Categoric că dacă ar fi fost așa, Antonia ar fi luat legătura cu ea. Fata era tînără și, probabil, iresponsabilă, dar nici măcar ea nu putea fi chiar așa de aiurită.

Îngrijorarea se transformă într-o obsesie pe care Nancy nu și-o mai putea alunga din minte. În ultimele două zile se îndreptase de mai multe ori spre telefon, intenționînd să formeze numărul de la Podmore's Thatch, dar pusese de fiecare dată receptorul la loc, pentru că nu

știa ce să spună și cum să motiveze ceea ce i-ar fi spus. Brusc, îi veni o idee. Se apropia Paștele. Putea s-o invite pe maică-sa, împreună cu Antonia, la vechea casă parohială, la masă, în prima zi de Paști. În felul ăsta, orgoliul ei n-ar fi avut de suferit și, cu o friptură de miel și cartofi noi, se puteau împăca.

Tocmai ștergea praful, fără prea mare chef, în sufragerie cînd îi încolți în minte ideea asta strălucită. Lăsă cîrpa jos, lîngă cutia de ceară, și porni direct spre bucătărie, la telefon. Formă numărul și aștepta, zîmbind ca o femeie de lume ce era, gata să transfere zîmbetul asupra cuvintelor. Nu-i răspunse nimeni. Zîmbetul îi pieri. Aștepta îndelung și, în cele din urmă, dezamăgită, așeză receptorul la loc în furcă.

Sună din nou, la trei după-amiază și iarăși la șase. Sună la deranjamente, rugîndu-l pe operator să verifice linia. „Sună și nu răspunde", o anunță acesta.

— Știu că nu răspunde. Toată ziua, numai asta am auzit. Cred că trebuie să fie o defecțiune.

— Sînteți sigură că persoana pe care o căutați este acasă ?

— Bineînțeles că e acasă. E mama mea. E mereu acasă.

— Dacă îmi permiteți, am să verific și vă sun după aceea.

— Mulțumesc.

Aștepta. Funcționarul sună din nou. Telefonul funcționa. După toate aparențele, mama ei nu era acasă.

Dar Nancy era acum, pe cît de îngrijorată, pe atît de furioasă. O sună pe Olivia, la Londra.

— Olivia ?

— Bună.

— La telefon e Nancy...

— Da. Te-am recunoscut.

— Olivia, mă chinui să dau de mama și nu răspunde nimeni la Podmore's Thatch. Ai idee ce s-o fi întîmplat ?

— Sigur că nu-ți răspunde. A plecat în Cornwall.

— În Cornwall !

— A plecat acolo pentru Paști. Cu mașina, cu Antonia și Danus.

— Antonia și *Danus* ?

— Ce te șochează așa de tare ? comentă Olivia, amuzată. De ce nu ? De luni de zile așteaptă să se ducă acolo și nici unul din noi n-a vrut să meargă cu ea, așa că i-a luat pe ei, să-i țină tovărășie.

— Să nu-mi spui că stau toți la Doris Penberth ? N-au loc acolo.

— A, nu, nu stau cu Doris. Stau la hotelul Sands.

— La *hotelul Sands* ?

— Zău așa, Nancy, nu mai repeta tot ce-ți spun.

— Dar hotelul Sands e cel mai bun. Unul din cele mai bune hoteluri din țară. I se face reclamă peste tot. Costă o *avere* !

— Cum, n-ai aflat ? Mama are o avere. A vîndut panourile unui milionar american, pentru o sută de mii de lire.

Nancy nu era sigură dacă-i vine să vomite sau să leșine. Simți cum tot sîngele îi piere din obraji. Îi tremurau genunchii. Întinse mîna după un scaun.

— O sută de mii de lire. Nu-i cu putință. N-au cum să valoreze atît. Nimic nu valorează o sută de mii de lire.

— Nimic nu valorează nimic, decît dacă se găsește un amator. Mai e și valoarea de raritate. Am încercat să-ți explic toate astea în ziua în care am luat masa împreună la Kettners. Picturile lui Lawrence Stern apar rareori pe piață, și acest american, oricine ar fi el, probabil că își dorește panourile mai mult decît orice pe lume. Și nu-i pasă cît dă pe ele. Norocul mamei. Sînt foarte bucuroasă pentru ea.

Nancy era năucită. O sută de mii de lire.

— Cînd s-au întîmplat toate astea ? reuși ea să rostească în cele din urmă.

— Păi, nu știu. Destul de recent.

— Dar *tu*, cum de știi ?

— Mi-a scris o scrisoare lungă, în care mi-a povestit tot. Mi-a spus de cearta cu tine și Noel. Sînteți îngrozitori. V-am spus de atîtea ori s-o lăsați în pace, dar voi, nimic. Ați chinuit-o fără milă, pînă cînd n-a mai putut suporta. Cred că de asta s-a hotărît, în cele din urmă, să vîndă panourile. Probabil că și-a dat seama că era singurul mod în care putea să scape de pisălogeala voastră.

— Ești nedreaptă.

— Zău așa, Nancy, nu te mai preface față de mine și nici față de tine însăți.

— O au la mînă cu ceva.

— Cine ?

— Danus și Antonia. N-ar fi trebuit s-o trimiți pe fata aia să stea la mama. Și n-am încredere în Danus nici cît negru sub unghie.

— Nici Noel nu are.

— Asta nu te îngrijorează ?

— Cîtuși de puțin. Eu am mare încredere în puterea de judecată a mamei.

— Dar ce zici de banii pe care îi risipește pe ei ? Chiar acum. Stă în lux, la hotelul Sands. Cu grădinarul ei.

— De ce să nu-i risipească ? Sînt banii ei. Și de ce să nu-i cheltuiască, pentru ea și pentru doi tineri la care, întîmplător, ține foarte mult ? După cum ți-am spus, ne-a rugat pe fiecare să mergem cu ea, și nici unul din noi n-a fost de acord. Am avut o șansă și am pierdut-o. Nu avem dreptul să dăm vina pe ea.

— Cînd m-a invitat pe mine, n-a zis nimic de hotelul Sands. Urma să stăm, pe masă și casă, în dormitorul pentru musafiri al lui Doris Penberth.

— Și asta te-a împiedicat să accepți ? Faptul că ai fi locuit la Doris ? Te-ai fi dus dacă îți flutura hotelul Sands pe la nas, ca iepurii după morcovi, nu-i așa ?

— Nu ai dreptul să vorbești așa.

— Am tot dreptul. Sînt sora ta, dragă Doamne. Și e bine să mai știi ceva. Mama s-a dus la Porthkerris pentru că își dorește acest lucru de mulți ani ; dar, în afară de

asta, s-a dus să vadă *Căutătorii de scoici*. A donat tabloul galeriei de artă de acolo, în memoria tatălui ei, și vrea să-l privească expus, în noua lui casă.

— L-a donat ? O clipă, Nancy crezu că nu auzise bine, sau că nu înțelesese ce-i spusese sora ei. Vrei să spui că l-a *dat* ?

— Exact.

— Dar precis că valorează mii de lire. Sute de mii.

— Sînt sigură că toți cei implicați apreciază asta.

Căutătorii de scoici. Pierdut. Sentimentul nedreptății făcute ei și familiei ei o înfurie pe Nancy la culme.

— Nouă ne spunea întotdeauna, rosi ea ironic, că nu poate trăi fără tabloul acela. Că făcea parte din viața ei.

— Așa a fost. Mulți ani. Dar cred că acum simte că se poate descurca fără el. Vrea să-l împartă cu alții. Vrea ca și ceilalți să se bucure de el.

Evident, Olivia ținea partea maică-sii.

— Dar noi ? Dar familia ei ? Nepoții ei. Noel. Noel știe toate astea ?

— Habar n-am. Nu cred. Nu l-am mai văzut sau auzit de cînd a dus-o pe Antonia la Podmore's Thatch.

— Las' că-i spun eu.

Era o amenințare.

— Chiar așa să faci, răspunse Olivia și închise telefonul.

Nancy trînti receptorul. La naiba cu Olivia. La naiba. Ridică din nou și formă numărul lui Noel. Nu-și mai amintea de cînd nu mai fusese așa de supărată.

— Noel Keeling.

— Nancy la telefon. Vorbea pe un ton dur, simțindu-se importantă, pretinzînd atenția celuilalt.

— Salut.

El nu părea prea entuziasmat.

— Tocmai am vorbit cu Olivia. Am încercat s-o sun pe mama, dar nu răspundea nimeni, așa că am sunat-o pe Olivia, să văd dacă știe ea ceva. Știa, pentru că mama îi

scrisese o scrisoare. Oliviei i-a scris, dar nu s-a obosit să ia legătura cu mine sau cu tine.

— Nu înțeleg despre ce vorbești.

— Mama a plecat în Cornwall și i-a luat cu ea pe Antonia și Danus.

— Doamne, Dumnezeule...

— Și stau la hotelul Sands.

Asta îi atrase atenția.

— La Sands ? Credeam că o să stea la Doris. Dar cum de-și permite să stea la Sands ? E unul din cele mai afurisit de scumpe hoteluri din țară.

— Îți spun eu cum. Mama a vîndut panourile. Pentru o sută de mii de lire. Și, dacă-mi e permis să spun, fără să discute cu nici unul din noi. O sută de mii de lire, Noel. Pe care, după cît se pare, intenționează să-i facă praf. Și asta nu-i tot. A dat *Căutătorii de scoici*. L-a făcut cadou galeriei de artă din Porthkerris, poftim de vezi. L-a dat, uite-așa — și numai Dumnezeu știe cît valorează. Cred că e nebună. Nu cred că știe ce face. I-am spus Oliviei care-i părerea mea. Că tipii ăia doi, Antonia și Danus, o au cu ceva la mînă. Se mai întîmplă, zău așa. Citești tot timpul în ziare lucruri dintr-astea. E un delict. N-ar trebui să-i permitem. Trebuie să facem ceva ca să-i oprim. Noel. Noel ? Mai ești la aparat ?

— Da.

— Ce ai de zis ?

Noel rosti „Porcăria naibii" și închise.

Hotelul Sands,
Porthkerris,
Cornwall
Joi, 19 aprilie

Dragă Olivia,

Iată-ne aici de o zi întreagă. Nici nu-ți pot spune ce frumos este. Vremea este frumoasă, ca-n plină vară, și vezi flori peste tot. Și palmieri, și străzi micuțe, pietruite, și marea de un albastru minunat. Un albastru cu o nuanță mai verzuie

decît Mediterana, care se întunecă spre orizont. E ca la Ibiza, numai că puțin mai frumos, pentru că totul e verde și luxuriant, iar seara, după apusul soarelui, aerul e umed și simți mirosul frunzelor.

Călătoria pînă aici a fost minunată. Eu am stat la volan cea mai mare parte a timpului, și Penelope numai puțin, dar Danus nu, pentru că nu șofează. Din clipa în care am ajuns pe autostradă am mers ca vîntul, iar mamei tale nu-i venea să creadă ce repede mergem. Cînd am ajuns la Devon, am luat-o pe drumul vechi de la Dartmoor și am mîncat pe un vîrf de stîncă, de unde se vedea totul ca-n palmă și unde păsteau niște ponei mititei și flocoși, care s-au bucurat de firimiturile de la sandvișurile noastre.

Hotelul parcă e dintr-o altă lume. N-am mai stat niciodată la hotel și cred că nici Penelope, așa că e o experiență cu totul nouă. Ne tot spunea cît de confortabil și plăcut va fi, dar cînd am ajuns în cele din urmă pe aleea de la intrare (printre tufe de flori) ne-am lămurit imediat că trebuia să ne pregătim pentru o viață de lux. Un Rolls și trei Mercedes-uri erau parcate în față și un băiat în livrea ne-a ajutat la bagaje. Danus zice că bagajele noastre arată ca sacul și petecul, pentru că sînt care mai de care mai prăpădite.

Totuși, Penelope a pus imediat stăpînire pe situație — din toate punctele de vedere. S-a adaptat imediat la covoarele incredibil de groase, la bazinele de înot, grădinile verzi interioare, băile private, televizorul la pat, fructierele pline cu fructe proaspete și florile așezate peste tot. Avem cearșafuri și prosoape curate în fiecare zi. Camerele noastre sînt toate pe același coridor și au balcoane alăturate care dau spre grădini și spre mare. Din cînd în cînd, ieșim pe balcon și vorbim între noi. Ca în piesa Vieți private *de Noel Coward.*

Cît despre restaurant, parcă am fi invitați la masă în cel mai scump local din Londra. Sînt sigură că voi ajunge o blazată cînd e vorba de scoici, homari, căpșuni proaspete, smîntînă groasă, de Cornwall, și filé de pește la grătar. E minunat că-l avem pe Danus cu noi, pentru că e foarte atent la ce trebuie să bem alături de aceste mîncăruri delicioase.

Pare să știe foarte multe despre vinuri, dar el nu bea niciodată. Nu știu de ce și nu știu nici de ce nu conduce mașina.

Avem atîtea de făcut. În dimineața asta am fost în oraș, și primul loc vizat a fost Carn Cottage, unde a locuit mama ta. Dar a fost trist, pentru că, la fel ca multe alte case de aici, a fost transformat în hotel, peretele acela frumos de piatră a fost dărîmat și cea mai mare parte a grădinii a dispărut, transformată într-o parcare pentru mașini. Dar am intrat în ceea ce mai rămăsese din grădină și proprietăreasa ne-a făcut o cafea. Iar Penelope ne-a spus cum era altădată, cum mama ei plantase toți trandafirii, glicinele și celelalte flori, iar apoi ne-a povestit cum a fost ucisă în atacul fulger asupra Londrei. Nu știam nimic despre asta. Cînd ne-a povestit, îmi venea să plîng, dar n-am plîns, am luat-o în brațe, pentru că îi străluceau ochii de lacrimi și n-am știut ce altceva să fac.

După Carn Cottage am mers mai departe, spre inima micului oraș, să găsim galeria de artă și să vedem Căutătorii de scoici. *Galeria nu e mare, dar e deosebit de interesantă, cu pereții văruiți în alb și un luminator imens, spre nord. Au expus* Căutătorii de scoici *în locul cel mai important, și acolo e ca la el acasă, scăldat în lumina rece și strălucitoare de la Porthkerris, unde a fost creat. Doamna de la galeria de artă era în vîrstă și nu cred că își amintea de Penelope, dar știa, bineînțeles, cine e și a făcut mare vîlvă. În afară de asta, nu par să mai fie prea mulți cei pe care îi cunoaște și de care își aduce aminte din alte vremuri. Cu excepția lui Doris, bineînțeles. Penelope se duce s-o vadă pe Doris mîine după-masă, să-și bea ceaiul cu ea. Abia așteaptă și e plină de entuziasm. Iar sîmbătă plecăm pe drumul spre coastă, să mîncăm pe stîncile de la Penjizal. Hotelul pregătește sandvișuri pentru picnic în niște cutii nostime, de carton, cu cuțite și furculițe adevărate, dar Penelope nu le consideră picnicuri după toate regulile, așa că ne vom opri în drum să cumpărăm pîine proaspătă, unt, pateu și roșii, fructe proaspete și o sticlă de vin. Dacă va*

continua să fie la fel de cald ca acum, cred că Danus și cu mine o să putem înota puțin.

Iar apoi, luni, Danus și cu mine mergem pe coasta de sud, la Manaccan, unde un domn pe nume Everard Ashley are un centru de grădinărit. Danus a fost coleg cu el la Facultatea de horticultură și vrea să vadă serele și să mai învețe cîte ceva. Asta pentru că, atunci cînd va veni vremea, același lucru dorește să facă și el, dar e dificil, pentru că e nevoie de mulți bani ca să întreprinzi așa ceva, iar el nu are. Nu-i nimic, întotdeauna e util să înveți din experiența altora și va fi minunat să vedem și celălalt capăt al acestei zone magnifice.

Din tot ce ți-am scris, vei înțelege că sînt foarte fericită. N-aș fi crezut că, atît de repede după moartea lui Cosmo, voi fi iarăși fericită. Sper că nu e un lucru rău. Eu nu cred, pentru că tot ce simt e bine.

Îți mulțumesc pentru tot. Pentru că ai fost fantastic de bună și răbdătoare și pentru că ai aranjat să stau la Podmore's Thatch. Pentru că, dacă n-ai fi fost tu, eu n-aș fi acum aici, trăind pe picior mare alături de cei doi oameni pe care îi iubesc cel mai mult pe lume. În afară de tine, bineînțeles.

Cu toată dragostea,
Antonia.

Copiii ei, Nancy, Olivia, Noel, avuseseră... Penelope trebuia să recunoască... avuseseră dureros de multă dreptate. Porthkerris se schimbase din toate punctele de vedere. Carn Cottage nu era singura casă a cărei grădină fusese distrusă, ca să se facă din ea parcare pentru mașini, cu o firmă la poartă și umbrele în dungi colorate pe terasa proaspăt construită. Vechiul hotel White Caps arăta oribil, fusese extins și închiria apartamente pentru vacanță, iar drumul spre port, acolo unde, odată, locuiau și lucrau artiștii, fusese transformat în parc de distracții, cu standuri, discoteci, baruri cu gustări rapide și magazine cu suveniruri. Chiar și în port, cea mai mare parte a bărcilor

pescărești dispăruseră. Mai erau doar una sau două, iar restul cheiului plin de ambarcațiuni de croazieră care ofereau, contra unei sume enorme, călătorii zilnice, în care puteai vedea balenele sau pescui pe-ndelete macrouri, ca supliment.

Și totuși, oricît ar fi părut de ciudat, orașul nu se schimbase chiar atît de mult. Acum, primăvara, era la fel de puțină lume, căci primele valuri de turiști nu aveau să sosească înainte de duminica Rusaliilor. Aveai destul timp pentru hoinăreală, destul spațiu pentru a admira peisajul. Și nimic n-ar fi putut schimba vreodată acel albastru adînc, mătăsos, al apelor golfului, nici conturul rotunjit al Capului, sau încurcătura ametitoare de străzi și case cu acoperiș de țiglă, care coborau dealul pînă la malul apei. Pescărușii umpleau și acum cerul cu țipetele lor, aerul mirosea și acum a sare, a lemn-cînesc și a escallonia, iar străzile strîmte din orașul vechi, încîlcite ca un adevărat labirint, te zăpăceau la fel ca-ntotdeauna.

Penelope pornise pe jos, să-i facă o vizită lui Doris. Era plăcut să fie singură. Compania lui Danus și Antonia o umplea de încîntare, dar, măcar pentru puțin timp, singurătatea era binevenită. Sub razele soarelui de după-amiază, străbătuse grădinile îmbălsămate ale hotelului, ieșind pe șoseaua care șerpuia pe deasupra plajei, pe lîngă terase de case din epoca victoriană, și coborîse în oraș.

Căuta o florărie. Cea pe care o știa se transformase în magazin de îmbrăcăminte, plin cu tot felul de lucruri pe care turiștii, disperați să-și cheltuiască banii, le cumpărau prostește. Berete roz, de plastic, tricouri enorme, imprimate cu imaginea unor vedete pop și jeans foarte strîmți, de-ți făceau rău numai cînd te uitai la ei.

Găsi, în sfîrșit, o florărie, ascunsă la un colț de stradă unde, demult, un cîrpaci bătrîn, cu șorț de piele, repara flecurile la pantofi și le cerea cîte trei penny pentru fiecare. Intră și cumpără un buchet mare pentru Doris. Nu anemone sau narcise, ci flori mai exotice. Garoafe, crini, lalele și un braț de frezii, toate ambalate în hîrtie tare,

albastru-deschis. Mai departe, pe aceeași stradă, intră în magazinul de băuturi și cumpără pentru Ernie o sticlă de whisky Famous Grouse. Încărcată cu toate acestea, porni mai departe, pătrunzînd mai adînc în Downalong, unde străduțele erau așa de mici, că nu mai era loc de trotuar, și căsuțele văruite de pe ambele părți se înghesuiau una în cealaltă, fiecare cu cîteva trepte care urcau spre ușile de la intrare, pictate în culori vii.

Casa soților Penberth era ascunsă în chiar inima acestui labirint. Aici, Ernie locuise cu mama și tatăl lui și, pe aceste străduțe, Doris, Penelope și Nancy veneau în serile de iarnă din vremea războiului să stea de vorbă cu doamna Pemberth bătrîna, să mănînce prăjituri cu șafran și să bea ceai tare, dintr-un ceainic roz.

Acum, amintindu-și toate astea, Penelope se gîndi că era de necrezut cît de mult timp îi trebuise să înțeleagă că Ernie, în felul lui timid și tăcut, o curta pe Doris. Totuși, poate că nu era chiar așa de neînțeles. Nu era vorbăreț din fire, iar prezența lui la Carn Cottage, omul care vorbea puțin, dar lucra cît zece, devenise, în mod firesc, ceva obișnuit. *A, se ocupă Ernie* spuneau toți, atunci cînd trebuia făcut cine știe ce lucru îngrozitor, cum ar fi de tăiat o găină sau de curățat gunoiul. Și el se ocupa întotdeauna. Nimănui nu-i trecuse prin cap că era și el un bărbat bun de însurat; era doar un membru al familiei, care nu se plîngea, nu protesta și aducea mereu bună dispoziție.

Abia în toamna lui 1944 i-a căzut fisa. Penelope intrase în bucătăria de la Carn Cottage într-o dimineață și îi găsise pe Doris și Ernie stînd împreună la ceai. Erau așezați la masa de bucătărie și, în mijlocul mesei, trona un vas albastru cu alb, plin de dalii. Rămăsese surprinsă.

— Ernie, nu știam că ești aici...

El se simți jenat.

— Am trecut și eu, așa, pe-aici. Puse cana deoparte și se ridică în picioare.

Penelope se uită la flori. La Carn Cottage nu mai plantau dalii, căci erau foarte greu de îngrijit.

— De unde au apărut florile astea ?

Ernie își trase bascul pe ceafă și se scărpină în cap.

— Are tata, în curte. Am adus vreo cîteva pentru... pentru voi.

— Niciodată n-am văzut dalii așa de frumoase. Sînt enorme...

— Da, spuse Ernie, și-și așeză bascul la loc, lăsîndu-se cînd pe-un picior, cînd pe celălalt. Mă duc să tai niște lemne.

Și porni spre ușă.

— Mulțumesc pentru flori, spuse Doris.

Ernie se întoarse și dădu din cap.

— A picat grozav ceaiul ăla, îi răspunse el.

Cu aceste cuvinte, plecă. Peste cîteva clipe, dinspre curtea din spate se auziră lovituri de topor.

Penelope se așeză la masă. Privi florile ; o privi pe Doris, deși Doris îi ocolea privirea.

— Am ciudatul sentiment că am deranjat ceva, spuse Penelope.

— Adică ?

— Nu știu. Spune-mi tu.

— N-am nimic de spus.

— Doar n-a adus el florile astea pentru *noi*, nu ? Le-a adus pentru tine.

Doris clătină din cap.

— Ce contează pentru cine le-a adus ?

Acela a fost momentul în care a înțeles despre ce-i vorba, și Penelope nu pricepea cum de nu înțelesese mai devreme.

— Doris, cred că Ernie te place.

Doris sări imediat ca arsă.

— Ernie Penberth ? Aș vrea s-o văd și pe-asta !

Dar Penelope refuză să se lase păcălită.

— Nu ți-a spus nimic ?

— Nu prea vorbește multe cu nimeni, nu știi ?

— Dar ție îți place ?

— N-are de ce să nu-mi placă.

Se purta prea stîngaci ca să nu dea de bănuit. Ceva se întîmpla.

— Îți face curte.

— Curte ? Doris sări în picioare, adunînd cu zgomot cănile și farfurioarele de pe masă. N-ar fi în stare să curteze nici o muscă, spuse ea, trîntindu-le în chiuvetă și deschizînd robinetul. În plus, adăugă, acoperind șiroitul apei, e așa de caraghios !

— Nici n-ai putea găsi un om mai drăguț...

— Și nici nu-mi trece prin cap să-mi sfîrșesc zilele alături de un bărbat mai scund decît mine.

— Doar pentru că nu e un Gary Cooper, nu-i cazul să strîmbi din nas. Și eu cred că e drăguț. Îmi plac părul lui negru și ochii întunecați.

Doris închise robinetul și se întoarse cu fața spre ea, sprijinindu-se de chiuvetă și încrucișîndu-și mîinile pe piept.

— Dar nu vezi că nu *spune* niciodată nimic ?

— Cum tu nu te oprești niciodată din vorbit, abia dacă poate strecura și el două vorbe. Oricum, faptele vorbesc mai mult decît vorbele. Uită-te și tu, ți-a adus flori. Și face mereu cîte ceva pentru tine, își aminti ea. Repară spălătorul, îți aduce bunătăți de la magazinul de verdețuri al tatălui lui.

— Și ce dacă ? se încruntă Doris, suspicioasă. Încerci să mă măriți cu Ernie Penberth ? Încerci cumva să scapi de mine ?

— Pur și simplu, spuse Penelope pe un ton ceremonios, mă gîndesc la fericirea ta viitoare.

— Pe naiba ! Eu zic să te gîndești mai bine. În ziua în care am auzit că Sophie a fost ucisă, mi-am jurat că nu plec de-aici pînă nu se termină afurisitul ăsta de război. Iar cînd s-a dus și Richard... ei bine, asta m-a înverșunat și mai mult. Nu știu ce ai tu de gînd să faci... să te întorci la Ambrose ăla, sau să nu te mai întorci niciodată, dar războiul o să se termine curînd și va trebui să te hotărăști, iar eu o să fiu pe aproape, să te ajut, indiferent ce-o să

hotărăști. Iar dacă te întorci la el, atunci cine să aibă grijă de tatăl tău ? Îți spun de pe acum. Eu o să fiu aia. Așa că să nu mai vorbim de Ernie Penberth, mulțam frumos.

Se ținuse de cuvînt. N-a vrut să se căsătorească cu Ernie, pentru că n-a vrut să-l părăsească pe Lawrence. Abia după moartea bătrînului a fost liberă să se gîndească la ea, la băieții ei și la viitor. În două luni, devenise doamna Ernie Penberth și părăsise definitiv Carn Cottage. Tatăl lui Ernie murise de curînd și bătrîna doamnă Penberth se mutase din casă, plecînd să locuiască la sora ei, așa că Doris și Ernie aveau casa lor. Ernie a preluat magazinul de verdețuri și i-a adoptat pe băieții lui Doris, dar el și cu Doris n-au avut niciodată copii.

Iar acum... Penelope se opri, privind în jur și încercînd să se orienteze. Aproape că ajunsese la destinație. Plaja de nord era pe aproape. Simțea briza și mirosul sărat. Dînd ultimul colț, porni în jos, pe dealul abrupt, la baza căruia se afla căsuța albă, mai retrasă, cu o grădină în față, spre stradă. Un rînd de rufe scoase la uscat fluturau în vînt și, în tot felul de ghivece și vase, străluceau narcise, șofran, zambile și plante agățătoare. Ușa de la intrare era vopsită în albastru și Penelope străbătu curtea pietruită, aplecîndu-se pe lîngă rufe și ridică mîna, să bată în ușă. Dar, înainte să apuce s-o facă, ușa se dădu în lături și Doris își făcu apariția.

Doris. Minunată și cochetă ; drăguță și cu ochi strălucitori, nici mai slabă, nici mai grasă. Avea părul cărunt, tuns scurt și ondulat ; fața îi era ridată, bineînțeles, dar zîmbetul era același — și glasul la fel.

— Te așteptam. Mă uitam pe fereastra de la bucătărie.

Parcă ar fi venit chiar atunci de la Hackney.

— Ce-ai întîrziat așa ? De patruzeci de ani aștept clipa asta !

Doris. Dată cu ruj, purtînd cercei și un pulover roșu pus peste o bluză albă cu volane.

— ...Ah, Doamne, nu sta așa în prag, hai înăuntru.

Penelope intră, oprindu-se direct în bucătăria micuță. Puse florile și punga în care se afla sticla de whisky pe masă, iar Doris închise ușa în urma ei. Se întoarse. Stăteau față în față, zîmbindu-și prosteşte, fără să poată rosti nici un cuvînt. Apoi, zîmbetele se schimbară în hohote de rîs și se cuprinseră în brațe, strîngîndu-se ca două școlărițe ce nu se mai văzuseră de mult.

Continuînd să rîdă, dar încă amuțite, se desprinseră din îmbrățișare. Doris vorbi cea dintîi :

— Penelope, nu-mi vine să cred. M-am gîndit că s-ar putea să nu te recunosc. Dar ești exact la fel de înaltă, cu picioarele lungi și frumoasă ca-ntotdeauna. Mă temeam că vei fi altfel, dar nu-i așa...

— Sigur că m-am schimbat. Am albit și am îmbătrînit.

— Dacă tu ești căruntă și bătrînă, înseamnă că eu sînt cu un picior în groapă. Mă apropii de șaptezeci de ani, zău așa. Cel puțin, așa-mi spune Ernie cînd îmi iau nasul la purtare.

— Unde e Ernie ?

— S-a gîndit să ne lase singure o vreme. A zis că n-ar suporta. E la parcela lui de pămînt. Așa își trece timpul de cînd s-a retras din afacerea cu verdețuri. I-am zis : „Dacă te scoate omul dintre morcovi și napi, începi să dai semne de scrînteală".

Vorbea tare, manifestîndu-și bucuria ca și altădată.

— Ți-am adus niște flori, spuse Penelope.

— Ah, sînt tare frumoase. Nu trebuia... Uite, am să le pun într-un vas, iar tu du-te în salon și fă-te comodă. Am pus și apă la fiert, să fie gata pentru o ceașcă de ceai...

Salonul era chiar lîngă bucătărie, iar ușa era deschisă. Păşindu-i pragul, Penelope avu senzația că păşea în trecut, căci erau o mulțime de lucruri acolo și atmosfera era intimă, exact cum își amintea de pe vremea bătrînei doamne Penberth, ale cărei comori se aflau și acum acolo. Porțelanurile în vitrină, cele două statuete, reprezentînd doi cîini de Stafford, așezate de o parte și de alta a căminului, canapelele moi și fotoliile acoperite cu șervete bro-

date pe margini. Dar se mai și schimbase cîte ceva. Televizorul masiv era nou, ca și draperiile de atlaz în culori vii ; iar deasupra căminului, unde trona altădată o poză sepia a fratelui doamnei Penberth, mort în primul război mondial, acum fusese așezat portretul lui Sophie, pictat de Charles Rainier, pe care Penelope i-l dăruise lui Doris după înmormîntarea lui Lawrence Stern.

— Nu poți să mi-l dai, spusese Doris.

— De ce nu ?

— Portretul mamei tale ?

— Vreau să-l iei tu.

— Dar de ce eu ?

— Pentru că ai iubit-o pe Sophie, la fel ca noi toți. Și l-ai iubit și pe Lawrence și ai avut grijă de el în locul meu. Nici o altă fiică n-ar fi putut face mai mult.

— Ești prea drăguță. E prea mult.

— Și încă nu e destul ! Dar e tot ce-ți pot da.

Rămăsese acum în mijlocul camerei, privind portretul și gîndindu-se că, după patruzeci de ani, nu pierduse nimic din prospețimea, farmecul și vioiciunea sa. Sophie, la douăzeci și cinci de ani, cu ochii ei migdalați și zîmbetul încîntător, cu pletele de fetișcană și un șal roșu, cu ciucuri, așezat lejer peste umerii ei brozați.

— Te bucuri să-l revezi ? o întrebă Doris.

Penelope se întoarse cînd Doris intră în cameră cu vaza de flori, pe care o așeză, cu grijă, în mijlocul unei mese.

— Da. Uitasem cît de minunat e.

— Dar regreți că te-ai despărțit de el.

— Nu. E însă plăcut să-l revăd.

— Aduce un strop de eleganță locului, nu-i așa ? Toată lumea îl admiră. Mi s-a oferit o avere pe el, dar am refuzat să-l vînd. Nu l-aș da pentru tot aurul din lume. Acum hai să stăm jos și să ne relaxăm, să stăm de vorbă pînă se întoarce bătrînul Ernie. Ce n-aș da să fii și tu aici, cu mine, ți-am spus de atîtea ori. Chiar stați la Sands ? Cu toți milionarii ăia ? Ce s-a întîmplat ? Ai dat de-o comoară, sau ce ?

Penelope îi explică felul în care se schimbase situația. Îi povestise despre revenirea treptată în centrul atenției a picturilor lui Lawrence Stern, pe piața de artă; îi vorbi despre Roy Brookner și despre oferta pentru panouri. Doris rămase cu gura căscată.

— O sută de mii pentru două picturi mititele! N-am mai auzit așa ceva. Vai, Penelope, mă bucur pentru tine.

— Și am donat *Căutătorii de scoici* galeriei din Porthkerris.

— Știu. Am citit totul în gazeta locală, și Ernie și cu mine ne-am dus să-l vedem cu ochii noștri. A fost ciudat să vedem tabloul acolo. Ne-am amintit de atîtea lucruri... Dar n-o să-ți lipsească?

— Puțin, poate. Dar viața trebuie să meargă mai departe. Cu toții îmbătrînim. E timpul să punem lucrurile în ordine.

— Asta cam așa e. Apropo de mersul vieții, ce părere ai despre Porthkerris? Pun pariu că n-ai recunoscut casa veche. Nici nu mai știi ce au de gînd oamenii ăștia, deși au început de-atunci să construiască, la vreo doi ani după război. În locul vechiului cinematograf, acum e un magazin universal... cred că ai observat. Iar atelierul tatălui tău a fost dărîmat și s-a construit un bloc cu apartamente pentru vacanță, exact pe locul acela, cu vedere spre plaja de nord. Și am avut și colonii de hippies, vreo cîțiva ani — n-a fost deloc plăcut, să fiu sinceră. Dormeau pe plajă și își făceau nevoile pe unde îi apuca. A fost dezgustător.

Penelope izbucni în rîs.

— Și la White Caps s-au făcut apartamente. Iar Carn Cottage...

— Nu ți-a venit *să plîngi*? Ce s-a ales de minunata grădină a mamei tale. Trebuia să-ți fi scris, să te avertizez cum stau lucrurile.

— Mă bucur că n-ai făcut-o. Oricum, nu contează. Nu știu de ce, dar nu mai contează.

— Cred și eu, dacă stai în lux, la Sands ! Mai ții minte pe cînd era spital ? Nu te-ai fi apropiat de locul acela, decît dacă ți-ar fi rupt cineva picioarele !

— Doris, nu stau la Sands numai pentru că mă simt bogată, în loc să vin la tine. Motivul este că am adus cu mine doi tineri prieteni și știu că n-ai fi avut loc pentru toți trei.

— Așa este. Cine sînt prietenii tăi ?

— Pe fată o cheamă Antonia. Tatăl ei a murit de curînd și acum stă la mine. Iar tînărul se numește Danus. Mă ajută la munca în grădină, acasă, în Gloucestershire. Ai să-i cunoști. Ei sînt de părere că e prea mult pentru o bătrînică să urce iar dealul, la întoarcere, așa că au zis că vin să mă ia cu mașina.

— Grozav. Dar aș fi vrut s-o aduci pe Nancy. Ce bine era s-o văd iarăși pe draga mea Nancy. Și de ce nu te-ai mai dus la Porthkerris ? Doar nu vrei să aducem patruzeci de ani la zi, în numai cîteva ore...

Totuși se străduiră din toate puterile, abia reușind să-și tragă sufletul, punînd întrebări, răspunzînd, aflînd noutăți despre copii și nepoți.

— Clark s-a însurat cu o fată din Bristol și are doi copilași... uite-i aici, deasupra căminului ; ea e Sandra și el e Kevin. E o fetiță tare deșteaptă. Și aceștia sînt puștii lui Ronald. El stă în Plymouth. Socrul lui conduce o fabrică de mobilă și l-a luat și pe Ronnie în afacere... vin vara aici, în vacanțe, dar trebuie să stea în pensiune, la cîteva case mai sus, pentru că aici nu avem destul loc pentru ei. Acum, vorbește-mi despre Nancy. Ce fetiță minunată era !

Era rîndul lui Penelope, dar bineînțeles uitase să ia fotografii la ea. Îi vorbi lui Doris despre Melanie și Rupert și, cu oarecare efort, reuși să-i prezinte în culori atrăgătoare.

— Stau aproape de tine, nu ? Îi poți vedea ?

— Stau la vreo douăzeci de mile distanță.

— Dar e prea departe, nu ? Dar ție îți place să stai la țară ? E mai bine decît la Londra ? M-am îngrozit cînd

mi-ai scris cum te-a părăsit Ambrose. Ce porcărie ! Dar, la urma urmelor, a fost dintotdeauna un vîntură-lume. Arăta bine, ce-i drept, dar nu mi s-a părut niciodată potrivit. Oricum, să te părăsească așa ! Bărbații nu se gîndesc decît la ei. Asta-i spun și eu lui Ernie, cînd își lasă ciorapii murdari pe gresia din baie.

Apoi, după ce se puseseră la curent cu problemele legate de soți și familii, începură să-și amintească anii lungi de război, cînd împărtășeau nu numai tristețea și spaima, sau plictiseala îngrozitoare, dar și întîmplările ciudate și absurde care acum, privind înapoi, păreau amuzante pînă la lacrimi.

Colonelul Trubshot, străbătînd orașul cu casca pe cap și banderola de șef al apărării civile pe braț, rătăcindu-se pe întuneric și căzînd în mare, peste zidul din port ; domnișoara Preedy, ținînd un discurs referitor la crucea roșie, în fața unor doamne indiferente și încurcîndu-se în propriile ei bandaje. Generalul Watson-Grant, făcînd instrucție cu gărzile locale pe terenul de joacă al școlii și bătrînul Willie Chirgwin, care-și tăiase un deget de la picior cu baioneta, de-a trebuit dus imediat la spital, cu o ambulanță.

— Dar cînd mergeam la cinema ? îi aminti Doris, ștergîndu-și lacrimile de atîta rîs. Îți mai amintești ? Mergeam de două ori pe săptămînă și nu pierdeam nici un spectacol. Îți amintești de filmele cu Charles Boyer ? Plîngea lumea în hohote. Eu am udat trei batiste și încă mai smiorcăiam cînd am ieșit.

— Era minunat, nu ? Și nici nu prea aveai ce altceva să faci. Doar să asculți teatru radiofonic, sau să primești dozele de curaj pe care ni le injecta domnul Churchill, din cînd în cînd, la radio.

— Cea mai grozavă era Carmen Miranda. N-am pierdut nici un film cu Carmen Miranda.

Doris se ridică în picioare și-și puse o mînă în șold, cu degetele desfăcute.

— ... Ai-ai-ai-ai, ce mult te iubesc. Ai-ai-ai-ai, cred că ești minunat...

Ușa se dădu la o parte, și Ernie apăru în prag. Doris, găsind că această întrerupere era și mai amuzantă decît imitația ei, se prăbuși pe spate, pe canapea, hohotind atît de tare, că nu mai putea scoate un cuvînt.

Ernie, jenat, se uită de la una la cealaltă.

— Ce-i cu voi ? le întrebă, și Penelope, înțelegînd că soția lui nu era în stare să-i răspundă, făcu un efort, se ridică din fotoliu și se duse să-l întîmpine.

— Vai, Ernie...

Își șterse ochii și reuși să-și oprească chicotele.

— Îmi pare rău. Ce proaste sîntem amîndouă. Ne-am amintit tot felul de lucruri și am rîs atîta ! Te rog să ne ierți.

Ernie părea mai mititel ca altădată și mai bătrîn, iar părul negru era acum alb ca zăpada. Era îmbrăcat cu o flanelă de lînă și își scosese cizmele de lucru, înlocuindu-le cu o pereche de papuci. Avea palma aspră și bătătorită, ca-ntotdeauna, iar Penelope era așa de bucuroasă să-l vadă încît ar fi dorit să-l îmbrățișeze, dar se abținu, știind că el s-ar fi simțit și mai încurcat.

— Ce mai facî ? E minunat să te revăd.

— Și eu mă bucur că te văd, spuse Ernie, și își strînseră solemn mîna. Își întoarse privirea spre soția lui, care acum se ridicase în șezut, își suflase nasul și reușise, cît de cît, să se stăpînească. Am auzit tot tămbălăul ăsta, reluă el, și-am crezut că a luat foc casa. Ați luat ceaiul, sau nu ?

— Nu, încă nu. N-am avut timp de ceai. Am avut prea multe să ne spunem.

— Apa din ibric s-a evaporat aproape de tot. L-am umplut eu, din nou, cînd am venit.

— Vai de mine, îmi pare rău. Am uitat. Doris se ridică în picioare. Mă duc acum să fac ceaiul. Ernie, Penelope ți-a adus o sticlă de whisky.

— Grozav. Mulțumesc foarte mult. Își trase mînecile flanelului și se uită la ceas. E cinci și jumătate. Cu o lumină jucăușă în ochi, le spuse : ce-ar fi să trecem peste ceai și să începem direct cu un whisky ?

— Ernie Penberth ! Pungaș bătrîn ! Ce idee...

— Eu cred, rosti Penelope sentențios, că e o idee excelentă. La urma urmelor, n-am mai fost împreună de patruzeci de ani. Dacă nu sărbătorim acum evenimentul, atunci cînd s-o mai facem ?

Așa se face că regăsirea se transformă într-o adevărată petrecere. Băutura dezlegă limba lui Ernie și, în trei, ar fi continuat pînă noaptea tîrziu, dacă n-ar fi sosit Danus și Antonia. Penelope pierduse noțiunea timpului și sunetul clopoțelului de la intrare o surprinse la fel de mult ca și pe Doris și Ernie.

— Oare cine-o fi ? întrebă Doris, nemulțumită de întrerupere.

Penelope se uită la ceas.

— Doamne-Dumnezeule, e ora șase. Nu mi-am închipuit că e așa de tîrziu. Trebuie să fie Danus și Antonia, au venit să mă ia...

— Timpul trece repede cînd te simți bine, remarcă Doris, și se ridică de pe scaun, ducîndu-se să deschidă ușa. O auziră spunînd : „Poftiți înăuntru, e gata de plecare. E puțin cam amețită, ca noi toți, dar în formă, ca de obicei". Penelope își termină în grabă băutura din pahar și puse paharul gol pe masă, astfel încît să nu creadă că au deranjat-o. Intrară cu toții în camera micuță, iar Ernie se ridică în picioare. Urmară prezentările. Ernie plecă la bucătărie și se întoarse cu încă două pahare.

Danus se scărpină la ceafă și privi amuzat în jur.

— Eu credeam că e vorba de un ceai.

— Ei, ceai... Tonul lui Doris respingea o asemenea tratație searbădă. Am uitat de ceai. Am vorbit și am rîs așa de mult, că am uitat de ceai.

— Ce cameră frumoasă, spuse Antonia. E exact genul de casă care îmi place cel mai mult. Și sînt atîtea flori în curte.

— Acolo e ceea ce eu numesc „grădina mea". Ar fi frumos să am o grădină adevărată, dar în fond nu poți avea totul, după părerea mea.

Antonia zări portretul lui Sophie.

— Cine e fata din tablou ?

— Aceea ? Păi, e mama lui Penelope. Nu observi cum seamănă ?

— Ce frumoasă e !

— Da, e minunată. N-avea asemănare. Era franțuzoaică... așa-i, Penelope ? Era așa de drăguță cînd vorbea, cu accent, exact ca Maurice Chevalier. Iar cînd era supărată, o-ho ! — s-o fi auzit numai ! Ai fi zis că e o precupeață, zău așa.

— Pare așa de tînără.

— Da, așa și era. Mult mai tînără decît tatăl lui Penelope. Erați ca niște surori, nu-i așa, Penelope ?

Ernie, încercînd să le atragă atenția, își drese zgomotos vocea.

— N-o să refuzi un păhărel, nu ? îl întrebă pe Danus.

Danus zîmbi strîmb și clătină din cap.

— Sînteți foarte amabil și sper să nu credeți că sînt nepoliticos, dar eu nu beau.

Pentru prima dată în viață, Ernie rămase cu gura căscată.

— Ești bolnav, sau ce ?

— Nu. Nu sînt bolnav. Doar că nu mă ispitește.

Ernie era vizibil șocat. Se întoarse, fără prea mari speranțe, spre Antonia.

— Nici tu nu vrei un păhărel ?

— Nu, zîmbi ea. Mulțumesc. Nici eu nu sînt nepoliticoasă, dar trebuie să conduc mașina înapoi, pe deal în sus și să fiu atentă la toate curbele acelea strînse. Mai bine nu beau.

Ernie clătină trist din cap și închise capacul sticlei. Petrecerea se terminase. Era timpul de plecare. Penelope se ridică în picioare, își netezi fusta, verifică agrafele din păr.

— Doar nu vrei să pleci ? Doris nu se bucura deloc că seara aceea se sfîrșea.

— Trebuie să plecăm, Doris, deși nu vreau cîtuși de puțin. Dar am stat destul.

— Unde ați lăsat mașina ? îl întrebă Ernie pe Danus.

— Sus, în vîrful dealului, răspunse Danus. N-am găsit nici un loc mai apropiat unde să fie permisă parcarea.

— O adevărată pacoste, așa-i ? Reguli și regulamente peste tot. Mai bine vin cu voi, să vă ajut să întoarceți. Aici nu prea e loc și cred că nu vreți să vă pupați în bot cu un zid.

Recunoscător, Danus acceptă oferta de ajutor. Ernie își puse șapca și își luă cizmele. Danus și Antonia își luară rămas bun de la Doris, ea le răspunse că îi făcuse plăcere să-i cunoască și cei trei porniră împreună să ia mașina. Doris și Penelope rămaseră, din nou, singure. Dar acum, dintr-un motiv oarecare, nu mai rîdeau. O tăcere grea se lăsă între ele, ca și cum, după ce vorbiseră atît de mult, nu mai aveau ce să-și spună. Penelope simți privirea lui Doris ațintită asupra ei și se întoarse spre ea, privind-o drept în ochi.

— Deci, unde l-ai găsit ? o întrebă Doris.

— Pe Danus ? Penelope încerca să vorbească pe un ton normal. Ți-am spus. Lucrează pentru mine. E grădinarul meu.

— Cam elegant pentru un grădinar.

— Da.

— Seamănă cu Richard.

— Da.

În sfîrșit, numele lui fusese rostit. Ieșise la iveală.

— Îți dai seama, reluă Penelope, că el e singurul despre care nici una din noi n-a vorbit toată după-amiaza ? Ne-am amintit de toți ceilalți, dar de el, nu.

— Nu cred că avea rost. Am vorbit acum de el, pentru că băiatul ăsta seamănă perfect cu el.

— Știu. Și pe mine m-a șocat, prima dată cînd l-am văzut. Mi-a... mi-a trebuit ceva timp să mă obișnuiesc.

— Are vreo legătură cu Richard ?

— Nu. Nu cred. Vine din Scoția. Asemănarea e doar o coincidență extraordinară.

— De asta te-ai atașat atît de mult de el ?

— Vai, Doris. Cine te-ar auzi vorbind ar zice că sînt o babă nebună, cu un gigolo după ea.

— Te-a fermecat, așa-i ?

— Îmi place foarte mult. Îmi place cum arată și îmi place felul lui de a fi. E delicat. E o companie plăcută. Mă face să rîd.

— L-ai adus aici... la Porthkerris... Doris își privi prietena cu îngrijorare... sper că n-ai de gînd să reînvii amintirile trecutului ?

— Nu. I-am invitat pe copiii mei să vină cu mine. I-am rugat pe rînd, pe fiecare, dar nici unul din ei n-a putut sau n-a vrut să vină. Nici măcar Nancy. Nu voiam să-ți spun asta, dar acum ai aflat. Așa că Danus și Antonia au venit în locul lor.

Doris nu făcu nici un comentariu. O vreme tăcură, fiecare cu gîndurile ei. Apoi, Doris spuse :

— Nu știu ce să zic. Felul în care a murit Richard... a fost o cruzime. N-am putut niciodată să mă împac cu gîndul că Dumnezeu a lăsat un asemenea om să moară. Dacă a existat vreodată un om care merita să trăiască... Nu pot uita ziua în care am aflat. A fost unul din cele mai cumplite lucruri care s-au întîmplat în timpul războiului. Și nu-mi iese din cap că, atunci cînd a murit, a luat cu el o parte din tine și n-a lăsat nimic din el în urmă.

— Și el a lăsat ceva din el.

— Dar nimic palpabil, care să poată fi simțit sau atins. Ar fi fost mai bine dacă aveai un copil cu el. În felul ăsta, era o scuză perfectă, ca să nu te mai întorci niciodată la Ambrose. Tu, Nancy și copilul v-ați fi descurcat foarte bine singuri.

— M-am gîndit deseori la asta. N-am făcut niciodată nimic ca să împiedic venirea unui copil, cu Richard ; doar că nu s-a întîmplat niciodată. Iar Olivia a fost consolarea

mea. A fost primul copil pe care l-am avut după război și era copilul lui Ambrose dar, dintr-un anume motiv, a fost întotdeauna deosebită pentru mine. Nu altfel, doar deosebită.

Încercă să continue, alegîndu-și cu grijă cuvintele, recunoscînd față de Doris ceea ce nu îndrăznise să recunoască nici față de ea însăși, darămite față de alții.

— Era ca și cum o părticică din Richard rămăsese în trupul meu. Păstrată bine, ca o mîncare delicioasă în frigider. Iar cînd s-a născut Olivia, un atom, un corpuscul, o celulă din Richard a devenit, prin mine, o parte din ea.

— Dar nu era a lui.

Penelope clătină din cap.

— Nu.

— Dar era ca și cum ar fi fost a lui.

— Da.

— Înțeleg foarte bine.

— Știam că vei înțelege. De asta ți-am spus. Și vei înțelege de ce mă bucur că atelierul tatii a fost dărîmat, ca să se ridice un bloc în locul lui și, în felul acesta, să dispară pentru totdeauna. Acum știu că sînt destul de puternică pentru a suporta aproape orice, dar nu cred că aș fi destul de puternică pentru a mă întoarce acolo.

— Nu. Înțeleg și asta.

— Și mai e ceva. Cînd m-am întors la Londra, am luat legătura cu mama lui.

— Chiar mă întrebam dacă ai făcut-o.

— Mi-a trebuit mult ca să-mi fac curaj, dar în cele din urmă am reușit și am sunat-o. Am luat prînzul împreună. A fost un chin pentru amîndouă. A fost amabilă și prietenoasă, dar nu aveam despre ce vorbi, în afară de Richard și, în cele din urmă, am înțeles că era prea mult pentru ea. După aceea, am lăsat-o în pace; n-am mai văzut-o de atunci. Dacă aș fi fost măritată cu Richard, aș fi putut s-o consolez, să-i aduc mîngîiere. Așa însă, cred că n-am făcut decît să-i fac tragedia și mai insuportabilă.

Doris nu-i răspunse. De afară se auzi motorul mașinii Volvo, uruind încet pe strada abruptă și mică. Penelope se aplecă să-și ia poșeta.

— Asta e mașina noastră. A venit timpul să plec.

Ieșiră împreună, prin bucătărie, în curticica scăldată de soare. Se strînseră în brațe și se sărutară cu multă afecțiune. Doris avea ochii scăldați în lacrimi.

— La revedere, dragă Doris. Și îți mulțumesc pentru tot.

Doris își șterse lacrimile prostești.

— Să mai vii, cît de curînd, îi spuse ea. Să nu mai aștepți încă patruzeci de ani, altfel vom avea cu toții flori la căpătîi.

— La anul. Am să vin la anul, singură, să stau cu tine și Ernie.

— Ce-o să ne mai distrăm !

Mașina își făcu apariția și se opri pe marginea drumului. Ernie coborî și rămase, galant, lîngă ușa deschisă, așteptînd ca Penelope să urce în mașină.

— La revedere, Doris.

Penelope se întoarse să plece, dar Doris nu terminase ce avea de spus.

— Penelope ?

— Da ? se întoarse ea.

— Dacă el e Richard, atunci cine ar trebui să fie Antonia ?

Doris nu era proastă. Penelope zîmbi.

— Eu, poate ?

— Prima dată cînd am venit aici aveam șapte ani. Era o ocazie specială, pentru că tata cumpărase o mașină. Nu mai avuseserăm așa ceva pînă atunci și era prima noastră expediție. Aveau să-i urmeze multe altele, dar îmi voi aminti mereu de aceea, pentru că, pur și simplu, n-am reușit să înțeleg cum de tata a putut să pornească motorul și chiar să *conducă*.

Stăteau toți trei pe stîncile de la Penjizal, sus, deasupra Atlanticului, într-o crevasă acoperită de iarbă și apărată de vînt, căci o muchie de granit, acoperită de licheni, ținea loc de acoperiș. Peste tot, prin iarbă, se zăreau flori sălbatice, viu colorate, cu petale catifelate sau pufoase. Nici un nor nu se zărea pe cer și aerul răsuna de zgomotul valurilor și de țipetele pescărușilor. O amiază de aprilie, caldă ca o zi de vară — atît de caldă, încît așternuseră pătura cea nouă și se așezaseră pe ea, găsind apoi un loc mai umbros pentru coșul cu mîncare.

— Ce fel de mașină era ? Danus se așezase pe pantă, în iarbă, sprijinit într-un cot. Își scosese puloverul și-și suflecase mînecile cămășii. Brațele lui musculoase erau bronzate, iar fața, întoarsă spre soare, oglindea interes și amuzament.

— Un Bentley de patru litri și jumătate, îi răspunse ea. Era destul de vechi, dar tata nu-și putea permite o mașină nouă, și asta a devenit mîndria sufletului lui.

— Ce minunat. Avea benzi de piele deasupra capotei, ca un cufăr ?

— Exact. Și tot felul de indicatoare la bord și o prelată, dar n-am aflat niciodată cum funcționează, așa că n-am ridicat-o niciodată, chiar dacă ploua cu găleata.

— O mașină de felul ăsta ar valora o avere în zilele noastre. Ce s-a întîmplat cu ea ?

— Cînd tata a murit, i-am dat-o domnului Grabney. N-am știut ce altceva să fac cu ea. Fusese așa de drăguț, o ținuse în garajul lui tot timpul războiului și nu ne luase pentru asta nici un ban. Iar cu altă ocazie... cu adevărat importantă... a pus mîna pe niște benzină de contrabandă pentru mine. Nici o mulțumire nu ar fi fost îndeajuns pentru asta.

— De ce n-ați păstrat-o ?

— Nu mi-aș fi putut permite să țin o mașină la Londra și, de fapt, nici nu-mi trebuia. Obișnuiam să merg pe jos peste tot, împingînd cărucioarele pline cu copiii și cumpărături. Ambrose a fost furios cînd a aflat că dădusem

mașina. A fost primul lucru de care a întrebat cînd m-am întors de la înmormîntarea tatălui meu. Cînd i-am spus ce făcusem, a stat supărat o săptămînă.

Danus era înțelegător.

— N-aș zice că nu-l înțeleg.

— Nu. Săracul de el. Cred că a fost teribil de dezamăgit.

Penelope se ridică în capul oaselor, privind peste stînci, la nivelul mării. Începuse refluxul, dar apele nu se retraseseră complet. Cînd avea să se întîmple acest lucru, puteau vedea, așa cum le promisese, scobitura dintre stînci strălucind în lumina soarelui ca o bijuterie perfectă, albastră, numai bună pentru plonjări și înot.

— Încă jumătate de oră, socoti ea, și veți putea face o baie.

Se lăsă din nou pe spate, rezemată de mal și își controlă picioarele. Își pusese fusta veche de jeans, o bluză de bumbac, espadrilele cele noi și o pălărie veche de pai, bună la lucru în grădină. Soarele era atît de puternic încît umbra borurilor era o adevărată binefacere. Lîngă ea, Antonia, care stătuse cu ochii închiși, aparent adormită, își schimbă poziția, întorcîndu-se pe burtă și lăsîndu-și obrazul peste brațele încrucișate.

— Mai povestește-ne, Penelope. Ai venit de multe ori aici ?

— Nu prea des. Era mult de mers cu mașina, apoi mult de mers pe jos, de la ferma unde ne-am lăsat și noi mașina. Iar pe atunci nu exista nici o potecă pe stînci. Așa că trebuia să ne chinuim să trecem printre rugi de mure, tufe și ferigi, pînă să ajungem aici. Și-apoi, trebuia să fim siguri că apele s-au retras, pentru ca Sophie și cu mine să putem înota.

— Tatăl tău nu înota ?

— Nu. Spunea că e prea bătrîn. Obișnuia să stea aici, sus, cu pălăria lui cu boruri largi pe cap, cu șevaletul și scăunelul și picta sau desena. După ce, bineînțeles, des-

făcea o sticlă de vin, își turna un pahar, își aprindea un trabuc și, în general, făcea tot posibilul să se simtă bine.

— Dar iarna ? Nu veneați și iarna ?

— Niciodată. Eram la Londra. Sau la Paris, Florența... Porthkerris și Carn Cottage aparțineau verii.

— Într-adevăr, perfect.

— La fel ca superba casă a tatălui tău de la Ibiza.

— Cred că da. Totul e relativ, nu ? Antonia se răsuci pe-o parte și își sprijini bărbia în palmă. Dar tu, Danus ? Unde mergeai vara ?

— Speram să nu mă întrebe nimeni.

— Haide, zău așa. Spune-ne și nouă.

— În North Berwick. Părinții mei închiriau o casă acolo, în fiecare vară ; jucau golf, în timp ce eu, cu fratele și sora mea, stăteam pe plaja pustie cu guvernanta și construiam castele de nisip pe un vînt sălbatic.

Penelope se încruntă.

— Fratele tău ? N-am știut că ai un frate. Am crezut că ești numai tu și sora ta.

— Da, aveam un frate, Ian. Era cel mai mare dintre doi. A murit de meningită, cînd eu aveam paisprezece ani.

— Vai de mine, ce tragedie !

— Da. Da, într-adevăr. Mama și tata nu și-au revenit niciodată pe deplin. El era minunea familiei, deștept și frumos, talentat la orice sport — fiul pe care orice părinte și-l visează. Pentru mine, era un fel de zeu, pentru că se pricepea la orice. Cînd a crescut destul de mare, a început să joace golf, ca și sora mea, mai tîrziu, dar eu eram nepriceput și nici măcar nu mă interesa în mod deosebit. Obișnuiam să plec de unul singur, cu bicicleta, să caut păsări. Mi se părea ceva mult mai interesant decît să mă chinui cu dificultățile jocului de golf.

— North Berwick nu mi se pare un loc prea frumos, remarcă Antonia. Nu mergeați niciodată în altă parte ?

— A, ba da, rîse Danus. Cel mai bun prieten al meu de la școală se numea Roddy McCrae. Părinții lui aveau un refugiu chiar în nordul comitatului Sutherland, lîngă

capul de nord. Mai aveau și drept de pescuit pe Naver, iar tatăl lui Roddy m-a învățat cum să arunc undița. Cînd am fost prea mare pentru North Berwick, cu ei mi-am petrecut mare parte a vacanțelor.

— Ce e un refugiu ? întrebă Antonia.

— Patru pereți și un acoperiș. O casă de piatră, cu două camere. Numai strictul necesar. Nici un fel de instalații sanitare, nici electricitate, nici telefon. Un loc la capătul lumii, în sălbăticie, rupt de restul lumii. Era minunat.

Se lăsă tăcerea. Penelope realiză că era, poate, a doua oară cînd îl auzea pe Danus vorbind despre el însuși. Îi părea rău pentru el. Să pierzi un frate mai mare la care ții atît de mult, la o vîrstă atît de fragedă, era o experiență traumatizantă. Să simți, poate, că niciodată nu-l vei egala pe acel frate era și mai rău. Așteptă, gîndindu-se că, după ce spărsese gheața purtării lui rezervate și se confesase în fața lor, ar putea continua. Dar el nu continuă. În loc de asta, se scutură, se întinse și apoi se ridică în picioare.

— Apele s-au retras, îi spuse Antoniei. Ochiul de apă din stîncă ne așteaptă. Ai destul curaj să vii să înotăm ?

Tinerii plecaseră, cocoțîndu-se peste marginea stîncii, pentru ca apoi să pornească pe poteca abruptă care ducea jos, pe stînci. Ochiul de apă, nemișcat ca sticla, îi aștepta, albastru și strălucitor.

Penelope, așteptîndu-le întoarcerea, se gîndi la tatăl ei. Și-l amintea, cu pălăria lui cu boruri mari, cu șevaletul, paharul de vin și solitudinea lui mulțumită, concentrată. Una din marile frustrări ale vieții ei fusese aceea că nu-i moștenise talentul. Nu era pictoriță, nu era în stare nici măcar să deseneze, dar influența lui fusese foarte puternică și trăise în acea atmosferă vreme atît de îndelungată, încît era firesc să poată studia orice proiect cu un ochi de artist, pătrunzător și atotcuprinzător. Totul era exact ca-ntotdeauna, cu excepția benzii verzi, șerpuitoare, a po-

tecii, care urca stînca, străbătută la pas, care cobora și urca printre ferigi verzi, tinere, urmărind conturul coastei.

Privi marea, încercînd să-și închipuie cum ar încerca să o picteze, dacă ar fi în locul tatălui ei. Căci, deși albastră, marea avea zeci de nuanțe. La mal, acolo unde sub apa mică și transparentă se zărea nisipul, bătea în verde, ca jadul, cu tușe de aquamarin. Deasupra stîncilor și acolo unde algele se îndeseau, era întunecată, pînă la indigo. Departe, către punctul în care o bărcuță de pescar își tăia drumul printre valuri, ajungea pînă la albastru-închis de Prusia. Se simțea doar o briză ușoară, dar oceanul trăia și respira ; pulsa din adîncuri, formînd val după val. Soarele, luminîndu-le trecerea, le transforma în statui mișcătoare de sticlă verde. De fapt, totul era scăldat în lumină, în acea strălucire unică, deplină, care atrăsese, de la bun început, atîția pictori în Cornwall și care iscase o adevărată patimă a creației printre impresioniștii francezi.

O compoziție perfectă. Mai lipseau doar ființele umane, care să aducă proporție și vitalitate. Iată-le. Departe, micșorați de distanță, Antonia și Danus își croiau drum încet, peste stînci, îndreptîndu-se spre ochiul de apă. Penelope îi urmări cu privirea. Danus ducea prosoapele. Cînd ajunseră, în sfîrșit, pe piatra plată de deasupra apei, le lăsă jos și păși pînă la marginea stîncii. Se aplecă și sări, ridicînd stropi de apă în clipa în care despică suprafața. Antonia îl urmă și ea. Înotînd, spărgeau fața apei în așchii strălucitoare. Penelope le auzea vocile ridicate, îi auzea rîzînd. Alte voci, alte lumi. *A fost un lucru bun și nimic din ceea ce e bun nu se pierde definitiv.* Vocea lui Richard. *Seamănă cu Richard.*

Ea nu înotase niciodată cu Richard, căci iubirea lor fusese o legătură dintr-o iarnă de război. Acum însă, privindu-i pe Danus și pe Antonia, simți din nou, cu o intensitate fizică mai puternică decît o simplă amintire, șocul puternic al apei reci. Își aminti bucuria, sentimentul de bunăstare, cu aceeași forță, ca și cum trupul ei ar fi fost în continuare tînăr, neatins de boală sau de trecerea anilor.

Și mai erau și alte plăceri, alte satisfacții. Tandra atingere a mîinilor, brațelor, șoldurilor, trupurilor. Senzația de pace interioară, după epuizarea pasiunii, bucuria de a te trezi printre sărutări și rîsul nestăvilit.

Cu mult timp în urmă, pe cînd era foarte mică, tatăl ei îi dezvăluise miracolul fascinant al compasului și creionului ascuțit. Învățase singură să deseneze modele, corole de flori, petale și linii curbe, dar nimic nu-i adusese atîta mulțumire cît conturul simplu al unui cerc, pe o foaie albă de hîrtie. Atît de fin, atît de precis. Creionul aluneca pe hîrtie, lăsînd un semn în urma lui și oprindu-se, cu o minunată finalitate, exact în punctul de unde pornise.

Inelul era simbolul acceptat al infinitului, al eternității. Dacă propria ei viață era acel contur de creion, marcat cu atenție, simți dintr-o dată că cele două capete se apropiau din ce în ce mai mult unul de celălalt. Am parcurs un cerc complet, își spuse ea, și se întrebă ce se întîmplase oare cu toți anii trecuți. Era o întrebare care, din cînd în cînd, o îngrijora și o lăsa pradă unui cumplit sentiment de irosire. Acum însă, după cît se părea, întrebarea își pierduse semnificația și răspunsul, oricare ar fi fost el, nu mai avea importanță.

— Olivia ?

— Mami ! Ce surpriză plăcută !

— Mi-am dat seama că nu ți-am urat sărbători fericite. Îmi pare rău, dar poate că nu e prea tîrziu. Și nici nu eram sigură că te prind ; m-am gîndit că s-ar putea să fii plecată.

— Nu. M-am întors chiar în seara asta. Am fost în Insula Wight.

— La cine ai stat ?

— La soții Blakison. Ți-o mai amintești pe Charlotte ? A fost într-o vreme redactor la secția de sfaturi gastronomice a revistei *Venus*, iar apoi a renunțat, ca să facă un copil.

— Te-ai distrat ?

— Extraordinar. Așa e de fiecare dată cînd stau la ei. Au avut o mulțime de musafiri. Și nici nu s-a observat ce efort au făcut.

— Americanul acela drăguț a fost cu tine ?

— Care american drăguț ? A, te referi la Hank. Nu, s-a întors în State.

— Mie mi s-a părut un om deosebit.

— Da, așa este. E un om deosebit. Mi-a promis că o să mă caute cînd mai vine pe la Londra. Dar, mami, vorbește-mi despre tine. Cum merg lucrurile ?

— Ne simțim minunat. Trăim ca-n sînul lui Avraam.

— Era și timpul, după atîția ani. Am primit o scrisoare lungă de la Antonia. Părea în culmea extazului, așa era de fericită.

— Ea și Danus au fost plecați toată ziua. Au luat mașina spre sud, să se întîlnească cu un tînăr care are un centru de grădinărit. Cred că între timp s-au întors.

— Cum se poartă Danus ?

— Pînă acum, a fost formidabil.

— Îți place la fel de mult ?

— La fel. Poate chiar mai mult. Dar n-am întîlnit în viața mea un bărbat așa de rezervat. Poate că ține de faptul că e scoțian.

— Ți-a spus de ce nu bea și nu conduce mașina ?

— Nu.

— Poate că e un alcoolic vindecat.

— Dacă așa stau lucrurile, e numai treaba lui.

— Spune-mi ce-ai făcut. Te-ai întîlnit cu Doris ?

— Bineînțeles. Arată grozav. Plină de viață, ca-ntotdeauna. Iar sîmbătă am stat toată ziua pe stîncile de la Penjizal. Ieri-seară ne-am făcut cu toții datoria și ne-am dus la biserică.

— A fost frumoasă slujba ?

— Minunată. Biserica din Porthkerris e deosebit de frumoasă și, bineînțeles, era plină de flori, și băncile erau ticsite de persoane cu tot felul de pălării ciudate ; muzica și corul au fost excelente. Predica a fost ținută de un episcop

invitat, cam plicticos, dar muzica a compensat chiar și plictiseala predicii lui. Apoi, la sfîrșit, ne-am ridicat cu toții în picioare și am cîntat *Pentru toți sfinții ce odihnesc în pace*. În drum spre casă, Antonia și cu mine am ajuns la concluzia că e unul din imnurile noastre favorite.

— Vai, mami, rîse Olivia. Nu-mi vine să cred că te aud vorbind așa ! N-am știut pînă acum că ai un imn bisericesc favorit.

— Draga mea, eu nu sînt chiar atee. Doar că nu pot să nu fiu puțin sceptică. Iar Paștele e un moment dificil, cu Învierea și promisiunea unei vieți după moarte. Nu reușesc să cred. Și, deși aș fi fericită să mă reîntîlnesc cu Sophie și cu tata, sînt o duzină de alte persoane pe care nu țin cîtuși de puțin să le mai revăd vreodată. Imaginează-ți ce șoc ! Ca și cum ai fi invitat la o recepție plicticoasă, superaglomerată, la care ți-ai pierde tot timpul în căutarea oamenilor amuzanți, pe care vrei într-adevăr să-i revezi.

— Dar *Căutătorii de scoici* ? L-ai văzut ?

— Arată minunat. E ca la el acasă. Ca și cum ar fi fost mereu acolo.

— Nu regreți că l-ai dat ?

— Cîtuși de puțin.

— Dar acum, ce faci ?

— Am făcut baie și acum stau întinsă în pat, citesc *Fiesta* și vorbesc cu tine la telefon. După aceea am să vorbesc cu Noel și cu Nancy, iar apoi am să mă îmbrac pentru cină. Totul e foarte elegant și un domn improvizează la un pian cu coadă. E ca la Savoy.

— Ce clasă ! Cu ce te îmbraci ?

— Cu rochia de caftan. E cam destrămată pe ici, pe colo, dar dacă închizi ochii pe jumătate nu se mai văd găurile.

— Vei fi fantastică. Cînd veniți acasă ?

— Miercuri. Vom fi iarăși la Podmore's Thatch miercuri seară.

— Am să te sun acolo.

— Așa să faci, draga mea. Dumnezeu să te binecuvînteze.

— La revedere, mami.

Penelope formă numărul lui Noel și aștepta cîteva clipe, ascultînd cum sună în gol, fără să răspundă nimeni. Puse receptorul jos. Probabil că era încă plecat pe undeva, la țară, într-unul din weekend-urile lui mondene, prelungite. Ridică din nou receptorul și o sună pe Nancy.

— Vechea casă parohială.

— George ?

— Da.

— Penelope la telefon. Sărbători fericite !

— Mulțumesc, spuse George, fără să-i întoarcă urarea.

— Nancy e pe-acolo ?

— Da, e pe undeva. Vrei să vorbești cu ea ?

— (De ce alta crezi că sun, om prost ce ești ?) Dacă se poate...

— Stai puțin, mă duc s-o chem.

Penelope aștepta. Era plăcut să stea așa, relaxată, la căldură, sprijinită de pernele masive, dar lui Nancy îi trebui atît de mult timp să vină la telefon, că începu să-și piardă răbdarea. Ce făcea fata aia ? Ca să-și treacă timpul, luă cartea și reuși să citească un paragraf sau două, pînă să audă, în sfîrșit, „Alo ?". Lăsă cartea deoparte.

— Nancy. Unde erai ? În capătul grădinii ?

— Nu.

— Ați petrecut bine de Paști ?

— Da, mulțumesc.

— Ce-ați făcut ?

— Nimic deosebit.

— Ați avut musafiri ?

— Nu.

Vorbea pe un ton glacial. Era cea mai dezagreabilă fațetă a lui Nancy; făcea pe supărata. Ce se putuse întîmpla ?

— Nancy, ce s-a întîmplat ?

— De ce crezi că s-a întîmplat ceva ?

— Habar n-am, dar se simte.

Tăcere.

— Nancy, cred că ai face mai bine să-mi spui.

— Nimic altceva, decît că mă simt... puțin jignită și supărată. Asta-i tot.

— Din ce cauză ?

— Din ce cauză ? Mă întrebi de parcă n-ai ști foarte bine din ce cauză.

— Nu te-aș întreba dacă aș ști.

— Tu nu te-ai simți jignită în locul meu ? Nu dai nici un semn de viață de cîteva săptămîni. Nimic. Iar apoi, cînd sun la Podmore's Thatch, să te invit, împreună cu Antonia, să vă petreceți Paștele la noi, constat că ai plecat. Ai plecat în Cornwall, luîndu-l cu tine și pe grădinarul ăla, fără să ne spui nici un cuvînt, nici lui George, nici mie.

Deci, asta era.

— Ca să fiu sinceră, Nancy, nu credeam că te interesează.

— Nu-i vorba dacă mă interesează sau nu. Problema e cît de mult te preocupă. Dispari așa, fără să spui o vorbă nimănui ; se putea întîmpla orice, iar noi nu știam unde ești.

— Olivia știa.

— Ah, *Olivia*. Da, bineînțeles că *ea* știa — ca să nu-ți mai spun ce satisfacție a avut să mă pună în temă. Mi se pare uimitor că ai considerat necesar să-i spui ei ce ai de gînd, iar eu să nu știu nimic. Nancy nu se mai putea opri. Tot ce se întîmplă, eu aflu la mîna a doua, de la Olivia. Tot ce faci. Tot ce hotărăști. Că ți-ai luat un grădinar să lucreze pentru tine. Că ai adus-o pe Antonia să stea cu tine, cînd eu îmi pierdusem cîteva săptămîni și o sumă frumușică să dau anunțuri la ziar pentru o îngrijitoare. Pe urmă, că ai vîndut panourile și că *ai dat Căutătorii de scoici*. Fără să te consulți cu George și cu mine. E imposibil de înțeles. La urma urmelor, eu sînt primul tău copil. Dacă

nu-mi datorezi altceva, măcar nu-mi răni sentimentele. Și după toate astea, dispari cu totul în Cornwall, cu Antonia și grădinarul după tine. Doi străini. Și totuși, cînd ți-am propus să-i luăm pe Melanie și pe Rupert, nici n-ai vrut s-auzi. Propriii tăi nepoți! Dar nu, tu iei doi străini. Despre care nici unul din noi nu știe nimic. Profită de pe urma ta, mamă. Sînt sigură că îți dai seama. Probabil cred că ești o prostănacă, deși nu mi-aș fi imaginat că poți fi așa de oarbă. E așa de dureros... atîta nepăsare...

— Nancy...

— ... dacă tot așa te-ai purtat și cu săracul tata, nu e de mirare că te-a părăsit. Oricine s-ar simți respins și nedorit. Bunicuța Keeling spunea mereu că erai femeia cea mai insensibilă pe care a întîlnit-o vreodată. Noi am încercat să ne ocupăm de tine, George și cu mine, dar nu ne ușurezi deloc sarcina. Dispari așa, fără un cuvînt... să cheltui toți banii ăia. Știm cu toții cît te costă să stai la Sands... și să dai *Căutătorii de scoici* degeaba... cînd știi bine cît de multă nevoie avem de... așa un șoc...

Resentimentele ascunse răbufneau la suprafață. Nancy, devenită incoerentă, rămase, în sfîrșit, fără suflu. Pentru prima dată, Penelope reuși să spună și ea ceva.

— Ai terminat? o întrebă politicos. Nancy nu răspunse. Pot să vorbesc acum?

— Dacă vrei...

— Eu am sunat să vă urez tuturor sărbători fericite. Nu ca să mă cert. Dar dacă tu vrei așa, treaba ta. Cînd am vîndut panourile, nu am făcut decît exact ceea ce tu și Noel mă băteați la cap să fac de atîtea luni. Am luat o sută de mii de lire pe ele, așa cum probabil ai aflat de la Olivia. Pentru prima dată în viață, m-am hotărît să cheltui o parte din ei pentru plăcerea mea. Știai că plănuiam să mă întorc la Porthkerris, pentru că te-am invitat să vii cu mine. L-am invitat pe Noel și am invitat-o și pe Olivia. Toți v-ați găsit scuze. Nici unul din voi n-a vrut să vină.

— Mamă, eu ți-am explicat motivele mele...

— Erau justificări, nu motive, spuse Penelope. Nici prin gînd nu-mi trecea să vin singură. Doream să am o companie veselă, cineva care să se bucure alături de mine. Așa că Antonia și Danus au venit cu mine. Încă nu sînt chiar așa de senilă încît să nu-mi pot alege prietenii. Cît despre *Căutătorii de scoici*, tabloul acela era al meu. Să nu uiți niciodată asta. Tata mi l-a dat drept cadou de nuntă, iar acum, ducîndu-l la galeria de artă din Porthkerris, n-am făcut decît să i-l dau înapoi. Lui și miilor de oameni obișnuiți care, acum, vor putea să-l privească și, poate, să înțeleagă măcar în parte bucuria și mîngîierea pe care mi le-a adus.

— N-ai idee cît valorează.

— Ba chiar știu mult mai bine decît ai știut tu vreodată. Ai trăit toată viața cu *Căutătorii de scoici* și abia dacă i-ai aruncat o privire.

— Nu asta am vrut să spun.

— Nu, știu că nu.

— Doar că... Nancy își căuta cuvintele... e ca și cum ai fi vrut dinadins să ne jignești... ca și cum ne-ai disprețui...

— Of, Nancy !

— ... și de ce, mă rog, numai cu Olivia vorbești despre toate, iar cu mine nu ?

— Poate pentru că ție îți este atît de greu să înțelegi ceea ce fac eu.

— Cum să înțeleg, cînd te porți așa de ciudat și nu mi te destăinuiești niciodată ? Mă tratezi ca pe o proastă... Totdeauna, Olivia. Pe Olivia ai iubit-o întotdeauna. Cînd eram copii, totdeauna Olivia era în centrul atenției, așa de deșteaptă și așa de amuzantă. N-ai încercat niciodată să mă înțelegi și pe mine... dacă n-ar fi fost bunicuța Keeling...

Ajunsese în punctul în care, plîngîndu-și de milă, era gata să amintească de tot răul imaginar ce i se făcuse vreodată. Penelope, epuizată de această conversație, simți dintr-o dată că nu mai suportă. Acceptase prea mult fie numai și să asculte bolboroselile adolescentine ale unei

femei de patruzeci și trei de ani, era mai mult decît putea suporta.

— Nancy, spuse ea, cred că ar trebui să încheiem această conversație.

— ...nu știu ce m-aș fi făcut fără bunicuța Keeling. Faptul că era aici făcea totul mai suportabil...

— La revedere, Nancy.

— ... pentru că tu nu aveai niciodată timp pentru mine... nu-mi dădeai niciodată nimic...

Așezînd receptorul în furcă cu grijă, Penelope își lăsă fiica să vorbească de una singură. Vocea furioasă, guturală, fusese, din fericire, redusă la tăcere. În dreptul ferestrei deschise, perdelele fluturau în vînt. Ca-ntotdeauna în astfel de ocazii, inima ei o lua razna. Întinse mîna după pastile, luă două, le dădu pe gît cu apă și se lăsă pe spate, pe pernele moi, închizînd ochii. Se gîndi cum ar fi să-și dea duhul, pur și simplu. Era stoarsă de puteri și, pentru o clipă, fu gata să cedeze în fața epuizării, chiar să izbucnească în plîns. Dar refuză să se lase pradă supărării din cauza lui Nancy. Nu trebuia să plîngă.

După o vreme, cînd bătăile inimii i se mai liniștiră, dădu păturile la o parte și se ridică din pat. Își pusese un halat subțire, răcoros, și își lăsase părul pe spate, desfăcut. Se duse la măsuța de toaletă și se așeză pe scăunel, privindu-se în oglindă, fără prea mare entuziasm. Apoi, apucă peria și începu să-și perie părul, cu gesturi lungi, încete, mîngîietoare.

Întotdeauna, Olivia. Întotdeauna ai iubit-o pe Olivia.

Era adevărat. Din clipa în care se născuse și în care Penelope o privise pentru prima dată, pe ea, pe copilița micuță și negricioasă, cu un nas prea mare pentru fețișoara mică și comună, se simțise incredibil de atrasă de ea. Datorită lui Richard, Olivia era specială. Dar asta era tot. N-o iubise niciodată mai mult decît pe Nancy și pe Noel. Își iubise toți copiii. Îi iubise, pe fiecare în parte, cît de mult putea, dar din motive diferite. Dragostea, constatase ea, avea un fel ciudat de a se multiplica. Se dubla, se tri-

pla, astfel încît, cu fiecare copil, constata că există destul pentru toți. Iar Nancy, prima născută, avusese parte de mai mult decît de o simplă porție de dragoste și atenție. Se gîndi la Nancy copil, o fetiță așa de grăsuță și încîntătoare, pășind greoi prin grădina de la Carn Cottage, pe piciorușele ei scurte și grase. Alerga după găini, împingea roaba pe care i-o făcuse Ernie, se lăsa mîngîiată și răsfățată de Doris, fusese în permanență înconjurată de brațe iubitoare și fețe zîmbitoare. Ce se întîmplase cu fetița aceea ? Chiar era posibil ca Nancy să nu-și mai amintească nimic din acele zile ale copilăriei ?

Din păcate se părea că nu.

Niciodată nu mi-ai dat nimic.

Asta nu era adevărat. Penelope știa că nu era adevărat. Îi dăduse și lui Nancy ceea ce dăduse tuturor copiilor ei. Un cămin, siguranță, confort, interes, un loc în care să-și aducă prietenii, o ușă solidă, care să-i păzească de lumea din afară. Se gîndi la demisolul casei din strada Oakley, care mirosea a usturoi și mirodenii, unde se păstra mereu căldura de la sobă și de la căminul deschis. Își amintea de ei toți, sporovăind ca niște vrăbiuțe și flămînzi ca lupii, făcîndu-și apariția de la școală în serile lungi de iarnă ; își aruncau ghiozdanele, își scoteau hainele și se așezau la masă, devorînd munți de cîrnăciori, paste, pește în aluat, pîine prăjită, fierbinte, unsă cu unt, cozonac și cacao. Își amintea de camera aceea minunată în vremea Crăciunului, de mirosul proaspăt al bradului și de felicitările risipite peste tot, ca rufele la uscat, pe șnururi colorate. Se gîndi la zilele de vară, cînd ușile cu glasvand erau deschise spre grădina cu pomi umbroși și miros de tutun și plante agățătoare. Se gîndi la copiii care se jucaseră, țipînd fără rost, în curtea aceea. Nancy fusese și ea printre ei.

Îi dăruise lui Nancy toate acestea, dar nu putuse să-i dea ceea ce Nancy voia (Nancy nu spunea niciodată „vreau", spunea „am nevoie"), pentru că nu existaseră niciodată destui bani ca să-i asigure pretențiile materiale

și poftele ei exagerate. Rochii pentru petreceri, cărucioare pentru păpuși, un ponei, școală cu internat, primul dans în societate, un sezon de petreceri la Londra. O nuntă mare, cu pompă, fusese una din dorințele ei cele mai înflăcărate și numai intervenția oportună a lui Dolly Keeling o ajutase să și-o împlinească, deoarece ea aranjasc (și plătise) întreaga afacere, extravagantă și penibilă.

În sfîrșit, lăsă peria jos. Încă era furioasă pe Nancy, dar pieptănatul părului o calmase. Cu gîndurile puse în ordine, se simți mai bine, mai puternică, stăpînă pe sine, capabilă să ia hotărîri. Își strînse părul, îl răsuci la capete, luă pieptenii de os și, cu un gest cam brutal, îi prinse în păr.

O jumătate de oră mai tîrziu, cînd Antonia veni după ea, o găsi în pat. Stătea în șezut, proptită în pernele pufoase, cu cartea în poală.

O bătaie la ușă, apoi vocea Antoniei :

— Penelope ?

— Intră.

Ușa se deschise și capul Antoniei apăru prin deschizătura ei.

— Am venit doar să... intră în cameră, închizînd ușa în urma ei. Dar ești în pat ! spuse ea, cu îngrijorarea oglindită pe chip. Ce s-a întîmplat ? Ești bolnavă ?

Penelope închise cartea.

— Nu, nu sînt bolnavă. Doar puțin obosită. Și n-am chef să cobor la cină. Îmi pare rău. M-ați așteptat ?

— Nu foarte mult, răspunse Antonia, lăsîndu-se pe marginea patului. Ne-am dus jos, în bar, dar dacă am văzut că n-ai venit, Danus m-a trimis sus, să văd dacă nu s-a întîmplat ceva.

Penelope observă că Antonia se îmbrăcase de seară. O fustă neagră, strîmtă, peste care își pusese bluza foarte largă, de satin crem, pe care o cumpăraseră împreună din Cheltenham. Părul arămiu, strălucitor și curat, îi cădea în valuri, pînă la umeri, iar obrajii ca de măr rumen nu purtau nici o urmă de fard. Bineînțeles, cu excepția genelor uimitor de lungi și negre.

— Nu vrei să mănînci nimic ? Vrei să sun serviciul de cameră, să-ți trimită ceva aici, sus ?

— Poate mai tîrziu. Dar pot face acest lucru și singură.

— Am impresia, spuse Antonia pe un ton acuzator, că ai făcut prea mult efort, ai mers prea mult, iar noi n-am știut nimic.

— N-am exagerat cu nimic. Doar m-am enervat.

— Dar de ce să te enervezi ?

— Am sunat-o pe Nancy, să-i urez sărbători fericite, și ea mi-a aruncat un potop de răutăți.

— Ce urît din partea ei. Despre ce naiba era vorba ?

— A, despre toate. Are impresia că sînt senilă. Că am neglijat-o pe cînd era copil și că sînt extravagantă la bătrînețe. Că sînt secretoasă și iresponsabilă și că nu știu cum să-mi aleg prietenii. Eu cred că mocnește de cîtăva vreme, dar faptul că v-am luat, pe tine și pe Danus, cu mine la Porthkerris a fost ultima picătură. S-a revărsat paharul și totul a căzut pe capul meu. Ei, asta e, zîmbi ea. Mai bine să spui, decît să ții în tine, așa zicea dragul meu tată.

Antonia, însă, continua să fie indignată.

— Cum de-a *putut* să te necăjească așa de tare ?

— N-am lăsat-o să mă necăjească. În loc de asta, m-am înfuriat. E mai sănătos așa. Și, să recunoaștem, există ceva amuzant în orice situație. I-am trîntit telefonul în nas și mi-am imaginat-o repezindu-se la George, toată în lacrimi, cu fața umflată, destăinuindu-i toate nedreptățile la care a supus-o netrebnica ei mamă. Iar George, refugiindu-se în spatele ziarului *Times*, fără să spună nimic. Întotdeauna a fost foarte necomunicativ. De ce s-a hotărît Nancy să-l ia de bărbat, rămîne pentru mine un mister. Nu-i de mirare că și copiii lor sînt așa de nesuferiți. Rupert, cu bădărănia lui, iar Melanie cu privirea aceea obraznică și rozîndu-și tot timpul vîrfurile codițelor.

— Nu ești prea blîndă cu ei.

— Nu. Sînt răutăcioasă. Dar mă bucur că s-a întîmplat așa, pentru că m-a ajutat să mă hotărăsc. Am să-ți fac un cadou.

Geanta mare, de piele, se afla pe măsuța de lîngă pat. Penelope o luă, căută ceva înăuntru. Degetele ei descoperiră ceea ce trebuia. Scoase de acolo caseta de bijuterii, din piele uzată.

— Uite, spuse ea, întinzînd-o spre Antonia. Sînt pentru tine.

— Pentru mine ?

— Da. Vreau să fie ai tăi. Poftim, deschide cutia.

Aproape împotriva voinței ei, Antonia luă caseta. Apăsă pe zăvorul micuț și o deschise. Penelope o privea. Văzu cum face ochii mari, nevenindu-i să creadă, căscînd gura de uimire.

— Dar... nu sînt potriviți pentru mine.

— Ba da. Ți-i dăruiesc ție. Sînt cerceii mătușii Ethel. Mi i-a lăsat mie cînd a murit, iar eu i-am adus la Ibiza cînd am stat cu voi toți și i-am purtat la petrecerea lui Cosmo și Olivia. Îți amintești ?

— Sigur că da. Dar nu se poate să mi-i dai mie. Sînt sigură că sînt mult prea valoroși.

— Nu valorează mai mult decît prietenia noastră. Sau decît mulțumirea pe care mi-ai adus-o.

— Dar cred că valorează mii de lire !

— Cred că patru mii. Nu mi-am permis niciodată să plătesc asigurarea, așa că a trebuit să-i țin în bancă. I-am luat în ziua în care ne-am dus la Cheltenham. Și presupun că nici tu nu-ți vei putea permite să plătești asigurarea, așa că vor merge, probabil, înapoi în bancă. Săracii, nu prea au parte de viață, nu-i așa ? Dar îi poți purta acum, în seara asta. Ai găuri în urechi, așa că n-o să-ți cadă. Pune-i, să vedem cum arată.

Dar Antonia continua să ezite.

— Penelope, dacă valorează așa de mult, n-ar trebui să-i păstrezi pentru Olivia sau pentru Nancy ? Sau pentru nepoata ta. Poate că Malanie ar trebui să-i primească.

— Olivia ar fi de acord să-i iei tu, sînt sigură de asta. Îi vor aminti de Ibiza și de Cosmo, și va fi de acord cu mine că e perfect potrivit să fie ai tăi. Iar Nancy mă plictisește cu lăcomia și cu materialismul ei, așa că nu merită

nimic. Cît despre Melanie, mă îndoiesc că ar putea învăța vreodată să le aprecieze frumusețea. Acum, pune-i în urechi.

Antonia, încă neîncrezătoare, se conformă, luîndu-i pe rînd de pe perniță de catifea și trecînd firul delicat de aur prin lobul urechii. Își trase părul spre spate.

— Cum arată ?

— Perfect. Exact ceea ce-ți lipsea, pentru a completa hainele astea drăguțe. Du-te la oglindă și convinge-te singură.

Antonia se ridică în picioare și se duse la oglindă. Penelope privi imaginea reflectată și se gîndi că nu văzuse niciodată o fată care să arate așa de senzațional.

— Sînt perfecți pentru tine. Trebuie să fii o persoană înaltă, ca să poți purta bijuterii așa de simandicoase. Iar dacă vreodată vei avea neapărată nevoie de bani, poți oricînd să-i vinzi sau să-i amanetezi. Poate fi o rezervă utilă la nevoie.

Dar Antonia rămase tăcută, ametită de acest cadou minunat. Apoi, după cîteva clipe, se întoarse și reveni lîngă pat. Clătină din cap și spuse :

— Sînt copleșită. Nu-mi dau seama de ce trebuie să fii așa de bună cu mine.

— Într-o zi, cînd vei fi la fel de bătrînă ca mine, cred că o să găsești singură răspunsul.

— Hai să stabilim ceva. Îi port în seara asta, dar mîine dimineață s-ar putea să te răzgîndești și, în cazul ăsta, am să ți-i dau înapoi.

— N-am să mă răzgîndesc. Acum, după ce te-am văzut cu ei, sînt mai sigură ca oricînd că trebuie să-ți aparțină. Hai să nu mai vorbim despre asta. Stai jos și spune-mi ce-ați făcut azi. Danus n-o să se supere. Mai poate aștepta zece minute. Iar eu vreau să aflu tot. Ți-a plăcut coasta de sud ? E așa de diferită de priveliștea de aici — numai pădure și apă. Mi-am petrecut o săptămînă întreagă acolo, în timpul războiului. Într-o casă cu o grădină care cobora pînă în dreptul unui golfuleț. Narcise peste tot și, pe marginea digului, albatroși. Mă întreb cîteodată ce s-a întîmplat cu casa aceea veche și cine mai locuiește acum acolo.

Dar toate astea nu aveau legătură cu prezentul.

— Deci ? Unde v-ați dus ? Pe cine ați văzut ? V-ați distrat ?

— Da, a fost minunat. Drumul a fost grozav și foarte interesant. Am văzut o grădină imensă ; cu sere și adăposturi și un magazin de unde oamenii pot cumpăra răsaduri, stropitori și tot felul de lucruri. Aveau roșii și cartofi timpurii și-o mulțime de legume exotice.

— Cine sînt proprietarii ?

— Îi cheamă Ashley. Everard Ashley a fost coleg cu Danus, la Facultatea de horticultură. De asta ne-am dus.

Se opri, ca și cum asta era tot ce avea de spus. Penelope aștepta să afle mai multe, dar Antonia rămase tăcută. O asemenea reticență era neașteptată. O privi cercetător, dar Antonia își plecase privirea și frămînta în mîini caseta goală de bijuterii, deschizîndu-i capacul și închizîndu-l apoi la loc. Penelope simți un început de îngrijorare. Ceva nu era în regulă. Cu blîndețe, încercă s-o ajute.

— Unde ați mîncat la prînz ?

— La familia Ashley, în bucătăria casei lor.

Imaginea plăcută a unui local intim, ori a vreunui han primitor se stinse și muri.

— Everard e căsătorit ?

— Nu. Locuiește cu părinții lui. E ferma tatălui lui. Lucrează împreună.

— Și Danus vrea să facă și el ceva asemănător ?

— El așa spune.

— Ai discutat cu el ?

— Da. Pînă la un punct.

— Antonia. Ce nu e în regulă ?

— Nu știu.

— V-ați certat ?

— Nu.

— Dar s-a întîmplat ceva.

— Nimic nu s-a întîmplat. Tocmai asta nu e în regulă. Ajungem într-un punct anume și de acolo nu mai mergem mai departe. Cred că îl cunosc. Cred că îi sînt apropiată, iar el se ferește de mine. E ca și cum ți-ar trînti cineva ușa în nas.

— Ţii mult la el, nu ?

— Foarte mult, spuse Antonia, şi o lacrimă i se prelinse printre gene, alunecînd pe obraz.

— Atunci, îl iubeşti.

Tăcere. Antonia confirmă cu un gest al capului.

— Dar crezi că el nu te iubeşte ?

Fata nu-şi mai putea stăpîni lacrimile. Îşi şterse obrazul cu dosul palmei.

— Nu ştiu. Nu se poate. Am fost atît de mult timp împreună în aceste ultime săptămîni... cu siguranţă că, pînă acum, şi-a dat seama dacă da sau nu... ajungi într-un punct din care nu te mai poţi întoarce şi eu cred că l-am depăşit.

— E vina mea, spuse Penelope. Uite... luă de pe măsuţa de lîngă pat nişte şervеţele şi i le dădu Antoniei.

Antonia îşi suflă zgomotos nasul. După ce termină, o întrebă :

— De ce să fie vina ta ?

— Pentru că m-am gîndit numai la mine. Doream să am companie, bătrînă egoistă ce sînt. Aşa că te-am invitat pe tine şi pe Danus să veniţi aici, cu mine. Poate că şi eu m-am amestecat puţin în viaţa voastră. V-am făcut cunoştinţă, cu gîndul că vă veţi împrieteni. E fatal să se întîmple aşa. Credeam că sînt foarte deşteaptă. Dar poate că a fost o greşeală teribilă.

Antonia părea în culmea disperării.

— Ce e cu el, Penelope ?

— E un om mai rezervat.

— E mai mult decît atît.

— Poate, mîndria.

— E prea mîndru ca să iubească ?

— Nu chiar aşa. Dar cred că nu are bani. Ştie ce vrea, dar nu are banii necesari pentru asta. Orice afacere necesită un capital masiv în zilele noastre. Aşa că el n-are nici o perspectivă. Poate că simte că nu e momentul să se implice sufleteşte.

— Implicarea nu înseamnă obligatoriu şi responsabilitatea unei căsătorii.

— Eu cred că, în cazul unui om ca Danus, asta înseamnă.

— Aș putea să fiu cu el. Am găsi noi o soluție. Lucrăm bine împreună. Din toate punctele de vedere.

— Lui i-ai spus asta ?

— Nu pot. Am încercat, dar nu pot.

— Atunci cred că trebuie să mai încerci. De dragul amîndurora. Spune-i ce simți. Pune cărțile pe masă. Cel puțin, sînteți buni prieteni. Sînt sigură că poți fi sinceră cu el, nu ?

— Adică să-i spun că îl iubesc și că doresc să-mi petrec restul vieții lîngă el, că nu-mi pasă dacă nu are nici un ban, că nu-mi pasă nici măcar dacă nu se căsătorește cu mine ?

— Așa cum ai spus-o, recunosc că sună puțin cam brutal. Dar... da. Cred că asta voiam să spun și eu.

— Și dacă-mi spune să-mi văd de treabă ?

— Te va durea și vei rămîne marcată, dar cel puțin vei ști care e situația. Nu știu de ce, dar nu cred că o să-ți spună să-ți vezi de treabă. Cred că va fi sincer cu tine și vei descoperi că explicația atitudinii lui e cu totul alta și nu are nici o legătură cu relația lui cu tine.

— Cum e posibil ?

— Nu știu. Ce n-aș da să știu. Aș vrea să știu de ce nu bea și nu conduce mașina. Nu-i treaba mea, dar mi-ar plăcea să știu. Ascunde ceva, de asta sînt sigură. Dar din cîte îl cunosc, nu cred că e ceva rușinos.

— Nu cred că m-ar deranja foarte tare, nici dacă ar fi așa. Antonia nu mai plîngea. Își suflă nasul încă o dată și spuse : îmi pare rău. N-am vrut să plîng în halul ăsta.

— Uneori e mai bine. Mai bine să iasă la suprafață, decît să ții supărarea înăuntru.

— Realitatea e că-i primul bărbat de care mă simt cu adevărat atrasă, sau de care m-am apropiat. Dacă ar mai fi fost și alții înainte, cred că m-aș fi descurcat mai bine. Dar nu mă pot împiedica să simt ceea ce simt și nu pot suporta gîndul că am să-l pierd. Cînd l-am văzut prima dată, la Podmore's Thatch, am știut că e deosebit, am știut că va deveni o persoană importantă în viața mea. Și, într-un fel,

atunci așa și părea. Era firesc și natural și puteam sta de vorbă împreună, lucram împreună, plantam flori și nu exista nici un fel de tensiune între noi. Dar aici, totul s-a schimbat. A devenit o situație ireală, pe care n-o mai pot controla...

— Ah, draga mea, e vina mea. Îmi pare rău. Am crezut că va fi romantic pentru voi, că va fi ceva special. Acum nu mai trebuie să plîngi. Îți strici fața asta frumoasă și îți strici toată seara...

— Ce n-aș da să nu fie vorba despre mine... izbucni Antonia. Ce n-aș da să fiu Olivia. Ea n-ar intra niciodată într-o asemenea încurcătură.

— Tu nu ești Olivia. Ești tu însăți. Ești frumoasă și tînără. Ai totul înaintea ta. Să nu-ți dorești niciodată să fii altcineva, nici măcar Olivia.

— Ea e puternică. Și-i așa de înțeleaptă.

— Și tu o să fii la fel. Te speli pe față, îți piepteni părul și cobori și-i spui lui Danus că eu vreau să petrec o seară liniștită, de una singură, apoi luați ceva de băut și vă duceți să mîncați, iar la cină îi vei spune tot ce mi-ai spus și mie. Nu ești un copil. Nici unul din voi nu mai e un copil. Situația asta nu mai poate continua așa, și eu nu-ți dau voie să te distrugi de una singură. Danus e un om bun. Orice s-ar întîmpla, orice ți-ar spune, n-o să facă nimic ca să te rănească voit.

— Nu, știu că nu.

Se îmbrățișară. Antonia se ridică de pe pat și se duse în baie, să se spele pe față. Cînd ieși, se opri la măsuța de toaletă și se pieptănă cu pieptenele lui Penelope.

— Cerceii au să-ți poarte noroc, îi spuse Penelope. Și-au să-ți dea încredere. Acum, hai, fugi, altfel Danus o să se întrebe ce s-a întîmplat cu noi. Și să nu uiți, spune ce ai pe suflet și nu te teme. Să nu te temi niciodată să fii sinceră și să spui ce ai pe suflet.

— Am să încerc.

— Noapte bună, draga mea.

— Noapte bună.

13
DANUS

Penelope se trezi în fața unei alte dimineți senine, cu un cer fără nori, cu sunetele ei știute și plăcute — marea, spălînd malul undeva, dedesubt; țipetele pescărușilor și, chiar sub fereastra ei, un sturz care făcea mare zarvă pentru cine știe ce; o mașină venea pe alee, schimba viteza și se oprea, cu un scrîșnet de frîne, pe platforma de pietriș; un bărbat fluiera.

Era opt și zece. Dormise douăsprezece ore, după ceas. Se simțea odihnită, plină de energie, foarte flămîndă. Era marți. Ultima zi de vacanță. Constatarea o dezamăgi. Mîine dimineață, va trebui să-și facă bagajele și să pornească pe drumul lung spre Gloucestershire. Simțea un fel de imbold, pentru că erau cîteva lucruri pe care nu le făcuse încă și pe care dorea să le facă. Stînd așa, întinsă pe pat, chibzui în minte, gîndindu-se de astă dată în primul rînd la interesele ei. Danus și Antonia și dilema în care se aflau puteau rămîne pe locul doi, pentru moment. Mai tîrziu, avea să se gîndească la problemele lor. Mai tîrziu, avea să vorbească cu ei. Pentru moment însă, era rîndul ei.

Se ridică din pat, făcu o baie, își aranjă părul, se îmbrăcă. Apoi, proaspătă și parfumată, îmbrăcată cu

haine curate, se așează la masa de scris din camera ei și scrise, pe hîrtia scumpă, cu antet, a hotelului, o scrisoare către Olivia. Nu era o scrisoare lungă, mai degrabă un bilet, prin care o anunța pe Olivia că îi dăruise Antoniei cerceii de la mătușa Ethel. Avea motivele ei să o informeze pe Olivia despre asta. Puse scrisoarea într-un plic, scrise adresa, puse timbru și o lipi. Apoi își luă geanta și cheile și coborî la parter.

Holul era pustiu, ușile batante erau deschise și lăsau să pătrundă aerul proaspăt și mirosmele dimineții. Numai recepționerul se afla la biroul său, și o femeie în halat albastru dădea cu aspiratorul peste covoare. Le spuse bună dimineața, puse scrisoarea la cutie și intră în sala de mese pustie, să comande micul dejun. Suc de portocale, două ouă fierte, pîine prăjită și marmeladă; la sfîrșit, cafea neagră. Pînă să termine de mîncat, alți cîțiva clienți sosiră, ocupîndu-și locurile, deschizînd un ziar, discutînd despre ziua care începea. Se plănuiau meciuri de golf și excursii. Penelope asculta și era bucuroasă că nu trebuia să se gîndească la altcineva. Danus și Antonia nu-și făcuseră încă apariția și, din acest motiv, Penelope simțea o mulțumire vinovată.

Ieși din sala de mese. Era aproape nouă și jumătate. Trecînd prin hol, se opri la recepție.

— Plec la galeria de artă. Spuneți-mi, la ce oră se deschide ?

— Pe la ora zece, cred, doamnă Keeling. Mergeți cu mașina, nu ?

— Nu. Fac o plimbare. E o dimineață așa de frumoasă. Dar, poate, după ce termin ce am de făcut, am să vă telefonez, să trimiteți un taxi să mă aducă de acolo.

— Sigur că da.

— Mulțumesc.

Se întoarse și ieși afară, bucurîndu-se de soare și de adierea blîndă a aerului răcoros, care îi accentuau sentimentul de libertate și lipsă de griji. Cînd era copil, sîmbăta dimineața se simțea exact așa, lipsită de obligații

și responsabilități, gata să cunoască plăceri neașteptate. Mergea încet, savurînd miresme și sunete, oprindu-se să admire grădinile, întinderea strălucitoare a apelor golfului, sau bărbatul cu cîinele care se plimba pe nisip. Astfel încît, atunci cînd ajunse, în cele din urmă, pe drumul ce ducea spre port și coti pe străduța abruptă, pietruită, care ajungea la galerie, văzu că ușile erau deschise, dar, la o asemenea oră și în acea perioadă a anului, constată că, după cum era de așteptat, nu era nimeni acolo, în afară de tînărul aflat la biroul de la intrare. Era un tip cadaveric, cu părul lung, ondulat, îmbrăcat cu jeans peticiți și un imens pulover în picățele. Căsca de parcă n-ar fi dormit deloc, dar, cînd Penelope își făcu apariția, își înghiți căscatul, se așeză mai bine în scaun și se oferi să-i vîndă un catalog.

— Nu, mulțumesc, n-am nevoie de catalog. Poate că mai tîrziu voi cumpăra niște ilustrate.

Teribil de obosit, băiatul se lăsă iarăși pe spate în scaun. Penelope se întrebă cui îi trecuse prin cap să-l angajeze pe post de custode, apoi ajunse la concluzia că, probabil, o făcea din plăcere.

Căutătorii de scoici o aștepta, impresionant în noua sa casă, așezat în centrul peretelui lung, fără ferestre. Străbătu podeaua ascultînd ecoul pașilor ei și se așeză, confortabil, pe bancheta veche de piele, acolo unde, cu ani în urmă, obișnuia să se așeze cu tatăl ei.

Lawrence avusese dreptate. Artiștii tineri de care vorbise își făcuseră apariția. *Căutătorii de scoici* era flancat, încadrat de picturi abstracte și primitive, toate pline de culoare, lumină și viață. Dispăruseră picturile mai slabe (*Bărci de pescuit, noaptea ; Flori la fereastra mea*) care, pe vremuri, umpluseră spațiile goale. Acum recunoștea lucrările altor pictori, artiștii noi care le luaseră locul. Ben Nicholson, Peter Layon, Brian Winter, Patrick Heron. Dar nimic nu putea să pună în umbră *Căutătorii de scoici.* Ceilalți păreau să accentueze tonurile de albastru și gri, ca și tușele strălucitoare, reflectate în tabloul prefe-

rat al tatălui ei, și ea ajunse la concluzia că semăna, puțin, cu senzația pe care o ai cînd intri într-o cameră plină de mobile minunate, atît tradiționale cît și foarte moderne, unde nici o piesă nu deranjează și nu intră în conflict cu celelalte, pur și simplu pentru că fiecare e creația unui maestru și cea mai bună din perioada ei.

Se așeză mai comod, mulțumită și liniștită, să-și bucure ochii.

Abia dacă simți întreruperea și sosirea unui nou vizitator, pe ușa din spatele ei. Se auzi un murmur de voci. Apoi pași ușori pe podea. Dintr-o dată, totul era din nou așa cum mai fusese o dată, în acea zi de august din timpul războiului și Penelope simți că are iarăși douăzeci și trei de ani și găuri în încălțări, iar tatăl ei stă alături de ea. Richard intrase : în galerie și în viața lor. Iar tatăl ei îi spunea : „Vor veni... să picteze căldura soarelui și culoarea vîntului". Așa începuse totul.

Pașii se apropiau. El era acolo, așteptînd să fie observat. Penelope întoarse capul. Gîndindu-se la Richard, îl văzu pe Danus. Dezorientată, pierdută în timp, îl privi ; un străin.

— Vă deranjez, spuse el.

Vocea familiară rupse vraja ciudată. Făcu un efort să-și revină, alungă trecutul și își deschise fața într-un zîmbet.

— Bineînțeles că nu. Visam.

— Să vă las liniștită ?

— Nu, nu. Danus era singur. Purta o cămașă de lînă, de un albastru marin. Ochii ațintiți asupra ei păreau să aibă o strălucire ciudată, intensă, neclintită. Îmi luam rămas bun de la *Căutătorii de scoici*, reluă ea. Se trase într-o parte și bătu ușor cu palma bancheta de piele. Vino să participi, alături de mine, la această tăcută comuniune.

Se conformă, așezîndu-se puțin într-o parte, cu fața spre ea, cu un braț sprijinit de spătar și picioarele lungi încrucișate.

— Vă simțiți mai bine în dimineața asta ?

Nu mai ținea minte să fi fost bolnavă.

— Mai bine ?

— Aseară, Antonia mi-a spus că nu vă simțiți bine.

— A, despre asta era vorba, spuse și dădu cu indiferență din mînă. Eram doar puțin obosită. În dimineața asta mă simt perfect. Cum ai știut unde să mă cauți ?

— Mi-a spus recepționerul.

— Unde e Antonia ?

— Își face bagajele.

— Bagajele ? De pe-acum ? Dar nu plecăm decît mîine dimineață.

— Împachetează bagajele mele. Asta am venit să vă spun. Asta și încă multe alte lucruri. Trebuie să plec astăzi. Iau trenul de Londra și apoi, diseară, trenul de noapte spre Edinburgh. Trebuie să plec acasă.

Nu-i trecu prin minte decît un singur motiv pentru o asemenea acțiune precipitată și urgentă.

— Familia ta. S-a întîmplat ceva ! E cineva bolnav ?

— Nu. Nici vorbă de așa ceva.

— Atunci de ce ?

Revăzu în gînd seara trecută și figura Antoniei. Antonia, în lacrimi, așezată pe marginea patului ei. *Trebuie să fii sinceră și să spui ce ai pe suflet*, o învățase pe Antonia, sigură pe sine, cu toată aroganța experienței, convinsă că îi dădea cel mai bun sfat. După toate aparențele, însă, nu făcuse decît să se amestece, să intervină și să distrugă. Planul se întorsese împotriva ei. Gestul curajos al Antoniei, de a pune cărțile pe masă, nu liniștise atmosfera ; sinceritatea provocase o confruntare — poate chiar o ceartă iremediabilă — și acum, ea și Danus ajunseseră la concluzia că singura soluție era să se despartă.

Nu putea exista o altă explicație. Simți că-i vine să plîngă.

— E vina mea, își reproșă ea. E numai vina mea.

— Nu există nici o vină. Ce s-a întîmplat nu are nici o legătură cu dumneavoastră.

— Dar eu sînt cea care i-a *spus* Antoniei...

— Şi aţi avut dreptate, o întrerupse el. Iar dacă, aseară, ea n-ar fi spus nimic, atunci aş fi vorbit eu. Pentru că ieri, ziua pe care am petrecut-o împreună, a fost un fel de catalizator. Totul s-a schimbat. A fost ca şi cum am trecut o punte. Totul a devenit foarte simplu şi foarte clar.

— Te iubeşte, Danus. Sînt sigură că ţi-ai dat seama.

— De asta trebuie să plec.

— Înseamnă atît de puţin pentru tine ?

— Nu. Din contră. E mai mult decît dragoste... A devenit o parte din mine. Să-mi iau rămas bun este ca şi cum ar trebui să-mi rup rădăcinile. Dar trebuie s-o fac.

— Sînt uimită.

— Nu vă condamn.

— Dar *ce anume* s-a întîmplat ieri ?

— Cred că ne-am maturizat amîndoi, dintr-o dată. Sau poate că relaţia dintre noi a devenit mai profundă. Pînă ieri, tot ce-am făcut noi avea prea puţină importanţă, era ceva obişnuit, nevinovat. Ne prosteam în grădina de la Podmore's Thatch, înotam sărind în apă de pe stîncile de la Penjizal. Nimic important. Nimic serios. Cred că asta a fost greşeala mea. Nu căutam o legătură serioasă. Era ultimul lucru pe care mi-l doream. Ieri însă am fost la Manaccan. Mai vorbisem cu Antonia despre visul meu de a avea, într-o zi, un loc al meu, şi Antonia discutase totul în detaliu cu mine, dar la modul cel mai firesc şi nevinovat cu putinţă, iar eu nu mi-am dat seama cît de mult preţ pusese ea pe discuţiile acelea. Apoi, Everard Ashley a început să ne prezinte centrul de cercetare şi, pe măsură ce trecea timpul, se întîmpla un lucru extraordinar. Am devenit un cuplu. Ca şi cum, orice ar fi fost, urma să facem totul împreună. Iar Antonia era la fel de entuziastă şi plină de interes ca şi mine, punînd tot felul de întrebări şi venind cu idei şi planuri şi, dintr-o dată, în mijlocul unei sere pline de roşii, am ştiut că ea face parte din viitorul meu. Acum e o parte din mine. Nu-mi imaginez viaţa fără ea. Orice aş face, vreau să fie alături de ea şi, orice mi s-ar întîmpla, vreau să ni se întîmple amîndurora.

— Și de ce să nu fie posibil ?

— Din două motive. Primul este cît se poate de practic. N-am nimic să-i ofer. Am douăzeci și patru de ani și n-am nici bani, nici casă, nici alte posibilități, iar salariul meu pe o săptămînă este cel al unui lucrător în grădină. Un centru de grădinărit, o proprietate a mea, e doar un vis frumos. Everard Ashley a intrat în afacere împreună cu tatăl lui, dar eu ar trebui să cumpăr și nu am capital.

— Există bănci care împrumută bani. Sau, cine știe, poate niște fonduri de la stat ?

Penelope se gîndi la părinții lui. Din puținele informații oferite de Danus, din cînd în cînd, avea impresia unei familii, dacă nu fabulos de bogate, cel puțin suficient de înstărite.

— Dar părinții tăi n-ar putea să te ajute ?

— Nu atît de mult.

— I-ai întrebat ?

— Nu.

— Le-ai vorbit despre planurile tale ?

— Încă nu.

Un asemenea defetism era neașteptat și iritant. Dezamăgită, Penelope simți că-și pierde răbdarea.

— Îmi pare rău, dar nu văd care e problema. Tu și Antonia v-ați găsit unul pe celălalt, vă iubiți și vreți să vă petreceți restul vieții împreună. Trebuie să vă căutați fericirea, să țineți cu dinții de ea și să nu renunțați niciodată. Orice altceva e o eroare, din punct de vedere moral. Asemenea șanse nu se mai repetă. Ce contează că trebuie să vă descurcați cu puțin ? Antonia poate să-și ia o slujbă ; cele mai multe soții fac la fel. Alte cupluri tinere reușesc să supraviețuiască, pentru că știu ce e mai important.

Danus nu răspunse, iar Penelope se încruntă.

— Cred că mîndria ta e de vină. Mîndrie prostească, încăpățînată, de scoțian. Iar dacă e așa, înseamnă că ești teribil de egoist. Cum poți pleca așa, cum poți s-o părăsești, s-o faci atît de nefericită ? Ce se întîmplă cu tine, Danus, de poți întoarce spatele dragostei ?

— Am spus că sînt două motive. Şi v-am spus unul din ele.

— Care e celălalt ?

— Sînt epileptic, îi spuse el.

Penelope îngheţă, nefiind în stare să mai spună un cuvînt. Îl privi în ochi, iar el nu-şi feri privirea, nici nu clipi. Îşi dorea să-l îmbrăţişeze, să-l strîngă în braţe, să-i aducă vreo alinare, dar nu făcu nimic din toate acestea. Nenumărate gînduri prindeau formă, îndreptîndu-se în toate direcţiile, ca nişte păsări speriate. Răspunsul la toate acele întrebări nerostite. Acesta este Danus. Respiră adînc.

— I-ai spus Antoniei ? îl întrebă.

— Da.

— Vrei să-mi spui şi mie ?

— De asta am venit. Antonia m-a trimis. A spus că dumneavoastră sînteţi singura persoană de pe lume care trebuie să ştie. Înainte de a pleca, trebuie să vă explic motivele mele.

Penelope îşi aşeză palma pe genunchii lui.

— Ascult.

— Cred că totul trebuie să înceapă cu mama şi cu tatăl meu. Şi cu Ian. Cred că v-am spus că tatăl meu este avocat. Sînt trei generaţii de avocaţi în familia lui, iar tatăl mamei mele a fost lord magistrat la curtea regală a Scoţiei. Ian trebuia să-i urmeze tatălui meu, să intre în firma de avocatură a familiei şi, în general, să se conformeze tradiţiei. Şi ar fi fost un avocat foarte bun, pentru că tot ce încerca devenea un succes. Dar, la paisprezece ani, Ian a murit. Şi, inevitabil, a venit rîndul meu să-i iau locul. Nici nu mă gîndisem ce doream să fac. Nu ştiam decît că aşa trebuie să fac. Presupun că s-ar putea spune că am fost programat, ca un computer. Ei bine, am terminat şcoala şi, deşi n-am fost niciodată la fel de sclipitor ca Ian, am reuşit să trec examenele necesare şi am cîştigat un loc la Universitatea din Edinburgh. Dar eram încă foarte tînăr,

așa că, înainte de a începe cursurile, am hotărît să călătoresc doi ani, să văd lumea. Am plecat în America. Am călătorit de la un țărm la celălalt, am lucrat tot ce mi-a picat în mînă, apoi m-am oprit în Arkansas, să lucrez la o fermă de vite, pentru un tip pe nume Jack Rogers. Avea pămînturi întinse, de multe mile, iar eu eram unul din ajutoare și adunam vitele, reparam gardurile și locuiam într-o baracă, împreună cu alți trei tipi.

Ferma era incredibil de retrasă. Cel mai apropiat oraș, numit Sleeping Creek, se afla la nu mai puțin de patruzeci de mile distanță și nu era mare lucru de capul lui. Mergeam cîteodată acolo, cu mașina, s-o duc pe Sally Rogers la cumpărături, sau să aduc alimente și echipamente pentru Jack. Era o călătorie care dura o zi întreagă, pe drumuri pline de hîrtoape ; la întoarcere, eram negru de praf.

Într-o zi, către sfîrșitul perioadei petrecute acolo, m-am îmbolnăvit. Mă simțeam rău, am început să vomit și să tremur și am făcut temperatură foarte mare. Cred că am început să delirez, pentru că nu-mi amintesc cum am fost mutat din baracă în casă, dar acolo m-am trezit cu Sally Rogers la căpătîiul meu. M-a îngrijit bine și, după vreo săptămînă, mi-am revenit și am putut sta din nou pe picioarele mele. Ne-am gîndit că era un virus și, cînd am început să fiu în stare să fac trei pași fără să cad, am reînceput lucrul.

Apoi, curînd după aceea, pe neașteptate... nimic... am leșinat. Am fost inconștient cam jumătate de oră. Nu părea să existe nici un motiv, dar o săptămînă mai tîrziu s-a întîmplat din nou, și m-am simțit atît de groaznic, încît Sally m-a urcat în camion și m-a dus la doctor, în Sleeping Creek. Doctorul mi-a ascultat povestea și a făcut niște analize. O săptămînă mai tîrziu, m-am dus din nou la el și mi-a spus că sufăr de epilepsie. Mi-a dat medicamente, să le iau de patru ori pe zi. A spus că îmi vor face bine. A spus că nu poate face altceva pentru mine.

Danus tăcu. Penelope simțea că așteaptă de la ea un comentariu, dar nu-i veneau în minte decît lucruri

comune, banale. Tăcerea se prelungea. În cele din urmă, Danus continuă.

— Nu fusesem bolnav niciodată. N-am suferit decît de pojar. L-am întrebat pe doctor — *de ce* ? Iar el mi-a pus cîteva întrebări și, în cele din urmă, am ajuns la o lovitură la cap, din vremea școlii, cînd jucam rugby. Făcusem un cucui, nimic mai mult. Pînă atunci. Aveam epilepsie. Nici douăzeci și unu de ani — și aveam epilepsie.

— Le-ai spus oamenilor acelora cumsecade, pentru care lucrai ?

— Nu. Și l-am rugat pe doctor să-mi promită că-și va onora obligația de a păstra secretul profesional. Nu voiam să știe nimeni. Dacă nu puteam rezolva acest lucru de unul singur, însemna că nu voi putea niciodată să rezist. În cele din urmă, am venit acasă. Am luat avionul pînă la Londra și, de acolo, vagonul de dormit pînă la Edinburgh. Între timp mă hotărîsem să nu-mi ocup locul la Universitatea din Edinburgh. Avusesem destul timp la dispoziție și descoperisem adevărul. Nu-i puteam lua locul lui Ian. Dar mai era și altceva. În acele ultime două luni, descoperisem că aveam nevoie de aer. Aveam nevoie să muncesc cu mîinile mele. Nu voiam să știu pe nimeni în spatele meu, care să-mi spună ce trebuie să fac. Să-mi ceară lucruri pe care nu le-aș fi putut face niciodată. Să le spun asta părinților mei a fost unul din cele mai cumplite lucruri pe care le-am făcut vreodată. La început, nu le-a venit să creadă. Apoi, a urmat durerea și crunta dezamăgire. Nu pot să-i judec. Distrugeam toate planurile pe care și le făcuseră. În cele din urmă, s-au resemnat și au încercat să ia lucrurile așa cum sînt. Dar, după aceea, n-am mai putut să-mi adun curajul și să le spun că am epilepsie.

— Nu le-ai *spus* pînă acum ? Dar cum ai putut ?

— Fratele meu a murit de meningită. M-am gîndit că, după toate astea, suferiseră destul. Și ce rost ar fi avut să le provoc și mai multă îngrijorare și durere ? Iar eu mă simțeam bine. Luam medicamentele și nu mai leșinam.

Pentru toată lumea, eram perfect sănătos. Nu trebuia decît să apelez la un doctor nou, tînăr... cineva care să nu știe nimic despre mine sau fișa mea medicală. Iar el mi-a dat o rețetă permanentă pentru medicamentele de care aveam nevoie. După aceea, am urmat trei ani la Facultatea de horticultură, în Worcestershire. Și asta a fost bine. Eram un student oarecare. Făceam tot ce făceau și ceilalți studenți. Mă îmbătam, conduceam mașina, jucam fotbal. Totuși, eram epileptic. Știam că, dacă întrerup medicația, boala va apărea din nou. Mă prefăceam că nu mă gîndesc la asta, dar nu poți ignora ceea ce se petrece în capul tău. Era mereu acolo. Ca o greutate, un rucsac plin pe care nu-l poți lăsa jos.

— Dacă ai fi vorbit cuiva despre problema ta, n-ar mai fi fost așa de greu.

— Pînă la urmă, așa am făcut. Am fost obligat. Cînd am terminat facultatea, am obținut slujba la firma din Pudley. Am găsit un anunț în ziar, m-am prezentat și am fost acceptat. Am lucrat pînă la Crăciun și după aceea am plecat acasă două săptămîni. De Anul Nou, am răcit. Am stat în pat cinci zile și mi s-au terminat medicamentele. Nu puteam să merg să-mi cumpăr altele eu însumi, așa că, în cele din urmă, am fost nevoit s-o rog pe mama să se ducă, și așa a ieșit totul la iveală.

— Deci, ea știe. Slavă Domnului ! Cred că îi venea să te strîngă de gît că ținuseși secret un asemenea lucru.

— Oricît de uimitor ar părea, s-a liniștit. Bănuia că se întîmplă ceva și își imaginase ce-i mai rău, dar ținuse bănuielile pentru sine. Asta e problema familiei mele, întotdeauna am ținut totul în suflet. Cred că are legătură cu originea noastră scoțiană și cu faptul că nu dorim să deranjăm pe nimeni. Așa am fost crescuți. Mama n-a fost niciodată expansivă, niciodată prea apropiată ; dar în ziua aceea a plecat ca din pușcă și, cînd mi-a adus medicamentele de la farmacie, s-a așezat pe marginea patului meu și am vorbit ore întregi. Mi-a vorbit și despre Ian, lucru pe care nu-l mai făcuse pînă atunci. Ne-am amintit de zilele bune și am rîs împreună. Iar eu i-am spus că am știut întotdeauna că sînt pe locul doi și că n-aș fi putut nicio-

dată să-i iau locul lui Ian ; în clipa aceea, ea a revenit la felul ei rigid și practic de a fi și mi-a spus să nu mă port ca un idiot fără pereche ; eu eram eu și ea nu mă dorea altfel ; tot ce dorea era să fiu iarăși sănătos. Asta însemna o altă diagnoză și un alt medic. Abia m-am pus pe picioare după răceală și am ajuns în cabinetul unui eminent neurochirurg, care îmi punea o mie de întrebări. Am făcut alte analize și o electroencefalogramă... un test al creierului... dar la sfîrșit mi s-a spus că nu se poate da un diagnostic corect, dacă nu întrerup medicamentația. Așa că trebuia să renunț la medicamente timp de trei luni și apoi să mă întorc, pentru o nouă consultație. Dacă eram atent, nu puteam avea probleme, dar sub nici o formă nu aveam voie să beau sau să conduc mașina.

— Și cînd se încheie cele trei luni ?

— Au și trecut. De două săptămîni.

— Dar e o nebunie. Nu trebuie să mai pierzi nici o clipă.

— Exact așa mi-a spus și Antonia.

Antonia. Penelope aproape că uitase de Antonia.

— Danus, ce s-a întîmplat ieri-seară ?

— Știți cea mai mare parte. Ne-am intîlnit la bar, v-am așteptat și, văzînd că nu veniți, Antonia a urcat să vă vadă. Cît timp am stat singur, am încercat să alcătuiesc în minte o listă cu toate lucrurile pe care doream să i le spun. Și mi-am imaginat că va fi îngrozitor de greu, m-am trezit încercînd să găsesc cuvintele potrivite și înjghebînd propoziții ridicol de formale. Dar ea s-a întors purtînd cerceii pe care îi primise de la dumneavoastră și părea atît de frumoasă și de matură, încît toate acele cuvinte pregătite cu grijă mi-au zburat din minte și nu i-am mai spus decît ce aveam în inimă. Și, în timp ce vorbeam, a început să vorbească și ea și atunci am început să rîdem, pentru că ne-am dat seama că spuneam același lucru.

— Ah, dragul meu băiat.

— Mă temusem că aș putea s-o rănesc sau s-o necăjesc. Mi se părea așa de tînără și vulnerabilă. Dar m-a uimit. A fost foarte practică. Și, ca și dumneavoastră, s-a

îngrozit că lăsasem să treacă două săptămîni fără să mă duc la doctor.

— Acum s-a rezolvat ?

— Da. L-am sunat azi-dimineață, la ora nouă. Mă întîlnesc cu neurochirurgul joi, să-mi fac o nouă electroencefalogramă. Ar trebui să-mi dea rezultatele aproape imediat.

— Ne suni și pe noi, la Podmore's Thatch, să ne spui rezultatul ?

— Bineînțeles.

— Dacă ai stat trei luni fără medicamente și n-ai leșinat, sînt sigură că prognoza va fi favorabilă.

— Nici nu vreau să mă gîndesc. Nu îndrăznesc să sper.

— Dar o să te întorci la noi ?

Pentru prima dată, Danus părea nesigur. Ezita.

— ...Nu știu. Problema este că s-ar putea să am nevoie de un tratament. Ar putea dura cîteva luni. Va trebui să stau la Edinburgh...

— Și Antonia ? Ce-o să se întîmple cu Antonia ?

— Nu știu. Nu știu nici măcar ce se va întîmpla cu mine. În clipa asta nu văd cum aș putea să-i ofer viața bună pe care o merită. Are optsprezece ani. Poate face orice, poate avea pe oricine. Nu trebuie decît s-o sune pe Olivia și, în cîteva luni, va fi pe prima pagină a tuturor revistelor din țară. Nu pot s-o oblig să se lege de mine, pînă cînd nu voi ști ce pot să-i ofer pentru viitor. Efectiv, nu am alternativă.

Penelope oftă. Dar, în ciuda instinctului ei, îi respectă logica.

— Dacă trebuie să vă despărțiți pentru o vreme, cred că cel mai bine ar fi ca Antonia să se întoarcă la Londra, la Olivia. Nu poate sta, așa, la Podmore's Thatch, cu mine. Ar muri de plictiseală. Ar fi mai bine să lucreze ceva. Să-și facă prieteni noi. Să descopere lucruri noi...

— O să vă descurcați fără ea ?

— A, bineînțeles, zîmbi Penelope. Săracul de tine, îmi pare rău. Orice boală e îngrozitoare. Și eu sînt bolnavă. Am avut un atac de cord, dar nu vreau să recunosc

față de nimeni. Am ieșit singură din spital și le-am spus copiilor mei că doctorii sînt niște idioți. Am susținut că n-am nimic. Dar, bineînțeles, nu-i adevărat. Dacă mă supăr, îmi sare inima ca o minge și trebuie să iau o pastilă. În orice moment poate exploda cu totul, să mă lase cu brațele pe piept. Dar pînă atunci, zău că mi-e mai bine dacă mă prefac că nu s-a întîmplat absolut nimic. Dar tu și Antonia nu trebuie să fiți îngrijorați că rămîn singură. O am pe draga de doamna Plackett. Dar nu pot să nu recunosc că o să-mi lipsiți, amîndoi, foarte mult. Ne-am simțit foarte bine împreună. Și în această ultimă săptămînă, n-aș fi putut găsi o companie mai plăcută. Îți mulțumesc din inimă că ai venit în acest loc atît de special.

Danus clătină din cap, zîmbind uimit.

— N-am să înțeleg niciodată de ce ați fost tot timpul atît de bună cu mine.

— E ușor de explicat. Mi-ai plăcut imediat, pentru felul cum arăți. Semeni uluitor de mult cu un bărbat pe care l-am cunoscut în timpul războiului. A fost ca și cum te-aș fi recunoscut, de la bun început. Și Doris Penberth a remarcat asemănarea, în seara în care tu și Antonia ați venit să mă luați de la ea. Doris, Ernie și cu mine sîntem singurii oameni încă în viață care ne mai amintim de el. Se numea Richard Lomax și a fost ucis în ziua debarcării, pe plaja Omaha. Să spui că un om anume a fost dragostea vieții tale sună ca un clișeu banal, dar asta a reprezentat el pentru mine. Cînd a murit, ceva din mine a murit o dată cu el. N-a mai existat nimeni altcineva.

— Dar soțul dumneavoastră ?

Penelope oftă și ridică din umeri.

— Mă tem că mariajul nostru n-a fost niciodată mulțumitor. Dacă Richard ar fi supraviețuit războiului, l-aș fi părăsit pe Ambrose, aș fi luat-o pe Nancy și m-aș fi dus după Richard. Dar după cele întîmplate, m-am întors la Ambrose. Părea singura posibilitate. Și m-am simțit oarecum vinovată față de el. Eram tînără și egoistă cînd ne-am căsătorit și a trebuit să ne despărțim aproape imediat. Căsătoria asta nu avea nici o șansă. Dar am simțit că îi datoram lui Ambrose încă o încercare, măcar atît. Și îmi

doream și alți copii. În cele din urmă am înțeles că nu voi mai putea iubi niciodată din tot sufletul. Nu mai putea exista un alt Richard. Și mi s-a părut cît se poate de rezonabil să profit de ceea ce aveam. Trebuie să recunosc că Ambrose și cu mine n-am avut o viață prea grozavă împreună, dar o aveam pe Nancy, apoi a apărut Olivia, apoi Noel. Copiii mici, oricît ar fi de obositori, îți pot aduce mare mîngîiere.

— Ați vorbit vreodată cu ei despre bărbatul acela ?

— Nu. Nu le-am spus niciodată, nu i-am rostit niciodată numele. Pînă acum două zile, cînd m-am văzut cu Doris, iar ea a început să vorbească de Richard, ca și cum tocmai ar fi ieșit din cameră. A fost minunat. Nu mai era trist. Am trăit atîta vreme cu durerea în suflet. Și într-o singurătate pe care nimic și nimeni nu mi-o putea alina. Dar, de-a lungul anilor, m-am împăcat cu ce s-a întîmplat. Am învățat să trăiesc în lumea mea interioară, să cresc flori, să-mi privesc copiii crescînd ; să privesc tablouri și să ascult muzică. Forța lucrurilor delicate. E incredibil cît de bine pot ele să-ți susțină moralul.

— O să vă lipsească tabloul acesta, *Căutătorii de scoici.*

Penelope era impresionată de intuiția lui.

— Nu, Danus. N-o să-mi mai lipsească. S-a isprăvit cu *Căutătorii de scoici* și s-a isprăvit cu Richard. Probabil că nu-i voi mai rosti numele niciodată. Iar tu vei păstra, sper, pentru tine ceea ce ți-am spus.

— Promit.

— Bun. Acum, că tot am vorbit pînă am înțepenit amîndoi, ce-ar fi s-o luăm din loc ? Antonia o să creadă că am dispărut definitiv.

Danus se ridică și-i întinse mîna s-o ajute. Penelope constată că îi amorțiseră picioarele.

— Sînt prea obosită ca să mai urc iarăși dealul. Să-l rugăm pe tînărul cu părul lung să cheme un taxi, să ne ducă înapoi la hotel. Și-am să las *Căutătorii de scoici* și tot trecutul meu în urmă. Chiar aici ; în această galerie mică și ciudată, unde a început totul și unde e cît se poate de potrivit să se sfîrșească.

14
PENELOPE

Portarul de la hotelul Sands, superb în uniforma lui verde-închis, trînti portiera mașinii și le ură drum bun. Antonia era la volan. Bătrînul Volvo porni, coti pe alee printre tufe de hortensii și intră pe șosea. Penelope nu privi înapoi.

Era o zi bună pentru plecare. Magia timpului perfect părea, pentru moment, să se fi risipit. În timpul nopții, dinspre mare se lăsase o pîclă deasă care acoperise totul cu un văl umed ; negura se desfăcea și se strîngea la loc, ca fumul. Doar o singură dată, chiar înainte ca ele să ajungă pe autostradă, atmosfera se limpezi, lăsînd să pătrundă sclipirea difuză a unei raze de soare, care lumină estuarul. Era vremea refluxului. Pe stîncile acoperite de noroi nu se zărea nici o urmă de viață, cu excepția păsărilor mării, rămase în urmă pentru veșnicie ; în depărtare se zăreau valurile înspumate ale Atlanticului, lovindu-se de digul de nisip. Apoi, zidul de protecție, nou construit, se ridică brusc și totul dispăru.

Deci, plecarea, despărțirea se încheiase. Penelope se pregăti pentru drumul lung. Se gîndi la Podmore's Thatch și constată că îi era dor de casă. Cu bucurie, anticipă sosi-

rea : va intra în casă, va privi grădina, va despacheta bagajele, va deschide ferestrele, își va citi corespondența...

De alături, Antonia întrebă :

— Te simți bine ?

— Credeai că am să izbucnesc în lacrimi ?

— Nu. Dar e întotdeauna dureros să pleci dintr-un loc pe care îl iubești. Ai așteptat atît de mult să te întorci. Iar acum, pleci din nou.

— Sînt norocoasă. Inima mea e în două locuri, așa că, oriunde m-aș afla, sînt mulțumită.

— Anul viitor trebuie să vii din nou. Să stai cu Ernie și Doris. Asta va face așteptarea mai ușoară. Cosmo spunea mereu că viața nu merită trăită decît dacă îți faci planuri pentru viitor.

— Dragul de el, cît de multă dreptate avea, spuse Penelope, cugetînd la acele vorbe. Mă tem că, pentru moment, viitorul tău pare cam întunecat și singuratic.

— Numai pentru moment.

— E mai bine să fii realistă, Antonia. Dacă te pregătești pentru veștile cele mai proaste pe care ți le-ar putea da Danus, atunci orice ar fi mai bun va veni ca o bucurie.

— Știu. Și nici nu-mi fac iluzii în legătură cu el. Îmi dau seama că ar putea să dureze multă vreme și, pentru el, îmi pare rău. Dar din punctul meu de vedere, egoist, faptul că știu de boala lui ușurează foarte mult lucrurile. Ne iubim într-adevăr și nimic altceva nu contează... ăsta c lucrul cel mai important, și de asta mă leg.

— Ai fost foarte curajoasă. Rezonabilă și curajoasă. De altfel, nici nu mă așteptam la altceva din partea ta. Sînt foarte mîndră de tine.

— Nu pot spune că sînt curajoasă. Dar nimic nu e prea rău dacă poți *face* ceva. Luni, cînd am venit de la Manaccan, nici unul dintre noi n-a spus nici un cuvînt și am știut că se întîmplă ceva, dar nu aveam idee despre ce-i vorba... nu știam că e așa de grav. Am crezut că s-a plictisit de mine, că nu dorea să fiu acolo, că prefera să se fi dus

la prietenul lui de unul singur. A fost cu adevărat îngrozitor. Nu-i așa că neînțelegerea e cel mai groaznic lucru din lume ? N-am să las să mi se mai întîmple așa. Și știu că nu se va mai întîmpla cu Danus și cu mine.

— Vina o purtați amîndoi. Dar cred că așa e el, rezervat ; a moștenit felul ăsta de a fi de la părinții lui și așa a fost crescut.

— Mi-a spus ce-i place cel mai mult la tine. Felul în care ești întotdeauna gata să discuți *orice*. Și, chiar mai important, să asculți. Mi-a spus că în copilărie nu era prea apropiat de părinții lui și că nu prea vorbea cu ei. Ce trist, nu-i așa ? Probabil că îl adorau, doar că n-au reușit niciodată să i-o spună.

— Antonia, dacă Danus trebuie să stea la Edinburgh pentru tratament, sau chiar să se interneze la spital o vreme... te-ai gîndit la ce-o să faci tu ?

— Da. Dacă se poate, am să stau cu tine încă o săptămînă sau două. Pînă atunci, ar trebui să știu încotro bate vîntul. Iar dacă e un tratament pe termen lung, am s-o sun pe Olivia și am să accept oferta ei de ajutor. Nu pentru că aș dori să mă fac manechin. Cred că nu există slujbă care să-mi displacă mai mult, dar dacă în felul ăsta pot cîștiga niște bani cinstiți, am să las sentimentele la o parte și-am să economisesc și, cînd Danus va fi iarăși sănătos, măcar vom avea cu ce să începem o viață nouă. Asta îmi va da o motivație. Nu o să mai am impresia că-mi irosesc timpul.

Pe măsură ce străbăteau ținutul, pătrunzînd spre inima lui și lăsînd linia de coastă în urmă, ceața se risipea, pierzîndu-se în zare. Pe înălțimi, soarele scălda în lumină ogoare, ferme și pășuni, iar clădirile dezafectate ale minelor de cositor se ridicau spre cerul de primăvară fără nori, ca niște măsele cariate. Penelope oftă.

— Ce ciudat, spuse ea.

— Ce e așa de ciudat ?

— Mai întîi, a fost viața mea. Apoi, a Oliviei. Pe urmă a apărut Cosmo și după aceea tu. Iar acum vorbim despre viitorul tău. Ciudată desfășurare de evenimente.

— Da. Antonia ezită, apoi continuă: de un singur lucru să nu-ți faci griji. Danus nu e chiar așa de bolnav. Vreau să spun că nu e impotent sau ceva în genul ăsta.

Îi trebuiră cîteva clipe să înțeleagă semnificația acestei observații. Penelope întoarse capul și o privi pe Antonia. Îi zări profilul delicat și concentrarea asupra drumului, dar roșise. Penelope se întoarse din nou spre fereastră, zîmbind în sinea ei.

— De asta *chiar* mă bucur.

Ceasul bisericii din Temple Pudley bătea de cinci cînd au intrat pe poarta de la Podmore's Thatch și au oprit mașina. Ușa de la intrare era deschisă și un firicel de fum ieșea pe hornul casei. Doamna Plackett era acolo, așteptîndu-le. Ibricul cînta pe foc și le pregătise o tavă de brioșe. Nici că se putea o primire mai călduroasă.

Doamna Plackett vorbea în gura mare, nehotărîtă între dorința de a afla veștile lor și a le spune pe ale ei.

— Ia te uită, ce bronzate sînteți! Probabil că ați prins și acolo vremea bună pe care am avut-o și noi, aici. Domnul Plackett a fost nevoit să ude legumele, așa uscat e pămîntul. Și mulțumesc pentru ilustrată, Antonia. Acela era hotelul vostru, cu toate steagurile alea la intrare? După mine, era ca un palat. Au fost niște vandali în biserică, au spart toate vasele de flori și au scris cuvinte dezgustătoare pe pietrele de morminte, cu spray de vopsea. Am adus cîte ceva pentru voi; pîine, unt, lapte și două antricoate, pentru cină. Ați mers bine?

În sfîrșit, au reușit să-i spună că da, merseseră bine, că drumul a fost bun și că mureau de poftă să bea un ceai.

Abia atunci îi trecu prin minte doamnei Plackett că plecaseră trei spre Cornwall și că se întorseseră numai doi.

— Da' unde e Danus? L-ați lăsat la Sawcombe, așa-i?

— Nu, n-a venit cu noi. A fost nevoit să se întoarcă în Scoția. A luat trenul, ieri.

— În Scoția ? Cam pe nepusă masă, nu ?

— Da. Dar n-a avut ce face. Și am petrecut cinci zile minunate împreună.

— Numai asta contează. Te-ai văzut cu vechea ta prietenă ?

— Doris Penberth ? Da, bineînțeles. Și pot să-ți spun, doamnă Plackett, că am vorbit pînă am răgușit.

Doamna Plackett făcea ceaiul. Penelope se așeză la masă și luă o brioșă.

— Ce drăguț din partea dumitale, să ne aștepți aici.

— Păi, i-am spus lu' Linda, mai bine vin încoace. Să aerisesc casa. Să culeg niște flori. Știu că nu-ți place casa fără flori. A, mai am o veste. Darren, ăla mic al lui Linda, a început să meargă. A făcut bucătăria de la un capăt la altul acum vreo două zile. Luni e ziua lui, continuă ea, turnînd ceaiul. Am zis să-i dau o mînă de ajutor lu' Linda, așa că, dacă nu te superi, aș veni marți în loc de luni. Și am spălat geamurile și ți-am pus corespondența pe birou... Trase un scaun și se așeză și ea, cu brațele voinice, pricepute, încrucișate pe masă, în fața ei... era un teanc întreg de scrisori, zăceau pe prețul din hol...

În sfîrșit plecă, pedalînd către casă, pe bicicleta ei impunătoare, să-i facă ceaiul domnului Plackett. În timp ce ele stătuseră la taclale, Antonia descărcase bagajele și le dusese sus. Probabil își desfăcea bagajele, căci nu reapăruse, așa că, îndată după plecarea doamnei Plackett, Penelope făcu ceea ce dorea să facă din clipa în care intrase pe ușă. În primul rînd, sera. Umplu un vas cu apă și udă toate plantele din ghivece. Apoi apucă o pereche de foarfeci și ieși în grădină. Iarba trebuia tunsă, stînjeneii înfloriseră și, la capătul grădinii, răsăriseră o mulțime de lalele roșii și galbene. Primul dintre rododendronii timpurii înflorise și el ; Penelope luă o singură floare, uimită de perfecțiunea ei de un roz palid, accentuat de frunzele tari, verde-închis și ajunse la concluzia că nici o ființă umană

n-ar fi putut realiza un aranjament atît de potrivit al petalelor și staminelor. După o vreme, cu floarea în mînă, porni mai departe, prin livadă, printre ramurile înflorite, apoi mai departe, dincolo de poartă, spre malul rîului. Rîul Windrush curgea liniștit la vale, trecînd pe sub ramurile aplecate ale sălciilor. Găsi ghiocei și zambile de un mov pal și, dintr-un pîlc de trestii, o rață sălbatică își făcu apariția, urmată îndeaproape de șase pui mici și pufoși, spre delectarea lui Penelope. Merse mai departe, pînă la podul de lemn, și de acolo se întoarse spre casă, mulțumită pentru moment. Cînd ajunsese din nou pe peluza din fața casei, Antonia o strigă de la fereastra dormitorului ei, de la etaj.

— Penelope !

Penelope se opri, își ridică privirea. Capul și umerii Antoniei erau încadrați de o cascadă de bucle de culoarea mierii.

— E trecut de șase. Te deranjează dacă îl sun pe Danus ? I-am promis că-i dau un telefon, numai ca să-l anunț că am ajuns cu bine acasă.

— Bineînțeles. Folosește telefonul din dormitorul meu. Și transmite-i toată dragostea mea.

— Așa am să fac.

În bucătărie, Penelope găsi un vas mic, de porțelan, îl umplu cu apă și puse în el floarea de rododendron. O luă cu ea în salonul împodobit din belșug de mîinile mai puțin pricepute, dar iubitoare, ale doamnei Plackett. Puse vasul pe biroul ei, luă scrisorile și se așeză în fotoliu. Plicurile anoste, cenușii, care conțineau, probabil, note de plată, sfîrșiră jos, pe podea. Celelalte... le răsfoi. Un plic mare, alb, părea interesant. Recunoscu scrisul lăbărțat al lui Rose Pilkington. Desfăcu plicul cu degetul. Auzi o mașină care intra pe poartă, oprindu-se în fața ușii de la intrare.

Nu se mișcă din fotoliu. Dacă era un străin, avea să sune la ușă ; dacă era un prieten, avea să intre în casă, pur și simplu. Auzi pași în bucătărie, apoi în hol. Ușa salonu-

lui se deschise și Noel intră în cameră. Nu se aștepta la o asemenea surpriză.

— Noel !

— Bună.

Era îmbrăcat cu o pereche de pantaloni brun-maronii, dintr-o stofă în coaste, și un pulover de culoarea cerului ; la gît își pusese o băsmăluță din bumbac cu buline roșii. Era foarte bronzat și arăta teribil de bine. Scrisoarea de la Rose Pilkington rămase, uitată, pe birou.

— De unde ai apărut ?

— Din Țara Galilor, spuse el, închizînd ușa în urma lui.

Penelope își ridică fruntea, așteptînd un sărut din fugă, așa cum îi era obiceiul, dar el nu se aplecă s-o îmbrățișeze. În loc de asta, cu gesturi studiate, se opri în fața căminului și se sprijini cu umerii de poliță, ținîndu-și mîinile în buzunare.

— Am fost acolo de Paști, în weekend. Acum plec înapoi spre Londra. M-am gîndit să trec pe aici.

— Weekend de Paști ? Dar azi e *miercuri*.

— A fost un weekend prelungit.

— Ce convenabil pentru tine. Te-ai distrat ?

— Foarte bine, mulțumesc. Și cum a fost în Cornwall ?

— Minunat. Ne-am întors la ora cinci. Nici n-am apucat să despachetăm bagajele.

— Și pe unde sînt tovarășii tăi de călătorie ? se răsti el. Penelope îl privi cu duritate, dar el își feri privirea.

— Danus e în Scoția. A plecat ieri, cu trenul. Iar Antonia e sus, în dormitorul meu, vorbește cu el la telefon, să-l anunțe că am ajuns cu bine.

Noel ridică din sprîncene.

— Din aceste frînturi de informații e greu de ghicit ce s-a petrecut de fapt. Întoarcerea în Scoția pare să însemne că relațiile dintre voi s-au răcit cît timp ați stat toți acolo, la hotelul Sands. Și totuși, în acest moment, Antonia vorbește cu el la telefon. Va trebui să-mi explici.

— N-am ce să-ți explic. Danus avea o obligație la Edinburgh, care trebuia respectată. Nimic mai simplu.

Expresia de pe fața lui Noel lăsa să se înțeleagă că n-o crede. Penelope se hotărî să schimbe subiectul.

— Vrei să rămîi la cină ?

— Nu, trebuie să mă întorc la Londra, răspunse el, dar nici nu se clinti.

— Atunci, un pahar... vrei să bei ceva ?

— Nu, nu-mi trebuie.

N-am să mă las intimidată de el, gîndi Penelope.

— Eu însă vreau, îi spuse ea. Aș vrea un whisky cu sifon. Poate ești atît de drăguț să-mi aduci tu un pahar.

Noel ezită, apoi se duse în sufragerie. Penelope auzi cum deschide dulapuri, auzi clinchet de sticlă. Aranjă scrisorile din poală și le puse pe masa de lîngă fotoliu. Cînd Noel se întoarse, Penelope văzu că se răzgîndise între timp, așa că adusese două pahare. Îi dădu și ei unul și reveni în poziția de la început.

— Dar *Căutătorii de scoici* ? o întrebă el.

Deci asta era. Penelope zîmbi.

— Cine ți-a spus de *Căutătorii de scoici*, Olivia sau Nancy ?

— Nancy.

— Nancy a fost foarte șocată că am făcut așa ceva. A considerat acest gest drept o ofensă personală. Așa simți și tu ? Asta ai venit să-mi spui ?

— Nu. Vreau doar să știu ce Dumnezeu te-a hotărît să faci așa ceva.

— Tatăl meu mi l-a dăruit mie. Oferindu-l galeriei, am sentimentul că i l-am dat înapoi.

— Ai idee cît valorează tabloul acela ?

— Știu ce valorează el pentru mine. Cît despre aprecierea financiară, n-a mai fost expus, așa ca nu a fost evaluat.

— L-am sunat pe prietenul meu, Edwin Mundy și i-am spus ce ai făcut. El n-a văzut niciodată tabloul,

bineînțeles, dar avea o idee foarte clară despre cît ar fi obținut la o licitație. Știi la ce sumă l-a evaluat el... ?

— Nu, și nu doresc să mi se spună.

Noel deschise gura să-i spună dar se trezi țintuit de o privire atît de aspră, încît o închise la loc și nu mai spuse nimic.

— Ești furios, îi spuse maică-sa. Pentru că, nu știu din ce motiv, atît tu cît și Nancy aveți impresia că am renunțat la ceva care vă aparținea de drept. Nu-i așa, Noel. N-a fost niciodată al vostru. Cît despre panouri, poți fi fericit că ți-am ascultat sfatul. M-ai împins de la spate să-l vînd, și tot tu ai fost acela care mi-ai arătat anunțul firmei Boothby și al domnului Roy Brookner. Domnul Brookner mi-a găsit un cumpărător privat și mi s-a oferit o sută de mii de lire pentru ele. Am acceptat. Banii există, vor fi incluși printre posesiunile mele, atunci cînd voi muri. Nu te mulțumește ? Vrei mai mult ?

— Trebuia să discuți cu mine. La urma urmelor, sînt fiul tău.

— Am discutat. De nenumărate ori. Și de fiecare dată nu s-a ajuns la nimic, sau s-a sfîrșit cu o ceartă. Eu știu ce vrei tu, Noel. Vrei bani *acum*. În mînă. Să-i risipești după plac, pe cine știe ce idee aiurită care, cu siguranță, nu va duce la nimic bun. Ai o slujbă foarte bună — dar tu vrei altceva. Intermediar pentru bunuri de larg consum. Iar după ce ai să-ți scoți asta din cap, după ce îți vei pierde, probabil, ultimul bănuț pe care îl ai, va urma altceva... altă găină cu ouă de aur, la capătul unui curcubeu care nu există. Fericirea înseamnă să profiți cît mai mult de ceea ce ai, iar bogăția înseamnă să folosești cît mai bine ceea ce ai. Ai destule. De ce nu vrei să înțelegi ? De ce vrei mereu mai mult ?

— Vorbești de parcă m-aș gîndi numai la mine. Nu-i adevărat. Mă gîndesc și la surorile mele și la nepoții tăi. O sută de mii par o groază de bani, dar există impozite și, dacă continui să-i arunci pe orice cîine de pripas care vine la ușa ta și te duce de nas...

— Noel, te poftesc să nu-mi vorbești ca și cum aș fi senilă. Sînt perfect conștientă de actele mele ; eu îmi aleg prietenii și eu hotărăsc pentru mine însămi. Călătoria la Porthkerris, faptul că am stat la Sands, că i-am luat pe Antonia și Danus să-mi țină tovărășie... a fost pentru prima dată în viața mea, cu adevărat pentru prima dată cînd am simțit ce bucurie înseamnă să fii extravagant și generos. Pentru prima dată în viața mea n-am mai fost obligată să cîntăresc fiecare bănuț. Pentru prima dată am putut dărui, fără să mă întreb dacă-mi ajung banii. A fost o experiență pe care n-o voi uita niciodată, și bucuria mea a fost și mai deplină cînd am simțit delicatețea și recunoștința cu care a fost primit gestul meu.

— Asta vrei ? Veșnică recunoștință ?

— Nu, dar cred că ar trebui să încerci să înțelegi. Dacă mă îngrijorează felul tău de a fi, nevoile și tertipurile tale, e pentru că am mai trăit o dată același lucru, cu tatăl tău, și n-am de gînd s-o iau de la capăt.

— Nu mă poți învinovăți pe mine de ce făcea tata.

— Nici n-am s-o fac. Erai doar un copil cînd ne-a părăsit pe toți. Dar a lăsat mult din el însuși în tine. Lucruri bune. Frumusețe, șarm, chiar și talentele lui niciodată puse la îndoială. Dar și alte trăsături, care nu sînt la fel de plăcute — grandomania ; gusturile scumpe ; și nici un pic de respect pentru proprietatea altcuiva. Îmi pare rău. Urăsc să-ți spun asemenea lucruri. Dar am impresia că a sosit momentul să fim deschiși unul față de celălalt.

— N-am știut că îți displac așa de mult, spuse el.

— Noel, ești fiul meu. Nu înțelegi că, dacă nu te-aș iubi mai mult decît orice, nu m-aș obosi să-ți spun lucrurile astea ?

— Ai un fel foarte ciudat de a-ți arăta dragostea. Să dai tot ce ai unor străini... nimic copiilor tăi.

— Vorbești ca Nancy. Nancy mi-a spus că nu i-am dat nimic, niciodată. Ce se întîmplă cu voi doi ? Tu, Nancy și Olivia ați fost viața mea. Mulți ani, voi ați reprezentat totul pentru mine. Iar acum, cînd te aud vorbind așa, simt

cum mă cuprinde disperarea. Simt că, pe undeva, cumva, am dat greș cu voi, în totalitate, definitiv.

— Exact așa cred și eu, spuse Noel încet.

După asta, nu părea să mai fie nimic de zis. Își termină băutura, se întoarse și așeză paharul pe polița căminului. Se vedea că se pregătește să plece, dar gîndul că va pleca și va păstra amărăciunea disputei dintre ei era prea mult pentru Penelope.

— Rămîi cu noi la cină, Noel. N-o să dureze mult. Poți să ajungi la Londra înainte de unsprezece.

— Nu, trebuie să plec, spuse el și se îndreptă spre ușă.

Penelope se ridică din fotoliu și îl urmă, prin bucătărie, și apoi afară. Fără s-o privească, ferindu-se de ochii ei, intră în mașină, trînti portiera, își fixă centura de siguranță și porni motorul.

— Noel !

Își întoarse capul spre mama sa, cu fața lui frumoasă lipsită de zîmbet, bătăioasă, lipsită de dragoste.

— Îmi pare rău, îi spuse ea.

Dădu din cap, acceptîndu-i scuzele. Penelope încercă să zîmbească.

— Mai vino pe aici, cît poți de repede.

Dar mașina pornise și cuvintele i se pierdură în zgomotul motorului supraturat.

După plecarea lui, Penelope se întoarse în casă. Rămase lîngă masa din bucătărie, gîndindu-se la cină, fără să se poată hotărî ce să pregătească. Făcu un efort supraomenesc, reuși să-și adune gîndurile ; se îndreptă spre cămară, aduse cartofii, cu coș cu tot, la chiuvetă. Deschise robinetul de apă rece și rămase cu ochii ațintiți la șuvoiul de apă. Ar fi plîns, dar nu mai avea lacrimi.

Rămase așa, incapabilă să facă vreun gest, cîteva minute. Apoi, sunetul telefonului din bucătărie o făcu să tresară și să revină la realitate. Deschise sertarul, scoase de acolo un cuțit mic, ascuțit. Cînd Antonia coborî scările în fugă, venind s-o caute, Penelope curăța liniștită cartofi.

— Îmi pare rău, am vorbit la nesfîrșit. Danus zice că plătește el convorbirea. Cred că a costat zece lire.

Antonia se așează pe masă, legănîndu-și picioarele. Zîmbea și părea veselă și satisfăcută, ca o pisică.

— A spus că te sărută și că o să-ți trimită o scrisoare lungă. Nu așa, două vorbe, ci una detaliată. Iar mîine se duce la doctor și ne sună imediat ce va afla verdictul. Părea foarte sigur pe el, deloc îngrijorat. Și a mai spus că e soare chiar și la Edinburgh. Nu sînt sigură, dar cred că e un semn bun, ce zici ? Un semn de speranță. Dacă ar fi plouat, poate că ar fi fost mai greu pentru el. Mi s-a părut mie sau am auzit voci ? A fost cineva pe aici ?

— Da, ai auzit bine. A fost Noel, în trecere spre Londra, după un weekend în Țara Galilor. Un weekend foarte *lung*, după cum m-a asigurat.

Era perfect, vocea ei nu trăda nimic ; vorbea normal, pe un ton sigur și firesc.

— L-am invitat să stea la cină, dar voia să ajungă acasă. Așa că a băut un pahar și a plecat.

— Îmi pare rău că nu l-am văzut. Dar aveam atîtea să-i spun lui Danus. Am sporovăit în voie. Vrei să curăț eu cartofii ? Sau să mă duc să iau o varză, ceva, din grădină ? Sau să pun masa ? Nu-i așa că e grozav să fii iarăși acasă ? Știu că nu e casa mea, dar mă simt ca acasă și mi se pare perfect să fiu iarăși aici. Și tu simți la fel, nu ? Nu regreți nimic ?

— Nu, îi spuse Penelope. Nu regret nimic.

A doua zi de dimineață, la ora nouă, dădu două telefoane la Londra și aranjă două întîlniri. Una din ele era cu Lalla Friedmann.

Danus era programat pentru ora zece și, cu o seară mai înainte, stabiliseră că nu avea cum să ajungă la un telefon înainte de unsprezece și jumătate, pentru a le spune și lor care fusese verdictul. Dar telefonul veni chiar înainte de unsprezece, și Penelope fu cea care răspunse, pentru că Antonia era jos, în livadă, întinzînd rufele la uscat.

— Aici Podmore's Thatch.

— Sînt eu, Danus.

— *Danus* ! Vai de mine, Antonia e în livadă. Ce veşti ai ? Spune-mi imediat. Ce veşti ai pentru noi ?

— N-am nici un fel de veşti.

Penelope era dezamăgită.

— N-ai fost la doctor ?

— Ba da, am fost ; după aceea am plecat la spital, să-mi fac o electroencefalogramă, dar... sînt convins că n-o să mă credeţi... computerul nu funcţionează şi n-au putut să-mi dea rezultatele.

— *Nu* te cred. Vai, ce enervant ! Cît timp trebuie să aştepţi ?

— Nu ştiu. Nu mi-au spus.

— Deci, ce ai de gînd să faci ?

— Vă aduceţi aminte că v-am povestit de prietenul meu, Roddy McCrae ? Am stat aseară cu el la un pahar, într-un local care se numeşte Tilted Wig ; el pleacă mîine în Sutherland, o săptămînă, la pescuit. M-a invitat să vin cu el, să stăm în refugiu, iar eu am hotărît să-i accept invitaţia. Dacă trebuie să aştept două zile rezultatul, e acelaşi lucru dacă aştept o săptămînă. Cel puţin n-o să-mi fac nervi pe acasă, muşcîndu-mi unghiile şi scoţînd-o din sărite pe mama.

— Şi cînd te întorci la Edinburgh ?

— Probabil joi.

— Nu există nici o posibilitate ca mama ta să ia legătura cu tine acolo, să te anunţe ce a aflat ?

— Nu. V-am spus, e la capătul lumii. Şi, să fiu sincer, dacă tot am rezistat atîta, mai pot rezista încă o săptămînă.

— În cazul ăsta, poate că e mai bine să pleci. Iar între timp, noi o să-ţi ţinem pumnii. O să ne gîndim tot timpul la tine. Promiţi să ne suni imediat ce te întorci ?

— Bineînţeles. Antonia e pe-acolo... ?

— O chem imediat. Stai puţin.

Penelope lăsă receptorul atîrnat și ieși afară prin seră. Antonia venea în pas întins, pe peluză, cu coșul gol sub braț. Era îmbrăcată cu o cămașă roz, cu mînecile suflecate pînă la coate și o fustă de stambă albastru-închis, care flutura în bătaia vîntului.

— Antonia, vino repede, e Danus...

— Așa repede ? Antonia se albi la față. Vai de mine, ce-a spus ? Ce s-a întîmplat ?

— Nici o noutate, pentru că e stricat computerul... dar las' că-ți spune chiar el. Te așteaptă la telefon. Stai... iau eu coșul.

Antonia aruncă coșul spre ea și alergă în casă. Penelope duse coșul pe scaunul de răchită așezat afară, în fața ferestrei de la salon. Viața era foarte crudă, zău așa. Dar era mai bine, poate, în situația de față, ca Danus să plece cu prietenul lui. Tovărășia unui coleg de demult era, uneori, răspunsul în asemenea cazuri. Încercă să și-i imagineze pe cei doi bărbați, în lumea aceea a mlaștinilor nesfîrșite și a dealurilor falnice de la Marea Nordului, bătute de vînturi reci și străbătute de rîuri repezi, adînci, cu ape maronii. Mergeau să pescuiască împreună. Da, era o hotărîre înțeleaptă. Se spune că pescuitul are puternice efecte terapeutice.

Observă cu coada ochiului o mișcare. Se uită într-acolo și o văzu pe Antonia ieșind din seră și venind spre ea, pe peluză. Fata părea tristă și își tîrșea picioarele, ca un copil. Se trînti lîngă Penelope și rosti doar atît :

— La naiba...

— Știu. E neplăcut. Pentru noi toți.

— Afurisit de computer prăpădit ! De ce nu sînt în stare să facă să *meargă* aparatele astea ? Și de ce tocmai lui Danus trebuia să i se întîmple așa ceva ?

— Recunosc că e un ghinion teribil. Dar nu-i nimic de făcut, așa că trebuie să ne calmăm.

— Da' lui ce-i pasă ? Pleacă la pescuit o săptămînă.

Penelope nu se putu abține să nu zîmbească.

— Vorbești ca o nevastă neglijată, îi spuse ea Antoniei.

— Chiar așa ? întrebă Antonia, regretîndu-și cuvintele. N-a fost cu intenție. Numai că încă o săptămînă de așteptare mi se pare o *eternitate*.

— Știu. Dar ar fi mai bine să-ți faci de lucru, să nu stai să aștepți să sune telefonul. Nimic pe lume nu-i mai demoralizant. E mai bine să ai tot timpul ce face. Sînt sigură că nu ești supărată pe el pentru atîta lucru. Iar săptămîna asta o să treacă. Noi două o să găsim ce să facem, ca să ne fie mai bine. Luni mă duc la Londra. Vrei să vii și tu cu mine ?

— Nu, mai bine stau aici.

Antonia căzu pe gînduri, apoi spuse :

— La Londra ? De ce ?

— Doar ca să-mi văd niște vechi prieteni. N-am mai fost de prea mult timp pe la ei. Dacă vrei să vii cu mine, putem merge cu mașina. Dar, dacă preferi să stai aici, poate mă duci tu pînă la Cheltenham, ca să iau trenul.

Antonia se gîndi la aceasta propunere, apoi spuse :

— Nu, cred că am să stau aici. E posibil să mă întorc la Londra destul de curînd și ar fi păcat să pierd chiar și o singură zi de stat la țară. Iar doamna Plackett nu vine luni, din cauza zilei de naștere a lui Darren, așa că am să fac eu curat și am să pregătesc o cină delicioasă, pentru cînd te întorci. În plus — și Antonia zîmbi, redevenind ea însăși — există oricînd o posibilitate, cît de mică, pentru ca Danus să se afle în apropierea unui telefon și să se hotărască să mă sune. Ar fi tragic dacă n-aș fi aici.

Astfel că Penelope plecă singură la Londra. După cum stabiliseră, Antonia o dusese pînă la Cheltenham, unde luase trenul de 9,15. Ajunsă la Londra, vizită expozițiile Academiei Regale și luă prînzul cu Lalla Friedmann. După aceea, luă un taxi pînă în Gray's Inn Road, unde se aflau birourile firmei Enderby, Looseby & Thring, avocați. Își spuse numele fetei aflate la biroul de recepție și

aceasta o conduse, pe treptele unei scărițe strîmte, pînă la etajul doi, unde se găsea biroul privat al domnului Enderby. Fata bătu și deschise ușa.

— A sosit doamna Keeling, domnule Enderby.

Apoi se retrase. Penelope intră pe ușă, în timp ce domnul Enderby se ridică în picioare și veni spre ea, s-o întîmpine.

În zilele de demult, pe cînd nu avea nici un ban, Penelope pleca de Gray's Inn Road pînă la gara Paddington fie cu autobuzul, fie cu metroul. Se gîndise chiar să facă același lucru și acum. Cînd ieși însă din nou pe trotuarul din fața clădirii firmei Enderby, Looseby & Thring, ajunse la concluzia ca n-avea nici un chef să străbată Londra cu un mijloc de transport în comun. Un taxi liber se apropia; făcu un pas înainte și-i făcu semn să oprească.

În taxi, se lăsă pe spate, bucuroasă să fie singură, absorbită de gîndurile sale, amintindu-și conversația avută cu domnul Enderby. Vorbiseră de multe lucruri, luaseră decizii și totul fusese semnat. Nu mai era nimic de făcut. Ajunseseră la o înțelegere, dar fusese epuizant și simțea că nu mai poate, atît fizic, cît și psihic. O durea capul; picioarele păreau prea mari pentru pantofii pe care îi purta. În plus, se încălzise și se umpluse de praf căci, deși cerul era acoperit, după-amiaza era caldă, cu aerul greu, închis, poluat. Privind pe fereastra taxiului, așteptînd schimbarea culorii semaforului din roșu în verde, se simți dintr-o dată copleșită și deprimată de tot ce vedea. Dimensiunile orașului; milioanele de ființe umane care străbăteau străzile cu fețe preocupate și îngrijorate, grăbindu-se, ca și cum s-ar fi temut să nu întîrzie la o întîlnire de viață și de moarte. Pe vremuri locuise la Londra. Acolo fusese casa ei. Acolo își crescuse copiii. Acum, nu înțelegea cum de îndurase atîția ani.

Intenționase să prindă trenul de 4,15, dar circulația pe Marylebone Road se aglomerase atît de mult încît, atunci cînd taxiul trecu pe lîngă muzeul figurilor de ceară

„Madame Tussaud", se resemnă cu gîndul că îl va pierde și că va pleca cu un alt tren, mai tîrziu. În gara Paddington, scoase banii să plătească suma enormă ce i se pretindea pentru cursă, verifică orarul trenurilor și apoi găsi o cabină telefonică, de unde o sună pe Antonia, să-i spună că va ajunje la Cheltenham la opt fără un sfert. După aceea, își cumpără un ziar, intră în hotelul gării, comandă un ceai și se așeză, în așteptare.

Călătoria cu trenul încălzit, aglomerat și incomod păru să dureze o veșnicie și simți o ușurare enormă atunci cînd, în sfîrșit, ajunse la destinație, mulțumită că s-a încheiat. Antonia se afla acolo, pe peron, în clipa în care ea coborî din vagon și constată că era o binecuvîntare să fie așteptată, sărutată, luată de mînă, să știe că nu mai trebuie să aibă singură grijă de ea însăși. Trecură de barieră și ieșiră în curtea gării ; Penelope își ridică privirea spre cerul senin al serii, trase adînc în piept mirosul copacilor și al ierbii, pentru a-și umple plămînii cu aerul proaspăt, curat.

— Am senzația că am lipsit cîteva săptămîni, îi spuse ea Antoniei.

Așezate comod în vechiul Volvo, porniră spre casă.

— Ai avut o zi bună ? întrebă Antonia.

— Da, dar sînt complet stoarsă de puteri. Sînt plină de praf și epuizată, ca o refugiată bătrînă. Uitasem ce grea e viața la Londra. Numai să vrei să mergi dintr-un loc într-altul și-ți ia toată ziua. De asta am pierdut trenul. Cel pe care l-am luat era plin de navetiști, iar un bărbat cu un fund cît casa s-a gîndit să se așeze exact lîngă mine.

— Avem tocană de pui la cină — dar poate că nu vrei să mănînci atît de tîrziu.

— Ceea ce doresc cu adevărat e să fac o baie și apoi să mă culc...

— În cazul ăsta, cum ajungem acasă, asta o să faci. Iar după ce te bagi în pat, am să vin să văd dacă nu vrei să mănînci ceva și, dacă o să vrei, am să-ți aduc o gustare pe tavă, să poți mînca acolo.

— Ești un copil grozav de bun.

— Să-ți spun ceva. Podmore's Thatch e tare ciudat fără tine.

— Cum ți-ai petrecut ziua în singurătate ?

— Am tuns iarba. Am reușit să pornesc motorul mașinii de tuns și am făcut o treabă grozavă.

— Danus a sunat ?

— Nu. Dar, să fiu sinceră, nici nu m-am așteptat.

— Mîine e marți. Încă două zile și primim vești de la el.

— Da, spuse Antonia.

Se așternu tăcerea. Drumul șerpuia mai departe, prin ținuturile din Costwold.

Crezuse că va dormi, dar nu reuși. Somnul profund nu se lipea de ea ; ațipea, apoi se trezea. Se suci, se învîrti, ațipi din nou. Frînturi de vise, voci estompate, cuvinte și frînturi de conversație — dar fără nici un sens. Era acolo Ambrose, era și Dolly Keeling, mormăind ceva despre o cameră pe care intenționa s-o decoreze cu magnolii. Apoi Doris, vorbind verzi și uscate și chicotind strident. Lalla Friedmann, din nou tînără. Tînără și înfricoșată, pentru că soțul ei, Willi, își ieșise din minți. *Nu mi-ai dat niciodată nimic. Nu ne-ai dat niciodată nimic. Cred că ești nebună. Oamenii ăștia profită de pe urma ta.* Antonia urca într-un tren și pleca definitiv. Încerca să-i spună ceva lui Penelope, dar sirena trenului șuieră asurzitor și Penelope reuși să-i vadă numai gura, deschizîndu-se și închizîndu-se și se neliniști, pentru că știa că vorbele Antoniei erau de cea mai mare importanță. Apoi, vechiul vis ; plaja pustie, ceața atotcuprinzătoare și dezolarea, pentru că nu mai era nimeni altcineva în lume, în afară de ea.

Întunericul nu se mai sfîrșea. Din cînd în cînd se trezea și aprindea lumina, să se uite la ceas. Ora două. Trei și jumătate. Patru și un sfert. Cearșaful era șifonat și răvășit și membrele grele nu-și mai găseau odihna. Tînjea după lumină.

Lumina veni, în sfîrșit. Pîndi ivirea zorilor și se liniști. Ațipi din nou, apoi deschise ochii. Zări primele raze de lumină pe cerul fără nici un nor; auzi trilul păsărilor, chemînd și ascultînd. Apoi, sturzul din castan.

Din fericire, noaptea se sfîrșise. La ora șapte, fără să se fi odihnit, mai obosită decît se simțise vreodată, coborî din pat și își luă papucii și halatul. Orice gest îi solicita un efort considerabil, astfel încît chiar și cea mai simplă acțiune avea nevoie de gîndire și concentrare. Se duse la baie, se spălă pe față și pe dinți, mișcîndu-se cu grijă, să nu facă nici un zgomot care ar fi putut s-o trezească pe Antonia. Revenind în camera ei, se îmbrăcă, își perie părul și îl răsuci în coc, prinzîndu-l în agrafe. În oglindă își văzu cearcănele vineții de sub ochi, fața palidă.

Coborî la parter. Se gîndi să-și facă o ceașcă de ceai, dar apoi renunță. În loc de asta, ieși afară, prin seră; deschise ușa de sticlă și ieși în grădină. Aerul era răcoros, tăios. Simți un fior și se înfășură mai bine în pulover, dar aerul proaspăt o remonta, ca apa de izvor sau un bazin cu apa rece ca gheața. Iarba proaspăt tunsă strălucea de rouă, dar razele soarelui atinseseră un colț și, în acel loc, roua se topea și iarba avea o altă nuanță.

Vederea ierbii, a copacilor, a straturilor de flori avu, ca-ntotdeauna, un efect liniștitor... acesta era sanctuarul ei, creat de ea însăși în cinci ani de muncă grea și plină de satisfacții. Își va petrece toată ziua aici. Erau multe de făcut.

Ajunse pe terasă, în dreptul băncii vechi de lemn. În crăpăturile dintre dalele de piatră creșteau tufe de mentă și mușețel (care mai tîrziu, în timpul anului, aveau să se umple de flori albe și purpurii) — dar, inevitabil, erau și buruieni. O păpădie îndrăzneață îi atrase atenția și se aplecă s-o rupă, trăgînd de rădăcina tare, rebelă. Dar se părea ca și acest mic efort fizic era prea mult pentru ea căci, în clipa în care se îndreptă din nou, se simți foarte ciudat, amețită și dezorientată; îi trecu prin minte că era pe cale să leșine. Instinctiv, se sprijini de spătarul băncii

și, cu acest ajutor, reuși să se așeze. Nesigură pe sine, aștepta să vadă ce se va mai întîmpla. O durere, aproape ca un șoc electric, îi străpunse brațul stîng, strîngîndu-i pieptul cu putere, asemenea unei benzi de oțel. Nu putea respira și nu mai cunoscuse niciodată o asemenea încercare. Închise ochii și deschise gura, să strige, dar nici un sunet nu-i ieși de pe buze. Existența întreagă deveni un chin. Durerea îi chircea degetele mîinii drepte peste ceea ce mai rămăsese din firul de păpădie. Simțea, nu știa nici ea de ce, că trebuie să se țină bine de el. Simțea pămîntul rece, umed rămas pe rădăcini; simțea mirosul tare, pătrunzător al pămîntului. Departe, abia auzit, sturzul continua să cînte.

Și atunci, pe furiș, simți alte miresme și auzi alte sunete. Iarba proaspăt tunsă de pe o pajiște de demult; o pajiște care cobora pînă la nivelul apei, plină de narcise sălbatice. Mirosul sărat al fluxului care umplea golful. Albatroși țipînd. Pașii unui bărbat.

Luxul cel mai deplin. Deschise ochii. Durerea dispăruse. Soarele dispăruse. Poate că se ascunsese după un nor. Nu conta. Nimic nu conta.

El se apropia.

— Richard.

Era acolo.

În casa din Ranfurly Road, marți dimineață, la nouă și un sfert, pe întîi mai, Olivia stătea în bucătăria micuță pregătind cafeaua, așteptînd să fiarbă oul pentru micul dejun și răsfoind poșta de dimineață. Își aranjase părul și se machiase, după cum îi era obiceiul, dar încă nu se îmbrăcase pentru lucru. Printre scrisori descoperi o ilustrată viu colorată din Assisi, unde unul din redactorii săi plecase în vacanță. O întoarse pe dos, să citească felicitarea glumeață și, exact în acel moment, sună telefonul.

Ținînd ilustrata în mînă, traversă camera de zi și ridică receptorul.

— Olivia Keeling.

— Domnișoara Keeling ?

O voce de femeie de la țară.

— Da.

— Vai, v-am prins... Așa m-am temut că ați plecat la birou...

— Nu, nu plec înainte de nouă și jumătate. Cine este la aparat ?

— Doamna Plackett. De la Podmore's Thatch.

Doamna Plackett. Cu o grijă chinuitoare, ca și cum gestul ei ar fi avut vreo importanță supremă, Olivia așează felicitarea trăsnită pe polița căminului, sprijinită de rama oglinzii. Avea gura uscată.

— Mama e bine ? reuși ea să articuleze.

— Domnișoară Keeling, mă tem că... ei, am vești proaste. Îmi pare rău. Mama dumneavoastră a murit, domnișoară Keeling. Azi-dimineață. Foarte devreme, înainte să ajungă cineva la ea.

Assisi, cu un cer de un albastru imposibil. Nu fusese niciodată la Assisi. Mama murise.

— Cum s-a întîmplat ?

— Un atac de cord. Trebuie să fi fost foarte brusc. În grădină. Antonia a găsit-o, stînd acolo, pe banca din grădină. Culegea buruieni. Avea o păpădie ruptă în mînă. O fi avut și ea vreun semn, de s-a așezat așa, pe bancă. Și nu... nu părea deloc supărată, domnișoară Keeling.

— Nu s-a simțit bine în ultimul timp ?

— Ba cum ! S-a întors din Cornwall tuciurie ca mura și în toanele ei cele mai bune. Dar ieri a fost la Londra toată ziua...

— Mama a fost la Londra ? De ce nu m-a anunțat ?

— Nu știu, domnișoară Keeling. Nu știu de ce s-a dus. A luat trenul de la Cheltenham și, cînd Antonia a așteptat-o la gară, seara, zice că doamna Keeling era tare obosită. A făcut o baie și s-a dus la culcare, imediat ce a ajuns acasă, iar Antonia i-a adus o gustare pe tavă. Dar poate că s-a obosit prea mult.

Mama ei, moartă. Lucrul acela cumplit, inimaginabil, se întîmplase. Mama plecase pentru totdeauna și Olivia, care o iubise mai mult decît iubise aproape orice altă ființă omenească, nu simțea decît un frig cumplit. Sub mînecile largi ale halatului, pe brațe, avea pielea buburuze. Mama ei murise. Lacrimile, durerea și sentimentul agonizant al unei pierderi ireparabile erau toate acolo și totuși nu erau. Era mai bine așa. Mai tîrziu, își spuse, voi putea da frîu liber durerii. Pentru moment, durerea trebuia lăsată deoparte, ca pe un pachet pe care să-l deschizi într-un moment mai potrivit. Era o șmecherie pe care anii lungi de experiență o învățaseră. Se închidea bine în sine, concentrîndu-se exclusiv asupra problemelor practice, care constituiau prima prioritate. Mai întîi, ce e mai important.

— Povestiți-mi cum s-a întîmplat, doamnă Plackett, spuse ea.

— Păi, uite cum. Eu am venit de dimineață, la ora opt. De obicei nu vin marțea, da' ieri a fost ziua nepotului meu, așa că am schimbat ziua. Și am venit devreme, pentru că marțea merg și la doamna Kitson, la curățenie. Am intrat cu cheia mea și nu era nimeni pe-acolo. Îmi făceam de lucru cu boilerul cînd a coborît Antonia. M-a întrebat unde e doamna Keeling, că ușa de la dormitorul ei era deschisă și patul gol. Uite-așa, nu știam ce să zicem. Pe urmă văd că ușa de la seră era deschisă, așa că îi zic Antoniei : „O fi în grădină". Antonia se duce să vadă. Pe urmă mă strigă pe nume și eu pornesc într-acolo în goana mare. Și o văd...

Olivia recunoscu în vocea doamnei Plackett tonul unei femei de țară, obișnuită cu asemenea situații și simți recunoștință față de ea. Era o femeie în vîrstă. Probabil că văzuse și făcuse față morții de multe ori în viață și n-o mai înspăimînta, n-o mai îngrozea.

— Întîi a trebuit s-o calmez pe Antonia. Era șocată de-a binelea, suspina și plîngea și tremura ca un pisoi. Dar am luat-o în brațe și am pus-o la masă, cu o ceașcă de ceai

în față și și-a revenit, ca o fată curajoasă, iar acum e aici, în bucătărie, cu mine. Imediat ce s-a simțit mai bine, l-am sunat pe doctorul Pudley și el a venit în zece minute, iar eu mi-am permis să-l sun și pe domnul Plackett. Acum lucrează în ultima tură la fabrica de electronice, așa că a putut veni aici, cu bicicleta. El și doctorul au adus-o pe doamna Keeling în casă și au urcat-o pe scări, în camera ei. Acolo e acum, pe pat, liniștită, cum se cuvine. Nu trebuie să vă faceți griji de asta.

— Ce-a zis doctorul ?

— A zis că a fost un atac de cord, domnișoară Keeling. Probabil instantaneu. Și a semnat certificatul de deces. L-a lăsat la mine. Pe urmă, i-am zis Antoniei : „Ar fi bine s-o sun pe doamna Chamberlain", da' ea a zis să vă sun pe dumneavoastră mai întîi. Poate trebuia să sun mai devreme, dar n-am vrut să vă gîndiți că săraca mama dumneavoastră a murit și stă în grădină.

— V-ați gîndit foarte bine, doamnă Plackett. Deci, încă n-ați anunțat pe nimeni ?

— Nu, domnișoară Keeling. Numai pe dumneavoastră.

— Bine, spuse Olivia, uitîndu-se la ceas. Îi anunț eu pe doamna Chamberlain și pe fratele meu. Pe urmă pornesc cu mașina spre Podmore's Thatch — doar să mă organizez puțin. Cred că ajung pe la prînz. Veți mai fi acolo ?

— Nu vă faceți griji, domnișoară Keeling. Stau aici cît aveți nevoie de mine.

— Va trebui să stau cîteva zile. Poate îmi aranjați și mie un pat, în celălalt dormitor liber. Vedeți să fie destulă mîncare în casă. Antonia poate lua mașina, să cumpere cîte ceva din Pudley. O să-i facă bine să aibă ceva de lucru... Îi trecu prin minte un gînd. Dar tînărul grădinar — Danus ? E pe-acolo ?

— Nu, domnișoară Keeling. E în Scoția. A plecat într-acolo direct din Cornwall. Avea o obligație.

— Ce păcat. Nu-i nimic, n-avem ce face. Complimente Antoniei.

— Vreți să vorbiți cu ea ?

— Nu, spuse Olivia. Nu. Încă nu. Poate să mai aștepte.

— Îmi pare rău, domnișoară Keeling. Îmi pare rău că eu sînt cea care a trebuit să vă dea vestea asta.

— Cineva trebuia s-o facă, doamnă Plackett... mulțumesc.

Închise telefonul. Privi pe fereastră și abia atunci constată că era o zi frumoasă. Era o dimineață minunată de mai, și mama ei murise.

La sfîrșit, după ce se terminase totul, Olivia se întreba cum Dumnezeu s-ar fi descurcat fără doamna Plackett. În ciuda vastei ei experiențe de viață, Olivia nu fusese confruntată niciodată cu o înmormîntare. Descoperise că erau multe de făcut. Iar dificultatea inițială, din prima clipă cînd sosi la Podmore's Thatch, a fost să se ocupe de Nancy.

George Chamberlain răspunse la telefon, la fosta casă parohială cînd Olivia sunase de la Londra ; pentru prima dată în viață, era recunoscătoare pentru tonul lugubru al vocii comnatului ei. I-a spus ce se întîmplase, pe cît de simplu și de repede putuse, explicindu-i că și ea se pregătea să plece direct la Podmore's Thatch și lăsîndu-l pe el să-i dea lui Nancy vestea cea tristă. Sperase, pentru moment, că asta era tot, dar, în clipa în care intrase pe poarta casei, văzuse mașina lui Nancy și înțelesese că nu avea să scape așa de ușor precum sperase.

Abia coborî din mașină, că Nancy dădu buzna peste ea, deschizînd portiera mașinii și aplecîndu-se cu mîinile desfăcute, cu ochii ei albaștri plini de lacrimi și fața umflată de plîns. Înainte ca Olivia să poată scăpa, Nancy o și cuprinsese în brațe, apăsîndu-și obrazul fierbinte peste acela rece, palid al Oliviei, izbucnind iarăși în plîns.

— Vai draga mea... Am venit imediat. Cînd mi-a spus George, am venit imediat. Trebuia să fim cu toții împreună. Eu... eu *trebuia* să fiu aici.

Olivia rămase nemișcată, ca de piatră, suportînd, atît cît îi cereau regulile de politețe îmbrățișarea neplăcută, stupidă. Apoi, cu blîndețe, se eliberase.

— A fost frumos din partea ta, Nancy. Dar nu era nevoie...

— Așa a zis și George. A zis că am să încurc pe toată lumea.

Nancy scoase din mîneca puloverului o batistă umedă, străduindu-se să-și sufle nasul și, în general, să-și revină.

— Dar bineînțeles că n-am putut sta acasă. Trebuia să fiu aici. Se scutură puțin, își trase umerii înapoi. Făcea pe viteaza. Știam că trebuie să vin, reluă ea. Drumul a fost un coșmar; eram zdruncinată cînd am ajuns aici, dar doamna Plackett mi-a făcut o ceașcă de ceai și acum mă simt mai bine.

Ideea de a o suporta pe Nancy cu accesul ei de durere cu tot, în următoarele ore, era aproape de neconceput.

— Nu trebuie să rămîi aici, îi spuse surorii ei, încercînd să găsească un motiv suficient de puternic pentru a o scoate pe Nancy din casă. Îi veni o idee. Trebuie să te gîndești la George și la copii. Nu trebuie să-i neglijezi. Eu n-am decît grija mea, așa că e normal să fiu aici.

— Dar slujba ta ?

Olivia se întoarse la mașină și își luă valijoara de pe bancheta din spate.

— S-a rezolvat. Nu mă întorc la birou pînă luni dimineață. Hai să mergem înăuntru. O să bem ceva și pe urmă poți pleca acasă. Dacă tu nu vrei un gin tonic, eu vreau.

Porni înainte, iar Nancy o urmă. Bucătăria familiară era curată, ordonată ; era cald, dar teribil de pustiu.

— Dar Noel ? întrebă Nancy.

— Ce-i cu el ?

— I-ai spus ?

— Bineînțeles. Imediat după ce l-am sunat pe George. Am vorbit cu el la birou.

— A fost foarte șocat ?

— Da, cred că da. N-a spus prea multe.

— Vine încoace ?

— Pentru moment, nu. I-am spus că, dacă am nevoie de el, îl sun.

Nancy, ca și cum ar fi fost incapabilă să stea în picioare, își trase un scaun și se așeză la masă. Sosirea ei dramatică de la fosta casă parohială la Podmore's Thatch nu-i mai lăsase timp să se pieptene, să-și pudreze nasul sau măcar să găsească o bluză potrivită cu fusta.

Nu numai că era dezordonată, dar părea cu adevărat distrusă, și Olivia simți aceeași nerăbdare iritată pe care o simțea de ani de zile. Orice s-ar fi întîmplat, bine sau rău, Nancy făcea din toate o dramă, mai mult chiar, se distribuia pe ea însăși în rolul principal.

— S-a dus la Londra ieri, spunea Nancy. Nu știm de ce. Uite-așa, s-a urcat în tren, singură, o zi întreagă. Doamna Plackett a spus că a venit acasă epuizată.

Părea ofensată, ca și cum, din nou, Penelope îi jucase o festă. Olivia aproape că se aștepta să o audă spunînd : *Cum de nu ne-a spus că avea de gînd să moară ?* Pentru a schimba subiectul, întrebă :

— Unde e Antonia ?

— S-a dus la Pudley, după niște cumpărături.

— Ai văzut-o ?

— Încă nu.

— Dar doamna Plackett ?

— Cred că e sus, îți pregătește camera.

— În cazul ăsta, am să-mi duc bagajele sus și am să stau puțin de vorbă cu ea. Tu stai aici. Cînd mă întorc, bem cîte un pahar și pe urmă poți să te întorci la George și la copii...

— Dar nu te pot lăsa așa, singură...

— Ba poți, îi spuse Olivia cu răceală. Putem ține legătura la telefon. Și mă descurc mai bine singură.

În cele din urmă, Nancy plecă. Scăpate de ea, Olivia și doamna Plackett reușiră să se apuce, în sfîrșit, de treabă.

— Trebuie să luăm legătura cu pompele funebre, doamnă Plackett.

— Joshua Bedway. E cel mai bun în domeniu.

— Unde se află ?

— Chiar aici, în Temple Pudley. E tîmplarul satului și se ocupă și de asta, cînd e cazul. E foarte bun, plin de tact și discret. Lucrează foarte bine. Doamna Plackett se uită la ceas. Era aproape unu fără un sfert. Cred că acuma e acasă, la masă. Vreți să-l sun ?

— Ați putea ? Rugați-l, dacă se poate, să vină cît mai repede.

Doamna Plackett făcu ceea ce i se ceruse, fără crize, fără șoapte pioase. Dădu o explicație simplă și solicită un ajutor simplu. Ca și cum l-ar fi chemat să repare gardul. Cînd închise, pe fața ei se putea citi o expresie de mulțumire, ca pentru o treabă bine făcută.

— Ei, asta e. Vine aici la ora trei. Am să-l aduc eu. Ar fi mai ușor pentru dumneavoastră să fiu și eu aici.

— Da, spuse Olivia. Da, ar fi mult mai ușor.

Apoi se așezară la masa din bucătărie, să facă tot felul de liste. Olivia era la al doilea gin tonic și doamna Plackett acceptase un pahar de vin de Porto. Un vin pe cinste, o asigurase pe Olivia. Se dădea în vînt după Porto.

— Următoarea persoană cu care trebuie să discutăm, domnișoară Keeling, este preotul. Doriți o slujbă religioasă, bineînțeles, și o înmormîntare creștinească. Trebuie găsit un loc în cimitir, pe urmă e nevoie de fixat ziua și ora pentru funeralii. Pe urmă, să stabilim imnurile și tot restul. Veți fi de acord cu imnurile, sper ; doamnei Keeling îi plăceau concertele, și un pic de muzică merge la înmormîntări.

Discuția despre probleme practice o făcu pe Olivia să se simtă ceva mai bine. Deschise capacul stiloului.

— Cum se numește preotul ?

— Reverendul Thomas Tillingham. Domnul Tillingham, după cum îl știe lumea. Stă la parohie, chiar lîngă biserică. Cel mai bine ar fi să-l sunăm și eventual să-l chemăm aici, mîine dimineață. La o cafea.

— O știa pe mama ?

— A, sigur că da. Toată lumea din sat o știa pe doamna Keeling.

— Dar nu mergea prea des la biserică.

— Nu. Poate că nu. Dar era oricînd gata să ne ajute cu fonduri pentru o orgă nouă, sau la bazarul de Crăciun. Iar din cînd în cînd, îi invita pe soții Tillingham la cină. Punea fețele de masă cele bune și aducea o sticlă din cel mai bun vin alb.

Nu era greu să și-o imagineze. Pentru prima dată în ziua aceea, Olivia se trezi zîmbind.

— Cel mai mult îi plăcea să-și primească prietenii.

— A fost o femeie minunată, din toate punctele de vedere. Puteai vorbi cu ea despre orice. Doamna Plackett sorbi elegant din pahar. Și mai e ceva, domnișoară Keeling. Ar trebui să-l anunțați pe avocatul doamnei Keeling că dînsa ne-a părăsit. Pentru conturi bancare și alte lucruri de felul ăsta. Toate trebuie rezolvate.

— Da. M-am gîndit la asta, spuse Olivia și scrise : Enderby, Looseby & Thring. Mai trebuie să dăm anunțuri în ziare. Poate în *Times* și *Telegraph*...

— Apoi jerbele de flori din capelă. E frumos să fie flori și s-ar putea să nu aveți timp să le faceți dumneavoastră. E o fată drăguță, în Pudley. Are o camionetă micuță. Cînd a murit soacra doamnei Kitson, bătrîna, a făcut niște jerbe minunate.

— Bine, vom vedea. Dar mai întîi trebuie să stabilim cînd va fi înmormîntarea.

— Iar după înmormîntare... Doamna Plackett ezită. În zilele noastre, mulți cred că nu e necesar, dar eu cred

că e frumos ca lumea să vină înapoi acasă, să bea un ceai și să mănînce ceva. O prăjitură cu fructe ar fi foarte bună. Sigur, depinde de cît durează slujba, dar cînd prietenii vin de departe — și nu mă îndoiesc că vor fi mulți de prin alte părți — nu prea e frumos să-i trimiți la plimbare fără să bea o ceașcă de ceai, măcar într-un fel ușurează lucrurile. Stai de vorbă și-ți mai trece nițel supărarea. Simți că nu ești singur.

Obiceiul străvechi de a priveghea nu-i trecuse Oliviei prin minte, dar înțelese logica propunerii făcute de doamna Plackett.

— Da, aveți perfectă dreptate. Vom aranja ceva. Dar vă spun de pe acum, nu mă pricep deloc la gătit. Va trebui să mă ajutați.

— Lăsați pe mine. Prăjitura cu fructe e specialitatea mea.

— În cazul ăsta, putem spune că ne-am gîndit la toate. Olivia lăsă stiloul jos și se lăsă pe spate în scaun. Peste masă, ea și doamna Plackett se priveau. Cîteva clipe, nici una din ele nu rosti nici un cuvînt. Apoi, Olivia reluă : eu cred, doamnă Plackett, că ați fost cea mai bună prietenă a mamei. Iar acum înțeleg perfect că sînteți și prietena mea.

Doamna Plackett se simți jenată.

— N-am făcut decît ceea ce trebuia, domnișoară Keeling.

— Antonia e bine ?

— Cred că da. A fost șocată, dar e o fată delicată. A fost o idee bună s-o trimit la cumpărături. I-am dat o listă lungă cît un pomelnic. Să aibă ce face. Să se simtă utilă. Doamna Plackett sorbi ultima înghițitură de vin, puse paharul gol pe masă și se ridică greoi în picioare. Păi, dacă nu aveți nimic împotrivă, am să mă duc acasă, să-l hrănesc pe domnul Plackett. Dar mă întorc la trei, să-l aduc pe Joshua Bedway. Și am să stau pînă ce termină ce are de făcut.

Olivia o conduse la ușă și își luă rămas bun ; doamna Plackett plecă spre casă, la fel de maiestuoasă ca-ntotdeauna pe bicicleta ei. Cum stătea așa, la ușă, auzi zgomotul unui motor de mașină în depărtare ; cîteva clipe mai tîrziu, bătrînul Volvo intră pe poartă. Olivia rămase unde se afla. Oricît de mult ținea la fiica lui Cosmo și oricît de rău îi părea pentru fată, știa că ea însăși nu era în stare să mai suporte încă o explozie de emoție, o altă îmbrățișare lacrimogenă. Carapacea atitudinii rezervate, puternice ca o armură era, pentru moment, unica ei formă de apărare. Urmări mașina oprindu-se în fața casei ; o văzu pe Antonia desfăcîndu-și centura de siguranță și ieșind din spatele volanului. În acel moment, Olivia își încrucișă mîinile, poziție care, în limbajul gesturilor, înseamnă respingerea oricărei atingeri. Peste capota mașinii, la distanța de cîțiva pași care le despărțea, se priviră în ochi. O pauză, apoi Antonia închise portiera mașinii cu un declic scurt și veni spre ea.

— Ai sosit, rosti fata.

Nimic mai mult.

Olivia își desfăcu brațele și le așeză pe umerii Antoniei.

— Da. Am venit.

Se aplecă spre ea și se îmbrățișară, atingîndu-și obrajii. Era bine. Nu avea să urmeze nici o criză. Olivia îi era profund recunoscătoare, dar și tristă, pentru că întotdeauna e dureros să vezi cum cineva cunoscut din copilărie se maturizează, în sfîrșit, și știi că nu va mai fi niciodată cu adevărat tînăr.

Exact la ora trei, Joshua Bedway sosise, cu camioneta lui micuță, însoțit de doamna Plackett. Olivia se temuse că va fi îmbrăcat în negru, de sus pînă jos, cu o expresie funebră corespunzătoare, dar el nu făcuse decît să-și schimbe salopeta cu un costum decent, cu cravată neagră, și se vedea pe fața lui de țăran ars de soare că nu avea să-și păstreze prea mult timp aerul sumbru.

Totuși, pentru moment, era în egală măsură întristat și plin de compasiune. Îi spuse Oliviei că lumea din sat avea să-i ducă lipsa. În cei șase ani petrecuți la Temple Pudley, Penelope devenise, după spusele lui, o parte importantă a comunității.

Olivia îi mulțumi pentru vorbele frumoase și, odată încheiate formalitățile, domnul Bedway scoase din buzunar un carnețel. Existau cîteva detalii importante, îi spuse el, și începu să noteze. Ascultîndu-l, Olivia realiză că era un adevărat profesionist în munca lui, lucru care o mulțumi pe deplin. Vorbea despre locul de veci, cioclu și paracliser. Îi punea întrebări și Olivia îi răspundea. Cînd în sfîrșit închise carnețelul, punîndu-l la loc în buzunar, și-i spuse „Cred că asta-i tot, domnișoară Keeling; fiți fără grijă, lăsați totul în seama mea", exact asta și făcu, luînd-o pe Antonia și ieșind din casă.

Nu se duseră spre rîu, ci ieșiră pe poartă și traversară strada, urcară un dîmb și porniră pe drumul vechi, desfundat, care urca dealul prin spatele satului. Drumul trecea printre pășuni pe care pășeau oi cu mieii lor; tufele de iarba-cîinelui dădeau în floare și șanțurile pline de mușchi erau acoperite cu flori de ciuboțica-cucului. Pe culmea dealului găsiră un pîlc de ferigi bătrîne, cu rădăcinile ieșite din pămînt, bătute de secole de vînturi și ploi. Ajungînd acolo, încălzite și cu răsuflarea tăiată din cauza urcușului, se așezară, oarecum mulțumite, să privească priveliștea.

Natura părea să se întindă la nesfîrșit, cu porțiuni largi de pămînt neatins, scăldat în soarele unei după-amieze minunate de primăvară. Ferme, ogoare, tractoare, case, toate erau micșorate de distanță, la dimensiunile unor jucării. Chiar sub deal, picotea Temple Pudley, o îngrămădire de căsuțe din piatră aurie. Biserica era pe jumătate ascunsă după cîțiva arbori de tisă, dar Podmore's Thatch și pereții albi ai hanului Sudeley se vedeau foarte clar. Fuioare de fum se ridicau spre cer, ca puful unei pene de pasăre și, într-o grădină, cineva aprinsese un foc.

Era o liniște copleșitoare. Nu se auzea decît behăitul oilor și foșnetul vîntului prin ferigile de deasupra lor. Apoi, sus, în înaltul cerului, un aeroplan, ca o albină adormită, hurui tacticos, fără însă să spargă liniștea.

O vreme, nu-și vorbiră. De cînd se reîntîlniseră, Olivia își petrecuse tot timpul, fie dînd sau primind telefoane (două dintre acestea, absolut inutile, erau de la Nancy) și nu avuseseră deloc posibilitatea să stea de vorbă. Acum, Olivia o privi pe Antonia, așezată pe iarba grasă, la numai cîțiva pași depărtare, cu jeans-ii ei decolorați și bluza roz de bumbac. Puloverul, scos în timpul urcușului pe deal, stătea lîngă ea; părul îi căzuse peste față, ascunzînd-o. Antonia lui Cosmo. În pofida propriei sale dureri cu greu stăpînite, Olivia se simțea cu sufletul alături de ea. La optsprezece ani, era prea tînără ca să treacă prin atîtea clipe îngrozitoare. Dar nimic nu putea fi schimbat, și Olivia știa că, după dispariția lui Penelope, Antonia ajunsese din nou în responsabilitatea ei.

— Ce ai să faci ? o întrebă, rupînd tăcerea.

Antonia se întoarse și o privi.

— Cum adică ?

— Vreau să spun, ce ai să faci acum ? Acum, după ce mama ne-a părăsit, nu mai ai nici un motiv să stai la Podmore's Thatch. Va trebui să iei o hotărîre. Să te gîndești la viitorul tău.

Antonia se întoarse iarăși cu spatele la ea, își ridică genunchii și se sprijini cu bărbia de ei.

— M-am gîndit.

— Vrei să vii la Londra ? Să accepți oferta mea ?

— Da, dacă se poate. Mi-ar plăcea. Dar deocamdată nu. Nu chiar acum.

— Nu înțeleg.

— M-am gîndit că poate... ar fi o idee bună, dacă aș mai rămîne o vreme aici. Vreau să spun... ce se va întîmpla cu casa ? O vindeți ?

— Presupun că da. Eu nu pot sta aici și nici Noel. Și nu cred că Nancy dorește să se mute la Temple Pudley. Nu-i de ajuns de grandios pentru ea și George.

— În cazul ăsta, s-ar putea ca lumea să vrea să vină să vadă casa, nu ? Și puteți lua un preț mult mai bun pe ea dacă e mobilată, cu flori în glastre și cu grădina îngrijită. M-am gîndit că, dacă se poate, aș rămîne să mă ocup eu de toate, să-i conduc pe potențialii cumpărători și să tund iarba. Pe urmă, după ce-o să se vîndă și o să se termine cu toate, poate că aș putea să mă întorc la Londra.

Olivia era surprinsă.

— Dar, Antonia, ai fi singură-singurică. Numai tu, în toată casa. Nu te deranjează ?

— Nu. Nu, de ce să mă deranjeze ? Nu e o casă rea. Nu cred că m-aș simți singură aici.

Olivia căzu pe gînduri și ajunse la concluzia că, la urma urmelor, era o idee foarte înțeleaptă.

— Ei, dacă tu ești sigură că poți sta, noi ți-am fi recunoscători. Asta pentru că nici unul din noi nu are cum să rămînă aici, iar doamna Plackett are alte obligații. Sigur, încă nu s-a hotărît nimic, dar sînt sigură că vom vinde casa. Olivia se gîndi la altceva : totuși, nu văd de ce ar trebui să îngrijești și grădina. Sînt sigură că Danus Muirfield se va întoarce la lucru.

— Nu știu, spuse Antonia.

Olivia se încruntă.

— Credeam că s-a dus la Edinburgh doar pentru o obligație.

— Da. Se întîlnea cu un doctor.

— E bolnav ?

— Are epilepsie. E epileptic.

Olivia se îngrozi.

— Epileptic ? Ce cumplit ! Mama știa ?

— Nu, nici una din noi n-a știut nimic. Ne-a spus abia la sfîrșitul vacanței, în Cornwall.

Olivia era intrigată. Nu-l văzuse niciodată pe băiat și totuși, tot ce auzise despre el de la sora ei, de la mama ei și de la Antonia nu făcea decît să-i mărească interesul.

— Cred că e foarte secretos. Antonia nu răspunse în nici un fel. Olivia continuă : Mama mi-a spus că nu bea și nu conduce mașina și la fel mi-ai scris și tu, în scrisoare. Cred că ăsta este motivul.

— Da.

— Și ce s-a întîmplat la Edinburgh ?

— A consultat un doctor și și-a mai făcut o electroencefalogramă, dar computerul de la spital nu funcționa, așa că n-a putut să ia rezultatele testelor. Ne-a sunat să ne spună. Asta era marțea trecută. Iar după aceea a plecat cu un prieten la pescuit, o săptămînă. A spus că, decît să se enerveze degeaba acasă, e mai bine așa.

— Și cînd se întoarce de la pescuit ?

— Joi. Poimîine.

— Pînă atunci o să știe rezultatele testelor ?

— Da.

— Și pe urmă, ce-o să facă ? Se întoarce în Gloucestershire, la muncă ?

— Nu știu. Cred că depinde de cît e de bolnav.

Totul părea mai degrabă trist și fără speranță. Și totuși, gîndindu-se mai atent, nu era total surprinzător. De cînd își amintea Olivia, un șir întreg de oameni ciudați și prăpădiți trecuseră prin viața mamei ei — veniți ca albinele la miere. Penelope făcuse întotdeauna tot ce putuse pentru a-i ajuta, și acest ajutor energic și generos — la care, uneori, se adăugau și sume în bani — era unul din lucrurile care pe Noel îl scoteau din minți. Poate de aceea, din prima clipă în care îl văzuse, îl urîse atît de mult pe Danus Muirfield.

— Mama ținea la el, nu-i așa ? întrebă ea.

— Da, cred că era foarte legată de el. Iar el se purta foarte frumos. Avea grijă de ea.

— S-a necăjit cînd i-a spus de boala lui ?

— Da. Nu pentru ea, ci pentru el. A fost un șoc. Ceva de neimaginat. În Cornwall a fost minunat și ne-am distrat așa de bine... era ca și cum nimic rău nu s-ar mai fi putut întîmpla. Exact acum o săptămînă. Cînd a murit Cosmo, am crezut că nimic nu poate fi mai rău. Dar nu cred că am avut o săptămînă mai grea decît asta, care parcă nu se mai sfîrșește.

— Vai, Antonia, îmi pare rău.

Se temea că Antonia o să izbucnească în lacrimi, dar Antonia se întoarse spre ea și, ușurată, Olivia văzu că avea ochii uscați și, deși serioasă, reușea să se abțină.

— Nu trebuie să-ți faci griji, îi spuse ea. Trebuie să fii bucuroasă că a avut timp destul să meargă în Cornwall înainte de a muri. A fost fericită în fiecare clipă. Cred că, pentru ea, era ca și cum ar fi fost din nou tînără. Dovedea un entuziasm și o energie inepuizabile. Toate zilele au fost pline. N-a pierdut nici o clipă în zadar.

— Ținea foarte mult la tine, Antonia. Faptul că ai fost cu ea cred că i-a dublat plăcerea.

— Trebuie să-ți mai spun ceva, adăugă Antonia pe un ton îndurerat. Mi-a dat cerceii ei. Cerceii pe care îi avea de la mătușa Ethel. Eu n-am vrut să-i iau, dar a insistat. Acum sînt la mine, în camera mea de la Podmore's Thatch. Dacă tu crezi că trebuie să-i dau înapoi...

— De ce să-i dai înapoi ?

— Pentru că sînt foarte valoroși. Fac patru mii de lire. Eu cred că ar trebui să-i iei tu, sau Nancy, sau fiica lui Nancy.

— Dacă mama n-ar fi vrut să-i iei tu, nu ți i-ar fi dat, zîmbi Olivia. Și nu trebuia să-mi spui, pentru că știam. Mi-a scris o scrisoare, în care îmi povestea ce a făcut.

Antonia era uimită.

— Mă-ntreb de ce a făcut-o.

— Cred că s-a gîndit la tine și la bunul tău renume. Nu voia să te acuze cineva că i-ai furat din caseta cu bijuterii.

— Dar e bizar ! Putea să-ți spună oricînd.

— Lucrurile astea e mai bine să rămînă scrise.
— Nu crezi că a avut o presimțire ? Că știa că va muri ?
— Cu toții știm că vom muri.

Reverendul Thomas Tillingham, parohul de la Temple Pudley, sosi la Podmore's Thatch a doua zi dimineață, la ora unsprezece. Olivia nu era încîntată de perspectiva de a vorbi cu el. Experiența ei în materie de preoți era redusă și nu știa cum va decurge întîlnirea dintre ei. Înainte de sosirea lui, se străduise să se pregătească pentru această ocazie, dar era dificil, pentru că nu știa cu ce om urma să aibă de-a face. Poate că era un om bătrîn și cadaveric, cu o voce nazală și vederi depășite. Sau tînăr și modern, cu tot felul de idei ciudate pentru reformarea bisericii, genul care-i pune pe enoriași să dea mîna între ei, cerîndu-le să cînte imnuri moderniste, vesele, în acompaniamentul unei formații locale de muzică pop. Totuși, teama ei cea mai mare era ca nu cumva vicarul să propună ca ea, Olivia, să îngenuncheze pentru rugăciune alături de el. Se hotărî ca, într-un astfel de caz, să inventeze o durere de cap, să spună că e bolnavă și să părăsească încăperea cît putea de repede.

Din fericire, toate temerile ei se dovediseră neîntemeiate. Domnul Tillingham nu era nici tînăr, nici bătrîn ; era doar un om cumsecade, obișnuit, de vîrstă mijlocie, îmbrăcat cu o haină de tweed și purtînd o bandă albă la gît. Acum înțelegea perfect de ce Penelope îl invitase la cină. Îl întîmpină la ușă și îl conduse în seră, locul cel mai vesel la care se putea gîndi. Se dovedi a fi o idee bună, căci discutară despre plantele și grădina mamei ei, iar conversația se îndreptă firesc spre problema în cauză.

— Cu toții vom simți teribil lipsa doamnei Keeling, spuse domnul Tillingham.

Părea sincer, și Olivia simți că omul nu se gîndea cu regret la mesele delicioase pe care nu avea să le mai savureze.

— A fost o persoană deosebită, continuă el, și a adus sarea și piperul în viața comunității noastre.

— Așa a spus și domnul Bedway. E un om foarte drăguț. Și a fost drăguț în mod special cu mine, mai ales că eu nu am mai fost pusă pînă acum în fața unor asemenea evenimente tragice. Vreau să spun că n-a trebuit să mă ocup eu însămi de așa ceva. Dar doamna Plackett și domnul Bedway m-au ajutat cît au putut.

Ca la un semn, doamna Plackett își făcu chiar atunci apariția, ținînd în mînă o tavă cu două cești de cafea și o farfurie cu biscuiți. Domnul Tillingham își puse zahăr din belșug în cană și trecu la problemele legate de biserică. Discuția nu se lungi prea mult. Înmormîntarea lui Penelope urma să aibă loc sîmbătă, la ora trei după-amiază. Stabiliră felul slujbei și apoi trecură la muzică.

— Soția mea cîntă la orgă, îi spuse domnul Tillingham Oliviei. I-ar face mare plăcere să cînte, dacă sînteți de acord.

— E foarte amabilă, sigur că sînt de acord. Dar nu vreau muzică tristă. Ceva frumos, cunoscut de toată lumea. Las la alegerea ei.

— Dar imnurile ?

Conveniră asupra unui imn.

— Și lectura ?

Olivia ezită.

— După cum v-am spus, domnule Tillingham, eu sînt complet novice în astfel de lucruri. Cred că mai bine vă las pe dumneavoastră să alegeți.

— Dar fratele dumneavoastră n-ar dori să citească el ?

Olivia răspunse că nu, nu credea că Noel ar fi dorit să facă așa ceva.

Domnul Tillingham mai veni cu alte cîteva propuneri, pe care le rezolvară imediat. Apoi sorbi ultima gură de cafea și se ridică în picioare. Olivia îl conduse, prin bucătărie, pînă la ușa de la intrare, pînă în locul unde mașina lui, un Renault prăpădit, era parcată pe pietriș.

— La revedere, domnișoară Keeling.

— La revedere, domnule Tillingham, rosti ea și își strînseră mîinile. Ați fost foarte amabil.

Parohul zîmbi — un zîmbet neașteptat de cald și șarmant. Pînă atunci nu zîmbise cu adevărat, dar în clipa aceea, trăsăturile feței i se transformară atît de profund, încît Olivia încetă să-l mai considere un simplu preot și, astfel, reuși să exprime cu voce tare un gînd care nu-i dăduse pace din clipa în care el intrase în casă.

— Nu reușesc să înțeleg de ce sînteți atît de amabil și generos. La urma urmelor, știm amîndoi că mama nu venea prea des la biserică. Nici măcar nu era o credincioasă convinsă. Iar ideea renașterii după moarte era greu de acceptat pentru ea.

— Știu asta. O dată am și discutat, dar n-am ajuns la o concluzie comună.

— Nici măcar nu sînt sigură dacă credea în Dumnezeu.

Domnul Tillingham, continuînd să zîmbească, clătină din cap și deschise portiera mașinii.

— În locul dumneavoastră, nu mi-aș face atîtea griji pentru asta. Poate că ea n-a crezut în Dumnezeu, dar sînt absolut sigur că Dumnezeu a crezut în ea.

Casa, rămasă fără stăpîn, era o casă lipsită de viață, carapacea unui trup a cărui inimă nu mai bătea. Dezolantă, ciudat de tăcută, părea să fie cufundată în așteptare. Liniștea era aproape fizică, de neînlăturat, apăsătoare ca o greutate. Nici un pas, nici o voce, nici zăngănitul cratițelor în bucătărie; nici Vivaldi, nici Brahms, răsunînd mîngîietor de pe casetofonul așezat pe bufetul din bucătărie. Ușile închise rămîneau închise. De fiecare dată cînd urca scările, Antonia se trezea în fața ușii închise de la dormitorul lui Penelope. Înainte era mereu deschisă, lăsînd să se vadă o haină aruncată pe un scaun, lăsînd adierea vîntului să pătrundă prin fereastra deschisă sau parfumul ei dulceag să ajungă pe hol. Acum, doar o ușă.

Nici jos nu era mai bine. Scaunul ei stătea gol lîngă căminul din salon. Focul nu era aprins, biroul era închis. Nici conversație plăcută, nici hohote de rîs, nici îmbrățișări calde și spontane. În lumea în care Penelope trăise, existase, respirase, ascultase, își amintise, fusese posibil să creadă că nimic îngrozitor nu se putea întîmpla. Sau, dacă se întîmpla... și Penelope trecuse prin multe... existau soluții pentru a rezista, pentru a accepta sau pentru a refuza să admiți înfrîngerea.

Murise. În acea dimineață îngrozitoare cînd ieșise afară, în grădină, venind din seră și o văzuse pe Penelope acolo, prăbușită pe banca veche de lemn, cu picioarele ei lungi întinse și ochii închiși, Antonia își spusese că Penelope se odihnea o clipă; că se bucura de aerul tare al dimineții, de căldura încă nesigură a soarelui de la acea oră. Pe durata unei clipe de nebunie, evidența păruse prea cumplită pentru a fi acceptată. Viața în lipsa acelei surse de permanentă încîntare, de siguranță neclintită, era de neconceput. Dar ceea ce era de neconceput se întîmplase. Penelope murise.

Cei mai greu era să depășească fiecare zi. Zilele care, mai înainte, fuseseră prea scurte pentru cîte avea de făcut, păreau acum să nu se mai termine; o eternitate se scurgea, lent, între răsărit și apus. Nici grădina nu-i mai aducea bucurie, pentru că Penelope nu era acolo să-i dea viață; Antoniei îi era foarte greu să iasă din casă și să-și găsească ceva de făcut, cum ar fi să smulgă buruieni sau să culeagă un braț de narcise, pe care să le așeze apoi într-o vază, undeva. Oriunde. Nu conta. Nimic nu mai avea importanță.

Era înspăimîntător să te simți așa de singur. Ea nu știuse ce înseamnă singurătatea. Înainte, fusese mereu *cineva*. La început, Cosmo, iar apoi, după moartea lui Cosmo, gîndul mîngîietor că Olivia era acolo. La Londra, desigur, la multe mile distanță de Ibiza, dar era totuși *acolo*. La celălalt capăt al telefonului, cînd îi spusese: „E în regulă, vino la mine, am să am eu grijă de tine". Dar, pentru moment, nu se putea apropia de Olivia. Practică, organi-

zată, făcînd liste, vorbind la telefon — părea că nu mai termină de vorbil la telefon. Îi arătase limpede Antoniei, fără să-i spună exact, că nu era momentul pentru conversații lungi, intime, nu era momentul pentru confidențe. Antonia era destul de deșteaptă ca să-și dea seama că, pentru prima dată, vedea cealaltă față a Oliviei : femeia de afaceri, rece și competentă, care răzbătuse cu greu pe culmile unei cariere, devenind redactor-șef la *Venus* și, în tot acest timp, învățase să nu aibă milă pentru slăbiciunile omenești și să nu tolereze sentimentalismul. Cealaltă Olivia, Olivia pe care Antonia o cunoscuse în alte vremuri, cum le numea acum, era, cu siguranță, prea vulnerabilă pentru a fi lăsată la vedere și, deocamdată, se închisese în sine. Antonia înțelegea și respecta decizia ei, dar asta nu-i ușura deloc situația.

Din cauza acestei bariere care se ridicase între ele și pentru că, în afară de asta, Olivia era ocupată pînă peste cap, Antonia îi spusese foarte puține lucruri despre Danus. Vorbiseră despre el întîmplător, sus pe dealul bătut de vînt, în vreme ce domnul Bedway făcea acele lucruri inimaginabile pe care le avea de făcut la Podmore's Thatch, dar nu fusese spus nimic important. Cel puțin, nimic cu adevărat important. *Are epilepsie*, îi spusese Antonia Oliviei. *E epileptic*. Dar nu-i spusese : „Îl iubesc. E primul bărbat pe care l-am iubit vreodată și el simte același lucru pentru mine. Mă iubește și am făcut dragoste împreună și nu m-am speriat, așa cum credeam ; a fost foarte bine, a fost minunat, ca o magie. Nu-mi pasă ce-o să ne aducă viitorul, nu-mi pasă că el nu are bani. Vreau să se întoarcă la mine cît mai repede, iar dacă e bolnav, am să aștept pînă se va face iarăși bine și o să am grijă de el ; o să trăim la țară și-o să cultivăm verze împreună."

Nu spusese toate astea pentru că știa că Olivia se gîndea la altele... mai era și posibilitatea să n-o intereseze și să nici nu vrea să audă. Viața în aceeași casă cu Olivia era ca și cum ar fi stat alături de un străin, într-un compartiment de tren. Nu exista nici un punct real de

contact, și Antonia se trezise izolată în propria ei nefericire.

Înainte, existase mereu cineva. Acum, nu era nici măcar Danus. El se afla departe, în Sutherland, spre nord, unde nu exista telefon, telegraf sau orice alt mijloc de comunicare. Își spuse că Danus n-ar fi reușit să se izoleze mai complet de ea nici dacă ar fi plecat cu o canoe pe Amazon, ori ar fi condus o echipă de eschimoși spre Polul Nord. Faptul că nu putea lua legătura cu el era insuportabil. Penelope murise și Antonia avea nevoie de el. Ca și cum telepatia ar fi fost un fel de sistem radar convenabil, își petrecu cea mai mare parte a orelor zilei trimițîndu-i mesaje în gînd, rugîndu-l să le primească, să înțeleagă că trebuie să ia legătura cu ea. Să parcurgă, dacă era nevoie, douăzeci de mile pînă la cel mai apropiat telefon, să formeze numărul de la Podmore's Thatch și, astfel, să afle ce se întîmplase.

Totuși, nimic din toate astea nu se petrecu și faptul n-o surprinse. Ca să se liniștească, își spuse că o să sune joi. O să se întoarcă la Edinburgh joi și-o să sune atunci, imediat ce va fi posibil. Promisese. O să sune să-mi spună... să ne spună ?... rezultatele testului și verdictul dat de doctor. (Ce ciudat... nu mai părea la fel de urgent...) Iar eu am să-i spun că Penelope a murit și el va veni aici, iar eu voi avea din nou putere. Antonia avea nevoie de acea putere, pentru a suporta chinul funeraliilor lui Penelope. Fără Danus alături, nu era sigură că putea rezista.

Încet, încet, orele treceau. Ziua de miercuri se sfîrși cu greu și se făcu joi. Ziua cînd trebuia să sune. Joi dimineață. Joi după-amiază.

Nimic.

La trei și jumătate, Olivia ieși la plimbare pînă la biserică, să se întîlnească cu fata din Pudley care urma să facă aranjamentele florale pentru înmormîntare. Rămasă singură, Antonia rătăci prin grădină, fără să facă nimic, apoi intră în livadă să strîngă prosoapele și fețele de pernă puse la uscat. Ceasul bisericii bătu de patru și, dintr-o

dată, ca o revelație, simți că nu mai putea aștepta nici o clipă. Venise timpul să facă ceva și, dacă nu acționa imediat, sau făcea o criză de nervi, sau se arunca în rîul Windrush, să se înece. Lăsă jos coșul cu rufe, străbătu grădina și sera și, intrînd în bucătărie, ridică receptorul și formă numărul de la Edinburgh.

Era o după-amiază caldă, care te trăgea la somn. Îi tremurau mîinile și își simțea gura uscată. Ceasul din bucătărie ticăia liniștit, numărînd secundele într-un ritm mult mai rapid decît bătăile inimii ei. Așteptînd să i se răspundă, descoperi că nu știa exact ce avea să spună. Dacă Danus nu era acolo și mama lui venea la telefon, trebuia să-i lase un mesaj. „Doamna Keeling a murit. Vă rog, puteți să-i spuneți lui Danus ? Și rugați-l să mă sune. Antonia Hamilton. Are numărul meu." Pînă aici, toate cele bune. Dar avea destul curaj să o întrebe pe doamna Muirfield ce vești avea de la spital, sau o astfel de întrebare ar fi părut inoportună și foarte răutăcioasă ? Poate că diagnosticul fusese pus și era lipsit de speranță. Mamei lui Danus nu i-ar fi căzut prea bine să-și comunice durerea unei ființe total necunoscute, unei voci fără trup, venite din adîncul comitatului Gloucestershire. Pe de altă parte...

— Alo ?

Gîndurile i se risipiră în toate direcțiile și Antonia, luată prin surprindere, aproape că scăpă receptorul din mînă.

— Eu.. ah... sînteți doamna Muirfield ?

— Nu. Îmi pare rău, dar doamna Muirfield nu e aici pentru moment.

O voce feminină, cu puternic accent scoțian, foarte rafinată.

— Păi... cînd se întoarce ?

— Îmi pare rău, dar nu știu. S-a dus la o întrunire a fundației „Salvați copiii" și cred că după aceea va merge la ceai la o prietenă.

— Dar domnul Muirfield ?

— Domnul Muirfield este la birou.

Răspunsul venise puțin răstit, ca și cum întrebarea Antoniei fusese prostească — și chiar așa și era — iar răspunsul, evident.

— ...Nu se întoarce înainte de ora șase și jumătate.

— Cine este la telefon ?

— Sînt menajera doamnei Muirfield.

Antonia ezită. Simțea nerăbdarea femeii care dorea, probabil, să se întoarcă la cîrpa ei de praf.

— Doriți să lăsați un mesaj ?

— Danus nu e acolo, nu-i așa ? întrebă Antonia, în culmea disperării.

— Danus e plecat la pescuit.

— Știu. Dar trebuia să se întoarcă astăzi și m-am gîndit că poate a sosit.

— Nu. n-a venit și nici nu știu cînd este așteptat.

— Ei, atunci, poate... Nu avea alternativă... puteți să-i transmiteți un mesaj ?

— Așteptați să-mi iau hîrtie și creion.

Antonia așteptă. Trecură cîteva clipe.

— Gata !

— Spuneți-i numai că a sunat Antonia. Antonia Hamilton.

— Numai puțin, să scriu. An-ton-ia Ham-il-ton.

— Da, exact. Spuneți-i... spuneți-i numai... că doamna Keeling a murit marți dimineață. Și înmormîntarea are loc sîmbătă după-masă, la ora trei, la Temple Pudley. S-ar putea, adăugă ea, rugîndu-se ca el să poată ajunge la timp, s-ar putea să vrea să vină.

La Podmore's Thatch, vineri dimineață la ora zece sună telefonul. Era al patrulea telefon de la micul dejun și la toate răspunsese Antonia, alergînd de oriunde se afla, ca să fie prima care ridică receptorul. Dar acum, Antonia era plecată în sat, să aducă ziarele și laptele, așa că Olivia, care stătea la masa din bucătărie, se ridică și răspunse la apel.

— Podmore's Thatch.

— Domnișoara Keeling ?

— La telefon.

— Sînt Charles Enderby, de la firma Enderby, Looseby & Thring.

— Bună dimineața, domnule Enderby.

Omul nu-i transmise condoleanțele obișnuite în astfel de cazuri, pentru că făcuse deja acest lucru atunci cînd Olivia îl sunase să-l anunțe, oficial, ca avocat al mamei sale, de moartea lui Penelope.

— Domnișoară Keeling, bineînțeles că voi veni sîmbătă în Gloucestershire, să particip la funeraliile doamnei Keeling, dar m-am gîndit că, dacă sînteți cu toții de acord, aș putea să mă întîlnesc cu dumneavoastră, cu sora și cu fratele dumneavoastră numai pentru a discuta acele puncte din testamentul mamei dumneavoastră care necesită explicații și pentru a vă pune în temă. Poate vi se pare cam precipitat și, bineînțeles, aveți libertatea de a propune o altă dată, dar mi se pare o ocazie bună, pentru că întreaga familie se va afla sub același acoperiș. Nu cred să ne ia mai mult de o jumătate de oră.

Olivia se gîndi.

— Nu văd de ce n-am discuta. Cu cît mai repede, cu atît mai bine și, de fapt, rareori se întîmplă să fim toți trei împreună.

— Ce oră v-ar conveni ?

— Păi, slujba începe la ora trei și vom lua ceaiul aici după aceea, pentru oricine dorește să se întoarcă cu noi acasă. Cred că se va termina pînă la ora cinci. Ora cinci vă convine ?

— E perfect. Am să-mi notez. Îi anunțați dumneavoastră pe doamna Chamberlain și pe fratele dumneavoastră ?

— Da, bineînțeles.

Sună la fosta casă parohială.

— Nancy, sînt eu, Olivia.

— Ah, Olivia, mă pregăteam să te sun și eu. Ce faci ? Cum merg treburile ? Ai nevoie de mine la Podmore's Thatch ? Pot ajunge foarte repede. Nici nu-ți pot spune ce inutilă mă simt și...

Olivia o întrerupse, tăindu-i vorba.

— Nancy, m-a sunat domnul Enderby. Vrea să ne întîlnim în familie după înmormîntarea mamei, să lămurim testamentul. La ora cinci poți să vii ?

— La ora cinci ? repetă Nancy, pe un ton alarmat, de parcă Olivia i-ar fi propus o întîlnire clandestină, care o făcea suspicioasă. Ah, nu la cinci. Nu pot.

— Pentru numele lui Dumnezeu, de ce nu ?

— George are o întîlnire cu parohul și cu arhidiaconul. E vorba de salariul diaconului. E teribil de important. După înmormîntare va trebui să venim imediat acasă...

— Și asta e important. Spune-i să amîne întîlnirea.

— Olivia, nu pot face așa ceva.

— În cazul ăsta, va trebui să veniți la înmormîntare cu două mașini, iar tu să te întorci acasă singură. Trebuie să fii aici...

— Nu ne putem întîlni cu domnul Enderby cu o altă ocazie ?

— Da, sigur că putem, dar nu va fi la fel de convenabil. Și i-am și spus domnului Enderby că *vom fi* aici, așa că n-ai altă soluție. Vocea Oliviei suna dictatorial chiar și din propriul ei punct de vedere. Reluă, încercînd să vorbească mai blînd : dacă nu vrei să pleci acasă în aceeași seară, poți rămîne peste noapte aici, să te întorci a doua zi de dimineață. Dar trebuie să fii aici.

Nancy cedă în cele din urmă, fără prea mare chef.

— Of, bine atunci. Dar nu rămîn peste noapte ; oricum, mulțumesc. Doamna Croftway e liberă și trebuie să le pregătesc copiilor cina.

La naiba cu doamna Croftway. Olivia lăsă blîndețea la o parte.

— În cazul ăsta, te rog să-l suni pe Noel și să-i spui că trebuie să fie și el aici. Mă scutești de-o bătaie de cap și poate că în felul ăsta n-o să te mai simți așa de inutilă.

După o perioadă lungă de secetă, timp în care nivelul rîului scăzuse îngrijorător de mult și ochiurile de apă, altădată pline de somoni, secaseră aproape cu totul, ploaia se abătuse din nou în Sutherland, adusă de nori grei, cenușii, ce veneau dinspre vest, acoperind cerul și soarele, oprindu-se pe vîrfurile dealurilor, înghițind cîmpiile, transformîndu-se într-o ploaie măruntă. Iarba-neagră uscată, sorbi cu lăcomie umezeala, lăsînd restul să se scurgă în șuvițe mici, care deveneau pîraie și coborau dealurile, vărsîndu-se în rîu. O zi de ploaie zdravănă a fost de ajuns pentru a însufleți cursul de apă. Rîul se umflase, dobîndise forță, acoperise albia și, pornind mai departe, peste cîmpuri, se îndrepta spre mare. Pînă joi dimineață, speranța de a merge la pescuit, total inutilă pînă atunci, renăscuse.

Joi era ziua în care cei doi tineri își propuseseră să se întoarcă la Edinburgh. Acum stăteau în pragul ușii deschise a refugiului modest, privind cum plouă și discutînd situația. După o vreme de exerciții sportive oarecare, tentația de a amîna întoarcerea acasă era greu de refuzat. Dar mai erau, desigur, și alte obstacole de trecut.

— Eu nu trebuie să mă întorc la birou pînă luni, spuse Roddy, în cele din urmă. Din punctul meu de vedere, orice e bine. Tu hotărăști, bătrîne. Tu ești cel care dorește să ajungă acasă și să afle ce au decis afurisiții ăia de doctori. Dacă nu mai poți aștepta o zi-două verdictul lor, atunci împachetăm și plecăm acum. Dar mi se pare că, la cît ai așteptat, încă o zi nu mai contează — și între timp te poți și distra. Iar eu nu cred că mama ta va intra în panică dacă nu-ți faci apariția în seara asta. Ești băiat mare de-acum și, dacă ascultă buletinul meteorologic, va înțelege ce s-a întîmplat.

Danus zîmbi. Modul în care Roddy intrase direct în miezul problemei îl făcea să se simtă recunoscător. Erau

prieteni de mulți ani dar, în ultimele zile, cît stătuseră acolo numai ei doi, deveniseră foarte apropiați. Acolo, în acea zonă retrasă și inaccesibilă, distracțiile erau puține și seara, după ce-și gătea cina și făceau focul, n-aveau altceva de făcut decît să stea de vorbă. Lui Danus îi făcea bine să vorbească, se simțea bine să dea din el tot ceea ce ascunsese, din supărare și rușine, prea multă vreme. Îi povestise lui Roddy despre America și despre îmbolnăvirea bruscă; exprimate în cuvinte, momentele prin care trecuse își pierduseră mult din caracterul lor înspăimîntător. După ce scăpase de asta, putuse să se destăinuiască mai departe. Îi explicase de ce se hotărîse brusc să-și schimbe cariera; îi vorbise despre planurile lui de viitor. Îi spusese lui Roddy cum ajunsese să lucreze pentru Penelope, la Podmore's Thatch. Îi povestise despre săptămîna idilică din Cornwall. În cele din urmă, îi vorbise despre Antonia.

— Însoară-te cu ea, îl sfătuise Roddy.

— Așa vreau. Cîndva. Dar trebuie să-mi rezolv problemele înainte.

— Ce ai de rezolvat ?

— Dacă ne-am căsători, am face copii. Nu știu dacă epilepsia este ereditară.

— Ei, la naiba, sigur că nu.

— Iar cu munca mea nu pot spune că scot prea mulți bani. De fapt nici n-am după ce bea apă.

— Împrumută niște bani de la tatăl tău. Nu cred să fie așa de strîmtorat.

— Aș putea, bineînțeles, dar aș prefera să n-o fac.

— Mîndria nu te duce nicăieri, băiete.

— Presupun că nu. Danus rămăsese pe gînduri, dar nu se dădu bătut. Am să văd, rostise el, drept unică promisiune.

Acum, Danus își întoarse fața spre cerul de unde turna cu găleata și se gîndi dacă să meargă sau nu acasă, să afle verdictul final care îl aștepta. Se gîndi la Antonia, care își umplea zilele cu activitățile de la Podmore's Thatch, ascultînd telefonul, așteptînd chemarea lui.

— I-am promis Antoniei că o sun astăzi, imediat ce ajung la Edinburgh, spuse el.

— Poți s-o faci și mîine. Dacă e o fată așa cum cred eu, va înțelege.

Între timp, rîul revenise, probabil, la nivelul normal. În imaginație, Danus simți greutatea undiței ținute în echilibru. Pînă acum n-o folosise încă. Auzi, parcă, rotirea mulinetei, simți momentul cînd prada mușca nada. Era un loc anume unde mișunau peștii mari. Roddy nu mai avea răbdare.

— Haide, zău așa, hotărăște-te. Hai să trăim periculos și să ne mai oferim încă o zi. Pînă acum, n-am prins decît păstrăvi și, oricum, i-am și mîncat. Somonii sînt acolo, ne așteaptă. Nu se poate să nu le oferim șansa unei confruntări.

Se vedea că arde de dorința de a începe. Danus întoarse capul și își privi prietenul. Figura aspră a lui Roddy îl privea cu expresia unui copil care e pe cale să trăiască momentul cel mai frumos al vieții lui, și Danus nu avu inima să-l refuze. Rînjind, cedă.

— De acord. Rămînem.

A doua zi, devreme, porniră spre sud. Spatele mașinii lui Roddy era încărcat cu bagaje, undițe, plase, cîrlige, coșuri pentru pește și cu cei doi somoni zdraveni pe care îi prinseseră cu o după-amiază mai înainte, căci hotărîrea de a mai rămîne încă o zi se dovedise mai mult decît benefică. Refugiul micuț, curat, aranjat și bine închis, dispăru în urma lor, printre dealuri. Ploaia încetase, dar nori umezi se mai zăreau încă pe cer, aruncîndu-și umbrele peste suprafețele întinse acoperite cu iarbă-neagră și mlaștini. În fața lor se întindea drumul strîmt care șerpuia printre mlaștinile dezolante din Sutherland. După ce, în sfîrșit, lăsară mlaștinile în urmă, coborîră spre Lairg, traversară rîul pe la podul Bonar și ocoliră apele albastre ale golfului Dornoch. Apoi, drumul urca din nou, pe pantele abrupte de la Struie, și tot așa pînă la Black Isle. Drumul

se lărgise acum și era bun, așa că puteau mări viteza. Bornele roase de vreme se perindau prin fața ochilor cu o viteză alarmantă. Inverness, Culloden, Carrbridge, Aviemore trecură ca vîntul și apoi drumul coti spre sud de la Dalwhinnie, pentru ca apoi să se urce prin Cairngorms, pe lîngă dealurile întunecate de la Glengarrie. Către ora unsprezece, trecuseră de Perth și se aflau pe autostradă, despicînd orașul Fife în două, ca un cuțit; cele două poduri care se arcuiau peste golf apărură în toată splendoarea, strălucind în lumina dimineții și părînd o adevărată împletitură de sîrmă. Peste rîu, urma drumul spre Edinburgh. Văzute de la distanță, turlele și turnurile străvechiului oraș, clădirea masivă a Castelului cocoțat pe un vîrf de stîncă, cu steagul fluturînd pe catarg, ofereau ca-ntotdeauna, imaginea de gravură eternă, neschimbătoare.

Autostrada se sfîrșea. Mașina reduse viteza pînă la patruzeci de mile, apoi treizeci de mile pe oră. Traficul devenea din ce în ce mai intens. Se vedeau case, magazine, hoteluri, semafoare. Nu-și vorbiseră aproape deloc pe drum. Acum, Roddy rupse tăcerea.

— A fost grozav, spuse el. Trebuie să mai încercăm.

— Da. Cîndva. Nu știu cum să-ți mulțumesc.

Roddy bătea darabana cu degetele pe volan.

— Cum te simți ?

— Bine.

— Ai emoții ?

— Nu tocmai. Încerc să fiu realist. Dacă trebuie să trăiesc cu boala asta tot restul vieții, așa trebuie să fiu.

— Nu se știe niciodată. Lumina semaforului se schimbă pe verde. Mașina porni. Poate că o să ai vești bune, adăugă el.

— Nu vreau să mă gîndesc. Mai bine să mă aștept la ce-i mai rău, ca să fiu pregătit.

— Orice ar fi... orice vor descoperi... n-ai să te dai bătut, nu ? Adică dacă vezi totul în negru, să nu ții suferința în tine. Dacă n-ai pe altcineva cu care să vorbești, eu

am să fiu întotdeauna lîngă tine, pregătit și gata să te ascult.

— Ce zici de-o vizită la spital ?

— O grozăvie, bătrîne. Totdeauna am avut o slăbiciune pentru asistentele drăguțe. Am să-ți aduc struguri și am să-i mănînc eu pe toți.

Queensferry Road ; Dean Bridge. Ajunseseră pe străzile late, cu case perfect proporționate, din orașul nou. Proaspăt spălate, străluceau în soare, și piatra avea culoarea mierii ; în piața Moray, pe ramurile copacilor apăruseră frunzele tinere, verzi, iar cireșii erau grei de floare.

Herict Row. Casa înaltă, nu prea lată, care pentru el însemna „acasă". Roddy trase la marginea bordurii și opri motorul. Coborîră și, împreună, scoaseră bagajul lui Danus, inclusiv coșul cu peștele prețios și le duseră în fața intrării.

— Asta e, deci, spuse Roddy, dar încă ezita, ca și cum n-ar fi dorit să-și părăsească vechiul prieten. Vrei să vin cu tine înăuntru ?

— Nu, spuse Danus. Mă descurc.

— Sună-mă acasă, în seara asta.

— Așa am să fac.

Roddy îl bătu prietenește pe umăr.

— Atunci, *adiós*, bătrîne.

— A fost grozav, Roddy.

— Noroc !

Roddy urcă din nou în mașină și porni mai departe. Danus îl urmări cu privirea, apoi duse mîna la buzunarul pantalonilor și scoase cheia, cu care deschise ușa masivă, vopsită în negru, de la intrare. Ușa se deschidea spre interior. Danus zări holul lung, familiar, curba grațioasă a scărilor. Totul era imaculat și ordonat, iar tăcerea era întreruptă numai de ticăitul pendulei înalte, care aparținuse bunicului lui Danus. Mobila lăcuită strălucea, după mulți ani de îngrijire atentă, iar un vas cu hortensii

era așezat pe consolă, lîngă telefon, umplînd aerul cu parfumul său greu, senzual.

Danus ezită. Sus, o ușă se deschise și apoi se închise. Pași. Își ridică privirea în clipa în care mama lui apărea în capul scărilor.

— Danus.

— Am avut noroc la pescuit, spuse el. Am mai stat o zi.

— Ah, Danus...

Doamna Muirfield arăta ca de obicei, cochetă și elegantă ; era îmbrăcată cu o fustă fină de tweed și un pulover din lînă de oaie. Părul argintiu era perfect aranjat. Și totuși, arăta altfel. Cobora scările spre el... alerga spre el, ceea ce era în sine un lucru extraordinar. El o privi uimit. Pe ultima treaptă se opri, privindu-l drept în ochi, strîngînd în mînă bila de lemn lustruit de la capătul balustradei.

— Ești sănătos, îi spuse ea.

Nu plîngea, dar ochii albaștri îi străluceau, umezi de lacrimi. N-o mai văzuse niciodată într-o asemenea stare de emoție.

— Ah, Danus, totul e bine. N-ai nimic. N-ai avut niciodată. M-au sunat ieri seară și am avut o discuție lungă cu un specialist. Diagnosticul dat în America a fost complet eronat. În toți acești ani... tu n-ai avut niciodată epilepsie. N-ai fost niciodată epileptic.

Danus nu era în stare să rostească nici un cuvînt. Mintea nu-i mai lucra, parcă era buimac, nu reușea să-și limpezească gîndurile. Apoi, un singur gînd.

— Dar... făcea mari eforturi să vorbească și rămase uimit la auzul vocii sale gîjîite. Înghiți în sec și reluă : dar leșinurile ?

— Au fost provocate de virusul pe care l-ai contractat și de febra foarte, foarte ridicată. Se pare că se întîmplă uneori. Și ție ți s-a întîmplat. Dar nu e epilepsie. N-a fost niciodată. Dacă n-ai fi fost așa de bleg și n-ai fi ținut secretul, ai fi scăpat de toți anii ăștia de suferință.

— N-am vrut să vă fac necazuri. Mă gîndeam la Ian. N-am vrut să mai treceți încă o dată prin așa ceva.

— Am fi trecut și prin foc și prin stîncă, decît să știm că ești nefericit. Și totul pentru nimic. Fără motiv. Ești *sănătos*.

Sănătos. Niciodată epileptic. Nu avea nimic. Ca un vis urît și la fel de înspăimîntător, dar care nu se întîmplase niciodată în realitate. Era sănătos. Gata cu medicamentele, gata cu nesiguranța. Ușurarea îl făcea să se simtă imponderabil, de parcă ar fi fost gata, în orice moment, să-și ia zborul spre tavan. Acum, putea face orice. Se putea căsători cu Antonia. Ah, Doamne, pot să mă însor cu Antonia și putem avea copii ; nici nu știu cum să-ți mulțumesc. Îți mulțumesc pentru acest miracol. Îți sînt atît de recunoscător, n-am să încetez niciodată să-ți fiu recunoscător. Îți promit că n-am să uit niciodată. Îți...

— Vai, Danus, nu sta așa acolo, ca o plăcintă. Nu înțelegi ?

— Ba da, răspunse el, apoi adăugă : te iubesc.

Deși era adevărat și fusese întotdeauna adevărat, nu-și mai amintea să-i mai fi spus vreodată acest lucru. Maică-sa izbucni imediat în lacrimi, o altă experiență nouă, iar Danus o cuprinse în brațe și o ținu atît de strîns, încît ea se opri din plîns și începu să gîfîie, căutîndu-și o batistă. În cele din urmă, se desprinseră din îmbrățișare și ea își șterse nasul și ochii, ducîndu-și apoi o mînă la cap, ca pentru a aranja niște fire rebele.

— Ce proastă sînt, îi spuse ea. Ultimul lucru pe care mi-l doream era să încep să plîng. Dar era o veste așa de minunată ; tatăl tău și cu mine am fost înnebuniți că nu puteam să luăm legătura cu tine și să te punem la curent, să te liniștești. Dar acum ți-am spus. Dar mai e ceva ce trebuie să știi. Eu nu eram acasă, dar doamna Cooper a preluat mesajul și mi l-a lăsat. Mă tem că e o veste tristă, dar sper să nu te necăjești prea tare...

Și iată cum, sub ochii lui, redevenea aceeași femeie cu simț practic. Momentul de emoție și afecțiune se termi-

nase, deocamdată. Ascunzîndu-și batista în mîneca puloverului, îl trase ușor pe Danus după ea, spre consola pe care era așezat telefonul, de unde luă blocnotesul pentru mesaje. Începu să-l răsfoiască.

Antonia.

Danus luă blocnotesul și zări mesajul scris cu creionul, cu litere rotunjite, de către doamna Cooper.

Antonia Hamilton a sunat ora 4 joi; zice că doamna Keeling a murit marți; înmorm. ora 3 Temple Pudley sîmbătă d. a. crede că s-ar putea să vreți să veniți; sper că e corect.

L. Cooper.

Familia se adunase pentru înmormîntarea mamei lor. Soții Chamberlain au ajuns primii. Nancy cu mașina ei, iar George la volanul Roverului său solid, nu prea nou. Nancy purta un taior bleumarin și o pălărie de fetru care îi venea uimitor de prost. Pe sub borul proeminent, își luase expresia unei femei îndurerate și curajoase.

Olivia, îmbrăcată din decență și pentru a-i da curaj cu costumul ei preferat din jerse gri-închis, marca Jean Muir, îi întîmpină și-i sărută pe amîndoi. În cazul lui George, parcă ar fi sărutat un pumn strîns; mirosea a naftalină și ceva antiseptic, parcă venea de la dentist. Ca pe niște musafiri străini, îi conduse în salonul încălzit și plin de flori. Ca unor musafiri, le făcu conversație, scuzîndu-se.

— Îmi pare rău că nu v-am putut invita pe amîndoi la prînz. Dar, după cum probabil ați văzut, doamna Plackett a pus masa în sufragerie pentru ceai și am dat toate scaunele la perete, iar Antonia și cu mine am pregătit sandvișuri toată dimineața. Am ciugulit și noi cîte ceva.

— Nu-ți face griji. Ne-am oprit pe drum, la un local. Nancy se așează, oftînd ușurată, pe fotoliul mamei sale. Doamna Croftway e liberă astăzi, așa că am lăsat copiii la niște prieteni, în sat. Melanie nu mai putea de plîns. E distrusă de ce s-a întîmplat cu bunicuța Pen. Biata copilă,

e pentru prima dată cînd face cunoștință cu moartea. Față în față, vreau să zic.

Olivia nu găsi nici o replică potrivită. Nancy își scoase mănușile negre.

— Unde e Antonia ?

— E sus. Se schimbă.

George se uită la ceas.

— Ar face mai bine să se grăbească. E deja trei fără douăzeci și cinci de minute.

— George, nu avem de mers decît cinci minute pînă la biserică.

— Poate. Dar cred că nu vrei să ajungem pe fugă, în ultimul moment. N-ar fi frumos.

— Dar mama ? întrebă Nancy cu vocea șoptită. Unde e mama ?

— E acolo, în biserică, pregătită în așteptarea noastră, răspunse Olivia, în vervă. Domnul Bedway a propus o procesiune, care să pornească de acasă, dar am reușit să-l fac să renunțe. Sper din inimă că sînteți de acord.

— Și Noel cînd vine ?

— Trebuie să sosească în orice moment, cel puțin așa sper. Vine cu mașina de la Londra.

— Sîmbăta se circulă greu, declamă George. Probabil că o să întîrzie.

Dar sumbra lui profeție nu se împlini. Cinci minute mai tîrziu, liniștea satului fu întreruptă de sunetele normale la venirea lui Noel : uruitul motorului, scîrțîitul cauciucurilor pe pietriș cînd opri mașina, portiera trîntită. Cîteva clipe mai tîrziu se afla lîngă ei, teribil de înalt, întunecat și elegant, cu un costum gri care, cu siguranță, fusese croit pentru mese scumpe, de afaceri, și era puțin cam ostentativ pentru o simplă înmormîntare de țară.

Important era însă că se afla acolo. Nancy și George rămaseră pe scaune, uitîndu-se la el, dar Olivia se ridică în picioare și se duse să-l sărute. Mirosea a Eau Sauvage, nu

a dezinfectant, și se simți recunoscătoare pentru acest mic noroc.

— Cum a fost drumul ?

— Nu prea rău, dar cumplit de aglomerat. Bună, Nancy. Bună, George. Olivia, cine e tipul în costm albastru care-și face de lucru prin garaj ?

— Cred că e domnul Plackett. El va sta acasă, cît timp noi sîntem la biserică.

Noel ridică din sprîncene :

— Te aștepți să vină banditii ?

— Nu, dar așa e obiceiul pe aici. Doamna Plackett a insistat. Fie că poartă ghinion, fie că nu e *comme il faut* să lași casa goală în timpul unei înmormîntări. Așa că l-a pus pe domnul Plackett să stea aici, să țină focul aprins, să pună ibricele la fiert și altele de felul ăsta.

— Ce mai organizare !

George se uită din nou la ceas. Nu mai avea răbdare.

— Eu cred că ar trebui să plecăm. Haide, Nancy.

Nancy se ridică în picioare și se duse la oglinda agățată deasupra biroului mamei sale, să-și potrivească mai bine pălăria aceea îngrozitoare. Apoi își puse mănușile.

— Dar Antonia ?

— Mă duc s-o chem, spuse Olivia, dar Antonia era deja jos, în bucătărie, așteptîndu-i, cocoțată pe masa lustruită de bucătărie și stînd de vorbă cu domnul Plackett, sosit și el pentru a-și lua în primire rolul de îngrijitor al casei. Cînd ceilalți intrară în bucătărie, Antonia sări jos de pe masă și le zîmbi politicos. Era îmbărcată cu o fustă de bumbac, în dungi albastre și albe, și o bluză albă, cu un volănaș la gît, peste care își pusese un pulover bleumarin. Părul lucios, strălucitor, era strîns la spate într-o coadă de cal, legată cu o bentiță bleumarin. Părea o școlăriță timidă și era înspăimîntător de palidă.

— Te simți bine ? o întrebă Olivia.

— Da, sigur că da.

— George spune că e timpul să mergem...

— Sînt gata.

Olivia porni înainte, ieșind pe platforma din fața casei, în soarele palid, neumbrit de nori. Ceilalți o urmau, formînd un grup mic și sumbru. În clipa în care păși pe aleea pietruită, alte sunete răsunară în aer : dangătul grav al clopotului bisericii. Vuietul său măsurat răsuna peste sat și un stol de păsări speriate se risipiră care încotro, peste vîrfurile copacilor. Sună clopotele pentru mama, își spuse Olivia și, dintr-o dată, totul deveni dureros de real. Se opri, așteptînd-o pe Nancy, care se chinuia s-o ajungă din urmă. În clipa aceea o văzu pe Antonia oprindu-se locului ca trăsnită. O mai văzuse și altă dată palidă, dar acum era albă ca hîrtia.

— Antonia, ce s-a întîmplat ?

— Am... am uitat ceva, răspunse Antonia, cuprinsă de panică.

— Ce-ai uitat ?

— Eu... ăă... o batistă. N-am o batistă. Trebuie să-mi iau batista. Nu mă așteptați, luați-o înainte... vă prind eu din urmă...

Și o luă la fugă înapoi, spre casă.

— Ce purtare neobișnuită, spuse Nancy. Are ceva ?

— Nu cred. E supărată. Poate că ar trebui s-o aștept...

— Nu poți aștepta, îi spuse George categoric. Nu mai e timp de așteptat. O să întîrziem. Antonia o să se descurce. O să-i ținem un loc. Haide, să mergem, Olivia...

Dar pe cînd stăteau așa, ezitînd, se mai întîmplă ceva : o mașină venea mult prea repede prin sat. Își făcu apariția de după colțul străzii, în dreptul localului, încetini și opri la numai cîțiva pași de poarta deschisă de la Podmore's Thatch. Un Ford Escort verde-închis, necunoscut. Amuțiți de mirare, cu toții își îndreptară privirile într-acolo, în timp ce șoferul coborî și închise portiera cu zgomot. Un tînăr necunoscut, ca și mașina lui. Un bărbat pe care Olivia nu-l mai văzuse niciodată.

Băiatul rămase pe loc. Toți se holbau la el, dar nimeni nu spunea nimic și el fu acela care rupse tăcerea.

— Îmi pare rău că am sosit așa de brusc și așa de tîrziu. Am avut mult de mers. O privi pe Olivia și-i văzu uluirea oglindită în ochi. Îi zîmbi, apoi reluă : nu cred că ne-am întîlnit. Dumneavoastră trebuie să fiți Olivia. Eu sînt Danus Muirfield.

Da, bineînțeles. Înalt ca Noel, dar mai bine făcut, cu umerii lați și fața foarte bronzată de soare. Un tînăr foarte atrăgător, și Oliviei nu-i trebui mai mult de-o clipă pentru a-și da seama de ce se atașase mama ei atît de mult de el. Danus Muirfield. Cine altul ?

— Am crezut că ești în Scoția, spuse ea, la întîmplare.

— Am fost, pînă ieri. Abia ieri am aflat de doamna Keeling. Îmi pare teribil de rău...

— Chiar acum plecam spre biserică. Dacă...

O întrerupse.

— Unde e Antonia ?

— S-a întors acasă. Uitase ceva. Nu cred să întîrzie mult. Dacă vrei să aștepți, domnul Plackett e în bucătărie...

George, ajuns la capătul răbdării, nu mai suporta să asculte.

— Olivia, nu avem timp să stăm la taclale. Nu se pune problema să mai așteptăm. Trebuie să mergem. Acum. Iar tînărul acesta ar putea s-o convingă pe Antonia să se grăbească, să nu cumva să întîrzie. Haide, n-are rost să mai stăm aici...

Cu aceste cuvinte, îi trase pe toți după el, ca pe niște oi.

— Unde o găsesc pe Antonia ? întrebă Danus.

— Cred că în camera ei, îi răspunse Olivia peste umăr. O să vă ținem locuri la amîndoi.

Danus îl găsi pe domnul Plackett așezat la masa din bucătărie, citind pașnic știrile de la curse.

— Unde e Antonia, domnule Plackett ?

— S-a dus sus. Mi s-a părut că plînge.

— Vă supărați dacă merg s-o caut ?

— Nu văd care să fie supărarea, spuse domnul Plackett.

Danus îl lăsă și o luă la fugă pe scara îngustă, strigînd-o pe nume. Neobișnuit cu așezarea camerelor de la etaj, deschise ușă, găsi o baie și o debara. O strigă din nou. Porni de-a lungul culoarului micuț și deschise o a treia ușă, care dădea într-un dormitor, vizibil ocupat, dar care era acum gol. De cealaltă parte se mai afla o ușă, care ducea spre celălalt capăt al casei. Fără să bată, o deschise brusc și acolo o găsi, în sfîrșit, așezată pe marginea patului, stingheră și hohotind de plîns.

Bucuria îi dădu aripi lui Danus.

— Antonia !

Din doi pași, ajunse lîngă ea, se așeză și o cuprinse în brațe, ținîndu-i capul pe umărul lui, sărutînd-o pe creștet, pe frunte, pe ochii umflați și plini de lacrimi. Avea obrajii umezi și sărați, iar el o ținea strîns și nu conta decît că o regăsise și că o iubea mai mult decît orice în lume și că niciodată, niciodată nu va mai sta departe de ea.

— Nu m-ai auzit cînd te-am strigat ? o întrebă el, în cele din urmă.

— Ba da, dar nu-mi venea să cred că e adevărat. Numai clopotul acela îngrozitor îmi răsuna în urechi. A fost totul bine pînă cînd a început să bată... iar eu am crezut că leșin. N-am putut să merg mai departe cu ceilalți. Mi-e așa de dor de ea. Totul e îngrozitor fără ea. Ah, Danus, a murit și o iubeam așa de mult... Și mi-e dor de ea. Mi-e dor de ea tot timpul...

— Știu, spuse el. Știu.

Continuă să suspine pe umărul lui.

— Totul a fost îngrozitor. De cînd ai plecat. Groaznic. Nu era nimeni...

— Îmi pare rău...

— Și m-am gîndit atît de mult la tine. Tot timpul. Te-am auzit cînd ai strigat, dar nu-mi venea să cred... că ești chiar tu. Se auzea doar clopotul acela îngrozitor și am

crezut că e doar imaginația mea. Doream așa de mult să fii aici.

Danus nu-i spuse nimic. Ea continuă să plîngă, dar începuse să se liniștească. Criza trecuse. După cîteva clipe, slăbi strînsoarea și ea se trase înapoi, ridicîndu-și privirea spre el. O șuviță de păr îi alunecase pe frunte și el i-o netezi cu grijă, apoi îi dădu batista lui curată. O privi cu tandrețe, în timp ce ea își ștergea ochii și își sufla nasul, cu poftă, ca un copil.

— Dar, Danus, unde ai fost ? Ce s-a întîmplat ? De ce n-ai telefonat ?

— Ne-am întors la Edinburgh abia ieri la prînz. Era prea frumos acolo, la pescuit, ca să nu mai stăm o zi, și n-am putut să-l refuz pe Roddy. Cînd am ajuns acasă, mama mi-a dat mesajul tău. Dar de fiecare dată cînd am încercat să sun, era ocupat.

— Sună întruna.

— Pînă la urmă mi-am spus, la naiba, și am sărit în mașina mamei și am pornit încoace.

— Cu mașina, repetă ea. Îi trebuiră cîteva secunde pentru a înțelege sensul acestor cuvinte. *Cu mașina* ? Ai condus chiar tu ?

— Da. Pot să conduc din nou. Și pot să mă fac praf de beat dacă vreau. Totul e în regulă. Nu sînt epileptic și n-am fost niciodată. Totul a început de la un diagnostic greșit, dat de doctorul din Arkansas. Eram bolnav. O vreme am fost foarte bolnav. Dar nu era epilepsie.

O clipă, Danus se temu că Antonia va izbucni din nou în lacrimi. Dar ea nu făcu decît să-l cuprindă cu brațele pe după gît, îmbrățișîndu-l atît de strîns încît el se întrebă dacă n-avea să moară sufocat.

— Ah, Danus, dragul meu, e un miracol.

Cu gesturi delicate, se desprinse din îmbrățișarea ei, fără să-i lase însă mîinile.

— Și asta nu-i tot. E doar începutul. Un nou început, pentru amîndoi, pentru că, orice aș face, vreau să fim împreună. Nu știu ce se va întîmpla și încă nu am nimic

să-ți ofer, dar, te rog, dacă mă iubești, să nu ne mai despărțim niciodată.

— Nu. Să nu ne mai despărțim. Niciodată.

Nu mai plîngea, uitase de lacrimi și era iarăși draga lui Antonia.

— O să ne cumpărăm centrul de grădinărit. Vedem noi cum și cînd. Găsim noi bani pe undeva...

— Eu nu vreau să te duci la Londra și să te faci manechin.

— Nici prin cap nu-mi trece, nici dacă mă rogi. Cred că există și alte feluri de a strînge bani. Dintr-o dată, îi veni o idee strălucită. Știu. Am să vînd cerceii. Cerceii mătușii Ethel. Valorează cel puțin patru mii de lire... Știu că nu e prea mult, dar ar fi un început, nu ? Ne-ar asigura o bază. Iar Penelope nu s-ar supăra. Cînd mi i-a dat, mi-a spus chiar ea că pot să-i vînd, dacă vreau.

— Nu vrei să-i păstrezi ? Să-ți amintească de ea ?

— Of, Danus. N-am nevoie de cercei ca să-mi amintesc. Am o mie de lucruri care-mi aduc aminte de ea.

Tot timpul cît stătuseră de vorbă, clopotul de la biserică bătuse fără întrerupere. Ding, dang, dong, peste sat. Dintr-o dată, însă, se opri. Se uitară unul la altul.

— Trebuie să mergem, spuse el. Trebuie să fim acolo. Nu putem să întîrziem.

— Nu, bineînțeles.

Se ridicară în picioare. Liniștită, Antonia își strînse repede părul și își trecu degetele peste obraji.

— Se vede că am plîns ?

— Puțin. N-o să observe nimeni.

Se întoarse de la oglindă.

— Sînt gata, îi spuse, iar el o luă de mînă și, împreună, ieșiră din cameră.

Pe cînd membrii familiei se îndreptau spre biserică, dangătul clopotului se auzea tot mai tare, deasupra capetelor lor, acoperind orice alt sunet din sat. Olivia zări mașinile parcate lîngă trotuar și micul șir de oameni care

își făceau drum dincolo de poartă, pe cărarea dintre mormintele străvechi, înclinate.

Ding, dang, dong.

Olivia se opri o clipă, să schimbe cîteva cuvinte cu domnul Bedway, apoi îi urmă pe ceilalți în biserică. După căldura de afară, răcoarea zidurilor reci, de piatră, îi dădu fiori. Parcă ar fi intrat într-o peșteră ; se simțea un miros puternic de igrasie, care te făcea să te gîndești la veghea morții. Acordurile orgii răsunau maiestuos. Dar atmosfera nu era în totalitate sumbră, căci fata din Pudley își făcuse treaba și buchete de flori de primăvară se vedeau peste tot. Biserica, fiind foarte mică, era plină. Acest lucru o liniști pe Olivia, căci se simțea întotdeauna deprimată la vederea stranelor goale.

În timp ce străbăteau naosul, clopotele încetară să mai bată. În liniștea deplină, se auzeau pașii lor pe dalele de piatră. Cele două bănci din față erau goale, iar ei luară loc, umplîndu-le. Olivia, Nancy, George și Noel. Acesta era momentul de care se temuse Olivia căci, lîngă treptele altarului, stătea sicriul. Ca o lașă, își feri privirea, uitîndu-se în jur. Risipite printre figurile necunoscute, de localnici, locuitori din Temple Pudley, presupunea ea, veniți să aducă un ultim omagiu, descoperi și alte fețe, cunoscute de mulți ani. Familia Atkinson, din Devon ; domnul Enderby, de la firma Enderby, Loosey & Thring ; Roger Wimbush, portretistul care, cu mulți ani în urmă, pe cînd era student, închiriase vechiul atelier al lui Lawrence Stern din strada Oakley. O văzu pe Lalla, apoi pe Willi Friedmann, distinși ca-ntotdeauna, cu fețele lor de refugiați cultivați. O văzu pe Louise Duchamp, teribil de șic în costumul negru ca smoala ; Louise, fiica lui Charles și Chantal Rainier și una din cele mai vechi prietene ale lui Penelope, care făcuse drumul lung de la Paris pînă în Anglia, pentru a fi aici. Louise își ridică privirea și întîlnindu-i ochii, îi zîmbi. Olivia îi întoarse zîmbetul, impresionată că Louise se simțise obligată să facă atîta drum și recunoscătoare pentru prezența ei.

După ce clopotele încetaseră să mai bată, începuse muzica, risipind liniștea din biserică. Doamna Tillingham cînta la orgă, așa cum promisese. Orga din Temple Pudley nu era dintre cele mai bune, fiind veche și lipsită de forță, ca un om bătrîn, dar nici chiar aceste defecte nu reușeau să afecteze perfecțiunea calmă a melodiei *Eine Kleine Nacht Muzik*. Mozart. Preferatul mamei. Oare doamna Tillingham știuse, ori fusese doar o alegere inspirată ?

O zări pe Rose Pilkington, aproape de nouăzeci de ani, dar gătită, ca de obicei, purtînd o capă neagră de catifea și o pălărie violet, de pai, atît de uzată, parcă ar fi făcut de două ori înconjurul lumii. Probabil așa și era. Fața ei liniștită, zbîrcită ca o nucă, ochii ei cu privirea pierdută păreau să exprime acceptarea tihnită a tuturor lucrurilor ce se întîmplaseră și a celor ce aveau să se întîmple. Numai uitîndu-se la Rose, și Olivia se simți rușinată de lașitatea ei. Își îndreptă capul, ascultă muzica, privi, în sfîrșit, sicriul mamei. Dar nu se vedea mai nimic, pentru că era acoperit cu flori.

Din spatele bisericii, dinspre ușa deschisă, se auziră pași și voci șoptite. Pașii se apropiară cu grijă și, întorcîndu-se, Olivia îi văzu pe Danus și pe Antonia, strecurîndu-se pe banca liberă din spatele lor.

— Ați reușit să ajungeți.

Antonia se aplecă în față. Părea să-și fi revenit și era iarăși îmbujorată în obraji.

— Îmi pare rău că am întîrziat, șopti ea.

— Ați ajuns la timp.

— Olivia... el e Danus.

— Știu, răspunse Olivia, zîmbind.

Departe, deasupra capetelor lor, orologiul din turn bătu de ora trei.

Slujba aproape se încheiase și, după rostirea scurtei predici, domnul Tillingham anunță imnul. Doamna

Tillingham cîntă primele acorduri și enoriașii, cu cărțile de imnuri la îndemînă, se ridicară în picioare.

Pentru toți sfinții care odihnesc în pace
Care și-au mărturisit credința în fața lumii,
O, Isuse, fie ca numele lor să fie pe veci binecuvîntat,
Aleluia.

Sătenii din Temple Pudley cunoșteau melodia și vocile lor puternice se ridicară pînă la grinzile mîncate de carii. Poate că nu era imnul cel mai potrivit pentru o înmormîntare, dar Olivia îl alesese pentru că era singurul despre care știa că-i plăcuse mamei ei într-adevăr. Nu trebuia să uite nici unul din lucrurile care-i plăcuseră mamei; nu numai muzica frumoasă și felul în care își primea oaspeții, în care avea grijă de flori, sau lungile discuții la telefon în clipa în care îți doreai cel mai mult să-i auzi vocea. Dar și alte lucruri — rîsul și tăria de caracter, toleranța și dragostea. Olivia știa că nu trebuie să lase să dispară aceste lucruri minunate din viața ei, numai pentru că mama ei nu mai era. Pentru că, dacă le pierdea, partea bună a personalității ei complexe avea să se veștejească și să moară și nu i-ar mai fi rămas decît inteligența din născare și ambiția încrîncenată, care nu-i dădea pace. Niciodată nu se gîndise la siguranța unei căsnicii, dar avea nevoie de bărbați — dacă nu ca amanți, măcar ca prieteni. Pentru a primi dragoste, trebuia să fie mereu pregătită să dăruiască dragoste, altfel avea să sfîrșească bătrînă, singură și acră, cu o limbă ascuțită și, probabil, fără nici un prieten pe lume.

Dar următoarele luni nu aveau să fie ușoare. Cît timp mama era în viață, știa că o mică parte din ea rămînea un copil dorit și adorat. Poate că nimeni nu devine pe deplin matur, pînă la moartea mamei sale.

Tu ai fost Stînca lor, Fortăreața și forța lor,
Tu, Doamne, Călăuza lor într-o luptă dreaptă.

Cînta. Tare. Nu pentru că avea o voce sonoră, ci pentru că, asemenea unui copil care fluieră în întuneric, o ajuta să-și adune curajul.

Tu, în întunericul cel mai cumplit, ai fost singura lor
Lumină adevărată.

Aleluia.

Nancy izbucni în lacrimi. Pe toată durata slujbei reușise să se abțină, dar, dintr-o dată, nu-i mai păsa și le lăsă să curgă. Suspina zgomotos, penibil pentru ceilalți, dar nu putea face nimic, decît, din cînd în cînd, să-și sufle nasul cu putere. Nu mai era mult și avea să termine toate șervețelele, pe care, din prevedere, le pusese în poșetă.

Mai mult decît orice, își dorea să se fi întîlnit încă o dată cu mama ei... sau măcar să fi vorbit cu ea... după acea ultimă, îngrozitoare conversație la telefon, cînd maică-sa îi sunase din Cornwall, să le ureze, plină de voioșie, sărbători fericite. Însă mama se purtase foarte ciudat și unele lucruri trebuiau, evident, spuse pe față, deschis. Dar, în cele din urmă, mama îi trîntise telefonul în nas lui Nancy și, pînă să aibă Nancy timpul sau posibilitatea să clarifice lucrurile între ele, mama murise.

Nancy nu se judeca pe sine. Dar de curînd, trezindu-se în miez de noapte, avusese un ciudat sentiment de singurătate și, în întuneric, plînsese. Plîngea și acum, fără să-i pese de ce zice lumea, sau dacă ceilalți îi ascultau durerea. Durerea era evidentă și nu-i era rușine. Lacrimile curgeau și ea nu făcea nici un efort să le oprească, încît curgeau șuvoi, umezind cenușa grea, fierbinte a propriei ei vinovății nemărturisite.

O, fie ca ostașii Tăi, credincioși, sinceri și curajoși
Să se lupte asemenea sfinților, care au luptat odată cu noblețe,
Fie ca ei să cîștige coroana de aur a învingătorului.

Aleluia.

Noel nu cînta alături de ceilalți, nici măcar nu încercase să ia o carte de imnuri în mînă. Stătea nemișcat, la

capătul stranei, cu o mînă în buzunarul jachetei și cu cealaltă sprijinită de balustrada de lemn din fața lui. Pe chipul său frumos nu se citea nimic și nimeni nu și-ar fi putut imagina ce gîndea.

O, binecuvîntată comuniune ! Prietenie divină !
Noi sîntem slabi în luptă, ei strălucesc de glorie.

Doamna Plackett, aflată către ieșirea din biserică, își unise glasul în imnul cel vesel. Ținea cărticica sus și își umflase pieptul și așa bogat. Era o slujbă minunată. Muzică, flori, iar acum, un imn înălțător... exact ce i-ar fi plăcut doamnei Keeling. Și ce bine ieșiseră lucrurile. Venise tot satul. Familia Sawcombe, domnul și doamna Hodgins, de la hanul Sudeley. Domnul Kitson, bancherul de la Pudley și Tom Hadley, care ținea chioșcul de ziare și reviste, plus alți zece-cincisprezece oameni. Iar familia se ținea tare, cu excepția doamnei Chamberlain, care suspina s-o audă toată lumea. Doamna Plackett nu credea în manifestarea emoțiilor. Păstrează totul pentru tine, fusese deviza ei dintotdeauna. Acesta era, de altfel, unul din motivele pentru care ea și doamna Keeling fuseseră prietene așa de bune. O adevărată prietenă, doamna Keeling. Avea să lase un gol în sufletul doamnei Plackett. Acum, în timp ce privea în jur, în biserica aglomerată, începu să calculeze în minte. Cîți dintre ei aveau să se întoarcă acasă, la ceai ? Patruzeci ? Poate chiar patruzeci și cinci. Cu puțin noroc, doamnul Plackett își va fi amintit să pună ibricele pe foc.

Căci toți sînt Una în Tine, pentru că toți sînt Ai Tăi.
Aleluia.

Doamna Plackett spera ca prăjitura cu fructe să ajungă.

15
DOMNUL ENDERBY

Pe la cinci și un sfert, ceaiul de după funeralii se terminase, ultimii mohicani își luaseră rămas bun și plecaseră acasă. După ce îi condusese, Olivia rămase în ușă, urmărind cum ultima mașină dădea colțul și apoi, oarecum ușurată, se întoarse în casă. În bucătărie, activitatea nu încetase. Domnul Plackett și Danus care, în ultima jumătate de oră, dirijaseră traficul și se străduiseră să rezolve problema mașinilor parcate aiurea, intraseră acum în casă și le ajutau, pe doamna Plackett și pe Antonia, să strîngă și să spele serviciile folosite la ceai. Doamna Plackett era la chiuvetă, intrată pînă la coate în apa cu detergent. Domnul Plackett, amabil ca de obicei, stătea lîngă ea și ștergea ceainicul de argint. Mașina de spălat vase duduia și Danus apăru cu o altă tavă plină de cești și farfurioare, în timp ce Antonia scotea aspiratorul din debara.

Olivia se simțea inutilă și nu știa ce să facă.

— Eu ce pot să fac ? o întrebă pe doamna Plackett.

— Absolut nimic, răspunse doamna Plackett, fără să se întoarcă ; așeza farfurioarele pe rafturi cu viteza și exactitatea unui robot. Cînd sînt mai multe mîini, treaba merge mai bine, asta-i părerea mea.

— Masa a fost excelentă. Și n-a mai rămas nici o firimitură din prăjitura cu fructe.

Doamna Plackett nu avea nici timp și nici chef de taclale.

— De ce nu vă duceți în salon, să vă odihniți ? Doamna Chamberlain, fratele dumneavoastră și celălalt domn sînt acolo. Încă zece minute și sufrageria va fi iarăși curată, gata pentru întîlnirea dumneavoastră.

Propunerea era excelentă și Olivia nu făcu nici un comentariu. Era foarte obosită și o durea spatele, de atîta stat în picioare. Trecînd prin hol, se gîndi să se strecoare sus, pe scări, să facă o baie fierbinte și pe urmă să se bage în pat, sub așternuturile răcoroase, cu perne moi și să citească o carte. Mai tîrziu, își promise ea. Ziua încă nu se terminase. Mai tîrziu.

În salonul unde orice urmă a tratației dispăruse, îi găsi pe Noel, Nancy și domnul Enderby, așezați confortabil și discutînd politicos. Nancy și domnul Enderby se așezaseră pe fotoliile din fața căminului, dar Noel își ocupase locul obișnuit, cu spatele la foc și umerii sprijiniți de polița căminului. Cînd apăru Olivia, domnul Enderby se ridică în picioare. Era un bărbat puțin peste patruzeci de ani, dar chelise complet; purta ochelari fără ramă și haine sobre, ceea ce îl făcea să pară mai bătrîn. Cu toate astea, purtarea lui era relaxată și firească și, pe parcursul după-amiezei, Olivia observase cum făcuse cunoștință cu alți musafiri, cum umpluse cănile cu ceai și împărțise sandvișuri și prăjituri. În plus, își găsise timp să stea de vorbă cu Danus, lucru foarte drăguț, pentru că Nancy și Noel se hotărîseră să-l ignore. Vacanța în Cornwall, pe banii mamei și extravaganța nemaiauzită de a sta la hotelul Sands nu puteau fi uitate așa de ușor.

— Îmi pare rău, domnule Enderby, mă tem că am cam întîrziat.

Cu aceste cuvinte, se lăsă pe marginea canapelei, iar domnul Enderby se așeză și el, din nou.

— Nu-i nimic. Nu mă grăbesc.

Din sufragerie se auzea aspiratorul.

— Nu trebuie decît să cureţe firimiturile şi apoi putem începe. Spune-mi, Noel, ai vreo întîlnire urgentă la Londra ?

— În seara asta nu.

— Tu, Nancy ? Te grăbeşti ?

— Nu tocmai. Dar trebuie să-i iau pe copii şi am promis să nu întîrzii.

Nancy, după ce hohotise tot timpul slujbei, îşi revenise şi acum părea din nou destul de senină. Poate pentru că îşi scosese pălăria. George plecase, după ce-şi luase rămas bun încă din biserică, petrecut de Nancy, care îl avertizase, cu voce tare, să conducă cu grijă şi să transmită salutările ei arhidiaconului. George promisese să facă şi una şi cealaltă.

— ... şi aş prefera să ajung înainte să se întunece. Nu pot să sufăr să merg de una singură noaptea.

Zgomotul aspiratorului încetă. Îndată, uşa se deschise şi doamna Plackett îşi arătă capul, încă acoperit cu pălăria de la înmormîntare.

— Cu asta, basta, domnişoară Keeling.

— Vă mulţumesc nespus, doamnă Plackett.

— Dacă nu vă deranjează, domnul Plackett şi cu mine am porni spre casă.

— Bineînţeles. Nici nu ştiu cum să vă mulţumesc.

— A fost plăcerea mea. Ne vedem mîine.

Cu aceste cuvinte, ieşi. Nancy se încruntă.

— Mîine e duminică. De ce vine mîine ?

— Mă ajută să fac curăţenie în camera mamei, spuse Olivia, şi se ridică în picioare. Mergem ?

Îi conduse în sufragerie. Totul era pus în ordine şi masa era acoperită cu o faţă de masă de postav verde. Noel ridică din sprîncene.

— Parcă ar fi o şedinţă de consiliu.

Nimeni nu făcu nici un comentariu. Se aşezară, domnul Enderby în capul mesei, Noel şi Olivia de o parte şi de cealaltă. Nancy se aşeză lîngă Noel. Domnul Enderby îşi

deschise servieta și scoase fel de fel de hîrtii, pe care le puse pe masă, în fața lui. Atmosfera era foarte oficială, iar el conducea discuția. Toți ceilalți așteptau să înceapă.

Domnul Enderby își drese glasul.

— În primul rînd, vă sînt recunoscător pentru că ați fost cu toții de acord să rămîneți după funeraliile mamei dumneavoastră. Sper că nu s-au creat nici un fel de probleme din acest motiv. Bineînțeles că nu este strict necesară citirea testamentului, în cadru oficial, dar am considerat că este un prilej oportun acum, cînd vă aflați cu toții sub același acoperiș, să vă aduc la cunoștință modul în care mama dumneavoastră a hotărît să dispună de averea sa și, dacă este necesar, să vă explic tot ceea ce nu veți înțelege în totalitate. Acum...

Dintre hîrtiile așezate în fața sa, domnul Enderby scoase un plic lunguieț, din care extrase un document greu, împăturit. Îl despături și îl așeză pe masă. Olivia observă că Noel își întoarse capul, începînd să-și studieze unghiile, ca și cum n-ar fi vrut să fie surprins trăgînd cu coada ochiului, ca un școlar care trișează la examen.

Domnul Enderby își așeză mai bine ochelarii pe nas.

— „Acesta este ultimul testament, cu voia doamnei Penelope Sophia Keeling, născută Stern, datat în opt iulie, 1980." Dacă nu vă deranjează, spuse domnul Enderby, ridicîndu-și privirea, n-am să citesc cuvînt cu cuvînt ci am să amintesc doar dorințele mamei dumneavoastră, în ordinea în care au fost exprimate.

Cu toții aprobară cu un gest al capului. El continuă.

— Pentru început, există doi beneficiari din afara familiei. Pentru doamna Florence Plackett, domiciliată în Hodges Road, numărul 43, Pudley, Gloucestershire, suma de două mii de lire. Iar pentru doamna Doris Penberth, domiciliată în Wharf Lane numărul 7, Porthkerris, Cornwall, cinci mii de lire.

— Ce minunat, spuse Nancy, aprobînd, pentru prima dată, generozitatea mamei sale. Doamna Plackett a fost

extraordinară. Nici nu-mi pot imagina ce s-ar fi făcut mama fără ea.

— Și nici fără Doris. Doris a fost cea mai dragă prietenă a mamei. Au trecut prin război împreună ; au devenit foarte apropiate.

— Cred, spuse domnul Enderby, că am cunoscut-o pe doamna Plackett, dar mi se pare că doamna Penberth nu a fost astăzi cu noi.

— Nu. Nu a putut veni. Ne-a telefonat să ne explice. Soțul ei era bolnav și s-a temut să-l lase singur. Dar a fost foarte îndurerată.

— În acest caz, voi scrie cîte o scrisoare celor două doamne și le voi anunța despre prevederea din testament, spuse domnul Enderby și notă ceva pe o foaie de hîrtie. Acum, după ce am rezolvat aceste lucruri, să revenim la problemele de familie.

Noel se lăsă pe spate în scaun, duse mîna la buzunarul de la piept și scoase de acolo un stilou de argint. Începu să se joace cu el, deschizîndu-i și închizîndu-i capacul cu degetul mare.

— Pentru început, este vorba de cîteva obiecte de mobilier, pe care dînsa a dorit să le păstrați. Pentru Nancy, masa și canapeaua Regency din dormitor. Cred că mama dumneavoastră o folosea ca măsuță de toaletă. Pentru Olivia, biroul din salon, fostă proprietate a tatălui doamnei Keeling, regretatul Lawrence Stern. Iar pentru Noel, masa din sufragerie și setul de opt scaune de sufragerie. Presupun că este vorba de cele pe care stăm acum.

Nancy se întoarse spre fratele ei.

— Unde ai să le pui, în vizuina aia de apartament în care stai ? N-ai loc acolo nici pentru un ac.

— Poate că am să-mi cumpăr alt apartament.

— Va trebui să aibă sufragerie.

— Va avea, îi reteză el vorba. Vă rog să continuați, domnule Enderby.

Dar Nancy nu terminase ce avea de spus.

— Asta e *tot* ?

— Nu înțeleg, doamnă Chamberlain.

— Vreau să spun... bijuteriile ei ?

Gata, a început, gîndi Olivia.

— Mama nu a avut nici un fel de bijuterii. Și-a vîndut inelele mai demult, ca să plătească datoriile tatălui nostru.

Nancy se crispă, așa cum se întîmpla de fiecare dată cînd Olivia vorbea cu duritate despre dragul ei tătic. N-avea sens să spună lucrurile astea, să fie așa de directă în fața domnului Enderby.

— Dar cerceii mătușii Ethel ? Cei pe care i-a lăsat mamei ? Cred că valorează pe puțin cinci mii de lire. Nu există nici o referire la ei ?

— Mama îi dăduse deja, îi spuse Olivia. Antoniei.

La auzul acestor vorbe, se lăsă tăcerea. Noel reluă discuția, punîndu-și un cot pe masă și trecîndu-și, disperat, degetele prin păr.

— Ah, Dumnezeule mare...

Peste masa acoperită cu postav verde, Olivia și sora ei se priviră drept în ochi. Ochii albaștri ai lui Nancy se făcuseră mari, strălucind de furie. I se ridicase tot sîngele în obraji. În cele din urmă, vorbi.

— Sper că nu e adevărat.

— Mă tem — interveni domnul Enderby pe un ton măsurat — că așa este. Doamna Keeling a oferit cerceii Antoniei, în timp ce se aflau împreună în vacanță, în Cornwall. Mi-a vorbit despre acest cadou în ziua în care a venit să mă vadă la Londra, cu o zi înainte de deces. A fost categorică, rugîndu-mă să fac în așa fel încît să nu existe nici o discuție în această privință, nici un dubiu legat de proprietatea asupra lor.

— Dar *tu* de unde ai știut, o întrebă Nancy pe Olivia, că mama a făcut așa ceva ?

— Mi-a scris o scrisoare, ca să-mi spună.

— Trebuiau să ajungă la Melanie.

— Nancy, Antonia a fost foarte bună cu mama, iar mama ținea mult la ea. Antonia i-a făcut ultimele

săptămîni de viață foarte fericite. Și s-a dus în Cornwall cu ea, ceea ce nici unul din noi nu s-a obosit să facă.

— Vrei să spui că ar trebui să-i fiu recunoscătoare pentru *asta* ? Eu cred că te-ai țicnit...

— Antonia *este* recunoscătoare...

Cearta ar fi putut continua la nesfîrșit, dacă domnul Enderby nu i-ar fi pus capăt printr-o tuse discretă. Nancy se retrase într-o tăcere ultragiată, în timp ce Olivia răsuflă ușurată. Pentru moment, se terminase — dar era absolut sigură că lucrurile nu aveau să se liniștească niciodată, iar soarta cerceilor mătușii Ethel avea să fie pusă pe tapet și plînsă multă vreme de acum înainte.

— Îmi pare rău, domnule Enderby. Vă ținem în loc cu vorbăria noastră. Vă rog, continuați.

Îi mulțumi din priviri și reluă.

— Acum, am ajuns la partea legată de proprietăți. Cînd doamna Keeling a făcut acest testament, a insistat asupra faptului că nu dorește să existe nici un fel de neînțelegeri în ceea ce privește împărțirea bunurilor sale. În consecință, am căzut de acord ca totul să fie vîndut, iar suma obținută să fie împărțită în trei. Pentru aceasta, era necesar să fie numiți administratorii proprietății și s-a decis ca executorii testamentari, firma Enderby, Looseby & Thring să se ocupe de această problemă. Sînteți lămuriți, sînteți de acord ? Bine. În acest caz... Domnul Enderby începu să citească : „Las la dispoziția administratorilor averea mea mobilă și imobilă, pentru ca aceasta să fie vîndută, licitată și astfel transformată în bani." Da, doamnă Chamberlain ?

— Nu înțeleg ce înseamnă asta.

— Înseamnă toate bunurile doamnei Keeling, incluzînd această casă și ceea ce se găsește în ea, portofoliul de acțiuni și stocuri cît și contul bancar curent.

— Toate se vînd, apoi se adună și se împart la trei ?

— Exact. Bineînțeles, după ce se aplică impozitele, taxele curente și taxele de timbru, ca și cheltuielile de înmormîntare.

— Sună teribil de complicat.

Noel duse mîna la buzunar și scoase de acolo agenda lui personală. O deschise la o pagină goală și desfăcu capacul stiloului.

— Domnule Enderby, poate ne puteți lămuri, ca să facem un calcul aproximativ.

— Foarte bine. Să începem cu casa. Podmore's Thatch, cu anexele sale și grădina bine întreținută valorează, probabil, cel puțin două sute cincizeci de mii. Mama dumneavoastră a plătit o sută douăzeci de mii pentru ea, dar asta se întîmpla acum cinci ani și valoarea proprietăților a crescut considerabil între timp. În plus, este o proprietate atractivă și foarte aproape de Londra. Despre ceea ce se găsește în casă nu pot fi sigur. Zece mii de lire, poate. Apoi, în acest moment, valoarea portofoliului de acțiuni al doamnei Keeling este de aproximativ douăzeci de mii de lire.

— Așa de mult ? se miră Noel, fluierînd ușor. Nu mi-am închipuit.

— Nici eu, spuse Nancy. De unde provin banii ăștia ?

— Reprezintă debitul rămas după vînzarea casei din strada Oakley. Investit cu grijă, după ce mama dumneavoastră a cumpărat Podmore's Thatch.

— Înțeleg.

— Dar contul curent ? Noel își trecuse toate acele cifre în agendă și murea de curiozitate să le adune și să obțină valoarea totală.

— Contul curent este acum ridicat, datorită adăugării a o sută de mii de lire, rezultate din vînzarea celor două panouri pictate de tatăl ei, Lawrence Stern, către un cumpărător privat, prin intermediul firmei Boothby. Bineînțeles, toate aceste sume vor fi supuse impozitării.

— Chiar și așa... Noel calculă rapid. Toate acestea se ridică la peste trei sute cincizeci de mii.

Nimeni nu făcu nici un comentariu la acea sumă uluitoare. În tăcere, Noel își închise stiloul, îl puse pe masă și se lăsă pe spate.

— La urma urmelor, fetelor, nu-i chiar așa de rău.

— Mă bucur că sînteți satisfăcut, rosti domnul Enderby pe un ton sec.

— Deci, asta e. Noel se întinse cît putu de mult, pregătindu-se să se ridice de pe scaun. Ce ziceți dacă mă duc să aduc cîte ceva de băut ? Doriți un whisky, domnule Enderby ?

— Sigur, mulțumesc. Dar deocamdată nu. Mă tem că încă nu am epuizat toate problemele.

— Ce-ar mai fi de discutat ? se încruntă Noel.

— Există un codicil la testamentul mamei dumneavoastră, din data de 13 aprilie 1984. Acesta, bineînțeles, re-datează testamentul anterior, dar, cum nu schimbă nimic din cele deja menționate, acest fapt este irelevant.

Olivia rămase pe gînduri.

— Treisprezece aprilie. A fost ziua în care a venit la Londra. Ziua dinaintea morții ei.

— Exact.

— A venit special ca să vă întîlnească, domnule Enderby ?

— Cred că da.

— Pentru a formula acest codicil ?

— Da.

— Cred că ar fi mai bine să ni-l citiți.

— Chiar așa voi face, domnișoară Keeling. Dar, înainte de asta, cred că trebuie să menționez că a fost scris de mînă, personal de către doamna Keeling, și a fost semnat de către dînsa în prezența secretarului și adjunctului meu.

Începu să citească cu voce tare :

— „Pentru Danus Muirfield, domiciliat la Tractorman's Cottage, ferma Sawcombe, Pudley, Gloucestershire, las moștenire paisprezece schițe în ulei ale principalelor picturi ale tatălui meu, Lawrence Stern, realizate între anii 1890 și 1910. Titlurile lor sînt după cum urmează — *Terasa din grădină, Îndrăzneala iubitului, Pescarul curtezan, Pandora...*"

Schițele în ulei. Noel le bănuise existența, își destăinuise aceste bănuieli față de Olivia ; scotocise casa mamei lui ca să le găsească, dar degeaba. Acum, Olivia își întoarse privirea, peste masă, către fratele ei. Rămăsese țintuit locului și se făcuse alb la față. Maxilarul îi zvîcnea nervos. Se întrebă cît va mai păstra tăcerea, înainte de a exploda în proteste furioase.

— „...*Femei cărînd apă*, *Piață din Tunis*, *Scrisoarea de dragoste*..."

Unde fuseseră, în toți acești ani ? Cine le ținuse ? De unde apăruseră ?

— „...*Spiritul primăverii*, *Dimineața unui păstor*, *Grădina Amoretta*..."

Noel nu mai putea suporta.

— Unde erau ?

Avea vocea răgușită de furie. Domnul Enderby, întrerupt cu mojicie, rămase admirabil de calm. Probabil că se așteptase la o asemenea izbucnire. Îl privi pe Noel pe deasupra ochelarilor.

— Poate că îmi veți permite să termin, domnule Keeling, și după aceea vă voi explica.

Urmă o pauză stînjenitoare.

— Bine, continuați.

Fără să se grăbească, domnul Enderby citi mai departe :

— „*Zeul mării*, *Suvenir*, *Trandafiri albi* și *Ascunzătoarea*. Aceste lucrări se află, în acest moment, în posesia domnului Roy Brookner, de la firma Boothby, intermediari de artă, din strada New Bond, Londra, districtul W1, dar sînt programate pentru a fi scoase la licitație cu prima ocazie, la New York. Dacă moartea mea va surveni înainte de vînzarea lor, atunci ele vor reveni lui Danus Muirfield, spre a le vinde sau păstra, după dorință."

Domnul Enderby se așeză pe scaun și așteptă comentarii.

— Unde erau ?

Nimeni nu spuse nimic. Atmosfera devenise foarte încărcată. Noel își repetă întrebarea.

— Unde erau ?

— De mai mulți ani, mama dumneavoastră le ținea ascunse în spatele dulapului din dormitorul ei. Le pusese acolo chiar ea și lipise hîrtie de tapet pe deasupra, pentru a nu fi descoperite.

— N-a vrut ca noi să știm de ele ?

— Nu cred că copiii dumneaei au avut vreo legătură cu asta. Le ascundea de soțul ei. Descoperise schițele în vechiul atelier al tatălui ei, din strada Oakley. La vremea respectivă, treceau prin dificultăți financiare și nu dorea ca schițele să fie vîndute, numai pentru a face rost de niște bani.

— Și cînd le-a scos, în sfîrșit, la lumină ?

— L-a rugat pe domnul Brookner să vină la Podmore's Thatch, pentru a evalua și, eventual, pentru a cumpăra alte două lucrări pictate de bunicul dumneavoastră. Atunci i-a arătat mapa cu schițe.

— Dar dumneavoastră cînd ați auzit pentru prima dată de existența lor ?

— Doamna Keeling mi-a relatat toată povestea în ziua în care a conceput codicilul. În ziua dinaintea morții sale. Doamnă Chamberlain, doreați să spuneți ceva...

— Da. N-am înțeles nici un cuvînt din ce spuneți. Nu înțeleg despre ce vorbiți. Mie nimeni nu mi-a vorbit vreodată despre aceste schițe și acum aud prima dată despre ele. Și ce atîta tevatură ? De ce crede Noel că sînt așa de importante ?

— Sînt importante, îi spuse Noel, precaut și răbdător, pentru că sînt valoroase.

— Niște schițe nefinisate ? Credeam că astea sînt de aruncat.

— Nu și dacă ai capul pe umeri.

— Păi, cît valorează ?

— Patru, cinci mii fiecare. Și sînt paisprezece. *Paisprezece* ! repetă el, răstindu-se la Nancy, de parcă ar fi fost surdă. Așa că fă și tu socoteala, dacă ești în stare de o aritmetică atît de complicată, ceea ce mă îndoiesc.

Olivia calculase deja în minte. Șaptezeci de mii. În ciuda purtării revoltătoare a lui Noel, nu se putea împiedica să nu-i fie milă de el. Fusese atît de sigur că schițele se aflau la Podmore's Thatch, pe undeva. Ba chiar își petrecuse o sîmbătă întreagă, pe ploaie, închis în pod, pretextînd că face curățenie printre vechiturile mamei, dar de fapt pe ele le căuta. Se întrebă dacă Penelope cunoscuse motivul real al eforturilor lui și, dacă da, ce o determinase să păstreze tăcerea. Motivul era, probabil, acela că Noel era leit taică-său și Penelope nu avea deplină încredere în el. Așa că nu spusese nimic, ci le lăsase în grija domnului Brookner pentru ca, la sfîrșit, cu o zi înainte să moară, să se decidă să le dăruiască lui Danus.

Dar *de ce* ? Pentru ce motiv ?

— Domnule Enderby... Era pentru prima dată cînd vorbea, de cînd se ridicase problema codicilului, iar domnul Enderby păru ușurat să o audă vorbind cu calm și îi acordă întreaga atenție... v-a oferit vreun motiv pentru care i-a lăsat schițele lui Danus Muirfield ? Adică — își alegea cuvintele cu atenție, nedorind să pară lacomă sau invidioasă — evident că aveau o valoare specială, personală pentru mama... iar pe Danus nu-l cunoștea de prea multă vreme.

— Eu nu pot, desigur, să răspund la această întrebare, pentru că nu știu răspunsul. Dar era evident că ținea foarte mult la acest tînăr și cred că a dorit să-l ajute. Am înțeles că el dorește să pornească o mică afacere și va fi recunoscător pentru acest capital.

— Putem să-l contestăm ? întrebă Noel.

Olivia se întoarse spre el.

— Nu contestăm nimic, îi spuse ea, pe un ton neutru. Chiar dacă ar fi posibil din punct de vedere legal, eu nu vreau să am nimic de-a face cu asta.

Nancy, care se chinuise să facă tot felul de calcule aritmetice, reintră în discuție.

— Dar, de cinci ori paisprezece face șaptezeci. Asta înseamnă că băiatul pune mîna pe șaptezeci de mii de lire ?

— Dacă vinde schițele, doamnă Chamberlain, da.

— Dar sînt sigură că e o eroare. Abia dacă-l cunoștea. Era *grădinarul* ei...

Nancy nu avu nevoie decît de cîteva clipe pentru a-și crea singură o stare de puternică agitație.

— ...E revoltător ! Am avut eu dreptate cu el, tot timpul. Am zis de la început că o are pe mama la mînă, Dumnezeu știe cu ce. Ți-am spus asta, Noel, la telefon, dacă-ți amintești, cînd ți-am zis că a dat de pomană *Căutătorii de scoici*. Și cerceii mătușii Ethel... dați și ei. Iar acum asta. E ultima picătură. Totul. A dat totul. Cred că nu era în toate mințile. Fusese bolnavă și asta i-a afectat judecata. Altă explicație nu există. Trebuie să putem face ceva.

De data asta, Noel era de partea lui Nancy.

— Eu unul, n-am să stau așa, să accept chestia asta...

— ... e clar că nu era în toate mințile...

— ... e prea mult în joc...

— ... să profiți așa...

Olivia nu mai putea suporta.

— Terminați odată ! Tăceți din gură !

Vorbea calm, dar cu o furie controlată de care redactorii de la revista *Venus* învățaseră, de-a lungul anilor, să se teamă, dar și să o respecte. Însă Noel și Nancy n-o mai auziseră vorbind pe tonul acela. Se holbară mirați la ea, dar, surprinși cu garda jos, tăcură. Olivia începu să vorbească.

— Nu vreau să mai aud nici un cuvînt. S-a terminat. Mama a murit. Am îngropat-o chiar azi. Dacă v-ar vedea cineva cum vă asmuțiți ca doi cîini rîioși, ar zice că ați uitat de asta. Nu sînteți în stare să vă gîndiți sau să vorbiți decît de ce vă rămîne de la ea. Iar acum știm, pentru că ne-a spus domnul Enderby. Iar mama n-a fost niciodată nebună... din contră, a fost cea mai inteligentă femeie pe care am cunoscut-o. De acord, a fost generoasă pînă la

exces, dar niciodată fără să se gîndească bine înainte. A fost o femeie cu simț practic. S-a gîndit la viitor. Cum altfel credeți că s-a descurcat, cu banii puțini pe care îi avea și un soț care era în stare să joace pînă și ultimul bănuț pe care punea mîna ? În ceea ce mă privește, sînt mai mult decît mulțumită și cred că și voi ar trebui să fiți la fel. Ne-a dăruit o copilărie minunată și a făcut totul ca să intrăm în viață cu capul sus, iar acum, după ce a murit, ne-a asigurat, fiecăruia, o viață confortabilă. Cît despre cercei — și o privi pe Nancy cu o căutătură rece și acuzatoare — dacă a vrut să-i lase Antoniei și nu ție sau lui Melanie, sînt sigură că a avut un motiv întemeiat.

Nancy își coborî privirea și începu să-și adune o scamă imaginară de pe jachetă.

— ... Iar dacă Danus primește schițele și nu Noel, atunci sînt sigură că a avut și pentru asta un motiv întemeiat.

Noel deschise gura, apoi își luă seama și o închise la loc, fără să spună nimic.

— ...Și-a făcut propriul ei testament. A făcut ceea ce a vrut să facă. Și asta e tot ce contează, așa că, să nu-l mai aud pe vreunul din voi că scoate un singur cuvînt măcar !

Fără să ridice vocea nici o clipă, spusese totul. În pauza penibilă care urmă, așteptă ca Noel sau Nancy să protesteze față de cuvintele biciuitoare pe care le rostise. După un timp, de cealaltă parte a mesei, Noel începu să se foiască în scaun. Olivia îi aruncă o privire tăioasă, gata de o nouă bătălie, dar el nu mai părea să aibă nimic de zis. Cu un gest care recunoștea înfrîngerea, mai clar decît orice cuvînt, Noel ridică mîna să se frece la ochi, apoi să-și netezească părul negru. Își îndreptă umerii, își aranjă nodul cravatei de mătase neagră. Reușise să se controleze. Ba chiar încercă să zîmbească.

— După ieșirea asta, rosti el, adresîndu-se tuturor, cred că meritățm cu toții ceva de băut. Se ridică în picioare. Un whisky pentru dumneavoastră, domnule Enderby ?

Și astfel, delicat, puse capăt discuției, depășind momentul de tensiune. Domnul Enderby, vizibil ușurat, acceptă propunerea lui Noel și începu să-și strîngă hîrtiile, așezîndu-le înapoi în servietă. Nancy, mormăind ceva despre pudrat nasul, se ridică, cu toată demnitatea cam zdruncinată de care era în stare, își luă poșeta și ieși din cameră. Noel ieși după ea, plecînd să caute niște gheață. Olivia și avocatul rămaseră singuri.

— Îmi pare rău, îi spuse ea.

— Nu aveți de ce. Ați vorbit minunat.

— Dumneavoastră nu credeți că mama era nebună, nu-i așa ?

— Cîtuși de puțin.

— Ați vorbit cu Danus în această după-amiază. Vi s-a părut un șarlatan ?

— Departe de așa ceva. L-aș caracteriza drept un tînăr integru.

— Totuși, tare aș vrea să știu ce a făcut-o pe mama să-i lase o moștenire atît de valoroasă.

— Cred, domnișoară Keeling, că nu vom ști niciodată.

Îi acceptă părerea.

— Cînd îi veți spune ?

— Oricînd este convenabil.

— Credeți că acum ar fi bine ?

— Da, dacă se poate să vorbesc cu el între patru ochi.

— Adică, după ce pleacă Noel și Nancy, zîmbi Olivia.

— Cred că ar fi mai bine să așteptăm pînă atunci.

— Nu întîrziați prea mult ?

— Dacă se poate, am să-i telefonez soției mele.

— Sigur că da. Vreau ca Danus să știe cît mai repede, pentru că va mai rămîne, probabil, aici și mîine și ar însemna să apară o atmosferă de tensiune între noi, dacă eu știu și el nu.

— Înțeleg perfect.

Noel se întoarse, ținînd în mînă suportul de gheață.

— Olivia, spuse el, ai un mesaj pe masa din bucătărie. Danus și Antonia au plecat să bea ceva la Sudeley. Se întorc la șase și jumătate.

Rosti toate acestea pe un ton destul de natural, rostind numele celor doi pentru prima dată fără venin sau resentimente. În situația de față, era un semn bun. Olivia se întoarse spre domnul Enderby:

— Puteți aștepta pînă atunci?

— Bineînțeles.

— Vă sînt recunoscătoare. Ați fost deosebit de răbdător cu noi.

— Face parte din munca mea, domnișoară Keeling. Atît și nimic mai mult.

După ce își petrecuse destul de mult timp la etaj, pieptănîndu-se, pudrîndu-și nasul și, în general, încercînd să-și revină, Nancy se întoarse în sufragerie și îi anunță că pleacă acasă. Olivia păru mirată.

— Nu stai să bei ceva cu noi?

— Nu, mai bine nu. Am mult de mers. N-aș vrea să pățesc ceva. La revedere, domnule Enderby și vă mulțumesc pentru ajutor. Vă rog, nu vă ridicați. La revedere, Noel. Drum bun la Londra. Stai acolo, Olivia, nu-i nevoie să mă conduci.

Dar Olivia lăsă paharul jos și porni în urma surorii ei. Afară, superba zi de primăvară se transforma într-o seară răcoroasă și înmiresmată. Pe cer nu se vedea nici un nor și orizontul era roșu, ca după apus. Un vînt ușor făcea să tremure crengile de sus ale copacilor și, dinspre dealul din spatele satului răzbătea, cu claritate behăitul oilor și mieilor ieșiți la păscut. Nancy privi în jur.

— Ce noroc am avut cu vremea asta. A picat foarte bine. A fost totul bine, Olivia. Ai aranjat totul perfect.

Părea să facă totul pentru a-și demonstra amabilitatea.

— Mulțumesc, răspunse Olivia.

— A fost mult de muncă. Îmi dau seama.

— Da. Era nevoie de organizare. Mai sînt încă două-trei lucruri de rezolvat. O piatră pentru mormîntul mamei. Dar putem vorbi despre asta altă dată.

Nancy urcă în mașină.

— Cînd te întorci la Londra ?

— Mîine seară. Trebuie să fiu la birou luni dimineață.

— Atunci, ținem legătura.

— Neapărat.

Olivia ezită, apoi își aminti hotărîrea pe care o luase în acea după-amiază, în legătură cu lucrurile bune. Mama nu lăsa pe nici unul din copiii ei să plece fără un sărut de rămas bun. Se aplecă pe geamul deschis al mașinii și o sărută pe Nancy pe obraz.

— Ai grijă cum conduci, îi spuse, după care, cu mult curaj (unde merge mia, merge și suta) adăugă : complimente lui George și copiilor.

Întorcîndu-se în casă, constată că cei doi bărbați plecaseră din sufragerie, întorcîndu-se la confortul din salon. Noel trăsese draperiile și făcuse focul, dar, după ce-și termină paharul de whisky cu sifon, se ridică în picioare și anunță că era momentul să plece. Domnul Enderby spuse că era un moment potrivit pentru a-i telefona soției, așa că Olivia îl lăsă acolo și îl conduse pe Noel pînă la ușă.

— Am impresia că n-am făcut decît să conduc lumea, toată ziua.

— Cred că ești obosită. Ar fi bine să te odihnești.

— Probabil că sîntem cu toții obosiți. A fost o zi grea.

Se răcorise de-a binelea afară. Înfiorată, Olivia se cuprinse cu brațele.

— Îmi pare rău de cum au ieșit lucrurile, Noel. Numai Dumnezeu știe cît te-ai străduit să le găsești. Dar, în situația de față, nu poți face absolut nimic. Și, trebuie să recunoști, nici unul din noi n-a ieșit prea rău. Casa se va vinde ca pîinea caldă. Așa că n-are sens să-ți faci nervi, pentru o nedreptate imaginară. Altfel ai să faci o jalnică indigestie spirituală și o să te trezești acru și nemulțumit.

Noel zîmbi. Fără veselie, dar la urma urmelor era totuși un zîmbet.

— E greu de înghițit gălușca asta, dar după cît se pare nu avem alternativă. Totuși, aș dori să știu de ce nu ne-a spus nimic despre schițe, n-a vorbit niciodată despre existența lor. Și de ce le-a lăsat acelui tip ?

Olivia ridică din umeri.

— Ținea la el ? Îi era milă de el ? Dorea să-l ajute ?

— Trebuie să fie mai mult decît atît.

— Poate, admise ea și-l sărută de rămas bun. Dar nu cred că vom afla vreodată.

Urcă în Jaguar și plecă, iar Olivia rămase pe loc, ascultînd zgomotul motorului care se pierdea în zare, pînă cînd nu se mai auzi și liniștea serii se instală din nou. Zgomotele naturii intrară din nou în stăpînire — oile de pe pășunea din apropiere, vîntul acum mai puternic, foșnind printre crengile copacilor, un lătrat de cîine. Auzi niște pași dinspre sat și voci tinerești. Danus și Antonia se întorceau de la Sudeley. Le zări capetele pe deasupra zidului și, cînd intrară pe poarta deschisă, văzu că Danus o ținea pe Antonia cu brațul pe după umeri ; Antonia își pusese un fular roșu în jurul gîtului și era roșie în obraji. Își ridică privirea și o văzu pe Olivia, care îi aștepta.

— Olivia ! Ce faci aici de una singură ?

— Noel tocmai a plecat. V-am auzit venind. Ați avut o seară plăcută ?

— Ne-am dus numai ca să bem ceva. Sper că nu te-ai supărat. N-am mai fost niciodată într-un local. E grozav. Foarte demodat, iar Danus a jucat săgeți cu poștașul.

— Ai cîștigat ? îl întrebă Olivia.

— Nu. N-am avut nici o șansă. A trebuit să-i ofer un pahar de bere Guiness.

Intrară împreună în casă. În bucătăria călduroasă, Antonia își desfăcu fularul.

— Întrunirea de familie s-a terminat ?

— Da. A plecat și Nancy. Dar domnul Enderby este încă aici. Olivia se întoarse spre Danus. Vrea să vorbească ceva cu tine.

Danus o privi uimit.

— Cu *mine* ?

— Da. Acum e în salon. Cred că ar fi mai bine să nu-l lași să aștepte, pentru că, săracul, vrea să ajungă acasă, la nevasta lui.

— Dar ce-o fi având de vorbit cu *mine* ?

— N-am idee, minți Olivia. Ce-ar fi să te duci și să vezi ?

Cu o expresie de amuzament pe chip, Danus plecă spre salon. Ușa se închise în urma lui.

— De ce naiba vrea să vorbească cu Danus ? întrebă Antonia, îngrijorată. Sper că nu e ceva de rău !

Olivia se sprijini de marginea mesei din bucătărie.

— Sînt convinsă că nu.

Totuși, Antonia nu părea convinsă. Olivia nu voia să continue conversația, așa că schimbă subiectul.

— Deci, ce mîncăm astăzi la cină ? Danus rămîne la noi ?

— Dacă nu te superi.

— Sigur că nu mă supăr. Ar fi mai bine să rămînă și peste noapte. Îi găsim noi un pat, pe undeva.

— Ar fi mult mai ușor așa. N-a mai intrat în căsuța lui de cîteva săptămîni și precis că e umedă și tristă.

— Spune-mi ce s-a întîmplat la Edinburgh. Ce zic doctorii, e sănătos ?

— Da. Nu are nimic, Olivia. E sănătos. Nu e epileptic și n-a fost niciodată.

— E o veste minunată.

— Da. Ca un miracol.

— Danus înseamnă foarte mult pentru tine, nu-i așa ?

— Da.

— Și cred că și tu pentru el.

Antonia, radioasă, dădu din cap în semn de aprobare.

— Deci, ce planuri v-ați făcut ?

— Vrea să deschidă un centru de grădinărit... să aibă propria lui afacere. Iar eu am să-l ajut. Vom lucra împreună.

— Dar slujba lui de la Autogarden ?

— Începe din nou lucrul la ei luni, cu un preaviz de o lună. Au fost așa de buni cu el în toată perioada asta în care a trebuit să se învoiască încît el e de părere că dacă o să continue să lucreze luna asta le va mulțumi într-un fel.

— Și după aceea ?

— Vom pleca să căutăm un teren pe care să ne permitem să-l închiriem sau să-l cumpărăm. Poate în Somerset. Sau în Devon. Dar am vorbit serios cînd am zis că vreau să stau aici — și nu vom pleca înainte ca Podmore's Thatch să fie vîndut și mobila să fie luată de aici. Cum ți-am spus, pot să le arăt casa celor amatori, iar Danus ar putea să aibă grijă de grădină.

— E o idee grozavă. Dar nu trebuie să se întoarcă în căsuța lui, trebuie să stea aici, cu tine. Am să fiu mult mai fericită știind că nu ești singură. Poate să se servească de mașina mamei, iar tu mă vei ține la curent cu numărul clienților potențiali. Am s-o păstrez și pe doamna Plackett, dacă dorește, pînă în momentul în care se vinde casa. Ar putea face o curățenie serioasă de primăvară, plus că o să-ți țină tovărășie, cît timp Danus lucrează în grădinile altora. Olivia zîmbi, ca și cum ar fi planificat ea însăși totul. Ce bine s-au potrivit lucrurile.

— Mai e ceva. N-am să mă întorc la Londra.

— Mi-am imaginat.

— Ai fost așa de drăguță, propunîndu-mi să mă ajuți, și eu îți sînt recunoscătoare, dar n-aș fi bună de manechin. Sînt prea timidă.

— Probabil că ai dreptate. Ai să fii mult mai fericită purtînd o pereche de cizme înalte și cu degetele pline de noroi, spuse Olivia și amîndouă izbucniră în rîs. Ești fericită, Antonia, nu ?

— Da. Mai fericită decît mi-am imaginat că voi mai fi vreodată. A fost o zi ciudată. Uimitor de fericită și cutre-

murător de tristă. Dar cred că Penelope ar fi înțeles. Mi-era groază de înmormîntare. Singura la care am mai participat a fost cea a lui Cosmo, și atunci a fost atît de cumplit, încît m-am temut să mă mai duc la încă una. Dar după-amiaza asta a fost cu totul altfel. Mai degrabă o celebrare, zău așa.

— Așa am și vrut să fie. Așa am aranjat. Iar acum... Olivia începu să caște... s-a terminat cu bine. Gata.

— Pari obosită.

— Ești a doua persoană care îmi spune același lucru astă-seară. De obicei, asta înseamnă că par bătrînă.

— Nu pari bătrînă. Du-te sus și fă o baie. Nu-ți face griji pentru cină. E niște supă în cămară și avem cotlete de miel în frigider. Dacă vrei, am să-ți aduc eu cina pe o tavă, la pat.

— Nu sînt chiar așa de bătrînă și obosită, spuse Olivia, desprinzîndu-se de marginea mesei și arcuindu-și spinarea. Dar am să mă duc să fac o baie. Dacă domnul Enderby pleacă înainte să mă întorc, îi transmiți tu scuzele mele ?

— Bineînțeles.

— Și spune-i la revedere din partea mea. Spune-i că am să țin legătura cu dînsul.

Cinci minute mai tîrziu, rezolvînd ceea ce avuseseră de rezolvat, Danus și domnul Enderby intrară în bucătărie. Antonia era lîngă chiuvetă, curățînd morcovi. Se întoarse să le zîmbească, așteptînd ca ei să vorbească ; să-i explice despre ce vorbiseră. Dar nici unul nu spuse nimic și, în fața unei asemenea solidarități masculine, ea nu avu curajul să pună vreo întrebare. Îi transmise, însă, domnului Enderby mesajul de la Olivia.

— E foarte obosită și a urcat să facă o baie. Dar mi-a spus să vă transmit eu urarea de rămas bun și să mă scuz din partea ei, în speranța că veți înțelege.

— Da, bineînțeles.

— A spus că va ține legătura cu dumneavoastră.

— Îți mulțumesc că mi-ai spus. Acum trebuie să plec. Soția mea mă așteaptă la cină. Domnul Enderby își trecu servieta în mîna stîngă. La revedere, Antonia.

— Ah... Prinsă pe neașteptate, Antonia își șterse repede mîna de șorț. La revedere, domnule Enderby.

— Și mult noroc.

— Mulțumesc.

Domnul Enderby ieși cu pași mari pe ușă, urmat de Danus. Antonia, rămasă singură, se întoarse la morcovi, dar nu-i era mintea la treabă. De ce îi urase noroc — și, de fapt, ce se petrecea ? Danus nu păruse deloc necăjit, așa că poate era vorba de ceva bun. Poate — ce gînd fericit — domnul Enderby îl plăcuse pe Danus, în timp ce stătuseră de vorbă, la ceai, iar acum se oferea să-i ajute să strîngă niște bani ca să-și cumpere centrul de grădinărit. Părea puțin probabil, dar ce alt motiv ar fi avut să vorbească cu el... ?

Auzi mașina domnului Enderby pornind la drum. Se opri din lucru și se sprijini de chiuvetă, așteptînd întoarcerea lui Danus, cu cuțitul într-o mînă și morcovul în cealaltă.

— Ce ți-a spus ? îl întrebă, înainte ca el să apuce să intre pe ușă. De ce a vrut să stea de vorbă cu tine ?

Danus îi luă cuțitul și morcovul din mîini și o cuprinse în brațe.

— Am ceva să-ți spun.

— Ce ?

— Pînă la urmă, nu va mai trebui să vinzi cerceii mătușii Ethel.

— Iu-hu !

— Doamna Plackett ?

— Unde sînteți ?

— Aici, sus, în dormitorul mamei.

Doamna Plackett urcă scările.

— Ați început, așa-i ?

— Nu chiar. Încerc doar să decid ce vom face. Nu cred că merită să păstrăm ceva. Toate hainele mamei erau așa de vechi și neconvenționale, încît nu văd cine le-ar putea dori. Am niște saci pentru vechituri. Le punem pe toate acolo, să le ia gunoierii.

— Doamna Tillingham organizează un bazar cu vînzare luna viitoare. Ajutoare pentru cumpărarea unei orgi.

— Mă rog. Vedem noi. Vă las pe dumneavoastră să hotărîți. Acum, eu zic ca dumneavoastră să scoateți hainele din dulap, iar eu am să golesc sertarele scrinului.

Doamna Plackett se apucă de treabă, deschizînd larg ușile dulapului și începînd să scoată cîte un braț de haine ponosite, dar atît de dragi. Cînd le puse pe pat... și unele erau roase de atîta purtat, Olivia își întoarse privirea într-o parte. Părea o indecență fie numai să le și privească. Îi fusese groază de acest moment și avea toate șansele să fie mult mai dureros decît bănuise. Încurajată de prezența realistă a doamnei Plackett, se așeză în genunchi și deschise sertarul de jos. Pulovere, cu nasturi sau fără, foarte roase pe la coate. Un fular de copil, din lînă albă de Shetland; o flanelă de lînă bleumarin, pe care mama o purta la grădinărit.

— Deci, ce-o să se întîmple cu casa ? întrebă doamna Plackett la un moment dat.

— Va fi pusă în vînzare. Așa a dorit mama și, oricum, nici unul din noi n-ar dori să stea aici. Dar Antonia și Danus vor rămîne aici să primească clienții, să le arate casa și să aibă grijă de ea pînă cînd o cumpără cineva. Și-atunci vom vinde mobila.

— Antonia și Danus ? Doamna Plackett, dînd înțelepțește din cap pentru sine, cugetă la cele implicate de această situație. Ce drăguț...

— Iar apoi vor pleca să caute o bucată de pămînt pe care s-o poată închiria sau cumpăra. Vor să creeze un centru de grădinărit.

— Mi se pare mie, spuse doamna Plackett, că-și fac cuibul. Apropo, ei unde sînt ? Nu i-am văzut pe aici cînd am intrat în casă.

— S-au dus la biserică.

— Zău ?

— Mi se pare că sînteți mulțumită, doamnă Plackett.

— E frumos cînd tinerii merg la biserică. Nu prea se întîmplă în zilele noastre. Și îmi pare bine că vor rămîne împreună. La șade tare bine unul cu altul, am văzut eu de la început. Și sînt și tineri. Dar cu toate astea, au capul pe umeri. Ce ziceți de asta ?

Olivia se întoarse spre ea. Mantia marinărească a mamei. Brusc, prin fața ochilor i se derulă o imagine-amintire. Mama și micuța Antonia sosind pe aeroportul din Ibiza ; mama îmbrăcată cu mantia aceasta, iar Antonia alergînd și aruncîndu-se în brațele lui Cosmo.

Părea să fi trecut o veșnicie de atunci.

— E prea bună ca s-o aruncăm, spuse ea. Puneți-o deoparte, pentru bazar.

Dar doamna Plackett nu părea prea entuziasmată de ideea asta.

— E groasă și călduroasă, zău așa. Mai are ani buni de viață.

— Atunci, luați-i dumneavoastră. O să vă țină cald pe bicicletă.

— Sînteți foarte drăguță, domnișoară Keeling. V-aș fi recunoscătoare, spuse femeia și puse mantia pe pat. Am să mă gîndesc la mama dumneavoastră de fiecare dată cînd am s-o pun pe mine.

Alt sertar. Lenjerie, cămăși de noapte, turbane, cordoane, eșarfe ; un șal de mătase chinezească, cu ciucuri bogați, brodat cu păuni stacojii. O eșarfă de dantelă neagră.

Dulapul era aproape gol. Doamna Plackett căută mai în spate.

— Ia uite la asta ! Scoase obiectul afară, cu umeraș cu tot. O rochie, tinerească și modestă, dintr-un material ief-

tin, care atîrna moale, fără nici o formă. O rochie roșie, imprimată cu margarete albe, cu un decolteu pătrat și umeri falși.

— N-am mai văzut-o niciodată.

— Nici eu. Mă întreb ce-a găsit-o pe mama să păstreze *așa ceva*. Cred c-a purtat-o în vremea războiului. Aruncați-o, doamnă Plackett.

Sertarul de sus. Creme și loțiuni, plăcuțe de șmirghel, sticluțe vechi de parfum, o cutie de pudră cu pămătuf din pene de lebădă. Un șirag de mărgele de culoarea chihlimbarului. Cercei. Brizbizuri fără valoare.

În sfîrșit, cu greu, terminară. Doamna Plackett legă strîns sacii de plastic și, împreună, îi cărară jos, scoțîndu-i afară, lîngă tomberoane.

— O să le ia mîine dimineață. Și, cu asta, gata cu treaba pentru dumneavoastră.

În bucătărie, doamna Plackett își puse haina.

— Nici nu știu cum să vă mulțumesc, doamnă Plackett, spuse Olivia, observînd grija cu care doamna Plackett împăturea mantaua, punînd-o apoi într-o pungă. Nu m-aș fi descurcat singură.

— Mi-a făcut plăcere să vă fiu de ajutor, asta-i sigur. Ei, eu trebuie să plec. Să pregătesc masa pentru domnul Plackett. Drum bun la Londra, domnișoară Keeling și aveți grijă de dumneavoastră. Încercați să vă odihniți. A fost un sfîrșit de săptămînă foarte plin.

— Mai vorbim, doamnă Plackett.

— Chiar așa. Și să mai veniți să ne vedeți. Mi-ar părea rău să nu ne mai vedem.

Urcă pe bicicletă și porni la drum — o siluetă masivă, cu spatele drept și punga atîrnată de ghidon.

Olivia se întoarse la etaj, în camera mamei sale. Deposedată de toate obiectele personale, camera părea incredibil de goală. În curînd, Podmore's Thatch va fi vîndută, iar camera aceasta va aparține altcuiva. Alte mobile, alte haine, alt parfum, alte voci, alte hohote de rîs. Se așeză pe pat și zări, dincolo de fereastră, frunzele proaspete ale

castanului înmugurit. Un sturz cînta, ascuns undeva printre crengi.

Privi în jur. Văzu noptiera, veioza de porțelan cu abajurul fronsat. Noptiera avea un sertăraș. Nici nu-l observaseră și nu apucaseră să-l golească. Acum îl deschise și găsi acolo o sticluță cu aspirine, un nasture, un capăt de creion, un jurnal de demult. Și, în spate de tot, o carte.

Băgă mîna în sertar și scoase cartea afară. O carte subțire, legată în piele albastră. *Jurnal de toamnă* de Louis MacNeice. Înăuntru, un obiect mai gros, drept semn de carte ; paginile se deschiseră chiar acolo. Găsi niște foi de hîrtie subțire, îngălbenită, împăturite strîns... o scrisoare, poate ? Și o fotografie.

Fotografia reprezenta un bărbat. Îi aruncă o privire și apoi o lăsă deoparte. Începu să desfacă scrisoarea, dar privirea îi fu atrasă de un pasaj dintr-o poezie, așa cum se întîmplă cînd zărești un nume cunoscut într-un articol de ziar...

A sosit luna septembrie,
cea care dă viață toamnei,
care, cu natura ei,
preferă copacii fără frunze și focul în cămin.
Așa că îi dăruiesc această lună și următoarea,
deși tot anul meu ar trebui să fie al ei, celei care
mi-a dăruit
atîtea zile de disperare și uimire
și mult mai multe zile de fericire.
Septembrie și-a lăsat mireasma în viața mea, și-a lăsat
umbrele pe pereții camerei mele,
o umbră cu părul împletit în toate cascadele mele
și amintirea sărutărilor, risipite prin toată Londra.

Cuvintele nu erau noi pentru Olivia. Studentă la Oxford fiind, îl descoperise pe MacNeice, o pasionase și devorase cu disperare tot ce scrisese el. Și totuși acum, după trecerea atîtor ani, era la fel de impresionată și mișcată ca la prima lectură a acestui poem. Îl reciti, apoi

lăsă cartea jos. Care fusese semnificația ei pentru mama ? Luă iarăși fotografia.

Un bărbat. Într-un fel de uniformă, dar cu capul descoperit. Era pe jumătate întors, zîmbind către fotograf, de parcă ar fi fost luat pe nepregătite ; un colac de frînghie ținut peste umăr. Avea părul bătut de vînt și în depărtare se zărea marea, conturînd orizontul. Un bărbat. Necunoscut Oliviei și totuși, într-un fel ciudat, familiar. Se încruntă. O asemănare ? Nu atît asemănare, cît trăsături deja cunoscute. Îi aduceau aminte de cineva. Dar de cine ? Cineva... ?

Cum să nu ! Odată recunoscut, lucrul deveni evident. Danus Muirfield. Nu era vorba de forma feței sau a ochilor, ci de o asemănare mult mai subtilă. Capul, cu bărbia ușor ridicată. Căldura neașteptată a zîmbetului său.

Danus.

Deci, acest om era răspunsul la întrebarea la care nici domnul Enderby, nici Noel, nici Olivia nu reușiseră să răspundă ?

Intrigată la culme, luă scrisoarea și-i desfăcu paginile fragile. Hîrtia era liniată și scrisul școlăresc, cu litere clar desenate, cu un creion cu vîrf foarte ascuțit.

Undeva în Anglia
20 mai 1944
Draga mea Penelope,

În ultimele săptămîni m-am așezat de zeci de ori ca să-ți scriu. De fiecare dată, n-am ajuns mai departe de primele rînduri, căci mă întrerupea un telefon, o chemare, o bătaie în ușă sau cine știe ce sarcină urgentă.

Dar în sfîrșit a sosit un moment, în acest loc cufundat în întuneric, cînd sînt sigur că voi avea o oră de liniște. Scrisorile tale au ajuns cu bine și îmi aduc bucurie. Le iau cu mine, ca un școlar bolnav de dragoste, le citesc și le recitesc de nenumărate ori. Dacă nu pot fi cu tine, măcar să-ți ascult glasul...

Singurătatea era foarte apăsătoare. În jurul ei, casa stătea goală și tăcută. Camera mamei era cufundată în liniște și numai șoapta paginilor, citite și apoi lăsate deoparte, rupea tăcerea. Lumea, prezentul erau uitate. Acesta era trecutul pe care Olivia îl descoperea; era trecutul mamei ei, nebănuit pînă acum și pe care nu și-l putuse imagina.

Există și posibilitatea ca Ambrose să fie un gentleman și să-ți permită să divorțezi... Tot ceea ce contează acum este să fim împreună și, pînă la urmă — așa cum sper, mai devreme sau mai tîrziu — să ne căsătorim. Într-o bună zi, acest război va lua sfîrșit... Dar orice călătorie de o mie de mile începe cu primul pas și nici o expediție nu merge rău, dacă te gîndești puțin la ea înainte.

Dădu pagina și continuă cu următoarea.

...Nu știu de ce, dar nu mă tem deloc că nu voi supraviețui războiului. Moartea, ultimul inamic, pare încă departe, ascunsă în spatele anilor de bătrînețe și infirmitate. Și nu pot să cred că soarta, după ce ne-a adus împreună, n-a hotărît să rămînem așa.

Dar fusese ucis. Numai moartea ar fi putut pune capăt unei asemenea iubiri. Fusese ucis și nu se mai întorsese niciodată la mama, iar din toate planurile și speranțele lui pentru viitor se alesese praful, căci fuseseră întrerupte pe veci de un glonț rătăcit sau de-o bombă. Fusese ucis, iar ea mersese, pur și simplu, mai departe. Se întorsese la Ambrose și trăise tot restul vieții fără remușcări sau amărăciune, fără măcar un dram de autocompătimire. Iar copiii ei nu știuseră niciodată. Nici nu ghiciseră. Nimeni nu știuse vreodată. Într-un fel, acesta era lucrul cel mai trist. *Trebuia să vorbești despre el, mamă. Cu mine. Aș fi înțeles. Aș fi dorit să ascult.* Descoperi, spre surprinderea ei, că avea ochii plini de lacrimi. Lacrimi care dădeau

pe-afară și i se prelingeau pe obraji ; senzația era ciudată și neobișnuită. Parcă era vorba de altcineva, nu de ea însăși. Și totuși, plîngea pentru mama ei. *Vreau să fii aici. Acum. Vreau să stau de vorbă cu tine. Am nevoie de tine.*

Poate că era bine să plîngă. Nu plînsese pentru mama ei atunci cînd murise, dar plîngea acum. În intimitate, fără ca nimeni să-și bată joc de slăbiciunea ei, își putea permite să plîngă în voie. Domnișoara Keeling, cea dură și de temut, redactor-șef la *Venus*, parcă nici nu exista. Era iar o școlăriță, dînd buzna în casă, pe ușa de la demisolul casei din strada Oakley, strigînd „Mami !" și știind că, de undeva, mama îi va răspunde. Pe măsură ce plîngea, armura aceea pe care o ridicase în jurul ei — carapacea dură a autocontrolului — se sparse, dispărînd fără urmă. Fără acea armură, n-ar fi putut depăși primele zile de viață într-o lume rece, în care mama nu mai exista. Acum, eliberată de durere, era din nou umană, era din nou ea însăși.

După o vreme, oarecum refăcută, luă ultima pagină a scrisorii și o citi pînă la capăt.

...și regret că nu sînt acolo, să împart cu voi rîsul și treburile domestice din ceea ce a devenit pentru mine o a doua casă. Totul a fost minunat, în toate sensurile. Iar în această viață, nimic din ce e bun nu se pierde. Rămîne în ființa unui om, devine o parte a firii lui. Așa că o parte din tine este mereu alături de mine. Și o parte din mine îți aparține pentru totdeauna. Iubirea mea, draga mea.

Richard.

Richard. Rosti numele cu voce tare. *O parte din mine îți aparține pentru totdeauna.* Împături scrisoarea și o puse la loc, alături de fotografie, între paginile *Jurnalului de toamnă*. Închise cartea și se lăsă pe spate, peste perne, privind în tavan și gîndindu-se : acum știu totul. Dar știa că nu-i adevărat ; știa doar că, mai mult decît orice, avea

nevoie să afle fiecare detaliu, cît de mic, despre ceea ce se întîmplase. Cum se cunoscuseră ; cum apăruse în viața ei, cum se îndrăgostiseră, atît de inevitabil și profund, unul de celălalt ; cum fusese ucis.

Dar cine știa ? Numai o singură persoană. Doris Penberth. Doris și mama locuiseră împreună în timpul războiului. Nu puteau exista secrete între ele. Entuziasmată, Olivia începu să-și facă planuri. Cîndva... mai bine în septembrie, cînd la birou era liniște de obicei... Olivia își va lua cîteva zile libere și va merge în Cornwall. În primul rînd, trebuia să-i scrie lui Doris și să-i propună o vizită. Era foarte probabil că Doris o va invita să locuiască la ea. Și Doris va vorbi, își va aminti de Penelope și, puțin cîte puțin, va aduce numele lui Richard în discuție și, pînă la urmă, Olivia va afla tot. Dar nu se vor rezuma doar la discuții. Doris îi va arăta Oliviei orașul Porthkerris și toate locurile care făcuseră parte din viața mamei, pe care Olivia nu le cunoscuse niciodată. Și o va duce să vadă casa unde locuise mama odată și vor vizita galeria de artă, la deschiderea căreia contribuise și Lawrence Stern, iar Olivia va revedea *Căutătorii de scoici*.

Se gîndi la cele paisprezece schițe făcute de Lawrence Stern la începutul secolului, care acum îi aparțineau lui Danus. Își aminti de Noel, cu o seară mai înainte, cînd își luase rămas bun.

„De ce le-a lăsat tipului ăstuia ?"

„Ținea la el ? Îi era milă de el ? A vrut să-l ajute ?"

„A fost mai mult decît atît."

„Poate. Dar nu cred că vom afla vreodată."

Greșise. Mama îi lăsase schițele lui Danus din mai multe motive. Noel, cu pisălogeala lui, o adusese la limita răbdării, dar în Danus găsise o persoană care merita să fie ajutată. Cît au stat la Porthkerris, a văzut cum dragostea dintre el și Antonia a sporit, a înflorit și a bănuit că, la timpul potrivit, aveau probabil să se căsătorească. Amîndoi însemnau ceva special pentru ea, și și-a dorit să le ofere o bază, la început de drum. Dar cel mai important

motiv dintre toate era că Danus îi aducea aminte de Richard. Cu siguranță că, de prima dată cînd îl văzuse, observase această asemănare fizică, așa că se simțise imediat apropiată de băiat. Poate, prin Danus și Antonia, simțea că i se oferă o a doua șansă de fericire... o identificare prin substituirea cu ei. Oricare ar fi fost motivul, cei doi tineri îi aduseseră multă fericire în ultimele săptămîni din viață și pentru asta le mulțumea, după obiceiul ei, într-un mod spectaculos.

Brusc, Olivia se uită la ceas. Era aproape miezul zilei. Nu mai era mult și Danus și Antonia aveau să se întoarcă de la biserică. Se ridică din pat și se duse să închidă și să zăvorască fereastra pentru ultima oară. Se opri în dreptul oglinzii și își privi imaginea reflectată, verificînd dacă nu cumva se mai vedeau urmele lacrimilor. Apoi luă cartea, cu scrisoarea și fotografia ascunse bine între paginile ei, și ieși din cameră, închizînd ușa în urmă. Jos, în bucătăria pustie, luă cleștele mare de fier și îl folosi pentru a înălța capacul boilerului. Căldura focului o lovi în față, arzîndu-i obrajii, și ea aruncă secretul mamei sale în inima aprinsă a focului de cărbuni, privindu-l arzînd.

Doar cîteva secunde și dispăru cu totul.

16
DOMNIȘOARA KEELING

Era mijlocul lui iunie și vara era la ea acasă. Primăvara caldă și timpurie se ținuse de cuvînt și adusese un val de căldură în întreaga țară. Olivia era mulțumită. Îi plăcea căldura și iubea străzile Londrei scăldate în soare ; imaginea turiștilor ieșiți la plimbare în haine ușoare ; umbrelele în dungi, așezate pe trotuare, pe terasele din fața localurilor ; îndrăgostiții întinși pe iarbă, îmbrățișați la umbra copacilor din parc. Toate astea creau, împreună, senzația că te afli tot timpul în străinătate și, pe cînd alții se ofileau, ea se simțea plină de vitalitate. Era iarăși domnișoara Keeling, în culmea energiei ; revista *Venus* îi acapara toată atenția.

Era recunoscătoare terapiei prin muncă asiduă, dătătoare de satisfacții, și bucuroasă că, pentru moment, își putea scoate din minte familia și tot ce se întîmplase. De la înmormîntarea lui Penelope nu se mai văzuse nici cu Nancy, nici cu Noel, deși din timp în timp vorbise cu ei la telefon. Podmore's Thatch, scoasă pe piață, fusese vîndută aproape imediat, și încă pentru o sumă cît se poate de consistentă, mult peste visurile cele mai nebunești ale lui Noel. Odată vînzarea încheiată și mobilele vîndute la licitație, Danus și Antonia plecaseră și ei. Danus cumpărase bătrînul Volvo al mamei și în el puse-

seră puținul pe care îl aveau, pornind spre vest, în căutarea unui loc unde să-și amenajeze micul centru de grădinărit, al lor și numai al lor. O sunaseră pe Olivia, să-și ia rămas bun, dar asta fusese în urmă cu o lună și, de atunci, nu mai primise nici o veste de la ei.

Era o zi de marți, dimineața, iar ea stătea la birou. Un nou redactor de modă se alăturase echipei ei și Olivia citea prima lui încercare de editorial. *Cel mai bun accesoriu ești tu însuți.* Era un titlu bun. Îți atrăgea imediat atenția. „Lăsați la o parte eșarfele, cerceii, pălăriile. Concentrați-vă atenția asupra ochilor, pielii strălucitoare, sclipirii de sănătate..."

Se auzi țîrîitul telefonului pe interior. Fără să-și ridice ochii, Olivia apăsă pe buton.

— Da ?

— Domnișoară Keeling, îi spuse secretara, aveți un telefon din exterior. Antonia este la aparat. Vreți să vorbiți cu ea ?

Antonia. Olivia ezită, lăsîndu-și timp să se gîndească. Antonia ieșise din viața ei, ascunzîndu-se undeva, în vest. De ce telefona, așa, dintr-o dată ? Despre ce voia să-i vorbească ? Olivia era nemulțumită de această întrerupere. Și ce moment și-a găsit să sune. Oftă, își scoase ochelarii și se lăsă pe spate în scaun.

— Bine, fă-mi legătura, spuse ea și ridică receptorul.

— Olivia ?

Aceeași voce tinerească, familiară.

— Unde ești ?

— La Londra. Olivia, știu că ești teribil de ocupată, dar n-ai vrea să ne întîlnim astăzi, la prînz ?

— Astăzi ? Olivia nu reuși să-și ascundă nemulțumirea din glas. Avea o zi plină de programări și hotărîse să lucreze și pe timpul prînzului, mîncînd un sandviș la birou. E cam greu, dacă n-am știut mai devreme, reluă ea.

— Știu și îmi pare rău, dar e foarte important. Te rog, spune-mi că vii, dacă poți într-adevăr.

Îi intuia nerăbdarea din glas. Ce naiba se mai întîmplase ? Fără chef, Olivia se aplecă asupra agendei cu programări. O discuție cu Directorul companiei, la unsprezece și jumătate, apoi o întîlnire cu coordonatorul pentru publicitate, la două. Făcu un calcul rapid. Întîlnirea cu directorul n-avea să dureze, probabil, mai mult de o oră, dar asta însemna că nu-i mai rămîne...

— Ah, Olivia, *te rog*.

Fără prea mare entuziasm, Olivia cedă.

— De acord. Dar va trebui să mîncăm în viteză. Trebuie să mă întorc la birou la ora două.

— Ești un înger.

— Unde ne întîlnim ?

— Alege tu.

— Atunci, la Kettners.

— Am să rețin o masă.

— Nu, rezolv eu asta. Olivia nu avea de gînd să stea la cine știe ce masă oarecare, lîngă ușa de la bucătărie. Rezolvă secretara. La unu, deci — și să nu întîrzii.

— Nici o grijă.

— Antonia, unde e Danus ?

Dar Antonia închisese.

Taxiul răzbătea cu greu în aglomerația de la mijlocul zilei, pe străzile pline, luminate de soarele verii. Olivia stătea pe bancheta din spate, ușor îngrijorată. Glasul Antoniei la telefon trăda o stare de agitație și Olivia nu era sigură cum va fi primită. Își imagina revederea. Se văzu intrînd la Kettners și găsind-o pe Antonia în așteptare. Antonia, îmbrăcată, ca de obicei, cu o pereche de jeans decolorați și o bluză de bumbac, total nepotrivită cu restaurantul acela plin de oameni de afaceri cu un cont gras în bancă. *E foarte important*. Ce putea fi așa de important încît să pretindă o oră din timpul prețios al Oliviei, încît să nu admită un refuz ? Era greu de crezut că se întîmplase ceva urît între Danus și Antonia, dar totdeauna era mai bine să te pregătești pentru ce-i mai

rău. Erau diverse posibilități. Nu reușiseră să găsească un loc potrivit pentru a-și cultiva verzele, și Antonia dorea să discute un alt plan. Găsiseră un loc dar nu erau încîntați de casa de acolo și doreau ca Olivia să vină pînă în Devon, s-o vadă, și să-și spună părerea. Antonia era însărcinată. Sau, poate, descoperiseră că, de fapt, nu au prea multe lucruri în comun, deci nici un viitor împreună, și hotărîseră să se despartă.

Înfiorîndu-se în fața unei asemenea perspective, Olivia se ruga să nu fie vorba despre asta.

Taxiul opri în fața restaurantului. Olivia coborî, plăti șoferului, traversă și intră în clădire. Ca de obicei, mirosea a mîncare bună de-ți lăsa gura apă, a cafea și țigări scumpe. Înăuntru era aglomerat și cald, ca la o oră de vîrf. Oamenii de afaceri prosperi se aflau acolo, la bar, și tot acolo, așezată la o măsuță, se afla și Antonia. Dar nu singură, ci cu Danus lîngă ea, iar Olivia aproape că nu-i recunoscu. Nu purtau haine de toată ziua, comode, ci erau îmbrăcați la patru ace. Părul strălucitor al Antoniei era strîns într-un conci la spate, purta cerceii mătușii Ethel și era îmbrăcată cu o minunată rochie albastră, în nuanța porțelanului de Wedgwood, presărată cu flori mari, albe. Iar Danus era frumos, aranjat ca un cal de curse pur-sînge, cu un costum gri-închis, atît de elegant încît l-ar fi umplut pe Noel de invidie. Arătau senzațional: tineri, bogați și fericiți. Erau frumoși.

O observară imediat pe Olivia, se ridicară în picioare și veniră s-o întîmpine.

— Vai, Olivia...

Olivia, uluită, încercă să-și revină. O sărută pe Antonia și se întoarse spre Danus.

— Ce surpriză ! Nu știu de ce, dar am crezut că n-o să fii aici.

Antonia izbucni în rîs.

— Așa am vrut eu să crezi. Am vrut să fie o surpriză.

— Ce anume să fie o surpriză ?

— E masa noastră de nuntă. De asta era atît de important să vii. Ne-am căsătorit azi-dimineață.

Danus făcea cinste. Comandase șampanie și sticla îi aștepta în frapieră, lîngă masă. De astă dată, cu ocazia acestei sărbătoriri, lăsînd orice regulă la o parte, Olivia nu refuză să bea la prînz ; mai mult chiar, ea însăși ridică paharul, urîndu-le fericire.

Începură să discute. Erau multe de spus și multe de aflat.

— Cînd ați venit la Londra ?

— Ieri-dimineață. Aseară am stat la hotelul Mayfair — e aproape la fel de maiestuos ca și Sands. În după-amiaza asta, cînd ne întoarcem acolo, ne urcăm în mașină și plecăm la Edinburgh, să stăm cîteva zile cu mama și cu tatăl lui Danus.

— Dar schițele ? îl întrebă Olivia pe Danus.

— Ieri după-masă am stat de vorbă cu domnul Brookner, la Boothby. A fost de fapt prima dată cînd le-am văzut.

— Le vindeți ?

— Da. Vor fi trimise la New York luna viitoare și scoase la licitație tot acolo, la începutul lui august. Cel puțin, așa se va întîmpla cu treisprezece dintre ele. Păstrăm una pentru noi. *Terasa din grădină*. Am simțit că e bine să păstrăm una singură.

— Bineînțeles. Dar centrul de grădinărit ? Ați avut noroc ?

Îi povestiră. După multe căutări, găsiseră, în Devon, ceea ce căutau. Trei acri de pămînt, pe vremuri grădina împrejmuită a unei case mari, de modă veche. Proprietatea cuprindea o grădină mică și sere de o mărime considerabilă, bine întreținute, iar Danus făcuse o ofertă care fusese acceptată.

— E minunat ! Dar unde veți locui ?

— A, era acolo și o căsuță, nu prea mare și cam dărăpănată. Dar, pentru că era într-o asemenea stare, ei bine, prețul a scăzut și ne-am putut permite s-o luăm.

— Și de unde o să luați banii pînă se vînd schițele ?

— Am obținut un împrumut de la bancă, pînă atunci. Și, ca să facem economie, o să ne ocupăm chiar noi de renovarea casei, pe cît va fi posibil.

— Unde veți locui între timp ?

— Am închiriat o rulotă. Antonia abia își stăpînea entuziasmul. Iar Danus a cumpărat o mașină agricolă și vom planta cantități masive de cartofi, doar ca să curețe locul. Abia după aceea vom începe cu adevărat. Iar eu am să cresc găini și rațe și-am să vînd ouăle...

— Cît de departe sînteți de civilizație ?

— Sînt doar trei mile pînă la primul orășel cu piață... acolo o să ne vindem produsele. Ba chiar și flori, și plante. Sera o să să fie plină de flori timpurii. Și ghivece cu plante și... vai, Olivia, abia aștept să vii să vezi. Cînd terminăm casa, vrei să vii să stai la noi ?

Olivia reflectă asupra acestei invitații. Băuse trei pahare de șampanie și nu avea de gînd să ia hotărîri pripite, pe care să le regrete mai tîrziu.

— Veți avea căldură ?

— Punem încălzire centrală.

— Și instalații sanitare ? Să nu fiu nevoită să ies în grădină, de fiecare dată cînd am nevoie să merg la toaletă ?

— Nu, îți promitem că nu va fi nevoie.

— Și apă fierbinte la baie, la orice oră din zi și din noapte ?

— Clocotită.

— Și o cameră de oaspeți ? Pe care să nu trebuiască s-o împart cu nici o ființă, fie ea om, pisică, ori cîine, ori găină ?

— Numai a ta.

— Iar camera de oaspeți va avea un dulap plin nu cu rochiile demodate de seară ale altcuiva și cu haine de blană mîncate de molii, ci cu douăzeci și patru de umerașe nou-nouțe ?

— Toate cu dublură la capete.

— În cazul ăsta, spuse Olivia, lăsîndu-se pe spate în scaun, ați face mai bine să treceți la treabă. Pentru că am să vin.

Mai tîrziu, au ieșit pe trotuar, la lumina soarelui cald, așteptînd taxiul care trebuia s-o ducă pe Olivia înapoi la birou.

— Ce grozav a fost ! La revedere, Antonia.

Se strînseră în brațe și se sărutară cu multă dragoste.

— Vai, Olivia... îți mulțumesc pentru tot. Dar, mai ales, îți mulțumesc că ai venit astăzi aici.

— Eu trebuie să vă mulțumesc pentru că m-ați invitat. N-am mai avut parte de-o surpriză așa de plăcută sau de-o masă atît de delicioasă, udată cu șampanie, de mulți ani. După atîta șampanie, nu știu dacă am să mă mai descurc în restul zilei.

Taxiul își făcu apariția la bordură. Olivia se întoarse spre Danus.

— La revedere, dragul meu băiat. El o sărută pe amîndoi obrajii. Ai grijă de Antonia. Și să aveți mult noroc !

Îi deschise portiera ; Olivia urcă și el închise în urma ei. *„Venus"*, îi spuse repede șoferului și, cînd taxiul porni la drum, făcu semne disperate cu mîna pe geamul din spate. Antonia și Danus îi răspunseră la fel, iar Antonia îi trimise bezele, apoi porniră amîndoi în direcție opusă, mînă în mînă, îndepărtîndu-se de Olivia.

Aceasta se lăsă pe banchetă cu un oftat de satisfacție. Pentru Antonia și Danus, totul se terminase cu bine. Iar mama judecase corect, pentru că ei erau genul acela de tineri care aveau nevoie de încurajare și, dacă era cazul, de o mînă de ajutor. Ceea ce Penelope și făcuse. Acum, venise rîndul lor, să scoată tot ceea ce se putea scoate din căsuța cea dărăpănată și din mașina agricolă, din găinile și planurile lor de viitor, pline de optimismul lor minunat, iremediabil.

Dar copiii lui Penelope ? Cum vor dispune ei de averea considerabilă lăsată de ea și ce vor face ? Nancy,

decise Olivia, își va cumpăra, poate, un Range Rover, din care să-i privească de sus pe amicii și membrii protipendadei locale. Atîta tot. Restul avea să stea la baza celei mai scumpe educații private pentru Melanie și Rupert. La sfîrșitul căreia aveau să iasă nerecunoscători și, probabil, neschimbați.

Se gîndi la Noel. Noel încă mai lucra în același birou, dar imediat ce va pune mîna pe moștenire, bănuia Olivia, va renunța la publicitate și va cloci o altă idee glorioasă, o afacere de unul singur. Intermediere de bunuri de consum sau poate de proprietăți imobiliare. Era de așteptat să-și toace capitalul și, pînă la urmă, să se însoare cu cine știe ce fată bogată, cu relații și foarte urîtă, care să-l adore, să-l divinizeze și pe care s-o înșele sistematic. Era un om imposibil, dar, la urma urmelor, era fratele ei și, în adîncul sufletului, îi dorea numai bine.

Mai rămînea ea — și în privința asta nu existau semne de întrebare. Olivia avea să investească banii de la mama ei cu prudență, cu gîndul la bătrînețe și la pensie. Se imagina peste douăzeci de ani — singură, nemăritată, continuînd să locuiască în casa din Ranfurly Road. Dar independentă, ba chiar destul de înstărită. În stare să-și permită micile plăceri și momente de lux care-i aduseseră întotdeauna bucurie. Teatre și concerte, întîlniri cu prietenii, vacanțe în străinătate. Poate că, pentru companie, își va lua un cățeluș. Și se va duce în Devon, să stea cu Danus și Antonia Muirfield. Iar cînd ei vor veni la Londra, aducînd cu ei droaia de copii pe care, cu siguranță, îi vor avea, o vor vizita pe Olivia, iar ea le va arăta copiilor muzeele și galeriile ei preferate, iar de Crăciun, îi va duce la spectacole de balet și pantomimă. Va fi ca o mătușă simpatică. Nu, nu o mătușă, o bunică. Ca și cum ar avea nepoți. Și în clipa aceea îi trecu prin minte că acești copii vor fi și nepoții lui Cosmo. Ciudat lucru. Ca și cum o seamă de fire fără legătură între ele se împleteau într-o singură frînghie, care mergea mai departe, spre viitor.

Taxiul opri. Privi pe geam și, oarecum surprinsă, constată că ajunsese la destinație, în fața clădirii prestigioase care găzduia birourile revistei *Venus*. Piatră ivorie și sticlă, reflectînd lumina soarelui; etajele superioare păreau să străpungă cerul albastru, senin.

Coborî și plăti șoferului.

— Păstrează restul.

— A, mulțumesc foarte mult, drăguțo.

Urcă treptele late, albe, care duceau spre intrarea impunătoare și, în clipa aceea, portarul făcu un pas înainte, ținîndu-i ușa deschisă.

— E o zi minunată, domnișoară Keeling.

Ea se opri și-i adresă un zîmbet de o strălucire pe care nu i-o mai văzuse niciodată.

— Da, îi spuse. E o zi absolut minunată.

Intră pe ușă. În împărăția ei, în lumea ei.